GRAMATICA LIMBII ROMÂNE

EXERCIȚII – ANTRENAMENT ȘI PERFORMANȚĂ

CLASELE VII–VIII

Adina Dragomirescu (coord.)
Irina-Roxana Georgescu • Delia-Monica Georgescu
Iluca-Diana Răducanu • Ileana Gae • Alina Dinu
Maria-Ramona Nedea • Adina Ionescu

CORINT EDUCAȚIONAL

6

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE

EXERCIȚII – ANTRENAMENT ȘI PERFORMANȚĂ

CLASELE **VII–VIII**

Scanned with OKEN Scanner

811.135.1'36
G76

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE

EXERCIȚII – ANTRENAMENT ȘI PERFORMANȚĂ

CLASELE VII–VIII

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„CH.ASACHI"
IAȘI

1072885

Adina Dragomirescu (coord.)
Irina-Roxana Georgescu • Delia-Monica Georgescu
Raluca-Diana Răducanu • Ileana Gae • Alina Dinu
Maria-Ramona Nedea • Adina Ionescu

CORINT EDUCAȚIONAL

Scanned with OKEN Scanner

Imprint coordonat de
CORINA TOADER

Date despre autori:

Adina Dragomirescu – doctor în filologie, cercetător la Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti" și conferențiar la Facultatea de Litere a Universității din București. Domenii de cercetare: morfosintaxa limbii române, sintaxă diacronică, sintaxă romanică, tipologie lingvistică, contact lingvistic. Domenii de predare: fonetica și fonologia, morfologia și sintaxa limbii române, sintaxa romanică, tipologia lingvistică.

Irina-Roxana Georgescu – doctor în filologie, profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Sfântul Sava" din București; începând din 2018, ține seminarul de literatură interbelică și postbelică la Facultatea de Litere a Universității din București.

Delia-Monica Georgescu – doctor în filologie, profesor gradul didactic I, Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu" din București, autoare a unor auxiliare pentru gimnaziu și a numeroase articole de specialitate publicate în țară și în străinătate.

Raluca-Diana Răducanu – profesor gradul didactic I, Liceul Teoretic „Jean Monnet" din București, master în Limba română contemporană, autoare de studii, articole și resurse educaționale deschise pe platforme e-learning.

Ileana Gae – profesor gradul didactic definitiv, Școala Gimnazială Nr. 55 din București, autoare a unor articole de specialitate, coautoare de auxiliare școlare.

Alina Dinu – doctor în filologie, profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Buzău, autoare a numeroase articole de specialitate.

Maria-Ramona Nedea – doctor în filologie, profesor gradul didactic I, Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu" din București, coautoare de auxiliare școlare pentru gimnaziu și pentru liceu.

Adina Ionescu – profesor gradul didactic I, Liceul Tehnic Buzău, master în Management educațional și dezvoltare curriculară.

Redactare: **Ioana Andreea Tudose**
Tehnoredactare: **Cristina Gvinda**
Design copertă: **Dan Mihalache**
Surse foto: **Shutterstock, Wikimedia Commons**

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin CORINT EDUCAȚIONAL,
un imprint al CORINT BOOKS, str. Mihai Eminescu nr. 54 A, București.
www.edituracorint.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Gramatica limbii române: exerciţii, antrenament şi performanţă : clasele VII-VIII / Adina Dragomirescu (coord.), Irina-Roxana Georgescu, Delia-Monica Georgescu, ... - București: Corint Educaţional, 2022
ISBN 978-606-088-146-9

I. Dragomirescu, Adina
II. Georgescu, Irina-Roxana
III. Georgescu, Delia-Monica

811.135.1

Scanned with OKEN Scanner

CUVÂNT-ÎNAINTE

Ca profesori de limba română, am înțeles că, pentru elevi, dar și pentru cadrele didactice și pentru părinți, dincolo de accesul la o cunoaștere sintetică și organizată a teoriei (ceea ce am încercat să realizăm în volumul *Gramatica limbii române pentru elevi și profesori. Sinteze și exerciții*), se află utilizarea, în mod conștient, în viața de zi cu zi, a fenomenelor lingvistice. Astfel, ne-am găsit în situația de a adăuga exerciții care se adresează tuturor categoriilor de elevi și de profesori. Culegerea de exerciții a apărut, deci, din **nevoia** de a valorifica teoria, dar și din **dorința** de a sprijini efortul profesorilor și al elevilor, deopotrivă, pe trei direcții principale: **antrenament constant** pentru evaluările curente, **reușită școlară** măsurată prin Evaluarea Națională de la finalul clasei a VIII-a și **performanță** în cadrul concursurilor și al olimpiadelor specifice disciplinei.

Lucrarea, destinată elevilor din clasele a VII-a și a VIII-a, își propune să construiască o bază temeinică a unor conținuturi fundamentale. În conformitate cu programa școlară pentru aceste clase, primele 11 capitole reunesc o serie de teste individuale, construite în jurul unor fragmente de texte din literatura română și din cea universală, fixând concepte de vocabular și de semantică, fonetică, morfologie, sintaxă și stilistică. De asemenea, volumul cuprinde câte două teste predictive și două sumative pentru fiecare clasă, a VII-a, respectiv a VIII-a, precum și șase modele de subiect tip I B pentru Evaluarea Națională.

Exercițiile sunt concepute pe diferite grade de dificultate, fiind foarte diversificate ca modalitate de abordare a problemelor teoretice, de la cerințe de tip grilă sau asociere la analize gramaticale și jocuri și până la corectarea unor greșeli de exprimare sau redactarea unor compuneri (narative, descriptive, de tip jurnal sau scrisoare, pornind de la imagini/tablouri/fotografii etc.), cu respectarea unor condiții privind anumite aspecte ale utilizării limbii române. În încercarea de a contribui și la dezvoltarea gustului pentru lectură și a abilității de lucru cu operele literare, exercițiile pornesc de la texte-suport mai ample, atât literare, cât și nonliterare, aparținând unor autori români și străini îndrăgiți de elevi.

Cu încrederea că fiecare elev sau profesor va găsi exercițiul potrivit care să sedimenteze învățarea și să structureze cunoștințele, vă dorim spor la lucru, la antrenament și la performanță!

Autoarele

Scanned with OKEN Scanner

Abrevieri

Ac.	acuzativ
AT	atributivă
Atr. adj.	atribut adjectival
CD	completivă directă
C. dir.	complement direct
CI	completivă indirectă
C. ind.	complement indirect
CL	circumstanțială de loc
Circ. loc	circumstanțial de loc
CM	circumstanțială de mod
coord.	coordonare
C. prep.	complement prepozițional/completivă prepozițională
CS	circumstanțială de scop
CT	circumstanțială de timp
CȚ	circumstanțială condițională
CV	circumstanțială concesivă
CZ	circumstanțială cauzală
D	dativ
DOOM	Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic
G	genitiv
GLR – Sinteze și exerciții	*Gramatica limbii române pentru elevi și profesori. Sinteze și exerciții*
I	literă(e)
N	nominativ
pers.	personal, persoană
pl.	plural
PN	predicat nominal
P.P.	propoziție principală
P.S.	propoziție subordonată
PV	predicat verbal
s	sunet(e)
Sb	subiect
sg.	singular
subord.	subordonare
V	vocativ
vol.	volumul

Scanned with OKEN Scanner

CLASA a VII-a

CLASA a VII-a

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- Fraza. Norme de punctuație
- Conjuncția
- Derivarea. Compunerea. Familia lexicală
- Pleonasmul. Categoriile semantice (actualizare). Confuziile paronimice
- Îmbinări libere de cuvinte și locuțiuni. Termeni științifici. Limbaj popular. Variație regională a limbii
- Utilizarea corectă a accentului. Variantele accentuale admise/neadmise de normă

TESTUL 1

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Maria Petre, din Parepa, se născuse la 23 septembrie 1923 și avea doisprezece ani când a devenit peste noapte... Sfânta din Parepa. Până la vârsta aceea, fusese un copil ca toți copiii satului, care mergea cu oile sau cu vaca, care se juca cu alți copii, care scria pe tăbliță la școală. Într-o zi oarecare, o trimiseseră părinții, ca de obicei, cu oile pe marginea lacului din spatele casei, cel de lângă „drumul vacilor". Tot ca de obicei, nu era singură, ci cu încă două prietene de aceeași vârstă, la rândul lor trimise de părinți cu oile. Era prin august, pe la sfârșit. Fetele râdeau și alergau încercând să stăpânească mieii. Lacul nu era foarte mare pentru că încă nu se făcuse dig în capătul lui. Lumea semănase grâu pe marginea drumului, de fetele trebuiau să aibă multă grijă ca oile, dar mai ales năzdrăvanii de miei, să nu intre pe locurile cultivate, să nu dea de necaz cu proprietarii. La un moment dat însă, două dintre fete, care se luaseră cu joaca depărtându-se, au observat că oile au intrat într-unul dintre lanuri și au început să strige la Mărioara pe care o lăsaseră undeva pe marginea lacului, să se ducă ea să le dea înapoi. Mărioara nicăieri. Au revenit lângă lac, dar Maria dispăruse de parcă o înghițise pământul. Iarba era încă bătătorită acolo unde se jucaseră cu doar cinci minute înainte. Nici măcar loc de ascuns nu era în apropiere. Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă, așa că nu avea cum să se ascundă acolo. Fetele s-au speriat. Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mânat înapoi în sat. Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo. Tanti Rada, mama Mariei,

Scanned with OKEN Scanner

era cu ceva treabă prin curte. Femeia și-a recunoscut imediat oile la poartă și tare s-a mirat că le vede atât de devreme.

— Tanti, Maria un'e-i, bre? întrebă una dintre fete.

— Da' tu pe mine mă întrebi, moțato? Păi n-ați plecat câteșitrele de dimineață?

— Ba da, bre, tanti, da' nu mai e! Iete oile ei aci. Niii, zbârlito! dădu fata cu un băț ca să intre oile în curtea omului.

— Cum să nu mai hie, fă? Ce, a luat-o careva pe sus? Doamne, iartă-mă! se miră Rada.

Și atunci femeia se întunecă la chip de îngrijorare și își chemă omul. Îi spuse ce au zis fetele și nea Marin, că așa îl chema pe tatăl Mariei, ieși în grabă pe poartă, zicând:

— Ia, dați și voi oile voastre aci pe bătătură și haideți cu mine să-mi arătați locu'. Un'e era, fă, la mar'ne?

— Da, bre, acolea lângă lac, cam în dreptu' locului lu' mătălică.

Porniră împreună în pas grăbit către locul cu pricina. Ajunși acolo, omul își dădu pălăria jos și se șterse cu dosul palmei pe frunte. Puse palma streașină la ochi și începu să scruteze oglinda lacului. Nici măcar nu avea cum să se înece cineva în lacul ăla, căci apa nici nu trecea unui copil de doisprezece ani mai sus de brâu. Și nici nu se vedea drum croit prin stuf. Grâul de peste drumul vacilor era destul de mic. În rest, câmp deschis.

— Aoleu, zise nea Marin speriat, s-o hi dus la puțul din spatele grădinii să bea apă!

Și o luă la fugă pe scurtătură către fundul curții lui care era cam la vreo două-trei aruncături de băț de lac. [...] Ce să facă omu'? A fugit către casă uitând de fetele lăsate pe marginea lacului și a început să strige la vecini.

— Bă, care ați văzut-o pe Maria mea?

Nimeni niciun răspuns. Într-o oră știa toată ulița că Maria dispăruse și ieșiră câte unu-doi din fiecare gospodărie să-l ajute pe nea Marin la căutare. Au luat tot la ochi. Ulițele, marginea lacului, „drumul vacilor" până hăt, departe, lanurile până în capătul celălalt, locul unde se jucaseră și unde fusese văzută ultima oară, și încă o dată... și încă o dată... până seara. Dar tocmai dinspre locul dispariției se auzi la un moment dat un strigăt de copil.

— Nea Marineee! Iete-o aci, bre! Doarme!

Nea Marin auzi cu greu ce striga fata, dar o rupse la fugă către locul acela, strigând la rândul său:

— Fă, ți-a sărit vreo doagă? Păi ce să caute acolo? Că nu era!

Trecuseră de cel puțin trei ori prin locul acela în căutările lor. Nu avea cum să apară acum așa, din senin, din iarbă verde. Ajuns acolo, omului nu-i veni să-și creadă ochilor. [...]

Scanned with OKEN Scanner

— Măi, fetițo, măi, sufletu' meu! Mărieee... făi, Mărie! O scutură ușor. Dați, mă, unu' fuga de aduceți apă să-i dau pe față, zise el agitat către grupul de bărbați și femei care se adunaseră în jurul lor. Mulți se închinau, alții se uitau și nu înțelegeau cum de a apărut acolo fără ca cineva să bage de seamă și, mai ales, de unde?!

(Daniel Iancu, *Țânțaru'*)

1. **Pe caietul lui Mihnea, un elev de vârsta ta, conjuncțiile și prepozițiile din textul de mai sus s-au amestecat. Încercuiește cu o culoare prepozițiile și cu altă culoare conjuncțiile.**

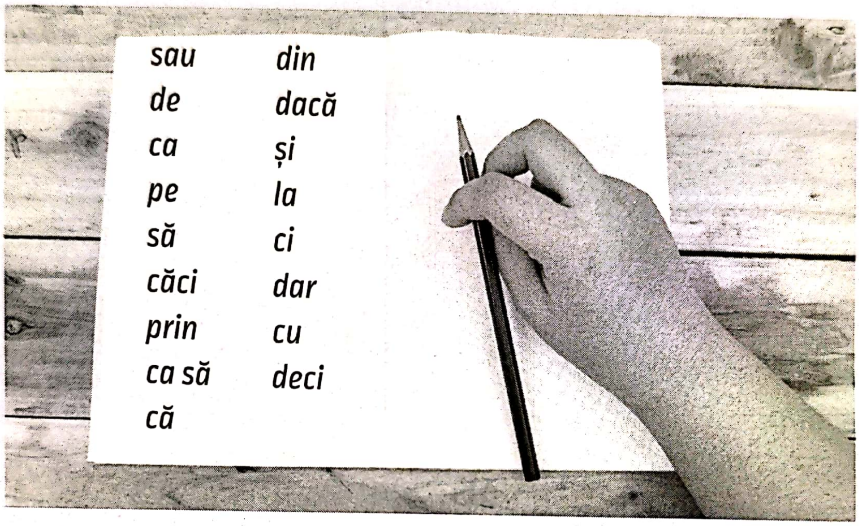

2. **Citește lista conjuncțiilor pe care Mihnea nu le-a găsit în text. Construiește câte o frază alcătuită din două propoziții, cu fiecare conjuncție din listă. Subliniază predicatele în frazele construite.**

- ✓ *iar;*
- ✓ *nici;*
- ✓ *ori;*
- ✓ *ba;*
- ✓ *însă;*
- ✓ *fie.*

3. **Grupează, în tabel, conjuncțiile de la exercițiile 1 și 2, în funcție de felul lor:**

Conjuncții coordonatoare	Conjuncții subordonatoare

4. **a. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care cuvântul *și* are valoare de conjuncție.**

- *Și o luă la fugă pe scurtătură către fundul curții lui...;* ☐

Scanned with OKEN Scanner

- *Maria Petre, din Parepa, se născuse la 23 septembrie 1923 și avea doisprezece ani;*
- *Îi spuse ce au zis fetele și nea Marin [...] ieși în grabă pe poartă, zicând;*
- *Femeia și-a recunoscut imediat oile la poartă;*
- *— Ia, dați și voi oile voastre aci pe bătătură;*
- *... aduceți apă să-i dau pe față, zise el agitat către grupul de bărbați și femei.*

b. Transcrie enunțul în care conjuncția *și* stabilește un raport sintactic la nivelul propoziției. Ce părți de propoziție leagă?

c. Delimitează în propoziții enunțurile în care cuvântul *și* stabilește un raport de coordonare în frază.

d. Precizează valoarea gramaticală a cuvântului *și* din enunțurile în care nu a fost conjuncție.

5. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care există un raport de coordonare între propoziții.

- *... s-o hi dus la puțul din spatele grădinii să bea apă!*
- *Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mânat înapoi în sat.*
- *Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo.*
- *Tanti Rada, mama Mariei, era cu ceva treabă prin curte.*
- *Și atunci femeia se întunecă la chip de îngrijorare și își chemă omul.*
- *Ajuns acolo, omului nu-i veni să-și creadă ochilor.*

6. Identifică propozițiile coordonate din frazele de mai jos și precizează prin ce modalități se realizează coordonarea.

a. *Fetele râdeau și alergau încercând să stăpânească mieii.*

b. *Au revenit lângă lac, dar Maria dispăruse de parcă o înghițise pământul.*

c. *Mulți se închinau, alții se uitau și nu înțelegeau cum de a apărut acolo fără ca cineva să bage de seamă.*

7. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă*, conjuncția *dar* leagă:

a. două propoziții;

b. două părți de propoziție.

- Cuvântul evidențiat este conjuncție în enunțul:

a. *Lacul nu era foarte mare pentru că **încă** nu se făcuse dig în capătul lui.*

b. *La un moment dat **însă**, două dintre fete [...] au observat că oile au intrat într-unul dintre lanuri.*

Scanned with OKEN Scanner

c. — *Ia*, *dați* și voi oile voastre aci pe bătătură și haideți cu mine să-mi arătați *locu'*.

d. *Tot ca de obicei, nu era singură, ci cu* ***încă*** *două prietene de aceeași vârstă;*

e. — *Da, bre, acolea lângă lac,* ***cam*** *în dreptu' locului lu' mătălică.*

- În enunțul: *Și* ***nici*** *nu se vedea drum croit prin stuf,* cuvântul evidențiat are valoare morfologică de:

a. conjuncție;

b. prepoziție;

c. semiadverb.

8. **Precizează valoarea morfologică a cuvintelor care nu sunt conjuncții, evidențiate în grupajul de enunțuri (a–e) de la exercițiul anterior.**

9. **Mihnea are de rezolvat următorul exercițiu:**

- **Scrie valoarea morfologică a cuvântului evidențiat în enunțul:** ***Până*** *la vârsta aceea fusese un copil ca toți copiii satului,* **apoi alcătuiește un enunț în care să aibă altă valoare pe care o vei preciza în paranteză.**

a. Citește răspunsul băiatului și încercuiește C, dacă răspunsul lui este corect sau G, dacă răspunsul este greșit.

b. Ajută-l pe Mihnea să descopere valoarea morfologică a cuvântului *până* din enunțul pe care l-a alcătuit.

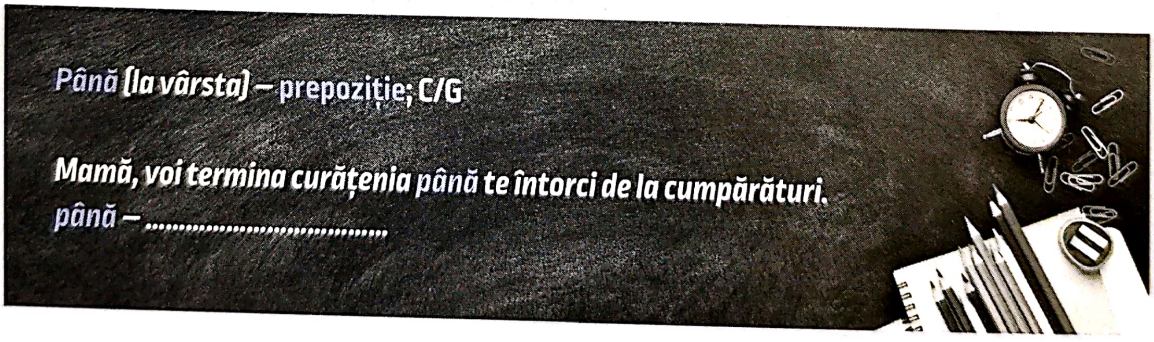

10. **Realizează schema frazelor următoare și identific-o pe cea căreia îi corespunde schema dată.**

a. *Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo.*

b. *A fugit către casă uitând de fetele lăsate pe marginea lacului și a început să strige la vecini.*

c. *Într-o oră știa toată ulița că Maria dispăruse și ieșiră câte unu-doi din fiecare gospodărie să-l ajute pe nea Marin la căutare.*

d. *Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mânat înapoi în sat.*

Scanned with OKEN Scanner

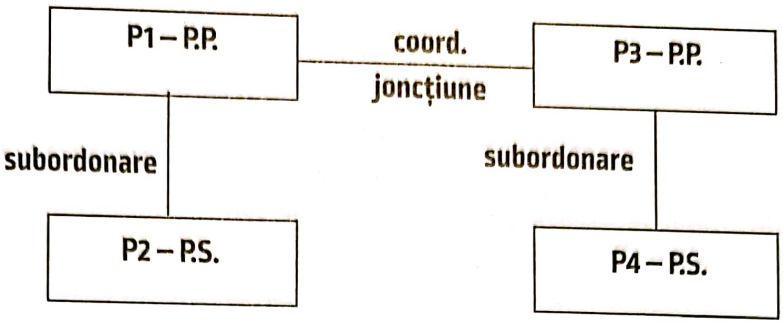

11. **Explică rolul virgulei din fraza următoare:**
Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă.

12. **Identifică, în listele următoare, cuvintele derivate și precizează sufixele și/sau prefixele cu ajutorul cărora s-au format.**

- *satului*
- *tăbliță*
- *prietene*
- *oile*
- *râdeau*
- *năzdrăvani*
- *Mărioara*
- *mătălică*
- *ulița*
- *au revenit*
- *gospodărie*
- *bătătorită*
- *se închinau*
- *doisprezece*
- *aruncătură*

13. **Numește tipul de compunere prin care s-au format cuvintele:** *careva, doisprezece, pe la, niciun, „drumul vacilor", fiecare, cineva, Sfânta din Parepa, devreme, de lângă, înapoi, undeva, Maria Petre, de pe, 1923.*

14. **Identifică în secvențele de mai jos cuvintele obținute prin derivare și explică modul lor de formare.**

- *Și o luă la fugă pe scurtătură către fundul curții lui [...].*
- *Și atunci femeia se întunecă la chip de îngrijorare și își chemă omul.*
- *Femeia și-a recunoscut imediat oile la poartă și tare s-a mirat că le vede atât de devreme.*

15. **Precizează sensul (propriu de bază/propriu secundar) pentru cuvintele evidențiate din următoarele secvențe:**

- *Puse **palma** streașină la ochi și începu să scruteze **oglinda** lacului.*
- *Și atunci femeia se întunecă la **chip** de îngrijorare și își chemă **omul**.*
- *Mărieee... făi, Mărie! O **scutură** ușor.*
- *Și nici nu se vedea drum **croit** prin stuf.*

Scanned with OKEN Scanner

16. a. **Marchează cu „x" în căsuța potrivită sensului pe care cuvântul evidențiat îl are în fiecare enunț.**

Enunț	Sens propriu	Sens figurat
A fugit către casă uitând de fetele lăsate pe marginea lacului și a început ***să strige*** *la vecini.*		
Maria dispăruse de parcă o ***înghițise*** *pământul.*		
... fetele trebuiau să aibă multă grijă ca oile, dar mai ales năzdrăvanii de miei, să nu intre pe locurile ***cultivate****...*		
Nici măcar nu avea cum ***să se înece*** *cineva în lacul ăla...*		
Maria Petre, din Parepa, ***se născuse*** *la 23 septembrie 1923...*		
Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă, așa că nu avea cum ***să se ascundă*** *acolo.*		
Ajunși acolo, omul își dădu ***pălăria*** *jos...*		
Puse palma ***streașină*** *la ochi...*		

b. **Construiește câte un enunț în care să folosești fiecare cuvânt evidențiat cu sensul care nu s-a regăsit în textele de la punctul *a*.**

17. **Dovedește prin patru enunțuri polisemia verbului din secvența:** *Trecuseră de cel puțin trei ori prin locul acela în căutările lor.* **Scrie câte un sinonim pentru fiecare sens folosit.**

18. **Recitește fragmentul următor, apoi răspunde la cerințele formulate:**

Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mânat înapoi în sat. Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo. Tanti Rada, mama Mariei, era cu ceva treabă prin curte. Femeia și-a recunoscut imediat oile la poartă și tare s-a mirat că le vede atât de devreme.

Alcătuiește enunțuri în care să folosești:

- omonimele a două cuvinte;
- omofonul unui cuvânt;
- omograful unui cuvânt;
- polisemia a două verbe;
- sinonimele cuvintelor subliniate.

Scanned with OKEN Scanner

19. a. Identifică în fragmentele următoare elementele specifice limbajului popular:

(1) — *Tanti, Maria un'e-i, bre? întrebă una dintre fete.*

— *Da' tu pe mine mă întrebi, moțato? Păi n-ați plecat câteșitrele de dimineață?*

— *Ba da, bre, tanti, da' nu mai e! lete oile ei aci. Niii, zbârlito! dădu fata cu un băț ca să intre oile în curtea omului.*

(2) — *Ia, dați și voi oile voastre aci pe bătătură și haideți cu mine să-mi arătați locu'. Un'e era, fă, la mar'ne?*

— *Da, bre, acolea lângă lac, cam în dreptu' locului lu' mătălică.*

b. Selectează, din fragmentele de mai sus, trei cuvinte care aparțin limbajului nonstandard și scrie forma literară a fiecăruia.

20. Identifică termenii care ilustrează variația regională a limbii și scrie forma lor literară.

- *... s-o hi dus la puțul din spatele grădinii să bea apă!*
- *Cum să nu mai hie, fă? Ce, a luat-o careva pe sus? Doamne, iartă-mă! se miră Rada.*

21. Subliniază locuțiunile și scrie câte un sinonim lexical pentru fiecare.

- *Fă, ți-a sărit vreo doagă?*
- *Ajuns acolo, omului nu-i veni să-și creadă ochilor.*
- *Mulți se închinau, alții se uitau și nu înțelegeau cum de a apărut acolo fără ca cineva să bage de seamă, și mai ales, de unde?!*
- *Nu avea cum să apară acum așa, din senin, din iarbă verde.*
- *... năzdrăvanii de miei, să nu intre pe locurile cultivate, să nu dea de necaz cu proprietarii.*
- *Maria dispăruse de parcă o înghițise pământul.*
- *... avea doisprezece ani când a devenit peste noapte ... Sfânta din Parepa.*

22. Accentuează cuvintele din lista următoare în două moduri și precizează ce parte de vorbire este fiecare termen: *întunecă, ieși, voi, casă, ochi, data, auzi, scutură.* **În cazul verbelor, precizează modul și timpul lor.**

23. Marchează accentul în următoarele cuvinte: *acolo, undeva, ulița, pricina, măcar, celălalt, aduceți.* **Consultă DOOM³ pentru a verifica dacă ai rezolvat corect.**

24. a. Scrie sinonimul contextual al cuvântului subliniat în enunțul: *— Ia, dați și voi oile voastre aci pe <u>bătătură</u>.*

b. Construiește un enunț cu un alt sens al substantivului *bătătură*.

c. Caută în dicționar un termen științific sinonim pentru sensul cuvântului *bătătură* folosit la punctul *b*. Din ce domeniu științific face parte?

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „GH. ASACHI" IAȘI
Nr. 72885

Scanned with OKEN Scanner

25. **După ce a citit textul-suport, Mihnea și-a exprimat câteva impresii în jurnal. În textul lui, s-au strecurat câteva pleonasme. Rescrie corect enunțurile care conțin această greșeală.**

Dragă jurnalule,

Mă simt fantastic astăzi. Tocmai ce mi-am terminat temele la română. Am rezolvat o droaie de exerciții, am redactat și câteva texte... Mda, știi că ador mult compunerile. Probabil că acum te întrebi de ce sunt fericit. Ei bine, deși sunt foarte extenuat, nu pot să mă culc fără să-ți spun că sunt puțin îngândurat. N-o să-ți vină să crezi, dar Maria m-a pus pe gânduri...

Nu te pripi, jurnalule! Este vorba despre Maria din Parepa, personajul textului din tema de azi. Așadar, am plăcerea să ți-o prezint pe Maria, o fată de 12 ani, care conviețuiește împreună cu familia ei, la țară. Fata se ocupă cu treburile gospodărești și este trimisă frecvent de părinții ei cu animalele la păscut. Maria nu mergea doar ea singură cu oile, ci împreună cu prietenele ei. Într-o zi, fetele o strigă pe Maria să întoarcă oile înapoi, dar observă că prietena lor este de negăsit. Ele revin în sat și alături de părinții Mariei se reîntorc din nou pe marginea lacului, unde păscuseră animalele.

După multe căutări, un copil face cea mai minunată faptă: îi anunță pe toți că Maria era aproape și dormea. Între noi fie vorba, sunt sigur și convins că Maria obosise și adormise la umbra vreunui copăcel micuț. Probabil că a preferat mai bine să hoinărească fără rost, să viseze, să străbată câmpiile decât să stea în compania fetelor. Poate că nu îi erau prietene adevărate! Sau poate că a avut o migrenă la cap. E drept că și mie mi se întâmplă uneori câteodată să am nevoie de puțină liniște când mă doare capul.

Dar tu ce părere ai, jurnalule? Ce crezi că s-a întâmplat, de fapt, cu Maria?

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Îndată ce soarele scăpătă după culme, luna, alungată de pe tărâmul celălalt, ieși în răsărit în marginea dumbrăvii. Niciodată Lizuca nu văzuse luna așa de aproape și așa de mare. O neliniște i se furișă în suflet. Spre asfințit, în fundul pădurii, clipeau încă fire de jar sub spuză; într-acolo se strecurau pe nesimțit cele din urmă păsările, dându-i bună-sara. Și cu toate că spre răsărit se înroșea luna și creștea lumina peste pâcla ogoarelor, în pădure o umbră tainică și deasă se întindea, izvorând din văi și cotloane necunoscute. Lizuca se simțea puțintel înfricoșată.

— Ce ne facem noi, Patrocle? întrebă ea pe cățel. Drumul nu se mai cunoaște.

Prin ușoara întunecime viorie, cățelul îi atinse mâinile cu botul și o privi amical. Cu Patrocle lângă dânsa, n-avea de ce se teme. Asta o vedea foarte bine duduia Lizuca.

— Patrocle, îi zise ea, eu știu că tu ești cățel vrednic și viteaz; dar ce ne facem noi dacă ne-om rătăci în pădure? Acu ar fi bine să cioplim o toacă de lemn de tei și s-o anină m într-un vârf de copac. Când bate vântul, toaca sună și bunicii ne caută și ne găsesc. Dar nu putem face toacă, pentru că n-am luat cuțit de-acasă.

— Se-nțelege, răspunse Patrocle, fără cuțit nu facem nicio ispravă.

— Atuncea ce-i de făcut? Iaca, în cer, Dumnezeu a aprins lumânările, dar cărarea tot nu se zărește. Așa nu putem sta. Eu zic să căutăm un culcuș.

— Ăsta-i lucru prea ușor, răspunse Patrocle.

— Bine; atuncea hai să mergem. Dar cui putem cere noi găzduire într-o noapte ca asta și în așa singurătăți?

Cățelul porni înainte, adulmecând prin iarbă. Copilița băgă de seamă că de-o parte și de alta a cărării florile își plecaseră capetele și dormeau. Într-un colț de umbră îi apăru o luminiță.

— Acolo trebuie sa fie o căsuță pentru noi, murmură duduia Lizuca.

Apropiindu-se de lumina licuriciului, cunoscu că se află lângă o scorbură de răchită bătrână. Pletele lungi ale ramurilor cădeau către ea și se clătinau alene.

— Asta-i o casă foarte bună, mormăi Patrocle.

Atunci Lizuca își ceru voie de la răchită:

— Mătușă răchită, șopti ea cu sfială, ne dai voie să intrăm în casă la mata?

Răchita o mângâie lin și îi dădu drumul în scorbură.

— Aicea-i foarte bine, Patrocle, grăi fetița, cuibărindu-se. Văd că este saltea și pernuță de mușchi. Mă învelesc cu paltonașul și-mi pun bereta în cap și pot dormi împărătește. Uite, este loc și pentru tine.

Scanned with OKEN Scanner

Cățelul intră și el în scorbură, pe fereastră, și se ghemui lângă copilă. Lizuca începu iar a vorbi încet:

— Patrocle, eu cred că nu trebuie să ne temem de mama pădurii. Aici îs locuri curate... Sfânta Miercuri stă aproape. Știi de ce mă tem eu?

— De ce te temi?

— De bursuc. Am auzit că bursucu-i foarte rău.

— N-are decât să vie, mormăi cu dispreț Patrocle, am eu ac de cojocul lui!

Chiar în clipa aceea, Lizuca dădu un țipăt. O umbră răsărise într-o dâră de raze, țupăind către scorbură. Din când în când se oprea, se înălța și mișca două coarne lungi și drepte. Lizuca abia putu să îngâne cu spaimă:

— Iaca bursucu, Patrocle!

C-un lătrat scurt, Patrocle se și repezise. Cornițele fantasmei căzură. Lizuca o mai văzu numai o clipă prăbușindu-se năprasnic spre tufărișuri.

— Știu eu că Patrocle nu se teme de nimica! zâmbi ea.

Se auzi glasul cățelului țăhnind răsunător în pădure.

— Patrocle, strigă fetița; nu mă lăsa singură.

Și scoțând capul din scorbură, duduia Lizuca așteptă, în tăcerea cuprinsului, întoarcerea tovarășului ei. Îl auzi într-un târziu venind: tip-tip. Intră gâfâind și se cuibări lângă ea. Apoi mormăi nemulțămit:

— N-a fost decât un iepure!

— Grozav se temea de mata! îi zise Lizuca cu admirație, mângâindu-l. În dumbravă se făcuse deplină tăcere și un întuneric tainic, prin care totuși ochii vedeau cu ușurință. În tăcerea aceasta, un greieruș începu să țârâie melancolic, aproape. Lizuca îl ascultă, atentă.

— Cântă frumușel, șopti ea.

— Da, dar nu prea mă lasă să dorm, mormăi Patrocle.

— Nu știu de ce, dar mie nu mi-i somn deloc. Așa-i de frumos și de bine... Eu n-am cunoscut niciodată dumbrava asta. Acum văd că-i o pădure ca-n poveștile pe care mi le spunea mama... Nu mai sună greierul. A tăcut.

— A făcut foarte bine, îngână somnoros Patrocle.

Tăcu greierușul. După el o privighetoare își umflă de câteva ori glasul, pe un vârf de smicea într-o rază de lună.

— Asta ce-i? întrebă cu mirare fetița.

Patrocle nu-i răspunse. Dumbrava rămase iar tăcută în fumul ei de lumină, ca într-un vis. Și duduia Lizuca înțelegea că în farmecul acela are să se-ntâmple ceva deosebit. Și aștepta cu inima bătând și cu ochii ațintiți. Și deodată clipiră candele verzi de licurici în două șiraguri și văzu pajiștea de flori deschisă către un părete de stâncă, între doi mesteceni bătrâni. În lumina verzie, fără zgomot, o ușă de cremene se mișcă și se dădu la o parte, și din întuneric de peșteră apăru minunată

Scanned with OKEN Scanner

arătare. Erau niște omușori mititei, numai de două palme de la pământ. Le luceau fețele și ochii de zâmbet.

(Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*)

1. Explică rolul virgulelor în fiecare dintre următoarele construcții:

a. — *Ce ne facem noi, Patrocle? întrebă ea pe cățel.*

b. — *Se-nțelege, răspunse Patrocle, fără cuțit nu facem nicio ispravă.*

c. — *Nu știu de ce, dar mie nu mi-i somn deloc.*

2. Un elev de clasa a VII-a a redactat rezumatul acestui fragment, dar a omis să pună semnele de punctuație. Ajută-l tu să facă acest lucru!

Spre seară Lizuca se rătăcește în pădure împreună cu câinele ei Patrocle Aceasta se gândește că ar trebui să cioplească o toacă din lemn care să facă zgomot și să dea de știre bunicilor dar pentru că nu au cuțit hotărăsc să se adăpostească în scorbura unei răchite Lizuca se sperie de o umbră crezând că este un bursuc Patrocle aleargă după el dar dându-și seama că era un iepure revine la răchită Totuși cei doi prieteni nu pot adormi deoarece mai întâi se aude țârâitul unui greier iar apoi din spatele unei uși de cremene își fac apariția niște omuleți zâmbitori.

3. a. Menționează, pentru fiecare apariție a conjuncției *și* în fragmentul următor, care sunt elementele aflate în relație de coordonare: *... în pădure o umbră tainică și deasă se întindea, izvorând din văi și cotloane necunoscute.*

b. Extrage, din textul inițial, o construcție în care aceeași conjuncție să asigure coordonarea între două propoziții.

c. Extrage, din text, două construcții în care cuvântul *și* să aibă alte valori morfologice decât cea de conjuncție, pe care le vei preciza.

d. Menționează valoarea morfologică a cuvântului *iar* din enunțul: *Dumbrava rămase iar tăcută în fumul ei de lumină, ca într-un vis.* **Construiește un enunț în care *iar* să aibă altă valoare morfologică, pe care o vei preciza.**

4. Extrage conjuncțiile subordonatoare din următoarele fragmente și menționează felul lor (simplă, compusă, locuțiune conjuncțională):

a. *Patrocle, eu cred că nu trebuie să ne temem de mama pădurii.*

b. *Dar nu putem face toacă, pentru că n-am luat cuțit de-acasă.*

c. *... cu toate că spre răsărit se înroșea luna și creștea lumina peste pâcla ogoarelor, în pădure o umbră tainică și deasă se întindea...*

d. *... ce ne facem noi dacă ne-om rătăci în pădure?*

5. Stabilește tipurile de relații de coordonare care apar în enunțurile:

a. *Din când în când se oprea, se înălța și mișca două coarne lungi și drepte.*

b. *Nu știu de ce, dar mie nu mi-i somn deloc...*

Scanned with OKEN Scanner

6. **Separă, în coloane diferite, conjuncțiile și prepozițiile din fragmentele următoare, explicând relația pe care o stabilește fiecare.**

a. *Apropiindu-se de lumina licuriciului, cunoscu că se află lângă o scorbură de răchită bătrână.*

b. *... ce ne facem noi dacă ne-om rătăci în pădure...*

c. *Mătușă răchită, șopti ea cu sfială, ne dai voie să intrăm în casă la mata?*

d. *Văd că este saltea și pernuță de mușchi.*

e. *Lizuca abia putu să îngâne cu spaimă:*

f. *Acum văd că-i o pădure ca-n poveștile pe care mi le spunea mama...*

g. *Și deodată clipiră candele verzi de licurici în două șiraguri și văzu pajiștea de flori deschisă către un părete de stâncă, între doi mesteceni bătrâni.*

Model:

	Prepoziții	Relația stabilită	Conjuncții	Relația stabilită
a.	*de*	Leagă complementul prepozițional de verbul regent.	*că*	Leagă propoziția subordonată *că se află lângă o scorbură de răchită bătrână* de regenta ei.

7. **Alege seria corectă din fiecare set de afirmații.**

1. Sunt numai cuvinte derivate în seria:

a. *celălalt, ogoarelor, deasă;*
c. *celălalt, tainică, ogoarelor;*
b. *tainică, deasă, viorie;*
d. *tainică, viorie, tufărișuri.*

2. Sunt numai diminutive în seria:

a. *păsărele, Lizuca, omușori, fetiță, copilită;*
b. *mititei, cornițele, smicea, dumbravă, căsuță;*
c. *păsărele, arătare, cățel, mititei, ușurință;*
d. *fetiță, pernuță, smicea, căsuță, omușori.*

3. Fac parte din aceeași familie lexicală toate cuvintele din seria:

a. *lumină, rază, lună;*
c. *lumină, luminiță, lumina;*
b. *cremene, stâncă, peșteră;*
d. *pădure, mesteceni, răchită, tei, copac.*

4. Sunt numai derivate cu prefix în seria:

a. *neliniște, asfințit, nesimțit, aninăm;*
b. *înroșea, necunoscute, întunecime, învelesc;*
c. *învelesc, înfricoșată, aninăm, asfințit;*
d. *neliniște, înroșea, înfricoșată, necunoscute.*

8. **Explică modul de formare pentru fiecare dintre următoarele cuvinte:** *bunic, găzduire, singurătate, lin, împărătește, numai, răsunător, niciodată, Sfânta Miercuri.*

Scanned with OKEN Scanner

9. **Exemplifică, prin câte patru cuvinte (trei derivate și un cuvânt compus), familia lexicală a următoarelor cuvinte:** *lung, a pierde.*

10. **Rescrie fragmentele următoare, înlocuind cuvintele subliniate mai întâi cu câte un sinonim contextual, apoi cu câte un antonim.**

a. *O <u>neliniște</u> i se furișă în suflet.*
b. *Spre <u>asfințit</u>, în fundul pădurii, clipeau încă fire de jar sub spuză;*
c. *— Patrocle, îi zise ea, eu știu că tu ești cățel <u>vrednic</u> și <u>viteaz</u>;*
d. *— Acolo trebuie sa fie o căsuță pentru noi, <u>murmură</u> duduia Lizuca;*
e. *În <u>tăcerea</u> aceasta, un greieruș începu să țârâie melancolic, aproape.*
f. *Lizuca abia putu să îngâne cu <u>spaimă</u>:*
g. *Și duduia Lizuca înțelegea că în farmecul acela are să se-ntâmple ceva <u>deosebit</u>.*
h. *... văzu pajiștea de flori deschisă către un părete de stâncă, între doi meșteceni <u>bătrâni</u>.*

11. **Menționează valoarea morfologică a fiecărui cuvânt subliniat în următoarele enunțuri, apoi construiește câte un enunț prin care să ilustrezi o altă valoare morfologică a acestuia.**

a. *— Ăsta-i lucru prea <u>ușor</u>, răspunse Patrocle.*
b. *— Cântă <u>frumușel</u>, șopti ea.*
c. *Lizuca începu iar a vorbi <u>încet</u>.*
d. *— <u>Grozav</u> se temea de mata!*

12. **Asociază fiecare succesiune de două enunțuri cu relația pe care o ilustrează prin cuvintele subliniate: SINONIMIE, ANTONIMIE, POLISEMIE, OMONIMIE.**

... văzu pajiștea de flori <u>deschisă</u> către un părete de stâncă... *Avea o minte <u>deschisă</u>, adaptată vremurilor.*	
— Ăsta-i lucru prea <u>ușor</u>, răspunse Patrocle. *Stătea sprijinită de un <u>ușor</u> al ușii.*	
... florile își <u>plecaseră</u> capetele și dormeau. *Țăranii <u>plecaseră</u> deja de pe ogoare.*	
Lizuca o mai văzu numai o clipă prăbușindu-se <u>năprasnic</u> spre tufărișuri. *Frunza aluneca <u>lent</u>, pe aripile vântului.*	
Lizuca nu văzuse luna așa de aproape și așa de <u>mare</u>. *Lumina lunii se reflecta în <u>mare</u>.*	
O neliniște i <u>se furișă</u> în suflet. *Nică <u>se strecură</u> afară din curte, fără știrea mamei.*	

Scanned with OKEN Scanner

— Asta-i o casă foarte bună, mormăi Patrocle. A stat la rând, la o casă de bilete.	
— N-are decât să vie, mormăi cu dispreț Patrocle. Toți copiii culeg struguri în vie.	
— Se-nțelege, răspunse Patrocle, fără cuțit nu facem nicio ispravă. Fiecare reușită era aplaudată cu entuziasm.	
Și deodată clipiră candele verzi de licurici în două șiraguri. Candele de ceară aprinse vesteau Sărbătoarea Învierii.	
Iaca, în cer, Dumnezeu a aprins lumânările... Părinții ne cer să învățăm pentru examen.	
Din când în când se oprea, se înălța și mișca două coarne lungi și drepte. Copilul mânca pofticios dintr-un corn.	

13. **Ilustrează, prin câte două exemple, valoarea polisemantică a fiecărui cuvânt evidențiat în construcțiile următoare:**

a. Lizuca nu văzuse luna așa de aproape și așa de **mare**.
b. Când **bate** vântul, toaca sună și bunicii ne caută și ne găsesc.
c. Aici îs locuri **curate**.
d. C-un lătrat **scurt**, Patrocle se și repezise.
e. — **Grozav** se temea de mata!
f. Și duduia Lizuca înțelegea că în **farmecul** acela are să se-ntâmple ceva deosebit.

14. **Inspirat de comportamentul lui Patrocle, un elev de clasa a VII-a a povestit o întâmplare despre cel mai bun prieten al său, Goldy. Fiind însă prea entuziasmat, a pierdut din vedere greșelile de exprimare. Corectează-le tu, identificând structurile pleonastice și confuziile paronimice din textul său.**

Trebuie cu necesitate să-l cunoașteți și pe câinele meu, Goldy. Voi rezuma pe scurt o întâmplare în care a dovedit tot atâta simpatie față de mine ca și Patrocle. Iată ce s-a întâmplat!

În timp ce ne plimbam agale prin parc, fără a fi conștient de pericolul eminent, doi tineri adolescenți pe role, profitând de faptul că nu mai erau alte persoane prin preajmă, m-au flancat de o parte și de alta și mi-au smuls rucsacul pe care îl atârnasem de umăr, trântindu-mă la pământ, în iarba de pe marginea aleii. Goldy a lătrat, dar, fiind în lesă, nu a putut alerga după ei. În schimb, văzându-mi hemoragia de sânge de la rotula genunchiului, a început să mă lingă, scâncind ca un copil. Mi-am dat seama că înțelegea suferința mea, că suferea și el pentru că nu mă putea ajuta și, ca să nu-l întristez și mai tare, mi-am ținut cât am putut

Scanned with OKEN Scanner

lacrimile de durere și am pornit șchiopătând spre trotuarul pietonal unde se afla stația de autobuz.

Revenit în mediul familiar, am primit primele îngrijiri medicale de la mama care este o doctoriță pediatră desăvârșită!

15. **Selectează, din textul-suport, patru elemente specifice limbii vorbite, care creează efectul de oralitate.**

16. **Subliniază locuțiunile și îmbinările libere de cuvinte din următoarele enunțuri. Menționează valoarea morfologică a fiecăreia, indicând și câte un sinonim.**

a. *— N-are decât să vie, mormăi cu dispreț Patrocle, am eu ac de cojocul lui!*

b. *Copilița băgă de seamă că de-o parte și de alta a cărării florile își plecaseră capetele și dormeau.*

c. *— Mătușă răchită, șopti ea cu sfială, ne dai voie să intrăm în casă la mata?*

d. *... într-acolo se strecurau pe nesimțit cele din urmă păsările, dându-i bună-sara.*

e. *Chiar în clipa aceea, Lizuca dădu un țipăt.*

17. **Formează locuțiuni cu ajutorul cuvintelor *cap* și *a vedea*, apoi scrie enunțuri în care să le integrezi.**

18. **Cuvintele și structurile subliniate în fragmentele următoare sunt specifice graiului popular sau celui regional, din Moldova. Înlocuiește-le cu echivalentul lor din limba standard (literară).**

a. *Îndată ce soarele scăpătă după culme, luna, alungată de pe tărâmul celălalt, ieși în răsărit în marginea dumbrăvii.*

b. *... să cioplim o toacă de lemn de tei și s-o anînăm într-un vârf de copac.*

c. *— Mătușă răchită, șopti ea cu sfială, ne dai voie să intrăm în casă la mata?*

d. *Se auzi glasul cățelului țăhnind răsunător în pădure.*

e. *— Aicea-i foarte bine, Patrocle, grăi fetița, cuibărindu-se.*

19. **Indică silaba accentuată în fiecare dintre cuvintele subliniate în fragmentele următoare. Mută accentul pe o altă silabă și construiește câte un enunț pentru a ilustra noul sens obținut în fiecare situație.**

a. *... luna, alungată de pe tărâmul celălalt, ieși în răsărit în marginea dumbrăvii;*

b. *... într-acolo se strecurau pe nesimțit cele din urmă păsările;*

c. *Dumbrava rămase iar tăcută în fumul ei de lumină, ca într-un vis.*

Scanned with OKEN Scanner

20. Lizuca pleacă de acasă împreună cu Patrocle, câinele ei, dar se rătăcește în dumbravă, în timpul nopții și găsește adăpost într-o scorbură. Extrage o trăsătură morală a fetiței care se desprinde din replicile pe care le rostește și argumentează-ți opțiunea într-un text de 50–70 de cuvinte, în care:

- vei folosi cel puțin două cuvinte derivate cu sufix și două cuvinte derivate cu prefix, încercuind sufixele și prefixele;
- vei folosi cel puțin două cuvinte compuse și vei menționa tipul de compunere;
- vei rescrie un enunț, înlocuind două cuvinte cu sinonimele lor;
- vei folosi patru cuvinte din același câmp semantic.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Folclorul românesc

Totalitatea creațiilor populare (muzică, dans, costume, texte, basme, zicători, obiecte etc.) moștenite de un popor și specifice unui spațiu geografic formează folclorul acestuia. [...]

Folclorul este specific fiecărei țări și este alcătuit din suma tradițiilor, a obiceiurilor, a dansurilor și a cântecelor specifice unui popor. [...] Țara noastră deține o mulțime de tradiții și de obiceiuri specifice românilor, existând totuși diferențe între regiunile etnografice. Cele nouă regiuni se disting prin linii melodice și formule ritmice specifice. [...]

Disciplina care studiază creațiile muzicale folclorice se numește etnomuzicologie. Studierea folclorului muzical românesc a debutat la începutul secolului al XX-lea. Componenta pastorală a civilizației tuturor popoarelor a existat în proporții importante, dar ea a reprezentat, până la începuturile transhumanței, la jumătatea secolului al XIV-lea, o ramură a economiei agricole.

Portul popular

Portul popular reprezintă unul dintre elementele de bază ale culturii unui popor, istoricii studiind chiar contribuția acestuia în procesul de geneză a neamului. Originile costumului popular românesc pot fi identificate în portul geto-dac. [...] Ca orice fenomen cultural, și portul popular este supus unei continue evoluții. [...] Deși a pornit de la forme simple, costumul popular s-a perfecționat odată cu trecerea timpului, căpătând din ce în ce mai multe atribute estetice pe lângă cele strict funcționale. Unele detalii diferă în funcție de regiunile de proveniență, însă caracteristicile fundamentale ale portului popular au rămas aceleași, având ca trăsătură esențială unitatea în diversitate.

Dacă în cazul bărbaților vorbim de „cămăși populare", în cazul femeilor folosim termenul de „ie populară". Fiecare piesă avea semnificații multiple: acoperea goliciunea trupească, transmitea un mesaj pentru comunitatea din care făcea parte persoana (unele se poartă la nunți, botezuri, altele arată statutul social, meseria, vârsta), conținea simboluri magico-religioase (prin motivele, cromatica și lucrătura folosite).

Portul popular se mai diferențiază în funcție de anotimp, de viața cotidiană sau de ocazii festive [...] Din punct de vedere utilitar, costumul popular se raportează la condițiile specifice fiecărei zone, dar și la ocupații sau meșteșuguri. În privința elementelor ornamentale, aspectul costumelor este influențat de cele mai importante ceremonii din viața purtătorului. Piesa de bază a costumului popular românesc este cămașa, purtată atât de bărbați, cât și de femei. În costumul feminin se adaugă

Scanned with OKEN Scanner

„poalele" și „catrința". Aceasta mai este numită și „vâlnic", „fotă" sau „opreg", în funcție de regiune. Aceste piese sunt țesute manual și ornamentate cu motive geometrice, vegetale, zoomorfe și antropomorfe, stilizând forme de inspirație naturală.

Portul tradițional feminin este completat de găteala capului, compusă din „marame", „năframe", „cepse" sau „cununi". O caracteristică a costumelor feminine din toate regiunile este folosirea culorii alb ca fond pentru cămăși și poale, iar în ornamente găsim preponderent culorile negru, cafeniu, roșu, vișiniu, albastru, verde și violet. Cămășile sunt bogat decorate în zona pieptului, a umerilor și a mânecilor. Din plasarea și compoziția motivelor se obțin efecte coloristice. [...]

Portul bărbătesc este compus din cămașa amintită mai sus, mai lungă în zonele de sud și de est ale țării și mai scurtă în nord și în vest, și din „pantaloni" lungi și strâmți în sud și în est (numiți și „ițari"), mai scurți și mai largi în nordul și în vestul țării. Peste cămașă se poartă un „brâu" țesut în casă sau un „chimir" din piele. [...]

Există specialiști care susțin că portul popular vechi, autentic s-a pierdut acum o sută de ani. [...] Pentru a recunoaște o ie autentică, trebuie să fii atent la un detaliu important: ia originală nu este terminată, deoarece femeile de la sat considerau că perfecțiunea nu este a omului, ci îi aparține lui Dumnezeu. După Marea Unire din 1918, ia a fost promovată ca un simbol unitar al românilor, portul popular fiind asemănător în toate zonele țării. În zilele noastre însă, supraviețuiește un amestec de elemente de port tradițional cu inserții de modern. Ia românească autentică este creată din pânză potrivit de rară, așa-numita pânză de casă sau pânză nălbită, cusută cu arnici sau mulineuri, fluturi și mărgele.

Costumele populare originale, autentice sunt costumele ce au fost create până în 1920. Modernizarea statului român a adus și modificări dramatice în portul popular. [...] Începând din anul 2013, mai mulți tineri români susținători entuziaști ai tradițiilor au impus 24 iunie ca Ziua Internațională a Ie.

(Ana-Maria Rusu, *Aritmetica sunetelor. Muzica pe care nu o înveți la școală*)

1. Separă, în coloane diferite, conjuncțiile și prepozițiile subliniate din secvențele de mai jos, explicând relația pe care o stabilește fiecare.

a. *Unele detalii diferă în funcție de regiunile <u>de</u> proveniență, <u>însă</u> caracteristicile fundamentale ale portului popular au rămas aceleași, având ca trăsătură esențială unitatea <u>în</u> diversitate.*

b. *Din punct de vedere utilitar, costumul popular se raportează <u>la</u> condițiile specifice fiecărei zone, <u>dar</u> și la ocupații <u>sau</u> meșteșuguri.*

c. *<u>Peste</u> cămașă se poartă un „brâu" țesut în casă sau un „chimir" din piele.*

Scanned with OKEN Scanner

Model:

	Prepoziții	Relația stabilită	Conjuncții	Relația stabilită
a.	*de*	Stabilește relația de subordonare între atributul prepozițional *de proveniență* și substantivul regent *regiunile*.		

2. Încercuiește litera corespunzătoare enunțului în care cuvântul *și* are valoare de conjuncție coordonatoare:

a. *Modernizarea statului român a adus și modificări dramatice în portul popular.*
b. *Portul bărbătesc este compus din cămașa amintită mai sus, mai lungă în zonele de sud și de est ale țării și mai scurtă în nord și în vest, și din „pantaloni" lungi și strâmți în sud și în est.*
c. *Aceasta mai este numită și „vâlnic", „fotă" sau „opreg", în funcție de regiune.*

3. Rescrie propozițiile subordonate din enunțurile de mai de mai jos, precizând valoarea morfologică a cuvintelor cu ajutorul cărora se stabilește raportul de subordonare.

- *... ia originală nu este terminată, deoarece femeile de la sat considerau că perfecțiunea nu este a omului;*
- *Există specialiști care susțin că portul popular vechi, autentic s-a pierdut acum o sută de ani;*
- *Deși a pornit de la forme simple, costumul popular s-a perfecționat odată cu trecerea timpului;*
- *Costumele populare originale, autentice sunt costumele ce au fost create până în 1920.*

4. Alege seria corectă din fiecare set de afirmații.

1. Secvența: *Portul popular reprezintă unul dintre elementele de bază ale culturii unui popor, istoricii studiind chiar contribuția acestuia în procesul de geneză a neamului.* este:

a. propoziție negativă; c. frază;
b. propoziție dezvoltată; d. enunț exclamativ.

2. În enunțul: *Dacă în cazul bărbaților vorbim de „cămăși populare", în cazul femeilor folosim termenul de „ie populară"*, există un raport de:

a. coordonare prin joncțiune;
b. subordonare prin joncțiune;
c. coordonare prin juxtapunere;
d. subordonare prin juxtapunere.

Scanned with OKEN Scanner

3. În enunțul: *Ia românească autentică este creată din pânză potrivit de rară, așa-numita pânză de casă sau pânză nălbită, cusută cu arnici sau mulineuri, fluturi și mărgele.*, există:

a. trei prepoziții și trei conjuncții;
b. patru prepoziții și trei conjuncții;
c. trei prepoziții și patru conjuncții;
d. trei prepoziții și două conjuncții.

5. a. Precizează valoarea morfologică a cuvântului *de* din secvența: *În zilele noastre însă, supraviețuiește un amestec de elemente de port tradițional cu inserții de modern.*

b. Alcătuiește alte două enunțuri despre portul popular românesc, în care cuvântul *de* să aibă altă valoare morfologică.

6. a. Subliniază conjuncțiile coordonatoare din secvențele de mai de mai jos, precizând tipul fiecărei conjuncții.

- *O caracteristică a costumelor feminine din toate regiunile este folosirea culorii alb ca fond pentru cămăși și poale, iar în ornamente găsim preponderent culorile negru, cafeniu, roșu, vișiniu, albastru, verde și violet.*
- *Perfecțiunea nu este a omului, ci îi aparține lui Dumnezeu.*
- *Cămășile sunt bogat decorate în zona pieptului, a umerilor și a mânecilor.*

b. Dă exemple de fraze alcătuite din două propoziții în care să inserezi alte două tipuri de conjuncții coordonatoare decât cele existente la punctul *a*.

7. Extrage cuvintele derivate din lista următoare și subliniază sufixele și/sau prefixele cu ajutorul cărora s-au format.

- *românesc*
- *cafeniu*
- *tradițiilor*
- *gătează*
- *a recunoaște*
- *susținător*
- *strămoș*

8. a. Precizează modul în care s-au format cuvintele din seria: *etnografice, zoomorfe, antropomorfe*, alegând între: derivare, compunere și conversiune.

b. Indică sufixoidele și/sau prefixoidele care intră în componența cuvintelor de la punctul *a* și precizează sensul acestor elemente.

c. Dă exemple de alte trei cuvinte care s-au format prin același procedeu.

9. Scrie câte trei cuvinte din familia lexicală a fiecăruia dintre următoarele cuvinte extrase din text. Poți avea în vedere, acolo unde este posibil, atât cuvinte derivate, cât și cuvinte compuse.

- *tânăr*
- *român*
- *casă*
- *pânză*
- *alb*
- *negru*

Scanned with OKEN Scanner

10. a. Numește tipul de compunere prin care s-au format cuvintele:

- *1920*
- *peste*
- *geto-dac*
- *deoarece*
- *din.*

b. Dă exemple de trei cuvinte obținute prin alt procedeu de compunere decât cele prezente la punctul *a*.

11. Înlocuiește cuvintele subliniate din secvențele următoare cu sinonimele lor și completează enunțul concluziv din casetă, pornind de la observațiile tale.

- *Folclorul este specific fiecărei țări;*
- *... pentru a rămâne vie memoria înaintașilor;*
- *... cele nouă regiuni se disting prin linii melodice;*
- *Portul popular se mai diferențiază în funcție de anotimp;*
- *Din plasarea și compoziția motivelor se obțin efecte coloristice;*
- *... ia originală nu este terminată, deoarece femeile de la sat considerau că perfecțiunea nu este a omului.*

Termenii aflați în relație de sinonimie trebuie să aibă ..... .

12. Demonstrează, prin câte trei enunțuri, polisemia verbului subliniat din secvența:
... unele se poartă la nunți, botezuri, altele arată statutul social, meseria, vârsta.
Scrie câte un sinonim pentru fiecare sens folosit.

13. Recitește fragmentul următor, apoi răspunde la cerințele formulate:

Portul tradițional feminin este completat de găteala capului, compusă din „marame", „năframe", „cepse" sau „cununi". O caracteristică a costumelor feminine din toate regiunile este folosirea culorii alb ca fond pentru cămăși și poale, iar în ornamente găsim preponderent culorile negru, cafeniu, roșu, vișiniu, albastru, verde și violet. Cămășile sunt bogat decorate în zona pieptului, a umerilor și a mânecilor. Din plasarea și compoziția motivelor se obțin efecte coloristice.

Alcătuiește enunțuri în care să folosești:

- omonimul cuvântului *fond*;
- un sens secundar al cuvântului *piept*;
- cuvântul *bogat* cu altă valoare morfologică decât cea din text;
- omonimul lexico-gramatical al cuvântului *port*;
- antonimul – obținut prin derivare cu prefix – al cuvântului *completat*.

Scanned with OKEN Scanner

14. **În mesajul lui Mihai, un elev de vârsta ta, s-au strecurat câteva pleonasme și confuzii paronimice. Rescrie mesajul, corectând aceste greșeli:**

Bună!

Îți propun o activitate faină! La Muzeul Satului se organizează un picnic în aer liber. Sunt deja în jur de aproximativ 10 doritori la noi în clasă! Pentru o sumă de bani modică, putem vizita muzeul și dependențele. În plus, ne-ar ajuta să culegem câteva informații pentru proiectul nostru despre folclorul popular.

Ce zici? Aștept vești de la tine!

Mihai

15. **a. Marchează, prin subliniere, accentul corect în cuvântul evidențiat din secvența:** *Ia românească autentică este creată din pânză potrivit de rară, așa-numita pânză de casă sau pânză nălbită.*

b. Ce grup de sunete există în acest cuvânt?

c. Schimbă accentul cuvântului, pentru a obține un verb.

d. Numește grupul de sunete care apare odată cu mutarea accentului.

16. **Marchează accentul în următoarele cuvinte extrase din text:** *tradițional, simbol, specifice, ornamentale, caracteristicile, proveniență, meșteșuguri.* **Consultă DOOM³ pentru a verifica dacă ai rezolvat corect.**

17. **Precizează numărul de litere și numărul de sunete pentru fiecare cuvânt din seria:** *originile, acestuia, geneza, geometrice, ie, aceleași, regiuni, goliciunea.*

18. **Extrage din textul-suport:**

a. două exemple prin care se ilustrează variația regională a limbii;

b. doi termeni/două sintagme din domeniul științei muzicale.

19. **Provocare!** **Realizează o mică cercetare asupra creațiilor folclorice românești incluse în patrimoniul UNESCO. Poți alege între exemple precum: doina, Călușul oltenesc, zona Horezu și ceramica tradițională sau colindatul în ceată bărbătească.**

Scrie un text de 50–70 de cuvinte în care să prezinți una dintre aceste creații folclorice. În textul tău, folosește minimum patru locuțiuni/îmbinări libere de cuvinte.

20. **Realizează o scurtă descriere a costumului popular specific zonei în care locuiești. În textul tău, inserează:**

- **minimum un cuvânt cu sens figurat;**
- **minimum doi termeni regionali;**
- **minimum două locuțiuni diferite.**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- **Verbul. Tipuri de verb. Modurile și timpurile verbului. Forme verbale nepersonale: infinitivul, participiul, gerunziul și supinul. Posibilități combinatorii ale verbului**
- **Circumstanțialul de cauză. Circumstanțialul de scop**

TESTUL 1

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Dintr-un motiv sau altul, telemonitorul din camera de zi era într-o poziție neobișnuită. În loc să fie plasat, cum era firesc, pe peretele din spate, de unde putea controla întreaga încăpere, era pus pe peretele mai lung, în fața ferestrei. Lateral era o mică nișă, în care Winston ședea acum și care, inițial, când apartamentele se construiau, fusese menită să adăpostească rafturi de cărți. Șezând în nișă, atent să stea cât mai în spate, Winston putea scăpa nevăzut de sub raza de înregistrare a telemonitorului. Putea fi auzit, desigur, dar, atâta vreme cât rămânea în această poziție, nu putea fi văzut. În parte, chiar geografia încăperii îi sugerase lucrul pe care acum era pe cale să-l facă.

Însă acest lucru îi fusese insuflat și de carnetul pe care îl scosese din sertar. Era un carnet deosebit de frumos. Hârtia sa netedă, crem, ușor îngălbenită de timp, era din aceea care nu se mai făcea de cel puțin patruzeci de ani. Oricum, își dădea seama că era un carnet mult mai vechi de atât. Îl zărise zăcând în vitrina unei amărâte prăvălioare de mărunțișuri, dintr-un cartier mărginaș de-ale orașului [în ce cartier anume nu-și mai amintea], și fusese cuprins pe dată de o dorință copleșitoare de a-l avea. [...]

Tocul era un instrument arhaic, arareori folosit, chiar și pentru semnături, iar el își procurase unul, în secret și cu oarecare dificultate, pur și simplu pentru că i se părea că minunata hârtie de culoarea smântânii merita să fie scrisă cu o peniță adevărată, în loc să fie scrijelită cu un pix. De fapt, el nu era obișnuit să scrie de mână. În afară de note foarte scurte, de obicei totul se dicta prin grai scris, ceea ce era desigur imposibil în cazul de față. Înmuie tocul în cerneală și apoi șovăi doar o clipă. Un fior îi trecuse prin rărunchi. Însemnarea foii de hârtie a fost gestul hotărâtor. Cu litere mici, stângace, scrise:

Scanned with OKEN Scanner

4 aprilie, 1984.

Se lăsă pe spate. Un sentiment de totală neajutorare pusese stăpânire pe el. În primul rând, nici măcar nu avea certitudinea că era în 1984. Probabil că era pe-aproape, de vreme ce era destul de sigur că avea treizeci și nouă de ani și credea că se născuse în 1944 sau 1945, dar, în zilele acestea, nu puteai nicidecum fixa o dată fără o marjă de eroare de un an sau doi.

Pentru cine, îi trecu deodată prin minte, scria el acum acest jurnal oare? Pentru viitor, pentru cei nenăscuți. Mintea lui zăbovi o clipă asupra datei îndoielnice de pe pagină, iar apoi se ciocni în avântul său de cuvântul dupliment *din Nougrai. Pentru prima dată, gravitatea faptei sale i se arătă în toată grozăvia. Cum puteai să comunici cu viitorul? Era o imposibilitate în sine. Fie viitorul avea să fie aidoma prezentului, iar în acest caz nici nu-l va lua în seamă, fie va fi diferit de prezent, iar impasul lui avea să rămână neînsemnat.*

Telemonitorul trecuse la muzică militară stridentă. Era straniu că părea nu doar să-și fi pierdut puterea de a se exprima, ci chiar să fi uitat ce anume voia să spună la început. De săptămâni întregi se pregătise pentru acest moment și niciodată nu-i trecuse prin minte că ar avea nevoie și de altceva, pe lângă curaj. Scrisul în sine avea să fie ușor. Tot ce avea de făcut era să treacă pe hârtie interminabilul, zbuciumatul monolog ce i se derulase în minte, literalmente, de-a lungul anilor. În această clipă totuși, chiar și monologul i se topise. Mai mult, ulcerația varicoasă îi dădea niște mâncărimi insuportabile. Nu îndrăznea să se scarpine, căci asta întotdeauna ducea la inflamație. Secundele se scurgeau neîncetat.

(George Orwell, *1984*, traducere de Anca Peiu)

1. Identifică în enunțul următor două forme verbale nepersonale diferite, menționând felul lor: *Șezând în nișă, atent să stea cât mai în spate, Winston putea scăpa nevăzut de sub raza de înregistrare a telemonitorului.*

2. În enunțul: *Telemonitorul trecuse la muzică militară stridentă. Era straniu că părea nu doar să-și fi pierdut puterea de a se exprima, ci chiar să fi uitat ce anume voia să spună la început.* **există:**

a. două verbe la modul indicativ, două verbe la modul conjunctiv și două verbe la forma verbală nepersonală infinitiv;
b. patru verbe la modul indicativ, trei verbe la modul conjunctiv și un verb la forma verbală nepersonală infinitiv;
c. un verb la modul indicativ, două verbe la modul conjunctiv și trei verbe la forma verbală nepersonală infinitiv;
d. trei verbe la modul indicativ, trei verbe la modul conjunctiv și două verbe la forma verbală nepersonală infinitiv.

Scanned with OKEN Scanner

3. **Elimină intrusul din fiecare serie:**

a. *puteai, ședea, să stea, se scurgeau;*

b. *fusese, sugerase, scosese, trase;*

c. *se arătă, să treacă, se născuse, se derulase;*

d. *își dădea seama, ar avea nevoie, nu-i trecuse prin minte, nu-și amintea.*

4. **Notează forma de infinitiv pentru fiecare verb subliniat în secvența următoare:**

Însă acest lucru îi fusese insuflat și de carnetul pe care îl scosese din sertar. Era un carnet deosebit de frumos. Hârtia sa netedă, crem, ușor îngălbenită de timp, era din aceea care nu se mai făcea de cel puțin patruzeci de ani. [...] Îl zărise zăcând în vitrina unei amărâte prăvălioare de mărunțișuri, dintr-un cartier mărginaș de-ale orașului (în ce cartier anume nu-și mai amintea), și fusese cuprins pe dată de o dorință copleșitoare de a-l avea.

5. **Marchează cu „x" categoria morfologică potrivită pentru verbul *a fi* în fiecare enunț.**

Enunț	Verb predicativ	Verb copulativ	Verb auxiliar
Era un carnet deosebit de frumos.			
Telemonitorul din camera de zi era într-o poziție neobișnuită.			
Va fi diferit de prezent.			
Era straniu.			
Nu avea certitudinea că era în 1984.			
... să-și fi pierdut puterea			
... să fi uitat ce anume voia să spună la început			
De fapt, el nu era obișnuit să scrie de mână.			

6. **Menționează valoarea morfologică a verbului *a rămâne* în fragmentul:** *Putea fi auzit, desigur, dar, atâta vreme cât rămânea în această poziție, nu putea fi văzut.* **Construiește un enunț în care acest verb să aibă altă valoare morfologică.**

7. **Trece verbele din coloana din stânga la modul, timpul și persoana indicate.**

trecuse	indicativ, perfect simplu, persoana a II-a singular	
părea	condițional-optativ, perfect, persoana I plural	
să se scarpine	indicativ, perfect compus, persoana a III-a singular	

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

se lăsă	imperativ, persoana a II-a singular	
șezând	conjunctiv, prezent, persoana a III-a singular	
sugerase	indicativ, perfectul simplu, persoana I singular	
a fost	indicativ, imperfect, persoana I plural	
se topise	conjunctiv, prezent, persoana a III-a plural	

8. **Menționează partea de vorbire și funcția sintactică a cuvintelor evidențiate în enunțurile de mai jos.**

Enunț	Parte de vorbire	Funcție sintactică
*De săptămâni întregi se pregătise **pentru** acest **moment**.*		
*Fusese menită să adăpostească **rafturi** de cărți.*		
*Viitorul avea să fie **aidoma** prezentului.*		
*Secundele se scurgeau **neîncetat**.*		
*El își procurase unul, **în secret** și cu oarecare dificultate.*		
***Pentru cine**, îi trecu deodată prin minte, scria el acum acest jurnal oare?*		
*Era **straniu**.*		
*Fusese cuprins pe dată **de o dorință** copleșitoare de a-l avea.*		
*Tot ce avea **de făcut** era să treacă pe hârtie interminabilul, zbuciumatul monolog.*		

9. **Rescrie fragmentul următor, trecând la prezent toate verbele aflate la timpuri ale trecutului:**

Pentru cine, îi trecu deodată prin minte, scria el acum acest jurnal oare? Pentru viitor, pentru cei nenăscuți. Mintea lui zăbovi o clipă asupra datei îndoielnice de pe pagină, iar apoi se ciocni în avântul său de cuvântul dupliment *din Nougrai. Pentru prima dată, gravitatea faptei sale i se arătă în toată grozăvia.*

10. **Identifică în enunțul următor un verb aflat la o formă verbală nepersonală și construiește un nou enunț în care acesta să aibă o altă funcție sintactică, pe care o vei preciza:**

În zilele acestea, nu puteai nicidecum fixa o dată fără o marjă de eroare de un an sau doi.

11. i. **Menționează subordonații verbelor subliniate în următoarele construcții, precizând și funcția sintactică a acestora:**

a. ... *nu puteai nicidecum fixa o dată fără o marjă de eroare de un an sau doi;*

b. *Pentru cine, îi trecu deodată prin minte, scria el acum acest jurnal oare?;*

c. *Tot ce avea de făcut era să treacă pe hârtie interminabilul, zbuciumatul monolog.;*

d. *Telemonitorul trecuse la muzică militară stridentă.*

ii. **Completează fiecare dintre construcții cu câte un subordonat având altă funcție sintactică, pe care o vei preciza.**

12. **Extrage din text trei locuțiuni verbale cu funcție sintactică de predicat verbal; menționează timpul la care este utilizat verbul din structura fiecărei locuțiuni.**

13. **Marchează cu „x" căsuța în care se regăsește funcția sintactică a cuvântului evidențiat în fiecare enunț.**

Enunț	Circumstanțial de cauză	Circumstanțial de scop
*Mintea lui zăbovi o clipă **din cauza** întârzierii răspunsului.*		
*Mintea lui zăbovi o clipă **pentru a analiza** situația.*		
***De aceea** mintea lui zăbovi o clipă.*		
***Pentru a se bucura** de acest moment, mintea lui zăbovi o clipă.*		

14. **Rescrie propoziția:** *Se lăsă pe spate*, **completând-o cu un circumstanțial de cauză, apoi cu un circumstanțial de scop.**

15. **Analizează verbele subliniate în enunțul următor, precizând funcția sintactică, modul, timpul, persoana și numărul:** *Era straniu că părea nu doar să-și fi pierdut puterea de a se exprima, ci chiar să fi uitat ce anume voia să spună la început.*

16. **Scrie o compunere narativă de maximum 150 de cuvinte, cu titlul „Povestea scrisului", în care să incluzi și enunțul:** *Tocul era un instrument arhaic, arareori folosit, chiar și pentru semnături, iar el își procurase unul, în secret și cu oarecare dificultate, pur și simplu pentru că i se părea că minunata hârtie de culoarea smântânii merita să fie scrisă cu o peniță adevărată, în loc să fie scrijelită cu un pix.*

Vei introduce în compunerea ta cel puțin două verbe la forme nepersonale, pe care le vei extrage ulterior, specificând tipul fiecărei forme.

Scanned with OKEN Scanner

17. Imaginează-ți că trebuie să realizezi un afiș care să promoveze lectura în școala ta și decizi să folosești imaginea de pe coperta romanului „Ferma animalelor". Ce text ai adăuga imaginii? La ce mod și la ce persoană ai folosi verbul? Motivează-ți alegerea.

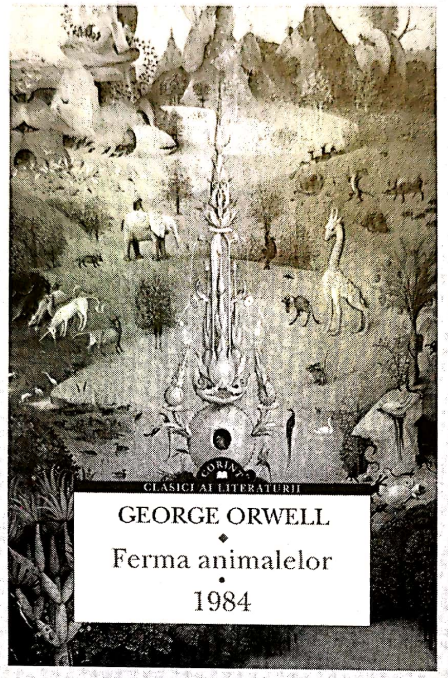

18. Pe adresa electronică a revistei școlii a sosit un mesaj de la un copil care a văzut afișul și își dorește să citească această carte. În calitatea ta de redactor-șef, consideri că acest mesaj ar fi un bun îndemn la lectură, prin urmare decizi să îl publici la rubrica *Părerea ta contează*. Înainte de a face însă acest lucru, este necesar să îl corectezi:

Dragii colegi,

Afișul care l-am văzut în paginile revistei mi-a trezit interesul pentru această carte. Nu doar imaginea m-a intrigat, dar și textul ar fii fost suficient pentru a mă pune pe gânduri. Deși „Ferma animalelor" fuse-se pe lista mea de lecturi suplimentare, am crezut multă vreme că este un roman depășit, fără prea multă legătură cu lumea noastră. Mă bucur că am urmat sfatul vostru, am loat cartea de la bibliotecă și nu m-am oprit din lectură până la sfârșit. Aveți de acum toată încrederea mea și mi-am creeat o listă de lecturi interesante și provocatoare.

Pe curând,
David

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Cum mă comport la un concert de muzică clasică? Kitul regulilor de bază

Documentează-te!

Fiecare lucrare muzicală aparținând muzicii culte este alcătuită dintr-o succesiune de mai multe părți (care sunt separate între ele de o mică pauză; între părțile lucrării nu se aplaudă, ci doar la finalul piesei muzicale). Întotdeauna există și un program de sală în care sunt trecute lucrările și numărul de părți care compun piesa respectivă. Este bine să te uiți pe program înainte, să știi ce urmează să se interpreteze în seara respectivă. [...]

Ce se întâmplă dacă nu știu nimic despre muzica clasică? Trebuie să studiez în prealabil?

Nu este nevoie să studiezi. Muzica va vorbi de la sine. Doar du-te și fii curios.

Mulți participanți la concert consideră că plăcerea lor este mai profundă dacă se pregătesc din timp. Acest lucru poate fi simplu, cum ar fi citirea în prealabil a programului sau ascultarea înregistrărilor muzicii care urmează a fi interpretată.

Vezi cum ți se par sonoritățile, ce spun ele, cum sună piesele din anumite perioade muzicale și stiluri, cu ce compozitori rezonezi, cum e dirijorul, ce instrumente preferi. Nu trebuie să studiezi ceva anume ca să poți intra în sală.

Voi recunoaște vreo bucată muzicală?

Este foarte posibil. Muzica clasică este în jurul nostru: în reclame, în coloane sonore de filme, în teme de televiziune, în desene animate, în magazine și chiar unele în ascensoare. Vei observa că fiecare piesă clasică își folosește propriul grup de mai multe melodii, teme, ce se repetă de mai multe ori în moduri diferite. Vei începe „să recunoști" aceste melodii, pe măsură ce o lucrare progresează. Ascultă modul în care se repetă o melodie. [...]*

Cum ar trebui să mă îmbrac?

Nu există cod vestimentar, dar ar fi indicat să eviți ținutele sport. Zilele monoclului și ale pălăriilor s-au încheiat. Poți purta ceva în care te simți confortabil. Majoritatea oamenilor vor purta costume sau haine casual, dar vei vedea și uniforme militare sau rochii de cocktail. Există persoane care aleg să se îmbrace elegant pentru un concert, dorind să marcheze astfel o seară specială.

Ar trebui să ajung devreme?

Planifică să ajungi cu aproximativ 30 de minute înainte de ora de începere a concertului, astfel încât să îți poți găsi locul, să oprești telefonul mobil, să arunci

Scanned with OKEN Scanner

o privire asupra împrejurimilor sau asupra programului de sală. Majoritatea concertelor încep la timp. Dacă întârzii, s-ar putea să ajungi să asculți din hol. Dacă se întâmplă acest lucru, o persoană angajată a instituției îți va permite să intri în timpul unei pauze adecvate din program, astfel încât sosirea ta nu va deranja. [...]

Când ar trebui să bat din palme?

La începutul concertului, concertmaistrul va veni pe scenă. Publicul bate din palme ca semn de apreciere pentru toți muzicienii. După caz, un solist sau un dirijor invitat va veni pe scenă, iar toată lumea aplaudă pentru a-l întâmpina. Acesta este un moment bun pentru a te asigura că programul de sală este deschis, astfel încât să poți vedea numele pieselor și ordinea lor. Publicul nu va aplauda din nou până la sfârșitul piesei. [...]

În majoritatea concertelor clasice, spre deosebire de jazz sau pop, publicul nu aplaudă în timpul muzicii, ci se așteaptă până la sfârșitul fiecărei piese. În general, muzicienii și colegii tăi ascultători preferă să nu audă aplauze în timpul pauzelor dintre aceste mișcări, astfel încât să se poată concentra asupra progresului de la o mișcare la alta. Simfoniile și concertele au un fir muzical care se dezvoltă de la început până la sfârșit prin toate mișcările lor. [...] Dacă totuși se întâmplă, să știi că abia în ultimii 80 de ani publicul a încetat să aplaude între mișcări, așa că ai istoria muzicii de partea ta.

[Ana-Maria Rusu, *Aritmetica sunetelor. Muzica pe care nu o înveți la școală*]

**ascensor* – s.n. – lift

1. Completează tabelul de mai jos cu informații despre verbul *a fi* din secvențele:

- *Nu este nevoie.*
- *Fii curios.*
- *Plăcerea lor este mai profundă.*
- *Muzica clasică este în jurul nostru.*
- *Acesta este un moment bun.*

Valoarea morfologică a verbului *a fi*	Predicatul enunțului

2. a. Identifică verbele auxiliare din exemplele următoare, precizând modul și timpul verbelor în a căror structură intră în fiecare situație.

- *va vorbi*
- *s-au încheiat*
- *voi recunoaște*
- *a încetat*
- *s-ar putea*
- *vor purta*

b. Construiește trei enunțuri în care să folosești un alt verb auxiliar decât cele de la punctul *a*. În enunțurile tale, folosește verbele la moduri diferite.

Scanned with OKEN Scanner

3. **Rescrie enunțul:** *Vei începe „să recunoști" aceste melodii.*, **astfel încât să existe o singură formă verbală cu rol de predicat. Precizează ce formă verbală nepersonală ai folosit pentru rescriere.**

4. **Enunțurile următoare sunt câteva idei notate de un elev care a citit textul de mai sus. Precizează, pentru fiecare enunț, dacă verbul subliniat este copulativ sau predicativ.**

a. *Lectura programului unui concert <u>înseamnă</u> documentare.*
b. *Structura unei compoziții muzicale <u>pare</u> complicată.*
c. *Fiecare spectator <u>însemnează</u> piesele muzicale preferate.*
d. *<u>Se pare</u> că nu e potrivit să întârzii la un spectacol.*
e. *A aplauda în timpul pauzelor <u>devine</u> o sursă de zgomot.*
f. *Cei întârziați <u>rămân</u> pe hol la prima pauză.*
g. *De obicei, programul unui concert <u>rămâne</u> neschimbat.*

5. a. Indică valoarea morfologică a verbului *a ajunge* din enunțul: *Planifică să ajungi cu aproximativ 30 de minute înainte de ora de începere a concertului.*

b. Scrie trei enunțuri în care verbul *a ajunge* să aibă altă valoare morfologică decât cea de la punctul *a*. Folosește verbul de conjugat la trei forme diferite de viitor (modul indicativ).

6. **Rescrie următoarele enunțuri, modificând formele verbale subliniate, astfel încât să respecte indicațiile dintre paranteze.**

- *<u>Este bine</u>* (condițional-optativ, perfect) *<u>să te uiți</u>* (conjunctiv, perfect) *pe program înainte, <u>să știi</u>* (conjunctiv, perfect) *ce <u>urmează</u>* (indicativ, imperfect) *să se interpreteze în seara respectivă. [...]*
- *Ce <u>se întâmplă</u>* (condițional-optativ, perfect) *dacă <u>nu știu</u>* (indicativ, imperfect) *nimic despre muzica clasică? <u>Trebuie</u>* (indicativ, imperfect) *<u>să studiez</u>* (conjunctiv, perfect) *în prealabil? <u>Nu este</u>* (indicativ, imperfect) *nevoie <u>să studiezi</u>* (conjunctiv, perfect). *Muzica <u>va vorbi</u>* (condițional-optativ, perfect) *de la sine.*

7. **Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor observații care se referă numai la enunțurile evidențiate prin bold în text.**

a. În primul enunț, verbul este la modul imperativ. ☐
b. În ultimele trei enunțuri, verbul *a trebui* este la modul condițional-optativ, timpul prezent. ☐
c. În ultimul enunț, există un verb la modul conjunctiv, timpul perfect, cu funcție sintactică de predicat verbal. ☐
d. În penultimul enunț, verbul *a ajunge* este copulativ și alcătuiește un predicat nominal împreună cu adverbul *devreme*. ☐

Scanned with OKEN Scanner

e. În al treilea enunț, verbul-predicat este la indicativ, viitor popular. ☐

8. Indică funcțiile sintactice ale formelor verbale nepersonale din secvențele:

- *Fiecare lucrare muzicală aparținând muzicii culte este alcătuită dintr-o succesiune de mai multe părți;*
- *...să poți intra în sală;*
- *... aleg să se îmbrace elegant pentru un concert, dorind să marcheze astfel o seară specială;*
- *Poți purta ceva în care te simți confortabil.;*
- *... este un moment bun pentru a te asigura că programul de sală este deschis;*
- *... să îți poți găsi locul;*
- *... toată lumea aplaudă pentru a-l întâmpina.*

9. Scrie formele negative de gerunziu ale următoarelor verbe extrase din text, integrând și pronumele, acolo unde este cazul: *există, să te uiți, să știi, se pregătesc, ți se par, este, vei vedea, să se îmbrace, se întâmplă, îți va permite, se întoarce.*

10. Alcătuiește enunțuri despre muzica clasică, în care verbul *a asculta*, la supin, să aibă funcție sintactică de:

- subiect;
- nume predicativ;
- atribut verbal;
- complement prepozițional.

11. a. Scrie trei locuțiuni verbale care să conțină verbul *a bate*.

b. Inserează aceste locuțiuni în enunțuri, folosind verbul component la modul indicativ, timpul imperfect.

12. Rescrie următoarele enunțuri, punând verbul la modul imperativ, formă negativă:

- *Doar du-te și fii curios!*
- *Ascultă modul în care se repetă o melodie!*

13. Analizează cuvintele care se subordonează verbelor subliniate în secvențele următoare, completând tabelul dat cu informațiile cerute.

- *... concertmaistrul va veni pe scenă;*
- *Ar trebui să ajung mai devreme?*
- *Ascultă modul în care se repetă o melodie;*
- *... să se interpreteze în seara respectivă;*
- *... să eviți ținutele sport;*
- *... să se îmbrace elegant;*
- *... cu ce compozitori rezonezi.*

Scanned with OKEN Scanner

Cuvântul care se subordonează verbului	Parte de vorbire	Caz	Funcție sintactică
concertmaistrul, pe scenă			
mai devreme			
o melodie			
în seara			
ținutele			
elegant			
cu compozitori			

14. **Rescrie enunțurile următoare, corectând formele verbale greșite:**

a. *Aș dorii să ascult un lied.*
b. *Poți știi ce este un menuet, căutând într-un dicționar de termeni muzicali.*
c. *Îmi priii această discuție despre muzica clasică.*
d. *Ai arăta aceste partituri a fost o bucurie pentru el.*
e. *Fi atent la prezentarea genurilor muzicale.*
f. *Scrieți pe caiet toate informațiile despre muzica clasică, Mihai!*
g. *Îmi trebuiesc niște date despre muzica europeană.*
h. *Nu zi noțiuni greșite, atât timp cât le poți căuta în dicționar.*
i. *Mi-ar place să-l ascult interpretând o piesă a lui Chopin.*
j. *Te riști să interpretezi fără partitură?*

15. **Identifică elementele fiecărui grup verbal din enunțurile de mai jos și precizează funcțiile lor sintactice:**

- *Întotdeauna există și un program de sală.*
- *Muzica va vorbi de la sine.*
- *Cum sună piesele din anumite perioade...*
- *Simfoniile și concertele au un fir muzical.*
- *Ce spun ele.*

16. **Completează enunțurile următoare, adăugând verbelor-centru de grup subordonați, astfel încât să se respecte cerințele dintre paranteze.**

a. *Studiem în continuare genurile muzicale* (verb la infinitiv, circumstanțial de scop).
b. *Ascultă concertul* (substantiv cu prepoziție, acuzativ, circumstanțial de mod).
c. *Nu a înțeles ordinea melodiilor* (substantiv cu prepoziție, acuzativ, circumstanțial de cauză).

Scanned with OKEN Scanner

d. *Dirijorul a prezentat* (substantiv, acuzativ, complement direct).
e. *Organizatorul spectacolului s-a adresat* (substantiv, dativ, complement indirect).

17. Rezolvă rebusul următor, scriind, pe verticală, răspunsurile corecte la cerințele date. Vei descoperi (pe orizontală) titlul unei compoziții de muzică clasică.

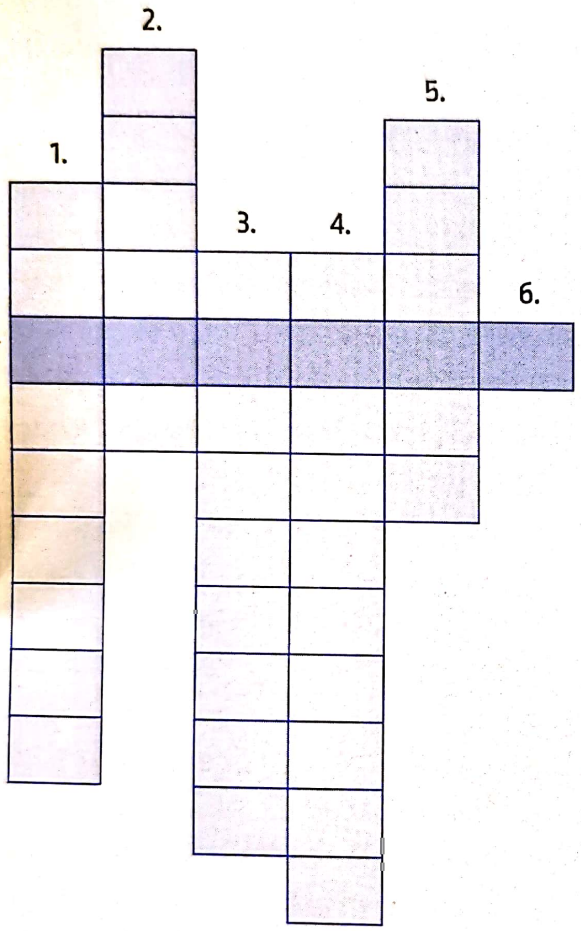

1. Sufixe gramaticale care indică persoana și numărul (pl.).
2. Timp verbal specific modului indicativ, care arată o acțiune desfășurată după momentul vorbirii.
3. Formă verbală nepersonală care arată numele acțiunii (forma de dicționar a verbului).
4. Formă verbală nepersonală care ajută la formarea unor moduri și timpuri compuse.
5. Poziție ocupată în grupul sintactic de verbele predicative și copulative care au categoria modului.
6. Prepoziție, marcă a infinitivului.

18. Provocare! Scrie, împreună cu colegii tăi, cinci reguli de bază pentru spectatorii unei piese de teatru/participanții la o expoziție de artă. Folosiți în enunțurile voastre diferite verbe la modurile imperativ și conjunctiv, atât la forma afirmativă, cât și la cea negativă.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

— Ai fi putut să împachetezi marfa înainte să mi-o aduci, zise străinul ursuz, în timp ce Manuel înfăşura de două ori o bucată de frânghie groasă în jurul gâtului lui Buck, sub zgardă.

— Trage de ea şi o să-l sufoci, zise Manuel. Străinul îl aprobă cu sadism.

Buck primise funia cu demnitate tăcută. Cu siguranţă era o situaţie neobișnuită, dar învăţase să aibă încredere în oamenii pe care îi cunoștea şi să le atribuie o inteligenţă care o depășea pe a sa. Dar când capetele funiei au fost date străinului, mârâi amenințător. Doar îşi făcuse cunoscută nemulţumirea, fiind convins, în mândria sa, că acest lucru însemna să comande. Dar, spre surprinderea lui, funia i se strânse în jurul gâtului, blocându-i respiraţia. Se repezi cu furie asupra omului care îl prinse la jumătatea drumului, îl înşfăcă de gât şi, cu o mișcare bruscă, îl aruncă pe spate. Funia se strânse fără milă, în timp ce Buck se zbătea furios, cu limba atârnându-i din gură şi cu pieptul zvâcnindu-i neputincios. Niciodată nu fusese tratat cu o asemenea lipsă de respect, şi niciodată în viaţă nu fusese atât de furios. Puterea îi slăbi, ochii i se împăienjeniseră şi nici nu simţi când veni trenul şi când cei doi bărbaţi îl aruncară în vagonul de bagaje.

Următorul lucru pe care şi-l amintea era senzaţia vagă că îl doare limba şi că este zdruncinat de un mijloc de transport. Fluieratul strident al locomotivei îi sugerase unde se afla. Călătorise prea des cu judecătorul ca să nu cunoască senzaţia călătoriei în vagonul de bagaje. Deschisese ochii şi în ei se putea citi furia de nestăpânit a unui rege răpit. Omul se repezi la gâtul său, dar Buck fu mai rapid decât el. Fălcile i se încleştară în mâna bărbatului şi nu-i dădură drumul până când acesta nu-l strânse din nou, făcându-l să-şi piardă cunoştinţa.

— Mda, iar l-a apucat, zise omul care fusese atras de sunetul luptei, ascunzându-şi de hamal mâna rănită. E al şefului meu şi îl duc la San Francisco. Un ţicnit doctor de câini de acolo crede că îl poate vindeca.

Referindu-se la călătoria din timpul nopţii, omul vorbea de unul singur într-un colţ retras al unei cârciumi aflate pe ţărm, în San Francisco.

— Nu iau decât cincizeci pe el, mormăi. Şi n-aș face-o nici pentru o mie, bani gheaţă.

Mâna îi era înfăşurată într-o batistă plină de sânge şi cracul drept al pantalonilor îi era sfâșiat de la genunchi la gleznă.

— Şi pe celălalt cât ai luat? îl întrebă cârciumarul.

— O sută, veni răspunsul. N-aș fi acceptat mai puţin nici în ruptul capului.

Scanned with OKEN Scanner

— Asta înseamnă o sută cincizeci, calculă cârciumarul. Şi merită, poţi să-mi zici mie cap-pătrat!

Răpitorul îşi desfăcu bandajele însângerate şi-şi privi mâna schilodită.

— Dacă n-oi turba eu acuma...

— Asta pentru că eşti un pungaş, râse cârciumarul. Hai, ajută-mă înainte să pleci, adăugă el.

Ameţit, cu gâtul şi limba durându-l îngrozitor şi cu viaţa pe jumătate scursă, Buck încercă să-şi înfrunte călăii. Dar fu aruncat pe spate şi strangulat de mai multe ori, până când reuşiră să-i smulgă de la gât zgarda masivă de alamă. Apoi îndepărtă şi frânghia şi îl aruncă într-o cuşcă.

Acolo rămase în toată acea noapte, încercând să-şi domolească mânia şi să-şi recapete mândria rănită. Nu înţelegea ce puteau însemna toate aceste lucruri. Ce voiau de la el aceşti oameni ciudaţi? De ce îl ţineau închis în această cuşcă strâmtă. Nu ştia de ce, dar se simţea ameninţat de vaga senzaţie a unui pericol imposibil de evitat. De mai multe ori în timpul nopţii sări în picioare de fiecare dată când auzea scârţâitul uşii care se deschidea, aşteptându-se să-l vadă pe judecător, sau măcar pe băieţi. Dar, de fiecare dată văzu doar chipul buhăit al cârciumarului care îl privea la lumina bolnăvicioasă a unei lumânări. Şi mereu, lătratul voios al lui Buck i se întorcea în gâtlej ca un scheunat sălbatic.

(Jack London, *Chemarea străbunilor*, traducere de Diana Maria Morgan)

1. a. Explică modul în care s-au format următoarele verbe:

- *să împachetezi*
- *să-şi recapete*
- *se încleştară*
- *se împăienjeniseră*
- *desfăcu*
- *mârâi.*

b. Identifică verbele care au stat la baza formării substantivelor derivate de mai jos:

- *judecător*
- *cunoştinţă*
- *răpitor*
- *călătorie.*

2. Extrage, pe două coloane, verbele predicative și verbele copulative din enunțurile de mai jos:

- *Dar, spre surprinderea lui, funia i se strânse în jurul gâtului, blocându-i respiraţia.*
- *E al şefului meu şi îl duc la San Francisco.*
- *... nici nu simţi când veni trenul şi când cei doi bărbaţi îl aruncară în vagonul de bagaje.*
- *Nu înţelegea ce puteau însemna toate aceste lucruri.*

Scanned with OKEN Scanner

Verbe predicative	Verbe copulative

3. a. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care există un verb copulativ.

- *... niciodată în viaţă nu fusese atât de furios;* ☐
- *Acolo rămase în toată acea noapte;* ☐
- *– Asta înseamnă o sută cincizeci;* ☐
- *Doar îşi făcuse cunoscută nemulţumirea.* ☐

b. Construiește enunțuri în care verbele copulative de la punctul *a* să fie folosite cu valoare predicativă, iar verbele predicative să fie folosite cu valoare copulativă.

c. Găsește trei verbe, pe care nu le-ai întâlnit la exercițiile 2 și 3, care pot avea atât valoare predicativă, cât și valoare copulativă și construiește câte un enunț în care să ilustrezi fiecare dintre cele două valori pentru fiecare verb.

4. Citește secvențele următoare, apoi răspunde la cerințele de mai jos.

- *Şi n-aş face-o nici pentru o mie, bani gheaţă.*
- *– Dacă n-oi turba eu acuma...*
- *– Mda, iar l-a apucat, zise omul.*
- *N-aș fi acceptat mai puţin nici în ruptul capului.*

a. Identifică verbele la moduri și timpuri compuse.

b. Precizează modul și timpul verbelor identificate.

c. Subliniază verbele auxiliare.

5. Subliniază verbul *a avea* în enunțurile de mai jos și precizează valorile.

- *... învăţase să aibă încredere în oamenii pe care îi cunoştea.*
- *– Şi pe celălalt cât ai luat? îl întrebă cârciumarul.*

6. Subliniază cu o linie verbele copulative și cu două linii numele predicative. Precizează partea de vorbire prin care sunt exprimate numele predicative.

- *– Asta pentru că eşti un pungaş, râse cârciumarul.*
- *Următorul lucru pe care şi-l amintea era senzaţia vagă că îl doare limba;*
- *... dar Buck fu mai rapid decât el.*
- *... niciodată în viaţă nu fusese atât de furios.*

Scanned with OKEN Scanner

7. **Alege, din coloana din dreapta, locuțiunea verbală potrivită pentru sensul din text al verbelor subliniate din coloana din stânga.**

Buck încercă <u>să</u>-şi <u>înfrunte</u> călăii.	*să le țină piept/să pună umărul/să-i dea pe spate;*
... nici <u>nu simţi</u> când veni trenul	*nu bagă de seamă/nu bagă în seamă/nu își dădu seama;*
Un ţicnit doctor de câini de acolo <u>crede</u> că îl poate vindeca.	*dă impresia/are impresia/face impresie;*
Apoi <u>îndepărtă</u> şi frânghia şi îl aruncă într-o cuşcă.	*puse deoparte/dădu la o parte/luă partea.*

8. **Rescrie fragmentul:** *nu-i dădură drumul până când acesta nu-l strânse din nou, făcându-l să-şi piardă cunoştinţa,* **înlocuind locuțiunile verbale cu sinonime lexicale.**

9. **Extrage, din enunțurile de mai jos, verbele care au categoria modului și precizează funcția lor sintactică.**

- *Hai ajută-mă înainte să pleci, adăugă el.*
- *Nu ştia de ce, dar se simţea ameninţat de vaga senzaţie a unui pericol imposibil de evitat.*
- *De mai multe ori în timpul nopţii sări în picioare de fiecare dată când auzea scârţâitul uşii care se deschidea, aşteptându-se să-l vadă pe judecător sau măcar pe băieţi.*
- *... omul vorbea de unul singur într-un colţ retras al unei cârciumi aflate pe ţărm, în San Francisco.*
- *Şi merită, poţi să-mi zici mie cap-pătrat!*

10. **Transcrie, în tabel, verbele din secvența următoare, precizând modurile și timpurile la care se află:**

— Ai fi putut să împachetezi marfa înainte să mi-o aduci, zise străinul ursuz, în timp ce Manuel înfăşura de două ori o bucată de frânghie groasă în jurul gâtului lui Buck, sub zgardă.

— Trage de ea şi o să-l sufoci, zise Manuel. Străinul îl aprobă cu sadism.

Buck primise funia cu demnitate tăcută.

Verbul	Modul	Timpul

Scanned with OKEN Scanner

11. **Selectează verbele la forme nepersonale și numește fiecare formă.**

- *Deschisese ochii şi în ei se putea citi furia de nestăpânit a unui rege răpit.*
- *... se simţea ameninţat de vaga senzaţie a unui pericol imposibil de evitat.*
- *Un ţicnit doctor de câini de acolo crede că îl poate vindeca.*
- *Ameţit, cu gâtul şi limba durându-l îngrozitor şi cu viaţa pe jumătate scursă, Buck încercă să-şi înfrunte călăii.*

12. **Precizează funcția sintactică a formelor verbale nepersonale de la exercițiul 11.**

13. **Construiește enunțuri în care:**

a. verbul din enunțul: *Omul se repezi la gâtul său.* să fie folosit la infinitiv, cu funcție de subiect;

b. verbul la timpul imperfect din enunțul: *Funia se strânse fără milă, în timp ce Buck se zbătea furios.* să fie folosit la gerunziu, cu funcție sintactică de circumstanțial de cauză;

c. verbul din enunțul: *— O sută, veni răspunsul.* să fie folosit la modul imperativ, numărul singular;

d. verbul la perfect simplu din enunțul: *De mai multe ori în timpul nopții sări în picioare de fiecare dată când auzea scârțâitul ușii* să fie folosit la modul imperativ, numărul singular, formă negativă.

14. **Realizează în caiet un tabel asemănător celui de mai jos, completându-l cu verbele care sunt regente pentru complemente și circumstanțiale în enunțurile:**

a. *Călătorise prea des cu judecătorul ca să nu cunoască senzaţia călătoriei în vagonul de bagaje.*

b. *cei doi bărbaţi îl aruncară în vagonul de bagaje...*

c. *să-i smulgă de la gât zgarda masivă de alamă...*

d. *Acolo rămase în toată acea noapte.*

e. *Ce voiau de la el aceşti oameni ciudaţi?*

f. *Şi mereu, lătratul voios al lui Buck i se întorcea în gâtlej ca un scheunat...*

Model: *... îl înșfăcă de gât și, cu o mișcare bruscă, îl aruncă pe spate.*

	Verb regent pentru:	C. dir.	C. ind.	C. prep.	Subiect	Circ. de loc	Circ. de timp	Circ. de mod
	înşfăcă	*îl*	–	*de gât*	–	–	–	–
	aruncă	*îl*	–	–	–	*pe spate*	–	*cu o mișcare*
a.								

Scanned with OKEN Scanner

15. **Subliniază elementele fiecărui grup verbal din enunțurile de mai jos, încercuind centrul de grup. Precizează, apoi, funcția sintactică a fiecărui element component al grupului verbal.**

- *Buck primise funia cu demnitate tăcută.*
- *Străinul îl aprobă cu sadism.*
- *Se repezi cu furie asupra omului care îl prinse la jumătatea drumului.*
- *Apoi îndepărtă şi frânghia şi îl aruncă într-o cuşcă.*
- *de fiecare dată văzu doar chipul buhăit al cârciumarului.*

Model: *Buck* | *primise* | *funia cu demnitate tăcută.*
primise – predicat verbal;
Buck – subiect;
funia – complement direct;
cu demnitate – circumstanțial de mod.

16. **Numește părțile de propoziție subordonate formelor verbale nepersonale de gerunziu din enunțurile de mai jos.**

- *Referindu-se la călătoria din timpul nopţii, omul vorbea de unul singur într-un colţ retras al unei cârciumi.*
- *... zise omul care fusese atras de sunetul luptei, ascunzându-și de hamal mâna rănită.*
- *... funia i se strânse în jurul gâtului, blocându-i respirația.*
- *Buck se zbătea furios, cu limba atârnându-i din gură.*

17. **Identifică adjectivele participiale din enunțurile de mai jos.**

- *Mâna îi era înfășurată într-o batistă plină de sânge și cracul drept al pantalonilor îi era sfâșiat de la genunchi la gleznă.*
- *Răpitorul își desfăcu bandajele însângerate și-și privi mâna schilodită.*
- *— Mda, iar l-a apucat, zise omul [...], ascunzându-și de hamal mâna rănită.*

18. **Precizează în ce parte de vorbire s-au transformat verbele la participiu din enunțurile de mai jos.**

- *Fluieratul strident al locomotivei îi sugerase unde se afla.*
- *Și mereu, lătratul voios al lui Buck i se întorcea în gâtlej ca un scheunat sălbatic.*

19. **Rescrie, în coloana din dreapta, secvențele din coloana din stânga a tabelului, respectând cerința din coloana centrală.**

Atenție! Nu vei face modificări în afara cerinței.

Scanned with OKEN Scanner

... în timpul nopții sări în picioare	**Trece verbul la persoana I, singular.**	
... încercând să-şi domolească mânia şi să-şi recapete mândria rănită.	**Trece verbele de la conjunctiv la forma de infinitiv.**	
Buck primise funia cu demnitate tăcută.	**Trece verbul la timpul perfect simplu.**	
Funia se strânse fără milă, în timp ce Buck se zbătea furios.	**Trece verbele la timpul mai-mult-ca-perfect.**	
... nici nu simți când veni trenul	**Trece verbele la modul indicativ, timpul prezent.**	
... văzu doar chipul buhăit al cârciumarului care îl privea la lumina bolnăvicioasă a unei lumânări.	**Trece verbul subliniat la timpul viitor standard.**	
... își desfăcu bandajele însângerate şi-şi privi mâna schilodită.	**Trece verbele la modul imperativ, forma negativă.**	
Se repezi cu furie asupra omului.	**Trece verbul la forma de gerunziu.**	

20. **Citește mesajele pe care câțiva copii i le-ar trimite lui Buck, dacă el ar avea o adresă electronică. Corectează greșelile, apoi adresează-i și tu un mesaj de încurajare în care să folosești verbul *a fi* la modul conjunctiv, cu valoare de imperativ.**

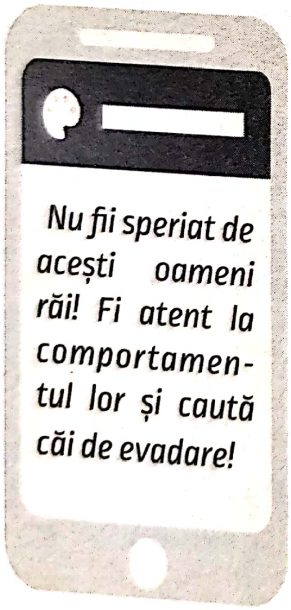

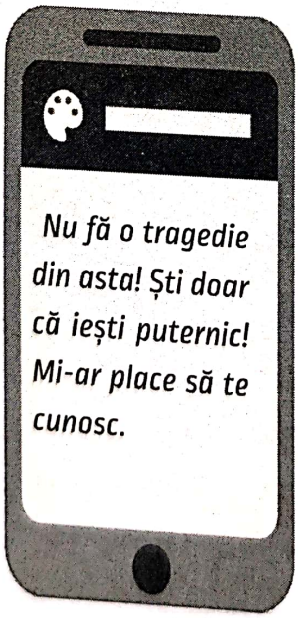

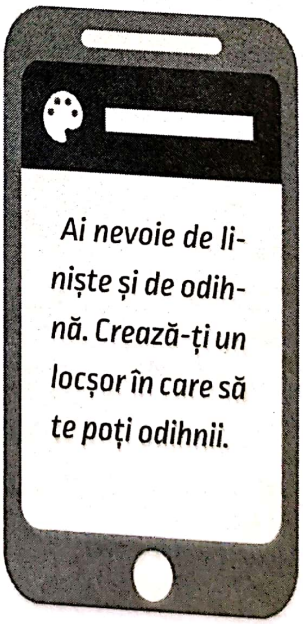

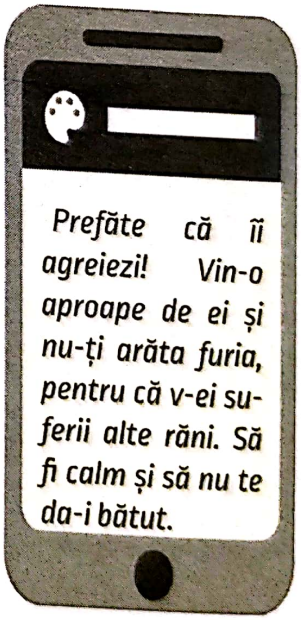

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 4

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Un clopoțel a început să se smucească deasupra ușii, speriat. Parcă vrea să-și rupă frânghiuța și s-o ia la fugă. Intrăm în clasă. Pupitrul e înalt. Mă ridic în vârful picioarelor, mă sprijin în coate și abia izbutesc să mă așez, strâmb, pe-o margine de bancă. Fetele se foiesc o vreme, pe urmă se astâmpără. E așa de liniște, că se aude cum își strigă Hună, pe stradă, covrigeii lui sărați...

— Casian Alexandra!

E numele meu. Știu. Dar nu răspund. Pe mine nu mă strigă nimeni așa. Toată lumea mă strigă Luchi... Îmi vine-a râde. Așa-i de caraghios să te strige cineva Casian Alexandra! Ca și cum ar striga-o tata pe mama, în loc de Catia, Casian Ecaterina.

Doamna se uită la mine și râde. Are-un dinte de aur, drept în față.

— Cu mata vorbesc, fetițo... Cum te cheamă?

Am uitat că banca e înaltă și cad de sus, bocănind, în picioare. Simt în jurul meu râsul stăpânit al clasei.

— Cum îți zice mama acasă? stăruie doamna tot blând, dar c-un fel de nerăbdare parcă.

— Luchi! sare de lângă mine, răpezind înainte două degete ascuțite, una bondoacă și zburlită, Luchi, ca la căței!

Toate fetele se uită la mine. Încă nu râd, dar ochii lor împung și dor. Și dintr-odată mi-e rușine de numele meu, mi-e rușine de mine, mi-e rușine de tot.

— Nu-i adevărat! Acasă, mama îmi zice... Casian Alexandra! răspund repede, ca să se isprăvească odată, uitându-mă urât spre zburlită.

S-a isprăvit. Nu mă mai întreabă nimeni nimic. Mă așez la locul meu și mă uit la mine, la fetița asta nouă pe care-o cheamă Casian Alexandra și pe care parcă n-o cunosc.

Casian Alexandra are șorț negru, de sub care nu i se mai văd genunchii, ciorapi negri lungi prinși cu gumă de pieptăraș și guler de pichet alb, care-o supără puțin, cum o supără și cozile împletite prea strâns, care-i trag ochii spre tâmple ca la chinezoaice. Stă cuminte cu mâinile pe pupitru și i-e rușine că o cheamă Luchi, ca pe căței... Dar nu-i adevărat. N-o cheamă Luchi. Luchi nu mai este. A rămas pe undeva pe acasă, poate în lădița din cămară, printre resturile de jucării pe care nu le mai știe ce au fost și care nu mai au nume.

Luchi era mică, Luchi era proastă, Luchi era caraghioasă. Luchi era fericită... Lui Casian Alexandra i-e milă de Luchi. I-e milă, ca de păpușa moartă căreia i-a cules ochii verzi și reci de pe covor, într-o dimineață de Crăciun... demult...

Mă uit la turnul bisericii, pătrat și greu. Două ciori încearcă să se așeze alături de spițele crucii. Dar vântul le umflă penele și le suflă jos. Le văd întâi limpede,

Scanned with OKEN Scanner

pe urmă cenușiu, ca printr-o ploaie măruntă și deasă. Liniile se strâmbă. Turnul stă acum hâit, crucea s-a întors ca semnul înmulțirii. Cum să nu cadă ciorile, săracele?

Ceva fierbinte îmi frige obrajii reci. Și doar nu plâng.

— Ce ai, Casian? Ți-e rău?

— Nu, doamnă!

Nu i-e rău lui Casian. Îi vine să plângă în gura mare și nu poate. Dacă doamna ar fi întrebat-o:

— Ce ai, Luchi?

Poate că ar plânge. Și ar fi mai bine...

Dar Luchi nu mai este nicăieri. Luchi a murit. În locul ei o școlăriță cuminte clipește mărunțel și-și înghite lacrimile care au, pentru întâia oară, un gust de cenușă...

A murit Luchi...

(Otilia Cazimir, *A murit Luchi...*)

1. **Precizează valoarea morfologică a verbului *a avea* din enunțul:** *Am uitat că banca e înaltă.* **Alcătuiește, apoi, un enunț în care acesta să aibă o altă valoare morfologică, pe care o vei preciza.**

2. **Indică modul și timpul verbelor subliniate în text.**

3. **Trece, în enunțuri, verbul *a izbuti* la perfect simplu și la mai-mult-ca-perfect, persoana I singular, și verbul *a se foi* la modul imperativ, persoana a II-a singular, forma afirmativă și forma negativă.**

4. **Identifică, în text, un verb la infinitiv și precizează-i funcția sintactică. Alcătuiește, apoi, apoi alte două enunțuri în care aceeași formă nepersonală să aibă alte funcții sintactice.**

5. **Precizează valorile verbului *a fi* din enunțurile:**

a. *Dar nu-i adevărat.*

b. *Luchi nu mai este.*

c. *Lui Casian Alexandra i-e milă de Luchi.*

d. *Luchi era fericită.*

e. *Ți-e rău?*

f. *Dacă doamna ar fi întrebat-o...*

6. a. **Precizează valoarea morfologică a verbului *a rămâne* din enunțul:** *A rămas pe undeva pe acasă.*

b. **Alcătuiește un enunț în care acest verb să aibă altă valoare, pe care o vei preciza.**

Scanned with OKEN Scanner

7. Identifică în text câte trei pronume reflexive, respectând cerințele din tabelul următor:

Pronume reflexiv cu funcție sintactică	Pronume reflexiv fără funcție sintactică

8. a. Identifică, în text, o locuțiune verbală și găsește pentru aceasta două sinonime frazeologice.

b. Găsește alte trei locuțiuni verbale care să conțină verbul *a fugi* și integrează-le în enunțuri.

9. Construiește enunțuri în care să existe:

a. un verb la forma gerunziu, regent pentru un circumstanțial de loc;
b. un verb la forma nepersonală gerunziu care să îndeplinească funcția sintactică de complement direct;
c. un verb la formă personală, regent pentru un complement prepozițional;
d. un verb la forma nepersonală gerunziu care să îndeplinească funcția sintactică de circumstanțial de cauză;
e. un verb la formă personală, regent atât pentru un complement direct, cât și pentru un complement indirect.

10. Alege varianta corectă în fiecare dintre următoarele situații:

a. *Îmi trebuiesc niște bani./Îmi trebuie niște bani.*
b. *Nu fi obraznic, ascult-o pe bunica!/Nu fii obraznic, ascult-o pe bunica!*
c. *Nu mai face atâta zgomot!/Nu mai fă atâta zgomot!*
d. *Nu i-am mai văzut demult pe vecinii mei./Nu mai i-am văzut de mult pe vecinii mei.*
e. *Nu mai văzusem niciodată o așa privelițe și am rămas uimiți./Nu mai văzuserăm niciodată o așa privelițe și am rămas uimiți.*
f. *Mă sfii să le spun adevărul părinților./Mă sfiii să le spun adevărul părinților.*
g. *Nemaifiind sigur pe el, a ratat exercițiul la bară fixă./Ne mai fiind sigur pe el, a ratat exercițiul la bară fixă.*
h. *Să fii mâncat de urs nu e tocmai plăcut./Să fi mâncat de urs nu e tocmai plăcut.*

11. Identifică formele verbale nepersonale din enunțurile de mai jos și precizează-le funcția sintactică:

a. *Doresc a-mi ajuta elevii.*
b. *M-am apucat de gătit.*
c. *Este important a-i ajuta pe ceilalți.*
d. *Până a pleca în excursie, am făcut cumpărături.*

Scanned with OKEN Scanner

e. *Ajungând acasă, i-a scris un mesaj bunului său prieten.*
f. *Copiii vin de la scăldat.*
g. *A adoptat un cățel pentru a avea un partener de joacă.*
h. *Observând ostilitatea celorlalți, a preferat să plece.*
i. *Plăcerea mea este de a citi.*
j. *Fierul de călcat este stricat.*

12. **Alcătuiește o listă cu zece sfaturi pe care i le-ai adresa lui Luchi pentru a o ajuta să treacă de momentul greu pe care îl traversează. Vei folosi forme verbale personale la imperativ, la conjunctiv cu valoare de imperativ și la condițional-optativ, atât la formă afirmativă, cât și la formă negativă.**

13. **Scrie o pagină de jurnal care să reprezinte răspunsul la întrebarea:** *Ce ai, Luchi?*. **În compunerea ta vei folosi atât forme verbale personale (la toate modurile și timpurile), cât și forme verbale nepersonale, pe care le vei sublinia în mod diferit.**

14. **Pornind de la imaginea de mai jos, realizează, în 100–150 de cuvinte, o narațiune care să o reprezinte.**

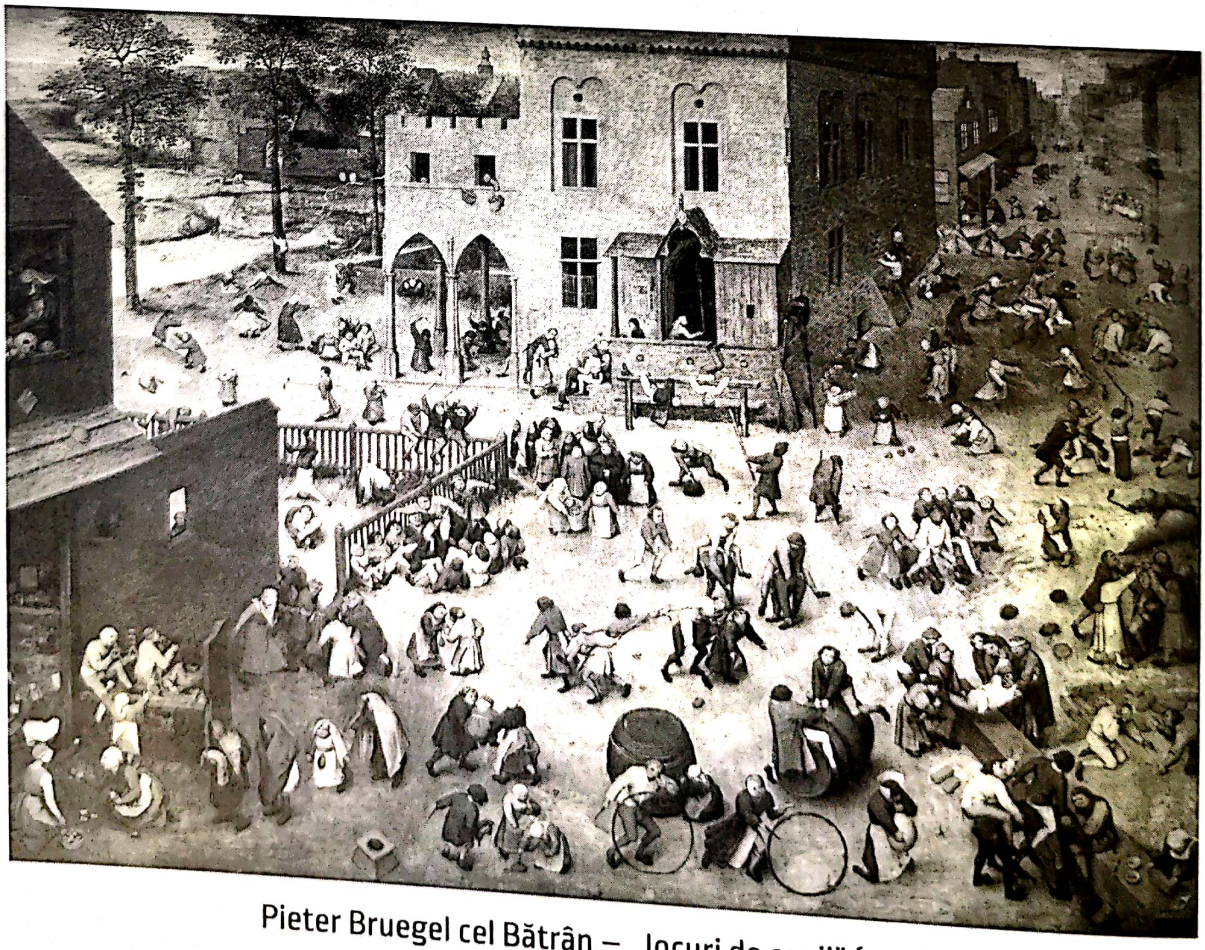

Pieter Bruegel cel Bătrân – „Jocuri de copii" (1560)

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 5

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Fetița cu părul albastru, tot numai bucle, [...] era, de fapt, păpușa cea frumoasă din teatrul de păpuși al lui signor Karabas Barabas. Neputând îndura purtarea aspră a lui Karabas Barabas, fetița a fugit din teatrul de păpuși, iar acum trăia în căsuța ei mică, departe de lume.

Animalele, păsările, ba chiar și unele insecte o îndrăgiseră, și asta poate pentru că fetița era o ființă tare blândă și tare bine-crescută. Animalele îi aduceau toate cele trebuincioase traiului. Cârtița îi aducea rădăcini numai bune de mâncat, șoarecii veneau la ea cu zahăr, brânză și bucăți de cârnăcior, iar Artemon, pudelul credincios, îi aducea pâine albă. [...]

La rândul lor, fluturii îi dăruiau fetei polen cu care ea își putea pudra fața. Omizile făceau pentru fetița cu bucle albastre un praf numai bun pentru spălat pe dinți și un ulei numai bun pentru uns ușile care scârțâie. Rândunelele mâncau viespile și mușteleare îndrăzneau să se apropie de căsuță.

Când a deschis ochii, fetița l-a zărit numaidecât pe Buratino cum se legăna, bietul de el, așa, atârnat de creanga de stejar [...] și-a dus mâinile la ochi și a strigat:

— Vai, vai, vai!

La fereastră a apărut Artemon, pudelul credincios, scuturând din urechi. Artemon își tunsese blana lățoasă de pe spinare, lucru pe care-l făcea în fiecare zi, și își pieptănase frumos blana de pe piept. Codița câinelui era împodobită cu o panglică neagră. Pe una dintre lăbuțele de dinainte cățelul purta un ceas.

— Sunt gata! a zis Artemon, mișcându-și nasul într-o parte și ridicând buza de sus, astfel încât i se vedeau colții albi.

— Trebuie să chemi pe cineva, Artemon, a zis fetița. Cineva trebuie să-l dezlege pe bietul Buratino. Apoi trebuie să-l ducă în casă și, de asemenea, trebuie chemat doctorul. [...] Artemon i-a adus pe toți trei la căsuța fetiței cu părul albastru.

Cucuveaua și-a lipit urechea de pieptul lui Buratino și, întorcându-și capul la o sută optzeci de grade, a șoptit:

— Pacientul este mai mult mort decât viu.

Broasca l-a examinat multă vreme pe Buratino, pipăindu-l cu picioruşele ei umede. În cele din urmă, ea a rostit cu gura ei mare:

— Bolnavul este mai mult mort decât viu.

Bogomol, omulețul priceput în găsirea și pregătirea leacurilor, l-a pipăit și el pe Buratino cu mâinile lui mici și uscate precum vreascurile și apoi a spus:

— Una din două, ori pacientul trăiește, ori este mort. Dacă trăiește acum, va rămâne în viață, sau poate nu va rămâne în viață.

Scanned with OKEN Scanner

— Vo-vo-vor-be fără rost! a zis cucuveaua și a zburat fâlfâind din aripi și așezându-se pe acoperiș. [...]

Fetița își frângea mânuțele frumoase, întrebând:

— Cum să-l vindec, cum să-l vindec, dragii mei? [...]

— Cu sau fără ulei de ricin! a chicotit Bogomol din dosul ferestrei.

Bietul Buratino, care avea trupul plin de vânătăi, a spus, gemând:

— Ah! Nu am nevoie de ulei de ricin! Mă simt foarte bine.

Fetița cu păr albastru i-a strigat cu un glas mângâietor din care se ghicea și îngrijorarea:

— Buratino, te rog tare mult, ține-te de nas și înghite!

— Nu vreau! Nu vreau! Nu vreau!

— O să primești o bucățică de zahăr! [...]

Credinciosul cățel Artemon, care se bucura tare mult atunci când lucrurile se terminau cu bine, și-a apucat codița cu colții și a început să se învârtă precum un titirez. Dacă l-ai fi privit așa cum se învârtea, ai fi zis că Artemon avea o mie de lăbuțe, o mie de urechi și o mie de ochișori strălucitori.

(Aleksei Nikolaevici Tolstoi, *Aventurile lui Buratino sau Cheița de aur*, traducere de Roland Schenn)

1. Menționează modul și timpul verbelor subliniate în text.

2. Indică, pentru fiecare verb din lista următoare, forma de infinitiv și conjugarea: *a examinat, a deschis, era, a văzut, înghite.*

3. Recitește fragmentul următor, apoi răspunde la cerințele de mai jos.

— Trebuie să chemi pe cineva, Artemon, a zis fetița. Cineva trebuie să-l dezlege pe bietul Buratino. Apoi trebuie să-l ducă în casă și, de asemenea, trebuie chemat doctorul [...] Artemon i-a adus pe toți trei la căsuța fetiței cu părul albastru.

Cucuveaua și-a lipit urechea de pieptul lui Buratino și, întorcându-și capul la o sută optzeci de grade, a șoptit:

— Pacientul este mai mult mort decât viu.

a. Extrage un verb copulativ, menționând predicatul nominal din care face parte.

b. Extrage un verb auxiliar, menționând forma verbală compusă din care face parte.

c. Extrage un verb la o formă verbală nepersonală, menționând denumirea ei și funcția sintactică.

4. Alcătuiește enunțuri în care să folosești:

a. verbul *a zice*, la modul imperativ, forma negativă;

b. verbul *a vrea*, la modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, numărul plural;

Scanned with OKEN Scanner

c. verbul *a privi*, la modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana I, numărul singular;
d. verbul *a fi*, la modul conjunctiv, timpul perfect, persoana a II-a singular.

5. Explică modalitatea de formare a verbelor: *a îndrăgi, a scârțâi, a fâlfâi.*

6. Se dau secvențele: — *Sunt gata!*; ... *ai fi zis că Artemon avea o mie de lăbuțe...*
a. Menționează valorile verbului *a fi*.
b. Construiește un enunț în care verbul *a fi* să aibă o valoare diferită față de cele identificate la punctul *a*.

7. Identifică funcția sintactică a formelor verbale nepersonale din enunțurile de mai jos:
a. *Neputând îndura purtarea aspră a lui Karabas Barabas, fetița a fugit din teatrul de păpuși, iar acum trăia în căsuța ei mică, departe de lume.*
b. *Omizile făceau pentru fetița cu bucle albastre un praf numai bun pentru spălat pe dinți;*
c. *La rândul lor, fluturii îi dăruiau fetei polen cu care ea își putea pudra fața.*
d. *Broasca l-a examinat multă vreme pe Buratino, pipăindu-l cu picioruşele.*

8. Stabilește valoarea morfologică și funcția sintactică a subordonaților verbelor la gerunziu, din secvențele următoare:
a. — *Sunt gata! a zis Artemon, mișcându-și nasul într-o parte;*
b. — *Vo-vo-vor-be fără rost! a zis cucuveaua și a zburat fâlfâind din aripi și așezându-se pe acoperiș.*

9. Enunțul în care apare forma corectă a verbului *a trebui* este:
a. *Copilul trebuiește pregătit pentru școală.*
b. *Merele trebuiesc culese toamna.*
c. *Tu trebuie să mergi la această petrecere.*

10. Construiește enunțuri în care să existe:
a. un atribut realizat prin forma de infinitiv a verbului *a sări*;
b. un circumstanțial de mod realizat prin forma de gerunziu a verbului *a șchiopăta*;
c. un circumstanțial de scop realizat prin forma de supin a verbului *a spăla*;
d. un circumstanțial de cauză realizat prin forma de gerunziu a verbului *a legăna*;
e. un circumstanțial de timp realizat prin forma de gerunziu a verbului *a deschide*.

Scanned with OKEN Scanner

11. **În enunțul:** *Pe una dintre lăbuțele de dinainte cățelul purta un ceas.*, **verbul *purta* este regent pentru:**

a. *Cățelul* (subiect), *un ceas* (complement), *pe una* (circumstanțial);
b. *Un ceas* (subiect), *pe una* (circumstanțial), *dintre lăbuțele* (circumstanțial);
c. *Cățelul* (subiect), *un ceas* (complement), *pe dinainte* (circumstanțial).

12. **În enunțul:** *asta pentru că fetița era o ființă tare blândă și tare bine-crescută.*, **verbul *a fi* este regent pentru:**

a. *fetița* (subiect), *o ființă blândă* (nume predicativ);
b. *asta* (subiect), *o ființă blândă și bine-crescută* (nume predicativ);
c. *fetița* (subiect), *o ființă* (nume predicativ).

13. **Identifică valoarea morfologică și funcția sintactică a subordonaților verbului în următoarele enunțuri:**

a. ... *fetița l-a zărit numaidecât pe Buratino*;
b. *Cucuveaua și-a lipit urechea de pieptul lui Buratino*;
c. *În cele din urmă, ea a rostit cu gura ei mare.*

14. **Completează enunțurile respectând indicațiile dintre paranteze:**

a. *Fetița* ..... (*a înțelege*, mai-mult-ca-perfect) *că* ..... (*bun*, masculin, plural) *săi prieteni aveau nevoie de ajutorul ei.*
b. *Modul cum Artemon* ..... (pronume reflexiv, caz dativ) *tunsese coada* ..... (*a atrage*, perfect simplu) *imediat atenția prietenilor săi.*
c. *Bogomol* ..... (adjectiv pronominal de întărire) *adusese aminte de faptul că fiecare problemă* (*a avea*, indicativ prezent) *cu siguranță o rezolvare.*

15. **Marchează cu „x” căsuța care corespunde funcției sintactice a cuvântului subliniat în fiecare enunț.**

Enunț	Circumstanțial de scop	Circumstanțial de cauză	Alt răspuns
Nu mă trezesc la timp <u>din cauza</u> oboselii.			
Nu profita <u>de ocaziile</u> oferite de școală.			
<u>Împiedicându-se</u>, a pierdut locul fruntaș în cursă.			
Nu doarme <u>pentru a câștiga</u> timp de învățătură.			
Am mers în Deltă <u>la pescuit</u>.			
Doborâtă <u>de îndoială</u>, fata nu știa ce să aleagă.			

Scanned with OKEN Scanner

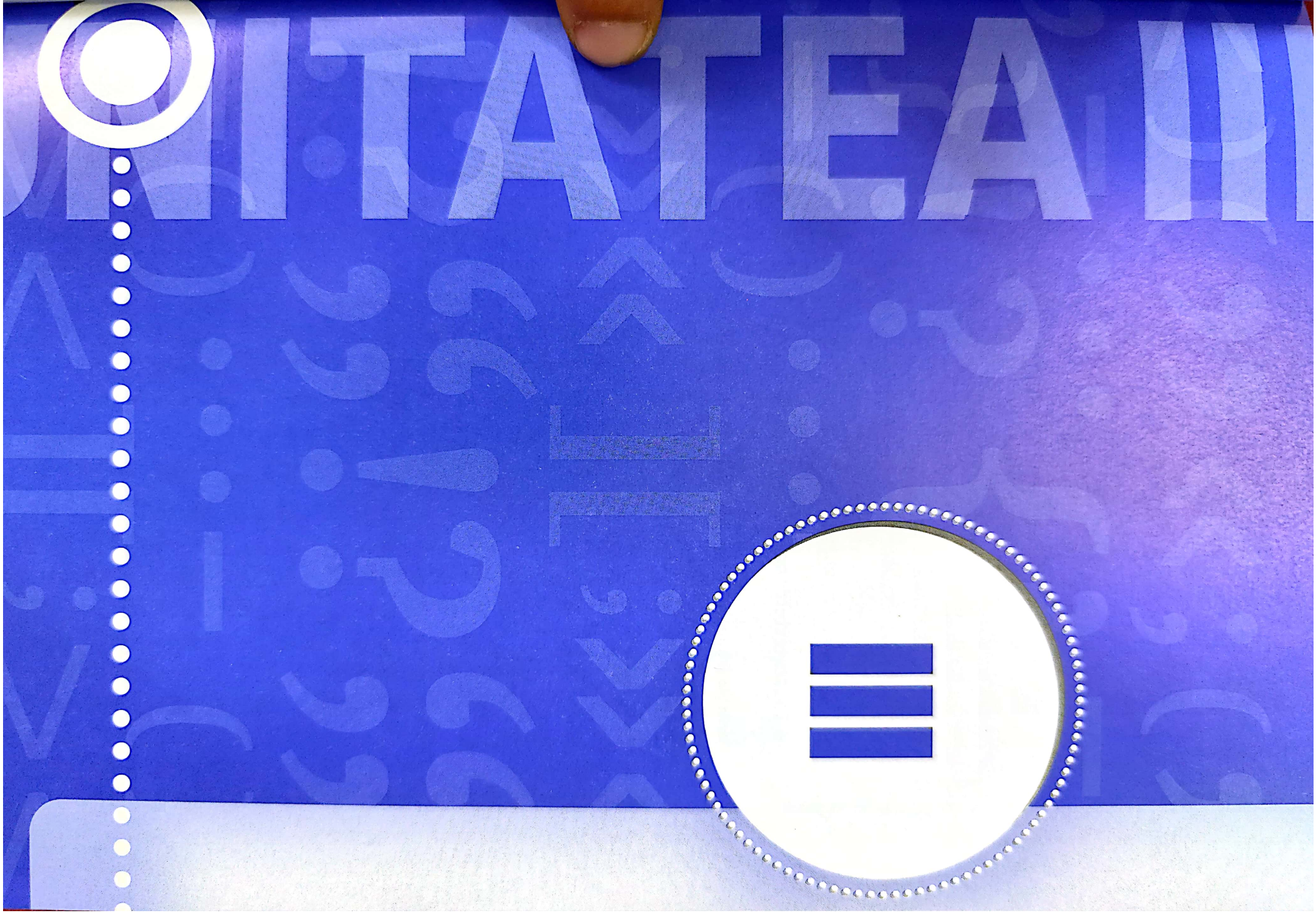

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- **Substantivul. Prepoziția. Posibilități combinatorii ale substantivului**
- **Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului**

TESTUL 1

- **Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.**

Atât de fragedă, te-asameni
Cu floarea albă de cireș
Și ca un înger dintre oameni
În calea vieții mele ieși.

Abia atingi covorul moale,
Mătasa sună sub picior,
Și de la creștet pân-în poale
Plutești ca visul de ușor.

Din încreţirea lungii rochii
Răsai ca marmura în loc –
S-atârnă sufletu-mi de ochii
Cei plini de lacrimi şi noroc.

O, vis ferice de iubire,
***Mireasă** blândă din povești,*
Nu mai zâmbi! A ta zâmbire
Mi-arată cât de dulce ești.

Cât poţi cu-a farmecului noapte
Să-ntuneci ochii mei pe veci,
Cu-a gurii tale calde şoapte,
Cu-mbrăţișări de braţe reci.

Deodată trece-o cugetare,
Un văl pe ochii tăi fierbinți
E-ntunecoasa renunțare
E umbra dulcilor dorinți.

Te duci, ş-am înţeles prea bine
Să nu mă ţin de pasul tău,
Pierdută vecinic pentru mine,
***Mireasa** sufletului meu!*

Că te-am zărit e a mea vină
Și vecinic n-o să mi-o mai iert,
Spăși-voi visul de lumină
Tinzându-mi dreapta în deșert.

Ş-o să-mi răsai ca o icoană
A pururi verginei Marii,
Pe fruntea ta purtând coroană –
Unde te duci? Când o să vii?

(Mihai Eminescu, *Atât de fragedă...*)

Scanned with OKEN Scanner

1. Identifică, în text, patru substantive din câmpul lexical al *purității* și patru adjective din câmpul lexical *senzorial tactil*.

2. Găsește intrusul în fiecare serie și explică de ce nu se potrivește:
a. *covor, noroc, suflet, pas*;
b. *marmură, mătase, zâmbire*;
c. *lacrimi, zâmbire, vină, coroană*;
d. *lacrimi, Marii, ochii, poale*.

3. Explică ortografia cu doi *i* în structura: *lungii rochii*.

4. Menționează cele două forme de plural ale substantivului *vis* și construiește câte un enunț pentru a evidenția sensul fiecăreia.

5. Identifică în text:
a. un substantiv propriu;
b. un substantiv comun scris cu majusculă; explică scrierea cu majusculă;
c. un substantiv articulat nehotărât, în cazul nominativ;
d. un substantiv nearticulat cu funcție sintactică de complement direct;
e. câte un substantiv cu rol artistic de element al unei comparații, de epitet, de metaforă;
f. o sintagmă formată din două substantive cu rol metaforic; menționează cazul fiecăruia dintre substantive.

6. Pentru substantivele centru de grup/regente *mireasă, mireasa*, evidențiate în text prin subliniere și bold, menționează subordonații, stabilind și funcțiile lor sintactice.

7. Identifică, în textul-suport, următoarele forme gramaticale:
a. un adjectiv participial;
b. două adjective pronominale;
c. un adjectiv propriu-zis cu patru forme;
d. un adjectiv propriu-zis cu două forme;
e. un adjectiv propriu-zis invariabil;
f. un adjectiv la gradul de comparație superlativ absolut;
g. un adjectiv negradabil;
h. două adjective utilizate cu rol expresiv de epitet;
i. o construcție metaforică formată dintr-un substantiv și un adjectiv subordonat acestuia.

Scanned with OKEN Scanner

8. Construiește două enunțuri în care adjectivul *dulce* să fie la gradele de comparație comparativ de inferioritate și superlativ absolut.

9. Analizează cuvintele subliniate din punct de vedere morfologic și sintactic. Vei preciza:

- pentru substantive: genul, numărul, cazul, funcția sintactică;
- pentru adjective: cazul, funcția sintactică.

10. Construiește schemele sintactice ale structurilor în care substantivele *floarea* și *șoapte* au calitatea de nod sintactic (au statut dublu, fiind, în același timp subordonați pentru un element centru și centru pentru alți subordonați; vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 210–212).

11. Menționează funcția sintactică și regentul substantivelor (*de*) *lacrimi* și *noroc*.

12. Stabilește valoarea morfologică a cuvintelor evidențiate în construcțiile: *Plutești ca visul de* ***ușor***; ***Cei*** *plini de lacrimi și noroc*; ***A*** *pururi verginei Marii*; *Pierdută* ***vecinic*** *pentru mine.* Construiește câte un enunț în care aceste cuvinte să aibă altă valoare morfologică.

13. Corectează structura: *Cu-a gurii tale calde șoapte.*

14. Menționează cazul și funcția sintactică pentru substantivele precedate de prepoziții/locuțiuni prepoziționale din enunțurile următoare:

a. *De supărare, s-a ascuns în spatele colegilor.*
b. *Atenția Cristinei asupra școlii grație părinților ei m-a impresionat.*
c. *Florile din fața porții erau de la salcâmul care își întindea ramurile peste gard.*
d. *Va lupta pentru reușita echipei întregi.*

15. Rescrie următoarele enunțuri, corectând toate greșelile:

a. *Pe Alina prietena ei o cunoscu-se când proprii părinți îi propuseseră să meargă în tabără. Datorită ei și a profesorului de sport, încercările colegilor de clasă, dar și a Elenei deveniseră reușite.*
b. *Am apreciat ajutorul de nădejde a colegilor care mi-l dăduse-ră în ceea ce privesc exercițiile la matematică. Purpurii zori ai cunoașterii datorită lor și a profesoarei mi-au readus zâmbetul pe buze.*

16. Poezia lui Mihai Eminescu, ***Atât de fragedă...***, a inspirat numeroși artiști plastici, printre care și Nynna Vizireanu, precum și muzicieni, de exemplu formația *Mondial*. Accesând linkul https://www.youtube.com/watch?v=DaUmhRHUges, vei putea urmări

Scanned with OKEN Scanner

un colaj de desene cu fundal muzical. Alege desenul care îți place cel mai mult și descrie ceea ce vezi, folosind cel puțin cinci atribute substantivale și cinci atribute adjectivale cu valoare artistică. Menționează figurile de stil pe care le-ai construit.

17. Observă atitudinea personajului reprezentat în tabloul de mai jos. Construiește minimum cinci enunțuri prin care să realizezi portretul fetei, folosind atribute substantivale și adjectivale din poezia lui Mihai Eminescu.

Anders Zorn – „Mireasa" (1886)

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Parcă m-aș uita pe o hartă frumos zugrăvită, o pictură orbitor smălțuită cu fiecare nuanță a curcubeului.

Colo e galben auriu, unde floarea-soarelui își întoarce fața rotundă ca o tipsie către lumina soarelui. Dincolo, roșu stacojiu, unde nalbele își ridică stindardul lor cărămiziu. Acolo sunt straturi de mentă purpurie, dincoace euforbia își revarsă frunzele argintii. Colo, portocaliul s-a înstăpânit peste atrăgătoarele flori de asclepia și acolo în spate ochii se plimbă peste mugurii rozalii de floarea-păianjenului.

Se odihnesc din nou. Aerul este plin de dulci miresme, ademenitoare ca parfumurile Arabiei sau ale Indusului. Miliarde de insecte, flori ele însele, își scutură fericite aripile. Păsările colibri-albină bâzâie, strălucind ca niște raze vagaboande de soare; sau, ținându-și echilibrul cu aripile lor zumzăitoare, beau de zor din cupele pline cu nectar ale florilor; albinele sălbatice, cu membrele lor încărcate de polen, stau agățate de pistilurile mustind de miere sau se îndreaptă către îndepărtatul lor stup cu cântece de bucurie.

Cine a plantat aceste flori? Cine a țesut aceste straturi multicolore? Natura. Este mantaua ei cea mai bogată, mai bogată în nuanțe decât șalurile din cașmir.

Aceasta este „preria de flori". Greșită denumire. Este, de fapt, „grădina lui Dumnezeu"!

Scena se schimbă. Mă aflu pe o câmpie, ca mai înainte, înconjurat de un orizont continuu, neîntrerupt de nicio formă. La ce privesc? La flori? Nu, nu zăresc nicio floare, este o vastă întindere de verdeață. De la nord la sud, de la est la vest, se întind pășunile preriei, verzi ca smaraldul și molcome ca suprafața unui lac adormit.

Vântul se culcușește la sânul ei, mângâind frunzele mătăsoase. Se mișcă, iar țesătura de verdeață este pătată de nuanțele mai deschise sau mai închise ale umbrelor lăsate de norii de vară trecând prin fața soarelui.

Ochii hălăduiesc fără să întâmpine nicio rezistență. Întâmplător dau de întunecata siluetă blănoasă a unui bizon sau descoperă contururile minuscule ale unei antilope. Din întâmplare urmăresc cu o mirare încântată galopul nebun al unui mustang alb ca zăpada.

Aceasta este „preria de iarbă", pășunea fără hotare a bizonilor.

Scena se schimbă din nou. Pământul nu mai este acum plan și nu mai sunt copaci, deși e verde ca totdeauna. Suprafața sa este unduită într-un șir paralel de valuri care se transformă ici-colo în dealuri circulare, domoale. Este acoperită cu o iarbă moale, de un verde strălucitor. Aceste unduiri amintesc de un ocean după o furtună teribilă, când rotocoalele de spumă s-au risipit de pe coama valurilor și apa

Scanned with OKEN Scanner

umflată revine către țărm. Par să fi fost odinioară astfel de valuri, pe care o voință omnipotentă le-a transformat în pământ, iar ele și-a încetat pe dată mișcarea.

Aceasta este „preria vălurită".

Din nou se schimbă decorul. Mă aflu într-un ținut al pășunilor și florilor strălucitoare, dar la orizont se profilează pădurici și pâlcuri de arbuști. Frunzișul este divers, are culori vii, iar contururile sale sunt blânde și grațioase. Mergând mai departe, îmi răsar în cale noi peisaje: priveliști pitorești de rezervație naturală. Turme de bizoni, cârduri de antilope și cirezi de cai sălbatici animă luminișurile îndepărtate. Curcanii străbat crângurile, iar fazanii părăsesc fâlfâind zgomotos cărarea. [...]

Cercetez zarea cu nerăbdare, așteptându-mă să văd turlele înaltelor palate ridicându-se peste crânguri. Dar nu. Sute de mile jur împrejur niciun șemineu nu-și aruncă fumul în înălțimi. Deși pare îngrijită anume, această regiune este călcată doar de mocasinii vânătorilor și de inamicii acestora, indienii roșii.

Acestea sunt mottes, adică „insule" în marea preriei.

Mă aflu în adâncul pădurii. Este noapte și bușteni puși pe foc îmbracă totul în jur cu o haină stacojie, dând culoare tuturor lucrurilor din împrejurimile bivuacului nostru. În jurul nostru stau, unul într-altul, trunchiuri gigantice de copaci; iar crengile lor uriașe, cenușii, ca niște brațe de gigant, se întind deasupra noastră. M-am uitat la coaja copacilor. Este crăpată, jupuită în fâșii lungi căzute pe de lături. [...] Pădurea este prietenoasă și minunată în aceste zile și pe crengile ei încărcate bat din aripi și se înfoaie păsările.

(Mayne Reid, *Vânătorii de scalpuri*, traducere de Sorin Șerb)

Substantivele colective din text sunt:

- *pădurici;*
- *pâlcuri;*
- *arbuști;*
- *frunzișul;*
- *culori;*
- *peisaje;*
- *rezervație;*
- *turme;*
- *cârduri;*
- *cirezi;*
- *luminișurile;*
- *crângurile;*
- *cărare.*

1. Matei are de extras în caietul său substantivele colective din fragmentul de mai jos. În răspunsul lui, s-au strecurat câteva greșeli. Corectează-le, tăind cu o linie cuvintele care nu intră în categoria menționată.

... la orizont se profilează pădurici și pâlcuri de arbuști. Frunzișul este divers, are culori vii, iar contururile sale sunt blânde și grațioase. Mergând mai departe, îmi răsar în cale noi peisaje: priveliști pitorești de rezervație naturală. Turme de bizoni, cârduri de antilope și cirezi de cai sălbatici animă luminișurile îndepărtate. Curcanii străbat crângurile, iar fazanii părăsesc fâlfâind zgomotos cărarea.

Scanned with OKEN Scanner

2. Găsește, în fiecare secvență de mai jos, substantivele defective de plural:

- *... cu membrele lor încărcate de polen, stau agățate de pistilurile mustind de miere sau se îndreaptă către îndepărtatul lor stup;*
- *Colo e galben auriu, unde floarea-soarelui își întoarce fața rotundă ca o tipsie către lumina soarelui.*
- *De la nord la sud, de la est la vest, se întind pășunile preriei, verzi ca smaraldul și molcome ca suprafața unui lac adormit.*
- *Acolo sunt straturi de mentă purpurie, dincoace euforbia își revarsă frunzele argintii.*

3. Explică modul în care s-au format următoarele substantive și adjective extrase din text:

- *câmpie*
- *verdeață*
- *luminișurile*
- *floarea-păianjenului*
- *curcanii*
- *mătăsoase*
- *strălucitor*
- *galben-auriu*
- *blănoasă.*

4. Extrage substantivele cu funcție sintactică de subiect din enunțul: *Acolo sunt straturi de mentă purpurie, dincoace euforbia își revarsă frunzele argintii.*

5. a. Scrie cazul substantivelor din secvențele următoare:

- *Din nou se schimbă decorul;*
- *... unde floarea-soarelui își întoarce fața rotundă ca o tipsie către lumina soarelui;*
- *Mă aflu într-un ținut al pășunilor și florilor strălucitoare, dar la orizont se profilează păduricи și pâlcuri de arbuști;*
- *... dând culoare tuturor lucrurilor din împrejurimile bivuacului nostru.*

b. Ce caz nu a apărut în niciunul dintre enunțurile de la punctul *a*? Construiește un enunț în care substantivul *soare* să fie în acest caz.

6. a. Identifică prepoziția care leagă un atribut de termenul regent în enunțul: *Este mantaua ei cea mai bogată, mai bogată în nuanțe decât șalurile din cașmir.*

b. Construiește enunțuri în care prepoziția identificată la punctul *a* să lege:

i. un complement prepozițional de un verb;
ii. un circumstanțial de loc de un verb;
iii. un circumstanțial de timp de un verb;
iv. un circumstanțial de cauză de un verb;
v. un nume predicativ de un verb copulativ.

Scanned with OKEN Scanner

7. a. Încercuiește prepozițiile și locuțiunile prepoziționale din secvențele de mai jos.

- *În jurul nostru stau [...] trunchiuri gigantice de copaci;*
- *... iar crengile lor uriașe [...] se întind deasupra noastră.*

b. Construiește enunțuri în care prepozițiile/locuțiunile prepoziționale de la punctul *a* să însoțească substantive la numărul singular.

c. Precizează cazul și funcția sintactică a substantivelor precedate de prepozițiile/locuțiunile prepoziționale folosite la punctul *b*.

8. Identifică prepozițiile și numește părțile de propoziție pe care acestea le leagă de termenii regenți. Precizează valoarea morfologică a termenilor regenți.

a. *Aceasta este „preria de iarbă", pășunea fără hotare a bizonilor;*

b. *... așteptându-mă să văd turlele înaltelor palate ridicându-se peste crânguri;*

c. *... crengile lor uriașe, cenușii, ca niște brațe de gigant;*

d. *... rotocoalele de spumă s-au risipit de pe coama valurilor și apa umflată revine către țărm;*

e. *Aceste unduiri amintesc de un ocean după o furtună teribilă.*

9. Provocare! Rezolvă cerințele de mai jos (a–c).

a. Subliniază, în enunțurile de mai jos, folosind trei culori diferite, complementele (directe, indirecte, prepoziționale) exprimate prin substantive, precizând valorile morfologice ale termenilor regenți.

- *Curcanii străbat crângurile, iar fazanii părăsesc fâlfâind zgomotos cărarea;*
- *... bușteni puși pe foc îmbracă totul în jur cu o haină stacojie, dând culoare tuturor lucrurilor din împrejurimile bivuacului nostru;*
- *M-am uitat la coaja copacilor;*
- *Aerul este plin de dulci miresme;*
- *Mă aflu pe o câmpie, ca mai înainte, înconjurat de un orizont continuu.*

b. Subliniază, în enunțurile de mai jos, folosind trei culori diferite, circumstanțialele (de loc, de timp, de mod, de cauză) exprimate prin substantive, precizând valorile morfologice ale termenilor regenți.

- *... acolo în spate ochii se plimbă peste mugurii rozalii de floarea-păianjenului;*
- *Mă aflu pe o câmpie, ca mai înainte, înconjurat de un orizont continuu;*
- *... urmăresc cu o mirare încântată galopul nebun al unui mustang alb ca zăpada;*
- *... țesătura de verdeață este pătată de nuanțele mai deschise sau mai închise ale umbrelor lăsate de norii de vară trecând prin fața soarelui;*
- *Pădurea este prietenoasă și minunată în aceste zile;*
- *Suprafața sa este unduită într-un șir paralel de valuri;*

Scanned with OKEN Scanner

- *... albinele sălbatice [...] stau agățate de pistilurile mustind de miere;*
- *... strălucind ca niște raze vagaboande de soare.*

c. Încadrează în chenar substantivele-centru din enunțurile de mai jos. Subliniază subordonații substantivelor și precizează ce părți de propoziție sunt aceștia.

- *... stau agățate de pistilurile mustind de miere sau se îndreaptă către îndepărtatul lor stup cu cântece de bucurie;*
- *Întâmplător dau de întunecata siluetă blănoasă a unui bizon sau descoperă contururile minuscule ale unei antilope;*
- *Colo, portocaliul s-a înstăpânit peste atrăgătoarele flori de asclepia;*
- *... ținându-și echilibrul cu aripile lor zumzăitoare, beau de zor din cupele pline cu nectar ale florilor.*

Răspunde la provocare!

Completează panoul pe baza informațiilor obținute prin rezolvarea cerințelor de mai sus:

Substantivul este regent pentru funcția sintactică de ..... .

Substantivul cu funcție sintactică de complement se subordonează unui ..... sau unui ..... .

Substantivul cu funcție sintactică de circumstanțial se subordonează unui ..... sau unui ..... .

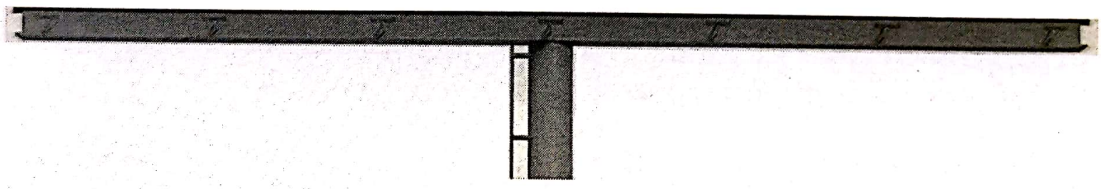

10. Precizează cazul și funcția sintactică a substantivului subliniat din enunțul: *Păsările <u>colibri-albină</u> bâzâie, strălucind ca niște raze vagaboande de soare.*

11. Completează următoarele enunțuri, selectate din text, cu atribute în nominativ.

- *Mă aflu în adâncul pădurii ..... .*
- *Această regiune este călcată doar de mocasinii vânătorilor ..... .*

12. Răspunde la cerințele formulate pentru fiecare dintre cele trei enunțuri mai jos.

1. *Colo, **portocaliul** s-a înstăpânit peste atrăgătoarele flori de asclepia.*

a. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvântului evidențiat.

b. Construiește un enunț în care cuvântul evidențiat să aibă altă valoare morfologică și altă funcție sintactică. Precizează-le între paranteze.

c. Completează enunțul cu un atribut care să se subordoneze cuvântului evidențiat.

Scanned with OKEN Scanner

2. *Miliarde de insecte [...] își scuturǎ fericite aripile.*
a. Subliniază substantivul cu funcție de atribut.
b. Identifică regentul atributului. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a acestuia.
c. Completează enunțul dat, astfel încât substantivul cu funcție de atribut să fie, la rândul lui, centru pentru un atribut exprimat prin adjectiv.
3. *M-am uitat la coaja copacilor.*
a. Precizează cazul substantivelor.
b. Construiește câte un enunț cu fiecare substantiv, în alt caz decât cel la care se află în fragmentul dat, fără a-i schimba forma. Precizează cazurile.
c. Construiește un enunț în care primul substantiv din enunțul dat să fie în cazul dativ, impus de o prepoziție.

13. Identifică substantivele și adjectivele din enunțurile de mai jos și completează cele două tabele cu funcțiile sintactice indicate.

a. *Pământul nu mai este acum plan și nu mai sunt copaci, deși e verde ca totdeauna.*
Frunzișul este divers, are culori vii, iar contururile sale sunt blânde și grațioase.
Pădurea este prietenoasă și minunată în aceste zile, și pe crengile ei încărcate bat din aripi și se înfoaie păsările.

Substantivele – subiecte	Adjectivele – nume predicative

b. *Se mișcă, iar țesătura de verdeață este pătată de nuanțele mai deschise sau mai închise ale umbrelor lăsate de norii de vară trecând prin fața soarelui.*

Subiect	Complement	Atribut	Circumstanțial

14. Selectează, din al doilea paragraf al textului, adjectivele care exprimă culori și precizează funcțiile lor sintactice.

15. a. Identifică părțile de propoziție care au drept regent un adjectiv.
- *... albinele sălbatice, cu membrele lor încărcate de polen stau agățate de pistilurile mustind de miere;*
- *... se întind pășunile preriei, verzi ca smaraldul și molcome ca suprafața unui lac adormit;*
- *Este crăpată, jupuită în fâșii lungi căzute pe de lături.*

Scanned with OKEN Scanner

b. Construiește trei enunțuri în care un circumstanțial de timp, un circumstanțial de cauză și un circumstanțial de scop să se subordoneze unor adjective regăsite în enunțurile de la punctul *a*.

16. Încadrează, în tabel, subordonații substantivelor și adjectivelor din secvențele date, apoi precizează funcția lor sintactică.

Secvențe	Subordonații substantivului	Funcțiile sintactice	Subordonații adjectivului	Funcțiile sintactice
... galopul nebun al unui mustang alb ca zăpada.				
Este mantaua ei cea mai bogată, mai bogată în nuanțe				
Parcă m-aș uita pe o hartă frumos zugrăvită				

17. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *ținându-și echilibrul cu aripile lor zumzăitoare, beau de zor din cupele pline cu nectar ale florilor*, se subordonează verbelor toate cuvintele din seria:

a. *aripile, (din) cupele, ale florilor;*
b. *echilibrul, (cu) aripile, (din) cupele;*
c. *echilibrul, (din) cupele, (cu) nectar.*

- În enunțul: *De la nord la sud, de la est la vest, se întind pășunile preriei, verzi ca smaraldul și molcome ca suprafața unui lac adormit*, substantivele regente pentru atribute sunt:

a. *pășunile, smaraldul, adormit;*
b. *pășunile, suprafața, unui lac;*
c. *preriei, smaraldul, unui lac.*

- Structura subliniată în secvența: *este acoperită cu o iarbă moale, <u>de un verde strălucitor</u>* este alcătuită din:

a. circumstanțial de mod exprimat prin substantiv + atribut exprimat prin adjectiv;
b. atribut exprimat prin substantiv + atribut exprimat prin adjectiv;
c. atribut exprimat prin adjectiv + atribut exprimat prin adjectiv.

- În enunțul: *Parcă m-aș uita pe o hartă frumos zugrăvită*, prepoziția *pe* leagă:

a. un complement direct de verbul regent;

Scanned with OKEN Scanner

b. un complement prepoziţional de verbul regent;
c. un circumstanţial de loc de verbul regent.

18. Notează cazul adjectivelor evidenţiate în enunţurile:

- *Vântul se culcuşeşte la sânul ei, mângâind frunzele **mătăsoase**;*
- *... se întind păşunile preriei, verzi ca smaraldul şi molcome ca suprafaţa unui lac **adormit**;*
- *Mergând mai departe, îmi răsar în cale **noi** peisaje;*
- *... se transformă ici-colo în dealuri **circulare**, **domoale**;*
- *... iar crengile lor **uriaşe**, cenuşii, ca nişte braţe de gigant, se întind deasupra noastră.*

19. Construieşte enunţuri conform cerinţelor de mai jos:

a. substantivul regent al atributului din enunţul: *Aerul este plin de dulci mireasme* să fie centru pentru două atribute exprimate prin părţi de vorbire diferite, în cadrul unui singur enunţ;
b. adjectivul cu trei forme flexionare, cu funcţie de atribut, din enunţul: *Este acoperită cu o iarbă moale, de un verde strălucitor* să aibă funcţie de nume predicativ;
c. o prepoziţie din enunţul: *Mă aflu pe o câmpie, ca mai înainte, înconjurat de un orizont continuu, neîntrerupt de nicio formă* să lege un complement direct de termenul regent.

20. Inspirat de textul *Vânătorii de scalpuri*, un elev de 13 ani îşi exprimă impresiile din prima zi de vacanţă. Rescrie fragmentul de mai jos, corectând greşelile de orice natură.

În lumina blândă a soarelui dimineţii răcoroasă admiram cele mai minunate privelişti. Verdele câmpii, gingăşia ierbi moale, panorama frumoasă a munţilor acoperiţi de verdeaţă erau pătuiacul naturi în care mă legănam. Atunci, cei mai puţini zgomotoşi erau cocoşi, care cântau din răsputeri pe culmile vreunei gospodării. Spre seară, fumul se ridica din şeminee spre înălţimile cereştii.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

A doua zi ne-am sculat de dimineață cum îmi spusese, nu se luminase încă, cerul era înnourat, fără o stea; părea că un copac imens se lăsase spre pământ pentru a-l strivi.

Când am deschis ușa, un vânt aspru pătrunse în vatră și înviora tăciunii care seara fuseseră acoperiți de cenușă. [...]

Cu toate că sosise vremea să se lumineze, cerul nu se însenina deloc. În sfârșit, spre răsărit, o bandă albicioasă rupse tenebrele, dar soarele nu se arătă; nu era noapte, dar ar fi fost o exagerare să spui că era ziuă.

Totuși, pe câmp, obiectele începuseră să se distingă, lumina palidă care atingea pământul, izvorâtă dinspre răsărit, ca dintr-o imensă răsuflătoare, ne dezvăluia copacii desfrunziți și, ici și colo, tufișuri de mărăcini ale căror frunze uscate încă nu căzuseră și care, mișcate de vântul care le scutura și le răsucea, făceau un zgomot sec.

Nu era nimeni pe drum, nimeni pe câmp, niciun zgomot de căruțe, de bici, singurele ființe erau păsările care se auzeau, dar nu se vedeau, căci stăteau pitite pe sub frunze: doar niște coțofene săltau pe drum, cu coada ridicată, cu ciocul în sus, luându-și zborul din apropierea noastră pentru a se așeza în vârful unui copac, de unde ne puteau urmări. [...]

Deodată apăru un punct palid pe cer, înspre nord; crescu repede, îndreptându-se spre noi și am auzit un murmur ciudat de strigăte discordante: erau gâște sau lebede sălbatice, care migrau dinspre nord și se îndreptau spre sud; trecură pe deasupra capetelor noastre și erau deja departe când am văzut zburând prin aer câțiva fulgi de puf, a căror albeață se detașa pe cerul negru.

Regiunea pe care o traversam era de o tristețe lugubră, sporită de liniștea din jur. Cât puteai vedea cu ochii în această zi întunecată, nu se zăreau decât câmpuri pustii, dealuri golașe și păduri ruginii.

Vântul sufla tot dinspre nord, cu o ușoară tendință de-a se întoarce spre vest; din acea parte a orizontului veneau nori arămii, grei și joși, care păreau că apasă peste vârfurile arborilor.

Imediat, câțiva fulgi de nea, mari ca niște fluturi, ne trecură prin fața ochilor: se ridicau, coborau și se învârteau fără a atinge pământul. Nu străbătusem o parte prea mare din drum și mi se părea imposibil să ajungem la Troyes înainte de a se porni ninsoarea. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Dar nu știam încă ce este aceea o furtună de zăpadă. Nu am întârziat să aflu, de așa manieră încât nu am uitat niciodată această lecție. Norii care veneau dinspre nord-vest se apropiaseră și un fel de licărire lumina cerul în acea parte; pântecele lor se deschise: ningea.

În fața noastră nu mai erau fluturi care zburau, ci o ninsoare deasă, care ne învălui dintr-odată.

— Era scris că nu vom ajunge la Troyes, spuse Vitalis; va trebui să ne adăpostim în prima casă pe care o vom întâlni.

Era o vorbă care-mi plăcea; dar unde vom găsi acea casă ospitalieră?

Înainte ca zăpada să ne învăluie în întunecimea ei albă, am examinat ținutul cât am putut cu privirea și nu am zărit nici casă, nici ceva ce-ar fi anunțat un sat. Din contră, eram pe cale să intrăm într-o pădure ale cărei profunzimi sumbre se confundau cu infinitul atât în fața noastră, cât și pe colinele ce ne înconjurau. [...]

În câteva minute ninsoarea acoperi drumul și ceea ce se afla pe marginea lui: grămezi de pietre, ierburi, mărăcinișuri, tufișurile de prin șanțuri, căci, împinsă de vântul care nu se domolise, troienea tot ce întâlnea în cale.

Neplăcut pentru noi era faptul că făceam parte din acest „tot ce întâlnea în cale". Când ne lovea, zăpada aluneca pe suprafețele rotunde, dar acolo unde găsea vreo deschizătură cât de mică, pătrundea precum praful și imediat se topea.

(Hector Malot, *Singur pe lume*, traducere de Manuela Coravu)

1. Identifică în text:

a. un substantiv propriu;
b. un adjectiv cu trei forme flexionare;
c. un substantiv care are aceeași formă pentru ambele genuri;
d. un adjectiv antepus substantivului-regent;
e. un substantiv care face parte dintr-o comparație;
f. un adjectiv fără grad de comparație.

2. Tabelul următor este completat de un elev, cu exemple din text. În răspunsul lui, s-au strecurat câteva greșeli. Rescrie tabelul, așezând substantivele în coloana potrivită.

Substantive nearticulate	Substantive articulate hotărât	Substantive articulate nehotărât
un copac	*cerul*	*pământ*
lecție	*un vânt*	*ușa*
zăpada	*o ninsoare*	*niște fluturi*
o pădure	*casă*	*nori*

Scanned with OKEN Scanner

3. Explică modul în care s-au format următoarele substantive și adjective extrase din text:

- *răsuflătoare*
- *tufiș*
- *deschizătură*
- *întunecime*
- *albicioasă*
- *neplăcut*
- *albeață*
- *mărăciniș.*

4. a. Indică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunțurile următoare:

- *... crescu <u>repede</u>, îndreptându-se spre noi, și am auzit un murmur [...];*
- *Când am deschis ușa, un vânt aspru pătrunse în vatră și învioră tăciunii care <u>seara</u> fuseseră acoperiți de cenușă.*

b. Scrie două enunțuri în care aceste cuvinte subliniate să aibă altă valoare morfologică decât cea din text.

5. a. Extrage din secvențele următoare adjectivele propriu-zise și pe cele participiale și așază-le în tabelul de mai jos:

- *... cerul era înnourat, fără o stea;*
- *... părea că un copac imens se lăsase spre pământ pentru a-l strivi;*
- *... lumina palidă care atingea pământul, izvorâtă dinspre răsărit, ca dintr-o imensă răsuflătoare, ne dezvăluia copacii desfrunziți;*
- *Deodată apăru un punct palid pe cer, înspre nord;*
- *Neplăcut pentru noi era faptul că făceam parte din acest „tot ce întâlnea în cale".*

Adjective propriu-zise	Adjective participiale

b. Precizează cazul și funcția sintactică pentru fiecare adjectiv identificat.

6. a. Care este sensul substantivului *cap* din secvența: *trecură pe deasupra capetelor noastre*?

b. Scrie două enunțuri în care acest substantiv să aibă alte sensuri și alte forme de plural decât cele din text.

c. Cum se numește relația de sens care se stabilește între aceste unități lexicale?

7. a. Creează adjective, prin derivare cu sufixe, de la următoarele substantive din text:

- *cenușă*
- *furtună*
- *pământ*
- *frunze*
- *zgomot*
- *puf*
- *ochi*
- *pietre.*

b. Subliniază sufixele folosite în exemplele tale.

Scanned with OKEN Scanner

c. Dă exemple de alte trei adjective derivate cu sufixe, diferite de cele existente la punctul *a*.

8. Provoacă-ți colegul de bancă la un concurs! Scrieți, în 5 minute, expresii care să conțină fiecare dintre adjectivele *alb* și *negru*, prezente în text. Câștigă cine scrie cele mai multe expresii corecte. Puteți consulta un dicționar pentru verificare. Notați, în caiete, sensurile expresiilor.

9. a. Extrage substantivele colective din secvența următoare: *În câteva minute ninsoarea acoperi drumul și ceea ce se afla pe marginea lui: grămezi de pietre, ierburi, mărăcinișuri, tufișurile de prin șanțuri, căci, împinsă de vântul care nu se domolise, troienea tot ce întâlnea în cale.*

b. Dă exemple de alte trei substantive colective, formate cu alte sufixe decât cel existent la punctul *a*.

10. Precizează numărul de forme flexionare pentru fiecare adjectiv din enunțurile următoare:

- *Vântul sufla tot dinspre nord, cu o ușoară tendință de-a se întoarce spre vest; din acea parte a orizontului veneau nori arămii, grei și joși, care păreau că apasă peste vârfurile arborilor.*
- *Imediat, câțiva fulgi de nea, mari ca niște fluturi, ne trecură prin fața ochilor: se ridicau, coborau și se învârteau fără a atinge pământul.*
- *Înainte ca zăpada să ne învăluie în întunecimea ei albă, am examinat ținutul cât am putut cu privirea și nu am zărit nici casă, nici ceva ce-ar fi anunțat un sat. Din contră, eram pe cale să intrăm într-o pădure ale cărei profunzimi sumbre se confundau cu infinitul atât în fața noastră, cât și pe colinele ce ne înconjurau.*

11. Scrie enunțuri în care să integrezi următoarele adjective extrase din text, folosind formele lor de plural, masculin, antepuse substantivului regent.

Forma din text	Forma din enunț (adjectivul antepus regentului)
negru	
grei	
arămii	
deasă	
albă	
sumbră	

Scanned with OKEN Scanner

12. **Identifică substantivele cu funcție de subiect din secvențele următoare și precizează tipul acestuia.**

- *... erau gâște sau lebede sălbatice, care migrau dinspre nord și se îndreptau spre sud;*
- *... pântecele lor se deschise: ningea;*
- *... nu se zăreau decât câmpuri pustii, dealuri golașe și păduri ruginii;*
- *... neplăcut pentru noi era faptul;*
- *... să spui că era ziuă.*

13. a. În enunțurile următoare sunt subliniate substantive care se subordonează unui centru de grup. Încadrează-le în tabel, completând fiecare coloană.

- *Deodată apăru un punct palid pe cer, înspre nord;*
- *... am auzit un murmur ciudat de strigăte discordante;*
- *... am văzut zburând prin aer câțiva fulgi de puf, a căror albeață se detașa pe cerul negru;*
- *Nu străbătusem o parte prea mare din drum și mi se părea imposibil să ajungem la Troyes;*
- *... profunzimi sumbre se confundau cu infinitul atât în fața noastră, cât și pe colinele ce ne înconjurau.*

Centrul de grup	Substantivul subordonat	Funcția sintactică a substantivului

b. Extrage, dintre cuvintele analizate la punctul *a*, acele substantive care sunt și centru, și subordonat în același timp.

14. **Rezolvă punctele *a* și *b*, apoi completează enunțul concluziv cu observații legate de acestea.**

a. Identifică funcția sintactică și cazul pentru substantivele subliniate din enunțurile:

- *Regiunea pe care o traversam era de o tristețe lugubră, sporită de liniștea din jur.*
- *... va trebui să ne adăpostim în prima casă pe care o vom întâlni. Era o vorbă care-mi plăcea.*

b. Dă exemple de alte două enunțuri în care să existe substantive cu aceeași funcție sintactică, în alt caz decât cele existente la punctul *a*.

Concluzie: Substantivul cu funcție sintactică de ..... poate sta în cazurile: ....., ..., ... Această poziție sintactică se construiește cu ajutorul unei ....., în toate cazurile, cu excepția ..... .

Scanned with OKEN Scanner

15. a. Identifică în secvențele următoare partea de propoziție care are drept regent un adjectiv:

- *Imediat, câțiva fulgi de nea, mari ca niște fluturi, ne trecură prin fața ochilor.*
- *... lumina palidă care atingea pământul, izvorâtă dinspre răsărit.*

b. Alcătuiește două enunțuri în care să existe alte poziții sintactice subordonate unui adjectiv.

16. Continuă enunțurile următoare cu substantive care să aibă funcție sintactică de atribut în cazul nominativ.

- *... profunzimi sumbre se confundau cu infinitul atât în fața noastră, cât și pe colinele ... .*
- *În câteva minute ninsoarea acoperi drumul ... .*
- *Am examinat ținutul ... .*

17. Identifică prepozițiile și numește părțile de propoziție pe care le leagă de termenii regenți.

- *... un copac imens se lăsase spre pământ;*
- *... am examinat ținutul cât am putut cu privirea;*
- *... un vânt aspru pătrunse în vatră;*
- *... ce se afla pe marginea lui: grămezi de pietre, ierburi, mărăcinișuri, tufișurile de prin șanțuri;*
- *... doar niște coțofene săltau pe drum.*

18. Impresionat de povestea lui Remí, un elev scrie în jurnalul său de lectură o scrisoare imaginară adresată personajului. Identifică în textul scrisorii adjectivele și precizează, pentru fiecare, gradul de comparație.

Dragă Remí,

Povestea ta este nemaipomenit de tristă! Niciun copil nu ar trebui să treacă prin situații dificile! Știu că deseori ești extraordinar de trist! Drumul lung și anevoios, dar și ninsoarea aceasta la fel de aprigă precum un dușman fioros trebuie să-ți fi epuizat toate puterile!

Sper să găsești un adăpost măcar ferit de umezeală, dacă nu cald și primitor! Citesc fiecare pagină cu speranța unui final fericit!

Cu drag,
cititorul tău, Andrei

19. Încercuiește litera corespunzătoare enunțului/enunțurilor în care adjectivul subliniat este corect:

a. *Devine esențială pentru ei găsirea unei case <u>potrivită</u>, pentru a rămâne peste noapte la adăpost.*

Scanned with OKEN Scanner

b. *Dezlănțuirea ninsorii puternice îl sperie pe Remí.*
c. *Băiatului cel trist, frigul i se pare ostil.*
d. *Băiatul vede întinderea de zăpadă mai imensă decât era în realitate.*
e. *Găsirea unui adăpost ar fi binevenit.*

20. **Imaginează-ți că ești prins într-o furtună de nisip. Descrie, în 50–70 de cuvinte, acest fenomen natural. Folosește în textul tău:**

- **trei adjective aflate la diferite grade de comparație;**
- **trei substantive care arată locul, formate prin diferite mijloace de îmbogățire a vocabularului;**
- **minimum trei prepoziții (simple și compuse).**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 4

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

În acea duminică a ultimelor încercări când sta zgribulit pe mal, tremurând de oboseală și ciudă, descoperise pescuitul. Descoperise un pescar. Nu-l observase când răsărise mai sus de el și-și aruncase undițele. Părea șezând acolo de când lumea. [...] Pescarul se întoarse cu fața spre râu. El stătu o clipă nehotărât, neștiind dacă să plece sau să rămână. „Da' la dumneavoastră merge?" întrebă. „Asta-i altă meserie, zise pescarul. Te pricepi?" „Nu prea, recunoscu el și se apropie și privi peste celălalt în apă. Nu se văd plutele", spuse. „Dau cu plumb, la fund, răspunse pescarul. Stai jos." El se așeză. Celălalt îl privi lung, curios, cu un fel de miloasă simpatie, apoi începu să-i explice pe-ndelete cum se pescuiește [...]. Vorbea cu o însuflețire bruscă, părea că toată viața lui n-așteptase decât un novice căruia să-i dezvăluie până la capăt tainele undițarilor, că nu pești venise să prindă la râu, ci neinstruiți ca el, era ca un comis-voiajor perfect al unei firme de pescuit total și, ascultându-l, cu toate că nu mai văzuse niciodată de-aproape un pescar și uneltele sale, el avu câteva clipe o senzație nelămurită, un fel de teamă că insul nu e normal, nu e „întreg", cum se zicea în satul său: prea le știa și le avea pe toate. Arăta cam în jur de cincizeci de ani, era neras de mai multe zile, cu țepi cărunți în barbă, avea doi ochi mici, negri, foarte mobili, ce-i dădeau un aer șmecheresc, un nas îngropat între pomeți [...]; pe cap, înfundată bine până peste urechi, purta o șapcă ponosită de navetist și era îmbrăcat cu o salopetă kaki, cam murdară, cu o mie de buzunare și buzunărașe, ce sfârșea jos în niște cizme de cauciuc noi-nouțe, tot de culoare kaki. Pescar clasic, se liniști el, gândindu-se că orice pescar veritabil e nițeluș, imperceptibil „sărit", „altfel" decât omul comun. Ceea ce însă îl ului și-i întări convingerea că are norocul de-a se afla lângă un exemplar pursânge, strălucitor, al tagmei*, fu faptul că la un moment dat când el, amețit de atâtea amănunte tehnice, întrebă „Da' ați prins ceva până acum?", celălalt răspunse zâmbind cu aerul lui de șmecher: „Eu? Azi e ziua ta. Poftim", și-i trecu în mâini unul din bețe, se uită la soare, șopti „cam acu' trebuie să muște" și – minune! – după nici un minut, el simți bățul smucit cu putere, simți nailonul vibrând ca o strună și mai simți că va încerca mereu să regăsească, ori de câte ori va putea, fascinația secundelor pe care tocmai le trăia, emoția stranie ce-i urca, părând că vine din apă, prin fir, prin mâini, în tot corpul. „He, he – făcu celălalt – ce ți-am spus? Îl simți? Îl simți? E măricel, lasă-l încet, mai dă-i fir, mai dă-i, așa, așa, acuma remorchează-l ușor, nu te grăbi, ține contactul cu el, nu-l slăbi, da' nici nu-l rupe, vezi să nu intre sub bolovani c-atunci, adio... Gata, s-a dus! Ei, nu-i nimic, așa-i la început!" „Cum s-a dus?" zise el dezolat. „S-a dus, a rupt nailonul." „De unde știți?" „Uite ce ușor vine firul. L-ai scăpat." Într-adevăr,*

Scanned with OKEN Scanner

firul ieși din apă retezat, fără plumb, fără ac. „Ce-a fost?" întrebă el. „Somn. Somn mare. Da' acum, saluti!" zise celălalt și el crezu întâi că spune așa, în glumă, peștelui, dar apoi își dădu seama că i se adresase lui, deoarece, cu o repeziciune uimitoare, își strânse sculele, le vârî în rucsac, îl săltă în spate, merse după un tufiș de unde ieși c-o motoretă și-o încălecă. „Nu mai stați?" zise el fără rost. „Pentru astăzi e destul. Ne mai vedem noi. Și ai grijă cu scăldatul, [...] spuse celălalt, privindu-l scurt cu ochii lui mici, întunecați, după care ambală motorul, făcu un semn de rămas-bun cu mâna și dispăru pe cărarea spre sat.

(Ioan Groșan, *Spovedania*)

**novice* – persoană care nu are încă experiență;
**tagmă* – totalitatea persoanelor care aparțin aceleiași categorii profesionale sau sociale.

1. Identifică în text un adjectiv invariabil, un adjectiv fără grad de comparație, un adjectiv participial și un adjectiv la superlativ absolut.

2. Transcrie din text trei adjective obținute prin derivare și unul prin compunere.

3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor *clasic* din sintagma *pescar clasic* și *întreg* din sintagma *insul nu e „întreg"*. Alcătuiește câte un enunț în care acestea să aibă altă valoare morfologică, pe care o vei preciza.

4. Identifică substantivele din primul enunț al textului, indicând pentru fiecare cazul și funcția sintactică.

5. Identifică, în secvența subliniată în text, un atribut genitival, un complement direct, un circumstanțial de timp, un circumstanțial de loc și un circumstanțial de mod, realizate prin substantiv.

6. Precizează valoarea morfologică a cuvântului (*în*) *spate* din sintagma *îl săltă în spate*. Alcătuiește enunțuri în care același cuvânt să aibă alte două valori morfologice diferite, pe care le vei preciza.

7. Notează cazul adjectivelor evidențiate în enunțurile:

- *... și ai grijă cu scăldatul, [...] spuse celălalt, privindu-l scurt cu ochii lui **mici, întunecați**.*
- *... el avu câteva clipe o senzație **nelămurită**, un fel de teamă că insul nu e **normal**, nu e **„întreg"**.*
- *În acea duminică a **ultimelor** încercări [...] descoperise pescuitul.*
- *... cu o repeziciune **uimitoare**, își strânse sculele.*

Scanned with OKEN Scanner

8. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *făcu un semn de rămas-bun cu mâna și dispăru pe cărarea* ***spre*** *sat.*, prepoziția ***spre*** leagă:

a. un circumstanțial de loc de verbul regent;
b. un complement prepozițional de verbul regent;
c. un atribut prepozițional de substantivul regent.

- În enunțul: *Celălalt îl privi lung, curios,* ***cu*** *un fel de miloasă simpatie.*, prepoziția ***cu*** leagă:

a. un complement prepozițional de verbul regent;
b. un circumstanțial de mod de verbul regent;
c. un atribut de substantivul regent.

- În enunțul: *Arăta cam în jur de cincizeci de ani, era neras* ***de*** *mai multe zile.*, prepoziția ***de*** leagă:

a. un complement prepozițional de verbul regent;
b. un circumstanțial de cauză de adjectivul regent;
c. un circumstanțial de timp de adjectivul regent.

- În enunțul: *Era îmbrăcat* ***cu*** *o salopetă kaki, cam murdară,* ***cu*** *o mie de buzunare și buzunărașe.*, prepoziția ***cu*** leagă, pe rând:

a. un complement prepozițional de adjectivul participial regent și un atribut prepozițional de substantivul regent;
b. un complement prepozițional de verbul regent și un atribut prepozițional de substantivul regent;
c. un circumstanțial de mod de verbul regent și un atribut adjectival de substantivul regent.

- În enunțul: *În acea duminică a ultimelor încercări când sta zgribulit* ***pe*** *mal, tremurând de oboseală și ciudă, descoperise pescuitul.*, prepoziția ***pe*** leagă:

a. un complement direct de verbul regent;
b. un complement prepozițional de adjectivul regent;
c. un circumstanțial de loc de verbul regent.

9. a. Bifează căsuța corespunzătoare enunțului/enunțurilor în care adjectivul subliniat este folosit corect:

- *Ultimile săptămâni au fost foarte grele pentru familia mea.* ☐
- *Petalele florii cea ofilită au căzut pe pământul uscat din cauza lipsei apei celei binefăcătoare.* ☐
- *Ochii ei albaștrii se adumbriră la auzul veștii.* ☐
- *Fetița purta o rochie movă care îi punea în evidență culoarea ochilor.* ☐
- *Cenușiii nori acoperiră crestele înalte ale munților.* ☐

b. Scrie forma corectă a adjectivelor din celelalte enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

10. Alcătuiește enunțuri în care prepoziția *după* să lege:
a. un circumstanțial de scop de verbul regent;
b. un circumstanțial de timp de verbul regent;
c. un circumstanțial de loc de verbul regent.

11. Identifică atributele din fragmentul: *era îmbrăcat cu o salopetă kaki, cam murdară, cu o mie de buzunare și buzunărașe* și precizează apoi partea de vorbire prin care se realizează și termenul regent.

12. Precizează cazul adjectivelor propriu-zise din construcția: *avea doi ochi mici, negri, foarte mobili*. Transformă apoi enunțul, astfel încât acestea să fie, pe rând, în cazul nominativ, genitiv și dativ.

13. a. Identifică părțile de propoziție care au drept centru un adjectiv în enunțurile:
- *... fu faptul că la un moment dat când el, amețit de atâtea amănunte tehnice, întrebă...*
- *... orice pescar veritabil e nițeluș, imperceptibil „sărit", „altfel" decât omul comun.*

b. Alcătuiește două enunțuri în care să existe alte poziții sintactice subordonate unui adjectiv decât cele de la punctul *a*.

14. Construiește enunțuri în care să existe:
a. un atribut substantival în nominativ;
b. un adjectiv termen regent/centru pentru un complement prepozițional;
c. un adjectiv la gradul de comparație superlativ relativ de superioritate cu funcție de nume predicativ;
d. un substantiv cu funcție de circumstanțial de loc în genitiv;
e. un substantiv cu funcție de atribut în dativ.

15. Observă tabloul de mai jos și realizează o descriere a acestuia (în 70–100 de cuvinte). În descrierea ta, vei folosi minimum zece adjective la diferite grade de comparație.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 5

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Cândva aveam trei frați.

Finlei era cel mai mare – cel curajos. Nimic nu îl înspăimânta; nici păianjenii, nici acele și nici loviturile bastonului lui Baba. Era cel mai iute dintre noi, cei patru copii, suficient de iute, încât să prindă o muscă doar cu degetul mare și un degetar. Dar atitudinea lui cutezătoare se împletea cu o poftă nebună de aventură. Finlei disprețuia îndatorirea de a munci în prăvălia noastră, croind rochii și cârpind cămăși cât era ziua de lungă. Și, pentru că nu era atent când folosea acul, avea degetele veșnic bandajate din cauza înțepăturilor, iar munca îi era distrusă de cusăturile inegale, pe care trebuia să le descos și să le refac așa cum trebuie ca să-l scap de dojenile lui Baba.

Finlei nu avea răbdarea necesară pentru a deveni croitor, precum Baba.

Sendo avea răbdare, dar nu pentru cusut. Cel de-al doilea frate al meu era poetul familiei, așadar singura țesătură pe care o iubea era cea din cuvinte, mai ales când era vorba despre ocean. Sendo spunea povești despre veșmintele desăvârșite pe care Baba le croia, folosindu-se de imagini atât de minunate, că toate doamnele din oraș se înghesuiau să le cumpere, doar ca să descopere mai apoi că aceste haine nici măcar nu existau.

Drept pedeapsă, Baba îl trimitea pe pontonul din spatele prăvăliei noastre să descurce firele de pe gogoșile viermilor de mătase. Adeseori, mă furișam și eu acolo ca să-i ascult poveștile despre ceea ce se afla dincolo de nemărginirea apelor.

– Ce culoare are oceanul? mă întreba Sendo.

– Oceanul este albastru, prostuțule! Cum altfel?

– Cum vei fi cel mai bun croitor din A'landi dacă nu cunoști culorile? insista Sendo, clătinând din cap și arătând spre apă. Privește din nou! Uită-te spre adâncul lui!

– Are culoarea safirului, spuneam eu, cercetând crestele domoale și adâncimile strălucitoare ale apei. Are culoarea safirului, precum pietrele prețioase pe care lady Tainak le poartă în jurul gâtului. Dar se distinge și o urmă de verde... un verde jad. Iar spuma strălucește ca perlele.

Sendo zâmbea.

– Acum e mai bine, spunea el în timp ce îmi cuprindea umerii cu un braț și mă strângea la piept. Într-o bună zi, noi doi vom naviga pe mări. Și vei vedea albastrul din toată lumea.

Datorită lui Sendo, albastru era culoarea mea preferată, culoarea care înviora albul pereților odăii când deschideam fereastra în fiecare dimineață și zăream oceanul strălucind în lumina soarelui. Safir sau ceruleu. Azur.

Scanned with OKEN Scanner

Indigo. Sendo mă învăța cum să privesc, astfel încât să observ nuanțele, să disting cel mai tern maro, dar și cel mai strălucitor roz, remarcând cum lumina putea să preschimbe aceeași culoare într-o mie de feluri.

Sendo se simțea atras de ape, nu de croitorie, precum Baba.

Keton era cel de-al treilea frate al meu și cel mai apropiat de mine ca vârstă. Cântecele și glumele lui ne făceau pe toți să râdem, indiferent cât de sumbră ne-ar fi fost dispoziția. Keton dădea mereu de necaz, pentru că vopsea mătăsurile în verde în loc de violet, pentru că pășea nepăsător, cu sandalele murdare, pe rochiile proaspăt călcate, pentru că uita să ude duzii și pentru că niciodată nu răsucea firul îndeajuns de subțire ca Baba să-l tricoteze într-un pulover. Banii îi alunecau printre degete precum apa. Dar Baba îl iubea cel mai mult, chiar dacă Keton nu avea calitățile necesare pentru a deveni croitor.

Apoi, veneam eu, Maia. Fiica ascultătoare. Primele mele amintiri sunt legate de mama, alături de care stăteam mulțumită pe când lucra la roata de tors, în timp ce îi ascultam pe Finlei, Sendo și Keton, care se jucau afară. În timpul ăsta, Baba mă învăța să depăn firul tors de mama, ca să nu se încurce.

Îmi doream foarte mult să devin croitor: am învățat să bag ața în ac înainte de a face primii pași și să însăilez perfect înainte de a rosti primele cuvinte. Iubeam lucrul cu acul și eram fericită să deprind meseria lui Baba în loc să ies cu frații mei. Pe lângă toate acestea, când Finlei m-a învățat să lovesc cu pumnii și să trag cu arcul, întotdeauna ratam ținta. Chiar dacă eram captivată de basmele și de povestirile cu fantome ale lui Sendo, niciodată nu eram în stare să inventez ceva. Și mereu mă lăsam înșelată de farsele lui Keton, indiferent cât de des frații mei mai mari mă avertizau în privința acestora.

Baba îmi spunea cu mândrie că mă născusem cu acul într-o mână și cu foarfeca în cealaltă. Că, dacă nu m-aș fi născut fată, aș fi putut deveni cel mai apreciat croitor din A'landi, un meseriaș la mare căutare printre negustorii de pe o coastă pe cealaltă a continentului.

(Elisabeth Lim, *Urzeala zorilor*, traducere de Iordana Ferenț și Ștefan Ferenț)

1. Citește cu atenție secvența următoare pentru a răspunde la cerințe: *Finlei era cel mai mare – cel curajos.* ***Nimic nu îl înspăimânta; nici păianjenii, nici acele și nici loviturile bastonului lui Baba.*** *Era cel mai iute dintre noi, cei patru copii, suficient de iute, încât să prindă o muscă doar cu degetul mare și un degetar.*

a. Identifică două substantive care pot avea omografe și alcătuiește enunțuri cu acestea.

b. Alege un adjectiv propriu-zis și alcătuiește un enunț în care să aibă o altă funcție sintactică și un alt grad de comparație decât în text, pe care le vei preciza.

c. Subliniază articolele hotărâte din enunțul evidențiat.

Scanned with OKEN Scanner

d. Reformulează enunțul următor, astfel încât toate substantivele să fie articulate cu același tip de articol, mai întâi hotărât, apoi nehotărât: *să prindă o muscă doar cu degetul mare și un degetar.*

2. Citește cu atenție fragmentul următor pentru a răspunde la cerințe: *Cel de-al doilea frate al meu era poetul familiei, așadar singura țesătură pe care o iubea era cea din cuvinte, mai ales când era vorba despre ocean.*

a. Identifică toate substantivele aflate în cazul nominativ.

b. Rescrie secvența subliniată, trecând la plural substantivul aflat la singular.

c. Numește adjuncții substantivului-centru *frate*, identificând pentru fiecare funcția sintactică.

d. Alcătuiește un enunț în care substantivul în cazul genitiv din fragmentul dat să fie folosit în cazul dativ.

3. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. În propoziția: *Sendo avea răbdare, dar nu pentru cusut.*, există două substantive comune. ☐

b. În propoziția: *Dar atitudinea lui cutezătoare se împletea cu o poftă nebună de aventură.*, există două atribute de același fel. ☐

c. În propoziția: *Oceanul este albastru, prostuțule!*, există două substantive în același caz. ☐

d. În propoziția: *Uită-te spre adâncul lui!*, substantivul este obținut prin derivare. ☐

e. În enunțul: *Keton era cel de-al treilea frate al meu și cel mai apropiat de mine ca vârstă.*, există un adjectiv propriu-zis. ☐

f. În enunțul: *Sendo mă învăța cum să privesc, astfel încât să observ nuanțele, să disting cel mai tern maro, dar și cel mai strălucitor roz.*, adjectivele sunt: *cel mai tern, maro, cel mai strălucitor, roz.* ☐

g. În construcția: *pășea nepăsător, cu sandalele murdare, pe rochiile proaspăt călcate*, există două atribute adjectivale. ☐

h. În construcția: *niciodată nu eram în stare să inventez ceva*, există o locuțiune adjectivală. ☐

4. Notează în tabelul următor funcția sintactică a substantivelor evidențiate:

Enunț	Funcția sintactică
Finlei disprețuia îndatorirea de a munci în prăvălia noastră.	
Cum vei fi cel mai bun croitor din A'landi?	

Scanned with OKEN Scanner

*Are **culoarea** safirului.*	
*Dar se distinge și **o urmă** de verde.*	
*Îmi doream foarte mult să devin **croitor**.*	
*Banii îi alunecau printre degete **precum apa**.*	
*... eram fericită să deprind meseria **lui Baba**.*	
*Sendo se simțea atras **de ape**.*	
*Baba mă învăța să depăn firul tors **de mama**.*	
***Drept pedeapsă**, Baba îl trimitea pe pontonul din spatele prăvăliei noastre.*	
*Iubeam lucrul **cu acul**.*	

5. **Asociază enunțul în care se găsește adjectivul evidențiat, din coloana din stânga, cu gradul său de comparație regăsit în coloana din dreapta:**

*Cum vei fi **cel mai bun** croitor din A'landi dacă nu cunoști culorile?*	comparativ de egalitate
*... frații mei **mai mari** mă avertizau în privința acestora*	comparativ de superioritate
*Dar atitudinea lui cutezătoare se împletea cu o poftă **nebună** de aventură.*	superlativ relativ de superioritate
	superlativ absolut de superioritate
	pozitiv

6. **Notează prepozițiile din următoarele enunțuri:**

Enunț	Prepoziții
Baba îmi spunea cu mândrie că mă născusem cu acul într-o mână și cu foarfeca în cealaltă.	
Iubeam lucrul cu acul și eram fericită să deprind meseria lui Baba.	
Cântecele și glumele lui ne făceau pe toți să râdem.	
... lumina putea să preschimbe aceeași culoare într-o mie de feluri.	

7. **Alcătuiește enunțuri conform cerințelor de mai jos:**

a. prepoziția *de* să lege complementul prepozițional de regentul său;

b. prepoziția *despre* să lege atributul exprimat prin substantiv de regentul său;

Scanned with OKEN Scanner

c. prepoziția *la* să lege circumstanțialul de timp de regentul său;
d. prepoziția *cu* să lege circumstanțialul de mod de regentul său.

8. Completează enunțurile respectând indicațiile dintre paranteze:
a. *Sendo se simțea atras de apele* ..... (atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis la gradul superlativ relativ de superioritate).
b. *Adeseori, mă furișam și eu* ..... (circumstanțial de mod exprimat prin substantiv comun).
c. *Privește din nou* ..... (complement direct exprimat prin substantiv comun).
d. *Am învățat* ..... (circumstanțial de scop exprimat prin substantiv comun, nearticulat).
e. *Îmi doream foarte mult să devin* ..... (nume predicativ exprimat prin adjectiv participial).
f. *Zăream oceanul strălucind în lumina soarelui* ..... (atribut adjectival).

9. Identifică valoarea morfologică a cuvintelor evidențiate:
a. ***Adâncul*** *mării ascunde viața în forme fascinante.*
b. ***Adâncul*** *lac se formase în vremuri îndepărtate.*
c. *Mersul* ***ușor*** *al felinei mele tărcate și jucăușe mă captiva.*
d. *„**Ușor** el trece ca pe prag/Pe marginea ferestei.”* (M. Eminescu, *Luceafărul*)
e. *Mai avea mult* ***de mers*** *până la școală.*
f. ***Mersul*** *pe munte îi făcuse întotdeauna plăcere.*
g. *Piciorul* ***rănit*** *în urma căzăturii îi dădea de furcă.*
h. ***Rănitul*** *a primit îngrijiri la spital.*
i. *Sunt dintre cei care se trezesc cu zâmbetul pe buze* ***dimineața.***
j. ***Dimineața*** *era răcoroasă, semn că venise toamna.*

10. Precizează cazul adjectivelor identificate în enunțurile următoare:
a. *Era cel mai iute dintre noi.*
b. *... munca îi era distrusă de cusăturile inegale.*
c. *... spuneam eu, cercetând crestele domoale și adânciturile strălucitoare ale apei.*
d. *... aș fi putut deveni cel mai apreciat croitor din A'landi.*

11. Extrage din text:
a. un adjectiv fără grad de comparație;
b. un substantiv colectiv;
c. un substantiv care are și sens figurat;
d. un substantiv obținut dintr-o altă parte de vorbire.

Scanned with OKEN Scanner

12. Identifică în imaginea de mai jos două substantive pe care să le incluzi în enunțuri în care să aibă altă valoare morfologică:

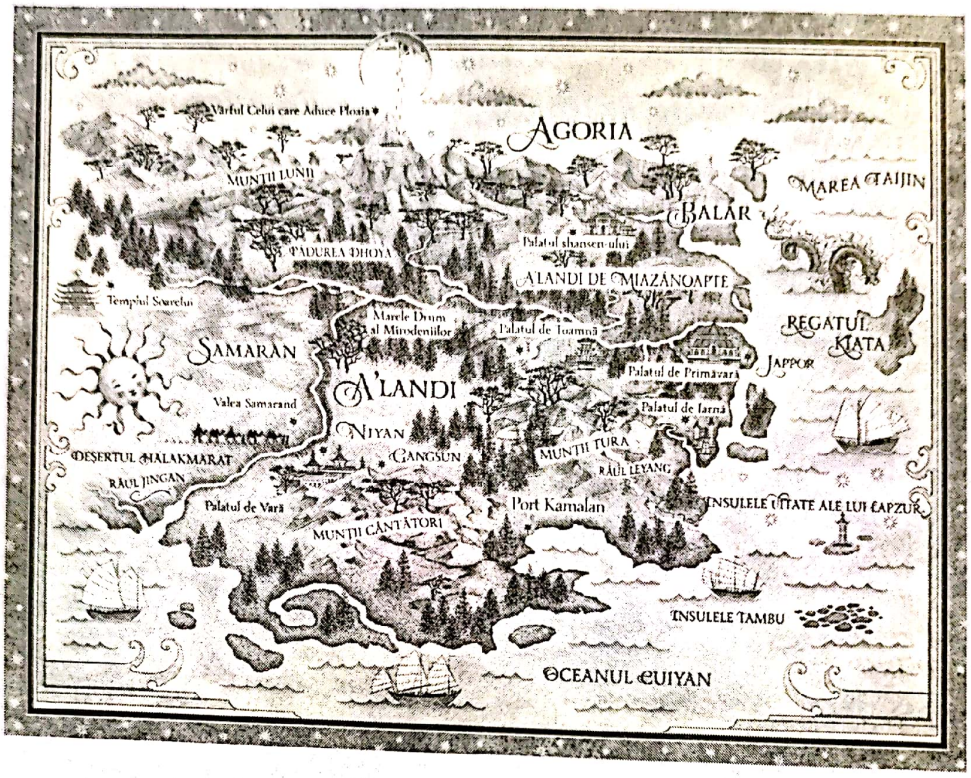

13. În buzunarul unor haine pe care tocmai le-ai cumpărat, ai găsit câteva rânduri scrise de Maia. Citești cu mare atenție și decizi să corectezi enunțurile:

Învățasem să bag ața în ac înainte de a știi să merg. Cosei primi nasturi pe fețele de pernă chiar de la început, la lumina lumânări, dacă afară era întuneric. Iubeam lucrul cu acul și eram fericită. Nu stăteam de loc. Proprii mei fraţi erau mândrii de mine.

14. Folosind informații din text, fă notițe despre fiecare dintre copiii familiei, incluzând pentru fiecare membru substantive și adjective care să-i caracterizeze. Vei sublinia cu o linie substantivele și cu două linii adjectivele.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- **Pronumele personal. Pronumele personal de politețe.**
- **Pronumele reflexiv**
- **Pronumele și adjectivul pronominal posesiv**
- **Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ**
- **Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât**
- **Pronumele și adjectivul pronominal interogativ**
- **Pronumele și adjectivul pronominal relativ**
- **Pronumele și adjectivul pronominal negativ**
- **Adjectivul pronominal de întărire**
- **Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal**

TESTUL 1

- **Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.**

— Crăciunul nu va fi Crăciun fără cadouri, mormăi Jo, stând întinsă pe covor.

— E îngrozitor să fii sărac! oftă Meg, uitându-se în jos la rochia ei verde.

— Nu cred că e drept ca unele fete să aibă multe lucruri frumoase, iar altele să nu aibă nimic, adăugă micuța Amy, cu un zâmbet dureros.

— Îi avem pe tata și pe mama și ne avem unele pe altele, zise Beth, cu mulțumire, din colțul ei.

Cele patru fețișoare tinere luminate de foc se înseninară la auzul acestor cuvinte vesele, dar se întunecară din nou când Jo spuse cu tristețe:

— Dar tata nu este cu noi și nu vom fi împreună mult timp de-acum încolo.

Nu spusese „probabil că niciodată", dar fiecare adăugă acest lucru în sinea ei, gândindu-se la tatăl lor care era departe, în război.

Niciuna dintre ele nu vorbi un timp; apoi Meg spuse pe alt ton:

— Știți că motivul pentru care mama a propus să nu ne facem cadouri de Crăciunul acesta a fost că va fi iarnă grea pentru toată lumea. Ea crede că nu ar trebui să cheltuim bani pentru a ne face plăcerile când bărbații suferă atât de mult în armată. Nu putem realiza cine știe ce, însă putem face mici sacrificii, și ar trebui să le facem bucuroase. Totuși, mă tem că eu nu voi fi în stare! adăugă Meg și clătină din cap, gândindu-se cu regret la toate lucrurile drăguțe pe care și le dorea.

Scanned with OKEN Scanner

— *Dar nu cred că puținii bani pe care i-am cheltui i-ar putea ajuta pe ei cu ceva. Avem fiecare câte un dolar și nu am putea sprijini armata doar cu atât. Sunt de acord să nu mă aștept la nimic de la voi sau de la mama, dar vreau să-mi cumpăr cartea „Undine și Sintram", mi-o doresc de atâta vreme, zise Jo, care era un adevărat șoarece de bibliotecă.*

— *Eu m-am gândit să-mi cheltuiesc banii pe ceva muzică nouă, zise Beth cu un oftat slab, pe care nu-l auzi nimeni în afară de vătrai și de ceainic.*

— *Eu o să-mi cumpăr o cutie de creioane colorate, am mare nevoie de ele, adăugă Amy hotărâtă.*

— *Mama nu a spus nimic despre banii noștri și sigur nu-și dorește să renunțăm la toate. Haideți să ne cumpărăm fiecare ce vrem și să ne distrăm puțin. Sunt sigură că am muncit din greu ca să ne meritățm banii, strigă Jo, cercetându-și tocurile pantofilor, așa cum fac bărbații.*

— *Eu chiar că am făcut-o, chinuindu-mă să le predau aproape toată ziua acelor copii neastâmpărați, când puteam să vin acasă și să mă relaxez, începu Meg să se plângă din nou.*

— *Tu nu suferi nici pe jumătate cât mine, zise Jo. Ție ți-ar plăcea să stai închisă ore în șir cu o doamnă bătrână, nervoasă și capricioasă, care te cicălește mereu, nu e niciodată mulțumită și îți face atâtea griji până când îți vine să zbori pe fereastră sau să urli?*

— *Nu-i frumos să te plângi, dar cred că să speli vasele și să faci curățenie este munca cea mai grea din lume. Mă obosește foarte mult, și mâinile îmi înțepenesc atât de tare, că nu mai pot exersa deloc, spuse Beth și își privi palmele aspre cu un suspin pe care, de această dată, îl auzi toată lumea.*

— *Cred că niciuna dintre voi nu suferă atât de mult ca mine! exclamă Amy. Voi nu trebuie să mergeți la școală cu niște fete impertinente, care te jignesc dacă nu îți știi lecțiile, râd de hainele tale, te insultă când ai un nas urât și îți etichetează tatăl în fel și chip dacă nu este bogat.*

(Louisa May Alcott, *Micuțele doamne*, traducere de Diana-Maria Morgan)

1. **Identifică, în text, un pronume personal cu formă accentuată și un pronume personal cu formă clitică.**

2. **Extrage pronumele reflexive din secvența dată și menționează cazul acestora:** *Totuși, mă tem că eu nu voi fi în stare! adăugă Meg și clătină din cap, gândindu-se cu regret la toate lucrurile drăguțe pe care și le dorea.*

3. **Precizează partea de vorbire, cazul și funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența:** *Mă obosește foarte mult, și mâinile îmi înțepenesc atât de tare, că nu*

Scanned with OKEN Scanner

mai pot exersa deloc, spuse Beth și își privi palmele aspre cu un suspin pe care, de această dată, îl auzi toată lumea.

4. Analizează cuvintele evidențiate în tabelul de mai jos:

Secvența	Valoarea morfologică	Cazul	Elementul regent	Funcția sintactică
Dar tata nu este ***cu noi****...*				
... iar altele să nu aibă ***nimic****...*				
Niciuna ***dintre ele*** *nu vorbi un timp;*				
... apoi Meg spuse pe ***alt*** *ton:*				
... zise Beth, cu mulțumire, din colțul ***ei****.*				
Știți că motivul pentru care mama a propus să nu ne facem cadouri de Crăciunul ***acesta*** *a fost...*				
Nu putem realiza ***cine știe ce****...*				
Sunt sigură că am muncit din greu ca să ***ne*** *meritam banii, strigă Jo...*				

5. Există mai mult de trei pronume în enunțul:

a. *— Cred că niciuna dintre voi nu suferă atât de mult ca mine!*

b. *Sunt de acord să nu mă aștept la nimic de la voi sau de la mama;*

c. *Nu spusese „probabil că niciodată", dar fiecare adăugă acest lucru în sinea ei, gândindu-se la tatăl lor care era departe, în război.*

Menționează felul acestora.

6. Identifică valoarea morfologică a cuvântului subliniat în secvența: *— Nu cred că e drept ca unele fete să aibă multe lucruri frumoase, iar altele să nu aibă nimic, adăugă micuța Amy, cu un zâmbet dureros.* **Alcătuiește un enunț în care să aibă o altă valoare decât cea din text.**

7. Subiectele din secvența: *Nu spusese „probabil că niciodată", dar fiecare adăugă acest lucru în sinea ei, gândindu-se la tatăl lor care era departe, în război,* **marcată cu bold în textul citit, sunt:**

a. *„probabil că niciodată", fiecare, tatăl;*

b. subiect neexprimat (subînțeles), *fiecare, care;*

c. subiect nedeterminat, *lucru, război.*

Scanned with OKEN Scanner

8. **Există un adjectiv pronominal posesiv în secvența:**
a. ... *care te jignesc dacă nu îți știi lecțiile, râd de hainele tale;*
b. ... *gândindu-se la tatăl lor care era departe, în război.*
c. — *Tu nu suferi nici pe jumătate cât mine, zise Jo.*

9. **Construiește enunțuri în care pronumele nehotărât *fiecare* să aibă funcție sintactică de:**
a. atribut prepozițional;
b. atribut genitival;
c. complement direct;
d. complement prepozițional;
e. circumstanțial de mod.

10. **Corectează enunțul:** *Avem fiecare câte un dolar și nu am putea sprijini armata doar cu atât.*

11. **Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în textul-suport. Alcătuiește enunțuri în care acestea să aibă o altă valoare decât aceea din text.**

12. **În următoarele secvențe extrase din textul-suport:** *mi-**o** doresc de atâta vreme*; *Eu **o** să-mi cumpăr **o** cutie de creioane colorate*; *Eu chiar că am făcut-**o***, **cuvântul *o* are, în ordine, următoarele valori:**
a. pronume personal, particulă invariabilă, articol nehotărât, pronume personal cu valoare neutră;
b. pronume personal, pronume personal, articol nehotărât, verb auxiliar;
c. articol nehotărât, pronume personal, numeral cardinal, pronume personal cu valoare neutră.

13. **Construiește enunțuri în care pronumele *mine* să fie subordonat în:**
a. grup nominal;
b. grup adjectival;
c. grup verbal;
d. grup adverbial.

14. **Completează enunțurile cu forma corectă a adjectivului pronominal de întărire:**
— *Eu ..... chiar că am făcut-o, chinuindu-mă să le predau aproape toată ziua acelor copii neastâmpărați, când puteam să vin acasă și să mă relaxez [...]*
— *Tu ..... nu suferi nici pe jumătate cât mine, zise Jo. Ție ..... ți-ar plăcea să stai închisă ore în șir cu o doamnă bătrână, nervoasă [...]?*

15. **Redactează o scrisoare, de minimum 150 de cuvinte, adresată surorilor, în care să îți exprimi sentimentele în ceea ce privește sacrificiile făcute într-o perioadă marcată de experiența războiului. În redactarea scrisorii, vei avea în vedere folosirea tipurilor de pronume și/sau adjective pronominale învățate.**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

A fost odată ca niciodată un pește visător, dar oarecare, cenușiu, chiar cam urâțel, din cauza ochilor bulbucați. Printre atâția pești emo, scene, punk, hippie, cool, el nu avea nicio calitate. Era... peștele fără calități. În plus, spre deosebire de alții, care umblau în clanuri mari, în bancuri și găști pești, el era un biet orfan. Se pierduse de familia lui când nici nu făcuse bine ochi, nu-și amintea nimic, crescuse așa, mai mult din mila unora, altora.

Orice copil de pește, ca orice copil de nepește, are niște modele în viață. El nu și le găsise totuși printre ai lui, ci în cu totul altă parte, la păsările cerului. Sigur, când era mic privise cu admirație și teamă spre peștele Pegasus, care arăta ca un scorpion tăvălit prin susan și cu aripi transparente, ca niște jumătăți de meduză întinse peste niște picioare ca de păianjen. Sau la Peștele-înger, atât de frumos, mai ales cel de culoare albastră. Ce ciudat, deși i se spunea Peștele-înger, nu avea înotătoarele prea dezvoltate, mai degrabă aveau aripi Pirania sau Pisica-de-mare sau Vulturul-de-mare, ăștia din urmă chiar da. Cu admirație se uita la ei. Să zbori prin apa adâncă, să planezi printre ape, ăsta era și visul lui. Vulturul, mai mult ca o farfurie zburătoare decât ca o pasăre... [...]

Atât de mult și-a dorit peștele cenușiu să fie pasăre, încât și-a înălțat dorințele spre Mama Natură. Când nu mai spera nimic, a simțit cum înotătoarele pectorale cresc și, cu ele, o dorință uriașă de a se arunca spre prăpastia cerului, în sus. Într-o bună zi, își luă inima în dinți, tot avântul și... țâșni, tăie straturile de apă până la suprafață, înaintă destul de mult pe cărarea lichidă șerpuindu-și coada cea puternică. Apoi urmă... desprinderea. Se trezi acolo în aer, deasupra apei, întinse bine înotătoarele care se arătară a fi aripi adevărate, albastru-transparente, ca de sticlă, și pluti frumos în aerul sclipitor, în lumea păsărilor, a fluturilor și a libelulelor cu care el, solzosul, iată că se înrudea, într-un fel. Plutea ținându-și respirația. Și nu mai era nici doar pește, și nici pasăre. Ce era el? Pasăre printre pești și pește printre păsări.

Fericirea lui nu dură mult. Întors în apele sale, ceilalți se uitară cu dispreț la el, ba mai mult, cu un fel de groază. Îl vorbeau pe la colțuri – ăia mai bătrâni, care știau atâtea despre lume, dar și cei mai tineri, care-l considerau blestemat. Un pește-pasăre, ca un liliac printre șoareci, ca o veveriță zburătoare printre veverițe, ca un aye-aye printre cimpanzei, ca un axolotl printre salamandre. A încercat să nu se uite în gura lumii. [...]

Până la urmă părăsi locul strâmt și ajunse departe, departe, unde întâlni pe unul ca el. Nu era singur! [...]

Scanned with OKEN Scanner

Și-am încălecat pe ***niște** pești și v-am spus niște povești. Și-am încălecat pe niște calcani și v-am spus povești pentru fete și băieți de la 10 la 100 de ani.*

(Simona Popescu, *Peștele – pasăre*,
în volumul *Ce poți face cu două cuvinte*)

1. Extrage din primul paragraf al textului toate pronumele și adjectivele pronominale învățate și precizează felul lor.

2. Alcătuiește enunțuri în care adjectivele pronominale identificate la exercițiul anterior să fie pronume, iar pronumele să aibă un comportament adjectival (acolo unde este posibil).

3. Identifică în text un pronume interogativ, precizându-i funcția sintactică și cazul. Alcătuiește apoi un enunț în care pronumele identificat să aibă comportament adjectival/să fie adjectiv pronominal interogativ.

4. Alcătuiește enunțuri în care pronumele interogativ identificat la exercițiul anterior să fie, pe rând, pronume relativ și adjectiv pronominal relativ.

5. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor evidențiate prin bold în text și alcătuiește apoi enunțuri în care acestea să aibă altă valoare morfologică.

6. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text.

7. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. În enunțul: *Cu admirație se uita la ei.*, pronumele personal îndeplinește funcția sintactică de circumstanțial de loc. ☐

b. În enunțul: *... unde întâlni pe unul ca el.*, pronumele personal îndeplinește funcția sintactică de complement prepozițional. ☐

c. În enunțul: *Orice copil de pește, ca orice copil de nepește, are niște modele în viață.*, cuvântul subliniat este pronume nehotărât și îndeplinește funcția sintactică de subiect. ☐

d. În enunțul: *El nu și le găsise totuși printre ai lui, ci în cu totul altă parte, la păsările cerului.*, există patru pronume și un adjectiv pronominal. ☐

e. În enunțul: *... întinse bine înotătoarele care se arătară a fi aripi adevărate, albastru-transparente.*, cuvântul subliniat este pronume relativ cu funcție sintactică de subiect. ☐

Scanned with OKEN Scanner

8. Alcătuiește enunțuri în care să existe:
a. un pronume demonstrativ care să fie termen regent pentru un atribut;
b. un adjectiv pronominal relativ în acuzativ;
c. un pronume relativ cu funcție de circumstanțial de loc;
d. un pronume negativ cu funcție de atribut genitival;
e. un pronume relativ cu funcție de nume predicativ;
f. un pronume reflexiv cu funcție de complement direct;
g. un adjectiv pronominal posesiv în dativ;
h. un adjectiv pronominal demonstrativ de identitate, genul feminin, singular, în genitiv;
i. un pronume negativ care să fie centru pentru un atribut.

9. Rescrie corect următoarele enunțuri:
a. *Fetei cealaltă i-am adus flori.*
b. *Frunzele copacului acesta au căzut.*
c. *Ori care sportiv care se antrenează din greu poate avea performanțe.*
d. *Ați petrece viața călătorind este marea ta dorință.*
e. *Nemaivăzându-și prietenii de ceva timp, parese că ia uitat.*
f. *Pantofii a cărui piele este moale sunt foarte comozi.*
g. *Părinții voștrii sunt foarte amabili.*
h. *Niciuna dintre noi n-avem un scop în viață.*
i. *Chiar el însuși i-a înmânat premiul.*

10. Construiește enunțuri în care formele clitice *ne, vă, îmi, îți* să fie, pe rând, pronume personale și pronume reflexive.

11. Alege varianta corectă în fiecare dintre următoarele situații:
a. *Niciun băiat nu a invitat-o la dans./Nici un băiat nu a invitat-o la dans.*
b. *Nu mi-a plăcut nici unul, nici celălalt dintre proiectele propuse./Nu mi-a plăcut niciunul, nici celălalt dintre proiectele propuse.*
c. *Nu am niciun apartament, nici două./Nu am nici un apartament, nici două.*
d. *Nu vei mai găsi nicio prietenă atât de bună ca mine./Nu vei mai găsi nici o prietenă atât de bună ca mine.*
e. *Nu e nicio tânără talentată, nici lipsită de modestie./Nu e nici o tânără talentată, nici lipsită de modestie.*
f. *Cunosc atâți de mulți oameni!/Cunosc atât de mulți oameni!*
g. *Oarecare fată mă va însoți la dans?/Oare care fată mă va însoți la dans?*

12. Precizează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate:
a. *Le-a dat o invitație la teatru.*

Scanned with OKEN Scanner

b. *Le are la matematică.*
c. *Și dă-i și luptă!*
d. *Dă-i și lui o mână de ajutor!*
e. *Nu-i bine să minți.*
f. *Nu-i nimeni acasă.*
g. *Ce planuri ai pentru vacanță?*
h. *Ce le-ai spus despre mine?*
i. *Vreau să știu ce le-ai spus.*
j. *Ce frumoasă este această poveste!*

13. **Alcătuiește două enunțuri în care cuvântul *cel* să aibă valori morfologice diferite, pe care le vei preciza.**

14. **Completează spațiile punctate cu substantive potrivite, astfel încât să realizezi acordul pronumelui relativ *care* și al articolului genitival cu fiecare substantiv:**

a. ..... *a cărei* .....
b. ..... *ale cărui* .....
c. ..... *ai căror* .....
d. ..... *ale căror* .....
e. ..... *al cărui* .....
f. ..... *ai cărui* .....
g. ..... *a cărui* .....

15. **Completează enunțurile cu formele corecte ale pronumelui relativ în genitiv:**

a. *Marea ..... valuri sunt înspumate încântă privirile.*
b. *Paginile ..... colțuri sunt îndoite par roase de vreme.*
c. *Tabloul ..... recondiționare a durat trei ani a fost în sfârșit expus.*
d. *Bunica ..... talent de povestitoare este recunoscut știe multe povești.*
e. *Bluza ..... nasturi s-au desprins trebuie retușată.*
f. *Părintele ..... copil a câștigat concursul de fotografie este foarte mândru.*
g. *Mărul ..... mere sunt coapte este foarte bătrân.*

16. **Completează enunțurile cu adjectivele pronominale demonstrative potrivite:**

a. ..... *băiat* (adjectiv pronominal demonstrativ de identitate) *i-am adresat și* ..... *întrebare* (adjectiv pronominal de diferențiere).
b. *Am purtat* ..... *bluză* (adjectiv pronominal demonstrativ de identitate) *și* ..... (adjectiv pronominal demonstrativ de identitate) *pantofi.*
c. *Crengile copacilor* ..... (adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare) *sunt plecate la pământ.*
d. ..... (adjectiv pronominal demonstrativ de identitate) *fete le-am mai explicat rezolvarea* ..... (adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere) *exercițiu.*
e. *Peisajul care se întinde la poalele muntelui* ..... (adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare) *este extraordinar.*

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Mă aflu în prerie. Îmi întorc fața către nord, către sud, către est, către vest și în toate părțile zăresc cercul azuriu al cerurilor înconjurându-mă. Nicio stâncă, niciun copac, nimic nu perturbă linia orizontului. Ce se află în imensitatea dintre mine și orizont? Păduri, apă, iarbă? Nu: flori. Zărești cât vezi cu ochii doar flori, minunate flori!

Parcă m-aș uita pe o hartă frumos zugrăvită, o pictură orbitor smălțuită cu fiecare nuanță a curcubeului.

Colo e galben auriu, unde floarea-soarelui își întoarce fața rotundă ca o tipsie către lumina soarelui. Dincolo, roșu stacojiu, unde nalbele își ridică stindardul lor cărămiziu. Acolo sunt straturi de mentă purpurie, dincoace euforbia își revarsă frunzele argintii. Colo, portocaliul s-a înstăpânit peste atrăgătoarele flori de asclepia și acolo în spate ochii se plimbă peste mugurii rozalii de floarea-păianjenului. Adierea vântului le face să freamăte. Milioane de potire de flori își scutură stindardele lor bălțate. Înaltele tulpini de floarea-soarelui se înclină și apoi se ridică, unduindu-se ca talazurile pe o mare aurie.

Se odihnesc din nou. Aerul este plin de dulci miresme, ademenitoare ca parfumurile Arabiei sau ale Indusului. Miliarde de insecte, flori ele însele, își scutură fericite aripile. Păsările colibri-albină bâzâie, strălucind ca niște raze vagaboande de soare; sau, ținându-și echilibrul cu aripile lor zumzăitoare, beau de zor din cupele pline cu nectar ale florilor; albinele sălbatice, cu membrele lor încărcate de polen, stau agățate de pistilurile mustind de miere sau se îndreaptă către îndepărtatul lor stup cu cântece de bucurie.

Cine a plantat aceste flori? Cine a țesut aceste straturi multicolore? Natura. Este mantaua ei cea mai bogată, mai bogată în nuanțe decât șalurile din cașmir.

Aceasta este „preria de flori". Greșită denumire. Este, de fapt, „grădina lui Dumnezeu"!

Scena se schimbă. Mă aflu pe o câmpie, ca mai înainte, înconjurat de un orizont continuu, neîntrerupt de nicio formă. La ce privesc? La flori? Nu, nu zăresc nicio floare, este o vastă întindere de verdeață. De la nord la sud, de la est la vest, se întind pășunile preriei, verzi ca smaraldul și molcome ca suprafața unui lac adormit.

Vântul se culcușește la sânul ei, mângâind frunzele mătăsoase. Se mișcă, iar țesătura de verdeață este pătată de nuanțele mai deschise sau mai închise ale umbrelor lăsate de norii de vară trecând prin fața soarelui.

Ochii hălăduiesc fără să întâmpine nicio rezistență. Întâmplător dau de întunecata siluetă blănoasă a unui bizon sau descoperă contururile minuscule ale unei

Scanned with OKEN Scanner

antilope. Din întâmplare urmăresc cu o mirare încântată galopul nebun al unui mustang alb ca zăpada. Aceasta este „preria de iarbă", pășunea fără hotare a bizonilor.

Scena se schimbă din nou. Pământul nu mai este acum plan și nu mai sunt copaci, deși e verde ca totdeauna. Suprafața sa este unduită într-un șir paralel de valuri care se transformă ici-colo în dealuri circulare, domoale. Este acoperită cu o iarbă moale, de un verde strălucitor. Aceste unduiri amintesc de un ocean după o furtună teribilă, când rotocoalele de spumă s-au risipit de pe coama valurilor și apa umflată revine către țărm. Par să fi fost odinioară astfel de valuri, pe care o voință omnipotentă le-a transformat în pământ, iar ele și-au încetat pe dată mișcarea.

Aceasta este „preria vălurită".

Din nou se schimbă decorul. Mă aflu într-un ținut al pășunilor și florilor strălucitoare, dar la orizont se profilează pădurici și pâlcuri de arbuști. Frunzișul este divers, are culori vii, iar contururile sale sunt blânde și grațioase. Mergând mai departe, îmi răsar în cale noi peisaje: priveliști pitorești de rezervație naturală. Turme de bizoni, cârduri de antilope și cirezi de cai sălbatici animă luminișurile îndepărtate. Curcanii străbat crângurile, iar fazanii părăsesc fâlfâind zgomotos cărarea.

Cine se înstăpânește peste aceste ținuturi, peste aceste turme de animale și stoluri de păsări? Unde sunt casele, palatele care ar trebui să se afle pe aceste domenii seniorale? Cercetez zarea cu nerăbdare, așteptându-mă să văd turlele înaltelor palate ridicându-se peste crânguri. Dar nu. Sute de mile jur împrejur niciun șemineu nu-și aruncă fumul în înălțimi. Deși pare îngrijită anume, această regiune este călcată doar de mocasinii vânătorilor și de inamicii acestora, indienii roșii.

Acestea sunt mottes, adică „insule" în marea preriei.

Mă aflu în adâncul pădurii. Este noapte și bușteni puși pe foc îmbracă totul în jur cu o haină stacojie, dând culoare tuturor lucrurilor din împrejurimile bivuacului nostru. În jurul nostru stau, unul într-altul, trunchiuri gigantice de copaci; iar crengile lor uriașe, cenușii ca niște brațe de gigant, se întind deasupra noastră. M-am uitat la coaja copacilor. Este crăpată, jupuită în fâșii lungi căzute pe de lături. Paraziți lungi se târăsc de la un copac la altul, încolăcindu-se în jurul trunchiurilor de parcă ar fi fost șerpi și i-ar fi strivit cu îmbrățișarea lor. Nu mai e nicio frunză deasupra noastră. S-au ofilit și au căzut, iar mușchiul căptușește crengile și se prelinge în jos ca draperia unui baldachin mortuar.

Trunchiuri obosite, cu circumferința de câțiva metri și pe jumătate putrede, zac la pământ. La capetele lor sunt săpate caverne impresionante, unde porcul spinos și oposumul și-au făcut adăpost de frig.

Tovarășii mei, înveliți cu pături și întinși pe frunzele moarte, s-au culcat. Stau cu picioarele către foc și cu capetele sprijinite de golul șeilor. Caii, în picioare în jurul unui copac și legați de crengile lui de jos, par de asemenea să doarmă. Sunt treaz și stau cu urechile ciulite. Vântul bate cu putere, șuierând printre ramurile care-și scutură flamurile lungi și albe. Intonează o muzică sălbatică și melancolică. Puține

Scanned with OKEN Scanner

alte sunete se aud, pentru că e iarnă și brotacii și greierii tac. Aud cum pocnesc cioatele de lemn în foc, freamătul frunzelor uscate învârtejite de o răbufnire rătăcitoare de vânt, „bu-hu-hu"-ul unei bufnițe albe, lătratul unui raton și, din când în când, urletul îngrozitor al lupilor. Acestea sunt vocile nocturne ale unei păduri în iarnă. Sunt sunete sălbatice, dar, cu toate acestea, la auzul lor o coardă vibrează în adâncul sufletului meu, iar spiritul mi se umple de poezie când stau așa și ascult.

(Mayne Reid, *Vânătorii de scalpuri*, traducere de Sorin Șerb)

1. Înlocuiește substantivele subliniate în următoarele enunțuri cu echivalente pronominale:

a. *M-am uitat <u>la coaja</u> copacilor.*

b. *Aceasta este „preria de iarbă", pășunea fără hotare <u>a bizonilor</u>.*

c. *... apa umflată revine <u>către țărm.</u>*

d. *Din nou se schimbă <u>decorul</u>.*

2. Completează fragmentele următoare, reluând, prin formă clitică, substantivele subliniate; menționează cazul și funcția sintactică pentru fiecare clitic pronominal pe care l-ai folosit.

a. *... să văd turlele înaltelor <u>palate</u> cărora .... strălucește cupola.*

b. *Deși pare îngrijită anume, această <u>regiune</u> .... calcă doar de mocasinii vânătorilor.*

c. *Stau cu picioarele către foc și cu capetele sprijinite de golul <u>șeilor</u> pe care .... vor călări bravii mei tovarăși.*

d. *Intonează <u>o muzică</u> sălbatică și melancolică, bătându-.... ritmul cu palmele și cu picioarele.*

e. *... <u>spiritul</u> mi se umple de poezie când stau așa și ..... ascult.*

3. a. Stabilește, pentru pronumele reflexive identificate în următoarele enunțuri, dacă au sau nu funcție sintactică.

Enunț	Cu funcție sintactică	Fără funcție sintactică
Mă aflu în prerie.		
Ce se află în imensitatea dintre mine și orizont?		
Parcă m-aș uita pe o hartă frumos zugrăvită.		
... floarea-soarelui își întoarce fața rotundă ca o tipsie către lumina soarelui.		
Portocaliul s-a înstăpânit peste atrăgătoarele flori de asclepia		
... ochii se plimbă peste mugurii rozalii de floarea-păianjenului.		

Scanned with OKEN Scanner

Înaltele tulpini de floarea-soarelui se înclină și apoi se ridică.		
Se odihnesc din nou.		
... ținându-și echilibrul cu aripile lor zumzăitoare, beau de zor din cupele pline cu nectar ale florilor.		
... porcul spinos și oposumul și-au făcut adăpost de frig.		
Vântul bate cu putere, șuierând printre ramurile care-și scutură flamurile lungi și albe.		

b. Precizează cazul și funcția sintactică a pronumelor identificate anterior.

4. a. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri:

- *Parcă m-aș uita pe <u>o</u> hartă frumos zugrăvită.*
- *Întâmplător dau de întunecata siluetă blănoasă a <u>unui</u> bizon.*
- *... contururile <u>sale</u> sunt blânde și grațioase.*
- *Sunt treaz <u>și</u> stau cu urechile ciulite.*

b. Construiește câte un enunț în care fiecare cuvânt subliniat la punctul *a* să aibă valoare morfologică pronominală. Menționează tipul de pronume.

5. Stabilește, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri, felul pronumelor subliniate.

Enunț	Pronume personal	Pronume reflexiv
... zăresc cercul azuriu al cerurilor înconjurându-<u>mă</u>.		
<u>Îmi</u> întorc fața către nord...		
<u>Mă</u> aflu pe o câmpie, ca mai înainte, înconjurat de un orizont continuu, neîntrerupt de nicio formă.		
... <u>îmi</u> răsar în cale noi peisaje...		
<u>M</u>-am uitat la coaja copacilor.		
... iar spiritul <u>mi</u> se umple de poezie...		

6. Identifică în enunțurile următoare pronumele și adjectivele pronominale, menționând pentru fiecare felul, cazul și funcția sintactică.

a. *... în toate părțile zăresc cercul azuriu al cerurilor înconjurându-mă.*

b. *Aceasta este „preria de flori".*

c. *Ochii hălăduiesc fără să întâmpine nicio rezistență.*

d. *Miliarde de insecte, flori ele însele, își scutură fericite aripile.*

Scanned with OKEN Scanner

e. *Tovarășii mei, înveliți cu pături și întinși pe frunzele moarte, s-au culcat.*
f. *Aceste unduiri amintesc de un ocean după o furtună teribilă.*
g. *Caii, în picioare în jurul unui copac și legați de crengile lui de jos, par de asemenea să doarmă.*
h. *Puține alte sunete se aud, pentru că e iarnă și brotacii și greierii tac.*
i. *... la auzul lor o coardă vibrează în adâncul sufletului meu.*
j. *... dând culoare tuturor lucrurilor din împrejurimile bivuacului nostru.*
k. *Paraziți lungi se târăsc de la un copac la altul.*

7. a. Construiește un enunț negativ, în care pronumele *aceia* să fie în cazul genitiv.
b. Construiește un enunț imperativ, în care pronumele *aceeași* să fie în cazul dativ.
c. Construiește un enunț interogativ, în care pronumele *niciunul* să fie la plural, în cazul nominativ, cu funcția sintactică de nume predicativ.
d. Construiește un enunț asertiv, în care pronumele relativ *cine* să fie în cazul dativ.
e. Construiește un enunț complex, de tip frază cu două propoziții, care să conțină un adjectiv pronominal relativ.
f. Construiește un enunț interogativ în care un adjectiv pronominal interogativ să fie în cazul dativ.

8. Marchează cu „x" căsuța care corespunde valorii morfologice a cuvântului subliniat în fiecare enunț.

Enunț	Pronume relativ	Pronume interogativ	Niciuna dintre cele două valori morfologice
Ce se află în imensitatea dintre mine și orizont?			
Cine a plantat aceste flori?			
La ce privesc?			
Suprafața sa este unduită într-un șir paralel de valuri care se transformă ici-colo în dealuri circulare, domoale...			
Par să fi fost odinioară astfel de valuri, pe care o voință omnipotentă le-a transformat în pământ...			
Vântul bate cu putere, șuierând printre ramurile care-și scutură flamurile lungi și albe.			
Aud cum pocnesc cioatele de lemn în foc...			
... spiritul mi se umple de poezie când stau așa și ascult...			

9. Menționează, pentru fiecare pronume identificat la exercițiul anterior, cazul și funcția sintactică.

Scanned with OKEN Scanner

10. **Completează următorul text cu pronumele relative potrivite, apoi menționează cazul și funcția sintactică pentru fiecare dintre ele:**

Autorul textului descrie lumea ..... a cunoscut-o în călătoriile sale și ..... frumuseți l-au impresionat. Cititorul ..... i se adresează acesta trebuie, de asemenea, să fie pasionat de natura ..... să-i placă să vorbească și ..... să se gândească mereu cu dorința de a o explora. Astfel, textul elogiază creația divină ..... oamenii nu-i pot aduce nicio îmbunătățire; ei sunt niște intruși ..... natura îi tolerează, dar ..... le și întinde capcane.

11. **Identifică asemănările și deosebirile dintre „scenele" naturii descrise în textul-suport și completează următoarele enunțuri cu pronumele și adjectivele pronominale potrivite; menționează felul fiecăruia.**

În ..... loc, preria Americii de Nord, se pot vedea habitaturi diferite. ..... dintre ele este o întindere plină de flori, ... este o câmpie înverzită, fără ..... denivelare până la linia orizontului, dar străbătută de bizoni și de mustangi albi. În ..... parte a preiei, privirea este întâmpinată de ..... pășuni și flori strălucitoare ..... le mărginesc, la orizont, pădurici și pâlcuri de arbuști. Fauna este bogată și aici; sunt multe turme de bizoni, cârduri de antilope și cirezi de cai sălbatici, dar și ..... păsări precum fazanii și curcanii.

..... semn de civilizație nu-și face simțită prezența în ..... spațiu. ..... sălbăticie, neatinsă de om, se regăsește și în adâncul pădurii unde se aud vocile nocturne ale ..... dintre cele mai înfricoșătoare animale ale locului .....: lupii.

12. **Alege varianta corectă în fiecare dintre următoarele situații:**

Euforbia aceia/aceea despre care se vorbește în text este plantă comună, cu latex alb, tip al familiei euforbiaceelor, denumită popular laptele-cucului.

Asclepias este un gen originar din America de Nord, Africa de Sud, cuprinzând cca 152 de specii ale aceleiași/aceleași plante erbacee, perene.

Scanned with OKEN Scanner

Menta este numele a mai multor/a mai multe plante erbacee (medicinale) din familia labiatelor, cu frunze dințate și cu flori puternic mirositoare (Mentha).

Fiecare floare are stamine lungi și subțiri care sunt foarte asemănătoare cu picioarele unui păianjen, de aceea numele plantei acestea/acesteia este floarea-păianjenului.

13. **În text, se face referire la câteva animale. Caută informații despre ele și redactează un articol despre fauna din prerie, în care vei folosi, din următoarea listă, doar cuvintele care pot avea valoare morfologică de adjectiv pronominal demonstrativ și de întărire:** *acelorași, unii, ceilalți, aceia, însumi, lor, sale, înseși, aceste.*

14. **Continuă, în 50–70 de cuvinte, descrierea lui Mayne Reid, prezentând „o scenă" a naturii pe care o cunoști. Vei folosi pronume personale la toate cele cinci cazuri, pe care le vei sublinia.**

15. **Acestea sunt imagini din preria descrisă în text. Alege una dintre ele și redactează un text narativ a cărui acțiune să aibă această locație. Vei avea în vedere:**

- **să inserezi patru replici de dialog care să conțină pronume personale;**
- **să folosești, în expoziționare, câte două pronume și adjective pronominale demonstrative;**
- **pe parcursul desfășurării acțiunii, să ai cel puțin câte un pronume și câte un adjectiv pronominal nehotărât și negativ;**
- **în deznodământ, să se regăsească un pronume relativ și un adjectiv pronominal interogativ.**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 4

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Acum multă vreme, Christine trecea prin parc. Rămăsese în rochia de tenis; nu avusese timp să facă duș și să se schimbe, iar părul îl avea prins cu un elastic. Chipul ei rotund și îmbujorat, expus, fără vreun breton care să-i îndulcească trăsăturile, semăna cu figura unei țărănci rusoaice, însă fără elastic, părul i-ar fi intrat în ochi. Era o după-amiază neobișnuit de caldă pentru luna aprilie; pe terenul de tenis acoperit fusese o căldură sufocantă, pielea fetei era ca opărită. Soarele scosese bătrânii de pe unde își petrecuseră iarna: citise de curând un articol despre un bătrân care trăise vreme de trei ani într-un canal. Lâncezeau pe bănci sau stăteau tolăniți pe iarbă, cu capetele pe bucăți pătrate de ziar vechi. Când trecea pe lângă ei, figurile lor ridate ca niște ciuperci se întorceau spre ea, atrase de mișcarea trupului fetei, apoi se îndepărtau, pierzându-și interesul. Și veveriţele ieșiseră de prin vizuini, în căutare de hrană; vreo două-trei au pornit spre ea cu mișcări sacadate, țâșnind ca niște săgeți și apoi oprindu-se brusc, țintuind-o încordate cu privirea, cu gurile deschise, cu bărbiile retrase, ca ale șobolanilor, lăsând la vedere dinții din față îngălbeniți. Christine a iuțit pasul, nu avea ce să le dea. N-ar trebui ca oamenii să le hrănească, s-a gândit ea; le agită și ajung agresive.

Pe la jumătatea drumului prin parc, s-a oprit să-și scoată cardiganul. Când s-a aplecat să ridice iar racheta, cineva a atins-o pe brațul abia dezgolit. Christine țipa rareori; s-a îndreptat imediat de spinare și a înșfăcat mânerul rachetei de tenis. Însă nu unul dintre bătrâni o atinsese, ci un puști brunet, de vreo doisprezece ani.

— Nu vă supărați, caut clădirea Facultății de Economie. E acolo? a rostit el, făcând un gest spre vest.

Christine s-a uitat la el mai bine. Se înșelase: nu era un copil, era doar un tip scund. De-abia îi ajungea până deasupra umărului, însă, ce-i drept, ea era mai înaltă decât majoritatea; „impunătoare", cum îi spunea mama ei când o vedea abătută. Și era ceea ce familia ei numea „o persoană din altă cultură": oriental, nu încăpea îndoială, dar poate că nu chinez.

Christine socotea că era, probabil, un student din străinătate, așa că i-a aruncat zâmbetul oficial de bun-venit. În liceu fusese președinta Clubului Națiunilor Unite: în anul acela, liceul ei fusese ales să reprezinte delegația egipteană la simularea Adunării Generale. Tema nu fusese primită cu prea mare entuziasm – niciunii dintre copii nu voiau să fie arabii –, dar ea o dusese la bun sfârșit. Ba chiar ținuse un discurs destul de reușit despre refugiații palestinieni.

— Da, i-a răspuns, e cea de acolo. Aia cu acoperișul teșit. O vezi?

Bărbatul îi zâmbise emoționat în tot timpul acesta. Avea ochelari cu rame din plastic transparent, prin care ochii lui bulbucați o priveau de parcă s-ar fi aflat

Scanned with OKEN Scanner

dincolo de geamul unui acvariu. Nu-i urmărise mâna cu privirea. În schimb, i-a întins agitat un carnețel verzui și un pix, spunându-i:

— Tu faci hartă.

Christine a lăsat jos racheta de tenis și a desenat, conștiincioasă, o hartă.

— Noi suntem aici, i-a explicat, pronunțând cât mai clar cuvintele. Tu o iei pe aici. Clădirea e aici.

A marcat drumul cu o linie punctată și destinația cu un X. Bărbatul s-a apropiat și mai mult de ea, aplecându-se spre carnet și urmărind cu atenție desenarea hărții; mirosea a conopidă fiartă și a un soi de ulei de păr care nu-i era cunoscut lui Christine. Când a terminat harta, i-a înapoiat carnetul și pixul, zâmbindu-i de rămas-bun.

— Stai! a oprit-o.

A rupt foaia cu harta din carnet, a împăturit-o cu grijă și a băgat-o în buzunarul hainei; mânecile îi acopereau încheieturile și din manșete ieșeau ațe. A început să scrie ceva; Christine a observat, cu o ușoară repulsie, că avea unghiile și vârfurile degetelor atât de roase, încât păreau aproape diforme. Câteva degete erau pătate de mina albastră a pixului.

— Ăsta e numele meu, i-a spus, întinzându-i carnetul.

Christine a citit o adunătură stranie de G-uri, Y-uri și N-uri scrise ordonat, cu litere mari.

— Mulțumesc, i-a răspuns.

— Tu acum scrii numele tău, i-a mai zis bărbatul, apoi i-a întins pixul.

(Margaret Atwood, *Dansatoarele*, traducere de Ioana Văcărescu)

1. Completează tabelul următor cu informațiile solicitate pentru cuvintele evidențiate în construcțiile date:

Construcții	Partea de vorbire	Cazul	Funcția sintactică
A început să scrie ***ceva.***			
... e ***cea*** *de acolo*			
... ***își*** *petrecuseră iarna*			
... ***le*** *agită și ajung agresive.*			
... ***ea*** *o dusese la bun sfârșit*			
Câteva *degete erau pătate de mina albastră a pixului.*			
Tu acum scrii numele ***tău.***			
... ***figurile lor*** *ridate ca niște ciuperci se întorceau spre ea*			
... apoi ***i-a*** *întins pixul*			
... ***niciunii*** *dintre copii nu voiau să fie arabii*			

Scanned with OKEN Scanner

*... în anul **acela**, liceul ei fusese ales să reprezinte delegația egipteană la simularea Adunării Generale.*			
*... mirosea a conopidă fiartă și a un soi de ulei de păr **care** nu-i era cunoscut lui Christine*			
*... familia ei numea „o persoană din **altă** cultură.*			
*Bărbatul s-a apropiat și mai mult **de ea***			

2. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. În secvența: *Da, i-a răspuns, e cea de acolo. Aia cu acoperișul teșit. O vezi?*, există două pronume personale și două pronume demonstrative.

b. În secvența: *Ăsta e numele meu, i-a spus, întinzându-i carnetul.*, există patru pronume.

c. În secvența: *Nu vă supărați, caut clădirea Facultății de Economie. E acolo? a rostit el, făcând un gest spre vest.*, există două pronume personale aflate în cazuri diferite.

d. În secvența: *Christine a iuțit pasul, nu avea ce să le dea.*, pronumele se află în același caz.

e. În secvența: *Chipul ei rotund și îmbujorat, expus, fără vreun breton care să-i îndulcească trăsăturile.*, există două adjective pronominale.

3. Explică modul de formare pentru pronumele și adjectivele subliniate:

a. ... *cineva a atins-o pe brațul abia dezgolit.*

b. ... *niciunii dintre copii nu voiau să fie arabii.*

c. *Câteva degete erau pătate de mina albastră a pixului.*

4. Identifică valoarea morfologică a lui *o* și a lui *i* în următoarele enunțuri:

a. *Părul i-ar fi intrat în ochi.*

b. *Era o după-amiază neobișnuit de caldă pentru luna aprilie.*

c. *Cineva a atins-o pe brațul abia dezgolit.*

d. *Ce-i drept, ea era mai înaltă decât majoritatea.*

e. *I-am zărit pe malul mării.*

f. *O să mă joc și eu cu voi.*

g. *O veveriță scotocea după alune, alta se oprise curioasă.*

h. *O zi, două, mai ține vara.*

5. Alcătuiește enunțuri respectând următoarele cerințe:

a. cuvântul care are funcția de atribut adjectival în enunțul următor să devină atribut pronominal în acuzativ: *Bărbatul îi zâmbise emoționat în tot timpul acesta.*;

Scanned with OKEN Scanner

b. cuvântul care are funcția de atribut pronominal în enunțul următor să devină complement indirect: *ochii lui bulbucați o priveau de parcă s-ar fi aflat dincolo de geamul unui acvariu*;

c. cuvântul care are funcția de complement direct în enunțul următor să devină subiect: *era ceea ce familia ei numea „o persoană din altă cultură”.*;

d. cuvântul care are funcția de nume predicativ în enunțul următor să devină subiect: *Da, i-a răspuns, e cea de acolo.*

6. Asociază un enunț din coloana din stânga cu o valoare morfologică din coloana din dreapta:

Pe la jumătatea drumului prin parc, s-a oprit să-și scoată cardiganul.	pronume relativ în acuzativ
Când s-a aplecat să ridice iar racheta, cineva a atins-o pe brațul abia dezgolit.	pronume relativ în nominativ
Christine țipa rareori; s-a îndreptat imediat de spinare și a înșfăcat mânerul rachetei de tenis.	pronume nehotărât în nominativ
Soarele scosese bătrânii de pe unde își petrecuseră iarna...	pronume reflexiv în dativ, formă accentuată
... i-a întins agitat un carnețel verzui și un pix	pronume reflexiv în acuzativ
... citise de curând un articol despre un bătrân care trăise vreme de trei ani într-un canal.	pronume personal în dativ
	pronume reflexiv în dativ, formă neaccentuată/ clitică
	pronume nehotărât în acuzativ

7. Reformulează enunțurile următoare, astfel încât complementul direct/indirect să apară dublat de cliticul pronominal personal:

a. *... a întins bărbatului agitat un carnețel verzui și un pix.*

b. *... avea unghiile și vârfurile degetelor atât de roase, încât păreau aproape diforme.*

c. *Mulțumesc, i-a răspuns.*

d. *A marcat drumul cu o linie punctată.*

8. Bifează enunțurile în care există un adjectiv pronominal și precizează felul său:

a. *Le-am spus mereu alor mei adevărul.* ☐

b. *Prietenilor mei le place să facă drumeții.* ☐

Scanned with OKEN Scanner

c. *Fiecare om are darul său.* ☐
d. *Primiseră de la fiecare acordul pentru excursie.* ☐
e. *Această idee ne plăcuse tuturor.* ☐
f. *Intervenția acesteia fusese o surpriză pentru toți.* ☐
g. *Care este câștigătorul concursului?* ☐
h. *Știi care copil a câștigat cursa?* ☐
i. *Mă minunez de câte locuri fermecătoare am descoperit în vacanță.* ☐
j. *Știu câte dintre aceste experiențe îmi vor fi de folos pe viitor.* ☐
k. *Niciunul dintre colegii mei nu a lipsit din cantonament.* ☐
l. *Nu am pierdut niciun moment din spectacolul tău.* ☐
m. *I-am văzut pe ai tăi prieteni la cursa de biciclete.* ☐

9. Realizează acordul pronumelui relativ în secvențele următoare, apoi construiește enunțuri cu structurile rezultate.

- *părinții ..... copii*
- *floarea ..... tulpină*
- *planul ..... autori*
- *vestea ..... ecou*
- *fetele ..... idei*
- *câinele ..... coadă*

10. Alcătuiește enunțuri în care să existe:

a. un subiect exprimat printr-un pronume nehotărât;
b. un circumstanțial de timp exprimat prin pronume demonstrativ;
c. un nume predicativ exprimat prin pronume negativ;
d. un atribut exprimat prin pronume relativ;
e. un complement indirect exprimat prin pronume personal;
f. un atribut exprimat prin adjectiv pronominal interogativ;
g. un complement direct exprimat prin pronume posesiv;
h. un complement prepozițional exprimat prin pronume personal de politețe.

11. Identifică funcția sintactică a pronumelui *ceva* din secvența: *A început să scrie ceva.* **și construiește enunțuri noi în care acest pronume să aibă alte patru funcții sintactice.**

12. Christine se pregătește pentru ora de limba română, recapitulând pronumele. A organizat cuvintele în casete, dar le-a amestecat, așa că acum trebuie să le așeze la loc, în categoria potrivită. Ajut-o să sorteze cuvintele, explicând atunci când un cuvânt poate intra în mai multe categorii: *însele, fiecare, nimeni, toți, ceva, altul, mine, își, te, Măria-Ta, îl, aceștia, celălalt, îi, oricare, cui, însumi, ai mei, dumneavoastră, noi, ceva, acelora, lor, matale, ne, oricine, niciunul, sieși.*

Scanned with OKEN Scanner

13. Christine și-a notat câteva idei pentru o temă școlară, dar o colegă i-a atras atenția că a greșit niște acorduri. Ajut-o să corecteze enunțurile:

> ***IDEI PENTRU TEMĂ: O PAGINĂ DE JURNAL PRIVIND REZULTATELE MUNCII ÎN ECHIPĂ***
> *I-am spus Ioanei însuși că vreau să mă viziteze mai des.*
> *Eu însumi, ca o elevă conștiincioasă, doresc să învăț mai bine.*
> *Ele înșiși fac eforturi pentru a obține rezultate mai bune.*
> *Dragă jurnalule, tu însuși ești martorul meu de nădejde.*
> *Ioana, Matilda și Alexandra înșiși s-au implicat și au colaborat de minune.*
> *Ție însuți, draga mea, ți s-ar potrivi acest rol.*

14. Christine visează să meargă la mare, așa că privește la o ilustrată primită de la o prietenă. Pornind de la imagine, alcătuiește un text descriptiv de 8–10 rânduri în care să incluzi diferitele tipuri de pronume și adjective pronominale învățate, pe care le vei grupa ulterior în funcție de categorie.

15. Corectează toate greșelile din enunțurile următoare:

I-am spus scriitoarei aceasta, că mă bucur să o întâlnesc. Consider că părerea tuturora trebuie luată în considerație. Fetelor înșiși le-am oferit premiul pentru cea mai sudată echipă din concurs. Niciunul dintre ei nu au rezolvat exercițiul. Concertul care l-am urmărit împreună a fost cel mai extraordinar dintre toate. Din punct de vedere a copiilor, vacanța este în totdeauna o perioadă minunată.

Scanned with OKEN Scanner

V

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- **Numeralul. Posibilități combinatorii ale numeralului**
- **Adverbul. Posibilități combinatorii ale adverbului**
- **Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă**

TESTUL 1

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Doi oameni, cunoscuți unul cu altul, călătoreau odată, vara, pe un drum. Unul avea în traista sa trei pâni, și celălalt două pâni. De la o vreme, fiindu-le foame, poposesc la umbra unei răchiți pletoase, lângă o fântână cu ciutură, scoate fiecare pânile ce avea și se pun să mănânce împreună, ca să aibă mai mare poftă de mâncare.*

Tocmai când scoaseră pânile din traiste, iaca un al treilea drumeț, necunoscut, îi ajunge din urmă și se oprește lângă dânșii, dându-le ziua bună. Apoi se roagă să-i dea și lui ceva de mâncare, căci e tare flămând și n-are nimica merinde la dânsul, nici de unde cumpăra.*

— Poftim, om bun, de-i ospăta împreună cu noi, ziseră cei doi drumeți călătorului străin; căci, mila Domnului! unde mănâncă doi, mai poate mânca și al treilea.

Călătorul străin, flămând cum era, nemaiașteptând multă poftire, se așază jos lângă cei doi, și încep a mânca cu toții la pâne goală și a bea apă rece din fântână, căci altă udătură nu aveau. Și mănâncă ei la un loc tustrei, și mănâncă, până ce gătesc* de mâncat toate cele cinci pâni, de parcă n-au mai fost.*

După ce-au mântuit de mâncat, călătorul străin scoate cinci lei din pungă și-i dă, din întâmplare, celui ce avusese trei pâni, zicând:

— Primiți, vă rog, oameni buni, această mică mulțămită de la mine, pentru că mi-ați dat demâncare la nevoie; veți cinsti mai încolo câte un pahar de vin sau veți face cu banii ce veți pofti. Nu sunt vrednic să vă mulțămesc de binele ce mi-ați făcut, căci nu vedeam lumea înaintea ochilor de flămând ce eram.*

Cei doi nu prea voiau să primească, dar, după multă stăruință din partea celui de-al treilea, au primit. De la o vreme, călătorul străin și-a luat ziua bună de la cei doi și apoi și-a căutat de drum. Ceilalți mai rămân oleacă sub răchită, la umbră, să odihnească bucatele. Și, din vorbă în vorbă, cel ce avuse trei pâni dă doi lei celui cu două pâni, zicând:

Scanned with OKEN Scanner

— Ţine, frate, partea dumitale, și fă ce vrei cu dânsa. Ai avut două pâni întregi, doi lei ţi se cuvin. Și mie îmi opresc trei lei, fiindc-am avut trei pâni întregi, și tot ca ale tale de mari, după cum știi.

— Cum așa?! zise celălalt cu dispreţ; pentru ce numai doi lei, și nu doi și jumătate, partea dreaptă ce ni se cuvine fiecăruia? Omul putea să nu ne deie nimic, și atunci cum rămânea? [...] Haide să ne judecăm, și cum a zice judecata, așa să rămâie.

— Haide și la judecată, zise celălalt, dacă nu te mulţămești. Cred că și judecata are să-mi găsească dreptate, deși nu m-am târât prin judecăţi de când sunt.

Şi cum ajung într-un loc unde era judecătorie, se înfăţoşează înaintea judecătorului şi încep a spune împrejurarea din capăt, pe rând fiecare. [...]

— Așa ţi se pare dumitale, zise judecătorul liniștit, dar ia să vezi că nu-i așa. Ai avut dumneata două pâni?

— Da, domnule judecător, două am avut.

— Tovarășul dumitale avut-a trei pâni?

— Da, domnule judecător, trei a avut.

— Udătură ceva avut-aţi vreunul?

— Nimic, domnule judecător, numai pâne goală și apă răce din fântână, fie de sufletul cui a făcut-o acolo, în calea trecătorilor.

— Dinioarea, parcă singur mi-ai spus, zise judecătorul, că aţi mâncat toţi tot ca unul de mult; așa este?

— Acum, ia să statornicim rânduiala următoare, ca să se poată ști hotărât care câtă pâne a mâncat. Să zicem că s-a tăiat fiecare pâne în câte trei bucăţi deopotrivă de mari: câte bucăţi ai fi avut dumneata, care spui că avuși două pâni?

— Șase bucăţi aș fi avut, domnule judecător.

— Dar tovarășul dumitale, care spui că avu trei pâni?

— Nouă bucăţi ar fi avut, domnule judecător.

— Acum, câte fac la un loc șase bucăţi și nouă bucăţi?

— Cincisprezece bucăţi, domnule judecător.

— Câţi oameni aţi mâncat aceste cincisprezece bucăţi de pâne?

— Trei oameni, domnule judecător.

— Bun! Câte bucăţi vin de fiecare om?

— Câte cinci bucăţi, domnule judecător.

(Ion Creangă, *Cinci pâni*)

* *ciutură* – găleată sau vas făcut din doage sau dintr-un trunchi scobit, care servește la scos apa din fântână;

* *merinde* – hrană (rece) pe care o ia cineva când pleacă la drum sau la lucru;

* *udătură/udeală* – băutură (alcoolică);

* *a găti* – a sfârși, a isprăvi;

* *demâncare* – merinde.

Scanned with OKEN Scanner

1. **Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:**

a. În enunțul: *Câți oameni ați mâncat aceste cincisprezece bucăți de pâne?*, există un numeral cardinal compus. ☐

b. În enunțul: *Șase bucăți aș fi avut, domnule judecător.*, forma numeralului este corectă în raport cu normele actuale. ☐

c. În enunțul: *Dar tovarășul dumitale, care spui că avu trei pâni?*, numeralul cardinal are valoare adjectivală. ☐

d. În enunțul: *Da, domnule judecător, trei a avut.*, numeralul cardinal are valoare pronominală. ☐

e. În structura: *s-a tăiat fiecare pâne în câte trei bucăți deopotrivă de mari*, numeralul cardinal este subordonat în grupul nominal. ☐

2. **Subliniază numeralele cardinale din secvențele următoare și așază-le în categoria potrivită din tabel, în funcție de valoarea morfologică pe care o au:**

- *... avusese trei pâni;*
- *... dă doi lei celui ce avusese două pâni;*
- *... mie îmi opresc trei lei;*
- *... unde mănâncă doi, mănâncă și al treilea;*
- *Trei oameni, domnule judecător;*
- *... s-a tăiat fiecare pâne în câte trei bucăți deopotrivă de mari.*

Numerale cu valoare adjectivală	Numerale cu valoare pronominală

3. **a. Identifică valoarea morfologică, funcția sintactică și cazul pentru numeralul *doi* din enunțurile următoare:**

- *Cei doi nu prea voiau să primească, dar, după multă stăruință din partea celui al treilea, au primit.*
- *De la o vreme, călătorul străin și-a luat ziua bună de la cei doi și apoi și-a căutat de drum.*

b. Construiește două enunțuri în care același numeral să aibă alte două valori morfologice. Precizează-le.

4. **Enunțurile următoare sunt câteva idei scrise de un elev care a citit textul de mai sus. Încercuiește litera corespunzătoare enunțurilor în care cuvântul *o* este numeral cardinal.**

a. *O masă între trei oameni devine subiect de ceartă.*

b. *O singură pâine nu era de ajuns.*

c. *O judecată era dreaptă, iar alta nu.*

Scanned with OKEN Scanner

d. *Măcar o clipă să fi stat pe gânduri omul nemulțumit.*
e. *Situația descrisă în text am întâlnit-o deseori în realitate.*
f. *O pâine nu era de ajuns, iar două erau prea multe.*

5. Alcătuiește enunțuri care să conțină:
a. un numeral cardinal cu valoare pronominală în cazul acuzativ, subordonat unui substantiv;
b. numeral cardinal cu valoare pronominală, regent pentru un atribut;
c. numeral cardinal cu valoare pronominală, subordonat unui verb;
d. numeral cardinal cu valoare substantivală, într-un enunț din domeniul matematicii;
e. numeral ordinal, cu funcție sintactică de subiect;
f. numeral cardinal în cazul genitiv, atribut genitival;
g. numeral cardinal cu valoare adjectivală în cazul nominativ.

6. Enunțurile următoare sunt extrase din opera lui Ion Creangă de către un elev care își rezolvă tema la română. Ajută-l să termine tema, răspunzând la următoarele cerințe:
a. Identifică pentru fiecare fragment titlul textului din care a fost extras.
b. Subliniază numeralele.
c. Precizează pentru fiecare numeral subliniat cazul și funcția sintactică.

- *Şi aşa, se aleg vreo doi oameni din sat şi se duc la casa leneşului, îl umflă pe sus, îl pun într-un car cu boi, ca pe un butuc nesimţitor, şi hai cu dânsul la locul de spânzurătoare!*
- *Iar marţi des-dimineaţă puse tarniţile și desagii pe cai și, legându-i frumușel cu căpăstrul: pe cel de-al doilea de coada celui întâiu, pe cel de-al treile de coada celui al doile, pe cel de-al patrule de coada celui al treile, cum îi leagă muntenii, a zis:*
- *Dar până atunci a venit și veste de la Broșteni despre stricăciunea ce făcusem, și bunicul, fără vorbă, a mulțumit pe Irinuca cu patru galbeni.*
- *Cucurigu! boieri mari, daţi punguţa cu doi bani!*
- *Şi, scurtă vorbă, unde erau trei, eu eram al patrule. Dar când auzeam de legănat copilul, nu ştiu cum îmi venea; căci tocmai pe mine căzuse păcatul să fiu mai mare între fraţi.*

7. Imaginează-ți că ești în tabără cu trupa de cercetași. Notează, în cinci enunțuri, strategia echipei tale, folosind numerale cardinale care să reprezinte, pe rând, cinci tipuri diferite de circumstanțiale.

Scanned with OKEN Scanner

8. Enunțurile următoare sunt scrise de un elev pentru un proiect despre limbajul operei lui Ion Creangă. Subliniază expresiile care conțin numerale, apoi precizează sensurile lor. Scrie și tu trei astfel de expresii. Consultă un dicționar pentru a te verifica.

- *— Du-te în Pădurea Cerbului, cum îi ști tu, și macar fă pe dracul în patru, sau orice-i face, dar numaidecât să-mi aduci pielea cerbului, cu cap cu tot.* (Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)
- *— Nu mă duc, mamă, nu mă duc la Socola, macar să mă omori! ziceam eu, plângând cu zece rânduri de lacrimi.* (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)
- *Când să-ţi petreci și tu tinereţea, apucă-te de cărturărie; parcă are omul zece vieţi!* (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)
- *Pe lângă acestea mai avea strânse și părăluţe albe pentru zile negre; căci lega paraua cu zece noduri și tremura după ban.* (Ion Creangă, *Soacra cu trei nurori*)
- *Ipate, cu un gând să se ducă și cu zece nu.* (Ion Creangă, *Povestea lui Stan Pățitul*)

9. Identifică în textul *Cinci pâni*, de Ion Creangă:

a. un adverb de negație;
b. două semiadverbe;
c. o locuțiune adverbială;
d. un adverb interogativ.

10. a. Indică valoarea morfologică a cuvântului subliniat în enunțurile:

- *... parcă <u>singur</u> mi-ai spus;*
- *... ca să se poată ști <u>hotărât</u> care câtă pâne a mâncat.*

b. Construiește un enunț în care cuvântul subliniat de la punctul *a* să aibă altă valoare morfologică.

11. Taie cu o linie fragmentele în care cuvântul subliniat nu este adverb relativ.

- *... veţi face cu banii <u>ce</u> veţi pofti.*
- *Tocmai <u>când</u> scoaseră pânile din traiste.*
- *... n-are nimica merinde la dânsul, nici de <u>unde</u> cumpăra*
- *... şi-i dă, din întâmplare, celui <u>ce</u> avusese trei pâni.*

12. Precizează funcțiile sintactice ale adverbelor din următoarele secvențe:

- *să mănânce împreună*
- *flămând cum era*
- *se așază jos*
- *așa ți se pare dumitale*
- *apoi se roagă.*

13. a. Precizează care dintre adverbele subliniate sunt relative și care sunt interogative.

- *... și <u>cum</u> a zice judecata, așa să rămâie;*

Scanned with OKEN Scanner

- ... și cum ajung într-un loc *unde* era judecătorie, se înfățoșează înaintea judecătorului.

b. Construiește două enunțuri în care adverbele identificate la punctul *a* să aibă altă valoare decât cea precizată.

14. Scrie în dreptul fiecărei structuri ce parte de vorbire este cuvântul *și*:

- ... *scoate fiecare pânile ce avea și se pun să mănânce*;
- *Apoi se roagă să-i dea și lui ceva de mâncare*;
- ... *călătorul străin și-a luat ziua bună de la cei doi*;
- ... *unde mănâncă doi, mai poate mânca și al treilea*;
- ... *haide și la judecată*;
- ... *numai pâine goală și apă rece.*

15. Construiește trei enunțuri despre textul *Cinci pâni*, de Ion Creangă, în care trei adverbe să fie centru de grup și să aibă drept subordonați:

- un substantiv/complement prepozițional;
- un substantiv/complement indirect;
- un pronume demonstrativ/circumstanțial de mod.

16. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. Interjecția din enunțul: *Haide și la judecată!* este regent pentru un circumstanțial de loc. ☐

b. Interjecția din enunțul: *Poftim, om bun, de-i ospăta împreună cu noi!* este la modul imperativ. ☐

c. Interjecția din enunțul: *Iaca un al treilea drumeț, necunoscut, îi ajunge din urmă.* este o exclamație prin care se atrage atenția ascultătorului asupra unei persoane. ☐

17. Indică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțurile următoare:

- *Dar <u>ia</u> să vezi că nu-i așa.*
- *Ține, <u>frate</u>, partea dumitale!*

18. Enunțurile următoare sunt exemple de observații făcute de un elev după lectura textului *Cinci pâni*, de Ion Creangă. Precizează funcțiile sintactice ale interjecțiilor cu rol de subordonat din aceste enunțuri.

- *E vai de cine nu-și chibzuiește deciziile!*
- *Ajuns la judecată, omul cu bune intenții trebuie să fi spus cuvântul of!*
- *Omul străin înghițea gogâlț-gogâlț pâinea, de flămând ce era.*

Scanned with OKEN Scanner

19. **Construiește trei enunțuri referitoare la textul *Cinci pâni*, de Ion Creangă, în care interjecțiile *vai*, *hai*, *uite* să fie centru de grup și să aibă drept adjuncți, în ordine:**

- un substantiv/complement prepozițional;
- un adverb cu funcție sintactică de circumstanțial de loc;
- un substantiv/complement direct.

20. **Imaginează-ți că trebuie să susții decizia judecătorului în fața omului nemulțumit din textul *Cinci pâni*, de Ion Creangă. Scrie un text de 50–70 de cuvinte, în care să construiești un argument în acest sens. Folosește în textul tău:**

- **două numerale cardinale și două numerale ordinale cu valori diferite;**
- **trei adverbe diferite;**
- **o interjecție propriu-zisă și o interjecție onomatopeică.**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

În fața cabanei se roteau ca turbații vreo patru-cinci oameni călări, răcnind și blestemând ca toți dracii și încercând fără niciun succes să se apropie de doi băieți ascunși în spatele stivei de lemne de lângă debarcader. [...]

Unul din băieți era chiar Buck, iar celălalt era un flăcău slăbuț, de vreo nouă-sprezece ani. [...]

Buck se apucă să răcnească și să blesteme, spunând că el și vărul lui Joe, adică băiatul celălalt, nu încheiaseră încă socotelile pe ziua aceea. Mi-a mai spus că taică-său și cei doi frați mai mari fuseseră uciși, soartă împărtășită și de vreo doi-trei din tabăra inamică. Cică Shepherdsonii îi atrăseseră într-o ambuscadă. Buck zicea că taică-său și ceilalți doi frați ar fi trebuit să aștepte să le sosească rubedeniile, pentru că așa Shepherdsonii erau prea tari. [...]

Dintr-odată se auzi o rafală de împușcături. Călăreții se strecuraseră prin pădure și acum îi loveau din spate, venind pe jos. Băieții, atinși amândoi de gloanțe, o rupseră la fugă spre fluviu și se aruncară în apă. [...]

Am rămas cocoțat în copac până a început să se lase amurgul. [...]

În acest răstimp se întunecase de-a binelea. Nu m-am apropiat niciun pas de casă, ci am apucat-o spre mlaștină, prin pădure. Văzând că Jim nu era pe grind, am rupt-o la fugă spre gârlă, croindu-mi drum prin desișul de sălcii. Nu mai aveam niciun pic de răbdare, abia așteptam să mă urc pe plută și să scap odată pentru totdeauna din locul ăla blestemat. Dar nici urmă de plută! Of, mi s-au înmuiat picioarele de groază! A trecut aproape un minut până să încep să-mi recapăt cumpătul. Am început să strig, iar de la vreo douăzeci de pași depărtare o altă voce îmi răspunse:

— Dumnezeule mare! Huck, tu ești? Nu mai face gălăgie!

Era vocea lui Jim și mă bucuram din tot sufletul să-l aud. Am mai alergat un pic pe mal și dintr-un salt am fost pe plută. Jim mă îmbrățișă și mă strânse cu putere la piept, fericit că mă vede. [...]

Mi-am mai venit în fire abia atunci când pluta a ajuns cu vreo trei-patru kilometri mai la vale, pe Mississippi. [...] Eram fericit că scăpasem cu bine din vârtejul vrajbelor ălora. [...]

Se scurseră vreo două-trei zile. Mai bine spus se târâră agale, într-atât de netulburate, senine și frumoase au fost. [...] Fluviul era teribil de mare pe acele meleaguri, să tot fi avut vreo doi kilometri și jumătate lățime. Noaptea pluteam, iar în timpul zilei stăteam ascunși. [...] Cel dintâi lucru care îți sărea în ochi atunci când te uitai peste întinderea apelor era dunga întunecată a pădurilor de pe malul celălalt.

Scanned with OKEN Scanner

...Câteodată vedeam un vapor cu aburi care urca în susul apei. [...] Preț de o oră după aceea nu mai auzeai și nu mai vedeai nimic, era un pustiu nesfârșit. ... După aceea vedeai cum se ridică din nou, și abia atunci când ajungea iarăși deasupra capului plutașului auzeai și lovitura – trosc! [...]

Într-una din dimineți, înainte să se crape de ziuă, am găsit o barcă și am dat o fugă cu ea până la mal. Era destul de aproape, la vreo două sute de metri, dar trebuia să treci printr-o bulboană. Ajuns la mal, am apucat-o în sus cale de aproape doi kilometri, pe o gârlă străjuită de o pădure de chiparoși. Voiam să văd dacă nu găsesc pe acolo niscaiva fragi. Tocmai când treceam printr-un soi de vad, am văzut doi oameni care coborau pe potecă într-o fugă nebună, ca și cum i-ar fi gonit o turmă de draci. [...] Mă pregăteam să spăl putina, dar cei doi erau prea aproape acum și se rugau de mine să nu-i las de izbeliște, să le sar în ajutor. [...] Cică pe urmele lor era o gloată de oameni, însoțiți de câini. [...]

Unul dintre fugari avea vreo șaptezeci de ani, dacă nu și mai bine. Era chelios și-și lăsase să-i crească niște perciuni foarte înspicați. [...] Mai avea și o pereche de bretele împletite. Ba nu, avea o singură bretea. Pe braț îi atârna o redingotă jerpelită, tot de dril, cu nasturi de alamă, lustruiți. Amândoi cărau cu ei câte o traistă pântecoasă, roasă de molii.

Cel de-al doilea avea vreo treizeci de ani și nici el nu avea o îmbrăcăminte mai brează. După ce am înfulecat ceva, ne-am pus pe taclale și m-am dumirit cât ai bate din palme că cei doi nu se cunoșteau între ei. [...]

Un timp, niciunul dintre ei nu mai rosti vreun cuvânt. După aceea cel mai tânăr se apucă să ofteze din toți rărunchii.

– Vai, vai, în ce situație jalnică am mai ajuns! [...]

– Dar ce pățiși, nenișorule? Ce Dumnezeu ai fost de nu mai ești?

– Vai, dar nici n-o să vă vină să credeți. Așa-s oamenii, nu dau niciodată crezare unor astfel de lucruri. Dar ce importanță mai are? Mie nici că-mi pasă! Secretul venirii mele pe lume...

– Secretul venirii tale pe lume? Adică vrei să zici că...

– Domnii mei, continuă celălalt, cât se poate de serios, am să dau în vileag acest secret teribil, căci simt că pot avea deplină încredere în dumneavoastră. Ei bine, aflați de la mine că sunt nici mai mult, nici mai puțin decât duce sadea! [...]

– Nu, așa ceva e imposibil! răbufni chelbosul.

– Ba da! Străbunicul, feciorul cel mai mare al ducelui de Bridgewater, a emigrat în țara asta cândva, pe la mijlocul veacului trecut, pentru a respira aerul proaspăt al neatârnării. S-a căsătorit aici și, la trecerea sa în neființă, a lăsat în urmă un fiu. Părintele lui a răposat și el tot cam pe atunci. Cel de-al doilea fecior al stinsului duce, fratele lui mai mic, a luat cu japca titlurile nobiliare și domeniile sale, neținând seama de adevăratul duce, care pe atunci nu era decât un prunc neajutorat. Ei bine, eu mă trag direct din pruncul cu pricina. Eu sunt adevăratul duce de

Scanned with OKEN Scanner

Bridgewater. Și acum iată-mă lăsat de izbeliște, prădat de vastele mele domenii, asuprit de oameni, tratat cu dispreț de lumea cea rea, umblând îmbrăcat în gioarse, stors de trudă, cu inima făcută țăndări și înjosindu-mă în compania unor tâlhari pe o plută!

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*, traducere de Lucian Popa)

1. a. Identifică numeralele în secvențele de mai jos și precizează felul lor (cardinale/ ordinale).

- *... celălalt era un flăcău slăbuț, de vreo nouăsprezece ani;*
- *Cel de-al doilea avea vreo treizeci de ani și nici el nu avea o îmbrăcăminte mai brează.*
- *Mă pregăteam să spăl putina, dar cei doi erau prea aproape acum;*
- *Cel dintâi lucru care îți sărea în ochi [...] era dunga întunecată;*
- *... iar de la vreo douăzeci de pași depărtare o altă voce îmi răspunse.*

b. Precizează care dintre numeralele identificate la punctul *a* sunt compuse.

2. Precizează valorile morfologice și funcțiile sintactice ale numeralelor din secvențele următoare:

a. *... m-am dumirit cât ai bate din palme că cei doi nu se cunoșteau între ei;*
b. *... soartă împărtășită și de vreo doi-trei din tabăra inamică;*
c. *Mi-a mai spus că taică-său și cei doi frați mai mari fuseseră uciși;*
d. *Tocmai când treceam printr-un soi de vad, am văzut doi oameni care coborau pe potecă într-o fugă nebună;*
e. *Cel de-al doilea fecior al stinsului duce, fratele lui mai mic, a luat cu japca titlurile nobiliare;*
f. *Unul dintre fugari avea vreo șaptezeci de ani, dacă nu și mai bine;*
g. *Era destul de aproape, la vreo două sute de metri.*

3. Citește următoarele afirmații despre cei doi fugari din text și află funcția sintactică a numeralelor.

- *Huck ajunsese lângă cei doi.*
- *Primul fugar nu era la fel de tânăr ca al doilea.*
- *Vârsta celui de-al doilea era de treizeci de ani.*
- *Huck nu-i cunoștea pe cei doi.*
- *Celor doi le era teamă de gloata care îi urmărea.*
- *Veștile de la al doilea le-au creat celorlalți o oarecare stare de confuzie.*
- *După al doilea urmează să vorbească și ceilalți.*

4. a. Precizează cazurile în care se găsesc numeralele din enunțurile de mai jos.

- *Se scurseră vreo două-trei zile.*

Scanned with OKEN Scanner

- *... încercând fără niciun succes să se apropie de doi băieți ascunși în spatele stivei de lemne.*

b. Alege unul dintre numerale de la punctul *a* și construiește enunțuri în care să-l folosești cu valoare pronominală, la alte trei cazuri.

5. a. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care cuvintele *un* și *o* au valoare de numeral.

- *A trecut aproape un minut până să încep să-mi recapăt cumpătul;* ☐
- *Preț de o oră după aceea nu mai auzeai;* ☐
- *... înainte să se crape de ziuă, am găsit o barcă și am dat o fugă cu ea până la mal;* ☐
- *Amândoi cărau cu ei câte o traistă pântecoasă, roasă de molii.* ☐
- *Pe brat îi atârna o redingotă jerpelită;* ☐
- *Ba nu, avea o singură bretea;* ☐
- *... pe atunci nu era decât un prunc neajutorat;* ☐
- *Văzând că Jim nu era pe grind, am rupt-o la fugă spre gârlă;* ☐
- *Câteodată vedeam un vapor cu aburi care urca în susul apei;* ☐
- *— Vai, dar nici n-o să vă vină să credeți.* ☐

b. Precizează ce valoare morfologică au cuvintele *un* și *o* în enunțurile în care nu sunt numerale.

6. Selectează adverbele din fragmentul: *abia așteptam să mă urc pe plută și să scap odată pentru totdeauna din locul ăla blestemat.*, **precizând dacă sunt simple sau compuse.**

7. Citește secvențele următoare, apoi răspunde la cerințele date.

- *... se târâră agale, într-atât de netulburate, senine și frumoase au fost;*
- *... cei doi erau prea aproape acum și se rugau de mine să nu-i las de izbeliște;*
- *... abia atunci când ajungea iarăși deasupra capului plutașului auzeai și lovitura;*
- *Voiam să văd dacă nu găsesc pe acolo niscaiva fragi;*
- *... el și vărul lui Joe, adică băiatul celălalt, nu încheiaseră încă socotelile.*

a. Identifică adverbele în construcțiile de mai sus, precizând felul lor după înțeles.
b. Găsește adverbul care are grad de comparație, apoi notează-l în caiet.
c. Notează în caiet locuțiunile adverbiale.

8. Subliniază semiadverbele din structurile următoare:

- *Mi-am mai venit în fire;*
- *În fața cabanei se roteau ca turbații vreo patru-cinci oameni călări;*
- *Unul din băieți era chiar Buck;*

Scanned with OKEN Scanner

- *Părintele lui a răposat și el tot cam pe atunci;*
- *A trecut aproape un minut până să încep să-mi recapăt cumpătul;*
- *... abia atunci când ajungea iarăși deasupra capului plutașului auzeai și lovitura.*

9. a. Subliniază circumstanțialele exprimate prin substantive în enunțurile de mai jos și precizează termenii regenți ai acestora.

- *Văzând că Jim nu era pe grind;*
- *... am rupt-o la fugă spre gârlă;*
- *... mi s-au înmuiat picioarele de groază;*
- *... se roteau ca turbații vreo patru-cinci oameni [...] încercând fără niciun succes să se apropie de doi băieți;*
- *Am mai alergat un pic pe mal și dintr-un salt am fost pe plută.*

b. Înlocuiește substantivele cu funcție de circumstanțial cu adverbe/locuțiuni adverbiale.

10. Identifică adjectivele și construiește enunțuri în care să le folosești cu valoare de adverb.

a. *— Vai, vai, în ce situație jalnică am mai ajuns!*
b. *... nu mai auzeai și nu mai vedeai nimic, era un pustiu nesfârșit;*
c. *... simt că pot avea deplină încredere în dumneavoastră.*

11. Încercuiește, în structurile date, prepozițiile/locuțiunile prepoziționale care impun cazul genitiv. Construiește enunțuri în care să le folosești cu alte valori morfologice.

- *... abia atunci când ajungea iarăși deasupra capului plutașului auzeai și lovitura;*
- *... În fața cabanei se roteau ca turbații vreo patru-cinci oameni călări;*
- *... încercând fără niciun succes să se apropie de doi băieți ascunși în spatele stivei de lemne;*
- *Câteodată vedeam un vapor cu aburi care urca în susul apei;*
- *... a emigrat în țara asta cândva, pe la mijlocul veacului trecut.*

12. Precizează ce valori morfologice au cuvintele subliniate în structurile de mai jos.

- *... nu încheiaseră încă socotelile pe <u>ziua</u> aceea;*
- *... ar fi trebuit să aștepte să le sosească rubedeniile, pentru că așa Shepherdsonii erau <u>prea tari.</u>*
- *... iar de la vreo douăzeci de pași <u>depărtare</u> o altă voce îmi răspunse.*

13. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care cuvântul subliniat este adverb.

- *... nu încheiaseră <u>încă</u> socotelile pe ziua aceea;* ☐
- *... am să dau în vileag acest secret <u>teribil</u>;* ☐
- *Domnii mei, continuă celălalt, cât se poate de <u>serios</u>;* ☐

Scanned with OKEN Scanner

- *... aflați de la mine că sunt nici mai mult, nici mai puțin decât duce sadea!* ☐
- *Ei bine, eu mă trag direct din pruncul cu pricina.* ☐
- *... când te uitai peste întinderea apelor era dunga întunecată a pădurilor de pe malul celălalt.* ☐

14. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *Noaptea pluteam, iar în timpul zilei stăteam ascunși*, cuvintele subliniate au, în ordine, următoarele valori morfologice:

a. adverb de timp, adverb de timp;
b. adverb de timp, substantiv comun;
c. substantiv comun, adverb de timp;
d. substantiv comun, substantiv comun.

- Cuvântul subliniat din enunțul: *Mai avea și o pereche de bretele împletite* are valoare morfologică de:

a. conjuncție coordonatoare;
b. semiadverb;
c. prepoziție simplă;
d. pronume reflexiv.

- Conțin câte un adverb relativ ambele enunțuri din seria:

a. *Domnii mei, continuă celălalt, cât se poate de serios*; *Se scurseră vreo două-trei zile*;
b. *Am rămas cocoțat în copac până a început să se lase amurgul*; *Cică pe urmele lor era o gloată de oameni, însoțiți de câini*;
c. *După aceea vedeai cum se ridică din nou*; *Tocmai când treceam printr-un soi de vad, am văzut doi oameni*;
d. *Mi-am mai venit în fire abia atunci când pluta a ajuns cu vreo trei-patru kilometri mai la vale*; *A trecut aproape un minut până să încep să-mi recapăt cumpătul.*

- Transformat într-un grup verbal cu structura [verb + adverb], grupul nominal *într-o fugă nebună* din enunțul *coborau pe potecă într-o fugă nebună* devine:

a. *fugind ca un nebun*;
b. *fugind de nebun*;
c. *fugind nebunește*;
d. *fugind de nebunie.*

15. Identifică funcția sintactică a adverbelor și a locuțiunilor adverbiale din secvențele de mai jos.

- *Dintr-odată se auzi o rafală de împușcături.*
- *În acest răstimp se întunecase de-a binelea.*
- *Ajuns la mal, am apucat-o în sus cale de aproape doi kilometri;*
- *Așa-s oamenii, nu dau niciodată crezare unor astfel de lucruri.*

16. Identifică locuțiunile adverbiale, precizând un sinonim pentru fiecare.

- *În acest răstimp se întunecase de-a binelea.*
- *După aceea vedeai cum se ridică din nou;*
- *... și m-am dumirit cât ai bate din palme că cei doi nu se cunoșteau între ei.*

Scanned with OKEN Scanner

- *Și acum iată-mă ...tratat cu dispreț de lumea cea rea;*
- *... abia așteptam să mă urc pe plută și să scap odată pentru totdeauna din locul ăla blestemat.*
- *Era vocea lui Jim și mă bucuram din tot sufletul să-l aud.*

17. Rescrie corect mesajul pe care un elev care a citit textul de mai sus i-l trimite prietenului său.

Salut, Mihai!

De câteva zile nu mai mă prea conectez la rețea. Cam m-a cuprins plăcerea pentru lectură. Decât ce am terminat de citit capitolul al III-lea al romanului „Aventurile lui Huckleberry Finn". Îți spun sincer, de când m-am apucat de cartea asta, nu mai îmi vine să o las din mână și parcă numai am poftă să fac nimic altceva. În vacanță mai am citit și „Aventurile lui Tom Sawyer", o altă carte lafel de palpitantă. Ți le recomand pe amândouă. Tu ce faci? Pe unde mai îți petreci vacanța?

18. a. Transcrie replicile personajelor care redau situațiile de mai jos, apoi subliniază interjecțiile și, după caz, locuțiunile interjecționale.

- uimirea lui Jim când îl vede pe Huck;
- dezamăgirea celui care are descendență nobiliară, provocată de situația jalnică în care se regăsește;
- nedumerirea celui care nu înțelege situația tragică a ducelui.

b. Notează, în tabelul dat, secvența din care reiese emoția/atitudinea transmisă de personaje și construiește posibile replici în care să folosești interjecții ce surprind starea personajelor.

Secvența	Emoția transmisă	Replica
	nerăbdarea lui Huck de a găsi o plută pentru a pleca din acel loc	
	bucuria lui Huck în momentul reîntâlnirii cu Jim	
	îngrijorarea lui Huck din momentul în care decide să rămână cocoțat în copac până la amurg	
	furia lui Buck provocată de conflictul cu călărețiii înarmați	
	teama lui Huck când îi întâlnește pe cei doi necunoscuți fugari	

Scanned with OKEN Scanner

19. a. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care interjecția are funcție sintactică.

- *Of, mi s-au înmuiat picioarele de groază!* ☐
- *... abia atunci când ajungea iarăși deasupra capului plutașului auzeai și lovitura – trosc!* ☐
- *Ei bine, aflați de la mine că sunt nici mai mult, nici mai puțin decât duce sadea!* ☐
- *Și acum iată-mă lăsat de izbeliște, prădat de vastele mele domenii, asuprit de oameni, tratat cu dispreț de lumea cea rea.* ☐

b. Precizează funcțiile sintactice ale interjecțiilor identificate la punctul *a*. Ce fel de interjecții sunt acestea?

c. Găsește interjecțiile predicative din replicile personajelor pe care și le-a imaginat un cititor al textului:

- *– Hai cu pluta pe Mississippi!*
- *– Uite un vapor cu aburi!*
- *– Șșt, dacă nu vrei să ne audă cineva!*

d. Transmite-i lui Huck un mesaj scurt, folosind o interjecție pe care o vei sublinia.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

În recreaţie, asaltat de roata băieţilor, profesorul de serviciu ascultă – pentru a câta oară? – explicaţiile ţipate de-a valma, încâlcite, forfecate, peste care, ca dintr-o armonică ce îşi dă duhul, se suprapune neogoit scâncetul celui mai prizărit* dintre împricinaţi. Noroc că e timp destul. E recreaţia mare.*

– [...] Zamfirache dintr-a opta mi-a luat șapca... hî... hi... Întrebaţi-l pe Bârneață dintr-a treia... hî... hî...

Un sughiţ prelungit sincopează bocetul reclamantului și dă prilej profesorului să intervină.

– Așa e, Bârneaţă?

Cel interogat îi dă drumul ca din puşcă:

– Da, dar și el are să-i dea lui Zamfirache doi lei: un leu că i-a vândut un pix care costă 2,75 și i-a dat numai 1,75, și un leu că Buzică dintr-a cincea i-a dat un porumbel cu trei lei și nu i-a plătit decât doi, că avea să ia un leu de la Neagu dintr-a șasea, că i-a plătit un cico, și Neagu avea să ia de la mine un leu și 15 bani pe o roată cu rulmenţi, și eu aveam să-i dau lui Virgil dintr-a șaptea două Danemărci și o Canadă de 75 de bani și nu mi-a dat decât o Danemarcă cu un colţ rupt și 85 de bani, pentru că și eu am să iau de la Zamfirache un leu și 50 de bani pe o sârmă de ţambal... Așa că Popescu degeaba plânge: el nu i-a dat doi lei lui Zamfirache, și Zamfirache nu mi-a dat un leu și 50 de bani mie, și eu nu i-am dat lui Virgil, care avea să-i dea un leu lui Neagu, care era dator lui Buzică și mi-a luat șapca din cauza lui Popescu.*

Profesorul nu-și poate ascunde nedumerirea.

– Dar tu ai șapcă!

– E șapca mea, [...] sare, făcându-și loc cu coatele, cel care răspunde la numele de Virgil și începe să turuie: „Mi-a luat-o pentru că mi-a vândut o anvelopă cu doi lei și nu i-am dat decât 75 de bani și un leu și 25 nu i-am mai dat, pentru că, de fapt, el e dator cu un leu și 25 lui Bârneaţă, care i-a plătit un bilet de cinema, și Bârneaţă are să-i dea un leu și 10 bani pentru un capac de stilou și, de aceea, nu i-am dat banii și el mi-a luat șapca...".

– Bine, dar tu ai șapca pe cap, se miră profesorul. Dar nu e lăsat să tragă concluziile, că intervine un altul:

– Nu-i a lui [...]. E a mea! Mi-a luat-o pentru că am să-i dau un leu și 15 bani, dar și mie are să-mi dea Buzică, cel care are să-i dea lui Neagu, care e dator lui Bârneaţă, care are să-mi dea mie și eu să-i plătesc lui Virgil și nu mi-a plătit și Virgil mi-a luat șapca.

Scanned with OKEN Scanner

Omul nu mai pricepe nimic. Se uită lung la vorbitor, care, și el, de sub o șapcă spălăcită, abia își trage răsuflarea.

— Dar și tu ai șapcă.

— Vă spun eu [...]. Numai Zamfirache e de vină, intervine din cioporul de copii un alt martor. Că dacă Zamfirache dintr-a patra îi dă o Danemarcă și 75 de bani lui Virgil dintr-a șaptea, Virgil îi dă un leu și 15 bani lui Buzică dintr-a cincea, care îi dă un leu și 10 bani lui Neagu dintr-a șasea, care îi dă un leu lui Bârneață dintr-a treia, care plătește 85 de bani lui Popescu dintr-a cincea, care îi dă lui Zamfirache dintr-a opta și atunci...*

— Ei, și atunci? insistă, la capătul răbdării, profesorul.

— Și atunci, se luminează martorul, Virgil îi dă șapca lui Buzică, și Buzică i-o dă lui Neagu, și Neagu lui Bârneaţă, și Bârneaţă i-o dă lui Zamfirache, și Zamfirache lui Popescu...

— Da, că numai eu am rămas fără șapcă și mă bate acasă — hî... hî... se dezumflă din nou și cu prelung scârţâit armonica.

— Dar tu de ce nu-i iei șapca lui Zamfirache?

— Așa i-am spus și eu [...], l-am rugat; hai, Popescuţule, ia-mi șapca... E de catifea, velur curat, nouă... De ce n-o iei, mă? Nu vrea. Uitaţi, i-o dau cu sila. Ia, mă, șapca, n-auzi? Că te fac una cu pământul... A luat-o... Dar să vedeţi, cum plecaţi dumneavoastră, cum mi-o dă înapoi!!

Și peste hărmălaia ce se încinge din nou se suprapune, ca dintr-o armonică ce își dă duhul, scâncetul celui mai prizărit. Noroc că e timp destul. E recreaţia mare.

(Mircea Sântimbreanu, *Recreația mare*)

**neogoit* – (reg.) aprig, nepotolit, nestăvilit;
**prizărit* – (pop.) firav, slab;
**cico* – băutură răcoritoare;
**ciopor* – grup, ceată, mulțime.

1. Realizează corespondența dintre numele personajelor din text și clasa în care acestea se aflau.

Bârneață	*dintr-a treia*
Buzică	*dintr-a cincea*
Neagu	*dintr-a șasea*
Virgil	*dintr-a șaptea*
	dintr-a șaptea
	dintr-a opta

2. Alege seria care conține numai numerale cardinale.

a. *Zamfirache dintr-a opta; Bârneață dintr-a treia;*
b. *mi-a vândut o anvelopă cu doi lei; să-i dau un leu și 15 bani;*

Scanned with OKEN Scanner

c. *Zamfirache dintr-a patra; Virgil îi dă un leu;*
d. *Buzică dintr-a cincea; te fac una cu pământul.*

3. **Alege varianta care conține numai numerale ordinale.**
a. *... are să-i dea lui Zamfirache doi lei;*
b. *... i-a dat un porumbel cu trei lei și nu i-a plătit decât doi;*
c. *Neagu dintr-a șasea;*
d. *... am să iau de la Zamfirache un leu.*

4. **Notează în tabelul de mai jos numeralele compuse identificate în secvența dată, precizând și cazul acestora.**

Că dacă Zamfirache dintr-a patra îi dă o Danemarcă și 75 de bani lui Virgil dintr-a șaptea, Virgil îi dă un leu și 15 bani lui Buzică dintr-a cincea, care îi dă un leu și 10 bani lui Neagu dintr-a șasea, care îi dă un leu lui Bârneață dintr-a treia, care plătește 85 de bani lui Popescu dintr-a cincea, care îi dă lui Zamfirache dintr-a opta și atunci...

Numerale compuse	Cazul numeralelor compuse

5. **Citește cu atenție titlurile din tabelul de mai jos și bifează căsuța corespunzătoare tipului de numeral pe care îl conține fiecare.**

Titlu	Numeral cu valoare adjectivală	Numeral cu valoare pronomială	Numeral cu valoare substantivală
Punguța cu doi bani de Ion Creangă			
Cinci săptămâni în balon de Jules Verne			
Cei trei muschetari de Alexandre Dumas			
A douăsprezecea noapte de William Shakespeare			
Trei într-o barcă de Jerome K. Jerome			
1, 2, 3 sau... de Traian T. Coșovei			
Douăsprezece povestiri călătoare de Gabriel García Márquez			
Unsprezece elegii de Nichita Stănescu			
Al douăzeci și șaptelea oraș de Jonathan Franzen			
Elevul Dima dintr-a șaptea de Mihail Drumeș			

Scanned with OKEN Scanner

6. În secvența: *Mi-a luat-o pentru că mi-a vândut o anvelopă cu doi lei*, **numeralul subliniat:**

a. stă în cazul acuzativ și este atribut;
b. stă în cazul acuzativ și este complement prepozițional;
c. stă în cazul nominativ și este atribut;
d. stă în cazul genitiv și este atribut.

7. a. Completează proverbele de mai jos cu numerale potrivite.

- *Când ..... se ceartă, al ..... câștigă.*
- *Unde-s ..... puterea crește.*
- *Cine știe carte are ..... ochi.*
- *Cine fuge după ..... iepuri nu prinde niciunul.*
- *Măsoară de ..... ori și taie o dată.*
- *Unde merge ....., merge și .....*
- *... prost aruncă o piatră în apă și ..... deștepți nu reușesc s-o scoată.*
- *Cine fură azi ..... ou, mâine va fura ..... bou.*
- *Pentru o babă surdă, nu se trag clopotele de ..... ori.*

b. Alege proverbul care crezi că ilustrează cel mai bine situația din textul citit și explică alegerea ta în 70–100 de cuvinte. În compunerea ta, vei folosi:

- **un numeral cardinal și un numeral ordinal cu valoare adjectivală;**
- **un numeral cardinal cu valoare pronominală în cazul acuzativ;**
- **un numeral ordinal cu valoare pronominală în cazul genitiv.**

8. Alege seria care conține numai forme corecte.

a. *celui de-al 5-lea; doisprezece ore;*
b. *doisprezece mii de elefanți; treizeci și una de mașini;*
c. *clasa întâia; treizeci și doi de mii de oameni;*
d. *al două sutelea; al cincilea.*

9. Imaginează-ți o continuare a dialogului, de 3–4 replici, între Bârneață și un alt coleg de școală din volumul *Recreația mare* de Mircea Sântimbreanu, în care să folosești cel puțin trei numerale cu valori diferite (pronominală, substantivală și adjectivală).

10. Fragmentele de mai jos reprezintă ghicitori. Citește-le cu atenție pentru a răspunde la cerințele date.

E un nouă răsturnat
Şi de şapte e urmat
E o mică ghicitoare
Care-i cifra asta oare?

Jumătate de opt este,
Un cocor să-l faci de vrei,
Câți ieduți sunt în poveste,
Sigur știți, e cifra

Scanned with OKEN Scanner

a. Scrie în casetă răspunsul corect pentru fiecare dintre ghicitori.
b. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- Cuvântul subliniat în secvența: *E <u>un nouă</u> răsturnat* este:

a. numeral cardinal; b. substantiv; c. pronume personal.

- Numeralele din secvențele: *Și de șapte e urmat; Jumătate de opt este* au, în ordine, funcția sintactică de:

a. complement prepozițional; atribut;
b. complement prepozițional; complement prepozițional;
c. complement direct; atribut;
d. complement prepozițional; complement direct.

11. Identifică interjecțiile din fragmentele de mai jos, subliniindu-le cu o linie.

a. *— Ei, și atunci? insistă, la capătul răbdării, profesorul.*
— Și atunci, se luminează martorul, Virgil îi dă șapca lui Buzică, și Buzică i-o dă lui Neagu, și Neagu lui Bârneaţă, și Bârneaţă i-o dă lui Zamfirache, și Zamfirache lui Popescu...
— Da, că numai eu am rămas fără șapcă și mă bate acasă — hî... hî... se dezumflă din nou și cu prelung scârţâit armonica.
b. *De ce n-o iei, mă? Nu vrea. Uitaţi, i-o dau cu sila. Ia, mă, șapca, n-auzi?*

12. Construiește un enunț în care să folosești cuvântul *ei* cu altă valoare morfologică decât cea din textul-suport, apoi numește-o.

13. Bifează căsuța corespunzătoare enunțului în care cuvântul subliniat este adverb.

- *Așa că Popescu <u>degeaba</u> plânge.* ☐
- *Profesorul nu-și <u>poate</u> ascunde nedumerirea.* ☐
- *... <u>hai</u>, Popescuţule, ia-mi șapca... E de catifea, velur curat, nouă...* ☐

14. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *— <u>Bine</u>, dar tu ai șapca pe cap, se miră <u>profesorul</u>.*, cuvintele subliniate au, în ordine, următoarele valori morfologice:

a. adverb de mod, substantiv comun;
b. interjecție, substantiv comun;
c. adjectiv, substantiv comun;
d. conjuncție simplă, substantiv comun.

- Cuvântul subliniat din enunțul: *Un sughiţ prelungit sincopează bocetul reclamantului <u>și</u> dă prilej profesorului să intervină.* are valoare morfologică de:

a. conjuncție coordonatoare; c. pronume reflexiv;
b. prepoziție simplă; d. semiadverb.

Scanned with OKEN Scanner

15. Redactează un text, de minimum 150 de cuvinte, în care să existe o secvență narativă și una dialogată despre o întâmplare petrecută în timpul unei recreații. Vei include cinci tipuri de adverbe diferite, două interjecții și cel puțin una dintre expresiile următoare, care conțin numerale:

- *a despica firul în patru*;
- *a face pe cineva de două parale*;
- *a face treaba în doi peri*;
- *a fi cu ochii în patru*.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- **Sintaxa propoziției**

TESTUL 1

- **Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.**

Să rătăcești un creion, o gumă, să nu dai de urma unui timbru, să piară ca înghițit de pământ un nasture, să nu găsești în graba mare peria de haine, crema de ghete sau ochelarii, asta se poate întâmpla oricui. Și dacă asemenea neplăceri ți se întâmplă doar din când în când nu e nicio nenorocire. Cel mult, bombănind și troscotind, iei hotărârea ca pe viitor... etc., etc.

Când însă asemenea accidente reprezintă regula, când se repetă zi de zi și încă [...] în momentele cele mai nepotrivite, de exemplu exact când trebuie să pleci la școală, când – în plus – acest soi de necazuri devine nenorocirea și spaima întregii case, atunci, o, atunci e altceva... Atunci, ca să-ți tragi doi ciorapi de aceeași culoare, ca să-ți aduni laolaltă cei doi bocanci, să îți pregătești ghiozdanul [...] toată casa se preface într-un vârtej, se mută canapelele, garderobul, se strâng covoarele, se răscolesc saltelele, se răstoarnă coșul de rufe, se cercetează lada de gunoi... Unde mai pui nervii, reproșurile, cearta cu ochii la ceasul care își vede implacabil de treaba lui și, parcă în bătaie de joc, saltă dintr-odată câte zece minute... și până la urmă, se trage o concluzie...

– Așa nu mai merge! De mâine fac ordine. Îmi notez totul, orice mișcare, într-un carnet, ca într-un borderou. Unde pun șapca, haina, cărțile, peria, totul în carnet! Duminica în care Gigel a făcut treaba descrisă mai sus n-a fost o sărbătoare. Sărbătoarea urma să înceapă de a doua zi, de luni, și să dureze cel puțin tot anul școlar. Adio nervi și lacrimi, adio dezordine și căutări în coșul de rufe, adio uitare...

Și, într-adevăr, a doua zi, trezit la ora șapte fix de către ceasul deșteptător, timp de 15 minute Gigel n-a scos o vorbă. Stătea în mijlocul sufrageriei, în pijama, nemișcat pe un scăunel, cu degetul arătător la tâmplă, cu cel mic în gură, adâncit în sine ca „Gânditorul" lui Rodin. Cei din jur simțeau că nu e ceva în ordine, îi dădeau târcoale privindu-se întrebător, dar nu îndrăzneau să întrerupă meditația băiatului. De-abia când ceasul arăta 7 și 20, cineva întrebă sfios:

Scanned with OKEN Scanner

— *Cauți ceva, dragă?*
— *Carnetul.*
— *Care carnet?*
— *În care mi-am notat ieri totul: unde sunt ciorapii, cămașa, cărțile, totul.*
— *Unde ai hotărât să-l ții?*
— *Nu știu, scânci băiatul. Am notat în el unde o să-l țin, pe prima pagină, îmi amintesc precis, sus în dreapta... Nu vă alarmați, carnetul să-l găsesc și gata! Unde poate să fie? Pe noptieră? Pe dulap? Pe frigider? În sertarul de la bibliotecă? Sub cristalul de la măsuță? Sub covor? Pe televizor?*

— *E aproape 8, întârzii! exclamă exasperată mama. Tu nu te uiți la ceas?*

Gigel se uită. Ura! Acolo e carnetul: sub ceasul deșteptător. Băiatul se repede la carnet. Da, totul e scris acolo! Acum totul e simplu: ciorapii pe calorifer, pantofii în cămară, cămașa pe spatele fotoliului albastru, ghiozdanul în cuier... Gigel e fericit. Metoda e bună! Experiența a reușit. În 5 minute e gata de plecare. O singură problemă e încă nerezolvată, dar omul învață mereu, cât trăiește:

— *Mamă, dă-mi, te rog, 5 lei. Trebuie să-mi mai cumpăr un carnet în care să scriu zilnic unde țin carnetul nr. 1...*

Gigel pleacă fericit la școală. A întârziat, e drept, dar cu folos, pentru ultima dată. Și totuși, parcă îl încearcă o umbră de îndoială: „Dar dacă rătăcesc și carnetul nr. 2? Mai bine îmi cumpăr două carnețele." În carnetul nr. 2 va scrie unde ține carnetul nr. 1, iar în numărul 3 unde e locul carnetului 2. Și carnetului nr. 3 cum o să-i țină evidența? Să facă un nod la batistă ? Un bilețel înfipt cu un bold în covorașul de la capul patului? Să roage pe careva din casă să țină el minte acest lucru?

(Mircea Sântimbreanu, *Recreația mare*)

1. Identifică în text:
- un atribut genitival, exprimat prin substantiv propriu;
- un circumstanțial de mod, exprimat prin locuțiune substantivală;
- un verb-predicat la forma negativă;
- un atribut exprimat prin adjectiv la gradul superlativ relativ de superioritate.

2. Indică părțile de vorbire prin care se exprimă predicatul în secvențele următoare:
- *Adio nervi și lacrimi, adio dezordine și căutări.*
- *— Nu știu, scânci băiatul.*
- *Am notat în el unde o să-l țin.*
- *Da...*
- *Să roage pe careva din casă să țină el minte acest lucru?*

3. a. Extrage din enunțul următor predicatele și precizează câte propoziții conține.
- *Unde poate să fie?*

Scanned with OKEN Scanner

b. Care sunt părțile de vorbire prin care se realizează predicatele?
c. Alcătuiește un enunț în care cuvântul *poate* să aibă o altă valoare morfologică, dar să îndeplinească aceeași funcție sintactică.
d. Precizează care este verbul regent pentru circumstanțialul *unde*.

4. a. Subliniază subiectele din enunțul următor și precizează felul acestora: *se mută canapelele, garderobul, se strâng covoarele, se răscolesc saltelele, se răstoarnă coșul de rufe.*
b. Indică partea de vorbire prin care se exprimă predicatele din enunțul dat.
c. Rescrie enunțul, astfel încât substantivele cu rol de subiect să devină complement direct.

5. a. Extrage complementele directe din enunțul: *Unde pun șapca, haina, cărțile, peria.* și precizează, pentru fiecare, verbul regent.
b. Rescrie enunțul, astfel încât substantivele cu rol de complement direct să devină subiecte.
c. Ce fel de subiect ai obținut în enunțul rescris?

6. Găsește regula de construcție a șirului de părți de propoziție subliniate și continuă-l cu încă două elemente care o respectă.
a. *Să rătăcești <u>un creion</u>, <u>o gumă</u>, [...] să nu găsești în graba mare <u>peria</u> de haine, <u>crema</u> de ghete sau <u>ochelarii</u>;*
b. *Cel mult, <u>bombănind</u> și <u>troscotind</u>, iei hotărârea ca pe viitor... etc., etc.*
c. *Unde poate să fie? <u>Pe noptieră</u>? <u>Pe dulap</u>? <u>Pe frigider</u>?*
d. *În sertarul <u>de la bibliotecă</u>? Sub cristalul <u>de la măsuță</u>?*

7. Completează tabelul de mai jos cu atributele exprimate prin numerale din secvențele următoare. Precizează valoarea și cazul fiecărui numeral.
- *... iar în numărul 3 unde e locul carnetului 2;*
- *Sărbătoarea urma să înceapă de a doua zi.;*
- *... ca să-ți tragi doi ciorapi de aceeași culoare, ca să-ți aduni laolaltă cei doi bocanci;*
- *... a doua zi, trezit la ora șapte fix de către ceasul deșteptător, timp de 15 minute Gigel n-a scos o vorbă;*
- *Mamă, dă-mi, te rog, 5 lei.*

Atributul exprimat prin numeral	Valoarea numeralului	Cazul

Scanned with OKEN Scanner

8. **Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:**

a. În secvența: *în sertarul de la bibliotecă*, există un atribut prepozițional. ☐

b. În secvența: *Nu vă alarmați, carnetul să-l găsesc și gata!*, există un subiect exprimat, simplu. ☐

c. În secvența: *Tu nu te uiți la ceas?*, există un complement prepozițional. ☐

d. Circumstanțialul de timp din secvența: *îi dădeau târcoale privindu-se* este exprimat prin formă verbală nepersonală (gerunziu). ☐

e. În secvența: *Unde ai hotărât să-l ții?*, există un complement direct exprimat prin pronume personal, formă neaccentuată. ☐

9. **Completează fiecare coloană de mai jos cu circumstanțialele potrivite, extrăgându-le din secvențele următoare. Precizează și partea de vorbire prin care se exprimă fiecare circumstanțial.**

- *A întârziat, e drept, dar cu folos*;
- *... când se repetă zi de zi și încă, [...] de exemplu, exact când trebuie să pleci la școală*;
- *... atunci e altceva*;
- *... stătea în mijlocul sufrageriei, în pijama*;
- *... da, totul e scris acolo*;
- *... în care mi-am notat ieri totul: unde sunt ciorapii.*

Circumstanțial de loc	Circumstanțial de mod	Circumstanțial de timp

10. **Încercuiește litera corespunzătoare enunțului în care există cel puțin un atribut exprimat prin pronume sau prin adjectiv pronominal:**

a. *Și dacă asemenea neplăceri ți se întâmplă*;

b. *... ca să-ți tragi doi ciorapi de aceeași culoare*;

c. *... să îți pregătești ghiozdanul*;

d. *... toată clasa se preface într-un vârtej*;

e. *... ceasul care își vede implacabil de treaba lui*;

f. *Îmi notez totul, orice mișcare.*

g. *Care carnet?*

h. *O singură problemă e încă nerezolvată.*

11. **Completează enunțurile respectând indicațiile dintre paranteze. Fă și alte modificări, dacă le consideri necesare.**

- *Asta se poate întâmpla oricui.* (complementul indirect să fie exprimat prin pronume demonstrativ de depărtare);

Scanned with OKEN Scanner

- *Cauți ceva, dragă?* (complementul direct să se exprime prin pronume demonstrativ de apropiere);
- *... toată casa se preface într-un vârtej* (atributul să fie exprimat printr-un adjectiv pronominal negativ);
- *Unde ai hotărât să-l ții?* (circumstanțialul de loc să fie înlocuit cu un circumstanțial de timp, exprimat prin adverb interogativ).

12. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În structura: *și până la urmă, se trage <u>o concluzie</u>...*, cuvântul subliniat are funcție sintactică de:

a. subiect; c. nume predicativ;
b. complement direct; d. complement prepozițional.

- În enunțul: *<u>Îmi</u> notez totul, orice mișcare, într-un carnet, ca într-un borderou.*, cuvântul subliniat are funcție sintactică de:

a. complement indirect în genitiv; c. atribut în dativ;
b. complement indirect în dativ; d. atribut genitival.

- În enunțul: *Cauți ceva, <u>dragă</u>?*, cuvântul subliniat:

a. are funcție sintactică de complement direct;
b. are funcție sintactică de subiect;
c. nu are funcție sintactică;
d. are funcție sintactică de complement prepozițional.

- În enunțul: *<u>Duminica</u> în care Gigel a făcut treaba descrisă mai sus n-a fost <u>o sărbătoare</u>.*, cuvintele subliniate au, în ordine, următoarele funcții sintactice:

a. subiect, subiect; c. nume predicativ, subiect;
b. subiect, nume predicativ; d. nume predicativ, nume predicativ.

13. a. Identifică și analizează subiectul și numele predicativ din enunțul: *acest soi de necazuri devine nenorocirea și spaima întregii case.*

b. Ce părți de propoziție fac parte din grupul nominal al cărui centru este substantivul-subiect?

c. Indică funcția sintactică a ultimelor două cuvinte din enunț.

14. a. Precizează câte propoziții conține enunțul: *Acum totul e simplu: ciorapii pe calorifer, pantofii în cămară, cămașa pe spatele fotoliului albastru, ghiozdanul în cuier...*

b. Care este predicatul primei propoziții? Ce poți spune despre predicatele celorlalte propoziții?

c. Ce părți de propoziție sunt cuvintele însoțite de prepoziții din enunț?

Scanned with OKEN Scanner

15. a. **Analizează subiectul și predicatul din secvența:** *unde sunt ciorapii, cămașa, cărțile.*

b. **Precizează care este și prin ce se exprimă cealaltă parte de propoziție.**

c. **Rescrie enunțul, astfel încât să aibă un alt tip de subiect exprimat.**

16. a. **Imaginează-ți ce soluție poate găsi băiatul la întrebarea pe care și-o pune în finalul textului citit. Scrie un text de 30–50 de cuvinte în care să existe minimum trei complemente (directe, indirecte și prepoziționale), exprimate prin părți de vorbire diferite.**

b. **Iată finalul imaginat de autor:** *Într-adevăr, o clipă, o singură clipă, îi trecuse prin minte să își pună toate lucrurile în ordine, într-un singur loc, și că nu e nevoie, în acest caz, de carnetul carnetului carnetului….*

Identifică în acest fragment:

- un complement indirect posesiv exprimat prin pronume reflexiv;
- un complement prepozițional;
- un subiect exprimat, simplu;
- un complement indirect exprimat prin pronume personal;
- un atribut genitival.

17. Completează enunțurile respectând indicațiile dintre paranteze.

- *Gigel e fericit.* (numele predicativ să devină multiplu)
- *Metoda e bună.* (subiectul să devină multiplu)
- *Băiatul se repede la carnet.* (se adaugă un circumstanțial de mod)
- *Să nu găsești […] ochelarii.* (se adaugă un atribut verbal)
- *Să roage pe careva din casă.* (se adaugă un complement direct care să aibă același verb regent ca și complementul direct existent)

18. La fel ca în textul dat, în fragmentul următor, autorul vorbește despre relația dintre om și obiecte, de această dată despre obiectele „rănite" (deteriorate) din apartamentul său. Citește fragmentul și rezolvă cerințele:

Le iubesc pentru că sunt tăcute, deși suferă! Nu lansează niciun strigăt de ajutor, mă așteaptă… […] Un sentiment de insularitate mă cuprinde printre acești răniți tăcuți! Împreună, ei constituie o familie și, în ciuda rănilor, nu-mi impun experiența durerii și a traumelor fizice.

(George Banu, *Obiecte rănite*)

a. **Extrage din text un complement direct și un complement indirect, exprimate prin pronume personale.**

b. **Indică un substantiv, centru de grup, care are drept subordonați două atribute genitivale.**

Scanned with OKEN Scanner

c. **Precizează subiectul enunțului:** *Un sentiment de insularitate mă cuprinde printre acești răniți tăcuți.*

d. **Descrie, în 30–50 de cuvinte, un obiect din casa ta/din camera ta care este semnificativ pentru tine. Folosește, în textul tău, minimum trei subiecte exprimate prin părți de vorbire diferite.**

19. Construiește enunțuri despre lumea obiectelor, în care cuvântul *carnet* să aibă următoarele funcții sintactice:

- complement prepozițional;
- complement indirect;
- circumstanțial de loc;
- circumstanțial de mod.

20. Imaginează-ți că există un produs miraculos care îmbunătățește memoria/îi face pe oameni mai organizați. Scrie, în 30–50 de cuvinte, textul unei reclame haioase pentru acest produs. În textul tău, vei insera minimum trei nume predicative exprimate prin părți de vorbire diferite.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Fereastra de la iatacul bunicii, ce familiară pentru totdeauna! Căci acolo și-a petrecut bunica cea mai mare parte din timp, cel puțin de când am putut să o examinez eu mai de aproape. Ea stă și acum cu ceasurile alături de lumina de afară, ca să repare inepuizabil cearșafuri care abia se mai țin de atât de multă întrebuințare. Sau mai ales citește. Ziarele, în primul rând, căci o interesează tot ce se întâmplă pe fața pământului, și continuă prin ele, într-un neîntrerupt monolog tacit, conversațiile pe care le avea odinioară cu bunicul. [...] Când a terminat ziarul, trece bunica la romane și, în timp ce noi, celelalte generații, ne petrecem de atâtea ori timpul ridicol, cu treburi mărunte, ea, nemișcată la fereastră, întoarce atent paginile cărții. Dacă romanul e aranjat pe un subiect istoric, cu atât mai bine, căci bunicul a fost profesor de istorie și ea a fost influențată de aceste preocupări.

Din când în când, bunica deschide fereastra, ca să dea vreun ordin bucătăresei din curte, și zgomotul deschiderii acestei ferestre l-aș recunoaște oricând și mă va obseda toată viața. De la fereastra iatacului, bunica privește mult timp curtea mare care se întinde în față. Bucătăreasa traversează spațiul cu cine știe ce treabă. Câteva femei vin cu păsări de vânzare. Vaca se întoarce de la câmp. Câinele casei, leneș, se răsfață prin somn. Pisicile grațioase calcă pe iarbă cu băgare de seamă. Mai ales scena când se dau grăunțe la păsări o interesează. Pentru a asista la ea, bunica se trezește dis-de-dimineață și, în cămașă încă, se așază la fereastră. Bucătăreasa strigă: „Puii mamii!" Și din toate colțurile aleargă păsări de tot felul, înghesuindu-se la mâncare. După ce au terminat, bunica se culcă din nou. Pe vremuri, pe când bunicul trăia și nu era de tot bătrân, altul era aspectul curții. Erau păsări mai multe — de câte ori n-am urmărit mișcările vreunui clapon superb! — și Marina, bucătăreasa, se pricepea să le gospodărească într-un chip excepțional. De la pășune se întorcea o cireadă întreagă. Și erau oameni mulți care veneau seara de la munca moșiei încă nevândute. Se întindea o masă mare într-o margine a curții și oamenii mâncau după ce făceau semnul crucii. Mi-aduc aminte bine cum o țărancă răsturna ceaunul, lăsând să apară o mămăligă imensă, fumegândă, și cum o tăia cu sfoara. Pe atunci nu era un pic de iarbă până la poartă, atâta lume trecea în fiecare moment. Iar eu cu verii mei și cu alți copii de prin vecini puteam oricând întinde crochetul pe pământul gol. Acum, când mă plimb de dimineață în lungul curții pustii, cu o carte în mână sau preocupat de cine știe ce gând inutil, mi se umezesc ghetele de rouă. La fereastră o văd pe bunica privind încă. Îi fac un semn copilăresc, ca o declarație de dragoste, cu o mână la inimă și cu un început de sărutare, și ea îmi răspunde tot așa de tinerește, în glumă, cu o mică strâmbătură încântătoare.

Scanned with OKEN Scanner

Mai ales când ţin în mână mâna ei, bătrână dar caldă, fremătătoare, scumpă, simt ce rău o să-mi pară când n-o să mai fie bunica.

Aici lucrurile rămân înţepenite cu anii. Nu-mi aduc aminte ca vreo mobilă să fi fost schimbată de la locul ei. În salon, fotografiile regelui Carol I și ale reginei Elisabeta. Dar în odaia din mijloc, mai la întuneric, un șah al Persiei și Wilhelm I al Germaniei, cumpăraţi de bunicul cu vreo 50 de ani înainte, la un iarmaroc, probabil ca să-și orneze casa. În timpul războiului, o ironizam deseori pe bunica, cum ea, înverșunată francofilă, păstrează pe perete chipul unui împărat german. Dar bunica, cu toate că nu replica la glumele noastre, nu schimba portretul, așa se împotrivea să se facă cea mai mică schimbare în casa ei. Bunicii au fost foarte buni gospodari, dar mai mult au întreţinut decât au inventat (afară de invenţia de la început, când au clădit și au aranjat totul). Astfel, nici lucrurile nu pot fi schimbate ușor. Ceasul tot pe sobă, călimara cu tocul pe muchia ferestrei.

(Anton Holban, *Colecţionarul de sunete și alte proze*)

1. Subliniază predicatele verbale în enunțurile de mai jos și precizează părțile de vorbire prin care se exprimă.

- *Și din toate colţurile aleargă păsări de tot felul, înghesuindu-se la mâncare.*
- *Mi-aduc aminte bine cum o ţărancă răsturna ceaunul, lăsând să apară o mămăligă imensă, fumegândă, și cum o tăia cu sfoara.*
- *... simt ce rău o să-mi pară când n-o să mai fie bunica.*

2. Mai jos este redat un scurt dialog între nepot și bunica lui, imaginat de un elev în clasa a VII-a. Prin ce părți de vorbire sunt exprimate predicatele în textul lui?

- *Nepotul cioc-cioc la ușa bunicii:*
- *— Uite cărțile pe care le căutai, bunico!*
- *— Hai să le citim împreună, dragul meu!*

3. Identifică predicatele din enunțurile de mai jos și precizează felul lor.

a. *Bunicii au fost foarte buni gospodari, dar mai mult au întreţinut decât au inventat;*

b. *Pe atunci nu era un pic de iarbă până la poartă, atâta lume trecea în fiecare moment.*

c. *Erau păsări mai multe [...] și Marina, bucătăreasa, se pricepea să le gospodărească într-un chip excepţional.*

d. *Și erau oameni mulţi care veneau seara de la munca moșiei încă nevândute.*

4. Extrage numele predicative și scrie partea de vorbire prin care se exprimă.

- *... bunicul a fost profesor de istorie;*
- *Pe vremuri, pe când bunicul trăia [...] altul era aspectul curţii.*
- *Aici lucrurile rămân înţepenite cu anii.*

Scanned with OKEN Scanner

5. Pornind de la textul citit, formulează cinci propoziții care să conțină nume predicative exprimate prin:

- substantiv în cazul acuzativ;
- adjectiv participial;
- numeral cardinal;
- pronume posesiv;
- verb la infinitiv;
- adverb.

6. Selectează subiectele și notează părțile de vorbire prin care se exprimă.

a. *... în timp ce noi, celelalte generaţii, ne petrecem de atâtea ori timpul ridicol, cu treburi mărunte, ea, nemișcată la fereastră, întoarce atent paginile cărţii.*
b. *Mai ales scena când se dau grăunţe la păsări o interesează.*
c. *De la păşune se întorcea o cireadă întreagă.*
d. *Se întindea o masă mare într-o margine a curţii și oamenii mâncau după ce făceau semnul crucii.*
e. *... o interesează tot ce se întâmplă pe faţa pământului;*
f. *... bunica privește mult timp curtea mare care se întinde în faţă.*

7. Subliniază complementele directe și precizează părțile de vorbire prin care sunt exprimate.

a. *... o interesează tot ce se întâmplă pe faţa pământului;*
b. *Din când în când, bunica deschide fereastra, ca să dea vreun ordin bucătăresei din curte.*
c. *La fereastră o văd pe bunica privind încă.*
d. *Iar eu cu verii mei și cu alţi copii de prin vecini puteam oricând întinde crochetul pe pământul gol.*

8. Construiește enunțuri în care complementul direct să fie exprimat prin:

- pronume personal cu formă accentuată, persoana I, numărul singular;
- formă verbală nepersonală de supin;
- pronume interogativ.

9. Subliniază complementele indirecte și precizează părțile de vorbire prin care sunt exprimate.

- *Din când în când, bunica deschide fereastra, ca să dea vreun ordin bucătăresei din curte.*
- *Îi fac un semn copilăresc, ca o declaraţie de dragoste.*
- *Nu-mi aduc aminte ca vreo mobilă să fi fost schimbată de la locul ei.*

Scanned with OKEN Scanner

10. **Transcrie complementele prepoziționale și scrie între paranteze regentul fiecăruia.**

a. *Acum, când mă plimb de dimineaţă în lungul curţii pustii, cu o carte în mână sau preocupat de cine știe ce gând inutil, mi se umezesc ghetele de rouă.*

b. *Dacă romanul e aranjat pe un subiect istoric, cu atât mai bine;*

c. *Când a terminat ziarul, trece bunica la romane;*

d. *... ea a fost influenţată de aceste preocupări.*

11. **Se dau enunțurile:**

- *Fereastra de la iatacul bunicii, ce familiară pentru totdeauna!*
- *Din când în când, bunica deschide fereastra, ca să dea vreun ordin bucătăresei din curte.*
- *... zgomotul deschiderii acestei ferestre l-aș recunoaște oricând;*
- *Câteva femei vin cu păsări de vânzare;*
- *În salon, fotografiile regelui Carol I și ale reginei Elisabeta.*
- *Dar bunica, cu toate că nu replica la glumele noastre, nu schimba portretul...*
- *Mi-aduc aminte bine cum o ţărancă răsturna ceaunul, lăsând să apară o mămăligă imensă, fumegândă.*

a. Identifică atributele exprimate prin substantive și prin adjective și grupează-le conform indicațiilor din tabel.

Atribute exprimate prin:	
substantive	**adjective**

b. Precizează felul adjectivelor prin care sunt exprimate atributele.

c. Scrie în ce caz stau substantivele cu funcție de atribut.

12. **Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.**

- În construcțiile: (1) *așa se împotrivea să se facă cea mai mică schimbare în casa ei;* (2) *în odaia din mijloc, mai la întuneric, un șah al Persiei și Wilhelm I al Germaniei, cumpăraţi de bunicul cu vreo 50 de ani înainte* există:

a. un atribut exprimat prin adjectiv pronominal, un atribut exprimat prin locuțiune adverbială, un atribut exprimat prin numeral cu valoare substantivală;

b. un atribut exprimat prin pronume personal în cazul genitiv, un atribut exprimat prin locuțiune substantivală, un atribut exprimat prin numeral cu valoare adjectivală;

c. un atribut exprimat prin adjectiv propriu-zis, un atribut exprimat prin pronume personal în cazul genitiv, un atribut exprimat prin numeral cu valoare adjectivală.

Scanned with OKEN Scanner

- Litera corespunzătoare seriei care conține un atribut exprimat printr-o formă verbală nepersonală în fiecare enunț este:

a. *Bunica avea plăcerea de a citi ziare și romane./Copilului i-a rămas în minte imaginea bunicii deschizând fereastra./Bunica le privește pe femeile cu păsări de vânzare.*

b. *Bunica se trezea devreme pentru a vedea păsările înghesuindu-se la mâncare./Oamenii se apucau de mâncat după ce își făceau semnul crucii./De schimbat ordinea lucrurilor din casă nu era ușor pentru bunica.*

c. *Pe copil îl sperie gândul de a o pierde pe bunica./Tablourile de ornat casa fuseseră cumpărate de bunicul copilului./Copilul și-o amintește pe țăranca răsturnând ceaunul cu mămăligă.*

13. Grupează circumstanțialele din enunțurile de mai jos, în funcție de felul lor.

- *Sau mai ales citește. Ziarele, în primul rând, căci o interesează tot ce se întâmplă pe faţa pământului, și continuă prin ele, într-un neîntrerupt monolog tacit, conversaţiile pe care le avea odinioară cu bunicul.*
- *... zgomotul deschiderii acestei ferestre l-aș recunoaște oricând și mă va obseda toată viaţa.*
- *Acum, când mă plimb de dimineaţă în lungul curţii pustii cu o carte în mână sau preocupat de cine știe ce gând inutil, mi se umezesc ghetele de rouă.*
- *Bucătăreasa traversează spaţiul cu cine știe ce treabă.*
- *Pe vremuri, pe când bunicul trăia [...], altul era aspectul curţii.*

Circumstanțial de loc	Circumstanțial de timp	Circumstanțial de mod	Circumstanțial de cauză	Circumstanțial de scop

14. Indică felul circumstanțialelor din enunțurile date, precizând termenii lor regenți.

- *... ea, nemișcată la fereastră, întoarce atent paginile cărţii.*
- *Fereastra de la iatacul bunicii, ce familiară pentru totdeauna!*

15. Numește felul circumstanțialelor din enunțurile de mai jos și părțile de vorbire prin care se exprimă.

a. *... ea îmi răspunde tot așa de tinerește, în glumă, cu o mică strâmbătură încântătoare.*

b. *Din când în când, bunica deschide fereastra...;*

c. *Pisicile graţioase calcă pe iarbă cu băgare de seamă.*

d. *Pentru a asista la ea, bunica se trezește dis-de-dimineaţă și, în cămașă încă, se așază la fereastră.*

Scanned with OKEN Scanner

16. **Construiește enunțuri în care câte un circumstanțial de loc, de timp și de mod să fie realizat, pe rând, prin:**

a. pronume personal, persoana a III-a;
b. pronume posesiv, persoana I;
c. pronume demonstrativ de depărtare, genul feminin, singular.

17. **a. Radu și George au fost impresionați de anumite secvențe ale textului. Citește notițele lor și observă cuvintele evidențiate. Ajută-i pe băieți să descopere funcția sintactică și partea de vorbire prin care se exprimă cuvintele evidențiate în ideile pe care le-au extras.**

Notițele lui Radu:

*Bunicii îi place scena **în care** bucătăreasa se ocupă **de hrănit** puișorii. Pentru că devine **foarte curioasă de acest moment**, bunica se trezește dis-de-dimineață. Ea o aude pe bucătăreasa **chemând** păsările ca să **le** dea grăunțe. **Acestea** se înghesuie la mâncare. Bucătăreasa **Marina** se pricepe **la a gospodări** păsările.*

Notițele lui George:

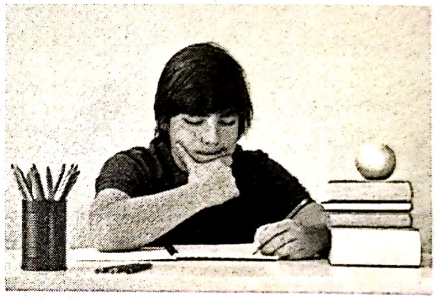

*Oamenii **care** se întorceau de la munca moșiei erau **mulți**, mâncau în curte și **își** făceau semnul crucii înainte **de a se așeza** la masă. O țărancă răsturna din ceaun mămăliga **pe care** o tăia cu sfoara. În curte nu mai era **iarbă**, fiindcă oamenii bătătoriseră pământul.*

b. Redă și tu câteva momente ale textului, care te-au impresionat, în care să folosești:

- un subiect exprimat prin pronume nehotărât;
- un nume predicativ exprimat prin pronume demonstrativ;
- un atribut exprimat prin pronume personal în cazul genitiv;
- un circumstanțial de timp exprimat prin verb la gerunziu.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Auzind una ca asta, Michael, încurajat de succesul său, respiră atât de zgomotos încât nu lipsi mult să-i dea de gol pe toți. Nana nu era străină de soiul acela de respirație și încercă să se elibereze din strânsoarea Lizei.

Dar Liza era mai grea de cap.

— Gata cu chestia asta, Nana, spuse ea cu asprime, trăgând-o afară din încăpere. Te avertizez că, dacă mai scoți vreun lătrat, mă duc țintă la stăpân și stăpână și îi aduc acasă de la petrecere, și apoi, o, o să vezi tu ce chelfăneală o să capeți de la stăpânul.

Legă iarăși sărmanul câine, dar credeți cumva că Nana se opri din lătrat? Să-i aducă acasă de la petrecere pe stăpânul și pe stăpâna! Ei bine, tocmai așa ceva își dorea. Ei bine, credeți că se sinchisea că avea să încaseze o chelfăneală, atâta timp cât protejații ei aveau să se afle în siguranță?

Din păcate Liza se întoarse la cozonacii ei, iar Nana, dându-și seama că nu avea să primească vreun ajutor din partea ei, trase și iar trase de lanț până când, în cele din urmă, îl rupse. Cât ai bate din palme dădu buzna în sufrageria casei de la numărul 27 și se ridică în două labe, cea mai expresivă modalitate de comunicare a ei. Domnul și doamna Darling se prinseră numaidecât că ceva teribil se întâmplă în camera copiilor lor și, fără să le mai spună la revedere gazdelor lor, se năpustiră în stradă.

Numai că se scurseseră deja zece minute de când cei trei ștrengari se prefăcuseră că respiră domol în spatele draperiilor, iar Peter Pan e capabil să facă o sumedenie de chestii în zece minute.

Să revenim acum în camera copiilor.

— Totul e în regulă, dădu de veste John, părăsind ascunzătoarea. Ia spune, Peter, chiar ești în stare să zbori?

În loc să se sinchisească să-i dea un răspuns, Peter făcu o tură în zbor prin încăpere, dărâmând în drum polița de deasupra șemineului.

— Strașnic! exclamară John și Michael.

— Ce simpatic! strigă Wendy.

— Da, sunt simpatic, o, ce simpatic mai sunt! rosti Peter, dând din nou uitării bunele maniere.

Părea fermecător de lesnicios, așa că încercară mai întâi de pe podea și după aceea din pat, dar de fiecare dată o apucau în jos în loc să se îndrepte în sus.

— Ia spune, cum o faci? întrebă John, frecându-și genunchiul.

Băiatul avea înclinații practice.

Scanned with OKEN Scanner

— *Pur și simplu trebuie să-ți treacă prin cap gânduri minunate, explică Peter, și ele te vor ridica în aer.*

Le arătă din nou.

— *Ești foarte iscusit la chestia asta, spuse John, așa că n-ai putea să ne mai arăți încă o dată, dar cu încetinitorul?*

Peter o făcu, atât repede cât și încet.

— *M-am prins care-i șpilul, Wendy! strigă John, dar își dădu seama numaidecât că nu lucrurile nu stăteau tocmai așa.*

Niciunul nu era în stare să zboare măcar preț de o șchioapă, chiar dacă Michael putea citi deja cuvinte formate din două silabe, iar Peter habar n-avea care era diferența dintre A și Z.

Firește că Peter îi luase peste picior, căci nimeni nu este capabil să zboare dacă pe el nu este prefirată pulberea zânelor. Din fericire, după cum v-am mai zis, una dintre mâinile lui se pătase cu așa ceva, iar el o suflă asupra fiecăruia dintre ei, cu cele mai impresionante rezultate.

— *Acum doar scuturați-vă un pic umerii așa, rosti el, și dați-vă drumul.*

Cu toții se aflau în paturile lor, și bravul Michael se lansă cel dintâi. Nu era tocmai încredințat că avea să izbutească, dar se lăsă la cheremul aerului care îl purtă de-a lungul încăperii.

— *Am zburat! zbieră el pe când se afla încă în aer.*

John se încumetă și el și se ciocni de Wendy lângă ușa băii.

(J.M. Barrie, *Peter Pan. Peter și Wendy*, traducere de Lucian Popa)

1. Subliniază predicatele din secvențele următoare, precizând felul lor:

Enunț	Felul predicatului
Dar Liza era mai grea de cap.	
Peter îi luase peste picior.	
Părea fermecător de lesnicios.	
Cu toții se aflau în paturile lor.	
... spuse ea cu asprime, trăgând-o afară din încăpere.	
Să revenim acum în camera copiilor.	

2. Precizează numărul de propoziții din următoarele enunțuri:

a. *Nana nu era străină de soiul acela de respirație și încercă să se elibereze din strânsoarea Lizei.*

b. *M-am prins care-i șpilul, Wendy!*

Scanned with OKEN Scanner

c. *Peter habar n-avea care era diferența dintre A și Z.*
d. *Auzind una ca asta, Michael, încurajat de succesul său, respiră atât de zgomotos încât nu lipsi mult să-i dea de gol pe toți.*

3. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. În enunțul: *Acum doar scuturați-vă un pic umerii așa.*, verbul cu funcție sintactică de predicat este la perfect compus. ☐

b. În enunțul: *Firește că Peter îi luase peste picior, căci nimeni nu este capabil să zboare dacă pe el nu este prefirată pulberea zânelor.*, există un predicat verbal care nu este exprimat prin verb predicativ. ☐

c. În enunțul: *Niciunul nu era în stare să zboare măcar preț de o șchioapă, chiar dacă Michael putea citi deja cuvinte formate din două silabe, iar Peter habar n-avea care era diferența dintre A și Z.*, există două locuțiuni verbale cu funcția de predicat verbal. ☐

d. În anunțul: *Nana, dându-și seama că nu avea să primească vreun ajutor din partea ei, trase și iar trase de lanț până când, în cele din urmă, îl rupse.*, toate predicatele sunt exprimate prin verbe la perfectul simplu. ☐

e. În enunțul: *Cât ai bate din palme, dădu buzna în sufrageria casei de la numărul 27 și se ridică în două labe, cea mai expresivă modalitate de comunicare a ei.*, numeralele au aceeași funcție sintactică și aceeași valoare morfologică. ☐

4. Asociază cuvântul subliniat cu funcția sintactică corespunzătoare:

Enunț	Funcție sintactică
Legă iarăși <u>sărmanul</u> câine.	subiect
Băiatul <u>avea</u> înclinații practice.	atribut pronominal
Auzind una <u>ca asta</u>, Michael, încurajat de succesul său, respiră atât de zgomotos.	complement direct
Cu toții se aflau <u>în paturile</u> lor.	complement prepozițional
... el o suflă <u>asupra fiecăruia</u> dintre ei.	circumstanțial de loc
Michael putea <u>citi</u> deja cuvinte formate din două silabe.	atribut adjectival
... nimeni nu este <u>capabil</u> să zboare	predicat verbal
	nume predicativ

Scanned with OKEN Scanner

5. Completează enunțurile respectând indicațiile dintre paranteze.

a. *Spuse ea cu asprime* ..... (complement indirect exprimat prin substantiv propriu).

b. *John se încumetă și el* ..... (circumstanțial de mod, exprimat prin verb la infinitiv).

c. *Le arătă din nou* ..... (complement direct exprimat prin pronume nehotărât).

d. *Peter făcu o tură în zbor* ..... (circumstanțial de timp exprimat prin adverb de timp).

e. ..... (circumstanțial de cauză exprimat prin verb la gerunziu), *lucrurile nu stăteau tocmai așa.*

6. Încercuiește litera corespunzătoare funcției sintactice a cuvântului subliniat:

i. Michael, încurajat <u>de succesul</u> său, respiră.	a. complement prepozițional	b. atribut
ii. spuse ea <u>cu asprime</u>	a. complement prepozițional	b. circumstanțial de mod
iii. Nana se opri <u>din lătrat.</u>	a. complement prepozițional	b. circumstanțial de timp
iv. Liza se întoarse <u>la cozonacii</u> ei.	a. complement prepozițional	b. circumstanțial de loc

7. În secvența: *Din păcate Liza se întoarse la cozonacii ei, iar Nana, dându-și seama că nu avea să primească vreun ajutor din partea ei, trase și iar trase de lanț până când, în cele din urmă, îl rupse.*, **identifică:**

a. două locuțiuni diferite, precizând felul lor și funcția lor sintactică;

b. două pronume personale diferite, precizând cazul și funcția lor sintactică;

c. un circumstanțial și un complement prepozițional.

8. În secvența: *Firește că Peter îi luase peste picior, căci nimeni nu este capabil să zboare dacă pe el nu este prefirată pulberea zânelor.*, **identifică:**

a. trei subiecte exprimate prin părți de vorbire diferite;

b. două tipuri diferite de predicat;

c. trei cuvinte fără funcție sintactică.

9. a. Alcătuiește un enunț în care substantivul în cazul genitiv din secvența: *Peter făcu o tură în zbor prin încăpere, dărâmând în drum polița de deasupra șemineului.* **să aibă funcția de atribut genitival.**

b. Alcătuiește un enunț în care substantivul în cazul genitiv din secvența: *Numai că se scurseseră deja zece minute de când cei trei ștrengari se prefăcuseră că respiră domol în spatele draperiilor.* **să aibă funcția de complement indirect.**

Scanned with OKEN Scanner

c. **Alcătuiește un enunț în care substantivul cu funcția de complement prepoziționalal din secvența:** *îi aduc acasă de la petrecere, și apoi o să vezi tu ce chelfăneală o să capeţi de la stăpânul.* **să aibă funcția de subiect.**

d. **Alcătuiește un enunț în care pronumele cu funcția de atribut din secvența** *Domnul și doamna Darling se prinseră numaidecât că ceva teribil se întâmplă în camera copiilor lor.* **să aibă funcția de complement indirect.**

10. Alcătuiește propoziții după următoarele scheme:

a. S/substantiv comun + A/adjectiv propriu-zis + PV/verb predicativ + CL/substantiv comun;

b. CL/adverb de loc + PV/verb predicativ + S/substantiv propriu;

c. PN/verb copulativ și nume predicativ + S/verb la infinitiv + C prep./substantiv comun;

d. CM/substantiv comun + CD/pronume personal + PV/verb predicativ + CD/pronume demonstrativ.

11. Construiește enunțuri în care să existe:

a. un nume predicativ exprimat prin pronume negativ în cazul genitiv;

b. un circumstanțial de cauză exprimat prin pronume demonstrativ;

c. un circumstanțial de scop exprimat prin verb la infinitiv;

d. un complement direct exprimat prin verb la infinitiv;

e. un subiect multiplu exprimat prin pronume personale;

f. un complement prepozițional (de agent) exprimat prin pronume posesiv;

g. un atribut exprimat prin pronume reflexiv;

h. un atribut exprimat prin adjectiv pronominal nehotărât;

i. un complement prepozițional exprimat prin numeral cardinal.

12. Wendy l-a sfătuit pe Peter Pan să învețe mai mult, pentru că a descoperit niște propoziții scrise cu greșeli. Ajută-l să repare greșelile de grafie:

a. *Suntem alături de copii noștrii.*

b. *Nana putea citii mai bine de cât toți.*

c. *Aș fii procedat la fel ca și John.*

d. *Î-mi pare bine de cunoștiință.*

e. *Pute-ți venii cu noi în parc ?*

13. Bifează seria în care cuvântul subliniat are aceeași funcție sintactică în toate enunțurile:

a. *O cunosc de mică. Am luat-o cu noi. O să merg la teatru.* ☐

b. *Îi prețuim pentru moralitate. Îi spun mereu adevărul. Îi vedea și tu dreptatea cândva.* ☐

Scanned with OKEN Scanner

c. *Fratele ei este medic. Ne-am bazat pe spusele ei. Buchetul din mâinile ei era minunat.* ☐

d. *Ne-am cunoscut la cursurile de oratorie. Ne-a explicat imediat situația. Adunatu-ne-am la timp.* ☐

14. **Marchează cu „x" căsuța corespunzătoare tipului de subiect din fiecare construcție dată.**

Construcție	Subiect exprimat	Subiect neexprimat inclus în desinența verbului	Subiect neexprimat subînțeles
... una dintre mâinile lui se pătase			
... să se elibereze din strânsoarea Lizei.			
... după cum v-am mai zis			
Am zburat!			
Da, sunt simpatic.			
... cei trei ștrengari se prefăcuseră			
... mă duc țintă la stăpân și stăpână			

15. **Grupează în două coloane propozițiile simple și propozițiile dezvoltate:**

a. *Dar Liza era mai grea de cap.*
b. *Gata cu chestia asta, Nana.*
c. *Niciunul nu era în stare.*
d. *Să revenim acum în camera copiilor.*
e. *Le arătă din nou.*
f. *Peter habar n-avea.*

Scanned with OKEN Scanner

CLASA a VIII-a

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- Categorii semantice (actualizare)
- Derivarea. Compunerea (actualizare)
- Conversiunea. Familia de cuvinte
- Împrumuturile
- Registrele limbii
- Fonetica

TESTUL 1

- Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Mica principesă a avut o copilărie fericită la Palatul Cotroceni. În anumite perioade ale anului era alături de familie la castelul Pelișor din Sinaia sau la casele de la Copăceni și Scroviștea, din jurul Bucureștiului. Mai târziu, Branul și Balcicul au devenit reședințe preferate.

Copila cu ochi albaștri și față angelică poseda arta conversației, era o fire spontană, entuziastă, studioasă. Primii ani de educație princiară s-au desfășurat în România cu bone și guvernante britanice, iar în adolescență a învățat în Marea Britanie la Heathfield în Ascot, la fel ca Mignon. Apoi a continuat studiile în România.

Ileana vorbea româna, franceza, engleza și germana. Alice Martineau, artist peisagist și grădinăreasa reginei la Cotroceni, descria un episod amuzant când o doamnă din înalta societate remarcase că principesa vorbea deosebit de bine românește. Inocentă și spontană, Ileana i-a replicat imediat, spre amuzamentul celor prezenți: „Credeți că ar fi trebuit să vorbesc chineza?".

Maria (Missy) era copleșită de mezină și repeta în scrisorile adresate mamei sale, Maria Alexandrovna, că Ileana reprezenta „perfecțiunea bunătății și frumuseții", devenind „din ce în ce mai atrăgătoare, cu o expresie minunată a ochilor săi magnifici". La aproape un an, Ileana era atrasă de jucăriile principelui Nicolae, tocmai de aceea Missy scria mamei sale să-i trimită de Crăciun o colecție de jucării rusești, „cutiile care se pun una în alta și bolurile mici". Alături de Nicolae, devenea „la fel de zgomotoasă, însă era perfectă atunci când se juca liniștită în camera mea", mărturisea Missy. În februarie 1911 soseau cu întârziere la București cadourile de la bunica maternă, iar Ileana, numită acum în familie Ily Lilly, intrase în posesia unui fermecător pandantiv de forma unei mici potcoave din rubine.

Scanned with OKEN Scanner

Principesa percepuse strălucirea pietrelor și mirajul micii bijuterii, spunând că este „frumusețea lui Ily". Mai târziu însă avea să prefere „safirele, am o mică nebunie pentru tot ce e albastru", recunoștea Ileana.

Ily Lilly se atașase de bunica maternă în vizita la Coburg din 1911 și vorbea adesea despre ea cu „o emoționantă aplecare a capului, spunând «sărmana Grand Mama este fără Lilly»". Maria remarcase că fiica ei se uita mereu întrebătoare, încercând să înțeleagă fiecare emoție cu o luciditate rară. Bunăcuviința era naturală, având un spirit al dreptății înnăscut, „nefiind necesar s-o înveți pe Ileana să facă diferența dintre bine și rău, ea intuia".

Pe 18 decembrie 1911, Maria a României scria mamei sale: „Pictorul Szańkowski este aici [la București].

Unul dintre ministere a dorit să comande portretele noastre, așa că l-am propus pe el, pentru că este bun, fără să fie prea scump. Am să-l conving pe Unchiul să-mi ofere cadou de Crăciun o pictură, reprezentată alături de Ileana. Ileana este bucuria mea, este incredibil de plăcută, bună, amuzantă, frumoasă".

Pe 8 ianuarie 1912, Maria Alexandrovna primea o nouă epistolă de la fiica sa care-i oferea noi detalii: „Ileana este perfectă, plină de drăgălășenie și bunătate și e atât de frumoasă. Szańkowski ne-a făcut o schiță minunată. Mi-am dorit atât de mult să am una numai cu ea, cea de acum, din acest moment minunat, dar Szańkowski a vrut să ne picteze numai împreună întrucât, spunea el, este o imagine mult mai bună decât portretul unui singur copil. Poate este adevărat, oricum a reușit-o cu grație".

Fotografiile o arătau pe Ily Lilly ca o soră sensibilă, apropiată mai întâi de Nicolae și Mignon, apoi, după ce s-a născut Mircea, s-a dedicat lui, cu o iubire aproape maternă. Mircea o striga Ilana. „Îmi face bine să aud glasurile lor fericite și nevinovate și să privesc la jocurile lor", amintea în jurnal regina Maria.

(Diana Mandache, *Ileana, principesa României*)

1. Elimină intrusul din fiecare serie:

a. *copilărie, întrebătoare, nefiind;*
b. *bunătate, numai, drăgălășenie;*
c. *fiecare, întrucât, maternă.*

2. Notează în tabel partea de vorbire prin care se exprimă cuvintele subliniate:

Exemplu	Partea de vorbire
... nefiind necesar s-o înveți pe Ileana să facă diferența dintre <u>bine</u> și rău	
Îmi face <u>bine</u> să aud glasurile lor fericite.	

Scanned with OKEN Scanner

Ileana vorbea <u>româna</u>, franceza, engleza și germana.	
... principesa vorbea deosebit de bine <u>românește</u>.	

3. **Explică modul de formare pentru fiecare dintre cuvintele următoare:** *bunăcuviința, Pelișor, atrăgătoare, bunătății, grădinăreasa.*

4. **Selectează din următoarele secvențe câte un cuvânt pe care să îl utilizezi într-un enunț nou cu o altă valoare morfologică, pe care o vei menționa:**

Secvență	Valoare morfologică nouă	Enunț nou
Descria un episod amuzant.		
Am să-l conving pe Unchiul să-mi ofere cadou de Crăciun o pictură.		
Poate este adevărat, oricum a reușit-o cu grație.		
... era perfectă atunci când se juca liniștită în camera mea...		
... am o mică nebunie pentru tot ce e albastru		

5. **Alcătuiește familia lexicală a cuvântului *a dori*.**

6. **Pornind de la cuvintele din coloana din stânga, obține câte un termen nou prin mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pe care le vei preciza.**

Cuvânt de bază	Cuvânt nou	Mijlocul de îmbogățire a vocabularului
albastru		
bun		
rău		
glas		
a învăța		

7. **Identifică în fragmentul următor un câmp lexical, numește-l și precizează-i termenii:**
Ileana, numită acum în familie Ily Lilly, intrase în posesia unui fermecător pandantiv de forma unei mici potcoave din rubine. Principesa percepuse strălucirea pietrelor și mirajul micii bijuterii, spunând că este „frumusețea lui Ily". Mai târziu însă avea să prefere „safirele, am o mică nebunie pentru tot ce e albastru".

Scanned with OKEN Scanner

8. **Notează câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte:** *angelică, mărturisea, cadou, poseda, detalii.*

9. **Rescrie fragmentul următor, înlocuind primul cuvânt subliniat cu un sinonim, iar pe al doilea cu un antonim:** *intrase în posesia unui fermecător pandantiv de forma unei mici potcoave din rubine.*

10. a. **Asociază cuvintele din prima coloană cu cele din a doua coloană, menționând categoria semantică pe care o reprezintă.**

a angaja	*epistolă*
experiență	*leat*
scrisoare	*bănat*
necaz	*cercare*
literă	*cocon*
an	*a năimi*
fecior	*slovă*

b. **Folosind cuvinte din a doua coloană, alcătuiește un enunț pe care să îl poți atribui universului principesei Ileana.**

11. **Ilustrează relația de omonimie, folosind, în enunțuri, cuvinte preluate din secvențele următoare:**

a. *Maria Alexandrovna primea o nouă epistolă de la fiica sa care-i oferea noi detalii.*

b. *Ileana i-a replicat imediat, spre amuzamentul celor prezenți.*

c. *În anumite perioade ale anului era alături de familie la castelul Pelișor din Sinaia sau la casele de la Copăceni și Scroviștea, din jurul Bucureștiului.*

12. **Găsește paronimul cuvântului subliniat și alcătuiește un enunț cu acesta:** *Mai târziu, Branul și Balcicul au devenit reședințe preferate.*

13. **Identifică, în secvența următoare, un cuvânt care poate avea omograf și un cuvânt care poate avea omofon și ilustrează aceste relații prin enunțuri:** *Szańkowski ne-a făcut o schiță minunată. Mi-am dorit atât de mult să am una numai cu ea, cea de acum, din acest moment minunat.*

Scanned with OKEN Scanner

14. **Citește enunțul următor și rezolvă cerințele:** *Copila cu ochi albaștri și față angelică poseda arta conversației, era o fire spontană, entuziastă, studioasă.*

a. Cu ajutorul unui dicționar, găsește originea cuvintelor subliniate.

b. Rescrie enunțul, înlocuind cuvintele subliniate cu sinonime din fondul vechi al limbii.

c. Compară enunțul obținut la punctul *b* cu secvența din text, menționând efectul utilizării acestuia.

15. **Explică ortografia următoarelor cuvinte:** *înnăscut, nefiind, numai, jucăriile.*

16. **Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:**

a. În secvența: *amuzamentul celor prezenți*, există șase vocale. ☐

b. În secvența: *expresie minunată a ochilor săi magnifici*, există două semivocale. ☐

c. În secvența: *soseau cu întârziere la București cadourile*, există un triftong. ☐

d. În secvența: *vorbea adesea despre ea*, există același diftong utilizat de trei ori. ☐

e. În secvența: *educație princiară*, nu există nicio semivocală. ☐

f. În secvența: *Fotografiile o arătau pe Ily Lilly ca o soră sensibilă.*, există doi diftongi. ☐

g. În secvența: *Ileana este bucuria mea.*, nu există hiat. ☐

17. **Desparte în silabe următoarele cuvinte:** *Bucureștiului, ianuarie, continuat, bunăcuviința, nefiind.*

18. **Imaginează-ți că ești pictorul Szańkowski și înveți limba română alături de copiii familiei regale. Ileana te roagă să corectezi un text adresat lui Moș Crăciun. Rescrie textul, corectând greșelile.**

Dragă Moș Crăciun,

Să știi că scrisoarea aceasta a fost corectată de pictoru nostru care nu prea știe românește, așa că să nu te superii pre-a tare pe mine dacă mai găsești și vre-o greșală de scris. Este posibil să se fii înșelat. A-m primit cutile pline de jucări ale căror listă ți-am comunicat-o. Î-ți mulțumesc. Data viitoare, m-aș bucura dacă a-i venii personal să m-i le aduci. Profit de ocazie pentru ați spune că și pictura în care sunt cu mama este reușită, pictorii noștrii fiind foarte talentați.

Cu drag,
Ileana

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Bate vânt de primăvară și pe muguri îi deschide;
Vântul bate, frunza crește și voioasă lunca râde.
Sub verdeața drăgălașă dispar crengile pe rând
Și sub crengile umbroase mierla sare șuierând.

O! minune, farmec dulce! O! putere creatoare!
În oricare zi pe lume iese câte-o nouă floare,
Ș-un nou glas de armonie completează imnul sfânt
Ce se-nalță către ceruri de pe veselul pământ.

Tot ce simte și viază, feară, pasere sau plântă
În căldura primăverii naște, saltă, zboară, cântă.
Omul își îndreaptă pasul către desul stejăriș,
Unde umbra cu lumina se alungă sub frunziș.

El se duce după visuri; inima lui crește plină
De o sacră melodie, melanholică, divină,
De o tainică vibrare, de-un avânt inspirător
Ce-i aduc în pept suspinuri și-n ochi lacrimi de amor.

Este timpul renvierii, este timpul rennoirei,
Ș-a sperărei zâmbitoare, ș-a plăcerei, ș-a iubirei,
Paserea-și gătește cuibul, floarea mândrele-i colori,
Câmpul via sa verdeață, lanul scumpele-i comori.

Sus, paingul pe un frasin, urzind pânza-i diafană,*
Cu-al său fir de-argint subțire face-o punte-aeriană,
Iar în leagăn de matasă gangurul misterios*
Cu privighetoarea dulce se îngână-armonios.

Jos pe la tulpini, la umbră, fluturii, flori zburătoare,
Se-ndrăgesc în părechere pe sân alb de lăcrimioare,
Și, ca roi de petre scumpe, gândăceii smăltuiți
Strălucesc, vie comoară, pe sub ierburi tăinuiți.

O pătrunzătoare șoaptă umple lunca, se ridică.
Ascultați!... stejarul mare grăiește cu iarba mică,
Vulturul cu ciocârlia, soarele cu albul nor.
Fluturul cu plânta, râul cu limpidele izvor.

Scanned with OKEN Scanner

Și stejarul zice ierbei: „Mult ești vie și gingașă!"
Fluturașul zice floarei: „Mult ești mie drăgălașă!"
Vulturul uimit ascultă ciocârlia ciripind;
Râu, izvoare, nouri, raze se împreună iubind.

Luncă, luncă, dragă luncă! rai frumos al țării mele,
Mândră-n soare, dulce-n umbră, tainică la foc de stele!
Ca grădinile Armidei, ai un farmec răpitor,
Și Siretul te închide cu-al său braț dismierdător.

Umbra ta, răcoritoare, adormindă, parfumată,
Stă aproape de lumină, prin poiene tupilată.
Ca o nimfă pânditoare de sub arbori înfloriți,
Ea la sânul ei atrage călătorii fericiți.

*Și-i **încântă**, și-i îmbată, și-i aduce la uitare*
*Prin o **magică** plăcere de **parfum** și de **cântare**,*
*Căci în tine, luncă dragă, tot ce are **suflet**, **grai**,*
*Tot **șoptește** de **iubire** în frumoasa luna mai!*

(Vasile Alecsandri, *Lunca din Mircești*)

**paing* – (în text) – păianjen;
**grangur* – pasăre răpitoare migratoare.

1. a. Extrage cuvintele derivate din lista următoare și indică, prin subliniere, sufixele și/sau prefixele cu ajutorul cărora s-au format: *voios, drăgălaș, gingaș, fluierând, creator, aerian, zburător, grăiește, pânditor, a îndrăgi, verdeață, reînviere.*

b. Indică derivatul parasintetic dintre cuvintele de la punctul *a*.

2. Scrie câte un cuvânt derivat cu sufix diminutival de la următorii termeni extrași din text și precizează, în tabel, sufixele folosite.

Cuvântul	Derivatul cu sufix diminutival	Sufixul
plantă *căldură* *creangă* *om* *vânt*		

3. Elimină intrusul din fiecare serie de mai jos și păstrează doar acele cuvinte care fac parte din familia lexicală a termenului evidențiat.

- ***floare*** *– floricică, florar, floarea-soarelui, floretă;*

Scanned with OKEN Scanner

- ***frunză*** – *frunzos, a înfrunzi, frunze, frunzuliță;*
- ***umbră*** – *umbros, umbriș, umbral, umblător;*
- ***nor*** – *norișor, noră, noruleț, a se înnora.*

4. Înlocuiește cuvintele evidențiate din ultima strofă cu sinonimele lor potrivite în context, pe care le vei alege dintre variantele de mai jos.

- ***încântă*** = *păcălește, subjugă, atrage;*
- ***magică*** = *fermecată, ocultă;*
- ***parfum*** = *balsam, mireasmă;*
- ***cântare*** = *cânt, canon, glas;*
- ***suflet*** = *viață, gândire, figură;*
- ***grai*** = *cuvânt, glas, vorbă;*
- ***șoptește*** = *zvonește, murmură;*
- ***iubire*** = *prietenie, dragoste.*

5. Explică modul de formare pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din secvențele:

- *... este timpul <u>rennoirei</u>* (în DOOM³ – *reînnoirii*);
- *Umbra ta, răcoritoare, <u>adormindă</u>, parfumată;*
- *În <u>oricare</u> zi pe lume iese câte-o nouă floare;*
- *<u>Prin</u> o magică plăcere de parfum și de cântare.*

6. a. Indică valoarea morfologică a cuvintelor evidențiate din secvențele:

- *Tot șoptește de iubire în frumoasa luna **mai**;*
- *Și sub crengile umbroase mierla **sare** șuierând;*
- *În oricare zi pe lume iese câte-o **nouă** floare;*
- ***Unde** umbra cu lumina se alungă sub frunziș;*
- *Ascultaţi!... stejarul **mare** grăiește cu iarba **mică**;*
- ***Și**-i încântă, **și**-i îmbată, **și**-i aduce la uitare;*
- *Câmpul **via** sa verdeaţă, lanul scumpele-i comori.*

b. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele de la punctul *a* să aibă altă valoare morfologică decât cea din text.

c. Ce tip de omonimie se ilustrează prin aceste exemple?

7. Înlocuiește cuvintele evidențiate din versurile următoare cu antonimele lor.

- *Și sub crengile **umbroase** mierla **sare** șuierând;*
- *Ce se-**nalță** către ceruri de pe **veselul** pământ;*
- *Fluturul cu plânta, râul cu **limpidele** izvor* (în în DOOM³ – *limpedele*);
- *Și Siretul te închide cu-al său braţ **dismierdător*** (în DOOM³ – *dezmierdător*);
- *Umbra ta, **răcoritoare**, adormindă, parfumată;*
- *Stă aproape de **lumină**, prin poiene tupilată.*

Scanned with OKEN Scanner

8. a. Inserează un nou vers, între cele două de mai jos, în care să scrii câte un substantiv compus – un nume de animal, un nume de pasăre și un nume de plantă.

Tot ce simte și viază, feară, pasere sau plantă

.....

În căldura primăverii naște, saltă, zboară, cântă.

b. Precizează cum s-a format fiecare dintre cuvintele adăugate de tine la punctul *a*.

9. Scrie câte un enunț în care să folosești cuvântul evidențiat în secvențele de mai jos pentru a ilustra tipul de conversiune indicat în casetă:

- *Bate vânt de **primăvară** și pe muguri îi deschide;*

substantiv → adverb:

- *Și sub crengile umbroase mierla sare **șuierând**.*

verb la gerunziu → adjectiv:

- *Fluturașul zice floarei: „Mult ești mie **drăgălașă**!”*

adjectiv → substantiv:

- *Luncă, luncă, dragă luncă! rai **frumos** al ţării mele.*

adjectiv → adverb:

10. **Provocare!** Subliniază cuvintele care sunt împrumutate din limba franceză (în prima coloană) și din limba slavă (în a doua coloană). Consultă un dicționar pentru a-ți verifica răspunsurile.

Cuvinte împrumutate din limba franceză	Cuvinte împrumutate din limba slavă
completează *lan* *frasin* *melancolică* *parfum*	*privighetoare* *farmec* *tainică* *scump* *poiană*

11. a. Construiește câte patru enunțuri pentru a dovedi polisemia cuvintelor *limpede* și *a închide*.

b. Indică un sinonim potrivit pentru sensul din fiecare enunț construit la punctul *a*.

Scanned with OKEN Scanner

12. **Găsește în careul de mai jos (pe orizontală și pe verticală) sinonimele neologice ale următoarelor cuvinte:** *parfum, minune, sfânt* (adj.), *om, avânt, visuri* (pl.), *melancolică* (fem.).

M	L	A	R	A	P	A	N	T	A	L
I	A	R	A	F	A	T	A	A	R	A
N	S	A	C	R	U	C	P	R	I	C
U	A	M	U	A	A	E	L	A	N	N
A	A	I	L	G	N	O	C	A	D	O
R	S	R	D	R	I	L	O	M	I	S
D	A	A	A	A	M	I	D	F	V	T
E	F	C	A	N	A	A	R	G	I	A
H	O	O	C	Ț	L	N	U	O	D	L
A	R	L	T	Ă	O	V	A	A	M	G
R	C	A	E	V	P	E	I	L	A	I
O	I	D	E	A	L	U	R	I	R	C
L	R	I	N	L	C	A	R	T	E	A

13. **Provocare! În fragmentul următor, se vorbește despre unitățile frazeologice care conțin denumiri de plante și animale. Citește fragmentul, apoi răspunde la cerințele de mai jos.**

Unitățile frazeologice românești care valorifică denumiri de plante sau ierburi mi s-au părut suficient de interesante, chiar dacă se întâmplă (și) ca universul botanic reflectat să nu fie de fiecare dată unul real, ci unul creat din rațiuni fabulatorii (cu motivații magice sau fantastice).

Bunăoară, dacă „umbli de flori de cuc", cică umbli fără rost (o, cât îmi place, nu uit nici că francezii îi spun „flanare"), așa că poți încerca să găsești fie pasărea responsabilă, fie ceva lăsat în urmă de ea, de pildă „să cauți lapte de cuc (de bou)", chiar dacă asta ar însemna un lucru imposibil sau absurd.

(Ohara Donovetsky, *Vorbe la purtător în izmene pe călător*)

a. **Indică sinonimele potrivite pentru termenii:** *rațiune, fantastic, bunăoară, absurd, a umbla.*

b. **Scrie antonime, cu ajutorul prefixelor, pornind de la următoarele cuvinte:** *interesante, real, responsabilă.*

Scanned with OKEN Scanner

c. **În enunțul:** *Bătrânul trăia singur cuc intr-o cocioabă de la marginea satului.*, **este folosită o altă expresie care conține cuvântul *cuc*. Subliniaz-o și explică-i sensul. Ce tip de conversiune apare în acest caz la cuvântul *cuc*? Dă alte trei exemple de astfel de conversiuni în expresii fixe.**

d. **Completează a doua coloană din tabel cu sinonimele unităților frazeologice din prima coloană.**

Unitatea frazeologică	Sinonimul
a drege busuiocul	
a tăia frunză la câini	
la Paștele cailor	
a face din țânțar armăsar	
până la genunchiul broaștei	

e. **Scrie și tu câte o expresie care să conțină următoarele cuvinte din text:** *floare, vânt, fluture.*

14. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. Substantivul *lăcrămioare* este, în text, un cuvânt derivat cu sufix diminutival. ☐

b. Substantivele *fluturaș* și *gândăcei* sunt cuvinte derivate cu sufixe diminutivale. ☐

c. Substantivele *stejăriș* și *frunziș* sunt cuvinte derivate cu sufixe colective. ☐

d. Substantivul *șoaptă* este un exemplu de derivare regresivă. ☐

e. În cuvântul *poiene* există un hiat. ☐

15. a. Marchează accentul corect pentru fiecare dintre următoarele cuvinte extrase din text: *primăvara, reînvierii, lăcrămioare, grangurul, suspinuri, mândrele.*

b. Indică numărul de litere și numărul de sunete pentru cuvintele: *crengile, dulce, el, închide, ciocârlia, ciripind.*

16. Andrei, un elev de vârsta ta, a avut de extras, din text, cuvinte care conțin diftong. Citește lista pe care el a realizat-o și răspunde la cerințele de mai jos.

- *via*
- *armonios*
- *frumoasa*
- *aeriană*
- *tăinuiți*
- *mie*
- *ea*
- *el*
- *este*
- *lăcrămioare*
- *ierburi*
- *uimit*

a. **Verifică lista lui Andrei, eliminând cuvintele care nu respectă cerința.**

b. **Notează *A* în dreptul cuvintelor care conțin diftong ascendent și *D* în fața cuvintelor care conțin diftong descendent.**

Scanned with OKEN Scanner

17. **Fragmentele următoare sunt mostre de limbaj științific, extrase din două determinatoare (lucrări pe baza cărora se identifică specii de plante și de animale). Citește-le și răspunde la cerințele de mai jos.**

- ***Vultur sur:*** *Gyps Fulvus. Cuibărește în regiunile montane din sudul Europei, în special în Spania, în colonii mici (cea mai mare reunește peste 100 de perechi). [...] În zbor, capul și coada depășesc foarte puțin marginile aripilor, fiind caracteristică silueta cu aripile ușor ridicate oblic, remigele primare lungi, larg răsfirate și arcuite în sus.*

(Håkan Delin, Lars Svensson,
Păsările din România și Europa, determinator ilustrat)

- ***Stejarul:*** *Quercus robur. Copac cu înălțime de până la 40 m, cu trunchi scurt și coroana largă, cu scoarță gri-închis, cu crăpături adânci. Frunzele alternate, aproape sesile, simetric lobate până la sinuate, lungi de până la 15 cm; pieloase, pe partea superioară verde-închis lucios, pe partea inferioară mai deschis, cu perișori pe nervuri.*

(Wilhelm Eisenreich, Alfred Handel, Ute E. Zimmer,
Determinator de plante și animale)

a. În ce tip de registru (formal/informal) se încadrează textele?

b. Indică minimum trei termeni care se încadrează în terminologia specifică științei biologiei. Consultă un dicționar, dacă nu cunoști sensul acestor cuvinte.

c. În ce limbă sunt notate denumirile științifice ale speciilor de plante/de animale?

18. **Provocare!** **Fragmentul următor face parte dintr-un proiect interesant în care câțiva scriitori contemporani au scris poeme originale pornind de la un vers dintr-o poezie clasică, în acest caz, *Oaspeții primăverii* de Vasile Alecsandri. Citește fragmentul, apoi răspunde la cerințe:**

Cruzimea acelui martie a fost ninsoarea
târzie. Mă îndreptam spre cursul de creative
writing – urma să vorbesc despre valențele
umorului, să le spun că „în lume-i veselie,
amor, sperare, viață"; era frig și încă se-ntuneca
devreme, ascultam un Depeche pe repeat,
când pe Aleea Alexandru, în curtea casei de
la nr. 19, m-am oprit să privesc doi husky
jucându-se în jurul unei statuete ninse.

(Marius Chivu, *Oaspeții primăverii*,
în colecția *Parodii originale, feat. Alecsandri*)

a. Rescrie cuvintele/sintagmele scrise în limba engleză și precizează echivalentul lor în limba română.

Scanned with OKEN Scanner

b. Ce înseamnă cuvântul *feat.*, prezent în titlul cărții din care a fost extras fragmentul? În ce domenii apare acest termen astăzi? Ce rol are folosirea acestui cuvânt în cazul colecției de poezii indicate?

c. O trăsătură a poeziei contemporane este inovația prin joc, la oricare dintre nivelurile textului. Ilustrează această trăsătură a fragmentului de poezie dat, referindu-te la jocul de registre/de limbaje folosite.

19. Imaginează-ți că vrei să participi la o activitate de urmărire a păsărilor („bird-watching"), organizată pe 16 aprilie în Parcul Național Văcărești, de SOR (Societatea ornitologică română). Scrie două texte, de 30–50 de cuvinte, în care:

- să soliciți participarea ta, către organizatori;
- să rogi un părinte/un bunic să-ți dea voie să participi la activitate.

Ce registre de limbaj ai folosit în textele tale?

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

*O melodie duioasă, **argintie**, îi înconjură urechile, oprind-o din mers. Tremură, tonurile **seducătoare** mângâindu-i coloana vertebrală și aducându-i **furnicături** în palme. Sângele ei se încălzi, ca și cum ceva îi alimenta flacăra interioară. Dacă lumina ar fi avut voce, așa ar fi sunat.*

Cântecul stelelor.

*Știa deja că nimeni **altcineva** nu îl putea auzi, și nu doar din cauza basului stridențial hiturilor bollywoodiene, care pulsau prin restaurant ca niște bătăi de inimă **neregulate**. Acest cântec era menit doar urechilor ei. La fiecare notă, pielea ei se umplea de broboane, recunoscând-o pe fiecare în parte.*

*Uită de petrecere, uită de invitații enervanți, uită totul în afară de dorința de a ieși afară și de a saluta cerul nocturn de la sfârșitul lunii iunie, de a face piruete sub întinderea **nesfârșită** a stelelor. Voia să absoarbă totul în **înghițituri** uriașe și însetate, în timp ce muzica stelelor o cuprindea și îi răsuna în corp.*

*Degete brune, **împodobite** cu inele, îi pocniră în față, urmate de ronțăitul zgomotos al unei samosa. În următoarea clipă, viziunea se risipi, iar Sheetal se întoarse în sala de petreceri. Gura i se umplu de salivă când simți mirosul de samosa, al tuturor condimentelor și al aluatului prăjit, însă restul trupului ei încă tânjea să audă cântecul stelelor.*

— Te-am găsit.

*Minal o privi amuzată pe sub pleoapele conturate cu tuș și fard **albastru-verzui**, aceeași nuanță precum combinația de salwar kameez* satinat, decorat generos cu mărgele.*

— Mătușa ta tocmai m-a întrebat dacă mă înscriu la acel curs PSAT cu tine. Chiar nu înțelege nimeni că școala s-a terminat acum două zile?*

— L-am auzit.

Sheetal întinse mâna după senzația aproape mistică, după felul în care venele i se luminaseră, însă toate acestea dispăruseră.

— Cântecul. Știi tu, adăugă, făcând semn către tavan și ușile deschise din capătul holului.

Minal se gândi puțin, dar apoi se încruntă.

— Acel cântec? Ești sigură?

— Nu știu, răspunse Sheetal luând samosa și mușcând din ea. Adică, așa cred.

— De când nu l-ai mai auzit?

Scanned with OKEN Scanner

Încercând să-și amintească, Sheetal mușcă din umplutura picantă de cartofi și mazăre.

— Bună întrebare. Nu cumva de vara trecută?

***Niciodată** nu mai auzise cântecul sideral atât de tare. Ba mai mult, în trecut trebuise mereu să se concentreze pentru a-i auzi acordurile.*

Deja momentul i se părea ireal, ca un miraj lăsat în urmă, după trezire.

Nu se putea învinovăți că își imaginează cântecul, pentru că, sincer, cine nu ar fi vrut să-și distragă atenția de la petrecerile familiei lui Radhikafoi? Ca întotdeauna, sora tatei își invitase toți cunoscuții. Vecinii. Cosmeticianul care îi pensa sprâncenele. Chiar și pe poștaș, de parcă acestuia i-ar fi trecut prin cap să vină. Desigur, familia nu avea de ales, trebuia să rămână până la final.

Sheetal își șterse degetele uleioase cu un șervețel.

— Da, probabil că mi s-a părut.

— Recunoaște, spuse Minal în șoaptă, că singura melodie de care îți pasă cu adevărat este cea a lui Dev.

— Poate, râse Sheetal, care doar gândindu-se la Dev începu să se simtă moale pe dinăuntru ca o bezea coaptă.

— Iar ai zâmbetul ăla ciudat, spuse Minal, făcând-o să se strâmbe. Cum de încă nu v-ați săturat unul de celălalt?

Muzica plină de basi se opri brusc, iar vocea lui Radhikafoi explodă din difuzoare. Un microfon scârțâi, făcându-i pe toți să tresară, speriați.

— Și acum, special pentru dumneavoastră, un număr live de la superstarul din Edison, Dev Merai, propriul nostru Kishore Kumar!

(Shveta Thakrar, *Fiica stelelor*, traducere de Alina Dobre)

*salwar kameez – port tradițional din Asia, compus din șalvari și bluză lungă sau tunică;
*PSAT – curs de pregătire pentru examenul de final de liceu.

1. Găsește sinonime potrivite în context pentru cuvintele subliniate în text.

2. Folosind un dicționar, înlocuiește cuvintele subliniate cu sinonime provenite din fondul vechi al limbii: *Deja momentul i se părea ireal, ca un miraj lăsat în urmă, după trezire.*

3. Identifică, în coloana din stânga, cuvântul care are corespondent, în coloana din dreapta, o serie în care toate cuvintele sunt antonime contextuale.

am găsit	*anterioară, precedentă, succesivă*
moale	*am pierdut, am rătăcit, am eșuat*

Scanned with OKEN Scanner

sigură	*se întunecaseră, se năclăiseră, se murdăriseră*
se luminaseră	*dură, tare, neclintită*
trecută	*ezitantă, nesigură, șovăielnică*

4. **Identifică în secvența următoare un cuvânt ce poate avea un omonim și un cuvânt ce poate avea un sens figurat, pe care le vei ilustra prin enunțuri:** *Tremură, tonurile seducătoare mângâindu-i coloana vertebrală și aducându-i furnicături în palme.*

5. **Găsește în enunțul următor un substantiv care are la genitiv-dativ două forme diferite și ilustrează, prin enunțuri, diferența de sens dintre ele:** *Ca întotdeauna, sora tatei își invitase toți cunoscuții.*

6. **Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:**

a. În enunțul: *La fiecare notă, pielea ei se umplea de broboane...*, există un cuvânt care poate avea un omograf. ☐

b. În enunțul: *Acest cântec era menit doar urechilor ei.*, sinonimul cuvântului *menit* este *destinat*. ☐

c. În enunțul: *Uită de petrecere, uită de invitații enervanți, uită totul în afară de dorința de a ieși afară și de a saluta cerul nocturn ...*, toate cuvintele subliniate sunt derivate. ☐

d. În enunțul: *Degete brune, împodobite cu inele, îi pocniră în față, urmate de rontăitul zgomotos al unei samosa.*, există patru cuvinte derivate cu sufix. ☐

7. **Numește doi termeni din familia lexicală a cuvântului *față* și doi termeni din câmpul său lexical.**

8. **Sunt obținute prin același procedeu de îmbogățire a vocabularului toate cuvintele din seria:**

a. *argintie, seducătoare, furnicături, altcineva*;
b. *neregulate, nesfârșite, înghițituri, poștaș*;
c. *albastru-verzui, niciodată, împodobite, PSAT*;
d. *cuprindea, învinovăți, uleioase, microfon.*

9. **Identifică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate și alcătuiește enunțuri în care acestea să aibă o altă valoare morfologică:**

a. *Te-am găsit.*
b. *Știa deja că nimeni altcineva nu îl putea auzi.*

Scanned with OKEN Scanner

c. *Niciodată nu mai auzise cântecul sideral atât de tare.*
d. *Nu cumva de vara trecută?*

10. Subliniază toți diftongii prezenți în următorul enunț, precizând felul lor: *Nu se putea învinovăți că își imaginează cântecul, pentru că, sincer, cine nu ar fi vrut să-și distragă atenția de la petrecerile familiei lui Radhikafoi?*

11. Scrie câte două cuvinte care conțin:

- diftongul *oa*;
- triftongul *eau*;
- hiatul *i-e*;
- hiatul *o-o*;
- un hiat și un diftong;
- doi diftongi;
- două hiaturi.

12. Subliniază cuvintele a căror pronunție diferă de scriere din următoarea listă: *aceeași, ei, live, iar, este, auzise, întoarse.*

13. Precizează numărul de silabe din fiecare dintre enunțurile următoare:
a. — *De când nu l-ai mai auzit?*
b. *Cum de încă nu v-ați săturat unul de celălalt?*
c. *Știi tu, adăugă, făcând semn către tavan și ușile deschise din capătul holului.*

14. Menționează numărul de sunete și numărul de litere pentru următoarele cuvinte: *urechile, sângele, niciodată, cosmeticianul, este.*

15. Imaginează-ți că ai găsit pe coperta a patra a cărții *Fiica stelelor* de Shveta Thakrar niște îndemnuri la lectură, dar ele sunt extrem de diferite. Identifică publicul căruia îi sunt adresate și situația în care aceste îndemnuri ar fi potrivite:
a. *Dintre toate cărțile pentru vacanță, Fiica stelelor e chiar cool. Mi-a super plăcut :]*
b. *Fiica stelelor, o lectură potrivită pentru vacanță, cu personaje interesante, acțiune palpitantă și lumi fabuloase! Mizați pe această carte pentru vacanță!*
c. *Cum nu este îndeletnicire mai de folos decât cetitul cărților, luați seama la Fiica stelelor și vă veți desfăta mintea și fantezia!*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- Construcțiile active. Construcțiile pasive cu verbul *a fi*
- Predicatul (actualizare)
- Construcțiile cu pronume reflexive
- Construcțiile impersonale
- Subiectul (actualizare)
- Construcțiile incidente
- Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor

TESTUL 1

- Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Aveţi în mână un mănunchi de gânduri trecute prin mintea unui om care încearcă să înţeleagă şi să se înţeleagă, se străduieşte să cunoască şi să se cunoască. Din ce-am povestit cu prietenii, din ce-am citit sau din ce-am experimentat până acum, toate aceste gânduri le găsesc mai aproape de adevăr decât de eroare, pentru că, evident, e imposibil să te poziţionezi în adevărul absolut, aşa cum e imposibil să cazi în falsul total. Le-am pus pe hârtie din mai multe motive sau nevoi. Din nevoia de a le pricepe, căci am învăţat că atunci când încerci să-i faci pe alţii să-ţi înţeleagă gândurile le înţelegi şi tu mai bine. Din nevoia pe care o avem mulţi dintre noi de a povesti şi a ne povesti. Un soi de histrionism, poate. Cred că oamenii există pe două planuri: unul prins de spaţiu şi timp – aici şi acum – şi un altul suspendat de spaţiu şi timp, ca personaj principal al unei poveşti. Le-am pus pe hârtie şi din nevoia de a-mi reaminti în detaliu fiecare experienţă, dintr-un soi de dor şi, probabil, unul dintre motivele pentru care le-am scris este ca, recitindu-le peste timp, să văd cât de mult s-au schimbat toate aceste gânduri în mine şi, implicit, cât de mult m-am schimbat eu.

Urmează să vă povestesc întâlnirea mea cu lumea în jurul căreia am călătorit, dar dincolo de toate, întâlnirea cu mine, cu noi, cu omul pe care l-am cuprins cu întrebările firești. La început caut să văd de unde venim și cine suntem, apoi ce și cum este universul acesta al existenței noastre, dat de magie și imaginație, religie, etică și iubire, ca, spre final, să ajung să cuget la cea mai mare aspirație a lumii în care trăim – fericirea – și la cea mai mare frică a mea și a lumii – moartea.

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- **Construcțiile active. Construcțiile pasive cu verbul *a fi***
- **Predicatul (actualizare)**
- **Construcțiile cu pronume reflexive**
- **Construcțiile impersonale**
- **Subiectul (actualizare)**
- **Construcțiile incidente**
- **Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor**

TESTUL 1

- **Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.**

Aveţi în mână un mănunchi de gânduri trecute prin mintea unui om care încearcă să înţeleagă şi să se înţeleagă, se străduiește să cunoască și să se cunoască. Din ce-am povestit cu prietenii, din ce-am citit sau din ce-am experimentat până acum, toate aceste gânduri le găsesc mai aproape de adevăr decât de eroare, pentru că, evident, e imposibil să te poziţionezi în adevărul absolut, așa cum e imposibil să cazi în falsul total. Le-am pus pe hârtie din mai multe motive sau nevoi. Din nevoia de a le pricepe, căci am învăţat că atunci când încerci să-i faci pe alţii să-ţi înţeleagă gândurile le înţelegi și tu mai bine. Din nevoia pe care o avem mulţi dintre noi de a povesti și a ne povesti. Un soi de histrionism, poate. Cred că oamenii există pe două planuri: unul prins de spaţiu și timp – aici și acum – și un altul suspendat de spaţiu și timp, ca personaj principal al unei povești. Le-am pus pe hârtie și din nevoia de a-mi reaminti în detaliu fiecare experienţă, dintr-un soi de dor și, probabil, unul dintre motivele pentru care le-am scris este ca, recitindu-le peste timp, să văd cât de mult s-au schimbat toate aceste gânduri în mine și, implicit, cât de mult m-am schimbat eu.

Urmează să vă povestesc întâlnirea mea cu lumea în jurul căreia am călătorit, dar dincolo de toate, întâlnirea cu mine, cu noi, cu omul pe care l-am cuprins cu întrebările firești. La început caut să văd de unde venim și cine suntem, apoi ce și cum este universul acesta al existenței noastre, dat de magie și imaginație, religie, etică și iubire, ca, spre final, să ajung să cuget la cea mai mare aspirație a lumii în care trăim – fericirea – și la cea mai mare frică a mea și a lumii – moartea.

Scanned with OKEN Scanner

Când am plecat la drum aveam în minte doar itinerarul călătoriei; era tot ce știam atunci: unde, când și cât o să petrec. Dincolo de asta, călătoria mea era o carte cu file albe și cu un titlu dat de o insignă: „Că de n-aș fi, nu s-ar povesti". Eram eu și, în fața mea, povestea care urma să se-ntâmple. Ajuns acasă, la finalul călătoriei, mi-am dat seama că nu mai există diferențe între mine și poveste, căci, odată trăită, ea începe să existe prin mine așa cum și eu exist prin ea. În următoarele pagini încerc să v-o povestesc și, dacă Noica a avut dreptate când a spus că ce nu se poate povesti nu există, cartea asta, cu povestea mea, nu-i decât o încercare de a exista.

(Alexandru N. Stermin, *Călătorie în jurul omului*)

1. **Selectează, din primul enunț al textului, construcțiile cu pronume reflexiv. Menționează în care dintre situațiile identificate pronumele reflexiv are funcție sintactică și care este aceasta.**

2. **Ilustrează, prin enunțuri, două valori morfologice diferite ale lui *ne* din construcția: *a ne povesti*.**

3. **Selectează, din textul dat, două structuri care conțin verbul *a exista*, cu valori diferite: personală și impersonală.**

4. **Marchează cu „x" valoarea cu care este folosit fiecare dintre următoarele verbe, în text. Construiește câte un enunț prin care să ilustrezi cealaltă valoare a verbului.**

Verbul	Valoare personală	Valoare impersonală
urmează		
să ajung		
cred		
se poate		

5. **i. Menționează funcția sintactică a verbului *a fi* în enunțurile:**

a. *La început caut să văd de unde venim și cine suntem, apoi ce și cum este universul acesta al existenței noastre;*

b. *Când am plecat la drum aveam în minte doar itinerarul călătoriei; era tot ce știam atunci;*

c. *Dincolo de asta, călătoria mea era o carte cu file albe și cu un titlu dat de o insignă: „Că de n-aș fi, nu s-ar povesti";*

d. *Eram eu și, în fața mea, povestea care urma să se-ntâmple;*

e. *... cartea asta, cu povestea mea, nu-i decât o încercare de a exista.*

Scanned with OKEN Scanner

ii. Pentru fiecare situație în care verbul *a fi* face parte dintr-un predicat nominal, menționează valoarea morfologică a numelui predicativ.

iii. Pentru fiecare predicat din construcțiile *a–e*, stabilește tipul de subiect.

6. Selectează, din text, o construcție activă impersonală și una reflexivă impersonală.

7. Identifică, în text, un predicat verbal exprimat prin locuțiune verbală.

8. Reconstruiește enunțul: *Probabil, unul dintre motivele pentru care le-am scris este ca, recitindu-le peste timp, să văd cât de mult s-au schimbat toate aceste gânduri în mine.*, astfel încât adverbul ***probabil*** să aibă valoare predicativă.

9. Reformulează următoarele structuri, astfel încât să conțină construcții pasive:

- ... *ce-am experimentat*;
- ... *le-am scris*;
- ... *cât de mult s-au schimbat toate aceste gânduri*.

10. a. Menționează numărul de propoziții din care este alcătuit fiecare dintre următoarele enunțuri:

- *Aveți în mână un mănunchi de gânduri trecute prin mintea unui om care încearcă să înțeleagă și să se înțeleagă, se străduiește să cunoască și să se cunoască.*
- *În următoarele pagini încerc să v-o povestesc.*
- *Le-am pus pe hârtie și din nevoia de a-mi reaminti în detaliu fiecare experiență.*
- *Cartea asta, cu povestea mea, nu-i decât o încercare de a exista.*

b. Reformulează-le pe primele două, astfel încât numărul de propoziții să fie mai mic.

c. Reformulează-le pe ultimele două, astfel încât numărul de propoziții să fie mai mare.

d. Cum ai procedat la punctele *a* și *b*?

11. Identifică, în fiecare dintre următoarele structuri, construcțiile incidente:

- *Din ce-am povestit cu prietenii, din ce-am citit sau din ce-am experimentat până acum, toate aceste gânduri le găsesc mai aproape de adevăr decât de eroare, pentru că, evident, e imposibil să te poziționezi în adevărul absolut, așa cum e imposibil să cazi în falsul total.*
- *Cred că oamenii există pe două planuri: unul prins de spațiu și timp – aici și acum – și un altul suspendat de spațiu și timp, ca personaj principal al unei povești.*

Scanned with OKEN Scanner

12. Formulează, pe baza textului, trei idei pe care le consideri esențiale pentru înțelegerea acestuia. Pentru ce timp verbal ai optat în formularea ideilor? De ce?

13. Extrage, din text, două construcții eliptice de predicat.

14. Ești de acord că *oamenii există pe două planuri: unul prins de spațiu și timp – aici și acum – și un altul suspendat de spațiu și timp, ca personaj principal al unei povești?* Motivează-ți răspunsul! În textul tău, vei avea în vedere să folosești:

- cel puțin două predicate nominale;
- cel puțin un predicat verbal exprimat prin locuțiune verbală;
- cel puțin două subiecte neexprimate, dintre care unul inclus în desinența verbului și unul subînțeles;
- o construcție incidentă;
- o secvență narativă cu verbe la diferite timpuri ale trecutului, care să exemplifice ideile prezentate prin experiența personală.

15. Alege una dintre imaginile de mai jos și consideră că este coperta cărții al cărei autor ești. Realizează, în 70–100 de cuvinte, recenzia acestei cărți pe care ai vrea ca editura să o folosească pentru promovarea lucrării tale. Nu uita să menționezi:

- titlul cărții;
- tipul cărții (de aventuri, romantică, scriere SF, documentar, jurnal etc.);
- sursa de inspirație;
- categoria de vârstă căreia i se adresează;
- așteptările pe care trebuie să le aibă cititorii.

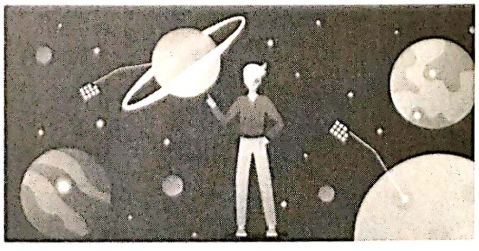

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

În ziua aceea, goniră mulți kilometri. La fel făcură și toată noaptea. [...] Mai târziu, când se ducea la vânat, lupoaicei îi intrase în obicei să se ferească să calce prin preajma brațului stâng al râului. Știa ea că în vizuina linxului se aflau pui și că linxul era un animal fioros. [...] Era nevoie de o jumătate de duzină de lupi pentru a alunga un linx. [...]

Când lupoaica începu să plece din vizuină, ducându-se după vânat, puiul se învățase să nu încalce regula care îi interzicea să se apropie de intrare. Nu numai că această regulă îi fusese întipărită în nenumărate rânduri de botul și de laba mamei, dar instinctul fricii, care devenea tot mai puternic, avea și el un cuvânt de spus. Niciodată, în scurta sa existență în interiorul bârlogului, nu întâlnise ceva de care să îi fie teamă. Cu toate acestea, frica sălășluia în el. [...]

Astfel, puiul cenușiu știa ce este frica, deși habar n-avea din ce este alcătuită. Poate că o vedea ca pe una din piedicile vieții. Pentru că aflase că astfel de opreliști existau la tot pasul. Cunoscuse foamea și, când nu izbutise să o potolească, simțise pe pielea lui o astfel de opreliște. Piedica tare a vizuinii, îmbrânciturile sănătoase pe care mama lui i le dăduse cu botul, loviturile ei de labă care îl dăduseră de-a dura, foamea chinuitoare pe care o simțise nu de puține ori îi dăduseră de înțeles că pe lume nu există doar libertate, că în viață există anumite limite și granițe de netrecut. Aceste limite și granițe reprezentau tot atâtea legi. A ține seama de ele însemna să eviți durerea și să-ți construiești fericirea.[...] Când mama lui pleca, dormea mai tot timpul, iar când se trezea, aștepta cuminte, reprimându-și schelălăiturile. [...] Întorcându-se la vizuină și dând peste urmele bursucului, lupoaica mârâi și se repezi în bârlog, apucându-se să-l lingă și să-și frece botul de boticul lui, cu o dragoste neobișnuit de pătimașă.[...]

Fu cuprins de o spaimă fără margini. [...] Era mânat de curiozitate, iscată de trunchiurile din preajmă. [...] O veveriță care țopăia zglobie în jurul rădăcinii pinului dădu peste el, speriindu-l de moarte. Puiul se făcu una cu pământul și începu să mârâie. Dar și veverița era la fel de înspăimântată. O zbughi pe arbore în sus și de acolo, unde se simțea la adăpost, începu să boscorodească zgomotos.

Asta îi dădu curaj puiului și, deși ciocănitoarea pe care o întâlni mai apoi îl făcu să tresară, își văzu de drum fără prea mare grijă. Atât de mare era încrederea pe care o căpătase în el însuși, încât atunci când o pasăre, pasărea-elanului, țopăi obraznică spre el, puiul întinse jucăuș o lăbuță. Drept răspuns, pasărea îl lovi cu ciocul în vârful boticului, ceea ce îl făcu să se culce la pământ și să se pună pe scâncit.

Scanned with OKEN Scanner

Zgomotul pe care-l iscă se dovedi mai mult decât putea îndura pasărea-elanului, așa că aceasta găsi de cuviință că era mai înțelept să se pună la adăpost luându-și zborul. [...] Existau unele lucruri care aveau viață și altele care nu aveau. [...] Lucrurile fără viață rămâneau tot timpul în același loc, pe când cele vii se mișcau și el nu avea cum să știe de ce mai erau în stare. [...]

Înaintă nespus de stângaci. Se împiedică de niște vreascuri și de tot felul de alte obstacole care i se încurcau printre picioare. O crenguță, pe care o credea la mare distanță, îl altoia în clipa următoare peste bot ori îi zgâria coastele. Locul gemea de hârtoape. Uneori, făcea un pas prea mare și se trezea căzând în bot. Alteori, făcea un pas prea mic, se poticnea și-și lovea lăbuțele. Mai erau apoi prundișul și bolovanii care se încăpățânau să nu stea locului atunci când pășea peste ei; și de la ele află că materia lipsită de viață nu se găsește toată într-o stare de echilibru stabil, cum erau lucrurile din vizuina lui [...]. Cu cât mergea mai mult, cu atât mergea mai bine!

(Jack London, *Colț Alb*, traducere de Lucian Popa)

1. a. Identifică, în text, câte un subiect exprimat prin:

- pronume personal;
- pronume demonstrativ;
- pronume relativ.

b. Construiește trei enunțuri în care subiectul să fie exprimat prin alte tipuri de pronume decât cele identificate la punctul *a*.

2. a. Delimitează propozițiile din secvența evidențiată:

Astfel, puiul cenușiu știa ce este frica, deși habar n-avea din ce este alcătuită. Poate că o vedea ca pe una din piedicile vieții. Pentru că aflase că astfel de opreliști existau la tot pasul. Cunoscuse foamea și, când nu izbutise să o potolească, simțise pe pielea lui o astfel de opreliște. ***Piedica tare a vizuinii, îmbrânciturile sănătoase pe care mama lui i le dăduse cu botul, loviturile ei de labă care îl dăduseră de-a dura, foamea chinuitoare pe care o simțise nu de puține ori îi dăduseră de înțeles că pe lume nu există doar libertate, că în viață există anumite limite și granițe de netrecut.*** *Aceste limite și granițe reprezentau tot atâtea legi. A ține seama de ele însemna să eviți durerea și să-ți construiești fericirea.*

b. Subliniază toate subiectele din fragmentul dat.

c. Rescrie și analizează subiectele multiple.

d. Ce fel de subiect neexprimat se ilustrează în acest fragment?

e. Transcrie subiectul exprimat printr-o formă verbală nepersonală. Construiește două enunțuri, în care subiectul să fie exprimat prin alte două forme verbale nepersonale decât cea existentă în acest fragment.

3. Bifează enunțurile în care substantivul *noaptea* are funcția sintactică de subiect.

a. *Noaptea se aude țârâitul subțire al greierilor.* ☐

b. *În noaptea aceea înstelată am văzut prima oară Luceafărul.* ☐

Scanned with OKEN Scanner

c. *Noaptea se așază un întuneric liniștit peste grădină.* ☐
d. *În curând va veni noaptea și vom așeza corturile.* ☐
e. *Îmi place noaptea pentru liniștea ei adâncă.* ☐

4. Marchează cu „x" secvența în care subiectul este subînțeles.

Secvență	Subiect subînțeles
Înaintă nespus de stângaci.	
Existau unele lucruri care aveau viață și altele care nu aveau.	
Locul gemea de hârtoape.	
Cu cât mergea mai mult, cu atât mergea mai bine!	
Alteori, făcea un pas prea mic, se poticnea.	
Se împiedică de niște vreascuri	

5. a. Extrage predicatele din secvențele următoare, precizând în tabel și felul acestora.

- *... nu întâlnise ceva de care să îi fie teamă.*
- *Dar și veverița era la fel de înspăimântată.*
- *... să știe de ce mai erau în stare.*
- *... materia lipsită de viață nu se găsește toată într-o stare de echilibru stabil, cum erau lucrurile din vizuina lui...*
- *Știa ea că în vizuina linxului se aflau pui și că linxul era un animal fioros.*
- *Era nevoie de o jumătate de duzină de lupi pentru a alunga un linx.*

Predicat verbal	Predicat nominal

b. Precizează partea de vorbire prin care se exprimă numele predicative în exemplele de la punctul *a*.

c. Alcătuiește două enunțuri în care numele predicativ să fie exprimat prin alte două părți de vorbire decât cele identificate în secvențele date.

6. a. Subliniază construcția pasivă din secvențele următoare, precizând și tipul predicatului:

- *... această regulă îi fusese întipărită în nenumărate rânduri de botul și de laba mamei;*
- *Era mânat de curiozitate.*
- *Fu cuprins de o spaimă fără margini.*

b. Ce valoare morfologică are verbul *a fi* în această construcție pasivă?

Scanned with OKEN Scanner

c. Precizează părțile de vorbire prin care se exprimă complementele de agent în construcția identificată la punctul *a*.

d. Rescrie enunțul, transformând construcția pasivă în construcție activă.

7. a. Identifică valoarea morfologică a verbului *a rămâne*, din secvența: *Lucrurile fără viață rămâneau tot timpul în același loc.*

b. Construiește enunțuri în care verbul *a rămâne* să fie:

- copulativ personal;
- predicativ impersonal.

8. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *O zbughi pe arbore în sus și de acolo, unde se simțea la adăpost, începu să boscorodească zgomotos.*, există:

a. patru subiecte subînțelese;
b. două subiecte subînțelese și două subiecte incluse;
c. patru subiecte exprimate prin pronume personal (el);
d. patru propoziții fără subiect.

- În enunțul: *Mai erau apoi prundișul și bolovanii care se încăpățânau.*, există:

a. trei subiecte exprimate, simple;
b. un subiect exprimat, multiplu și un subiect neexprimat;
c. două subiecte exprimate, unul multiplu și celălalt simplu;
d. un subiect multiplu.

- În enunțul: *Uneori, făcea un pas prea mare și se trezea căzând în bot.*, predicatele sunt exprimate prin:

a. verb predicativ (indicativ), verb predicativ (indicativ), verb predicativ (gerunziu);
b. locuțiune verbală (indicativ), verb predicativ (indicativ);
c. verb predicativ (indicativ), verb predicativ (indicativ);
d. verb predicativ (indicativ), verb predicativ (indicativ), verb nepredicativ (gerunziu).

- În enunțul: *Se împiedică de niște vreascuri.*, cliticul reflexiv este în cazul:

a. Ac.; b. D; c. G; d. N.

9. Subliniază construcțiile reflexive din secvențele de mai jos:

- *... îi interzicea să se apropie de intrare;*
- *... ceea ce îl făcu să se culce la pământ și să se pună pe scâncit.*
- *Lucrurile fără viață rămâneau tot timpul în același loc, pe când cele vii se mișcau.*
- *Uneori, făcea un pas prea mare și se trezea căzând în bot.*
- *Alteori, făcea un pas prea mic, se poticnea.*

Scanned with OKEN Scanner

10. **Extrage construcțiile reflexive din enunțurile următoare și completează tabelul cu informațiile cerute.**

- *... puiul se învățase să nu încalce regula;*
- *... să-ți construiești fericirea;*
- *... își văzu de drum;*
- *... luându-și zborul;*
- *... și de acolo, unde se simțea la adăpost, începu să boscorodească zgomotos;*
- *... se încăpățânau să nu stea locului;*
- *... aștepta cuminte, reprimându-și schelălăiturile;*
- *... și-și lovea lăbuțele;*
- *Zgomotul pe care-l iscă se dovedi mai mult decât putea îndura pasărea-elanului.*

Construcții în care cliticul reflexiv are funcție sintactică	Cazul cliticului reflexiv	Construcții în care cliticul reflexiv nu are funcție sintactică	Cazul cliticului reflexiv

11. **Precizează funcția sintactică a cliticelor reflexive de la exercițiul anterior.**

12. **Încercuiește litera din dreptul enunțului în care apare un pronume reflexiv cu funcție sintactică de atribut:**

a. *Fiecare specie de lupi își are dialectul ei.*
b. *Lupul își cunoaște bine aliații.*
c. *Un lup vorbește cu trupu-și: dă din coadă, ridică urechile, îl fixează cu privirea pe celălalt.*
d. *Fiecare lup își amintește locurile periculoase prin care a trecut.*
e. *Lupii își răspund de la distanțe mari.*

13. **Identifică, în enunțurile de mai jos, valoarea morfologică, funcția sintactică și cazul cuvântului *și* (acolo unde este posibil):**

- *... îi fusese întipărită în nenumărate rânduri de botul și de laba mamei;*
- *... instinctul fricii [...] avea și el un cuvânt de spus;*
- *... există anumite limite și granițe de netrecut;*
- *... să-și frece botul de boticul lui, cu o dragoste neobișnuit de pătimașă.*

14. **La fel ca textul-suport pe care l-ai citit, fragmentul următor surprinde înțelepciunea lupilor. Citește-l și rezolvă cerințele de mai jos.**

Și puii de lup trebuie să învețe pentru viață. Și o fac urmărindu-i pe părinți și imitând ce fac aceștia. E drept că au încă toate libertățile copilăriei, dar uneori și micilor lupișori trebuie să li se stabilească limite. [...]

Scanned with OKEN Scanner

La puțin timp după nașterea primilor pui, She-Wolf a ieșit din vizuina ei și a omorât în cinci minute două ciute mari – singură. Masculii se uitau. Într-adevăr, se părea că lupoaica i-a învățat pe cei doi frați lipsiți de experiență și cum să vâneze, la fel cum, în anii următori, le-a ținut tuturor membrilor familiei un fel de curs de supraviețuire. [...] She-Wolf era altfel. Prefera să vâneze singură și îi plăceau luptele față în față.

(Elli H. Radinger, *Înțelepciunea lupilor*)

a. Extrage din fragment verbele și construcțiile verbale impersonale și precizează care dintre acestea se combină cu un subiect realizat prin substantiv.

b. Ce tip de construcție conține enunțul: *Masculii se uitau.*? **Rescrie enunțul, astfel încât același verb să facă parte dintr-o construcție activă. Care sunt sensurile verbului în cele două enunțuri?**

15. Subliniază cuvintele cu rol de anafore din secvențele următoare și precizează ce parte de vorbire este fiecare:

- *... puiul se învățase să nu încalce regula care îi interzicea să se apropie de intrare.*
- *O zbughi pe arbore în sus și de acolo [...] începu să boscorodească zgomotos.*
- *... zgomotul pe care-l iscă se dovedi mai mult decât putea îndura pasărea-elanului, așa că aceasta găsi de cuviință că era mai înțelept să se pună la adăpost luându-și zborul.*

16. Provocare! Textul următor descrie câteva credințe populare legate de lup și face parte din proiectul unui elev. Paragrafele sunt însă amestecate. Rescrie textul în ordinea firească a paragrafelor și răspunde la cerințele de mai jos.

Nu în ultimul rând, adaugă cunoscătorii, ***lupul este – alături de alte animale – o ființă de poveste, sursă pentru snoave și descântece populare. Acesta rămâne – în același timp – un animal*** *care merită să fie studiat și admirat de oricine.*

În credințele populare, lupul este un animal respectat și pomenit în anumite zile, pentru că oamenii se tem să nu fie prădați de fiară.

Apoi, se știe – după cercetările specialiștilor – că vechea denumire a dacilor – „daoi" – înseamnă „lupi", iar steagul dacic are ca imagine un balaur cu cap de lup.

În primul rând, în noaptea de Sfântul Andrei, numită – din câte cunoaștem – „Andrei de iarnă" sau „Indrea", se crede că lupul poate avea pradă umană.

a. Identifică construcțiile pasive din text și precizează tipul predicatului. Subliniază complementele de agent.

b. Indică tipul predicatelor din secvența evidențiată prin bold.

c. Extrage din text construcțiile reflexive, menționând cazul cliticului pronominal.

d. Subliniază construcțiile incidente din fragment.

Scanned with OKEN Scanner

17. **Continuă cercetarea despre lupi și construiește enunțuri – pornind de la această temă – în care verbul *a fi* să fie:**

- predicativ personal;
- predicativ impersonal;
- copulativ personal;
- copulativ impersonal.

18. **Construiește enunțuri despre lumea animalelor, care să conțină:**

- un subiect exprimat prin locuțiune verbală, formă de infinitiv;
- un predicat exprimat prin adverb predicativ;
- un clitic reflexiv în dativ, complement indirect;
- o construcție incidentă;
- o construcție reflexivă, impersonală.

19. **Rescrie următoarele enunțuri, corectând greșelile în care sunt implicate:**

a. construcțiile incidente:

- *O familie de lupi este alcătuită desigur din animale cu personalități diferite.*
- *Ca și pentru oameni, pentru lupi, ritualurile familiale sunt cu siguranță indispensabile.*
- *Puii de lup au nevoie la rândul lor de ajutorul familiei.*

b. construcțiile reflexive:

- *Se merită să urmărești comportamentul unei haite.*
- *Nu m-am simțit amenințată de lupi, ba chiar ne-am râs și ne-am distrat de minune în această excursie de cercetare.*
- *Animalul era așa de frumos, încât ne-am riscat și ne-am dus mai aproape de el.*

c. construcțiile impersonale:

- *Eram să renunț la studiul meu dedicat lupilor.*
- *Puiului îi mai trebuiesc multe experiențe până să intuiască pericolul.*
- *Ni s-au spus că lupii sunt periculoși.*

20. **Animalele sălbatice care trăiesc pe teritoriul țării noastre au fost sursă de inspirație și pentru producții cinematografice interesante. Una dintre acestea este filmul *România neîmblânzită*, în regia lui Tom Barton-Humphreys. Accesând linkul următor, vei putea vedea trailerul acestui documentar:**

https://www.youtube.com/watch?v=dTZioOwZEew.

Urmărește documentarul și scrie, pornind de la acesta, un text de 50–70 de cuvinte, despre cele mai interesante imagini pe care le-ai văzut. Folosește în textul tău:

- **un verb cu reflexiv obligatoriu;**
- **o construcție incidentă;**
- **o construcție impersonală cu subiect/fără subiect.**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Pentru moment, la Paris nu părea să se fi schimbat nimic. După operă, Du Camp l-a însoțit până acasă pe poetul și criticul Théophile Gautier, plimbându-se agale pe bulevard. „Ne-au depășit câteva taxiuri, saloanele de la parterele marilor restaurante străluceau de lumină, iar câțiva pietoni întârziați treceau pe lângă noi fumând trabucuri sau fredonând vreo melodie". Când cei doi s-au despărțit, trecuse de ora unu dimineața și nu se zăreau nici soldați, nici polițiști. Prin urmare, Du Camp a fost uimit când a ajuns acasă și l-a găsit pe prietenul său, Louis de Cormenin, așteptându-l. [...]

— Se întâmplă ceva ieșit din comun. Chiar acum, a continuat Cormenin, pe la ora 12, când am trecut prin Rue Vieille-du-Temple, am văzut că tipografiile publice erau păzite de o companie a Gărzii Municipale. Încercase să obțină o lămurire, dar fusese ignorat. „Vei vedea că mâine se vor trage focuri de armă pe străzile Parisului!", i-a spus el lui Du Camp, care credea că exagerează.

Însă a doua zi dimineață, servitorul lui Du Camp i-a adus la cunoștință, cu răsuflarea tăiată, că, în timpul nopții, zidurile Parisului fuseseră acoperite de afișe, Adunarea Națională fusese dizolvată și mai mulți generali, arestați. Regimente de soldați mărșăluiau pe străzi.

În mod similar, în aceeași dimineață, Victor Hugo fusese trezit de servitorul său, care dăduse năvală cu vestea că 16 reprezentanți au fost arestați în paturile lor și trimiși la închisoare. Și asta nu era tot: acum trupele ocupau Adunarea Națională, fuseseră trimise gărzi în clopotnițe, persoane necunoscute perforaseră tobele municipale, iar zidurile Parisului erau acoperite de afișe. Acestea proclamau că Adunarea plănuia o lovitură de stat și, drept răspuns, președintele Ludovic-Napoleon jura să-i protejeze pe toți cetățenii Franței împotriva unor astfel de escrocherii și să restaureze votul universal. Între timp, Parisul era în stare de asediu.

Avusese loc lovitura de stat.

Ludovic-Napoleon alesese data de 2 decembrie (sau noaptea de 1 spre 2 decembrie) pentru lovitura de stat, pentru că era aniversarea încoronării lui Napoleon I. [...]

Riposta a fost, la început, timorată, dar, în scurt timp, a devenit violentă. În prima zi, parizienii au părut uluiți, însă de a doua zi au început să se împotrivească. Rezistența populară a explodat în cea de-a treia zi, la presiunea liderilor republicani, inclusiv a lui Victor Hugo și a lui Victor Schoelcher, care au format un mic comitet de rezistență care a îndemnat oamenii să ridice baricade. [...]

Tânărul Édouard Manet și prietenul său, Antonin Proust, se aflau în mulțimea care se revolta pe străzi și au fost arestați. Au petrecut noaptea la secția de poliție. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Pe 4 decembrie, rezistența a fost zdrobită.

Frații Goncourt, care și-au început celebrul jurnal pe 2 decembrie 1851, au fost extrem de dezamăgiți de impactul loviturii de stat asupra primului lor roman, care urma să fie publicat chiar în acea zi. Cu Parisul sub legea marțială, debutul lor literar – pe care îl așteptaseră cu nerăbdare – a trecut aproape neobservat. [...] În orice caz, cu soldații pe străzi erau puțini cumpărători, iar din carte s-au vândut doar 60 de exemplare – spre disperarea fraților Goncourt.

Alexandre Dumas, care a fost surprins de lovitura de stat, a decis că – în ciuda simpatiilor sale republicane – nu merita să moară pentru cauză. A încercat, în schimb, să-i apere pe cei aflați în pericol. La 3 decembrie, răspunzând zvonurilor care circulau despre faptul că se pusese un preț pe capul lui Victor Hugo, el i-a scris unui prieten comun: „Astăzi, la ora șase, au fost promiși 25 000 de franci celui care îl arestează sau îl ucide pe Hugo. Tu știi unde se află el. În niciun caz nu trebuie să iasă afară".

În ciuda pericolului, Hugo rămăsese ascuns la Paris, nedorind să-și abandoneze fiii care erau încă închiși la Conciergerie. Prietenii au insistat ca el să plece și i-au pregătit o modalitate de evadare. Hugo a fost, în cele din urmă, de acord. A plecat din Gare du Nord spre Bruxelles pe 11 decembrie, seara, deghizat cu o barbă mare, cu o mantie cu guler întors și cu o șapcă trasă peste ochi. Ca să se potrivească aspectului de om sărac, a călătorit într-un vagon de clasa a doua și a luat cu el doar o portocală și un sendviș cu șuncă.

La scurt timp, l-a urmat afară din țară și Alexandre Dumas, însoțit de fiul său și urmărit, nu de poliție, ci de colectorii de datorii, ca rezultat al unei hotărâri de intrare în faliment, pronunțată împotriva sa pe 11 decembrie. Dumas-fils [fiul – n. trad.] își iubea foarte mult tatăl, care reușise să toace mai multe averi fără să se gândească la viitor, sperând că va fi salvat de încă o piesă de succes sau de încă un roman în mai multe volume, ca „Cei trei muschetari" sau „Contele de Monte Cristo". Rândurile exilaților s-au îngroșat atunci când a devenit limpede că noul regim introducea un jurământ de loialitate, obligatoriu pentru cei care dețineau funcții publice – ceva ce A Doua Republică desființase pentru că era considerat monarhic și potrivnic libertății.

(Mary McAuliffe, *Paris. Napoleon al III-lea, baronul Haussmann și crearea unui oraș al visurilor*, traducere de Adina Ihora)

1. Găsește enunțul în care verbul *a trece* este folosit cu valoare impersonală.

a. *Când cei doi s-au despărțit, trecuse de ora unu dimineața;*

b. *... câțiva pietoni întârziați treceau pe lângă noi fumând trabucuri sau fredonând vreo melodie;*

c. *... debutul lor literar – pe care îl așteptaseră cu nerăbdare – a trecut aproape neobservat;*

d. *... când am trecut prin Rue Vieille-du-Temple, am văzut că tipografiile publice erau păzite de o companie a Gărzii Municipale.*

Scanned with OKEN Scanner

2. Marchează cu „x" căsuța corespunzătoare tipului de construcție din care face parte verbul *a fi*.

Enunț	Construcție personală	Construcție impersonală
Și asta nu era tot: acum trupele ocupau Adunarea Națională...		
Riposta a fost, la început, timorată, dar, în scurt timp, a devenit violentă.		
Ludovic-Napoleon alesese data de 2 decembrie [...] pentru că era aniversarea încoronării lui Napoleon I.		
... cu soldații pe străzi erau puțini cumpărători.		
Între timp, Parisul era în stare de asediu.		

3. a. Subliniază verbele impersonale din secvențele de mai jos.

- *În niciun caz nu trebuie să iasă afară.*
- *Pentru moment, la Paris nu părea să se fi schimbat nimic.*
- *Frații Goncourt [...] au fost extrem de dezamăgiți de impactul loviturii de stat asupra primului lor roman, care urma să fie publicat chiar în acea zi.*

b. Precizează felul predicatelor din enunțurile de la punctul *a*.

4. a. Bifează enunțul în care verbul *a deveni* este impersonal.

- *Riposta a fost, la început, timorată, dar, în scurt timp, a devenit violentă.* ☐
- *... a devenit limpede că noul regim introducea un jurământ de loialitate, obligatoriu pentru cei care dețineau funcții publice.* ☐

b. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate.

c. Construiește două enunțuri în care verbul *a ajunge* să fie folosit mai întâi cu valoare personală, apoi cu valoare impersonală.

5. a. Evidențiază cu o culoare construcțiile reflexive din secvențele:

- *... din carte s-au vândut doar 60 de exemplare;*
- *... se pusese un preț pe capul lui Victor Hugo;*
- *— Se întâmplă ceva ieșit din comun.*
- *Vei vedea că mâine se vor trage focuri de armă pe străzile Parisului!*
- *... nu se zăreau nici soldați, nici polițiști.*

b. Extrage subiectele din construcțiile de la punctul *a*.

c. Care dintre aceste construcții sunt pasive?

Scanned with OKEN Scanner

6. Identifică verbele personale din secvențele de mai jos și alcătuiește enunțuri în care să le folosești cu valoare impersonală.

- *Ne-au depășit câteva taxiuri.*
- *Chiar acum, a continuat Cormenin, am văzut că tipografiile publice erau păzite.*
- *... a fost uimit când a ajuns acasă.*

7. a. Notează *A* în căsuțele din dreptul enunțurilor în care construcția subliniată este activă și *P* în căsuțele din dreptul enunțurilor în care construcția subliniată este pasivă.

- *Du Camp <u>a fost uimit</u> când a ajuns acasă;* ☐
- *Încercase să obțină o lămurire, dar <u>fusese ignorat</u>.* ☐
- *... zidurile Parisului <u>fuseseră acoperite</u> de afișe;* ☐
- *Astăzi, la ora șase, <u>au fost promiși</u> 25 000 de franci celui care îl arestează sau îl ucide pe Hugo;* ☐
- *Alexandre Dumas, care <u>a fost surprins</u> de lovitura de stat;* ☐
- *În orice caz, cu soldații pe străzi <u>erau</u> puțini cumpărători.* ☐

b. Menționează ce fel de predicate formează construcțiile verbale subliniate.

8. a. Evidențiază cu o culoare construcțiile pasive din enunțurile date.

- *... sperând că va fi salvat de încă o piesă de succes sau de încă un roman în mai multe volume, ca „Cei trei muschetari" sau „Contele de Monte Cristo";*
- *Victor Hugo fusese trezit de servitorul său;*
- *Tânărul Édouard Manet și prietenul său, Antonin Proust, se aflau în mulțimea care se revolta pe străzi și au fost arestați;*
- *Frații Goncourt [...] au fost extrem de dezamăgiți de impactul loviturii de stat asupra primului lor roman, care urma să fie publicat chiar în acea zi;*
- *... am văzut că tipografiile publice erau păzite de o companie a Gărzii Municipale.*

b. Selectează verbele auxiliare din construcțiile pasive de la punctul *a* și precizează în tabelul dat modul și timpul fiecăruia.

Verbul auxiliar din construcția pasivă	Modul verbului auxiliar	Timpul verbului auxiliar

9. Scrie, în coloana din dreapta, construcțiile active corespunzătoare construcțiilor pasive din coloana din stânga.

Construcție pasivă	Construcție activă
... 16 reprezentanți au fost arestați în paturile lor.	

Scanned with OKEN Scanner

... era considerat monarhic și potrivnic libertății.	
... fuseseră trimise gărzi în clopotnițe.	
Pe 4 decembrie, rezistența a fost zdrobită.	

10. Construiește enunțuri în care verbul din construcția pasivă: *Adunarea Națională fusese dizolvată* **să fie folosit cu valoare auxiliară, în structura următoarelor moduri și timpuri:**

a. modul conjunctiv, timpul perfect;
b. modul condițional-optativ, timpul prezent;
c. modul condițional-optativ, timpul perfect.

11. a. Indică valoarea personală/impersonală a verbelor subliniate.

- *... a decis că – în ciuda simpatiilor sale republicane – <u>nu merita</u> să moară pentru cauză.*
- *În ciuda pericolului, Hugo <u>rămăsese</u> ascuns la Paris.*

b. Alcătuiește câte un enunț în care să ilustrezi, pentru fiecare verb, valoarea care nu apare în enunțul dat.

12. a. Subliniază construcțiile reflexive din enunțurile date.

- *Pentru moment, la Paris nu părea să se fi schimbat nimic.*
- *Du Camp l-a însoțit până acasă pe poetul și criticul Théophile Gautier, plimbându-se agale pe bulevard.*
- *Tânărul Édouard Manet și prietenul său, Antonin Proust, se aflau în mulțimea care se revolta pe străzi.*
- *Frații Goncourt, care și-au început celebrul jurnal pe 2 decembrie 1851...*
- *Tu știi unde se află el.*
- *Hugo rămăsese ascuns la Paris, nedorind să-și abandoneze fiii care erau încă închiși la Conciergerie.*
- *Ca să se potrivească aspectului de om sărac, a călătorit într-un vagon de clasa a doua.*
- *Dumas-fils (fiul – n. trad.) își iubea foarte mult tatăl.*
- *Rândurile exilaților s-au îngroșat atunci când a devenit limpede că noul regim introducea un jurământ de loialitate.*

b. Încercuiește cliticele reflexive și precizează cazul în care se găsesc.

c. Transcrie pronumele reflexive care au funcție sintactică și precizeaz-o.

13. a. Bifează căsuțele corespunzătoare enunțurilor în care cliticul reflexiv este un component obligatoriu al verbului.

- *... reușise să toace mai multe averi fără să se gândească la viitor;* ☐

Scanned with OKEN Scanner

- *... de a doua zi au început să se împotrivească;* ☐
- *Când cei doi s-au despărțit, trecuse de ora unu dimineața;* ☐
- *— Se întâmplă ceva ieșit din comun.* ☐

b. Verifică în DOOM³ intrările acestor verbe. Ce observi în cazul verbelor cu reflexiv obligatoriu?

14. i. Construiește enunțuri în care verbele active subliniate mai jos să fie folosite ca verbe reflexive, la persoana I.

a. *... pe care îl <u>așteptaseră</u> cu nerăbdare;*
b. *Du Camp a fost uimit când <u>a ajuns</u> acasă.*
c. *... acum trupele <u>ocupau</u> Adunarea Națională;*
d. *... jura <u>să-i protejeze</u> pe toți cetățenii Franței împotriva unor astfel de escrocherii.*

ii. În care dintre situații sensul verbului reflexiv este diferit de cel activ?

15. i. Care dintre construcțiile de mai jos se pot pasiviza?

a. *Dumas-fils își iubea foarte mult tatăl.*
b. *A plecat din Gare du Nord spre Bruxelles pe 11 decembrie.*
c. *Ludovic-Napoleon alesese data de 2 decembrie [...] pentru lovitura de stat.*
d. *Avusese loc lovitura de stat.*
e. *Au petrecut noaptea la secția de poliție.*

ii. Scrie construcțiile pasive corespunzătoare acestora.

iii. De ce nu pot fi pasivizate toate construcțiile date?

16. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *În mod similar, în aceeași dimineață, Victor Hugo fusese trezit de servitorul său, care dăduse năvală cu vestea că 16 reprezentanți au fost arestați în paturile lor și trimiși la închisoare*, există:

a. două propoziții;
b. trei propoziții;
c. patru propoziții.

- În enunțul: *Dumas-fils (fiul — n. trad.) își iubea foarte mult tatăl, care reușise să toace mai multe averi fără să se gândească la viitor, sperând că va fi salvat de încă o piesă de succes sau de încă un roman în mai multe volume, ca „Cei trei muschetari" sau „Contele de Monte Cristo"*, există:

a. cinci propoziții
b. șase propoziții
c. șapte propoziții.

- Construcția subliniată este pasivă în enunțul:

Scanned with OKEN Scanner

a. *Dacă mărturia lui ar conta, ar fi întrebat de toată lumea cum a văzut el lucrurile.*
b. *Dacă mărturia lui ar fi contat, ar fi întrebat toată lumea cum a văzut lucrurile.*
c. *Pentru a afla adevărul, Ana ar fi întrebat pe toată lumea care a fost prezentă acolo.*

- Există o construcție pasivă în enunțul:

a. *Să fi mers la expoziție însemna să fi apreciat arta modernă.*
b. *Meriți să fii întotdeauna apreciat pentru lucrurile bune pe care le faci.*
c. *Dacă voiai aluatul fraged, trebuia să fi apreciat mai bine cantitățile.*

- În enunțul: *Când cei doi s-au despărțit, trecuse de ora unu dimineața și nu se zăreau nici soldați, nici polițiști*, există:

a. două subiecte exprimate și un subiect neexprimat (subînțeles);
b. două subiecte exprimate și un subiect nedeterminat;
c. trei subiecte exprimate și un subiect neexprimat (subînțeles).

- Elementul cu rol anaforic din secvența: *acum trupele ocupau Adunarea Națională, fuseseră trimise gărzi în clopotnițe, persoane necunoscute perforaseră tobele municipale, iar zidurile Parisului erau acoperite de afișe. Acestea proclamau că Adunarea plănuia o lovitură de stat* este:

a. *acestea*;
b. *acum*;
c. *iar*.

17. i. Subliniază construcțiile incidente și taie enunțul intrus din fiecare serie.

a. *Chiar acum, a continuat Cormenin, pe la ora 12, când am trecut prin Rue Vieille-du-Temple, am văzut că tipografiile publice erau păzite de o companie a Gărzii Municipale.; Când cei doi s-au despărțit, trecuse de ora unu dimineața și nu se zăreau nici soldați, nici polițiști.; Vei vedea că mâine se vor trage focuri de armă pe străzile Parisului!", i-a spus el lui Du Camp.*
b. *... din carte s-au vândut doar 60 de exemplare – spre disperarea fraților Goncourt.; Tânărul Édouard Manet și prietenul său, Antonin Proust, se aflau în mulțimea care se revolta pe străzi și au fost arestați.; Cu Parisul sub legea marțială, debutul lor literar – pe care îl așteptaseră cu nerăbdare – a trecut aproape neobservat.*
c. *Ludovic-Napoleon alesese data de 2 decembrie (sau noaptea de 1 spre 2 decembrie) pentru lovitura de stat; Alexandre Dumas, care a fost surprins de lovitura de stat, a decis că – în ciuda simpatiilor sale republicane – nu merita să moară pentru cauză.; În prima zi, parizienii au părut uluiți, însă de a doua zi au început să se împotrivească.*

ii. Încercuiește semnele de punctuație prin care sunt izolate construcțiile incidente identificate la punctul *i*.

Scanned with OKEN Scanner

iii. Explică rolul virgulei din enunțul: *parizienii au părut uluiți, însă de a doua zi au început să se împotrivească.*

18. Citește ideile pe care Matei, un elev de vârsta ta, le-a extras din textul-suport, apoi răspunde la cerințele de mai jos.

Du Camp a fost uimit când ajungea acasă și îl găsea pe Louis de Cormenin așteptându-l. Acesta i-a spus celuilalt că Parisul urma să fi fost ținta unei lovituri de stat. În plus, între timp, scriitorul Victor Hugo a fost anunțat de servitorul său că orașul urmase să fie în stare de asediu. Ludovic-Napoleon alesese data de 2 decembrie pentru lovitura de stat, însă parizienii au început să se împotrivească revoltei. Pe capul lui Hugo a fost pusă o recompensă de 25 0000 de franci, de altfel Victor Hugo a hotărât să fugă și să se deghizeze. La scurt timp, l-au urmat și Alexandre Dumas împreună cu fiul său. Acesta era urmărit de colectorii de datorii. Inițial, numărul exilaților a crescut, fiindcă noul regim introduce un jurământ de loialitate pentru cei care dețineau funcții publice.

i. De ce crezi că mesajul textului este dificil de înțeles de către cititor? Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect și motivează-ți alegerea:

a. textul conține greșeli gramaticale;
b. textul este lipsit de coerență;
c. în text apar greșeli de ortografie și de punctuație;
d. în text nu se respectă proprietatea termenilor;
e. așezarea în pagină nu este corectă.

ii. Rescrie textul lui Matei, astfel încât mesajul lui să fie inteligibil și să reflecte conținutul corect al textului-suport.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 4

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

În această familie de dezmoșteniți, fratele Anghel era al doilea născut. O crâncenă soartă se abătuse peste capul lui și făcuse, dintr-un om voios și bun creștin, un învrăjbit și un păgân.

Copii de țărani iobagi pe pământul boieresc, cei doi frați și cele două surori se pomeniseră la moartea tatălui lor, stăpâni doar pe grinzile căsuței părintești, pe arborii din grădină și pe butucii de viță. Țarina nu era a lor. Și asta-i hotărî să se răspândească pe alte meleaguri, afară de Dumitru, mezinul, care rămase să poarte de grijă mamei văduve. Surorile plecară să trăiască cu doi greci înstăriți, care își râdeau de căsătoria legitimă. Iar micuțul Anghel, în vârstă de-abia de nouă ani, se duse la Brăila și intră băiat de prăvălie la un crâșmar. El avea un adânc dezgust pentru munca cu palmele pe ogorul altuia.

Timp de zece ani, „Agheluță" stătu neclintit la același stăpân, om de ispravă, care-l răsplăti cu mărinimie pentru slujbele aduse. Apoi, reîntors în satul lui, se îndrăgosti cu patimă de cea mai săracă fată din cătun, cu care se căsători pe loc. Fiind scurt de vedere, fu reformat de ostășie, cumpără o bucată de pământ și deschise crâșmă pe drumul mare dintre Brăila și Galați, la ieșirea din sat.

Întreprinderea îi fu norocoasă, mai ales că vremurile de belșug care urmară războiului cu turcii îi ajutară mult. După zece ani de crâșmărit, izbuti să agonisească o avere care îi îngădui să cumpere o altă bucată de pământ, între sat și crâșmă, sădi arbori altoiți și vie renumită, clădi acareturi mândre, cu grajd și pătule, aduse vaci de rasă, păsări, oi, porci și toate cele trebuincioase unei gospodării de om chiabur. În curând, „curtea lui Angheluță" avea să fie pizmuită nu numai de către iobagii cătunului, ci și de însuși moșierul domeniului, Alexandru Vulioti, care deseori, oprindu-și brișca dinaintea cârciumii lui moș Anghel, îi spunea acestuia cu vădită pică:

— Tu, măi Angheluță, te iei la întrecere cu mine! Ia te uită: vaci tărcate, cai cerchezești, ba până și bibilici bune de nimic, până și porumbei rotari, cum numai la curtea mea se văd! Ce-i cu tine, mă?...

— Ce să fie, boierule? Nimic nu-i de furat în tot ce vezi! răspundea gospodarul cu semeție.

Dar dacă norocul îi fu mare în treburi bănoase, nefericirea îl păștea în căsnicie. Nevasta lui era o femeie trândavă, chiondorâșă, greoaie în tot ce făcea, murdară până la dezgust și cu totul nevrednică a conduce o astfel de gospodărie. Nepăsarea ei mergea până la a lăsa toate nevoile curții pe seama unui argat trudit, iar dânsa, lungită pe o țoală la umbra unui nuc, dormea ceasuri întregi, cu gura căscată și plină de muște, în vreme ce pruncul se tăvălea în scutece scârnave și țărână, bocind în

Scanned with OKEN Scanner

preajmă-i. Vaci nemulse, vite neadăpate zbierau de sete și de neorânduială. Casa, ograda, vraiște; intra, ieșea cine voia. Anghel sângera văzând cum i se prăpădește munca. Țintuit la cârciumă, singur se lupta cu valurile de cărăuși; ziua și noaptea în picioare, el găsea cu greu clipa de răgaz când să dea o fugă până la „curte". Adrian își aminti cum, într-o zi de vară, îl văzuse pe unchiul său spărgând toate geamurile casei din cauza scârnăviei de muscă, atât de gros depusă, că împiedica lumina de a pătrunde în odăi. [...]

Nepoțelul iubit și alintat venea din când în când să citească unchiului minunății de prin cărți: să-i explice „sistemul planetar", „facerea lumii", „ce e cerul", învățături de care bravul cârciumar era veșnic setos. Și de câte ori, pe frumoase nopți cu lună, colindând amândoi printre ruine, n-a văzut Adrian pe moș Anghel scoțând batista și ștergându-și lacrimile!

(Panait Istrati, *Moș Anghel. Căpitan Mavromati*)

1. Marchează cu „x" tipul de subiect existent în fiecare enunț.

Enunț	Subiect exprimat	Subiect inclus	Subiect subînțeles
În această familie de dezmoșteniți, fratele Anghel era al doilea născut.			
Apoi, reîntors în satul lui, se îndrăgosti cu patimă de cea mai săracă fată din cătun.			
Nimic nu-i de furat în tot ce vezi.			
Ce-i cu tine, mă?...			
Țintuit la cârciumă, singur se lupta cu valurile de cărăuși.			
Anghel sângera văzând cum i se prăpădește munca.			

2. Precizează partea de vorbire prin care sunt realizate subiectele exprimate identificate la exercițiul anterior.

3. Analizează subiectele exprimate, din fragmentul de mai jos, menționând partea de vorbire și cazul:

Țarina nu era a lor. Și asta-i hotărî să se răspândească pe alte meleaguri, afară de Dumitru, mezinul, care rămase să poarte de grijă mamei văduve. Surorile plecară să trăiască cu doi greci înstăriți, care își râdeau de căsătoria legitimă. Iar micuțul Anghel, în vârstă de-abia de nouă ani, se duse la Brăila și intră băiat de prăvălie la un crâșmar. El avea un adânc dezgust pentru munca cu palmele pe ogorul altuia.

Scanned with OKEN Scanner

4. **În enunțul:** *Întreprinderea îi fu norocoasă, mai ales că vremurile de belșug care urmară războiului cu turcii îi ajutară mult.*, **există:**

a. trei subiecte exprimate;

b. două subiecte exprimate și un subiect neexprimat (subînțeles);

c. două subiecte exprimate și un subiect neexprimat (inclus).

5. **Subiectele identificate în enunțurile:** *Tu, măi Angheluță, te iei la întrecere cu mine!* **și** *Ce să fie, boierule?* **sunt:**

a. *Angheluță, boierule*; b. subiect inclus, *ce*; c. *tu, ce.*

6. **Stabilește felul fiecărui predicat din fragmentul următor:**

Întreprinderea îi fu norocoasă, mai ales că vremurile de belșug care urmară războiului cu turcii îi ajutară mult. După zece ani de crâșmărit, izbuti să agonisească o avere care îi îngădui să cumpere o altă bucată de pământ, între sat și crâșmă, să dădi arbori altoiți și vie renumită, clădi acareturi mândre, cu grajd și pătule, aduse vaci de rasă, păsări, oi, porci și toate cele trebuincioase unei gospodării de om chiabur. În curând, „curtea lui Angheluță" avea să fie pizmuită nu numai de către iobagii cătunului, ci și de însuși moșierul domeniului, Alexandru Vulioti, care deseori, oprindu-și brișca dinaintea cârciumii lui moș Anghel, îi spunea acestuia cu vădită pică...

7. **Analizează predicatele verbale de la exercițiul anterior în tabelul dat.**

Predicat verbal	Parte de vorbire	Mod	Timp	Persoană	Număr

8. **Extrage o construcție activă, o construcție reflexivă și o construcție pasivă din primele trei paragrafe ale textului.**

9. **Menționează cazul cliticelor reflexive din secvențele:**

- *... singur se lupta cu valurile de cărăuși;*
- *Adrian își aminti cum, într-o zi de vară, îl văzuse pe unchiul său, [...] scoțând batista și ștergându-și lacrimile!*

10. **Funcțiile sintactice ale cliticelor reflexive de la exercițiul anterior sunt, în ordine:**

a. complement direct, complement indirect, complement indirect posesiv;

b. fără funcție sintactică, complement indirect, atribut;

c. fără funcție sintactică, fără funcție sintactică, complement indirect posesiv.

Scanned with OKEN Scanner

11. Identifică valoarea verbului *a fi* în enunțurile date:

Enunț	Valoare auxiliară	Valoare copulativă	Valoare predicativă
În această familie de dezmoșteniți, fratele Anghel era al doilea născut.			
În curând, „curtea lui Angheluță" avea să fie pizmuită nu numai de către iobagii cătunului, ci și de însuși moșierul domeniului, Alexandru Vulioti...			
Fiind scurt de vedere, fu reformat de ostășie.			
Ce-i cu tine, mă?			

12. Precizează valoarea verbului *a avea* în fragmentul: *El avea un adânc dezgust pentru munca cu palmele pe ogorul altuia. [...] În curând, „curtea lui Angheluță" avea să fie pizmuită nu numai de către iobagii cătunului, ci și de însuși moșierul domeniului...*

13. Realizează enunțuri în care verbele *a ajuta* și *a vedea* să se regăsească în construcții active, reflexive, pasive și impersonale.

14. Există o construcție incidentă în enunțul:

a. *Casa, ograda, vraiște; intra, ieșea cine voia.*

b. *— Ce să fie, boierule? Nimic nu-i de furat în tot ce vezi! răspundea gospodarul cu semeție.*

c. *Și de câte ori, pe frumoase nopți cu lună, colindând amândoi printre ruine, n-a văzut Adrian pe moș Anghel scoțând batista și ștergându-și lacrimile!*

15. Menționează partea de vorbire prin care sunt realizate numele predicative din enunțurile:

a. *În această familie de dezmoșteniți, fratele Anghel era al doilea născut.*

b. *Țarina nu era a lor.*

c. *Nimic nu-i de furat în tot ce vezi!*

d. *... învățături de care bravul cârciumar era veșnic setos.*

16. Imaginează o continuare a poveștii, într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, cu accent pe evoluția destinului personajului principal. În elaborarea acesteia, ai în vedere să folosești cel puțin opt construcții reflexive, pasive, active și impersonale.

Scanned with OKEN Scanner

OITAVA II

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- Fraza. Coordonarea
- Fraza. Subordonarea
- Elipsa. Construcțiile incidente
- Atributul. Apoziția
- Atributiva

TESTUL 1

- Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Gerilă atunci se iè cu Harap-Alb și pornesc împreună. Și mergând ei o bucată înainte, Harap-Alb vede altă drăcărie și mai mare: o namilă de om mânca brazdele de pe urma a 24 de pluguri și tot atunci striga în gura mare că crapă de foame.

— Ei, apoi să nu bufnești de râs? zise Harap-Alb. Măi, măi, măi! că multe-ţi mai văd ochii! Pesemne c-aista-i Flămânzilă, foametea, sac fără fund sau cine mai știe ce pricopseală a fi, de nu-l poate sătura nici pământul. [...]

Amu Harap-Alb și cu ai săi mai merg ei cât merg și, într-o târzie vreme, ajung la împărăţie, Dumnezeu să ne ţie, ca cuvântul din poveste, înainte mult mai este. Și cum ajung, odată într-o buluc în ogradă tusșese. Harap-Alb înainte și ceilalţi în urmă, care de care mai chipos și mai îmbrăcat, de se târâiau aţele și curgeau obielele după dânșii, parcă era oastea lui Papuc Hogea Hogegarul. Și atunci, Harap-Alb se și înfăţișază înaintea împăratului Roș, spunându-i de unde, cum, cine și pentru ce anume au venit. Împăratului i-a fost de-a mirarea, văzând că niște golani au asemene îndrăzneală, de vin cu nerușinare să-i ceară fata, fie din partea oricui ar fi. Dar, nevoind a le strica inima, nu le spune nici da, nici ba, ci le dă răspuns ca să rămâie peste noapte acolo, și până mâne dimineaţă s-a mai gândi el ce trebuie să facă...*

Și pe altă parte, împăratul odată cheamă în taină pe un credincios al său și dă poruncă să-i culce în casa cea de aramă înfocată, ca să doarmă pentru veșnicie, după cum păţise și alţi peţitori, poate mai ceva decât aceștia. [...]

— Bine, voinice, zise împăratul, uitându-se la dânșii cam acru oarecum; a veni ea și vremea aceea... Dar acum, deodată, ia să ospătaţi ceva, ca să nu ziceţi că aţi ieșit din casa mea ca de la o casă pustie.

— Parcă v-a ieșit un sfânt din gură, luminate împărate, zise atunci Flămânzilă, că ne ghiorăiesc maţele de foame. [...]

Scanned with OKEN Scanner

— Îndată vi s-a aduce și demâncare, și băutură, zise împăratul, numai de-aţi putè dovedi* cât vă voiu da eu; că de nu-ţi fi mâncători și băutori buni, v-aţi găsit beleaua cu mine! [...]

— De ne-ar da Dumnezeu tot atâta supărare, luminarea voastră, zise atunci Flămânzilă, ţinându-se cu mânile de pântece.

— Și înălţimei-voastre gând bun și mână slobodă, ca să ne daţi cât se poate mai multă mâncare și băuturică, zise Setilă, căruia îi lăsa gura apă, că din mâncare și băutură, las' dacă ne-a întrece cineva. [...]

În sfârșit, nu trece mult la mijloc, și numai iaca li se aduc 12 harabale* cu pâine, 12 ialoviţe* fripte și 12 buţi* pline cu vin de cel hrănit, de care, cum bei câte oleacă, pe loc ţi se taie picioarele, îţi sclipesc ochii în cap, ţi se încleie limba în gură și începi a bolborosi turcește, fără să știi bechiu* macar. Flămânzilă și Setilă ziseră atunci celorlalţi:

— Măi, mâncaţi voi întâi și beţi cât veţi putè, dar nu cumva să vă puneţi mintea cu toată mâncarea și băutura, c-apoi al vostru e dracul!

Atunci Harap-Alb, Gerilă, Ochilă și Păsări-Lăţi-Lungilă se pun ei de ospătează și beu cât le trebuie. Dar ce are a face? parcă nici nu se cunoștea de unde au mâncat și au băut; [...]

— Hai, ia daţi-vă deoparte, măi păcătoșilor, că numai aţi crâmpoţit mâncarea, ziseră atunci Flămânzilă și Setilă, care așteptau cu neastâmpăr, fiind rupţi în coș de foame și de sete.

Și atunci unde nu începe Flămânzilă a cărăbăni deodată în gură câte o haraba de pâne și câte o ialoviţă întreagă, și răpede mi ţi le-a înfulicată și le-a forfăcat, de parcă n-au mai fost. [...]

După aceea, Flămânzilă a început a striga în gura mare că moare de foame și a zvârli cu ciolane în oamenii împărătești, care erau acolo de faţă.

Iară Setilă striga și el cât ce putea că crapă de sete și zvârlea cu doage și cu funduri de poloboc* în toate părţile, ca un nebun.

Împăratul atunci, auzind vuiet tocmai din casă, iese afară și, când vede aceste, își pune mânile în cap de necaz.

— Măi, măi, măi! Aceștia-s curat sărăcie trimisă de la Dumnezeu pe capul meu, zise împăratul în sine, plin de amărăciune.

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

*obială – bucată de pânză sau de postav cu care țăranii (uneori și militarii) își înfășoară laba piciorului, în loc de ciorap sau peste ciorap;

*a dovedi (în text) – a termina, a isprăvi;

*haraba –căruță mare folosită pentru transportul grânelor și al altor poveri;

*ialoviță – vacă mare și grasă;

*bute – butoi;

*bechiu – (în expr.) a nu ști bechiu – a nu ști nimic, nicio boabă;

*poloboc – butoi.

Scanned with OKEN Scanner

1. Notează *P* în căsuțele din dreptul enunțurilor pe care le consideri propoziții și *F* în căsuțele din dreptul enunțurilor pe care le consideri fraze.

- *Și mergând ei o bucată înainte, Harap-Alb vede altă drăcărie și mai mare;* ☐
- *... și tot atunci striga în gura mare că crapă de foame.* ☐
- *Amu Harap-Alb și cu ai săi mai merg ei cât merg și, într-o târzie vreme, ajung la împărăție;* ☐
- *Și cum ajung, odată întră buluc în ogradă tușsese.* ☐
- *Flămânzilă și Setilă ziseră atunci celorlalți.* ☐

2. a. Delimitează propozițiile din fragmentul următor: *Împăratului i-a fost de-a mirarea, văzând că niște golani au asemene îndrăzneală, de vin cu nerușinare să-i ceară fata.*

b. Rescrie propozițiile regente și precizează dacă sunt principale sau subordonate.

c. Stabilește valoarea de adevăr a enunțului următor, folosind observațiile tale de la acest exercițiu:

O propoziție regentă trebuie să fie neapărat principală. A/F

3. a. Enunțurile următoare sunt ideile pe care un elev de vârsta ta le-a extras din textul citit. Delimitează propozițiile și stabilește principalele și subordonatele din fiecare exemplu.

- *Harap-Alb vrea să ajungă la împărat și să-i ceară fata.*
- *Împăratul este de acord, dar mai are câteva sarcini pentru oaspeți.*
- *Fie mănâncă tot, fie vor da de necaz.*
- *Ideea să-i închidă în casa de aramă sau să le dea foarte mult de mâncat este a împăratului.*
- *Sarcina este îndeplinită, deci împăratul le va da fata.*

b. Indică felul conjuncției coordonatoare din fiecare enunț.

c. Stabilește valoarea de adevăr a enunțului următor, folosind observațiile tale de la acest exercițiu:

Raportul de coordonare se poate realiza doar între două propoziții principale. A/F

4. a. Subliniază predicatele și delimitează propozițiile din enunțurile următoare:

- *Gerilă atunci se iè cu Harap-Alb și pornesc împreună.*
- *... ca să doarmă pentru veșnicie, după cum păţise și alţi peţitori;*
- *... ca să nu ziceţi că aţi ieșit din casa mea ca de la o casă pustie.*
- *Și atunci unde nu începe Flămânzilă a cărăbăni deodată în gură câte o haraba de pâne și câte o ialoviţă întreagă, și răpede mi ţi le-a înfulicată și le-a forfăcat;*

Scanned with OKEN Scanner

- *Împăratul atunci, auzind vuiet tocmai din casă, iese afară și, [...] își pune mânile în cap de necaz.*

b. Identifică elementele de relație, precizând ce raport stabilesc la nivelul frazei (coordonare/subordonare).

5. Analizează sintactic fraza de mai jos, urmând modelul dat.

Model: *Măi, mâncați voi întâi[1]/și beți.[2]/*

P1 – propoziție principală, în raport de coordonare, prin conjuncția copulativă *și*, cu P2; P2 – propoziție principală, coordonată cu P1;

- *Și pe altă parte, împăratul odată cheamă în taină pe un credincios al său și dă poruncă să-i culce în casa cea de aramă înfocată.*

6. a. Precizează rolul pe care elementele evidențiate îl au la nivelul frazei, în enunțurile următoare:

- *– Parcă v-a ieșit un sfânt din gură, luminate împărate, zise atunci Flămânzilă,* ***că*** *ne ghiorăiesc maţele de foame.*
- *... parcă nici nu se cunoștea* ***de unde*** *au mâncat și au băut;*
- *... iese afară și,* ***când*** *vede aceste, își pune mânile în cap de necaz.*
- *... și până mâne dimineaţă s-a mai gândi el* ***ce*** *trebuie* ***să*** *facă...*

b. Indică valoarea morfologică a fiecărui termen evidențiat.

7. Alcătuiește fraze în care următoarele raporturi sintactice să se realizeze prin juxtapunere:

a. coordonare între două propoziții subordonate;
b. subordonare între o propoziție principală și o propoziție subordonată;
c. coordonare între două propoziții principale.

8. Citește fraza de mai jos și răspunde la întrebări:

Și atunci, Harap-Alb se și înfăţișază înaintea împăratului Roș, spunându-i de unde, cum, cine și pentru ce anume au venit.

a. Care este predicatul fiecărei propoziții?
b. Câte propoziții conține fraza? Stabilește felul lor.
c. Ce valoare morfologică are cuvântul regent al subordonatelor din frază?
d. Prin ce mijloc se realizează raportul sintactic dintre subordonate?

9. a. Identifică elipsa din fragmentul de mai jos:

– De ne-ar da Dumnezeu tot atâta supărare, luminarea voastră, zise atunci Flămânzilă, ţinându-se cu mânile de pântece.

– Și înălţimei-voastre gând bun și mână slobodă, ca să ne daţi cât se poate mai multă mâncare și băuturică, zise Setilă.

Scanned with OKEN Scanner

b. Precizează tipul elipsei identificate.
c. Reconstituie elementul omis.
d. În ce variantă a limbii este mai frecventă elipsa?

10. Indică partea de vorbire prin care se exprimă atributele subliniate din secvențele:

- ... o namilă *de om* mânca brazdele;
- ... și, într-o *târzie* vreme, ajung la împărăție;
- ... niște golani au *asemene* îndrăzneală;
- ... de ne-ar da Dumnezeu tot *atâta* supărare, luminarea voastră;
- ... și numai iaca li se aduc *12* harabale cu pâine, *12* ialoviţe fripte și *12* buţi pline cu vin;
- ... unde nu începe Flămânzilă a cărăbăni deodată în gură câte o haraba *de pâne*.

11. Alcătuiește propoziții în care numeralul de la exercițiul anterior să aibă funcția sintactică de atribut și valoare:

a. substantivală;
b. pronominală.

Precizează tipurile de atribute obținute.

12. Bifează enunțurile în care cuvântul evidențiat este atribut prepozițional.

- ... crapă ***de foame***; ☐
- ... să nu pufnești ***de râs***; ☐
- ... ca cuvântul ***din poveste***, înainte mult mai este; ☐
- ... numai iaca li se aduc [...] 12 buți ***cu vin***; ☐
- ... curgeau obielele ***după dânșii***; ☐
- ... zise atunci Flămânzilă, ținându-se cu mâna ***de pântece***; ☐
- ... zvârlea cu doage și cu funduri ***de poloboc*** în toate părțile, ca un nebun. ☐

13. Rescrie propozițiile subordonate atributive din secvențele următoare și precizează, pentru fiecare, valoarea morfologică a elementului regent și a elementului de relație.

- ... ca să ne daţi cât se poate mai multă mâncare și băuturică, zise Setilă, căruia îi lăsa gura apă, că din mâncare și băutură, las' dacă ne-a întrece cineva; [...]
- ... 12 buţi pline cu vin de cel hrănit, de care, cum bei câte oleacă, pe loc ţi se taie picioarele, îţi sclipesc ochii în cap, ţi se încleie limba în gură și începi a bolborosi turcește;
- ... ziseră atunci Flămânzilă și Setilă, care așteptau cu neastâmpăr, fiind rupţi în coș de foame și de sete.

Scanned with OKEN Scanner

14. **Imaginează-ți că ești bucătar la un ospăț din povești (poate chiar cel din text!). În rețetele folosite s-au strecurat câteva exprimări pleonastice în care sunt implicate atribute. Evită pleonasmele, rescriind corect enunțurile:**

a. *Apa pentru un rizoto de orez delicios conține un ingredient secret.*
b. *Nu se folosește decât pastă de roșii pomodoro, altfel aroma ar fi cu totul alta.*
c. *Se adaugă câteva bucățele de ciuperci funghi tocate mărunt.*
d. *Feliile de șuncă prosciutto se folosesc pe un blat pufos din făină de secară.*
e. *Urmează indicațiile pentru omleta de ouă cu salată de avocado.*

15. **Construiește fraze în care să existe, pe rând, câte o propoziție subordonată atributivă:**

a. care are ca element regent:
- substantivul *ospăț*, în cazul Ac.;
- un pronume demonstrativ de depărtare;
- un numeral cardinal cu valoare pronominală.

b. care este introdusă prin elementul de relație:
- pronumele relativ *cine*, în cazul Ac.;
- un adjectiv pronominal relativ;
- un adverb relativ de mod.

16. **Un elev de vârsta ta îi scrie unui prieten mesajul de mai jos, după ce citește basmul *Povestea lui Harap-Alb*, de Ion Creangă. În mesaj s-au strecurat câteva greșeli de utilizare a virgulei. Rescrie-l, corectând aceste greșeli.**

Mihai,

Am citit basmul, „Povestea lui Harap-Alb" de Ion Creangă, și mi-a plăcut așadar voi căuta și „Ivan Turbincă".

Credeam, că sunt prea mare pentru basme dar am găsit în text câteva idei tare interesante!

Ne vedem,
Marius

17. **La fel ca în textul-suport, în fragmentul următor, personajele au parte de un ospăț pantagruelic. Citește fragmentul și rezolvă cerințele. (Caută în dicționar sensul termenului *pantagruelic*, pentru a te asigura că l-ai înțeles.)**

S-au așezat cu toții la masă-întinsă, iar pentru acel ospăț s-au fript șaisprezece boi, trei văcuțe, treizeci și doi de viței, șaizeci și trei de iezi, nouăzeci și cinci de miei [...], două sute douăzeci și două de potârnichi [...]

În privința soiurilor de vânat, au fost nevoiți să se mulțumească cu ce s-a găsit: unsprezece mistreți trimiși plocon de starețul din Turpenay, optsprezece cerbi, căprioare și capre-negre (din partea cavalerului Grandmont), șapte sute douăzeci

Scanned with OKEN Scanner

de fazani, cu care venise cavalerul Essarts, câteva zeci de perechi de porumbei sălbatici și păsări de apă, ca lișițe, gâște, rațe, sitari, stârci, bâtlani, flamanzi, găini de India ș.a.m.d.

(François Rabelais, *Gargantua și Pantagruel*)

a. Subliniază atributele exprimate prin numerale cu valoare adjectivală, din primul paragraf.

b. Identifică apozițiile din fragmentul subliniat.

c. Precizează care este baza apozițiilor de la punctul *b*.

d. Înlocuiește semnul de punctuație care marchează apoziția cu un apozem (cuvânt care are același rol).

e. Alcătuiește un enunț în care cuvântul *ospăț* să facă parte dintr-o apoziție dezvoltată.

18. Provocare! Fragmentul următor face parte dintr-un proiect interesant în care câțiva scriitori contemporani au scris texte noi, originale, continuând poveștile lui Ion Creangă.

Citește fragmentul și răspunde la cerințe:

*Și **cum** stătea el în pădurice frământându-se, odată a văzut **cum** verdeața se clintește și deodată se ivesc, venind cu pas apăsat înspre el, niște namile cunoscute: Gerilă, Flămânzilă, Setilă, Ochilă și Păsări-Lăți-Lungilă!*

(Veronica D. Niculescu, *Harap Alb 2.0. O continuare a poveștii lui Ion Creangă*)

a. Subliniază predicatele și delimitează propozițiile din acest fragment.

b. Indică valoarea morfologică a celor două elemente de relație evidențiate.

c. Subliniază apozițiile din text și indică valoarea morfologică a cuvintelor prin care se exprimă.

19. Imaginează-ți că vrei să devii *chef* și să lucrezi în restaurante din întreaga lume. Scrie un text de 50–70 de cuvinte în care să prezinți abilitățile pe care ar trebui să le ai pentru o astfel de meserie. Folosește în textul tău:

- **minimum o apoziție;**
- **o propoziție subordonată atributivă introdusă printr-un adverb relativ de loc;**
- **un enunț cu elipsă verbală.**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

VICU SE TREZISE DE DIMINEAȚĂ. Zăpada se grămădise în pervaze ca o fascinantă pisică de Angora și parcă nimic altceva decât albeața, abundența și calmul ei îl invita la mari excursii sufletești. Și, poate, aburul cozonacilor ce-și astâmpărau fierbințeala în cămară. Și, desigur, multe altele: netezimea cearșafului, caldul curcubeu al scoarței din perete, fuga ireală a fulgilor de zăpadă din oglinda de la șifonier... Și cartea de pe noptieră, primită în ajun cadou, răsfățându-și dedicația la vedere: „Bunului meu prieten și coleg Vicu Cutie, din partea mea, Sandu".

Stătea lungit în pat, rotindu-și degetele mari de la picioare și savurându-și preaplinul inimii lui.

— Trebuie să-i fac și eu lui Sandu un cadou! Dar nu o carte. Ceva mai deosebit, mai acătării. Poate două cărți. E doar ajun de An Nou. Câte lucruri frumoase nu pot fi dăruite cu acest prilej! Iată, numai pe o pagină din „Informația", lunecată la picioarele patului, câte nu se oferă: clipsuri, produse cosmetice, pijamale matlasate, căciuli... Generozitatea, ca un zefir, umfla pe nesimțite pânzele imaginației băiatului. Oare căciula pe care a uitat-o cândva unchiul Gicu la noi nu i-ar fi bună? Oaie veritabilă din imitație de lup! Plus încă ceva, neapărat încă ceva. O garoafă, eventual două...

Ninge. Vicu își mișcă degetele picioarelor și la fiecare rotație, ca de pe un disc al norocului la Moși, cad în cascadă cadouri pentru Sandu, împerecheate, chiar dacă sunt desperecheate: o curea de pantaloni și o curea de ceas, de pildă. Pantalon are sigur. Dar ceas pentru eventuala curea? „Să-i dăruiesc un ceas?" E o idee. Incompletă însă. O să-i dea două... De ce nu?

Ninge. În candida cernere nu poți fi meschin. Pune mâna pe telefon. Tonul se prezintă deîndată. Soneria insistă sacadat, marcând parcă apropierea prietenului.

— Sandule, e ajun de An Nou! M-am gândit la asta de când m-am trezit. Vreau să-ți dăruiesc ceva, ceva deosebit. Am ales mult, habar n-ai cât am ales. Ce anume? Surpriză! Nici prin minte nu-ți trece... Ei, hai, că-ți spun... Îți dăruiesc — știu că o să te bucuri foarte mult — o să-ți dăruiesc două ceasuri. Cum, nu?! Nici nu mă gândesc să nu ți le dăruiesc! Bineînțeles. Pe amândouă. Chiar astăzi vin eu la tine...

— Două ceasuri?! Nu, imposibil, nu primesc! se aude în receptor vocea tăiată de emoție a prietenului.

Dar Vicu Cutie e generos. A început din nou să-și rotească degetele de la picioare, din ce în ce mai repede.

— De ce nu? las' să fie două. E mai bine așa! Și știi care? De la 10 la 12. Sunt exact două ceasuri! Pa!

Scanned with OKEN Scanner

Închide telefonul. Afară ninge. În casă miroase a cozonac, e cald și bine.

„Ce zi minunată! meditează Vicu și mărinimia îi umple ființa ca un final de orgă. Simt că aș putea să-i dăruiesc mai mult bunului meu prieten. Chiar trei ceasuri. Da, așa am să fac. O să stau până la unu și – poate, de ce nu? – o să iau masa la el."

Și, dintr-un salt, Vicu e în picioare.

(Mircea Sântimbreanu, *Mărinimie*, în volumul *Recreația mare*)

1. **Identifică, în primul paragraf, construcția apozițională și precizează partea de vorbire echivalentă.**

2. **Identifică elipsele din paragraful încadrat în chenar, precizează felul acestora și completează-le cu elementele care lipsesc.**

3. **Identifică două propoziții aflate în raport de coordonare copulativă și două propoziții aflate în raport de subordonare realizat prin conjuncție subordonatoare.**

4. **Identifică în text o subordonată conjuncțională și una relativă.**

5. **Transformă enunțul:** *Hai că-ți spun.*, **astfel încât să obții o propoziție subordonată conjuncțională.**

6. **Identifică în text o subordonată atributivă, precizând valoarea morfologică a termenului regent și a elementului de relație.**

7. **Identifică atributele din paragraful încadrat în chenar și precizează părțile de vorbire prin care se realizează, precum și cazul acestora (acolo unde este posibil).**

8. **Alege un atribut identificat la exercițiul anterior și transformă-l într-o propoziție echivalentă, făcând modificările necesare.**

9. **Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.**

- În fraza: *Simt că aș putea să-i dăruiesc mai mult bunului meu prieten.*, există:

a. 5 propoziții;
b. 3 propoziții;
c. 2 propoziții.

- În fraza subliniată în textul-suport, propozițiile se află în raport de:

a. coordonare;
b. subordonare;
c. atât în raport de coordonare, cât și în raport de subordonare.

Scanned with OKEN Scanner

- În enunțul: *Și, poate, aburul cozonacilor ce-și astâmpărau fierbințeala în cămară*, există:

a. o propoziție;
b. două propoziții;
c. trei propoziții.

- În enunțul: *Stătea lungit în pat, rotindu-și degetele mari de la picioare și savurându-și preaplinul inimii lui.*, prin transformarea verbelor la forme nepersonale în predicate se obțin propoziții aflate în raport de:

a. subordonare;
b. coordonare.

10. a. Stabilește raportul sintactic dintre propozițiile din enunțul de mai jos.
În casă miroase a cozonac, e cald și bine.
b. Transformă enunțul, astfel încât să obții un raport de coordonare concluziv.

11. Transformă enunțul: *Bunului meu prieten și coleg Vicu Cutie, din partea mea, Sandu.*, **astfel încât atributul substantival să devină apoziție.**

12. Alcătuiește enunțuri în care:

a. substantivul cu funcție de atribut din propoziția: *Soneria insistă sacadat, marcând parcă apropierea prietenului.* să fie în alte două cazuri decât în propoziție;
b. adjectivele cu funcție de atribut din enunțul: *Simt că aș putea să-i dăruiesc mai mult bunului meu prieten.* să fie în cazul acuzativ;
c. să existe o subordonată atributivă al cărei termen regent să fie un pronume negativ;
d. termenul regent al subordonatei atributive din fraza: *Și, poate, aburul cozonacilor ce-și astâmpărau fierbințeala în cămară.* să îndeplinească funcția sintactică de atribut prepozițional;
e. atributul adjectival din enunțul: *Vicu își mișcă degetele picioarelor și la fiecare rotație, ca de pe un disc al norocului la Moși, cad în cascadă cadouri pentru Sandu...* să fie integrat în două enunțuri în care să apară în cazul dativ și în cazul genitiv;
f. să existe o subordonată atributivă introdusă prin adverb relativ care să îndeplinească funcția de nume predicativ.

13. Alcătuiește două fraze după schemele:

a. 1 – P; 2 – PS (subordonată P1); 3 – PS (subordonată P2); 4 – AT (subordonată P3);
b. 1 – P; 2 – AT (subordonată P1); 3 – P (aflată în raport de coordonare copulativă cu P1); 4 – PS (subordonată P3).

Scanned with OKEN Scanner

14. **Acesta este conținutul e-mailului pe care Vicu l-a primit de la prietenul său, Sandu; în acest mesaj s-au strecurat și câteva greșeli pe care trebuie să le corectezi.**

dragă vicu

ma-m bucurat ne spus demult la început când am aflat ce cadou vroiai să-mi faci chiar aveam nevoie de ceas – mereu întârziu la școală. Ceasul de la tine ierea un cadou bine venit. După ce ai închis telefonul entuziazmul mai mi s-a risipit, dându-mi seama că tu te refereai defapt la timpul care vroiai să îl petreci cu mine. Să știi că sunt bucuros și de un altfel de cadou, nu doar de ce-l care constă din bonuri materiale.

Al tău prieten sandu

15. **Scrie-i o scrisoare lui Vicu, în care să îi spui părerea ta despre mărinimie/despre comportamentul său. În scrisoarea ta, vei folosi apoziții, atribute, atributive și elipse, dar și propoziții coordonate și subordonate.**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Când am răzbit împreună cu Tom pe muchia dealului, am aruncat o privire spre târgușorul din vale, unde pâlpâiau câteva luminițe, probabil în camerele unde se găseau oameni în suferință. Deasupra capetelor noastre sclipea bolta spuzită cu stele, iar jos lângă târg, șerpuia fluviul, lat de aproape doi kilometri, tare liniștit și grozav. Coborând de pe deal, ne-am întâlnit cu Joe Harper, Ben Rogers și alți câțiva de la mal și am luat-o pe fluviu la vale, preț de vreo patru kilometri, până am ajuns la surpătura cea mare din povârnișul dealului, unde am și tras pe uscat.

Ne-am vârât într-o adunătură de tufe, unde Tom ne-a pus pe toți să facem legământ că n-o să dăm în vileag secretul, după care ne-a arătat o scobitură în coasta dealului, în dreptul căreia tufele se îndeseau. Am aprins lumânările și ne-am strecurat de-a bușilea în borta cu pricina, cale de vreo două sute de metri, unde locul s-a lărgit dintr-odată. Tom se apucă să iscodească fiecare crăpătură și, în scurt timp, se făcu nevăzut într-un perete în care ai fi crezut că nu se poate ascunde niciun gândac. Ne-am târât pe urmele lui până când am ajuns într-un soi de chilie igrasioasă și înghețată, în care ne-am și oprit.

— Iar acum, grăi Tom, o să punem pe roate o bandă de tâlhari și o să-i zicem „Banda lui Tom Sawyer". Toți cei care au de gând să facă parte din bandă e musai să jure și să-și întărească legământul iscălindu-l cu propriul lor sânge.

Băgând de seamă că nimeni nu se dă în lături de la una ca asta, Tom scoase din buzunar o foaie de hârtie pe care scrisese jurământul și se apucă să ni-l citească. Scria acolo cum că toți băieții trebuie să se arate credincioși bandei și cu niciun chip să nu-i dea vreodată de gol tainele, că dacă cineva săvârșea vreun rău unuia din bandă, oricare alt membru al ei, căruia șeful îi ordona să-i vină de hac netrebnicului, cu familia lui cu tot, era dator să nu cârtească, fiindu-i interzis să pună ceva în gură sau să lipească pleoapă pe pleoapă până când nu-i onora pe toți și nu le cresta o cruce pe piept, adică semnul bandei. [...] Iar dacă vreunul din bandă dădea în vileag tainele ei, era musai să i se taie gâtul, iar cadavrul urma să fie dat pradă flăcărilor și cenușa împărțită în cele patru vânturi. Numele infamului trădător urma să fie șters cu sânge de pe listă și nu mai putea fi rostit nicicând de către ceilalți membri ai bandei, asupra lui căzând blestemul uitării veșnice. Toți băieții fură de acord că e un legământ grozav de reușit și-l întrebară pe Tom dacă îl scornise de capul lui.

— Oarecum, răspunse el, dar m-am ajutat și de cărțile cu pirați și tâlhari, căci orice bandă care se respectă are un legământ de soiul ăsta.

O parte dintre ei găsiră de cuviință că ar fi mai bine ca familiile băieților care ar da în vileag tainele bandei să fie și ele ucise.

Scanned with OKEN Scanner

— Strașnică idee! se entuziasmă Tom și îmbogăți jurământul scris cu câteva rânduri.

— Dar la o adică în ce fel o scoatem la capăt cu Huck Finn, că doar el n-are familie? își arată deodată Ben Rogers nedumerirea. [...]

Apoi se apucară să bată apa-n piuă pe chestia asta și n-a lipsit mult să nu mă mai primească în bandă, chipurile din cauză că se cuvine ca toți membrii să aibă o familie sau măcar pe cineva apropiat căruia să i se poate face de petrecanie, altfel n-ar fi corect pentru restul. Cu toții tăceau chitic, derutați, neavând habar pe unde să scoată cămașa. Era cât pe-aci să mă podidească plânsul, când dintr-odată îmi trecu prin cap că domnișoara Watson se potrivea la mare fix, așa că, la o adică, n-aveam decât să-i pună ei pielea-n băț.

— Da, așa mai merge. Acum ești în regulă! ziseră băieții. Huck poate să facă parte din bandă.

După aceea toți își înțepară degetul cu un ac, ca să aibă cu ce iscăli. Mi-am pus și eu însemnul pe listă.

— Iar acum, spuse Ben Rogers, să vedem ce blestemății o să săvârșească banda noastră.

— Păi o să se îndeletnicească numai cu tâlhării și crime, răspunse Tom.

— Dar ce o să prădăm? Case, vite, ori...

— Astea-s nimicuri! Să furi vite sau altele de soiul ăsta nu e tâlhărie adevărat, ci găinărie curată, sări Tom Sawyer cu gura. Noi nu suntem niște găinari amărâți, noi trebuie să lucrăm musai la scară mare. Suntem lotri de drumul mare. Ne punem măști, oprim diligențe și trăsuri pe șosea, le facem de petrecanie oamenilor și le luăm ceasurile, banii și ce mai au de preț.

— Trebuie neapărat să le facem felul?

— Păi cum altfel? Așa e cel mai bine! Nu toți aceia care se pricep la treaba asta sunt de acord, dar cei mai mulți spun că cel mai bine e să le faci tuturor de petrecanie, mai puțin altora pe care să-i ducem la peșteră și să-i ținem prizonieri până-i răscumpește careva.

— Asta ce mai înseamnă?

— Habar n-am. Dar așa se face, scrie în cărți. Și e de la sine înțeles că și noi trebuie să facem aidoma.

— Dar cum naiba să facem una ca asta, când n-avem nici cea mai mică idee despre ce vrea să însemne?

— Pe toți dracii, nu înțelegeți că e musai? Nu v-am zis că așa am citit în cărți că se face? Nu care cumva vă trece prin cap să faceți altfel decât scrie la carte, doar ca să se aleagă un talmeș-balmeș din tot!

— Nu-i greu de zis, Tom Sawyer, dar cum naiba să fie răscumpiți oamenii ăia, dacă n-avem habar despre ce e vorba? Eu asta vreau să știu. Dar tu la ce te gândești că ar putea să însemne?

Scanned with OKEN Scanner

— N-am nicio idee. Dar s-ar putea să însemne că-i ținem prizonieri până-și dau duhul.

— Așa mai vii de-acasă, nu-i rău. De ce nu ne-ai zis de la început? Îi ținem prizonieri până-i răscumpește moartea, numai că până atunci au să ne facă zile fripte, au să ne halească toate proviziile și au să încerce tot timpul să-și ia tălpășița.

— Mai las-o moartă, Ben Rogers! Cum naiba să-și ia tălpășița, când îi păzește ca pe ochii din cap un gardian, gata să-i ciuruiască la cea mai mică mișcare?

— Un gardian? Asta prea e trasă de păr. Adică cum, cineva să stea aici cât e noaptea de lungă, fără să-nchidă un ochi, ca nu cumva să dea bir cu fugiții? Mare gogomănie! N-ar fi mai cu cap să înșface careva o bâtă și să-i ardă la scăfârlie, să-i răscumpească numaidecât ce ajung?

— Nici vorbă. Nu scrie nicăieri așa ceva. Ia ascultă, Ben Rogers, ai de gând să faci după cum scrie la carte, sau nu? Ce-ți trece ție prin cap, că oamenii ăia care au scris cărțile nu se pricep ei mai bine ce se cuvine să faci și ce nu? Greșești! Nu, camarade, o să-i răscumpească cum scrie la carte.

— Mă rog, așa să fie. Dar după părerea mea e o mare gugumănie. Ia zi, le facem de petrecanie și femeilor?

— Ascultă, Ben Rogers, dacă aș fi așa de nepriceput ca tine, n-aș mai sufla o vorbă. Să le faci de petrecanie femeilor? Auzi ce tâmpenie ți-a mai trecut prin capul ăla sec! Nimeni n-a citit așa ceva, în nicio carte! Le aduci în peșteră și te porți cu ele precum cu niște doamne ce sunt. Și așa, cu timpul, prind drag de tine și nu mai vor cu niciun chip să se întoarcă acasă la ele.

— Dacă așa stă treaba, nu mai am nimic de spus, dar află de la mine că nu e nicio scofală. N-o să treacă mult timp și peștera noastră o să fie doldora de femei și de tot soiul de indivizi care așteaptă să fie răscumpiți, iar noi, bandiții, nici n-o să mai avem loc. Dar nu te opri. Eu am terminat ce aveam de zis.

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*, traducere de Lucian Popa)

1. Marchează cu „x" căsuța corespunzătoare tipului de enunț în care se încadrează fiecare dintre următoarele construcții și motivează alegerea făcută.

Enunț	Propoziție	Frază	Motivație
Mi-am pus și eu însemnul pe listă.			
Mai las-o moartă, Ben Rogers!			
Eu asta vreau să știu.			
— Așa mai vii de-acasă, nu-i rău.			
Eu am terminat ce aveam de zis.			

Scanned with OKEN Scanner

Tom scoase din buzunar o foaie de hârtie pe care scrisese jurământul și se apucă să ni-l citească.			
Mă rog, așa să fie.			
Și așa, cu timpul, prind drag de tine și nu mai vor cu niciun chip să se întoarcă acasă la ele.			

2. Selectează din enunțurile următoare elementele care asigură relația între propoziții, organizându-le pe două coloane:

a. *Coborând de pe deal, ne-am întâlnit cu Joe Harper, Ben Rogers și alți câțiva de la mal și am luat-o pe fluviu la vale, preț de vreo patru kilometri;*

b. *Am aprins lumânările și ne-am strecurat de-a bușilea în borta cu pricina, cale de vreo două sute de metri, unde locul s-a lărgit dintr-odată.*

c. *... dacă vreunul din bandă dădea în vileag tainele ei, era musai să i se taie gâtul, iar cadavrul urma să fie dat pradă flăcărilor și cenușa împărțită în cele patru vânturi;*

d. *Ne punem măști, oprim diligențe și trăsuri pe șosea, le facem de petrecanie oamenilor și le luăm ceasurile, banii și ce mai au de preț.*

e. *Auzi ce tâmpenie ți-a mai trecut prin capul ăla sec!*

f. *— Dacă așa stă treaba, nu mai am nimic de spus, dar află de la mine că nu e nicio scofală.*

Elemente coordonatoare	Elemente subordonatoare

3. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. Enunțul: *Coborând de pe deal, ne-am întâlnit cu Joe Harper, Ben Rogers și alți câțiva de la mal și am luat-o pe fluviu la vale, preț de vreo patru kilometri, până am ajuns la surpătura cea mare din povârnișul dealului, unde am și tras pe uscat.* este o frază formată din 5 propoziții. ☐

b. Sunt două propoziții principale și una subordonată în enunțul: *Cu toții tăceau chitic, derutați, neavând habar pe unde să scoată cămașa.* ☐

c. Enunțul: *Nu, camarade, o să-i răscumpească cum scrie la carte.* conține două propoziții principale și o subordonată. ☐

d. În enunțul: *la ascultă, Ben Rogers, ai de gând să faci după cum scrie la carte, sau nu?*, sunt două propoziții principale, aflate în relație de coordonare prin juxtapunere. ☐

Scanned with OKEN Scanner

4. Selectează, din textul citit, două enunțuri eliptice de predicat.

5. Identifică enunțurile care conțin construcții incidente și subliniază aceste construcții.

a. *Iar acum, grăi Tom, o să punem pe roate o bandă de tâlhari și o să-i zicem „Banda lui Tom Sawyer".*

b. *— Strașnică idee! se entuziasmă Tom și îmbogățiți jurământul scris cu câteva rânduri.*

c. *— Dar la o adică în ce fel o scoatem la capăt cu Huck Finn, că doar el n-are familie? își arată deodată Ben Rogers nedumerirea.*

d. *Apoi se apucară să bată apa-n piuă pe chestia asta și n-a lipsit mult să nu mă mai primească în bandă, chipurile din cauză că se cuvine ca toți membrii să aibă o familie sau măcar pe cineva apropiat căruia să i se poate face de petrecanie, altfel n-ar fi corect pentru restul.*

e. *— Dar ce o să prădăm? Case, vite, ori...*

f. *— Așa mai vii de-acasă, nu-i rău.*

6. Completează următoarele enunțuri respectând indicațiile dintre paranteze:

Ne-am vârât într-o adunătură ..... (atribut adjectival, adjectiv propriu-zis) *de tufe* ..... (atribut adjectival, adjectiv participial), *unde Tom ne-a pus pe toți să facem legământ* ..... (atribut substantival prepozițional) *că n-o să dăm în vileag secretul* ..... (atribut pronominal genitival), *după care ne-a arătat o scobitură în coasta dealului* ..... (atribut adverbial), *în dreptul căreia tufele* ..... (atribut adjectival, adjectiv provenit din verb la gerunziu) *se îndeseau.*

7. Identifică și analizează atributele din fragmentele următoare, menționând felul fiecăruia.

a. *Când am răzbit împreună cu Tom pe muchia dealului, am aruncat o privire spre târgușorul din vale...*

b. *Numele infamului trădător urma să fie șters cu sânge de pe listă și nu mai putea fi rostit nicicând de către ceilalți membri ai bandei, asupra lui căzând blestemul uitării veșnice.*

c. *— Oarecum, răspunse el, dar m-am ajutat și de cărțile cu pirați și tâlhari, căci orice bandă care se respectă are un legământ de soiul ăsta.*

d. *Nimeni n-a citit așa ceva, în nicio carte!*

e. *N-o să treacă mult timp și peștera noastră o să fie doldora de femei și de tot soiul de indivizi.*

Scanned with OKEN Scanner

8. Completează grupurile nominale sugerate prin corole de flori. Pentru petalele colorate cu mov, vei folosi subordonați atributivi din text, iar pentru cele colorate cu gri, pune-ți imaginația la încercare și creează tu alte atribute!

Provocare! Fiecare dintre atributele create de tine trebuie să facă referire la unul dintre simțuri (să fie epitet sinestezic).

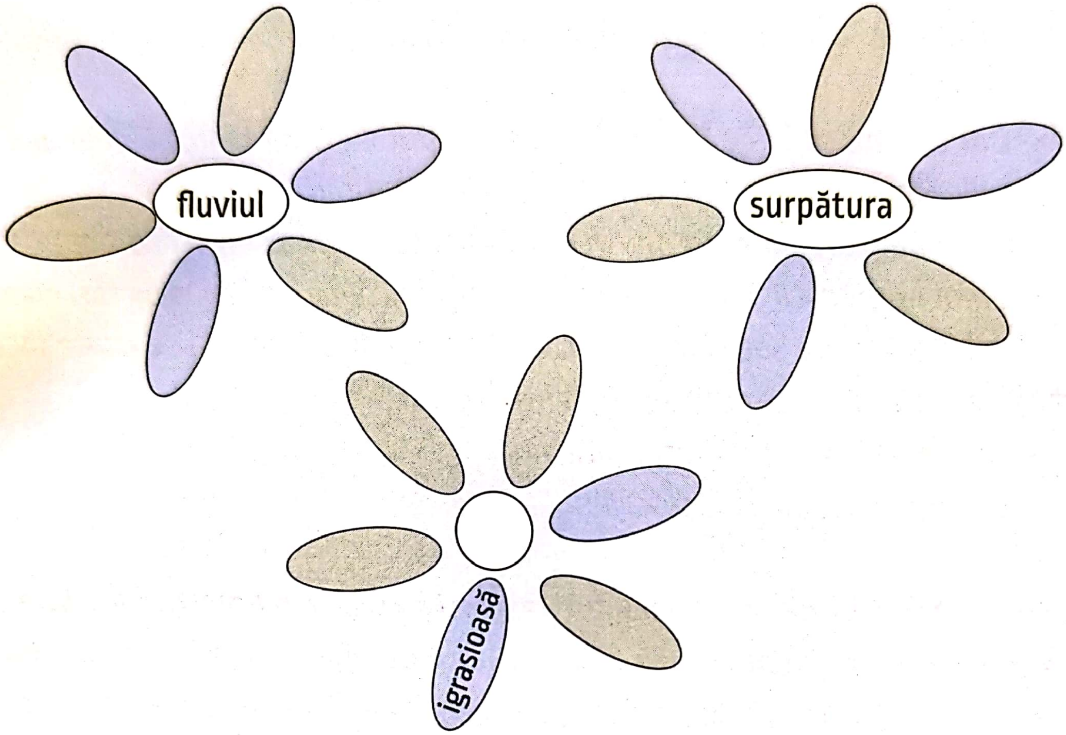

9. Citește frazele următoare și rezolvă cerințele de mai jos.

- *Când am răzbit împreună cu Tom pe muchia dealului, am aruncat o privire spre târgușorul din vale, unde pâlpâiau câteva luminițe, probabil în camerele unde se găseau oameni în suferință.*
- *Toți cei care au de gând să facă parte din bandă e musai să jure și să-și întărească legământul iscălindu-l cu propriul lor sânge.*
- *O parte dintre ei găsiră de cuviință că ar fi mai bine ca familiile băieților care ar da în vileag tainele bandei să fie și ele ucise.*
- *Băgând de seamă că nimeni nu se dă în lături de la una ca asta, Tom scoase din buzunar o foaie de hârtie pe care scrisese jurământul și se apucă să ni-l citească.*
- *N-o să treacă mult timp și peștera noastră o să fie doldora de femei și de tot soiul de indivizi care așteaptă să fie răscumpiți, iar noi, banditii, nici n-o să mai avem loc.*
- *Nu toți aceia care se pricep la treaba asta sunt de acord, dar cei mai mulți spun că cel mai bine e să le faci tuturor de petrecanie, mai puțin altora pe care să-i ducem la peșteră și să-i ținem prizonieri până-i răscumpește careva.*

Scanned with OKEN Scanner

a. Subliniază predicatele, menționează felul fiecăruia și partea de vorbire prin care este realizat.
b. Identifică elementele de relație de la nivelul frazei și menționează felul fiecăruia, precum și cazul și funcția sintactică (unde este posibil).
c. Delimitează propozițiile și realizează schema frazei.
d. Extrage propozițiile atributive și menționează elementul regent al fiecăreia.

10. Identifică, apoi contrage propozițiile atributive din următoarele fragmente. Ce părți de propoziție ai obținut?

a. *oricare alt membru al ei, căruia șeful îi ordona să-i vină de hac netrebnicului, cu familia lui cu tot, era dator să nu cârtească;*
b. *Ce-ți trece ție prin cap, că oamenii ăia care au scris cărțile nu se pricep ei mai bine ce se cuvine să faci și ce nu?*

11. Realizează expansiunea atributului subliniat în fiecare dintre următoarele fragmente. Ce ai obținut?

a. ... *am aruncat o privire spre târgușorul* ***din vale***;
b. ... *în camerele unde se găseau oameni* ***în suferință***.

12. Un elev de clasa a VIII-a a realizat planul de idei al textului citit. Folosește-l ca suport pentru redactarea rezumatului în care, pentru a evita repetițiile, vei construi fraze care să conțină cel puțin o subordonată atributivă.

a. *Mai mulți copii, prietenii lui Tom Sawyer, ajung împreună într-o scobitură a dealului.*
b. *Copiii înființează o ceată de bandiți.*
c. *Tom Sawyer, căpetenia lor, le cere să depună un jurământ de credință față de bandă.*
d. *Tom Sawyer mărturisește că s-a inspirat din cărți pentru scrierea jurământului.*
e. *Tom Sawyer nu este de acord cu hoții mărunte: case, vite, oi etc.*
f. *Tom Sawyer le cere să atace diligențe și trăsuri și să sechestreze oamenii pentru a cere răscumpărare pentru ei, deoarece așa scria în cărțile citite de el.*
g. *Ben Rogers consideră că, dacă nu-i omoară de la început, se va aglomera peștera.*

13. În ideile de la exercițiul anterior, apar apoziții. Identifică două dintre ele și explică punctuația lor.

14. Construiește patru fraze referitoare la conținutul textului. Fiecare dintre ele va conține o propoziție subordonată atributivă introdusă prin următoarele elemente de relație: *care, căruia, pe care, unde.*

Scanned with OKEN Scanner

15. Redactează un text de 120–150 de cuvinte, în care să caracterizezi personajul Tom Sawyer, menționând cel puțin două trăsături morale ale acestuia pe care le-ai putut deduce din felul în care vorbește.

Vei avea în vedere:

- folosirea a cel puțin câte unui atribut realizat prin substantiv, adjectiv și pronume, în cazuri diferite;
- folosirea a cel puțin câte unui atribut adverbial și verbal;
- folosirea unei apoziții;
- folosirea a cel puțin două fraze care să conțină câte o atributivă.

Scanned with OKEN Scanner

IV

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- **Complementul direct**
- **Completiva directă**
- **Complementul indirect**
- **Completiva indirectă**
- **Complementul prepozițional**
- **Completiva prepozițională**

TESTUL 1

- **Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.**

Gărzile au deschis larg ușile, iar unul dintre miniștrii tatălui meu mi-a anunțat sosirea:

— Prințesa Shiori'anma, cel mai tânăr dintre copiii imperiali, singura fiică a împăratului Hanriyu și a regretatei împărătese...

Înăuntru, tatăl meu și consoarta lui, mama mea vitregă, stăteau în partea din spate a sălii sumbre. Atmosfera părea tensionată, iar curtenii fremătau de nerăbdare, ocupați să-și împăturească și să-și reîmpăturească batistele umede pentru a-și șterge tâmplele transpirate. Am zărit spatele lordului Bushian și al fiului său — logodnicul meu —, amândoi îngenuncheați dinaintea împăratului. Doar mama mea vitregă m-a observat încremenită în prag. Și-a înclinat capul, iar ochii ei deschiși la culoare i-au găsit pe ai mei.

Un fior mi s-a strecurat pe șira spinării. Deodată, m-a străbătut teama că, dacă mergeam până la capăt cu ceremonia, aveam să devin ca ea: rece, tristă și singură. Și mai rău de atât, dacă nu o găseam pe Kiki, altcineva putea să o facă, iar secretul meu avea să ajungă la urechile tatei...

Secretul meu: că însuflețisem o pasăre de hârtie prin magie!

Magie interzisă!

Răsucindu-mă pe călcâie, m-am îndepărtat de uși și am trecut pe lângă Hasho, prea uluit de reacția mea ca să mă oprească.

— Prințesă Shiori! au strigat gărzile. Prințesă Shiori!

Mi-am aruncat haina de ceremonie în timp ce alergam după Kiki. Doar broderia cântărea cât armura unei santinele, iar când mi-am eliberat umerii și brațele de greutatea ei, am simțit cum îmi cresc aripi. Lăsând o moviliță de mătase în mijlocul holului, am sărit pe fereastră și am aterizat în grădină.

Scanned with OKEN Scanner

Sub strălucirea orbitoare a soarelui, am mijit ochii, atentă să nu o scap din priviri pe Kiki. S-a strecurat prin livada de cireși, apoi pe lângă arborii de citrice, unde zborul ei sălbatic a îmboldit găile să țâșnească de pe ramuri.

Intenționasem să o las pe Kiki în odaia mea, ascunsă într-o cutie de bijuterii, însă bătuse cu putere din aripi și se lovise cu atâta îndârjire de pereții închisorii ei, încât mă temusem că o slujnică ar putea s-o găsească în timp ce participam la ceremonie.

Cel mai bine e să o țin cu mine, mă gândisem.

„Promiți să fii cuminte?" o întrebasem eu.

Kiki ridicase și plecase capul, un gest pe care îl luasem drept un da.

Greșit! [...]

Dar nu aveam să fiu necruțătoare cu mine pentru că mi-era milă chiar și de o pasăre de hârtie.

Kiki era pasărea mea de hârtie. Din moment ce frații mei mai mari erau mai mereu ocupați cu îndatoririle princiare, mă simțeam singură. Kiki însă mă asculta, îmi păstra secretele și mă făcea să râd. În fiecare zi, devenea tot mai vie! Era prietena mea!

Trebuia să o aduc înapoi!

Pasărea mea de hârtie a aterizat în mijlocul Lacului Sacru, plutind pe apele sale liniștite cu un calm de neclintit – de parcă nu mi-ar fi tulburat toată dimineața. Gâfâiam când am ajuns la ea. Chiar și fără veșmântul de deasupra, rochia era atât de grea, încât abia îmi puteam trage sufletul.

– Kiki!

Am aruncat o pietricică în apă ca să-i atrag atenția, însă singura ei reacție a fost să plutească mai departe.

– N-avem timp de joacă!

Ce puteam să fac? Dacă avea să se descopere că am un talent pentru magie, oricât de neînsemnat ar fi acesta, urma să fiu alungată pentru totdeauna din Kiata – o soartă mult mai rea decât să fiu nevoită să mă căsătoresc cu un oarecare lord de rangul al treilea.

Mi-am scos în grabă sandalele, fără să mă obosesc să mă dezbrac de veșminte. Apoi am sărit în lac. [...]

Am înotat spre Kiki, cu spatele biciuit de razele fierbinți ale soarelui, însă pasărea de hârtie se cufunda tot mai adânc în apă. Faldurile rochiei se înfășurau strâns în jurul meu, fustele agățându-mi-se de picioare de fiecare dată când le mișcam.

(Elizabeth Lim, *Șase cocori stacojii*, traducere de Simona Ștefana Stoica)

1. Bifează enunțurile în care există un complement direct:

- *Gărzile au deschis larg ușile.* ☐
- *Cel mai bine e să o țin cu mine.* ☐
- *Am înotat spre Kiki, cu spatele biciuit de razele fierbinți ale soarelui.* ☐
- *... curtenii fremătau de nerăbdare.* ☐

Scanned with OKEN Scanner

- *Trebuia să o aduc înapoi!* ☐
- *Pasărea mea de hârtie a aterizat în mijlocul Lacului Sacru.* ☐
- *... mi-era milă chiar și de o pasăre de hârtie.* ☐
- *N-avem timp de joacă!* ☐

2. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- În enunțul: *Intenționasem să o las pe Kiki în odaia mea, ascunsă într-o cutie de bijuterii.*, există, în ordine:

a. un complement direct, un complement indirect, un complement prepozițional;
b. un complement direct realizat propozițional, un complement direct anticipat prin clitic pronominal, un atribut realizat prin substantiv;
c. un complement indirect, un circumstanțial de timp, un complement prepozițional.

- În enunțul: *Am aruncat o pietricică în apă ca să-i atrag atenția*, există, în ordine:

a. un complement direct, un circumstanțial, un complement indirect;
b. un complement direct, un complement prepozițional, un complement indirect;
c. un circumstanțial, un complement prepozițional realizat propozițional, un complement indirect.

- În enunțul: *... frații mei mai mari erau mai mereu ocupați cu îndatoririle princiare.*, există, în ordine:

a. un subiect, un atribut, un complement prepozițional;
b. un atribut, un nume predicativ, un complement indirect;
c. un subiect, un atribut, un complement direct.

3. Identifică funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvențele următoare și partea de vorbire prin care se exprimă:

Secvență	Funcție sintactică	Parte de vorbire
... unul dintre miniștrii tatălui meu mi-a anunțat <u>sosirea</u>.		
... ochii ei deschiși la culoare i-au găsit <u>pe ai mei</u>.		
... mi-am eliberat umerii și brațele <u>de greutatea</u> ei.		
Mi-am scos în grabă sandalele, fără să mă obosesc să mă dezbrac <u>de veșminte</u>.		
... se lovise cu atâta îndârjire <u>de pereții</u> închisorii ei.		
Am aruncat o pietricică în apă ca să-<u>i</u> atrag atenția.		
... o slujnică ar putea s-<u>o</u> găsească.		
... abia îmi puteam <u>trage</u> sufletul.		

Scanned with OKEN Scanner

4. **Indică tipul subordonatelor din enunțurile următoare, menționând valoarea morfologică a termenului regent:**

a. *Am simțit cum îmi cresc aripi.*
b. *... să fiu nevoită să mă căsătoresc cu un oarecare lord de rangul al treilea.*
c. *Intenționasem să o las pe Kiki în odaia mea.*
d. *Am mijit ochii, atentă să nu o scap din priviri pe Kiki.*

5. **Ioana a primit ca temă la școală să construiască enunțuri în care secvența *mă simțeam singură* să fie, pe rând, completivă directă și completivă prepozițională. Nefiind sigură de rezolvare, a notat mai multe exemple. Ajut-o să păstreze numai răspunsurile corecte.**

a. *Știa că mă simțeam singură.*
b. *Înțelesese că mă simțeam singură.*
c. *Că mă simțeam singură, auzise de mult, de la prietena mea.*
d. *Iată că mă simțeam singură.*
e. *Gândul că mă simțeam singură nu îi dădea pace.*
f. *Nu vorbeam mult, că mă simțeam singură.*
g. *Necăjită că mă simțeam singură, încercam să găsesc energia bună în sport.*
h. *Avea bănuiala că mă simțeam singură.*

6. **Pentru a găsi funcția sintactică a cuvintelor subliniate, asociază propozițiile din prima coloană cu elementele din coloana a doua:**

Am înotat spre Kiki, cu spatele biciuit <u>de razele</u> fierbinți ale soarelui.	circumstanțial de mod
Pasărea mea de hârtie a aterizat în mijlocul Lacului Sacru, plutind <u>pe apele</u> sale liniștite.	circumstanțial de loc
... am un talent <u>pentru magie</u>	complement indirect
... <u>mă</u> făcea să râd.	complement direct
... <u>unul</u> dintre miniștrii tatălui meu mi-a anunțat sosirea:	complement de agent
... bătuse <u>cu putere</u> din aripi	atribut
	subiect

7. **Fragmentul-suport extras din romanul *Șase cocori stacojii* i-a stârnit curiozitatea Alexandrei, care a făcut niște însemnări în jurnal. Identifică în aceste enunțuri complementele indirecte și precizează partea de vorbire prin care se exprimă:**

Buftea, 1 septembrie 2022

Le-am făcut astăzi o bucurie alor mei și am lucrat un test la gramatică, pornind de la un fragment aparținând autoarei Elizabeth Lim. Cartea se numește „Șase cocori stacojii". Sunt intrigată și fascinată deopotrivă. Cui îi vine în minte un astfel

Scanned with OKEN Scanner

de titlu? Un lucru este cert: tuturor ne plac poveștile, mie în special, așa că trebuie neapărat să găsesc această carte și să aflu secretele prințesei cu nume asiatic și cu pasărea de hârtie.

8. Reformulează enunțurile următoare pentru a include partea de propoziție indicată:

- *Faldurile rochiei se înfășurau strâns.*

a. complement prepozițional exprimat prin pronume personal;
b. complement prepozițional exprimat prin pronume demonstrativ;
c. complement prepozițional exprimat prin substantiv comun;
d. complement prepozițional exprimat prin pronume posesiv.

- *Ce să fac?*

a. complement indirect exprimat prin pronume personal;
b. complement indirect exprimat prin pronume demonstrativ;
c. complement indirect exprimat prin substantiv comun;
d. complement indirect exprimat prin pronume posesiv.

9. Identifică în enunțurile următoare complementele directe și indirecte și dublează-le prin clitice pronominale:

a. *În tabăra de creație, am întâlnit fetele care realizează culegerea de povești.*
b. *Am spus tuturor ce am discutat cu dragonul.*
c. *Iată pe cel care a câștigat.*
d. *Spune celui de-al doilea că problema este rezolvată.*

10. Alcătuiește două enunțuri în care verbul *a face* să fie termen regent pentru o completivă indirectă și pentru o completivă directă.

11. Alcătuiește enunțuri în care propoziția: *Am simțit.* să fie regentă pentru o completivă directă introdusă prin adverb relativ.

12. Imaginează-ți că ai găsit pasărea de hârtie și că ea poate vorbi cu tine despre lumea din care vine. Realizează un dialog de 10–12 replici, în care să incluzi cele trei tipuri de propoziții subordonate (completiva directă, completiva indirectă și completiva prepozițională), pe care le vei transcrie la final, indicând felul fiecăreia.

13. Pasărea de hârtie are imprimat un text pe care ai vrea să îl descifrezi, dar constați că are greșeli și decizi să îl corectezi:

Țara care o cauți poate fii văzută decât de copiii. Vin-o alături de prietenii tăi și de colegii voștrii. Fiți încredințați că voi pute-ți transforma lumea pentru a o face mai bună. Spune întotdeauna adevărul și nu fă niciodată o faptă a căror urmare știi că nu î-ți va face cinste.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Ne-am reluat drumul. Zece minute mai târziu, intram în sat. Atunci am remarcat un lucru pe care nu l-am putut vedea din vârful muntelui. Toate casele aveau fortificaţii precum acelea ale locuinţei doamnei Savilia; nu cu metereze, pentru că sărăcia proprietarilor nu le permitea, pesemne, luxul acestor întărituri, ci pur și simplu cu grinzi, cu care au căptușit părţile interioare ale ferestrelor, amenajând totodată deschizături pentru a putea strecura ţevile puștilor. Alte ferestre erau fortificate cu cărămizi roșii. Mi-am întrebat ghidul cum se numeau aceste deschizături; mi-a răspuns că erau arcași, răspuns care m-a făcut să înţeleg că vendetele corsicane erau anterioare inventării armelor de foc. [...]

Din când în când, de dincolo de ferestre, se zărea scânteierea unui ochi curios care ne privea trecând, dar era imposibil de distins dacă ochiul aparţinea unui bărbat sau unei femei. Am ajuns la casa pe care i-am indicat-o ghidului meu: cert este că, aparent fortificată cu meterezele pe care le zărisem, în realitate, nu era deloc astfel, adică ferestrele nu aveau nici grinzi, nici cărămizi, nici arcași, ci simple pătrate de geam protejate, noaptea, de obloane de lemn. [...]

Nici n-a bătut bine ghidul meu, că poarta s-a și deschis, nu timid, ezitant, întredeschisă, ci larg, cât era de mare. A apărut un valet... [...]

— Prietene, i-am spus eu, este o mare indiscreţie din partea unui străin care nu cunoaște pe nimeni la Sullacaro să ceară ospitalitate de la stăpâna dumitale?

— Firește că nu, excelenţă, a răspuns el; un străin onorează casa dinaintea căreia se oprește. Maria, continuă el, întorcându-se către o slujnică din spatele lui, mergi și o anunţă pe doamna Savilia că un călător francez cere găzduire. [...]

Am început să urc agale scara cu pricina și am făcut câţiva paşi în interior.

La o cotitură a holului, m-am trezit faţă în faţă cu o femeie înaltă, îmbrăcată în negru.

Mi-am dat seama că această femeie de treizeci și opt, patruzeci de ani, încă frumoasă, era stăpâna casei; m-am oprit în faţa ei. [...]

— Din această clipă, domnule, casa vă aparţine. Folosiţi-o, așadar, ca și cum ar fi a voastră.

— Vă cer ospitalitate doar pentru o noapte, doamnă. Mâine dimineaţă, la răsărit, voi pleca. [...]

— Maria, continuă doamna de Franchi, condu-l pe domnul în camera lui Louis. Aprinde de îndată focul și adu apă caldă. Mă iertaţi, continuă ea, întorcându-se spre mine, în timp ce servitoarea se grăbea să îi îndeplinească poruncile, știu că primele trebuinţe ale unui călător obosit sunt apa și focul. Aveţi bunătatea de a o

Scanned with OKEN Scanner

urma pe această copilă, domnule. Cereţi-i tot ce aveţi trebuinţă. Cinăm peste o oră, iar fiul meu, care se va fi întors până atunci, va avea onoarea de a vă întreba dacă doriţi să vă alăturaţi nouă. [...]

În vreme ce Maria aprindea focul și îmi pregătea apa, mi-a venit cheful să fac un inventar al camerei și, în funcţie de mobilier, să îmi fac o idee despre cel care o locuiește. În scurt timp am trecut de la proiect la realizare; m-am răsucit pe călcâiul stâng și am executat o mișcare de rotaţie în jurul meu, care mi-a permis să trec în revistă, unul după altul, diferitele obiecte de care eram înconjurat. [...]

Sertarele biroului aveau cheile în ele; am deschis unul. Am găsit acolo fragmente ale unei istorii a Corsicii, o lucrare despre mijloacele care pot fi utilizate pentru a aboli vendeta, câteva versuri în franceză, câteva sonete în italiană. Toate, în formă de manuscris. Era mai mult decât aveam nevoie și presimţeam că nu trebuia să împing mai departe cercetările pentru a-mi face o părere despre domnul Louis de Franchi. Trebuie să fi fost un tânăr blând, studios, partizan al reformelor franceze. Am înţeles de ce plecase la Paris cu gândul de a deveni avocat. Fără îndoială, pentru el exista un întreg viitor de civilizaţie în acest proiect. Iată ce gânduri îmi treceau prin minte în timp ce mă îmbrăcam. După cum i-am spus mai devreme doamnei Franchi, ţinuta mea, deși nu era lipsită de un aer pitoresc, avea nevoie de o anumită indulgenţă.

Ea se compunea dintr-o vestă din velur negru, despicată la cusăturile mânecilor, pentru a permite trupului să respire în orele calde ale zilei, și din acele pasmanterii după moda spaniolă, prin care se zărea o cămașă din mătase în dungi. [...] În sfârșit, urma o pălărie din fetru, care lua ce formă doreai să-i dai, în special cea de sombrero.

Tocmai terminam de îmbrăcat această costumaţie, pe care o recomand călătorilor drept una dintre cele mai comode din câte cunosc, când ușa s-a deschis și a apărut servitorul care mă întâmpinase în pragul casei. Venise ca să mă anunţe că tânărul lui stăpân, domnul Lucien de Franchi, tocmai ajunsese acasă și mă ruga să îi fac onoarea – dacă îmi terminasem toaleta – de a-l primi ca să îmi ureze bun venit.

(Alexandre Dumas, *Fraţii corsicani*, traducere de Diana Morărașu)

1. Marchează cu „x" căsuța corespunzătoare funcției sintactice pe care cuvântul evidențiat o îndeplinește în fiecare enunț.

a.

Enunț	Atribut	Complement
... urma o pălărie **din fetru**, care lua ce formă doreai să-i dai;		
... prin care se zărea o cămașă **din mătase** în dungi;		
... pentru că sărăcia **proprietarilor** nu le permitea, pesemne, luxul acestor întărituri;		

Scanned with OKEN Scanner

... de dincolo de ferestre, se zărea scânteierea **unui ochi** curios;		
... pe care o recomand **călătorilor** drept una dintre cele mai comode;		
Maria, continuă el, întorcându-se către o slujnică **din spatele lui**;		
... este o mare indiscreţie din partea unui străin [...] să ceară ospitalitate **de la stăpâna** dumitale.		

b.

Enunț	Subiect	Complement
În sfârșit, urma **o pălărie** din fetru;		
... de dincolo de ferestre, se zărea **scânteierea** unui ochi curios;		
... ușa s-a deschis și a apărut **servitorul**;		
Am început să urc agale **scara** cu pricina;		
Nici n-a bătut bine ghidul meu, că **poarta** s-a și deschis;		
... un străin onorează **casa** dinaintea căreia se oprește;		
Toate **casele** aveau fortificaţii precum acelea ale locuinţei doamnei Savilia.		

2. Bifează enunțurile în care cuvântul subliniat este complement direct.

- ... avea <u>nevoie</u> de o anumită indulgenţă. ☐
- ... a apărut servitorul <u>care</u> mă întâmpinase în pragul casei. ☐
- Aveţi <u>bunătatea</u> de a o urma pe această copilă, domnule. ☐
- ... va avea <u>onoarea</u> de a vă întreba dacă doriţi să vă alăturaţi nouă. ☐
- Am înţeles de ce plecase la Paris cu gândul de a deveni <u>avocat</u>. ☐
- Trebuie să fi fost <u>un tânăr</u> blând, studios, partizan al reformelor franceze. ☐
- ... nu trebuia să împing mai departe cercetările pentru a-mi face o <u>părere</u> despre domnul Louis de Franchi. ☐
- ... era imposibil <u>de distins</u> dacă ochiul aparţinea unui bărbat sau unei femei. ☐

3. Indică părțile de vorbire prin care se exprimă complementele directe de la punctul *i.*, respectiv complementele indirecte de la punctul *ii.*

i.

a. Tocmai terminam de îmbrăcat această costumaţie pe care o recomand călătorilor.

b. ... este o mare indiscreţie din partea unui străin care nu cunoaște pe nimeni la Sullacaro.

c. Cereţi-i tot ce aveţi trebuinţă.

d. Sertarele biroului aveau cheile în ele; am deschis unul.

Scanned with OKEN Scanner

ii.

a. ... *era imposibil de distins dacă ochiul aparţinea unui bărbat sau unei femei.*

b. ... *nu cu metereze, pentru că sărăcia proprietarilor nu le permitea, pesemne, luxul acestor întărituri.*

c. — *Din această clipă, domnule, casa vă aparţine.*

4. Precizează termenii regenți:

i. ai complementelor directe din secvențele:

a. *Tocmai terminam de îmbrăcat această costumaţie.*

b. ... *va avea onoarea de a vă întreba.*

c. ... *o lucrare despre mijloacele care pot fi utilizate pentru a aboli vendeta.*

ii. ai complementelor indirecte din secvențele:

a. *Vă cer ospitalitate doar pentru o noapte.*

b. ... *pentru a permite trupului să respire în orele calde ale zilei.*

iii. ai complementelor prepoziționale din secvențele:

a. *Fără îndoială, pentru el exista un întreg viitor de civilizaţie în acest proiect.*

b. ... *să îmi fac o idee despre cel care o locuiește.*

c. ... *ţinuta mea, deși nu era lipsită de un aer pitoresc, avea nevoie de o anumită indulgenţă.*

d. *Din când în când, de dincolo de ferestre, se zărea scânteierea unui ochi curios.*

e. ... *m-am trezit faţă în faţă cu o femeie înaltă îmbrăcată în negru.*

5. Precizează părțile de vorbire prin care se exprimă complementele prepoziționale de la exercițiul anterior.

6. Selectează, din enunțurile de mai jos, complementele directe și indirecte dublate prin clitice pronominale și precizează dacă sunt anticipate sau reluate de acestea.

- *Am ajuns la casa pe care i-am indicat-o ghidului meu.*
- ... *mergi și o anunţă pe doamna Savilia că un călător francez cere găzduire.*
- — *Maria, continuă doamna de Franchi, condu-l pe domnul în camera lui Louis.*
- *Aveţi bunătatea de a o urma pe această copilă, domnule.*

7. Bifează căsuța corespunzătoare secvențelor în care cliticele pronominale evidențiate au funcție sintactică de complement direct sau indirect.

- ... *doriţi să vă alăturaţi nouă;* ☐
- ... *va avea onoarea de a vă întreba;* ☐
- *Ea se compunea dintr-o vestă din velur negru;* ☐
- *Tocmai terminam de îmbrăcat această costumaţie, pe care o recomand călătorilor.* ☐

Scanned with OKEN Scanner

8. **Identifică propozițiile completive directe și precizează termenii regenți.**

- *... mergi și o anunță pe doamna Savilia că un călător francez cere găzduire.*
- *... știu că primele trebuințe ale unui călător obosit sunt apa și focul.*
- *... pentru a permite trupului să respire în orele calde ale zilei.*
- *Iată ce gânduri îmi treceau prin minte în timp ce mă îmbrăcam.*

9. **Identifică propozițiile completive directe și precizează elementele de relație.**

- *Am înțeles de ce plecase la Paris cu gândul de a deveni avocat.*
- *Iată ce gânduri îmi treceau prin minte în timp ce mă îmbrăcam.*
- *... mi-a răspuns că erau arcași, răspuns care m-a făcut să înțeleg că vendetele corsicane erau anterioare inventării armelor de foc.*
- *... va avea onoarea de a vă întreba dacă doriți să vă alăturați nouă.*
- *Mi-am întrebat ghidul cum se numeau aceste deschizături.*

10. **Identifică propozițiile completive prepoziționale și precizează elementul de relație.**

a. *Călătorul are încredere în ceea ce îi spune ghidul.*
b. *Din partea gazdelor, călătorul obosit beneficiază de orice dorește.*
c. *Stăpâna casei o îndeamnă pe Maria să-i pregătească noului sosit camera.*
d. *Călătorul se convinge că Louis plecase la Paris pentru a deveni avocat.*
e. *Călătorul își propune să fie atent la orice lucru se află în încăpere.*

11. **Asociază frazele din coloana din stânga cu elementul de relație potrivit pentru a introduce completiva indirectă, din coloana din dreapta.**

a.	*Cui va ajunge acasă îi va face plăcere a-l cunoaște pe călător.*	1.	pronume relativ
b.	*Slujnica se supune cărui stăpân îi dă ordine.*	2.	adjectiv pronominal relativ
c.	*Vai cui rămâne fără adăpost peste noapte!*	3.	pronume nehotărât
d.	*Omul obosit a procedat potrivit oricui l-a sfătuit.*	4.	adjectiv pronominal nehotărât
e.	*Apa și focul sunt necesare oricărui călător sosește obosit de pe drum.*		

12. **Precizează termenii regenți ai completivelor indirecte de la exercițiul anterior.**

13. **Delimitează propozițiile din frazele de mai jos și precizează felul acestora.**

a. *Călătorul îl întreabă pe valetul care deschide poarta dacă stăpâna casei acceptă găzduirea unui străin. Valetul îi asigură că un străin onorează casa unde se oprește și îi ordonă Mariei să îi dea de știre doamnei Savilia că un călător francez cere găzduire.*

Scanned with OKEN Scanner

b. *Urcând scările, călătorul întâlnește pe hol pe cine era însăși stăpâna casei. Femeia îl îndeamnă pe bărbat să se simtă ca acasă și să conteze pe cea care este slujnică, cerându-i oricând orice îi este necesar.*

14. Identifică funcția sintactică a pronumelui relativ *care* din frazele de mai jos.

a. *Atunci am remarcat un lucru pe care nu l-am putut vedea din vârful muntelui.*
b. *Prietene, i-am spus eu, este o mare indiscreţie din partea unui străin care nu cunoaște pe nimeni la Sullacaro.*
c. *... mi-a permis să trec în revistă, unul după altul, diferitele obiecte de care eram înconjurat.*
d. *Ea se compunea dintr-o vestă din velur negru [...] și din acele pasmanterii după moda spaniolă, prin care se zărea o cămașă din mătase în dungi.*

15. Extrage subordonatele introduse prin pronumele relativ *care* de la exercițiul anterior și precizează felul lor.

16. Construiește trei fraze în care pronumele relativ *care* să introducă, pe rând, o completivă directă, o completivă indirectă și o completivă prepozițională.

17. Construiește fraze în care să existe:

a. o propoziție completivă directă care să aibă ca regent o locuțiune verbală;
b. o propoziție completivă indirectă care să aibă ca regent verbul *a recomanda* la modul imperativ;
c. o propoziție completivă directă care să aibă ca element de relație un adverb relativ;
d. o propoziție completivă prepozițională care să aibă ca regent un verb la mod personal;
e. o propoziție completivă prepozițională care să aibă ca element de relație pronumele relativ *cine*.

18. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- Propoziția subordonată din fraza: *Cereţi-i tot ce aveţi trebuinţă* este:

a. completivă directă;
b. completivă indirectă;
c. completivă prepozițională;
d. atributivă.

- Raportul de coordonare din fraza: *Am început să urc agale scara cu pricina și am făcut câţiva paşi în interior* se realizează între:

a. două propoziții principale;
b. două propoziții completive directe;
c. două complemente directe.

Scanned with OKEN Scanner

- Raportul de coordonare din fraza: *mi-a venit cheful să fac un inventar al camerei și, în funcție de mobilier, să îmi fac o idee despre cel* se realizează între:

a. două propoziții principale;
b. două propoziții completive directe;
c. două propoziții atributive;
d. o propoziție principală și o propoziție atributivă.

- Propoziția completivă directă din fraza: *Era mai mult decât aveam nevoie și presimțeam că nu trebuia să împing mai departe cercetările pentru a-mi face o părere despre domnul Louis de Franchi.* este:

a. *că nu trebuia să împing mai departe cercetările*;
b. *că nu trebuia*;
c. *să împing mai departe cercetările*;
d. *să împing mai departe cercetările pentru a-mi face o părere despre domnul Louis de Franchi.*

- În fraza: *Venise ca să mă anunțe că tânărul lui stăpân, domnul Lucien de Franchi, tocmai ajunsese acasă și mă ruga să îi fac onoarea – dacă îmi terminasem toaleta – de a-l primi ca să îmi ureze bun venit.*, există:

a. o singură propoziție completivă directă;
b. două propoziții completive directe;
c. trei propoziții completive directe;
d. patru propoziții completive directe.

- Propoziția subordonată din fraza: *Mi-am dat seama că această femeie de treizeci și opt, patruzeci de ani, încă frumoasă, era stăpâna casei.* este:

a. atributivă;
b. completivă directă;
c. completivă indirectă;
d. completivă prepozițională.

19. Provocare! Testează-ți limitele la gramatică, răspunzând la cerințele de mai jos.

(1)

a. Precizează funcția sintactică și valoarea morfologică a cuvântului subliniat din enunțul: *Folosiți-o, așadar, ca și cum ar fi a voastră.*

b. Alcătuiește un enunț în care cuvântul subliniat să îndeplinească funcția sintactică de complement direct.

(2)

Indică funcția sintactică și termenii regenți ai cuvintelor subliniate din secvențele:

- *Toate casele aveau fortificații precum acelea ale locuinței doamnei Savilia; nu cu metereze, [...] ci pur și simplu cu grinzi, cu care au căptușit părțile interioare ale ferestrelor, amenajând totodată deschizături.*
- *... amenajând totodată deschizături pentru a putea strecura țevile puștilor.*

Scanned with OKEN Scanner

(3)

a. Identifică, în enunțurile de mai jos, complementele directe.

b. Precizează părțile de vorbire prin care se exprimă complementele directe și termenii regenți ai acestora.

- *Călătorul bagă de seamă fortificațiile caselor.*
- *Gazda i-a întâmpinat cu ospitalitate pe cei doi.*
- *„Poftim camera!" i-ar fi putut spune doamna Franchi călătorului.*
- *Călătorul își dorește a scoate la iveală informații despre Louis de Franchi.*

(4)

a. Identifică, în enunțurile de mai jos, complementele indirecte.

b. Precizează termenii regenți ai acestora.

- *Casa doamnei Franchi a fost un loc propice călătorilor.*
- *Conform mărturisirii naratorului, bărbatul purta vestă din velur și pălărie din fetru.*
- *Bravo valetului, care întâmpină cu ospitalitate străinii.*

(5)

a. Identifică, în textul de mai jos, complementele prepoziționale.

b. Precizează părțile de vorbire prin care se exprimă.

Călătorul apelează la cei doi pentru a găsi un loc de dormit peste noapte. Hotărât a face un inventar al camerei în care este găzduit, se apucă de scotocit în sertarele biroului, unde găsește mai multe manuscrise.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

În timp ce vărul Bénédict lucra astfel, doamna Weldon nu-l lăsa pe micuțul Jack fără nicio ocupație. Ea însăși îl învăța să scrie și să citească. În ceea ce privește socotitul, prietenul său Dick Sand era acela care îi arăta primele operații. [...]

Jack învăța să citească nu din abecedar, ci cu niște litere mobile, tipărite cu roșu pe cuburi de lemn, pe care se amuza să le aranjeze în așa fel încât să alcătuiască cuvinte. Uneori, doamna Weldon lua cuburile, forma un cuvânt, apoi le amesteca, iar Jack trebuia să le așeze din nou în ordinea dorită. Băiețelului îi plăcea mult această metodă de a învăța să citească. Își petrecea în fiecare zi câteva ceasuri fie în cabină, fie pe punte, făcând și desfăcând cuvinte.

Dar acest fapt provocă într-o zi o întâmplare atât de neobișnuită, încât se cuvine să vă fie adusă la cunoștință cu ceva mai multe amănunte. [...]

Jack, pe jumătate culcat pe punte, se distra să compună un cuvânt pe care bătrânul Tom urma să îl refacă după ce literele aveau să fie amestecate. Tom, acoperindu-și ochii, ca să nu trișeze, așa cum e regula, nu trebuia să vadă nimic și nici nu vedea nimic din ceea ce făcea băiețelul. [...]

Dingo, care începuse de câteva clipe să se învârtă pe lângă el, deodată se opri. Privirea i se ațintì într-un punct fix, laba dreaptă i se ridică, coada începu să i se miște repede. Apoi, brusc, aruncându-se asupra unuia dintre cuburile de lemn, îl prinse în colți și se duse să îl depună pe punte, la câțiva pași de Jack.

Acest cub avea pe el o majusculă – litera S.

– Dingo! Ei, Dingo! strigă băiețelul, căruia îi fusese teamă la început ca S-ul său să nu fie înghițit de câine.

Dingo se întoarse și, luând-o de la capăt cu aceeași manevră, înșfăcă un alt cub și se duse să îl așeze lângă celălalt.

Acest al doilea cub era un V mare. De data asta, Jack scoase un țipăt. [...] Dingo cunoaște literele! Dingo știe să citească! [...]

– Deci, întrebă căpitanul Hull, nimeni nu a aflat niciodată al cui a fost acest câine și de unde venea? [...]

– Dar, domnule, întrebă novicele, nu este cât se poate de uimitor faptul că un câine poate recunoaște semnele alfabetului?

– Ba nu! strigă micul Jack. Mama mi-a spus de multe ori povestea unui câine care știa să scrie și să citească și chiar să joace domino, ca un adevărat dascăl!

– Dragul meu copil, spuse doamna, zâmbind, dar câinele acela care se numea Munito, nu era nicidecum un învățat, cum bănuiești tu. Dacă aș crede ceea ce mi s-a istorisit, nu putea să deosebească deloc una de alta literele pe care le folosea

Scanned with OKEN Scanner

ca să alcătuiască cuvinte. Dar stăpânul lui, un american ager la minte, își dăduse seama ce auz ascuțit avea Munito și se străduise să-i educe acest simț, obținând rezultatele cele mai neașteptate.

– Și cum făcea, doamnă? întrebă Dick Sand, pe care povestea îl captivase aproape la fel de mult ca pe micul Jack.

– Uite cum făcea, dragul meu prieten. Atunci când Munito trebuia să „lucreze" în fața publicului, pe o masă erau înșirate niște litere ca acestea. Munito se plimba printre ele. Câinele se învârtea de colo-colo, pe masă, așteptând să i se ceară fie cu voce tare, fie în șoaptă, să formeze un cuvânt. Însă doar cu condiția ca stăpânul său să cunoască acel cuvânt.

– Așadar, în absența stăpânului său?... spuse novicele.

– Câinele n-ar fi știut ce să facă, răspunse doamna Weldon, și iată de ce: cu literele înșirate pe masă, Munito începea să meargă printre ele. Atunci când ajungea în fața acelora pe care trebuia să le aleagă ca să formeze cuvântul cerut, se oprea; dar, dacă se oprea, o făcea pentru că auzea trosnetul unei scobitori, imperceptibil pentru oricine altcineva, pe care americanul o făcea să pârâie în buzunarul său. Acest trosnet era pentru Munito semnalul să ia litera și să se ducă să o așeze la locul cuvenit.

(Jules Verne, *Căpitan la 15 ani*, traducere de Traian Fințescu)

1. Indică părțile de vorbire prin care se exprimă complementele directe din secvențele următoare, extrase din text:

- *... doamna Weldon nu-l lăsa [...] fără nicio ocupație.*
- *De data asta, Jack scoase un țipăt.*
- *... bătrânul Tom urma să îl refacă.*
- *... și nici nu vedea nimic.*
- *... nu este cât se poate de uimitor faptul că un câine poate recunoaște semnele alfabetului?*

2. a. Subliniază complementele directe din secvențele următoare, extrase din text:

- *Ea însăși îl învăța.*
- *Își petrecea în fiecare zi câteva ceasuri fie în cabină, fie pe punte, făcând și desfăcând cuvinte.*
- *Tom, acoperindu-și ochii, ca să nu trișeze.*
- *... obținând rezultatele cele mai neașteptate.*
- *Acest cub avea pe el o majusculă – litera S.*

b. Indică, pentru fiecare complement, identificat la punctul *a*, valoarea morfologică a termenului regent.

Scanned with OKEN Scanner

3. Asociază frazele din coloana din stânga cu elementul regent al fiecărei subordonate completive directe din coloana din dreapta.

a.	*Jack învăța să citească nu din abecedar.*	1.	verb predicativ (condițional-optativ)
b.	*... îi plăcea mult această metodă de a învăța să citească.*	2.	formă verbală nepersonală (infinitiv)
c.	*Uite cum făcea, dragul meu prieten.*	3.	formă verbală nepersonală (gerunziu)
d.	*Câinele se învârtea așteptând să i se ceară;*	4.	interjecție
e.	*Câinele n-ar fi știut ce să facă.*	5.	verb predicativ (indicativ)
		6.	locuțiune verbală

4. a. Menționează subordonata completivă prepozițională din enunțul de mai jos.

Dar stăpânul lui, un american ager la minte, își dăduse seama ce auz ascuțit avea Munito.

b. Precizează valoarea morfologică a termenului regent pentru subordonata identificată la punctul *a*.

c. Rescrie enunțul, astfel încât subordonata completivă prepozițională să devină complement prepozițional. Enunțul obținut este propoziție sau frază? Cum motivezi răspunsul tău?

5. Selectează, din enunțurile de mai jos, complementul direct și complementul indirect dublate prin clitice pronominale:

- *... doamna Weldon nu-l lăsa pe micuțul Jack fără nicio ocupație.*
- *Băiețelului îi plăcea mult această metodă.*

6. a. Delimitează propozițiile din fraza de mai jos și precizează felul fiecărei propoziții subordonate și valoarea morfologică a termenului regent.

Privirea i se ațintí într-un punct fix, laba dreaptă i se ridică, coada începu să i se miște repede.

b. Ce funcție sintactică au cuvintele subliniate în enunț?

c. Rescrie enunțul, astfel încât cuvintele subliniate să fie complemente directe.

d. Analizează cuvântul *i* din text, precizând valoarea morfologică și categoriile gramaticale specifice acesteia, precum și funcția sintactică.

e. Dă exemple de enunțuri în care acest pronume să aibă funcție sintactică de complement direct în cazul acuzativ și de atribut în cazul dativ.

7. Precizează ce părți de propoziție sunt cuvintele evidențiate în exemplele:

- *... înșfăcă un alt **cub**;*
- *Acest al doilea **cub** era un V mare.*

Scanned with OKEN Scanner

- *Dingo cunoaște **literele**;*
- *... nu putea să deosebească **literele**;*
- *Mama mi-a spus de multe ori **povestea** unui câine;*
- *... întrebă Dick Sand, pe care **povestea** îl captivase.*

8. Identifică funcția sintactică a pronumelui relativ *care* din frazele de mai jos.

- *... nu putea să deosebească deloc una de alta literele pe care le folosea ca să alcătuiască cuvinte.*
- *... prietenul său Dick Sand era acela care îi arăta primele operații.*
- *... întrebă Dick Sand, pe care povestea îl captivase.*
- *... auzea trosnetul unei scobitori [...] pe care americanul o făcea să pârâie.*
- *... dar câinele acela care se numea Munito.*

9. Delimitează propozițiile din fragmentele următoare, extrage subordonatele din segmentele subliniate și completează tabelul cu informațiile cerute.

- *Dingo, care începuse de câteva clipe să se învârtă pe lângă el, deodată se opri.*
- *Dacă aș crede ceea ce mi s-a istorisit, nu putea să deosebească deloc una de alta literele pe care le folosea.*
- *Ea însăși îl învăța să scrie și să citească.*

Propoziția subordonată	Tipul subordonatei	Elementul regent (valoare morfologică)	Elementul de relație (valoare morfologică)

10. Indică funcția sintactică a cliticelor pronominale evidențiate în enunțurile următoare și construiește enunțuri în care acestea să aibă alte funcții sintactice, conform indicațiilor din casete.

- *... care se amuza să **le** aranjeze în așa fel încât să alcătuiască cuvinte.*

complement indirect, dativ:

- *Strigă băiețelul, căruia **îi** fusese teamă la început ca S-ul său să nu fie înghițit de câine.*

complement direct, acuzativ:

11. a. Completează subordonata din fraza: *Dingo știe să citească.*, astfel încât să conțină, pe rând, următoarele părți de propoziție:

- complement direct exprimat prin substantiv propriu;
- complement indirect exprimat prin pronume personal.

Scanned with OKEN Scanner

b. **Completează fraza:** *Dingo știe să citească.*, **astfel încât să conțină, pe rând, următoarele propoziții subordonate:**

- completivă directă, coordonată cu cea existentă;
- completivă directă, dependentă de cea existentă;
- completivă indirectă dependentă de propoziția subordonată existentă.

12. Extrage subordonatele din frazele următoare și completează coloana centrală. Indică, pentru fiecare subordonată, elementul regent – în coloana din stânga – și elementul de relație – în coloana din dreapta.

- *Munito începea să meargă printre ele;*
- *... nu vedea nimic din ceea ce făcea băiețelul;*
- *Strigă băiețelul, căruia îi fusese teamă la început ca S-ul său să nu fie înghițit de câine;*
- *Deci, întrebă căpitanul Hull, nimeni nu a aflat niciodată al cui a fost acest câine și de unde venea.*

Elementul regent (valoare morfologică)	Propoziția subordonată – felul ei	Elementul de relație (valoare morfologică)

13. Identifică valoarea morfologică a termenului regent pentru subordonatele completive prepoziționale din următoarele fraze:

a. *Băiatul se gândea la ce făcuse câinele.*
b. *Micul Jack și-a dat seama că Dingo era isteț.*
c. *Câinele, apt să culeagă câteva litere de pe podea, era îndrăgit de toți.*
d. *Băiatul are încredere în ceea ce i s-a spus.*
e. *Copilul se supără pe cine nu îi crede povestea.*

14. Subliniază elementele de relație introductive ale subordonatelor completive prepoziționale de la exercițiul anterior și precizează, pentru fiecare, valoarea morfologică și, dacă este posibil, funcția sintactică.

15. Selectează din casetă valoarea morfologică a elementelor de relație care introduc subordonate completive în fiecare frază de mai jos.

pronume relativ, adjectiv pronominal nehotărât, pronume nehotărât

- *Mama oferă explicații cui ascultă.*
- *Băiatul le-a adus aminte de ce se întâmplase în altă poveste.*
- *Doamna a dat lămuriri oricărui om a ascultat.*
- *Întâmplarea dragă oricui o auzea i-a impresionat și pe ei.*
- *Bravo cui ascultă!*

Scanned with OKEN Scanner

16. Indică valoarea morfologică a regenților subordonatelor completive indirecte de la exercițiul anterior.

17. Adaugă regentul potrivit, astfel încât propoziția *să lucreze în fața publicului* să fie, pe rând, completivă directă și completivă prepozițională.

18. Construiește fraze în care să existe:

a. o propoziție completivă directă care să fie introdusă printr-o locuțiune conjuncțională subordonatoare;
b. o propoziție completivă directă care să aibă ca element regent o formă verbală nepersonală (supin);
c. o propoziție completivă indirectă care să aibă ca element regent o formă verbală nepersonală (gerunziu);
d. o propoziție completivă indirectă care să fie introdusă printr-un pronume relativ;
e. o propoziție completivă prepozițională care să aibă ca regent un adverb;
f. o propoziție completivă prepozițională care să fie introdusă printr-un pronume relativ în cazul acuzativ.

19. Enunțurile următoare sunt câteva idei notate de un elev după ce a citit textul-suport. În fiecare enunț s-a strecurat câte o greșeală. Rescrie enunțurile, corectând greșelile de orice natură.

- *Nu poate pentru ca să știe dacă povestea e adevărată.*
- *Vrea, să asculte povestea câinelui Munito.*
- *Băiatul învăța literele cu niște cuburi care i le luase mama lui.*
- *Mama i-a arătat lui Jack și lui Dick Sand care este adevărul.*
- *Consider că, băiatul era entuziasmat de gestul lui Dingo.*
- *Mama vrea ca să nu îl lase pe Jack fără ocupație.*

20. Participi la o dezbatere pe tema inteligenței animalelor. Scrie un text argumentativ de 30–50 de cuvinte în care să construiești un argument pe această temă. Oferă exemple potrivite. În textul tău, vei folosi:

- minimum câte o subordonată completivă directă, completivă indirectă și completivă prepozițională;
- un complement prepozițional exprimat prin pronume personal;
- un complement direct exprimat prin numeral ordinal;
- un complement indirect exprimat prin substantiv propriu, genul feminin.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 4

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Da, undeva, departe, în orașul său, Petruș, băiețașul cu ochi sclipitori și cu nasul cam cârn, nu-l uitase pe Fram.

A auzit și el că directorul Circului Struțki l-a trimis îndărăt, în ghețurile unde se născuse. Iar de-acolo, din orașul unde vântul și ploile n-au smuls încă toate afișele vechi de pe ziduri, Petruș îl urmărește în vremea aceasta cu gândul și cu închipuirea.

Poate că nu l-au uitat nici alți copii, din alte nenumărate târguri prin care a cutreierat Circul Struțki cu Arca lui Noe, plină de elefanți, de tigri, de lei, de șerpi, de maimuțe! Poate că mai istorisesc și acum hâtrele lui năzdrăvănii! Poate că un puștan mai mucalit încearcă și acum să-l imite cum saluta, cum știa să cânte din armonică și cum poftea luptătorii în arenă, să-și măsoare puterile cu dânsul, la trântă voinicească.

Dar Petruș nu se mărginise numai la asemenea șăgalnice amintiri. Pentru el amintirile nu erau numai prilej de ghiduși și de hazuri.

De dragul lui Fram se așternuse în toată legea la citit felurite cărți despre urși albi și despre expedițiile polare.

Sfârșea una și începea alta. Pe urmă se întorcea din nou la cele pe care le-a mai citit.

Iar a doua zi povestea cu mare aprindere prietenilor aceste peripeții.

Fetița cu părul bălai și cu ochii albaștri, nepoata fostului profesor, se ținuse de cuvânt. Vorbise cu bunicul luând povestea pe departe cu mici și nevinovate șiretlicuri.

— Bunicule, mai ții minte pe băiatul de lângă noi, de la circ, din seara reprezentației de adio?

— Ei? Ce-i cu dânsul?

— Grozav l-a mai amărât pe el tot ce s-a întâmplat atunci cu Fram!...

— Mi-a părut rău și mie... Asta-i tot?

— Mai este ceva cu dânsul.

— Ce anume?

— Grozav îi mai place lui să citească istorii despre urși albi și despre călătoriile la poli...

— Foarte frumos pentru el. Am văzut eu că are o privire de băiat deștept.

— Da, dar nu are cărți, bunicule! [...] și eu i-am făgăduit să-i capăt de la mata. Am făcut rău?

— Ai făcut bine. Foarte bine... Dar știi cum îl cheamă?

— Petruș! [...]

— M-am temut să nu te superi, bunicule!

— Când m-am supărat eu când vine cineva să-mi ceară cărți. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Petruș s-a înfățișat la ușă a doua zi. Și fostul profesor, bătrânul pensionar, după ce a stat puțin de vorbă, îl îndemnă:

— Haidem sus, în bibliotecă, să alegem împreună ce-ți dorește inima...

Astfel a căpătat Petruș cele dintâi cărți despre urșii albi și despre expedițiile polare. Și astfel, citind mereu, a ajuns un „adevărat specialist", cum îl necăjește mai în glumă, mai în serios, Mihai Stoican, tatăl său, când îl zărește cu cartea în mână și cu nasul în carte.

— Ei, Petruș, ai ajuns la pol sau încă nu?

— Mai am, tată, până s-ajung! Acum de-abia citesc însemnările lui Nansen.

— Bine, bine! Povestește-mi și mie câte ceva, domnule specialist! îl îndemna deseori Mihai Stoican.

Petruș n-aștepta să fie rugat de două ori. Era gata cu povestirile.

Într-adevăr, câte cărți n-a citit și câte peripeții nu poate istorisi el acum? De câte ori nu vestește plin de îndârjită hotărâre că n-are să se lase până ce nu va ajunge și el în ghețurile polare!

— Petruș, nu te culci? îl întreabă uneori mama.

— Încă puțin, mamă! Mai am de isprăvit un capitol.

— Vezi, ai grijă să stingi lampa! [...]

După ce și-a terminat lecțiile pe a doua zi, Petruș rămâne câteodată, până târziu, cu coatele amorțite pe masă, citind la lumina lămpii istoria expedițiilor polare din cele mai vechi timpuri. Uită atunci de joacă, de alte cărți, uită chiar și de paharul cu ceai care-l așteaptă pe sobă. Tot ce e în jurul său parcă se depărtează și se cufundă în zare, ca sloiurile care lunecă acolo, în mările reci, pe apele verzi.

Nu mai aude nici ploaia, nici vântul bătând în fereastră. Nu mai aude lătratul somnoros al lui Lăbuș, câinele din curte. Nici huruitul roților nu-l mai aude, când trece o birjă târzie în noapte, pe stradă.

El e cu gândul și cu închipuirea dincolo de zidurile casei, dincolo de casele orașului, dincolo de hotarele țării, dincolo de munți și de mări.

Călătorește împreună cu expedițiile polare în ținuturile ghețurilor veșnice. Tremură de ger cu eroii acelor fapte mărețe. Rabdă de foame cu dânșii, se târâie cu dânșii prin troiene și vifore, orbit de talazurile ninsorii. Lăcrimează cu dânșii când au îngropat sub o lespede de sloiuri un tovarăș răpus de istoveală, de frig. Și, odată cu dânșii, scoate un chiot de bucurie când, biruind toate vrăjmășiile, au ajuns la un liman, la un țărm necunoscut, ca să înfigă steagul pe creasta unei stânci ori în mijlocul unei banchize, unde nu mai călcase picior omenesc.

Deasupra mesei de lucru se află bătute în perete două hărți alăturate.

Le-a mărit cu mâna lui, după hărțile din cărți și din atlase.

Una înfățișează Oceanul Înghețat de Nord, cu toate mările, țărmurile și ostroavele de acolo. Cealaltă, Oceanul Înghețat de la Polul Sud. [...]Acum cunoaște și el adevărata istorie a lui Fram, celălalt Fram, vestitul vas cu care a străbătut Nensen oceanul și mările de la Polul Nord și cu care Roald Amundsen a plecat să descopere Polul Sud.

(Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*)

Scanned with OKEN Scanner

Petruș s-a înfățișat la ușă a doua zi. Și fostul profesor, bătrânul pensionar, după ce a stat puțin de vorbă, îl îndemnă:

— Haidem sus, în bibliotecă, să alegem împreună ce-ți dorește inima...

Astfel a căpătat Petruș cele dintâi cărți despre urșii albi și despre expediţiile polare. Și astfel, citind mereu, a ajuns un „adevărat specialist", cum îl necăjește mai în glumă, mai în serios, Mihai Stoican, tatăl său, când îl zărește cu cartea în mână și cu nasul în carte.

— Ei, Petruș, ai ajuns la pol sau încă nu?

— Mai am, tată, până s-ajung! Acum de-abia citesc însemnările lui Nansen.

— Bine, bine! Povestește-mi și mie câte ceva, domnule specialist! îl îndemna deseori Mihai Stoican.

Petruș n-aștepta să fie rugat de două ori. Era gata cu povestirile.

Într-adevăr, câte cărți n-a citit și câte peripeții nu poate istorisi el acum? De câte ori nu vestește plin de îndârjită hotărâre că n-are să se lase până ce nu va ajunge și el în gheţurile polare!

— Petruș, nu te culci? îl întreabă uneori mama.

— Încă puţin, mamă! Mai am de isprăvit un capitol.

— Vezi, ai grijă să stingi lampa! [...]

După ce și-a terminat lecțiile pe a doua zi, Petruș rămâne câteodată, până târziu, cu coatele amorțite pe masă, citind la lumina lămpii istoria expedițiilor polare din cele mai vechi timpuri. Uită atunci de joacă, de alte cărți, uită chiar și de paharul cu ceai care-l așteaptă pe sobă. Tot ce e în jurul său parcă se depărtează și se cufundă în zare, ca sloiurile care lunecă acolo, în mările reci, pe apele verzi.

Nu mai aude nici ploaia, nici vântul bătând în fereastră. Nu mai aude lătratul somnoros al lui Lăbuș, câinele din curte. Nici huruitul roților nu-l mai aude, când trece o birjă târzie în noapte, pe stradă.

El e cu gândul și cu închipuirea dincolo de zidurile casei, dincolo de casele orașului, dincolo de hotarele țării, dincolo de munți și de mări.

Călătorește împreună cu expedițiile polare în ținuturile gheţurilor veșnice. Tremură de ger cu eroii acelor fapte măreţe. Rabdă de foame cu dânșii, se târâie cu dânșii prin troiene și vifore, orbit de talazurile ninsorii. Lăcrimează cu dânșii când au îngropat sub o lespede de sloiuri un tovarăș răpus de istovealã, de frig. Și, odată cu dânșii, scoate un chiot de bucurie când, biruind toate vrăjmășiile, au ajuns la un liman, la un țărm necunoscut, ca să înfigă steagul pe creasta unei stânci ori în mijlocul unei banchize, unde nu mai călcase picior omenesc.

Deasupra mesei de lucru se află bătute în perete două hărți alăturate.

Le-a mărit cu mâna lui, după hărțile din cărți și din atlase.

Una înfățișează Oceanul Înghețat de Nord, cu toate mările, țărmurile și ostroavele de acolo. Cealaltă, Oceanul Înghețat de la Polul Sud. [...]Acum cunoaște și el adevărata istorie a lui Fram, celălalt Fram, vestitul vas cu care a străbătut Nensen oceanul și mările de la Polul Nord și cu care Roald Amundsen a plecat să descopere Polul Sud.

(Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*)

Scanned with OKEN Scanner

1. Extrage din fragmentul încadrat în chenar complementele, precizând felul acestora, partea de vorbire prin care sunt realizate și valoarea morfologică a cuvântului regent.

2. Identifică în text un complement prepozițional realizat prin pronume personal de politețe, un complement indirect realizat prin pronume personal formă clitică, un complement indirect posesiv și un complement direct realizat prin substantiv comun.

3. Identifică în text:

- un complement direct al cărui regent să fie un verb la supin;
- un complement direct al cărui regent să fie o locuțiune verbală la formă personală;
- un complement prepozițional al cărui regent să fie un adverb de mod;
- un complement prepozițional al cărui regent să fie un adjectiv propriu-zis;
- un complement direct realizat prin verb la infinitiv.

4. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri; propune varianta corectă acolo unde este cazul.

a. În enunțul: *Mai este ceva cu dânsul.*, există două complemente; ☐

b. În structura: *citind la lumina lămpii istoria expedițiilor polare din cele mai vechi timpuri*, complementul direct *istoria* are drept regent un verb la formă personală; ☐

c. În enunțul: *De dragul lui Fram, se așternuse în toată legea la citit felurite cărți...*, există un complement indirect realizat prin substantiv comun; ☐

d. În enunțul: *Nu mai aude nici ploaia, nici vântul bătând în fereastră.*, cele două complemente directe se află în raport de coordonare copulativă; ☐

e. În enunțul: *să alegem împreună ce-ți dorește inima...*, pronumele relativ are funcție sintactică de complement direct; ☐

f. În enunțul: *și eu i-am făgăduit să-i capăt de la mata.*, cele două forme clitice sunt complemente directe; ☐

g. În enunțul: *Grozav l-a mai amărât pe el tot ce s-a întâmplat atunci cu Fram!...*, există patru complemente directe și unul prepozițional. ☐

5. Alcătuiește enunțuri în care:

a. pronumele cu funcție sintactică de complement indirect din enunțul: *când vine cineva să-mi ceară cărți.* să fie complement indirect posesiv;

b. substantivul cu funcție sintactică de complement prepozițional din enunțul: *Rabdă de foame cu dânșii, se târâie cu dânșii prin troiene și vifore, orbit de talazurile ninsorii.* să fie complement indirect.

Scanned with OKEN Scanner

c. substantivul cu funcție sintactică de complement prepozițional din enunțul: *El e [...] dincolo de zidurile casei...* să fie complement direct;

d. pronumele cu funcție sintactică de subiect din enunțul: *Acum cunoaște și el adevărata istorie a lui Fram.* să devină complement indirect;

e. substantivul în vocativ din enunțul: *M-am temut să nu te superi, bunicule!* să fie complement prepozițional;

f. verbul *a îndemna* din structura: *îl îndemna deseori Mihai Stoican* să fie regent pentru un complement prepozițional.

6. Subliniază și transformă complementele din structurile următoare în propoziții corespunzătoare, indicând valoarea morfologică a regentului și a elementului de relație, după model.

Felul complementului	Propoziția completivă corespunzătoare	Regentul	Elementul de relație
Mai am <u>de isprăvit</u> un capitol – complement direct –	*Mai am <u>să isprăvesc un capitol</u>.* –	verbul la formă personală *am* –	conjuncția subordonatoare *să* – .....
... câte peripeții nu poate istorisi el acum?			
Nu mai aude lătratul somnoros al lui Lăbuș, câinele din curte.			
Dar Petruș nu se mărginise numai la asemenea șăgalnice amintiri.			
Iar a doua zi povestea cu mare aprindere prietenilor aceste peripeții.			
Foarte frumos pentru el.			

7. Transformă enunțul: *Poate că mai istorisesc și acum hâtrele lui năzdrăvănii!*, **astfel încât să obții o subordonată completivă directă și indică modificările apărute.**

8. Completează propoziția: *Și eu i-am făgăduit*, **astfel încât să obții fraze care să conțină, pe rând, o subordonată completivă directă și o subordonată completivă indirectă.**

9. Identifică în text:

a. o subordonată completivă directă introdusă prin pronume relativ;

Scanned with OKEN Scanner

b. o subordonată completivă directă introdusă prin conjuncție subordonatoare simplă;

c. o subordonată completivă prepozițională introdusă prin conjuncție subordonatoare simplă.

10. **Alcătuiește enunțuri care să conțină diferite subordonate completive (directă, prepozițională, indirectă) introduse, pe rând, prin adjective pronominale relative și prin pronume nehotărâte.**

11. **Alcătuiește enunțuri care să conțină diferite subordonate completive (directă, prepozițională, indirectă) având ca termen regent un verb la formă nepersonală (gerunziu) și o interjecție predicativă.**

12. **Următoarea frază reprezintă câteva dintre însemnările lui Petruș din jurnalul său de lectură. Delimitează propozițiile din aceasta, stabilește felul propozițiilor și relațiile dintre ele:**

Citind „Fram, ursul polar", simt cum trăiesc toate emoțiile pe care ursul „pensionat" le-a încercat și îmi dau seama că literatura conține în ea o întreagă lume care așteaptă să fie explorată.

13. **Alcătuiește o frază din șase propoziții după schema:**

P1 – propoziție principală, regentă pentru P2, P3 și P5

P2 – completivă directă, subordonată lui P1, al cărei termen regent să fie un verb la gerunziu

P3 – completivă prepozițională, subordonată lui P1, al cărei termen regent să fie un verb la gerunziu; regentă pentru P4

P4 – completivă indirectă, subordonată lui P3

P5 – completivă prepozițională, subordonată lui P1, regentă pentru P6

P6 – atributivă, subordonată lui P5, introdusă prin pronume relativ cu funcție sintactică de subiect.

14. **Imaginează-ți că ești Nensen (Roald Amundsen); scrie o pagină de jurnal, de 100–150 de cuvinte, în care să îți notezi gândurile, impresiile, emoțiile legate de ținuturile pe care le-ai descoperit în călătoria ta. În compunere, vei folosi:**

- **câte două subordonate completive directe, completive indirecte și completive prepoziționale, pe care le vei sublinia în mod diferit;**
- **câte un complement direct, indirect, prepozițional realizat prin părți de vorbire diferite, pe care le vei menționa.**

Scanned with OKEN Scanner

15. Realizează un text argumentativ, de 80–100 de cuvinte, despre importanța descoperirilor geografice. În textul tău, vei folosi următoarele elemente, pe care le vei menționa la final:

- câte două subordonate completive directe, completive indirecte și completive prepoziționale;
- câte un complement prepozițional exprimat prin pronume și prin verb la formă nepersonală;
- câte un complement direct exprimat prin numeral și prin verb la formă nepersonală;
- câte un complement indirect exprimat prin pronume relativ, prin substantiv comun și prin pronume nehotărât.

Scanned with OKEN Scanner

V

Scanned with OKEN Scanner

CONȚINUTURI DIN PROGRAMA ȘCOLARĂ:

- Circumstanțialul de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop
- Circumstanțiala de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop
- Construcții concesive
- Construcții condiționale

TESTUL 1

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Foamea și o bătaie cruntă primită de curând îţi pot fi de mare ajutor dacă vrei să plângi – iar Oliver plânse, într-adevăr, cu multă naturaleţe. Doamna Mann îi dădu mii de îmbrăţișări și, ceea ce Oliver își dorea mai mult, o bucată de pâine cu unt, ca să nu arate prea înfometat când va ajunge la azil. [...]

Oliver nu se afla nici de un sfert de oră între zidurile azilului de săraci și nici nu apucase să ducă la bun sfârșit devorarea unei a doua felii de pâine, când domnul Bumble, care îl lăsase în grija unei bătrâne, se întoarse spunându-i că în seara aceea se întrunea consiliul și consiliul ceruse să-l vadă fără întârziere.

Cum nu îi era foarte clar ce însemna un consiliu, Oliver rămase surprins de această veste, neștiind dacă ar trebui să râdă sau să plângă. Dar nu avu timp să se gândească prea mult la această problemă, căci domnul Bumble îl pocni o dată în cap cu bastonul, ca să-l trezească, și o dată pe spate, ca să-l învioreze, apoi, poruncindu-i să-l urmeze, îl duse într-o încăpere largă, văruită, unde stăteau în jurul unei mese opt sau zece domni grași. [...]

– Înclină-te în faţa consiliului, spuse Bumble. Oliver își îndepărtă cele două sau trei lacrimi care-i atârnau de pleoape și, neînțelegând care este consiliul, se înclină totuși, din fericire, către masă.

– Cum te numești, băiete? întrebă domnul din jilţul înalt. Oliver, speriat la vederea atâtor domni, tremura din toate încheieturile, iar, când intendentul îi dădu încă un ghiont în spate, începu să plângă. [...]

– Sper că îţi spui rugăciunile în fiecare seară, zise alt domn cu o voce tăioasă, și că te rogi pentru oamenii care te hrănesc și care au grijă de tine – ca un adevărat creștin.

– Da, domnule, se bâlbâi băiatul. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Desigur că ar fi fost foarte creștinește dacă Oliver s-ar fi rugat pentru oamenii care îl hrăneau și aveau grijă de el și asta l-ar fi făcut un adevărat bun creștin. În realitate n-o făcea, pentru că nu-l învățase nimeni.

— Bine! Ai venit aici pentru a fi educat și ca să înveți o meserie folositoare, zise domnul cu fața roșie, din jilțul cel înalt.

— Prin urmare, o să te apuci de scărmănat câlți, mâine-dimineață, la ora șase, adăugă domnul ursuz cu jiletcă albă. Pentru că primise aceste două binecuvântări, îmbinate într-un unic proces de scărmănare a câlților, Oliver se înclină adânc, după cum îi porunci intendentul, și fu scos repede afară și dus într-o sală mare unde, pe un pat aspru și tare, plânse în hohote până când adormi. [...]

În primele șase luni după sosirea lui Oliver Twist, sistemul funcționă ca pe roate. [...] Încăperea unde mâncau orfanii era o sală mare de piatră, cu un cazan într-un capăt, din care bucătarul, după ce își punea un șorț, scotea terciul cu un polonic, la ora meselor, asistat de una sau două femei. Din această mâncare aleasă, fiecare băiat primea o strachină și nimic mai mult — cu excepția ocaziilor de mare sărbătoare, când primeau în plus două uncii și un sfert de pâine. Nu era niciodată nevoie ca străchinile să fie spălate: băieții le curățau cu lingurile de le făceau lună. Și după ce executau această operațiune (ceea ce nu dura niciodată prea mult, căci lingurile erau aproape la fel de mari ca și străchinile), stăteau și se holbau la cazan, cu niște priviri atât de lacome, încât ar fi putut să-l devoreze cu totul, extrem de preocupați, în același timp, să-și lingă degetele nespus de sârguincioși, ca nu cumva să le scape vreun strop de terci de pe ele. [...]

Sosi seara și băieții se așezară la masă, fiecare la locul său. Bucătarul, în uniforma sa obișnuită, era postat în fața cazanului. Ajutoarele sale, alți săraci, se aliniară în spatele său. Apoi fu servit terciul, dându-se glas unei lungi rugăciuni de mulțumire pentru zeama aceea deopotrivă de lungă. Terciul dispăru. Băieții începură să șușotească între ei, făcând semne cu ochiul către Oliver, iar cei de lângă el îi tot dădeau câte un ghiont. Deși doar un copil, era destul de disperat din cauza foamei, iar mizeria îi dădea un curaj nesăbuit. Se ridică de la masă și, înaintând către bucătar cu lingura și castronul în mână, spuse, cumva speriat de propria-i îndrăzneală:

— Vă rog, domnule, mai vreau.

Bucătarul era un om gras, plesnind de sănătate. Deveni însă extrem de palid. Pentru câteva clipe, rămase holbându-se uluit la micul rebel, ținându-se cu o mână de cazan, ca să nu cadă. Ajutoarele erau și ele înmărmurite de uimire, iar băieții, de frică. [...]

Se dădu ordin ca Oliver să fie închis fără întârziere, iar în dimineața următoare, se lipi un anunț pe poartă prin care se oferea o recompensă de cinci lire sterline oricui ar fi vrut să îl ia pe Oliver Twist din grija parohiei. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Timp de o săptămână după comiterea ticăloasei și hulitoarei nelegiuiri de a spune că mai vrea de mâncare, Oliver a fost ţinut sub cheie, prizonier într-o încăpere întunecată și retrasă, din mila și prevederea consiliului. [...]

Întreaga zi nu putea face altceva decât să plângă amarnic, iar când se lăsa noaptea cea lungă și întunecată, își punea mânuţele la ochi ca să nu mai vadă întunericul și se ghemuia într-un colţ, încercând să doarmă. [...]

Întâmplarea a făcut ca, într-o dimineaţă, pe când situaţia lui Oliver se afla sub această zodie norocoasă și tihnită, domnul Gamfield, coșarul, să treacă în drumul său pe High Street, meditând profund asupra mijloacelor și modalităţilor prin care ar putea să-și plătească datoriile la chirie, pentru care proprietarul său începuse să fie un pic cam stăruitor. [...]

— Ho, ho! îi zise domnul Gamfield măgarului. [...]

Domnul Gamfield tună un blestem aprig la adresa măgarului în general și la ochii acestuia, în mod special, și, alergând după el, îl blagoslovi cu o lovitură în cap, care fără îndoială că ar fi crăpat orice căpăţână, mai puţin una de măgar. [...] După care îi dădu încă o lovitură în căpăţână, ca să fie sigur că rămâne buimac până la întoarcerea sa. Odată desăvârșite aceste pregătiri, se îndreptă către poartă, ca să citească anunţul.

Domnul cu jiletcă albă stătea la poartă, cu mâinile la spate, după ce dăduse frâu liber unor sentimente profunde în sala de consiliu. Cum fusese martor la mica dispută dintre domnul Gamfield și măgar, zâmbi înveselit când coșarul se apropie să citească anunţul, căci își dădu seama de la prima privire că acesta era exact genul de stăpân de care avea nevoie Oliver Twist.

(Charles Dickens, *Oliver Twist*, traducere de Irina Benea)

1. Identifică, în enunțurile de mai jos, circumstanțialele de loc, de timp și de mod, precum și părțile de vorbire prin care acestea se exprimă.

a. *... înaintând către bucătar cu lingura și castronul în mână, spuse;*
b. *Ai venit aici pentru a fi educat;*
c. *Doamna Mann îi dădu mii de îmbrăţișări și, ceea ce Oliver își dorea mai mult, o bucată de pâine cu unt;*
d. *Oliver se înclină adânc;*
e. *Foamea și o bătaie cruntă primită de curând îţi pot fi de mare ajutor dacă vrei să plângi;*
f. *În primele șase luni după sosirea lui Oliver Twist, sistemul funcţionă ca pe roate;*
g. *Oliver plânse, într-adevăr, cu multă naturaleţe;*
h. *Domnul Gamfield tună un blestem aprig la adresa măgarului [...] și, alergând după el, îl blagoslovi cu o lovitură în cap;*

Scanned with OKEN Scanner

2. Completează enunțurile de mai jos cu răspunsul corect.

- Cuvântul cu funcție sintactică de circumstanțial de cauză din enunțul: *era destul de disperat din cauza foamei, iar mizeria îi dădea un curaj nesăbuit.* este ....., se exprimă prin ..... și are ca termen regent un ..... .
- Cuvântul subliniat din enunțul: *Desigur că ar fi fost foarte creștinește dacă Oliver s-ar fi rugat pentru oamenii care îl hrăneau.* are funcție sintactică de ..... și are ca termen regent un ..... .
- Circumstanțialul de loc din structura: *se înclină totuși, din fericire, către masă* este exprimat prin substantiv în cazul ..... .
- Circumstanțialul de loc din enunțul: *Bucătarul, în uniforma sa obișnuită, era postat în fața cazanului.* este exprimat prin substantiv în cazul ..... .

3. i. Grupează pe două coloane circumstanțialele de cauză și de scop din enunțurile de mai jos și precizează termenii regenți.

ii. Încercuiește literele corespunzătoare enunțurilor în care circumstanțialul se realizează printr-o propoziție.

a. *Oliver, speriat la vederea atâtor domni, tremura din toate încheieturile;*

b. *Ai venit aici pentru a fi educat și ca să înveți o meserie folositoare, zise domnul cu fața roșie;*

c. *Bucătarul era un om gras, plesnind de sănătate;*

d. *Se ridică de la masă și, înaintând către bucătar cu lingura și castronul în mână, spuse, cumva speriat de propria-i îndrăzneală;*

e. *Pentru câteva clipe, rămase holbându-se uluit la micul rebel, ținându-se cu o mână de cazan, ca să nu cadă.*

4. Selectează, din caseta de mai jos, circumstanțialele potrivite și completează enunțurile cu forma cerută între paranteze.

a. *Oliver Twist ajunge la azil până* ..... (circumstanțial de timp exprimat prin verb la infinitiv) *de mâncat feliile de pâine.*

b. *Domnul Gamfield, coșarul, trecea* ..... (circumstanțial de mod exprimat prin adverb) *pe High Street când a văzut anunțul.*

c. *Lângă* ..... (circumstanțial de loc exprimat prin numeral) *Oliver nu s-a simțit confortabil.*

d. *Oliver a răspuns la întrebări* ..... (circumstanțial de mod exprimat prin verb la gerunziu).

e. *De* ..... (circumstanțial de cauză exprimat prin adjectiv), *băiatul a cerut încă o porție de mâncare.*

înfometat, bâlbâindu-se, întâmplător, cei opt-zece, a termina

Scanned with OKEN Scanner

5. **Subliniază, în enunțurile de mai jos, circumstanțialele care au ca regent o interjecție, precizează felul lor și partea de vorbire prin care se exprimă.**

a. *Văzând anunțul, domnul Gamfield cioc-cioc la poarta parohiei.*

b. *Hai repede la strâns bani pentru datorii! și-a zis coșarul.*

c. *De foame, băieții țuști la masă!*

6. **Menționează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțurile:**

- *Sosi seara și băieții se așezară la masă, fiecare la locul său;*
- *... domnul Bumble, care îl lăsase în grija unei bătrâne, se întoarse spunându-i că în seara aceea se întrunea consiliul;*
- *Deși doar un copil, era destul de disperat din cauza foamei;*
- *Deveni însă extrem de palid;*
- *Cum nu îi era foarte clar ce însemna un consiliu, Oliver rămase surprins de această veste;*
- *Nu era niciodată nevoie ca străchinile să fie spălate;*
- *... stăteau și se holbau la cazan, cu niște priviri atât de lacome.*

7. **Doi elevi de vârsta ta, Dan și Alex, au analizat diferit cuvântul subliniat în structura:** *cei de lângă el îi tot dădeau câte un ghiont,* **astfel:**

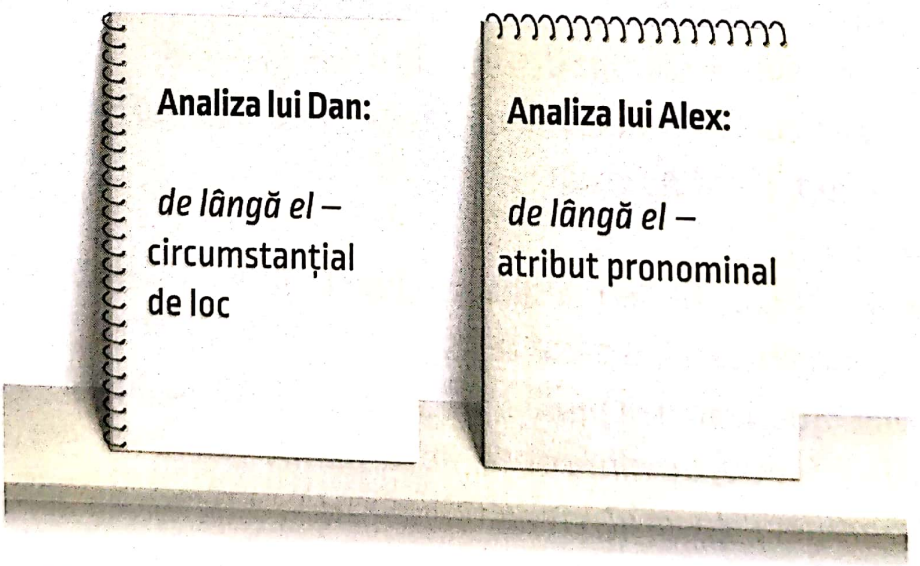

Precizează cui îi aparține răspunsul corect. Scrie un argument prin care să-ți justifici alegerea.

8. **Completează tabelul de mai jos cu circumstanțialele identificate în secvențele următoare:**

a. *[...] fu scos repede afară și dus într-o sală mare;*

b. *Se ridică de la masă și, înaintând către bucătar cu lingura și castronul în mână...;*

Scanned with OKEN Scanner

c. *Ajutoarele erau și ele înmărmurite de uimire, iar băieții, de frică.*
d. *Oliver a fost ținut sub cheie, prizonier într-o încăpere întunecată și retrasă, din mila și prevederea consiliului.*
e. *Întâmplarea a făcut ca, într-o dimineață, [...] domnul Gamfield, coșarul, să treacă în drumul său pe High Street, meditând profund asupra mijloacelor și modalităților prin care ar putea să-și plătească datoriile la chirie.*

Circumstanțialul	Felul circumstanțialului	Partea de vorbire prin care se exprimă	Valoarea morfologică a termenului regent

9. Extrage subordonatele circumstanțiale din frazele de mai jos, precizează felul lor și valoarea morfologică a elementului de relație.

a. *... îi dădu încă o lovitură în căpățână, ca să fie sigur că rămâne buimac până la întoarcerea sa;*
b. *În realitate n-o făcea, pentru că nu-l învățase nimeni;*
c. *Dar nu avu timp să se gândească prea mult la această problemă, căci domnul Bumble îl pocni o dată în cap cu bastonul, ca să-l trezească, și o dată pe spate, ca să-l învioreze;*
d. *Și după ce executau această operațiune (ceea ce nu dura niciodată prea mult, căci lingurile erau aproape la fel de mari ca și strachinile), stăteau și se holbau la cazan;*
e. *... stăteau și se holbau la cazan, cu niște priviri atât de lacome, încât ar fi putut să-l devoreze cu totul, extrem de preocupați, în același timp, să-și lingă degetele nespus de sârguincioși, ca nu cumva să le scape vreun strop de terci de pe ele.*

10. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- Propozițiile din fraza: *Încăperea unde mâncau orfanii era o sală mare de piatră, cu un cazan într-un capăt, din care bucătarul, după ce își punea un șorț, scotea terciul cu un polonic, la ora meselor, asistat de una sau două femei* sunt, în ordine:

a. principală, circumstanțială de loc, atributivă, circumstanțială de timp;
b. principală, atributivă, atributivă, circumstanțială de timp;
c. principală, atributivă, completivă directă, circumstanțială de timp;
d. principală, circumstanțială de loc, atributivă, completivă prepozițională.

- Există o construcție concesivă în enunțul de la subpunctul:

a. *— Prin urmare, o să te apuci de scărmănat câlți, mâine-dimineață, la ora șase, adăugă domnul ursuz cu jiletcă albă.*

Scanned with OKEN Scanner

b. *Întreaga zi nu putea face altceva decât să plângă amarnic.*
c. *Deși doar un copil, era destul de disperat din cauza foamei.*
d. *... stăteau și se holbau la cazan, cu niște priviri atât de lacome, încât ar fi putut să-l devoreze cu totul.*

- Există o subordonată circumstanțială în fragmentul de la subpunctul:

a. *... îl duse într-o încăpere largă, văruită, unde stăteau în jurul unei mese opt sau zece domni grași;*
b. *Oliver își îndepărtă cele două sau trei lacrimi care-i atârnau de pleoape;*
c. *... se întoarse spunându-i că în seara aceea se întrunea consiliul;*
d. *Domnul cu jiletcă albă stătea la poartă, cu mâinile la spate, după ce dăduse frâu liber unor sentimente profunde în sala de consiliu.*

- În fraza: *Cum nu îi era foarte clar ce însemna un consiliu, Oliver rămase surprins de această veste.*, adverbul relativ *cum* cu valoare conjuncțională introduce o propoziție:

a. circumstanțială de mod;
b. circumstanțială de timp;
c. circumstanțială de cauză;
d. circumstanțială de scop.

- Structura subliniată în enunțul: *Desigur că ar fi fost <u>foarte creștinește</u> dacă Oliver s-ar fi rugat pentru oamenii care îl hrăneau.* îndeplinește funcția sintactică de:

a. circumstanțial de mod;
b. complement direct;
c. subiect;
d. nume predicativ.

- Prin transformarea cuvântului subliniat din secvența: *<u>neînțelegând</u> care este consiliul, se înclină totuși*, se obține propoziția:

a. *pentru că nu înțelegea;*
b. *chiar dacă nu înțelegea;*
c. *întrucât nu înțelegea;*
d. *dat fiind că nu înțelegea.*

11. Delimitează propozițiile din frazele de mai jos și completează tabelul dat.

- *... când se lăsa noaptea cea lungă și întunecată, își punea mânuţele la ochi ca să nu mai vadă întunericul și se ghemuia într-un colţ, încercând să doarmă;*
- *Doamna Mann îi dădu mii de îmbrățișări și, ceea ce Oliver își dorea mai mult, o bucată de pâine cu unt, ca să nu arate prea înfometat când va ajunge la azil.*

Scanned with OKEN Scanner

Propoziția subordonată	Felul propoziției subordonate	Valoarea morfologică a termenului regent	Valoarea morfologică a elementului de relație

12. **Completează spațiile punctate cu numărul corespunzător elementului de relație care introduce propoziția subordonată în fiecare dintre următoarele fraze.**

..... *Bucătarul se comporta ca și cum nu pricepea disperarea copiilor.*	1. adverb relativ;
..... *Oliver trăiește unde nimeni nu e fericit.*	2. conjuncție subordonatoare;
..... *Oricând îl certa cineva, lui Oliver îi dădeau lacrimile.*	3. locuțiune conjuncțională subordonatoare;
..... *Oliver nu trăiește la orfelinat cum trăiesc copiii alături de o familie.*	4. pronume relativ;
..... *Un domn cu o voce tăioasă a vorbit după cine stătea pe jilțul alb.*	5. pronume nehotărât;
..... *Domnul Gamfield ar fi mers la oricine i-ar fi dat bani pentru a-și plăti datoriile.*	6. adverb nehotărât.
..... *Băiatul se ducea oriunde i se spunea.*	
..... *Domnul în vestă albă s-a bucurat îndată ce l-a văzut pe coșar la poartă.*	
..... *Oliver a stat închis până s-a scurs o săptămână.*	

13. **Modifică enunțurile de mai jos, astfel încât circumstanțialele subliniate să fie realizate prin propoziții.**

- *... îl duse <u>într-o încăpere</u> largă, văruită;*
- *Oliver, speriat <u>la vederea</u> atâtor domni, tremura din toate încheieturile;*
- *... își punea mânuţele la ochi ca să nu mai vadă întunericul și se ghemuia <u>într-un colţ</u>;*
- *Întreaga <u>zi</u> nu putea face altceva decât să plângă amarnic;*
- *Dar nu avu timp să se gândească <u>prea mult</u> la această problemă.*

14. **Construiește fraze în care să existe:**

a. o propoziție circumstanțială de loc care să aibă ca regent verbul din enunțul: *Odată desăvârșite aceste pregătiri, se îndreptă către poartă.*

b. o propoziție circumstanțială de timp care să aibă ca regent verbul din enunțul: *Domnul Gamfield tună un blestem aprig la adresa măgarului.*

c. o propoziție circumstanțială de mod care să aibă ca regent adjectivul participial din enunțul: *Nu era niciodată nevoie ca străchinile să fie spălate.*

Scanned with OKEN Scanner

d. o propoziție circumstanțială de cauză care să aibă ca regent adjectivul participial din enunțul: *Foamea și o bătaie cruntă primită de curând îți pot fi de mare ajutor dacă vrei să plângi.*

e. o propoziție circumstanțială de scop care să aibă ca regent verbul din enunțul: *Domnul cu jiletcă albă stătea la poartă, cu mâinile la spate.*

15. Bifează căsuța corespunzătoare enunțurilor în care elementul *dacă* introduce o construcție condițională:

- *Desigur că ar fi fost foarte creștinește dacă Oliver s-ar fi rugat pentru oamenii care îl hrăneau și aveau grijă de el;* ☐
- *Foamea și o bătaie cruntă primită de curând îți pot fi de mare ajutor dacă vrei să plângi;* ☐
- *Oliver rămase surprins de această veste, neștiind dacă ar trebui să râdă sau să plângă.* ☐

16. Delimitează propozițiile din frazele de mai jos, identifică propozițiile circumstanțiale și precizează felul fiecăreia.

a. *Cum fusese martor la mica dispută dintre domnul Gamfield și măgar, zâmbi înveselit când coșarul se apropie să citească anunțul, căci își dădu seama de la prima privire că acesta era exact genul de stăpân de care avea nevoie Oliver Twist.*

b. *Pentru că primise aceste două binecuvântări, îmbinate într-un unic proces de scărmănare a câlților, Oliver se înclină adânc, după cum îi porunci intendentul, și fu scos repede afară și dus într-o sală mare unde, pe un pat aspru și tare, plânse în hohote până când adormi.*

17. Privește imaginile din partea stângă și răspunde la cerințele corespunzătoare acestora, din partea dreaptă.

	Crezi că Oliver se aseamănă cu băiețelul din imagine? Justifică-ți răspunsul printr-o frază care să conțină o propoziție circumstanțială cauzală.
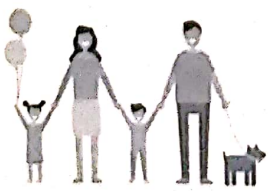	Construiește o frază care să conțină o construcție condițională și care să facă referire la Oliver aflat în contextul creat de imagine.

Scanned with OKEN Scanner

	Crezi că băieților le place terciul servit la masă? Construiește o frază care să conțină o construcție concesivă prin care să faci referire la cum este privită mâncarea de colegii lui.
	Imaginează-ți că Oliver ar avea șansa să trăiască într-un loc asemănător celui din imagine. Construiește un enunț care să conțină o circumstanțială de loc prin care să faci referire la o activitate pe care băiatul ar desfășura-o dacă și-ar trăi viața într-un astfel de loc.

18. Asociază enunțul din stânga cu enunțul din dreapta lui pentru a obține construcțiile cerute.

Enunț 1	Enunț 2	Tipul construcției
Oliver trebuia să se roage în fiecare seară;	*nu îl învățase nimeni acest lucru;*	construcție concesivă
Oliver se înclină în fața consiliului;	*Băiatul nu înțelege această noțiune;*	construcție concesivă
Domnul Gamfield ar putea scăpa de datorii;	*Domnul Gamfield l-ar lua pe Oliver din grija parohiei;*	construcție condițională
Parohia crede că Oliver va învăța o meserie;	*Băiatul va scărmăna câlți;*	construcție condițională

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Domnișoara Watson m-a făcut cu ou și cu oțet în dimineața zilei următoare, din pricina faptului că-mi făcusem harcea-parcea hainele mele bune. Însă văduva n-a zis nici „pâs" de necăjită, că m-am hotărât ca un timp să mă port ca un mielușel, dac-oi fi în stare. După aceea, domnișoara Watson m-a chemat în camera ei și s-a pus pe înșirat rugăciuni, dar degeaba, căci mie-mi intra pe o ureche și-mi ieșea pe cealaltă. Zicea că, dacă am să mă rog în fiecare zi, mi se vor împlini toate dorințele. Vorbe de clacă. Am încercat eu, ce-i drept, și chiar m-am pricopsit cu o undiță, chit că nu avea cârlig. Nu-mi era de niciun folos așa, fără cârlig, așa că m-am încăpățânat și de vreo trei-patru ori am cerut cârlige, dar degeaba, nu mă alegeam cu nimic. Într-una din zile, m-am rugat de domnișoara Watson să încerce ea în locul meu, dar ea mi-a răspuns că-s un neghiob. Nicicând nu m-a dumirit din ce pricină și nici în ziua de azi nu-s lămurit.

Într-una din dăți m-am dus în pădure și mi-am stors creierii să înțeleg cum stă treaba. Dacă cineva, gândeam eu, poate căpăta orice ar cere într-o rugăciune, atunci cum se face că preotul Winn nu primește înapoi banii pe care i-a pierdut cu porcii pe care i-a cumpărat? De ce văduva nu-și recăpătă tabachera de argint care i-a fost furată? De ce domnișoara Watson nu se mai împlinește la trup și rămâne tot slabă ca o scândură? Nu, mi-am spus eu, toate aste-s baliverne. M-am dus la văduvă să mă lumineze, iar ea m-a dumirit că prin rugăciune se pot căpăta doar „daruri spirituale". Băgând de seamă că nu înțeleg cum devine cazu', mi-a zis că trebuie să-i ajut pe alții și să mă îngrijesc tot timpul de ei fără să-mi pese câtuși de puțin de mine. Bineînțeles că printre „alții" se numără și domnișoara Watson, mă gândeam eu. M-am dus iarăși în pădure și din nou mi-am bătut capul ceasuri la rând, dar în van, nu izbuteam să găsesc niciun folos pentru mine, doar pentru alții. Într-un târziu, m-am hotărât să o las baltă și să-mi văd liniștit de ale mele, ca și până atunci. Din vreme în vreme, văduva mă lua la o parte și se apuca să-mi vorbească despre pronia cerească, atât de frumos că mă lăsam furat cu totul, dar, în ziua următoare, domnișoara Watson își băga nasul și se alegea praful și pulberea. Am ajuns să cred că până la urmă ar fi două pronii, una a văduvei, cu care oricine l-ar apuca pe Dumnezeu de picior, și o pronie a domnișoarei Watson. Ar fi fost vai ș-amar de oricine ar fi avut ghinionul să nimerească în brațele acesteia din urmă. După ce am chibzuit pe îndelete, m-am gândit că n-ar strica să încap pe mâna proniei văduvei. Firește, cu îngăduința ei. Însă nu mă dumiream cum s-ar alege pronia asta de pe urma unuia de teapa mea, ageamiu și necioplit.

Scanned with OKEN Scanner

Tătâne-miu nu se mai arătase la chip de mai bine de un an și nu-i simțeam câtuși de puțin lipsa, ba din contră, mă simțeam îndeajuns de bine fără el prin preajmă. Nu mai voiam să-l văd în ochi. De câte ori se întâmpla să nu fie beat mangă și să pună gheara pe mine, mă snopea în bătaie. Din pricina asta îmi intrase în obicei să mă ascund în pădure atunci când îl știam pe aproape.

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*, traducere de Lucian Popa)

1. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. Circumstanţialul de timp din secvenţa: *Domnișoara Watson m-a făcut cu ou și cu oțet în dimineața zilei următoare...* este realizat prin adverb de timp. ☐

b. Circumstanţialul de mod din secvenţa: *După ce am chibzuit pe îndelete, m-am gândit că n-ar strica să încap pe mâna proniei văduvei.* este realizat prin locuţiune adverbială de mod. ☐

c. În enunțul: *După aceea, domnișoara Watson m-a chemat în camera ei și s-a pus pe înșirat rugăciuni, dar degeaba, căci mie-mi intra pe o ureche și-mi ieșea pe cealaltă.*, există doar o realizare propoziţională a unui circumstanţial de cauză. ☐

d. Un circumstanţial de loc din enunțul de mai sus este realizat prin pronume demonstrativ de diferenţiere. ☐

2. Identifică circumstanţialele din enunțurile de mai jos și menționează partea de vorbire prin care sunt realizate.

a. *Însă văduva n-a zis nici „pâs" de necăjită, că m-am hotărât ca un timp să mă port ca un mielușel, dac-oi fi în stare.*

b. *Băgând de seamă că nu înțeleg cum devine cazu', mi-a zis că trebuie să-i ajut pe alții și să mă îngrijesc tot timpul de ei fără să-mi pese câtuși de puțin de mine.*

c. *Din pricina asta îmi intrase în obicei să mă ascund în pădure atunci când îl știam pe aproape.*

3. Rescrie primele două enunțuri de mai sus, transformând circumstanţialele identificate în subordonate corespunzătoare.

4. Extrage, din enunțurile de la exercițiul 2, subordonatele circumstanţiale și realizează contragerea acestora în părţile de propoziţie corespunzătoare.

5. Identifică valoarea morfologică și funcţia sintactică a cuvântului *dimineața*, din secvenţa: *Domnișoara Watson m-a făcut cu ou și cu oțet în dimineața zilei*

Scanned with OKEN Scanner

următoare, din pricina faptului că-mi făcusem harcea-parcea hainele mele bune **și realizează un enunț în care acesta să aibă o altă valoare decât cea din text.**

6. Extrage, din primul paragraf al textului, o construcție concesivă realizată propozițional și stabilește valoarea morfologică a elementului de relație.

7. Construiește enunțuri în care pronumele relativ *cine* să introducă, pe rând:

a. o propoziție circumstanțială de scop;
b. o propoziție circumstanțială de loc;
c. o propoziție circumstanțială de timp;
d. o propoziție circumstanțială condițională.

8. Circumstanțialul de timp din enunțul: *Într-una din zile, m-am rugat de domnișoara Watson să încerce ea în locul meu, dar ea mi-a răspuns că-s un neghiob.* **este realizat prin:**

a. pronume nehotărât;
b. substantiv comun;
c. pronume posesiv.

9. Identifică felul subordonatei introduse prin conjuncția *să* din enunțul: *M-am dus la văduvă să mă lumineze, iar ea m-a dumirit că prin rugăciune se pot căpăta doar „daruri spirituale”.*

Creează alte trei exemple în care conjuncția menționată să introducă, pe rând, o propoziție completivă directă, o propoziție completivă prepozițională și o propoziție concesivă.

10. Subordonatele din enunțul: *Zicea că, dacă am să mă rog în fiecare zi, mi se vor împlini toate dorințele.* **sunt, în ordine:**

a. completivă directă, condițională, completivă directă;
b. condițională, completivă directă, completivă directă;
c. completivă directă, condițională;
d. condițională, completivă directă.

11. Alcătuiește:

a. un enunț interogativ în care circumstanțialul de cauză să fie realizat prin adjectivul participial *necăjită*;
b. un enunț asertiv în care circumstanțialul de scop să fie realizat prin substantivul *rugăciune*;
c. un enunț exclamativ în care circumstanțialul de mod să fie realizat prin adverbul *degeaba*.

Scanned with OKEN Scanner

12. **Completează fraza de mai jos, prin adăugarea unei propoziții introduse prin elementele de relație date. Precizează tipul subordonatei adăugate.**

Nu mai voiam să-l văd în ochi, de când .....
deși .....
doar dacă .....
pentru că .....
ca să .....

13. **a. Identifică circumstanțialele din enunțurile de mai jos, felul acestora și partea de vorbire prin care sunt realizate.**

- *De ce văduva nu-și recăpătă tabachera de argint care i-a fost furată?*
- *Din vreme în vreme, văduva mă lua la o parte și se apuca să-mi vorbească despre pronia cerească, atât de frumos că mă lăsam furat cu totul, dar, în ziua următoare, domnișoara Watson își băga nasul și se alegea praful și pulberea.*
- *Zicea că, dacă am să mă rog în fiecare zi, mi se vor împlini toate dorințele.*

b. Precizează modul și timpul verbelor regente ale circumstanțialelor identificate.

14. **Elementele de relație specifice circumstanțialei de scop sunt:**

a. *să, ca să, pentru ca...să, după ce;*
b. *să, că, ca...să, în vederea;*
c. *ca...să, pentru că, pentru ca....să, pentru ce.*

15. **Elementele de relație specifice circumstanțialei concesive sunt:**

a. *pentru că, măcar că, măcar de, dacă;*
b. *cu toate, cu toate că, măcar că, chit că;*
c. *cu toate că, chiar dacă, chit că, oricare.*

16. **Redactează o narațiune de 150–300 de cuvinte, care să înceapă cu următorul enunț:** *Într-un târziu m-am hotărât să o las baltă și să-mi văd liniștit de ale mele, ca și până atunci.* **În elaborarea compunerii, vei avea în vederea folosirea tuturor tipurilor de circumstanțiale studiate.**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Citește textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele date.

Ascultam, dar cuvintele lui îmi treceau pe de lături, fiindcă nu erau destinate pentru clipa de față și nici pentru viitorul apropiat. Cum să înțeleg eu chiar imediat că el, tatăl meu își lua în acea oră mâna de pe mine și că mă trimitea în lume cu gândul nemărturisit că îndărăt n-aveam ce mai căuta? Sigur că mai devreme sau mai târziu un lucru ca acela trebuia să se petreacă, dar, chiar așa, venise într-adevăr acea clipă? Mă uitam la marea de porumburi printre care trecea șoseaua spre gară, și în niciun fel n-aveam sentimentul că lucrul pe care-l dorisem atât de mult, adică ruperea de familie, se petrecea definitiv chiar în acea oră și că mulți ani de-atunci încolo n-aveam să-l mai văd pe tatăl meu și nici stând cu el astfel în căruță, simțindu-mă adică tot mic, deși nu eram, n-aveam să mai stau. De ce adică, continuă tatăl meu, să nu pot și eu să izbutesc, chit că prea bun la treabă n-am fost eu, dar de aia au cheltuit toți și au muncit pentru mine, și el, și mama Mița și Ilinca, și până și băiatu-ăla mai mic, Sae, a avut săracu' grijă de vite, ba chiar a dat și la secere și la sapă, ca să pot eu să învăț, să nu trebuiască să mă întorc după ce toți au răbdat de pe urma mea, și să umblu prin noroi în opinci. Ce adică, a izbutit bietul Nilă, care abia știe să se iscălească, și n-o să izbutesc eu? De ce adică să nu izbutesc!!

— De ce să nu izbutești, mă, Marine?! Sau tu nici nu asculți ce bălmăjesc eu aicea?!!

Auzindu-l cum se ia singur peste picior, tresării, mă uitai la el și, văzându-i chipul, îl apucai de umeri și veselia mi-o auzii singur printr-un fel de strigăte pe care le scosei și care speriară caii adormiți... Asta, da, înțelegeam, iată, să stai să-ți dai singur seama că bălmăjești de pomană și că în niciun fel nu poți face pe cineva să înțeleagă prin cuvinte ceea ce i se întâmplă... Tu îi vorbești și el se uită înainte și nu vede decât soarele și cerul și fundul cailor bătuți de cozile lor în ritmul pașilor și al căruței... Tata se miră, cu o expresie de deznădejde veselă pe chip, dând din umeri, vrând parcă să spună că el și-a făcut datoria, dar dacă ăstuia îi arde de râs... cine să-l mai înțeleagă...

Dumnezeu știe ce s-o mai alege și de ăsta... [...] Între timp ne apropiasem de gară, dar mai era un ceas până la sosirea trenului. Tata deshămă, dădu cailor să mănânce niște mohor și ieșirăm pe peron. Bani de bilet avea, scosei biletul și ne așezarăm în față pe o bancă. Peronul era plin de elevi și eleve, care, ca și mine, terminaseră vacanța și plecau spre orașele în care învățau, la licee sau școli normale... Veselia care anima altădată peroanele, la sfârșit de vacanță, era acum umbrită de o melancolie gravă care abătea privirile în lături sau în pământ... Știam toți... Clujul

Scanned with OKEN Scanner

nu mai era al nostru și toți aflasem că-l pierdusem fără să tragem un foc de armă... Că ministrul nostru la Viena, unde forțe mai puternice decât noi ne dictaseră condițiile lor, leșinase văzând harta cu trupul ciopârțit al țării. Că soldații, retrăgându-se, plângeau și se rugau de ofițeri să-i lase să lupte...

Trenul sosi. Urcându-mă în el cu grabă să nu se pună în mișcare și să-l pierd, cu geamantanul meu de lemn vopsit în negru, în mână, uitai de tata, când îl auzii că mă strigă. Lăsai geamantanul pe culoar și ieșii pe platformă. Trenul se urni și începu, lin, să părăsească gara. Tata îmi spuse cu un glas împiedicat, parcă nesigur, pe nume, ca și când nu m-ar fi recunoscut, urcat cum eram, că sunt copilul lui. Își duse brațele în sus, tot cu o mișcare frântă. Pornire târzie de îmbrățișare care nu avusese loc, nu se gândise din timp... Îmi repetă numele strigându-mă și făcu câțiva pași pe lângă vagon, în timp ce mișcarea lină a trenului se accelera.

N-am schițat niciun gest și nu i-am adresat în prima clipă niciun cuvânt. Nu-l recunoșteam nici eu... Nu știam că poartă cu el, pentru mine, astfel de îngrijorări deodată patetice, care să-i smulgă un astfel de strigăt sugrumat însoțit de o astfel de mișcare neconvinsă a brațelor, care ar fi vrut să mă apuce de-acolo de pe platformă și să mă tragă îndărăt...

— Ei, i-am răspuns strigând și eu, ce este?

— Marine! Vezi... Trenul...

Atât l-am auzit că zice și l-am pierdut din vedere pe după coroana bogată a salcâmului care străjuia peronul...

(Marin Preda, *Viața ca o pradă*)

1. Rescrie propozițiile subordonate din enunțurile următoare, menționând felul lor și valoarea morfologică a elementului de relație:

a. *Ascultam, dar cuvintele lui îmi treceau pe de lături, fiindcă nu erau destinate pentru clipa de față și nici pentru viitorul apropiat;*

b. *... băiatu-ăla ai mic, Sae, a avut săracu' grijă de vite, ba chiar a dat și la secere și la sapă, ca să pot eu să învăț;*

c. *Urcându-mă în el cu grabă să nu se pună în mișcare și să-l pierd, cu geamantanul meu de lemn vopsit în negru, în mână, uitai de tata;*

d. *Îmi repetă numele strigându-mă și făcu câțiva pași pe lângă vagon, în timp ce mișcarea lină a trenului se accelera;*

e. *Tata îmi spuse cu un glas împiedicat, parcă nesigur, pe nume, ca și când nu m-ar fi recunoscut;*

f. *Clujul nu mai era al nostru și toți aflasem că-l pierdusem fără să tragem un foc de armă...*

Scanned with OKEN Scanner

2. Precizează funcția sintactică și valoarea morfologică a cuvintelor evidențiate în structurile date:

Structură	Valoare morfologică	Funcție sintactică
... *tatăl meu, își lua în acea oră mâna de pe mine și că mă trimitea* ***în lume***		
... ***îndărăt*** *n-aveam ce mai căuta*		
... *lucrul pe care-l dorisem atât de mult, adică ruperea de familie, se petrecea* ***definitiv***		
... *îmi repetă numele* ***strigându-mă***		

3. Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:

a. În enunțul: *Sigur că mai devreme sau mai târziu un lucru ca acela trebuia să se petreacă.*, există un adverb de mod cu funcția sintactică de circumstanțial de mod; ☐

b. În enunțul: *Mă uitam la marea de porumburi printre care trecea șoseaua spre gară.*, pronumele relativ are funcția de circumstanțial de loc; ☐

c. În enunțul: *simțindu-mă adică tot mic, deși nu eram, n-aveam să mai stau.*, există o construcție concesivă; ☐

d. În enunțul: *Pornire târzie de îmbrățișare care nu avusese loc, nu se gândise din timp.*, circumstanțialul de timp este realizat prin substantiv comun simplu; ☐

e. În enunțul: *Veselia care anima altădată peroanele, la sfârșit de vacanță, era acum umbrită de o melancolie gravă.*, există două circumstanțiale. ☐

4. Completează enunțurile următoare, astfel încât propozițiile prezente să devină regente pentru subordonatele menționate între paranteze:

a. *Tu îi vorbești și el se uită înainte* ..... (circumstanțială de mod)

b. *N-am schițat niciun gest* ..... (circumstanțială de scop)

c. *Peronul era plin de elevi și eleve* ..... (circumstanțială de cauză)

d. *Tata se miră* ..... (circumstanțială de timp)

e. *Trenul se urni* ..... (circumstanțială de loc)

f. *I-am răspuns strigând și eu* ..... (circumstanțială concesivă)

g. *De ce să nu izbutești* ..... (circumstanțială condițională)

5. Pentru a verifica înțelegerea circumstanțialelor, profesoara le-a oferit elevilor un exercițiu rezolvat, în care a strecurat niște greșeli. Acceptă provocarea și corectează unde este necesar:

Scanned with OKEN Scanner

Mă uitam la marea de porumburi printre care trecea șoseaua spre gară și în niciun fel n-aveam sentimentul că lucrul pe care-l dorisem atât de mult, adică ruperea de familie, se petrecea definitiv chiar în acea oră și că mulți ani de-atunci încolo n-aveam să-l mai văd pe tatăl meu și nici stând cu el astfel în căruță, simțindu-mă adică tot mic, deși nu eram, n-aveam să mai stau.

a. Au aceeași funcție sintactică toate cuvintele din seria: *la marea, prin care, spre gară, în căruță.* F

b. Au aceeași funcție sintactică toate cuvintele/structurile din seria: *în niciun fel, atât de mult, definitiv, nici, astfel, mai.* A

c. Au aceeași funcție sintactică toate cuvintele/structurile din seria: *în oră, ani.* A

d. Termenul regent al construcției circumstanțiale *deși nu eram* este *mic.* A

e. Termenul regent al tuturor circumstanțialelor de mod din secvența citată este un verb. F

6. **Alcătuiește câte un enunț în care să existe:**

a. un circumstanțial de mod exprimat prin verb predicativ la modul infinitiv;

b. un circumstanțial de timp exprimat printr-un substantiv comun fără prepoziție;

c. un circumstanțial de loc exprimat prin pronume nehotărât;

d. un circumstanțial de cauză exprimat prin substantiv comun;

e. un circumstanțial de scop exprimat prin verb predicativ la supin.

7. **Construiește enunțuri în care să respecți următoarele cerințe:**

a. *unde* să fie element de relație care să introducă o circumstanțială de cauză;

b. *unde* să fie element de relație care să introducă o circumstanțială de loc;

c. *unde* să fie element de relație care să introducă o atributivă;

d. *cum* să fie element de relație care să introducă o circumstanțială de cauză;

e. *cum* să fie element de relație care să introducă o circumstanțială de mod;

f. *cum* să fie element de relație care să introducă o completivă directă;

g. *când* să element de relație care să introducă o circumstanțială de timp;

h. *când* să element de relație care să introducă o completivă prepozițională.

8. **Identifică circumstanțialele din enunțurile următoare, menționând partea de vorbire prin care se exprimă:**

a. *Se purta ca orice puști învățat să primească totul.*

b. *Se întrebase dacă merita implicarea, înainte de a rosti argumentele sale.*

c. *Din timiditate, nu răspunsese la provocarea colegilor săi.*

d. *Procedase mereu cu băgare de seamă.*

e. *Nu câștigase numai pentru sine, luptase pentru succesul tuturor.*

f. *Raftul de jos a fost umplut ieri cu fructe coapte.*

Scanned with OKEN Scanner

9. **Pornind de la enunțurile din coloana din stânga, alcătuiește enunțuri noi în care să respecți cerințele din coloana din dreapta:**

Enunț inițial	Enunț nou în care:
(1) ... *nu erau destinate pentru clipa de față și nici pentru viitorul apropiat.*	adjectivul din enunțul inițial (1) să aibă funcția de circumstanțial;
(2) *Sigur că mai devreme sau mai târziu un lucru ca acela trebuia să se petreacă.*	adverbul cu funcția de nume predicativ din enunțul inițial (2) să primească funcția de circumstanțial;
(3) *Dumnezeu știe ce s-o mai alege și de ăsta.*	pronumele demonstrativ din enunțul inițial (3) să aibă funcția de circumstanțial;
(4) *N-am schițat niciun gest și nu i-am adresat în prima clipă niciun cuvânt.*	adjectivul negativ din enunțul inițial (4) să determine un substantiv cu funcția sintactică de circumstanțial.

10. **Asociază un enunț din coloana din stânga, în care există un circumstanțial, cu valoarea morfologică a acestuia, identificată în coloana din dreapta. Precizează, în ultima coloană, pentru fiecare exemplu, funcția sintactică.**

Enunț	Valoare morfologică	Funcție sintactică
Privea de jur împrejur.	adverb interogativ	
Stătea lângă doi.	locuțiune adverbială	
Până când vei fi plecat?	adverb negativ	
Nu te voi uita niciodată.	numeral cu valoare pronominală	
Ajungând acasă, te-a sunat.	pronume posesiv	
Reacționezi ca ai tăi.	verb predicativ la gerunziu	
De emotivă, nu-și găsea cuvintele.	substantiv comun	
Hai la alergat.	adjectiv propriu-zis precedat de semiadverb	
A apelat la tine pentru o evaluare.	verb predicativ la supin	
În locul lui, aș fi fost mai prudent.	pronume personal precedat de locuțiune prepozițională	

Scanned with OKEN Scanner

Chiar nervoasă, nu reacționa la primul impuls.	adjectiv propriu-zis precedat de prepoziție	
În ciuda tuturor, continua să câștige.	pronume demonstrativ precedat de prepoziție	
Este frumoasă ca nimeni altcineva.	pronume nehotărât precedat de locuțiune prepozițională	
	pronume negativ	

11. Pune semnele de punctuație necesare în enunțurile următoare:

a. *Orice s-ar întâmpla te rog să nu îți pierzi cumpătul.*

b. *Chiar fără acordul nostru tot au plecat de la festivitate.*

c. *Pentru a-și îmbunătăți forma fizică făcea mereu exerciții.*

d. *că deși ai atâta curaj în tine nu poți să reușești niciodată fără efort susținut și seriozitate.*

e. *Fără a fi sincer cu mine nu poți rezolva această problemă.*

12. Corectează enunțurile următoare:

a. *Am avut îndoieli cu privire la modul cum a-ți colaborat, dar totuși nu am luat nici-o măsură.*

b. *În eventualitatea cazului că te simți nesigur te poți baza pe propria ta intuiție.*

c. *Pentru ca să reușești în planurile tale, trebuie să fi riguros.*

d. *Nu fă nici de cum ce nu se cuvine!*

e. *Spune-ți-mi mereu adevărul, alt fel î-mi ve-ți pierde încrederea!*

13. Pornind de la enunțul: *Ascultam, dar cuvintele lui îmi treceau pe de lături, fiindcă nu erau destinate pentru clipa de față și nici pentru viitorul apropiat.*, **imaginează-ți că ești Marin și realizează o pagină de jurnal de 80–100 de cuvinte, în care să prezinți drumul cu trenul spre București. Vei utiliza în textul tău minimum o construcție concesivă, una condițională și o circumstanțială de scop, pe care le vei sublinia.**

14. Păstrează identitatea lui Marin și scrie un bilet de 3–4 enunțuri, în care să-l asiguri pe tată că vei reuși în viață. Vei folosi în textul tău următoarele:

- **un substantiv comun cu funcția de circumstanțial de condiție;**
- **un verb la formă nepersonală cu funcția de circumstanțial de mod;**
- **un adverb cu funcția de circumstanțial de loc.**

Scanned with OKEN Scanner

15. Imaginează-ți că ești în trenul care te duce spre școală și, în compartiment cu tine, s-a așezat un adolescent de vârsta ta. Ți se pare că ar putea fi model pentru un personaj de carte și începi să faci supoziții pe care le notezi în carnețelul tău. Enunțurile tale vor urmări:

- locul unde merge;
- timpul când a intrat în compartiment;
- modul cum se comportă;
- cauza pentru care a plecat din localitate;
- scopul pentru care se află în tren.

La final, vei evidenția propozițiile subordonate circumstanțiale și vei preciza felul lor.

Scanned with OKEN Scanner

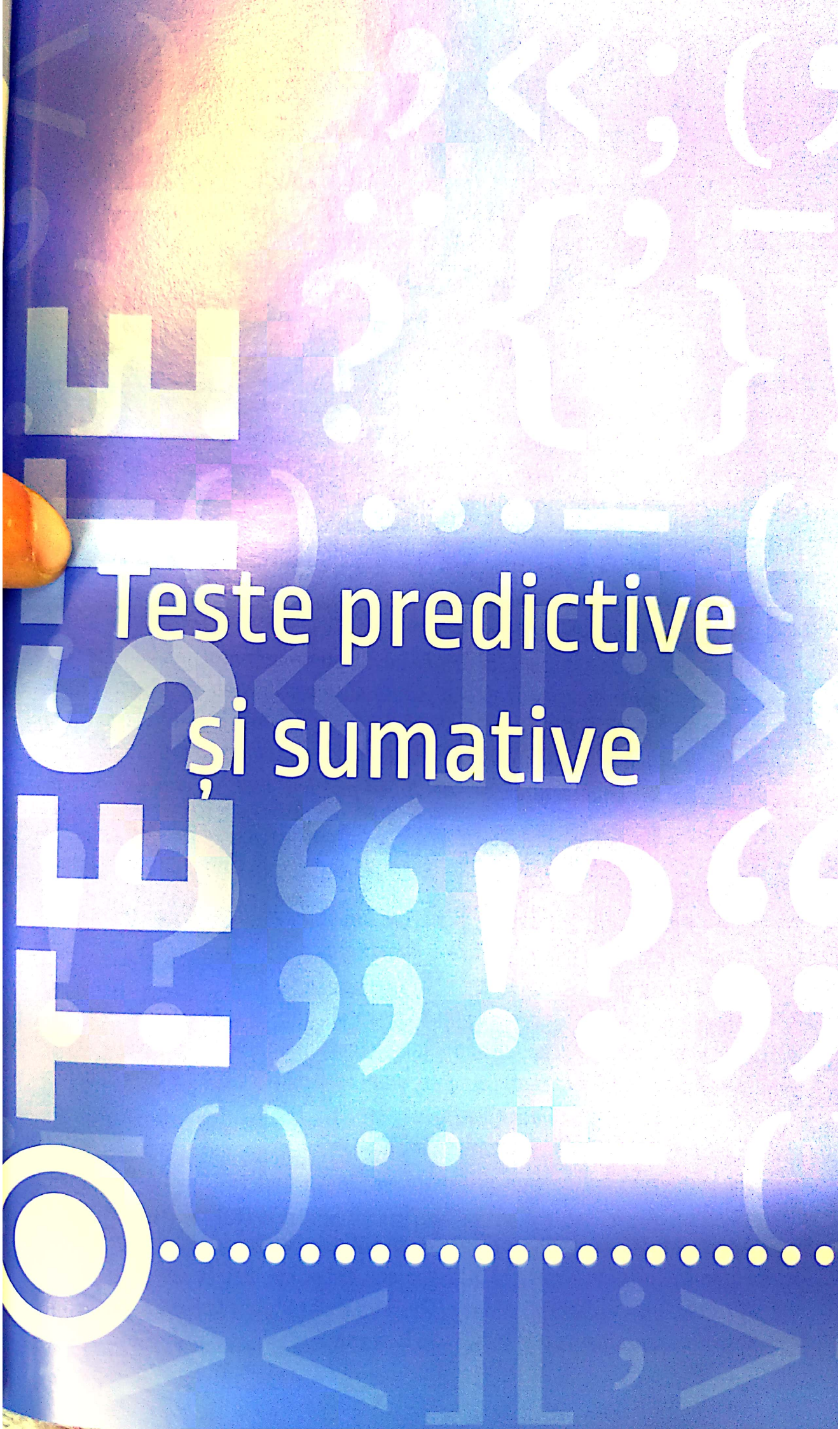

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a VII-a

TEST PREDICTIV 1

Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde la cerințele date.

— Ei, hai, nu-mi suci mințile! Io crez că asta e cu mult mai strașnic decât să te faci pirat!

— Da, e mai bine într-un fel, că ești mai aproape de casă, de circuri și de alte chestii de soiul ăsta.

În acest răstimp, sfârșiseră pregătirile și se strecuraseră prin deschizătură, Tom asumându-și rolul de ghid. Merseră așa bâjbâind în dreapta și în stânga, până la capătul tunelului. Acolo legară zdravăn de o stâncă sforile de zmeu înnodate și plecară mai departe. După doar câțiva pași ajunseră la izvor. Tom fu străbătut de un fior. Îi arătă lui Huck restul de feștilă lipită de un bulgăre de lut, sus pe perete, și-i istorisi cum el și Becky se uitaseră cu priviri îngrozite la flacăra care pâlpâia, pentru ca în cele din urmă să se stingă de-a binelea. Băieții coborau tot mai mult glasul și în scurt timp ajunseră să vorbească în șoaptă. Bezna și liniștea erau copleșitoare. Își continuară drumul și peste puțină vreme pătrunseră într-o galerie, prin care ajunseră la trambulină. La lumina lumânărilor băgară de seamă că dedesubt nu se căsca o prăpastie, ci numai un perete abrupt de pământ, înalt de vreo opt metri. Tom șopti:

— Huck, acum o să-ți arăt o chestie.

Ridică lumânarea.

— Uită-te după colț, cât poți de departe. Zărești ceva? Acolo, pe stânca aia mare! ai mai încolo! Ceva mânjit cu fum de lumânare!

— Tom, e o cruce!

— Ei, acuma spune tu unde era faimosul număr doi? Era „sub cruce" au ba? Chiar în locul ăla l-am văzut pe Joe Indianu' ridicând lumânarea, măi Huck!

Huck se holbă un timp la ciudatul semn, după care rosti, cu o voce întretăiată:

— Tom, hai să ne luăm tălpășița de aici!

— Ce facee?! vrei să dăm cu piciorul comorii?

— Da, s-o lăsăm baltă... Pun prinsoare că fantoma lu' Joe Indianu' bântuie p-aci...

— Aiurea, Huck, ce te-a apucat? Înțeleg să bântuie pe unde a mierlit-o, da' el a murit tocmai la intrarea în peșteră, hăt-departe, la opt kilometri de aici.

— Nu-i așa, Tom, nu bântuie p-acolo. Tot timpul dă târcoale banilor. Știu io prea bine năravurile fantomelor, și le știi și tu la fel de bine.

Scanned with OKEN Scanner

Tom începu să-și facă griji că poate Huck nu se înșela. În suflet i se cuibări teama. Dar dintr-odată avu o idee.

— Ascultă-mă bine, măi Huck, suntem niște tonți! Cum o să dea fantoma lu' Joe Indianu' târcoale unui loc unde-i o cruce?

Era un argument serios.

— Ei, vezi, asta nu mi-a trecut prin cap — răspunse Huck. Da, ai dreptate... Mare noroc avem cu crucea asta. Io zic să coborâm acolo și să scotocim după cufăraș.

(Mark Twain, *Aventurile lui Tom Sawyer*, traducere de Lucian Popa)

1. Înlocuiește fiecare dintre cuvintele subliniate cu antonimul potrivit: **2 puncte**

Acolo legară <u>zdravăn</u> de o stâncă sforile de zmeu <u>înnodate</u> și plecară mai departe.

2. Identifică, în textul citit, două cuvinte sau sintagme în care se regăsesc forme neliterare/nestandardizate ale limbii. Indică forma din registrul standard. **4 puncte**

3. Găsește câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre expresiile: **8 puncte**

băgară de seamă, să-și facă griji, să dea târcoale, nu mi-a trecut prin cap.

4. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns. **6 puncte**

- Conțin câte un diftong toate cuvintele din seria:

a. *se uitaseră, coborau, copleșitoare, ciudatul*;
b. *să vorbească, continuară, șoaptă, târcoale*;
c. *el, soiul, dreapta, tunelului*;
d. *piciorul, bântuie, aproape, intrarea.*

- Au număr egal de litere și de sunete toate cuvintele din seria:

a. *era, piciorul, cele*;
b. *cruce, bântuie, înnodate*;
c. *crucea, scotocim, chestie.*

- Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

a. *fe-și-lă, șoap-tă*
b. *feș-ti-lă, șoa-ptă*;
c. *fe-și-lă, șoa-ptă*;
d. *feș-ti-lă, șoap-tă.*

5. Notează cu A (adevărat) sau F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri: **8 puncte**

a. Enunțul: *Bezna și liniștea erau copleșitoare.* este o propoziție simplă. ☐
b. În propoziția: *<u>Huck</u>, acum o să-ți arăt o chestie.*, substantivul subliniat are funcție sintactică de subiect. ☐

Scanned with OKEN Scanner

c. Enunțul: *Io zic să coborâm acolo și să scotocim după cufăraș.* este format din trei propoziții. ☐

d. În enunțul: *În suflet i se cuibări teama.*, cuvintele au, în ordine, funcții sintactice de: circumstanțial de loc, complement indirect, predicat verbal, complement direct. ☐

6. **Identifică verbele din fragmentul următor și menționează felul fiecăruia (predicativ, copulativ, auxiliar):** **8 puncte**

... asta nu mi-a trecut prin cap — răspunse Huck. Da, ai dreptate.

7. **Menționează modul și timpul verbelor din prima coloană, apoi conjugă-l pe fiecare conform instrucțiunii din tabel, păstrând persoana și numărul:** **16 puncte**

Verbul	Modul și timpul	Instrucțiune
sfârșiseră		conjunctiv, prezent:
legară		indicativ, imperfect:
Uită-te		indicativ, perfect compus:
o să arăt		indicativ mai-mult-ca-perfect:

8. **Menționează valorile morfologice ale verbului *a fi* din replicile:** **4 puncte**

— *Tom, e o cruce!*

— *Cum o să dea fantoma lu' Joe Indianu' târcoale unui loc unde-i o cruce?*

9. **Menționează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în enunțurile:** **8 puncte**

Ei, hai, nu-mi suci mințile! Io crez că <u>asta</u> e cu mult <u>mai strașnic</u> decât să te faci pirat! [...]

În acest răstimp, [...] se strecuraseră <u>prin deschizătură</u>, Tom asumându-și rolul <u>de ghid.</u>

10. **Extrage din următorul fragment substantivele comune nearticulate, apoi articulează-le cu articol hotărât:** **10 puncte**

Îi arătă lui Huck restul de feștilă lipită de un bulgăre de lut, sus pe perete, și-i istorisi cum el și Becky se uitaseră cu priviri îngrozite la flacăra care pâlpâia, pentru ca în cele din urmă să se stingă de-a binelea.

Scanned with OKEN Scanner

11. **Alege forma corectă dintre cele două propuse pentru fiecare situație:** **8 puncte**

Tom îi/î-i propune prietenului său, Huck, să coboare/cobuare după/dupe cufărul conținând comoara lui Jim care/pe care îl credeau o fantomă ce bântuia prin acele locuri.

12. **Formulează două idei referitoare la conținutul textului citit. În prima, vei folosi un pronume reflexiv în cazul acuzativ, iar în a doua, un substantiv cu funcție sintactică de nume predicativ, pe care le vei sublinia.** **8 puncte**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

TEST PREDICTIV 2

Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde la cerințele date.

— Tot mai ești supărat?

Alec, sprijinit cu spatele de peretele liftului, aruncă o căutătură fioroasă prin spațiul îngust către Jace.

— Nu sunt supărat.

— Ba da, ești!

*Jace făcu un gest acuzator către fratele **lui** vitreg, apoi gemu scurt când durerea îi săgetă brațul până sus. **Îl** durea fiecare bucățică **din corp** de la bușitura luată în după-amiaza aceea, când căzuse trei etaje prin lemnul putred și aterizase pe un maldăr de fiare vechi. Până și degetele îi erau ferfeniță. Alec, [...], nu se simțea mai strălucit decât Jace. Hainele îi erau **pline** de noroi, iar părul îi atârna în șuvițe subțiri, **nădușite**. Pe un obraz avea **o crestătură** lungă.*

— Ba nu sunt! insistă Alec, printre dinți. Doar pentru că tu ai spus că demonii dragoni erau o specie dispărută...

— Am spus „aproape dispărută".

Alec împunse aerul cu degetul spre el:

— Aproape dispărută, zise el cu vocea tremurând de mânie, nu e DESTUL DE DISPĂRUTĂ!

— Înțeleg, zise Jace. Va trebui să schimb referința din dreptul lor în cartea demonologiei și în loc de „aproape dispărută" să scriu „nu destul de dispărută pentru Alec; el preferă ca monștrii lui să fie cu totul și cu totul dispăruți". Asta o să te facă fericit?

— Băieți, băieți, zise Isabelle, care-și cerceta fața în oglinda din peretele ascensorului. Nu vă mai certați! Se întoarse cu spatele la oglindă, afișând un zâmbet luminos. Bun, deci am avut ceva mai multă acțiune decât ne-am așteptat, dar eu cred c-a fost amuzant.

(Cassandra Clare, *Orașul de cenușă. Instrumente mortale* – cartea a doua, traducere de Cristina Jinga)

1. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns. **12 puncte**

- În fragmentul: *Se întoarse cu spatele la oglindă, afișând un zâmbet luminos*, există:

a. o singură propoziție;
b. două propoziții;
c. trei propoziții.

- În fragmentul: *— Ba nu sunt! insistă Alec, printre dinți. Doar pentru că tu ai spus că demonii dragoni erau o specie dispărută...*, sunt:

Scanned with OKEN Scanner

a. două predicate verbale și două predicate nominale;
b. trei predicate verbale și un predicat nominal;
c. patru predicate verbale și un predicat nominal.

- În fragmentul: *Jace făcu un gest acuzator către fratele lui vitreg, apoi gemu scurt când durerea îi săgetă brațul până sus. Îl durea fiecare bucățică din corp de la bușitura luată în după-amiaza aceea, când căzuse trei etaje prin lemnul putred și aterizase pe un maldăr de fiare vechi.*, cuvintele subliniate sunt, în ordine:

a. adjectiv propriu-zis, adverb de mod, adverb de loc, adjectiv participial, adjectiv propriu-zis;
b. adjectiv propriu-zis, adjectiv participial, adverb de loc, adjectiv participial, adjectiv propriu-zis;
c. adverb de mod, adverb de mod, adverb de loc, adjectiv participial, adjectiv propriu-zis.

- În fragmentul: *— Băieți, băieți, zise Isabelle, care-și cerceta fața în oglinda din peretele ascensorului. Nu vă mai certați!*:

a. cele trei predicate verbale sunt exprimate prin verbe la modul indicativ;
b. două predicate verbale sunt exprimate prin verbe la modul indicativ și un predicat verbal este exprimat prin verb la modul imperativ;
c. două predicate verbale sunt exprimate prin verbe la modul imperativ și un predicat verbal este exprimat prin verb la modul indicativ.

- În fragmentul: *— Băieți, băieți, zise Isabelle, care-și cerceta fața în oglinda din peretele ascensorului. Nu vă mai certați! Se întoarse cu spatele la oglindă, afișând un zâmbet luminos. Bun, deci am avut ceva mai multă acțiune decât ne-am așteptat, dar eu cred c-a fost amuzant.*, sunt:

a. patru pronume personale și un pronume reflexiv;
b. trei pronume personale și două pronume reflexive;
c. patru pronume reflexive și un pronume personal.

- Predicatul nominal din fragmentul: *el preferă ca monștrii lui să fie cu totul și cu totul dispăruți.* este:

a. *preferă ... să fie*;
b. *să fie cu totul și cu totul*;
c. *să fie cu totul și cu totul dispăruți*;
d. *să fie ... dispăruți.*

2. Menționează valoarea morfologică, funcția sintactică și cazul fiecăruia dintre cuvintele subliniate în textul dat. **18 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Notează cu A (adevărat) sau F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri: **12 puncte**

a. Cuvintele subliniate în structurile: *o căutătură fioroasă, o specie, Asta o să te facă fericit?, un zâmbet*, sunt articole nehotărâte.

b. Cuvintele subliniate în structurile: *sprijinit ... de peretele liftului, prin spațiul îngust, căzuse trei etaje prin lemnul putred și aterizase, ai spus că demonii dragoni erau o specie dispărută* sunt prepoziții.

c. Cuvintele subliniate în structurile: *gest acuzator, gemu scurt, fiare vechi, specie... destul de dispărută*, sunt, în ordine: adjectiv, adverb, adjectiv, adverb, adjectiv.

d. În structura: *dar eu cred c-a fost amuzant*, sunt două propoziții simple.

e. În structura: *Băieți, băieți, zise Isabelle, care-și cerceta fața în oglinda din peretele ascensorului*, toate cuvintele subliniate au funcție sintactică de subiect.

f. Sunt adjective participiale toate cuvintele subliniate din structurile: *ești supărat, bușitura luată, specie dispărută, a fost amuzant*.

4. Menționează, într-un enunț format din trei propoziții, care este motivul disputei dintre Alec și Jace. Enunțul va conține două predicate verbale și un predicat nominal (nu neapărat în această ordine). **8 puncte**

5. Asociază elementele din coloanele următoare: **12 puncte**

supărat – necăjit	antonime
... durerea îi săgetă brațul, zâmbet luminos	cuvinte polisemantice
amuzant – supărător	sinonime
Dinozaurii sunt o specie dispărută. Așa o specie de oameni, nu am mai întâlnit.	omonime
Nu vă mai certați! Luna mai este luna florilor.	omofone, dar nu și omografe
... am avut ceva mai multă acțiune decât ne-am așteptat..., De cât timp ai nevoie ca să te pregătești?	cuvinte folosite cu sens figurat
	omografe, dar nu și omofone

6. Marchează cu „x" căsuța corespunzătoare fiecărei situații în care apare litera *i*. **12 puncte**

	Vocală	Semivocală	*i* șoptit	Nu are valoare fonetică
îi				
lui				

Scanned with OKEN Scanner

vechi				
strălucit				
acțiune				
dragoni				

7. Transcrie, din text:

a. două structuri specifice limbii vorbite; **4 puncte**

b. un enunț complex/o frază și un enunț de tip propoziție simplă; **4 puncte**

c. un enunț negativ și transformă-l în enunț afirmativ; **4 puncte**

d. un enunț imperativ și unul asertiv. **4 puncte**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a VIII-a

TEST PREDICTIV 1

Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde la cerințele date.

Buck nu putea citi ziarele, căci altfel ar fi aflat că urmează vremuri grele, nu numai pentru el, ci și pentru orice câine cu mușchi puternici, păr lung și mițos, de pe coasta de vest, de la Puget Sound la San Diego.

Pentru că oamenii, bâjbâind prin întunericul arctic, descoperiseră un metal galben și, deoarece vasele cu aburi și companiile de transport răspândiseră vestea, mii de oameni se grăbeau înspre ţinuturile nordice. Aceștia aveau nevoie de câini de talie mare, cu mușchi puternici, cu care să muncească din greu și blăni groase care să-i apere de îngheţ.

Buck locuia într-o casă mare în însorita vale Santa Clara. Casa judecătorului Miller, așa-i spunea. Era departe de drum, pe jumătate ascunsă între copaci, printre frunzele cărora se putea zări veranda cea largă ce o înconjura din toate cele patru părţi. La ea duceau poteci bine îngrijite ce șerpuiau pe o pajiște întinsă pe sub pâlcuri de plopi. În spatele casei, toate lucrurile căpătau proporţii și mai mari decât în faţă. Erau grajduri uriașe, unde servitorii se opreau să stea la taclale, mai multe rânduri de case pentru aceștia, o mulţime de alte acareturi, bolte de viţă, pășuni verzi, livezi și parcele cultivate cu cereale. Apoi mai era și pompa pentru fântâna arteziană și jgheabul uriaș de ciment în care băieţii judecătorului Miller înotau dimineaţa și se răcoreau în după-amiezile fierbinţi.

Asupra acestui întreg domeniu domnea Buck. ***Aici se născuse și tot aici își trăise cei patru ani de viaţă. E adevărat că mai existau și alţi câini. Nici nu se putea altfel pe o proprietate atât de vastă, dar aceștia nu contau. Veneau și plecau, locuiau în cuști înghesuite sau stăteau în cine știe ce cotloane obscure ale casei, așa cum făceau Toots, mopsul japonez, sau Ysabel, câinele mexican cu blana scurtă – creaturi ciudate care doar rareori scoteau nasul afară sau puneau piciorul în curte. Pe de altă parte, mai erau foxterrierii, cel puţin douăzeci la număr, ce lătrau amenințător la Toots și Ysabel, care îi priveau de la fereastră, apăraţi fiind de o întreagă legiune de menajere înarmate cu mături și spălătoare.*** *Dar Buck nu era câine de casă și nici nu stătea în cuști alături de ceilalţi. Tot acel tărâm îi aparţinea. Se bălăcea în jgheab sau mergea la vânătoare cu fiii judecătorului; le însoţea pe Mallie și Alice, fiicele judecătorului, în plimbările din amurg sau în hoinărelile lor de dimineaţă. În serile de iarnă, stătea la picioarele judecătorului, în faţa focului ce ardea în bibliotecă. Îi căra pe nepoţii judecătorului în spate sau îi rostogolea prin iarbă și îi păzea în aventurile lor periculoase către fântâna din curtea grajdurilor și chiar*

Scanned with OKEN Scanner

mai departe, în padocuri și pe câmpuri. Printre terrieri, păşea maiestuos, iar pe Toots și Ysabel pur și simplu îi ignora, căci el era regele – rege peste toate fiinţele ce se târau, mergeau sau zburau pe domeniul judecătorului Miller, inclusiv peste oameni.

(Jack London, *Chemarea străbunilor*, traducere de Diana-Maria Morgan)

1. **Realizează descrierea unui câine diferit de Buck, înlocuind două cuvinte din fragmentul următor cu antonimele lor:** **4 puncte**

Buck nu putea citi ziarele, căci altfel ar fi aflat că urmează vremuri grele, nu numai pentru el, ci și pentru orice câine cu mușchi puternici, păr lung și miţos, de pe coasta de vest, de la Puget Sound la San Diego.

2. **Extrage, din text, patru cuvinte din câmpul lexical canin.** **4 puncte**

3. **Construiește un enunț prin care să ilustrezi sensul figurat al unui cuvânt folosit cu sens propriu în enunțul:** **2 puncte**

Pentru că oamenii, bâjbâind prin întunericul arctic, descoperiseră un metal galben și, deoarece vasele cu aburi și companiile de transport răspândiseră vestea, mii de oameni se grăbeau înspre ţinuturile nordice.

4. **Indică valoarea morfologică și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în enunțul:** **16 puncte**

Era departe de drum, pe jumătate ascunsă între copaci, printre frunzele cărora se putea zări veranda cea largă ce o înconjura din toate cele patru părţi. La ea duceau poteci bine îngrijite ce șerpuiau pe o pajiște întinsă pe sub pâlcuri de plopi.

5. **Menționează valoarea morfologică a structurilor subliniate în enunțul de mai jos și construiește enunțuri cu altă valoare morfologică a fiecăreia dintre ele.** **4 puncte**

În spatele casei, toate lucrurile căpătau proporţii și mai mari decât în faţă.

6. **Pentru enunțul:** *Erau grajduri uriașe, unde servitorii se opreau să stea la taclale, mai multe rânduri de case pentru aceștia, o mulţime de alte acareturi, bolte de viţă, păşuni verzi, livezi și parcele cultivate cu cereale.*:

a. identifică elementele de relație care introduc propoziții subordonate și precizează valoarea morfologică a fiecăruia; **4 puncte**

b. precizează tipurile de coordonare utilizate în secvența subliniată. **4 puncte**

7. **Realizează schema sintactică a propoziției dezvoltate:** *Asupra acestui întreg domeniu domnea Buck.*, **apoi transformă construcția în propoziție simplă.** **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Extrage, din fragmentul marcat prin bold în text:

a. un adjectiv participial și un adjectiv pronominal; **4 puncte**

b. un pronume demonstrativ și un pronume relativ; **4 puncte**

c. două numerale cu valori morfologice diferite pe care le vei preciza; **4 puncte**

d. un cuvânt derivat și un cuvânt format prin compunere; **4 puncte**

e. două verbe la modul indicativ, aflate la timpuri diferite pe care le vei preciza; **4 puncte**

f. un verb aflat la o formă verbală nepersonală pe care o vei preciza; **4 puncte**

g. două apoziții; **4 puncte**

h. un cuvânt în care numărul de litere este mai mare decât numărul de sunete și unul în care numărul de sunete este mai mare decât numărul de litere. **4 puncte**

9. Alege forma corectă dintre cele două propuse pentru fiecare situație: **4 puncte**

Jack London poate fi considerat scriitorul american al cărora/ale cărui romane sunt cele mai cunoscute în Europa. Lumea pe care/care o descrie este cea a marii crize economice din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, aceiași/aceeași lume care se va afla și în goana după aur de mai târziu. Întâmplările sunt inspirate din însăși/însuși experiența lui de viață.

10. Realizează, în 3–4 enunțuri, o descriere a unuia dintre ceilalți câini la care se face referire în text, folosind verbul *a fi* cu toate cele trei valori ale sale, pe care le vei preciza. **8 puncte**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

TEST PREDICTIV 2

Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde la cerințele date.

Într-o frumoasă zi de primăvară, d. învățător Blăguță a venit mai târziu decât de obicei la școală. Îi plăcea mult să pescuiască, se topiseră cam iute zăpezile, Mureșul se umflase și apa era turbure, cum e mai bună pentru pescuit. Și era lucru știut că, în lipsa d-lui Blăguță, Costi Balcovici e acela care pune mâna pe nuia, ca să ție buna-rânduială – nu poate pentru c-ar fi fost cel mai mare dintre școlari, dar învăța bine și era băiatul turtelarului din Radna.*

Una e însă Blăguță și alta Costi, deși era băiat de turtelar. În fața d-lui Blăguță, Trică stetea smirnă, iar cu Costi se bătuse adeseori în piață, în zilele cele bune, când nu era singur, ci săreau amândoi cu Sida în capul lui, și rar scăpa Costi cu fața curată, fiindcă Sida avea gheare ca pisica și ar fi sărit și în foc pentru frățiorul ei.

Tocmai de aceea, poate, Costi era foarte aspru față de Trică, pe care îl știa acum singur.

— Trică – strigă el răstit – stăi frumos!

Trică se ridică îndrăzneț în picioare: i se făcuse o nedreptate.

— Șezi! strigă Costi.

— Dacă vreau șed, dacă vreau stau, răspunse Trică. Cine ești tu, ca să-mi poruncești mie?!

Ceilalți școlari începură să râdă cu gurile întinse până spre urechi, căci copiii sunt oameni și ei și se simt mulțumiți când văd umilirea celor ce prea repede se înalță. Dar Costi, pui de om și el, nu voia să fie umilit.

— Afară! strigă el dăscălește, în genunchi! și, rostind porunca, se și duse ca să-l apuce pe Trică.

Trică, cu vreo trei ani mai mic decât Costi, nu se simțea destoinic să ție piept cu acesta: cu cât mai mic era însă omul, cu atât mai mare îi era hotărârea, și el știa să muște, să zgârâie și să dea cu picioarele, ceea ce pe Costi îl umplea cu atât mai vârtos de mânie, cu cât ceilalți școlari se ridicaseră pe bănci și râdeau cu hohote de câte ori Trică îl nimerea bine. Astfel învingerea nu putea să fie decât a lui Trică: bătaie, ce-i drept, a mâncat, părul i s-a cam rărit, gâtul îi era zgâriat, dar din bancă tot n-a ieșit și în genunchi nu l-a pus decât d. Blăguță, care ținea ca autoritatea lui Costi să rămână întreagă.

Ieșind din școală, Trică a luat-o, ca de obicei, drept spre pod, unde mumă-sa aduna creițarii și își vindea mărfurile. Cât s-a bătut cu Costi și cât a stat în genunchi, o singură lacrămă nu i se ivise în ochi, abia acum, după ce se văzu singur, începu să șteargă din când în când câte-o lacrămă. [...]*

Scanned with OKEN Scanner

„O să-l spui eu mamei – își zise băiatul – și o să treacă el pe la pod!"

Când însă vorba era s-o facă, el n-o putea. Degeaba i-ar fi spus: o făcea numai să se plângă, ca alte dăți, că e văduvă și că toți își bat joc de copiii ei, fiindcă n-au tată, ca să-i ocrotească.

— Ah – zise el suspinând – de ce nu mai e Sida aici!?

Da, singură, ea putea să știe ce va să zică a fi bătut de Costi.

(Ioan Slavici, *Mara*)

**turtelar* – cofetar;

**creițar* – monedă care a circulat în Transilvania.

1. **Explică modul în care s-au format cuvintele subliniate în secvențele de mai jos.** **6 puncte**

a. ... *a venit mai târziu <u>decât</u> de obicei;*

b. ... *ar fi sărit și în foc pentru <u>frățiorul</u> ei.*

2. **Transcrie, pe spațiile punctate din tabel, propozițiile coordonate din fraza de mai jos și precizează tipul coordonării.** **6 puncte**

... se topiseră cam iute zăpezile, Murășul se umflase și apa era turbure, cum e mai bună pentru pescuit.

Propozițiile coordonate	Tipul coordonării
P: ..... – P: ..... – P:	.....; ..... .

3. **Selectează din fragmentul încadrat în chenar două cuvinte care ilustrează variația regională a limbii. Scrie forma literară a fiecărui termen.** **6 puncte**

4. **Extrage trei pronume în cazuri diferite din secvența:** *O să-l spui eu mamei – își zise băiatul – și o să treacă el pe la pod!.* **Precizează felul fiecăruia și cazul în care se află.** **9 puncte**

5. **Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvențele de mai jos.** **12 puncte**

a. *<u>Ceilalți</u> școlari începură să râdă;*

b. *... în lipsa d-lui Blăguță, Costi Balcovici e <u>acela</u> care pune mâna pe nuia;*

c. *Costi Balcovici e acela <u>care</u> pune mâna pe nuia;*

d. *— Afară! strigă el <u>dăscălește</u>, în genunchi!*

e. *<u>Cine</u> ești tu, ca să-mi poruncești mie?!*

f. *... că e văduvă și că toți își bat joc de copiii <u>ei</u>.*

6. **Identifică verbele din secvențele de mai jos și precizează valoarea morfologică (verb predicativ/verb copulativ) a fiecăruia.** **10 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

a. ... *ținea ca autoritatea lui Costi să rămână întreagă;*
b. *— Ah — zise el suspinând — de ce nu mai e Sida aici!?*

7. **Selectează din fragmentul încadrat în chenar trei verbe aflate la moduri diferite. Precizează modul fiecărui verb selectat.** **9 puncte**

8. **Subliniază și numește forma verbală nepersonală din secvența:** *lesind din școală, Trică a luat-o, ca de obicei, drept spre pod.* **Identifică un subordonat al formei verbale subliniate și precizează funcția lui sintactică.** **6 puncte**

9. **Precizează cazul și funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în fragmentul încadrat în chenar.** **6 puncte**

10. **Imaginează-ți că Trică trăiește, la școală, o experiență plăcută alături de Costi Balcovici. Redactează un text narativ, de 100–120 de cuvinte, în care să povestești acest episod. În compunerea ta, trebuie:** **20 de puncte**

- **să incluzi o secvență dialogată, de 4–6 replici, care să conțină o interjecție onomatopeică;**
- **să folosești un numeral cardinal cu valoare adjectivală.**

Notă! Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

– conținutul textului – 12 puncte;

– redactarea textului – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Se acordă 10 puncte din oficiu.
TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a VII-a

TEST SUMATIV 1

Timp de lucru: 90 de minute

Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde la cerințele date.

Sărbătoarea Sânzienelor este, în tradiţia populară, un prilej de ***a sărbători*** *soarele și muncile agricole specifice verii, care începe chiar în această zi. În multe zone din ţară, se aprind focuri pe dealuri în noaptea luminată. Flăcăii se strâng seara în jurul rugurilor aprinse, învârtesc făcliile și strigă: „Du-te soare, vino lună,/Sânzienele îmbună, Să le crească floarea-floare,/galbenă, mirositoare, Fetele să o adune, să le așeze în cunune, Să le prindă-n pălărie,/struţuri pentru cununie, Boabele să le răstească,/până-n toamnă să nuntească"!*

Sărbătoarea Sânzienelor a fost denumită în popor și Amuţitul Cucului. ***Această*** *pasăre cântă doar trei luni pe an, de la echinocţiul de primăvară, când este sărbătorită Buna Vestire, sau Blagovești*eniea, *până la solstiţiul de vară sau de sânziene, sărbătoarea Sfântului Ioan Botezătorul, pe 24 iunie. Se spune în popor că, dacă cucul încetează să cânte înainte de Sânziene, înseamnă că vara va fi secetoasă.*

Se spune că în noaptea de Sânziene (23 spre 24 iunie) se deschid porţile ***cerului*** *și lumea de dincolo vine în contact cu lumea pământeană. Cu acest prilej, în foarte multe zone din ţară se fac pomeni pentru morţi, de moșii de Sânziene. Noaptea de Sânziene este cea în care pot fi descoperite comorile* ***ascunse****, acum răsare și floarea albă de ferigă, care aduce noroc* ***celui*** *care o va culege.*

(Oana Rusu, *Sânzienele, sărbătoarea de la cumpăna anului*, în ziarul *Lumina*)

1. Identifică în text două propoziții aflate în raport de coordonare prin juxtapunere.

2 puncte

2. Rescrie din text un cuvânt obținut prin derivare și un cuvânt obținut prin compunere.

2 puncte

3. Menționează modul și conjugarea următoarelor verbe: *se spune, să prindă, este, du-te, încetează.*

5 puncte

4. Alcătuiește două enunțuri în care să existe un adjectiv pronominal negativ în cazul acuzativ și un adjectiv pronominal posesiv în cazul dativ.

6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. Identifică în text un adjectiv propriu-zis, un adverb de timp și un numeral cardinal cu valoare adjectivală. 6 puncte

6. Menționează genul și cazul substantivelor subliniate în textul dat. 5 puncte

7. Precizează funcția sintactică a cuvintelor scrise îngroșat în text, menționând partea de vorbire prin care se exprimă. 10 puncte

8. Alcătuiește enunțuri în care pronumele demonstrativ *acesta* să îndeplinească următoarele funcții sintactice: atribut pronominal, complement indirect, complement direct, nume predicativ, circumstanțial de loc în acuzativ. 5 puncte

9. Marchează cu „x" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia. 5 puncte

Enunț	Corect	Incorect
În secvența: *Noaptea de Sânziene este cea în care pot fi descoperite comorile ascunse, acum răsare și floarea albă de ferigă, care aduce noroc celui care o va culege.*, pronumele relative au funcție sintactică de circumstanțial de timp și de subiect.		
În secvența de mai sus există patru propoziții.		
Cuvântul *și* din secvența de mai sus este pronume reflexiv.		
În enunțul: *Vino lună.*, substantivul este în cazul nominativ.		
În secvența: *Se spune în popor că, dacă cucul încetează să cânte înainte de Sânziene, înseamnă că vara va fi secetoasă.*, există o locuțiune prepozițională care impune cazul acuzativ.		

10. Identifică, în text: un atribut adverbial, un circumstanțial de loc în genitiv, un nume predicativ în nominativ, un circumstanțial de loc în acuzativ și un atribut adjectival în genitiv. 10 puncte

11. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele *cea* și *seara* să aibă alte valori morfologice decât în text, pe care le vei preciza. 4 puncte

12. Precizează valoarea morfologică a verbului *a fi* din primul paragraf al textului și alcătuiește enunțuri în care acesta să aibă alte valori morfologice, pe care le vei preciza. 5 puncte

13. Alcătuiește enunțuri în care cuvântul *o* să aibă cinci valori morfologice diferite. 5 puncte

Scanned with OKEN Scanner

14. Alcătuiește o compunere narativă (150–200 de cuvinte) în care să povestești o întâmplare petrecută în noaptea de Sânziene. 20 de puncte

În compunerea ta vei avea:

- o secvență dialogată (minimum patru replici) în care să folosești o interjecție predicativă și două verbe la modul imperativ;
- o secvență descriptivă de 30–50 de cuvinte în care vei folosi două locuțiuni adjectivale și patru adjective propriu-zise aflate la grade diferite de comparație;
- o secvență explicativă în care să apară două circumstanțiale de cauză.

Notă! Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

– conținutul textului – 12 puncte;

– redactarea textului – 8 puncte (unitatea compoziției – 1 punct; coerența textului – 1 punct; registrul de comunicare – 1 punct; stilul și vocabularul adecvate – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Se acordă 10 puncte din oficiu.

TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

TEST SUMATIV 2

Timp de lucru: 90 de minute

Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde la cerințele date.

Felix privi spre capătul scării ca spre un cer deschis și văzu în apropierea lui Hermes cel vopsit cafeniu, un cap prelung și tânăr de fată, încărcat cu bucle, căzând până pe umeri. Atunci bătrânul, ca și când totul s-ar fi petrecut în modul cel mai firesc, fără nicio lămurire asupra atitudinii dinainte, clipind molatic din ochi, cu aceeași duhoare de tutun și cu același glas fără acustică, zise lui Felix Sima:

— Ia-ți geamantanul și vino sus!

Urcară amândoi pe scara pârâitoare și se găsiră într-un soi de antreu pe care tânărul nu avu răgaz să-l examineze, rămânând totuși cu sentimentul că mobilele erau toate acoperite cu niște cămăși de materie fumurie. Fata, subțiratică, îmbrăcată într-o rochie foarte largă pe poale, dar strânsă tare la mijloc și cu o mare coleretă de dantelă pe umeri, îi întinse cu franchețe un braț gol și delicat. Felix îi strânse mâna și avu o clipă impulsiunea de a i-o săruta, însă fata i-o trase cu mult înainte de a lua o deciziune și i-o trecu sub brațul stâng.

— Ce bine-mi pare, ce bine-mi pare, zise ea volubil, că ai venit. Eu sunt Otilia.

Apoi, părându-i-se că tânărul nu reacționează destul de călduros, întrebă, întorcând adânc fața spre el:

— Oare nu-ți pare bine?

— Ba da! răspunse sfios Felix, contrariat că nu vine nimeni să-i ia valiza din mână.

Condus de Otilia și urmat de bătrân, Felix intră într-o odaie foarte înaltă, încărcată de un fum des și înțepător de tutun ca o covertă de vapor pe Marea Nordului. În mijlocul ei, la o masă rotundă prevăzută cu o mare lampă de petrol cu glob de sticlă mată, se aflau, în fața unui joc de table, trei persoane care, la deschiderea ușii, ridicară capul în felurite grade de curiozitate. Erau două femei și un bărbat. Bătrânul merse și ocupă scaunul rămas gol lângă ceilalți, în vreme ce Otilia conduse pe Felix de-a dreptul la masă, prezentându-l.

— E Felix, zise ea oprindu-se în fața bărbatului care tocmai aruncase zarurile.

Acesta ridică numaidecât capul și întinse repede mâna. Era un om cam de vreo cincizeci de ani, oarecum voluminos, totuși evitând impresia de exces, cărnos la față și rumen ca un negustor, însă elegant prin finețea pielii și tăietura englezească a mustății cărunte. Părul rar, dar bine ales într-o cărare care mergea din mijlocul frunții până la ceafă, lanțul greu de aur cu breloc la vestă, hainele de stofă fină, parfumul discret în care intra și o nuanță de tabac, toate acestea reparau cu desăvârșire, în apropiere, neajunsurile vârstei și ale corpolenței.

Scanned with OKEN Scanner

— Pascalopol, se recomandă el cu o ceremonie care trăda creșterea lui aleasă, reținând ceva mai mult mâna tânărului într-a sa, spre a-l examina. Îl privi fără excesivă cordialitate, chiar cu oarecare umbră de ironie îndepărtată, însă cu o politețe grabnică, respectuoasă:

— Va să zică dumneata ești Felix de care ne-a vorbit atâta domnișoara Otilia!

— Este băiatul doctorului Sima de la Iași, completă în șoaptă bătrânul, frecându-și mâinile, cu un râs prostesc.

— Da, da, da! adăugă Pascalopol, părând a căuta în memorie și, cu un zâmbet grațios, care îi descoperi o dantură bine reparată, abandonă ușor mâna tânărului.

Otilia opri pe Felix în fața femeii mai mature. Era o doamnă cam de aceeași vârstă cu Pascalopol, însă cu părul negru pieptănat bine într-o coafură japoneză. Fața îi era gălbicioasă, gura cu buzele subțiri, acre, nasul încovoiat și acut, obrajii brăzdați de câteva cute mari, acuzând o slăbire bruscă. Ochii îi erau bulbucați, ca și aceia ai bătrânului, cu care semăna puțin, și avea de altfel aceeași mișcare moale a pleoapelor. Era îmbrăcată cu bluză de mătase neagră cu numeroase cerculețe, strânsă la gât cu o mare agrafă de os și sugrumată la mijloc cu un cordon de piele, în care se vedea, prinsă de un lănțișor, urechea unui cesuleț de aur. Doamna care juca table cu Pascalopol, în vreme ce ceilalți priveau, ridică o față scrutătoare și examină din cap până în picioare pe Felix, ridicându-și în același timp cu multă demnitate mâna spre a-i fi sărutată.

— Hm! spuse ea arțăgos și cu un glas răgușit, însă forte. Dar ești flăcău în lege!

— Intră la Universitate, Aglae, lămuri bătrânul, cu același supărător glas stins, însoțit de râsul fără rost.

—Da?! se miră sumbru doamna și-și continuă jocul cu Pascalopol.

— E tanti Aglae, sora lui papa, explică Otilia lui Felix, văzându-l cam nedumerit.

— De unde să mă cunoască? întrebă Aglae. Când a murit mă-sa, era numai atât. De atunci nu l-am mai văzut. Tu ți-l amintești, Aurico?

(G. Călinescu, *Enigma Otiliei*)

1. **Găsește două expresii/locuțiuni care să conțină substantivul *mână* și construiește enunțuri cu acestea.** **4 puncte**

2. **Înlocuiește cu câte un sinonim potrivit cuvintele subliniate în enunțul:** **2 puncte**

Este băiatul doctorului Sima de la Iași, completă în șoaptă bătrânul, frecându-și mâinile, cu un râs prostesc.

3. **Explică modul de formare a cuvintelor:** *înțepător, Marea Nordului.* **4 puncte**

4. **Menționează valoarea morfologică a fiecăreia dintre locuțiunile subliniate în text.** **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. **Extrage și încadrează în tabel adjectivele din următorul fragment:** **4 puncte**

Îl privi fără excesivă cordialitate, chiar cu oarecare umbră de ironie îndepărtată, însă cu o politețe grabnică, respectuoasă.

Adjective propriu-zise	Adjective participiale

6. **Menționează cazul și funcția sintactică pentru fiecare dintre substantivele pe care le identifici în fragmentul:** **8 puncte**

Este băiatul doctorului Sima de la Iași [...].

7. **Precizează, pentru fiecare dintre cuvintele subliniate, valoarea morfologică (gramaticală), cazul și funcția sintactică:** **12 puncte**

... nu vine <u>nimeni</u>, cu o ceremonie <u>care</u> trăda creșterea <u>lui</u> aleasă, cu <u>același</u> supărător glas.

8. **Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate. Construiește câte un enunț în care cuvintele subliniate să aibă altă valoare morfologică, pe care o vei preciza.** **4 puncte**

Tu <u>ți</u>-l amintești, Aurico;
... ridică <u>o</u> față scrutătoare.

9. **Construiește un enunț asertiv în care un pronume demonstrativ de depărtare să aibă funcție sintactică de nume predicativ în cazul acuzativ și un enunț interogativ în care un numeral cardinal cu valoare pronominală să aibă funcție sintactică de atribut prepozițional.** **8 puncte**

10. **a. Completează enunțul cu forma potrivită a pronumelui relativ:** **1 punct**

Bunicii ..... nepot este premiant sunt foarte mândri de el.

b. Completează enunțul cu forma potrivită a articolului genitival: **1 punct**

Numele de familie ..... colegei mele este același cu al meu.

11. **Identifică, în fragmentul de mai jos, formele verbale nepersonale, apoi menționează denumirea și funcția sintactică a fiecăreia.** **6 puncte**

Doamna care juca table cu Pascalopol, în vreme ce ceilalți priveau, ridică o față scrutătoare și examină din cap până în picioare pe Felix, ridicându-și în același timp cu multă demnitate mâna spre a-i fi sărutată.

Scanned with OKEN Scanner

12. **Rescrie următoarele enunțuri, corectând toate greșelile pe care le întâlnești:**

6 puncte

Fiecare dintre voi ați cunoscut aceiași scriitoare la concursul de poezie care o văzusem și în Sala de lectură a Bibliotecii Naționale. Autoarei aceasta trebuie săi mulțumesc în ceea ce privesc titlurile operelor îndrăgite de mine.

13. **Menționează, pentru fiecare dintre următoarele structuri, tipul de relație dintre propoziții:**

4 puncte

a. *Ia-ți geamantanul și vino sus!*

b. *Va să zică dumneata ești Felix de care ne-a vorbit atâta domnișoara Otilia.*

14. **Redactează o pagină din jurnalul lui Felix în care acesta își exprimă primele impresii după întâlnirea cu personajele din text. Compunerea ta va avea 120–150 de cuvinte și va conține următoarele elemente pe care le vei menționa la final:**

20 de puncte

- **două numerale cu valori diferite;**
- **ortogramele:** *sa/s-a, mai/m-ai, decât/de cât, ia/i-a;*
- **cel puțin câte un verb la toate formele de trecut ale modului indicativ;**
- **un verb la supin și unul la infinitiv;**
- **un enunț exclamativ și unul interogativ.**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a VIII-a

TEST SUMATIV 1

Timp de lucru: 90 de minute

Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde la cerințele date.

La Montfermeil, nu departe de Paris, exista o cârciumă care a dispărut azi. Cârciuma aceasta era ținută în strada Boulanger de soții Thénardier. Deasupra ușii se afla o scândură bătută în cuie pe perete. Pe scândura asta era pictat ceva ce semăna cu un om care duce în spinare pe un altul. Acesta de pe urmă avea epoleți groși de general, împodobiți cu stele mari, argintii; niște pete roșii voiau să însemne sânge; restul tabloului era pierdut în nori de fum și înfățișa probabil o bătălie. Dedesubt se putea citi această inscripție: La sergentul de la Waterloo.

Nimic mai obișnuit decât o căruță la poarta unui han. Cu toate astea, vehiculul, sau mai bine zis bucata de vehicul care încurca strada în fața cârciumii La sergentul de la Waterloo *într-o seară de primăvară, în anul 1819, ar fi atras prin volum atenția unui pictor care ar fi trecut pe acolo.*

Era partea dinainte a unui camion, dintre cele întrebuințate în regiunile păduroase, cu care se cară trunchiuri și grinzi. Această parte dinainte era alcătuită dintr-o osie masivă de fier, cu un fus în care se îmbuca o oiște grea, rezemate pe două roți peste măsură de mari. Tot întregul ăsta era îndesat, greoi și diform, ai fi spus că este afetul unui tun uriaș. De prea mult mers prin hârtoape, roțile, butucii, osia și oiștea erau acoperite cu o pătură de nămol, spoială gălbuie, hâdă, destul de asemănătoare aceleia cu care se împodobesc de obicei catedralele. Lemnul dispărea sub noroi și fierul sub rugină. Sub osie atârna, ca o draperie, un lanț gros.

Mijlocul acestui lanț spânzura sub osie, destul de aproape de pământ, și pe el, ca într-un leagăn, ședeau în seara aceea alături, ținându-se de gât cu drăgălășenie, două copilițe, una de vreo doi ani și jumătate, iar cealaltă de vreun an și jumătate; cea mai mică în brațele celei mai mari. O basma înnodată cu pricepere le împiedica să cadă. O mamă văzuse lanțul acela înfricoșător și spusese: „Uite o jucărie pentru copiii mei!".

Cele două copilițe, de altfel drăguț și îngrijit îmbrăcate, străluceau; ai fi spus că sunt doi trandafiri printre lanțuri vechi; ochii lor erau o mare bucurie; obrajii lor fragezi râdeau. Una era castanie, cealaltă brună. Fețele lor naive erau două uimiri încântate; un tufiș înflorit din apropiere își trimitea trecătorilor mireasma ce părea că vine de la ele; cea de un an și jumătate își arăta burtica drăgălașă și goală cu nerușinarea nevinovată a copiilor. Deasupra și împrejurul acestor capete

Scanned with OKEN Scanner

delicate, plămădite din fericire și muiate în lumină, uriașa jumătate de camion negru de rugină, grozavă, plină de curbe și de unghiuri sălbatice, se rotunjea ca intrarea unei peșteri. La câțiva pași, ghemuită pe pragul hanului, mama, o femeie lipsită de drăgălășenie, dar înduioșătoare în clipa aceea, își legăna copiii cu ajutorul unei sfori lungi, urmărindu-i cu privirea, de teamă să nu li se întâmple ceva, cu acea căutătură animalică și cerească totodată, specifică maternității. La fiecare legănare, lanțurile hâde făceau un zgomot strident, care semăna cu un strigăt de mânie; fetițele se minunau, soarele în amurg lua parte la această bucurie și nimic nu era mai încântător decât capriciul întâmplării, care făcea dintr-un lanț de titani un leagăn de îngeri.

Pe când le legăna pe cele două fetițe, mama îngâna cu un glas fals o romanță pe atunci vestită. Cântând și privindu-și fetele, nu mai auzea și nu mai vedea ce se întâmplă în stradă. Începuse tocmai prima strofă a romanței, când cineva se apropie de ea și deodată auzi o voce, care-i spunea lângă ureche:

— Ai doi copii frumoși, doamnă.

Mama continuă să cânte, apoi întoarse capul.

La câțiva pași în fața ei se afla o femeie. Femeia aceasta avea și ea un copil în brațe. Mai căra și un sac mărișor, care părea să fie foarte greu.

Copilul acestei femei era una dintre făpturile cele mai dumnezeiești din câte se pot vedea. Era o fetiță de vreo doi-trei ani. Ar fi putut să se ia la întrecere cu celelalte două pentru drăgălășenia cu care era gătită; avea o scufiță de pânză subțire cu dantele și un pieptar cu panglici. Pulpele albe, durdulii și tari i se vedeau sub fustița ridicată. Era rumenă și sănătoasă. Îți venea să muști din obrajii ei ca două mere. Despre ochii ei nu se putea spune nimic, decât că trebuie să fi fost foarte mari și că aveau gene minunate. Dormea.

(Victor Hugo, *Cosette*, traducere de Lucia Demetrius și Tudor Măinescu)

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect: **2 puncte**

Sunt formate prin mijloace interne de îmbogățire a vocabularului toate cuvintele din seria:

a. *păduroase, gălbuie, întregul, împodobesc;*
b. *catedralele, drăgălășenie, copilițe, înnodată;*
c. *înfricoșător, drăguț, străluceau, lanțuri;*
d. *tufiș, apropiere, deasupra, capete.*

Răspuns corect: ☐

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect: **2 puncte**

Conține numai cuvinte cu diftongi următoarea serie:

a. *cuie, voiau, tabloului, atenția;*
b. *naive, auzea, capriciul, minunau;*

Scanned with OKEN Scanner

c. *deodată, spunea, sănătoasă, doi;*
d. *rotunjea, intrarea, unei, soarele.*

Răspuns corect: ☐

3. **Rescrie enunțul următor, înlocuind primul cuvânt subliniat cu un sinonim, iar pe cel de-al doilea cu un antonim:** **2 puncte**

Cele două copilițe, de altfel drăguț și îngrijit îmbrăcate, străluceau; ai fi spus că sunt doi trandafiri printre lanțuri vechi.

4. **Identifică în secvența următoare trei verbe aflate la timpuri diferite pe care le vei menționa:** **6 puncte**

Cântând și privindu-și fetele, nu mai auzea și nu mai vedea ce se întâmplă în stradă. Începuse tocmai prima strofă a romanței, când cineva se apropie de ea și deodată auzi o voce, care-i spunea lângă ureche...

5. **Notează cu A (adevărat)/F (fals) valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri:** **8 puncte**

a. În secvența: *Fețele lor naive erau două uimiri încântate.*, există patru atribute. ☐
b. În secvența: *Deasupra ușii se afla o scândură bătută în cuie pe perete.*, subiectul este subînțeles. ☐
c. În secvența: *Cârciuma aceasta era ținută în strada Boulanger de soții Thénardier.*, substantivele proprii sunt în același caz. ☐
d. În secvența: *Tot întregul ăsta era îndesat, greoi și diform, ai fi spus că este afetul unui tun uriaș.*, există un substantiv obținut printr-un mijloc intern de îmbogățire a vocabularului. ☐
e. În secvența: *Cântând și privindu-și fetele, nu mai auzea și nu mai vedea ce se întâmplă în stradă.*, sunt prezente verbe la toate conjugările. ☐
f. În secvența: *Mai căra și un sac mărișor, care părea să fie foarte greu.*, adjectivul subliniat este numele predicativ al verbului *părea*. ☐
g. În secvența: *Pulpele albe, durdulii și tari i se vedeau sub fustița ridicată.*, cliticul pronominal personal are funcția de complement direct. ☐
h. În secvența: *Îți venea să muști din obrajii ei ca două mere.*, structura subliniată este un circumstanțial de mod. ☐

6. **Identifică predicatele din enunțuri, precizând felul și prin ce sunt exprimate:** **12 puncte**

a. *Pe scândura asta era pictat ceva.*
b. *Despre ochii ei nu se putea spune nimic.*
c. *... își legăna copiii cu ajutorul unei sfori lungi, urmărindu-i cu privirea, de teamă să nu li se întâmple ceva.*

Scanned with OKEN Scanner

7. **Menționează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate, precizând termenul regent, precum și valoarea morfologică a acestuia:** **18 puncte**

a. *O basma înnodată cu pricepere le împiedica să cadă.*
b. *... mama, o femeie lipsită de drăgălășenie, dar înduioșătoare în clipa aceea, își legăna copiii;*
c. *Copilul acestei femei era una dintre făpturile cele mai dumnezeiești din câte se pot vedea.*
d. *Începuse tocmai prima strofă a romanței.*
e. *Era partea dinainte a unui camion.*
f. *Fețele lor naive erau două uimiri încântate.*

8. **Alcătuiește un enunț format din două propoziții în care secvența:** *Cele două copilițe, de altfel drăguț și îngrijit îmbrăcate, străluceau.* **să fie regentă pentru o propoziție subordonată circumstanțială de mod.** **4 puncte**

9. **Rescrie propozițiile subordonate din următoarele enunțuri, precizând felul lor:** **10 puncte**

a. *... ai fi spus că sunt doi trandafiri printre lanțuri vechi;*
b. *Ar fi putut să se ia la întrecere cu celelalte două pentru drăgălășenia cu care era gătită.*
c. *Pe scândura asta era pictat ceva ce semăna cu un om care duce în spinare pe un altul.*

10. **Completează spațiile punctate cu forma corectă a cuvintelor dintre paranteze.** **6 puncte**

Fetița cu codițe ..... (*auriu*) *descoperise jucării* ..... (*care*, caz acuzativ) *mama le* ..... (*a crea*, mai-mult-ca-perfect) *cu ajutorul* ..... (*viu*, superlativ relativ de superioritate) *culori, din cârpe și panglici vechi. Imaginea* ..... (*care*, genitiv) *amintire o urmărise vreme îndelungată* ..... (*a rămâne*, perfect compus) *pentru totdeauna una dintre cele mai dragi ale copilăriei sale.*

11. **Imaginează-ți că ești proprietarul/proprietăreasa cârciumii din strada Boulanger. Scrie o notă de jurnal, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți ziua în care la han sosesc cele două femei cu copii. Vei include în jurnalul tău o secvență narativă în care să existe o propoziție atributivă și una completivă directă, dar și o secvență descriptivă în care să existe o propoziție circumstanțială de mod. Data redactării jurnalului este 10 mai 2023.** **20 de puncte**

Se acordă 10 puncte din oficiu.
TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

TEST SUMATIV 2

Timp de lucru: 90 de minute

Citește cu atenție textul următor, apoi răspunde la cerințele date.

Bătrânul Aron visa uneori că plutește ca un nor greu de apă, gata să irige, gata să ude la rădăcină, visa că zboară pe ulițele prăfuite, la un metru deasupra solului și că totul se schimbă, că o altfel de viață ar înflori în lumea aceea. [...]

Se așeza zâmbitor la catedră, privea cele treizeci și două de tărtăcuțe simpatice, unele speriate, altele indolente, câteva cuminți, unele străbătute de istețime. Ultimele treizeci și două de tărtăcuțe.

Cei din Strâmbeni preferau de la o vreme să-și înscrie copiii direct la școala generală din Movilița și începuseră să-l ironizeze pe Aron. Îl priveau cu milă când trecea pe drum cu rucsacul său kaki plin de cărți pe care le dăruia copiilor.

— Omul ăsta e cu capu-n nori, ziceau unii, temându-se să nu le corupă copiii. Un moș scrântit.

Alții, mai așezați, spuneau că învățătura e bună.

— E bună, săreau primii, dar te tâmpește dacă e prea multă. Uitați-vă la Aron, e tot timpul cu nasu-n cărți și umblă cu hainele peticite. La ce l-a ajutat să citească atâta? Învățătura e bună să-ți faci o meserie, altfel e boală.

Bătrânul știa ce bârfeau oamenii, dar încă se mai bucura de o brumă de respect. Datorită lui, mulți dintre cei din comună reușiseră să termine câteva clase. Când a putut, i-a sprijinit și altfel, așa cum obișnuia și acum.

— Domnu' Aron are suflet bun, ia nu-l mai vorbiți de rău, sărea câte-o femeie. Mie, când eram vai și amar, mi-a adus haine și mâncare pentru copii. Voi ce-ați făcut?!

— Da' ce, nouă nu ne-a fost greu?! se arătau indignați ceilalți.

Din puținii bani pe care îi câștiga ca dascăl, bătrânul cumpăra de la un anticariat din oraș cărți pentru copii, ba uneori, când știa vreun caz dramatic – când nu erau astfel de cazuri în Strâmbeni? –, cumpăra de undeva și medicamente, haine sau hrană.

(Ciprian Măcești, *Trecutul e întotdeauna cu un pas înaintea ta*)

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect: **2 puncte**

Cuvintele *sărea*, *ziceau*, *priveau*, *aceea* conțin, în ordine:

a. diftong, diftong, triftong, hiat;

b. diftong, diftong, triftong, diftong;

c. diftong, triftong, triftong, hiat;

d. diftong, diftong, triftong, triftong.

Răspuns corect: ☐

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect: **2 puncte**

Sunt elemente de relație subordonatoare toate cuvintele din seria:

a. *care, de la, când, dar, că;*

b. *când, dacă, sau, ce, să;*

c. *când, care, să, că, dacă;*

d. *care, că, să, dacă, și.*

Răspuns corect: ☐

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect: **2 puncte**

În enunțurile: *Cei din Strâmbeni preferau de la o vreme să-și înscrie copiii direct la școala generală din Movilița și începuseră să-l ironizeze pe Aron. [...] Când a putut, i-a sprijinit și altfel, așa cum obișnuia și acum.*, cuvintele subliniate sunt, în ordine:

a. pronume reflexiv, conjuncție coordonatoare, adverb de întărire, adverb de întărire;

b. conjuncție coordonatoare, conjuncție coordonatoare, adverb de întărire, adverb de întărire;

c. conjuncție coordonatoare, pronume reflexiv, adverb de întărire, adverb de întărire;

d. pronume reflexiv, conjuncție coordonatoare, conjuncție coordonatoare, adverb de întărire.

Răspuns corect: ☐

4. Identifică în text o construcție incidentă și explică punctuația acesteia. **2 puncte**

5. Identifică în text o construcție eliptică și precizează elementul lipsă. **2 puncte**

6. Marchează cu „x" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia. **12 puncte**

Enunț	Corect	Incorect
În secvența: *dar încă se mai bucura de o brumă de respect.*, cuvântul subliniat este folosit cu sensul propriu de bază.		
În secvența: *Omul ăsta e cu capu-n nori.*, există o locuțiune adjectivală cu funcție de nume predicativ.		
În fraza: *Cei din Strâmbeni preferau de la o vreme să-și înscrie copiii direct la școala generală din Movilița și începuseră să-l ironizeze pe Aron.*, există propoziții aflate în raport de coordonare copulativă.		
În secvența: *Se așeza zâmbitor la catedră, privea cele treizeci și două de tărtăcuțe simpatice*, substantivul *tărtăcuțe* are funcție sintactică de atribut prepozițional.		

Scanned with OKEN Scanner

În fragmentul: *bătrânul cumpără de la un anticariat din oraș cărți pentru copii*, există, în ordine: un subiect, un predicat verbal, două circumstanțiale de loc, un complement direct și un complement prepozițional.		
În fraza: *Bătrânul Aron visa uneori că plutește ca un nor greu de apă, gata să irige, gata să ude la rădăcină*, subordonatele *să irige* și *să ude la rădăcină* sunt circumstanțiale de scop.		
În secvența: *dar te tâmpește*, pronumele reflexiv are funcție de complement direct.		
În fraza: *Bătrânul știa ce bârfeau oamenii, dar încă se mai bucura de o brumă de respect.*, propozițiile sunt, în ordine: 1 – PP; 2 – CD (1); 3 – PP, coordonată adversativ cu P1.		
În enunțul: *Îl priveau cu milă când trecea pe drum cu rucsacul său kaki plin de cărți pe care le dăruia copiilor.*, există, pe lângă alte părți de propoziție, două atribute adjectivale și trei complemente directe.		
În enunțul: *La <u>ce</u> l-a ajutat să citească atâta?*, cuvântul subliniat este pronume relativ.		
În secvența: *Uitați-vă la Aron, e tot timpul cu nasu-n cărți și umblă cu hainele peticite.*, verbele sunt, în ordine, la modul imperativ, la modul indicativ și la modul indicativ.		
În secvența: *<u>Cei</u> din Strâmbeni preferau de la o vreme*, cuvântul subliniat este pronume demonstrativ, formă scurtă.		

7. Alcătuiește un enunț în care pronumele nehotărât din secvența: *Alții, mai așezați, spuneau...* **să devină adjectiv pronominal nehotărât și un enunț în care pronumele demonstrativ din propoziția:** *se arătau indignați ceilalți.* **să stea în cazul dativ.** **6 puncte**

a. enunț cu adjectivul pronominal nehotărât: .....

b. enunț cu pronumele demonstrativ în cazul dativ: .....

8. Transformă construcția activă: *privea cele treizeci și două de tărtăcuțe simpatice* **într-o construcție pasivă și apoi într-una reflexivă.** **6 puncte**

9. Completează spațiile punctate, astfel încât să obții, pe rând, o construcție concesivă și una cauzală sub forma unor subordonate. **6 puncte**

a. ..... *unii săteni nu îl mai respectă pe domnul Aron.*

b. ..... *unii săteni nu îl mai respectă pe domnul Aron.*

10. Transformă următoarea secvență, astfel încât verbele să fie la modul imperativ, formă negativă: **6 puncte**

e tot timpul cu nasu-n cărți și umblă cu hainele peticite.

Scanned with OKEN Scanner

11. Identifică în text o construcție impersonală și alcătuiește un enunț în care să devină construcție cu verb la formă personală. **6 puncte**

12. Rescrie propozițiile din enunțurile de mai jos, precizând felul lor. **6 puncte**

a. *Bătrânul Aron visa uneori că plutește ca un nor greu de apă;*
b. *Din puținii bani pe care îi câștiga ca dascăl, bătrânul cumpăra de la un anticariat din oraș cărți pentru copii;*
c. *... dar te tâmpește dacă e prea multă.*

13. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru cuvintele subliniate din enunțul: **6 puncte**

Datorită lui, mulți dintre cei din comună reușiseră să termine câteva clase.

14. Rescrie următorul text, corectând greșelile: **6 puncte**

Mi-ar pare rău ca săteni să nu mai fie respectoși cu domnu Aron, că nea ajutat mai mult de cât ar fi trebuit.

15. Imaginează-ți că ești elev în clasa a IX-a la liceul unde îți dorești să înveți. Scrie-i o scrisoare fostului învățător/fostei învățătoare/profesorului care a fost o sursă de inspirație pentru tine, de minimum 150 de cuvinte, în care să îți exprimi gândurile în legătură cu anii în care te-a îndrumat.

În compunere ta, vei integra: **20 de puncte**

- o secvență narativă, una descriptivă și una explicativă;
- o propoziție completivă directă, o propoziție circumstanțială de scop, o subordonată cauzală.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

– **conținutul compunerii** – 12 puncte (secvența narativă – 2 puncte, secvența descriptivă – 2 puncte, secvența explicativă – 2 puncte, propoziția completivă directă – 2 puncte, propoziția circumstanțială de scop – 2 puncte, subordonata cauzală – 2 puncte);

– **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Se acordă 10 puncte din oficiu.
TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

Subiecte tip I B – Evaluarea Națională (clasa a VIII-a)

Scanned with OKEN Scanner

Subiect tip I B – 1

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Conțin hiat toate cuvintele din seria:

a. *prietenie, dicționar, bibliotecă, ianuarie;*

b. *rochie, trebuie, fie, alee;*

c. *istorie, enciclopedie, fiică, fiecare;*

d. *auriu, cenușiu, biolog, geolog.*

Răspuns corect: ☐

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului sunt prezente în toate enunțurile din seria:

a. *Toamna începe școala. Nu am vorbit niciodată despre asta. O muzică nepământeană se auzi brusc.*

b. *Toamna este un anotimp frumos. Albastrul cerului este clar. Mă întorc de la școală.*

c. *Verdele ierbii pare de smarald. Din colțul întunecos al camerei apăru o siluetă. Vaza de cristal este plină cu flori.*

d. *Copiii mergeau spre bibliotecă. Neștiința înseamnă ignoranță. Albastrul lac este încărcat cu nuferi.*

Răspuns corect: ☐

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Numărul de litere și de sunete este egal în toate cuvintele din seria:

a. *geografie, extemporal, orchestră, cenușă;*

b. *geografie, glaciar, insecticid, argintiu;*

c. *eu, cer, glaciar, cercel;*

d. *el, exercițiu, cercetare, pizza.*

Răspuns corect: ☐

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

În enunțul: *Exemplul tău <u>coroborează</u> argumentul spus de mine.*, sensul cuvântului subliniat este:

a. *ține cont;*

b. *pune împreună;*

c. *se asociază;*

d. *întărește.*

Răspuns corect: ☐

Scanned with OKEN Scanner

5. Extrage din fragmentul următor trei pronume personale, menționând pentru fiecare funcția sintactică și cazul.

Toți care trec pe stradă te salută, iar tu le răspunzi zâmbindu-le ușor.

.....
.....
.....
.....
.....

6. Alcătuiește un enunț negativ în care pronumele negativ *niciunul* să îndeplinească funcția sintactică de atribut genitival (a) și un enunț asertiv în care pronumele relativ *care* să îndeplinească funcția sintactică de complement indirect (b).

a. .....
.....

b. .....
.....

7. Transcrie propozițiile subordonate din următoarea frază și precizează felul acestora.

Acest lucru e foarte important, pentru că știu oameni care, deși erau ascuțiți la minte, au pierdut încrederea celorlalți prin duplicitatea lor și nu au mai putut să o recupereze.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Corectează greșelile din următorul enunț:

Primul gol a partidei a fost marcat în repriza întâi, la o lovitură liberă ne mai pomenită, a cărui efect a surprins pe toată lumea. În partea a doua a meciului, oaspeții au început aș ordona jocul și, ajutați și de cei trei arbitrii, au preluat frânele partidei.

Scanned with OKEN Scanner

Subiect tip I B – 2

Citește textul de mai jos și răspunde la cerințele date.

Vacanța bătea la ușă. Învățătorul, de obicei aspru cu școlarii, era pe zi ce trecea mai aspru și mai cusurgiu, căci ținea morțiș ca elevii săi să facă o bună impresie în ziua „examenului". Atât nuiaua cât și linia aveau mai tot timpul de lucru, cel puțin în ceea ce-i privea pe școlarii mai mici. Nealtoiți scăpau numai cei mai mari și „domnișoarele" de optsprezece – douăzeci de ani. Pedepsele aplicate de către domnul Dobbins erau, la drept vorbind, dintre cele mai drastice, căci cu toate că sub perucă avea un cap chel și lucios ca o bilă, bătrân nu era și mușchii nu i se fleșcăiseră câtuși de puțin. Pe măsură ce ziua cea mare era tot mai aproape, toate pornirile despotice care-i mocneau în suflet ieșeau la iveală. Cu o plăcere sadică pedepsea drastic chiar și cele mai mărunte abateri. Urmarea firească era că băieții cei mici tremurau toată ziua de spaimă, iar noaptea puneau la cale tot soiul de planuri de răzbunare.

[Mark Twain, *Aventurile lui Tom Sawyer*, traducere de Lucian Popa]

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în toate cuvintele din seria:

a. *chiar, trecea*;
b. *era, nuiaua*;
c. *mici, mușchii*;
d. *plăcere, drastice*.

Răspuns corect: ☐

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Seria care conține doar cuvinte derivate este:

a. *despotice, perucă*;
b. *firească, învățătorul*;
c. *numai, optsprezece*;
d. *vacanța, examenului*.

Răspuns corect: ☐

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sensul cuvântului subliniat în enunțul: *Cu o plăcere sadică pedepsea drastic chiar și cele mai mărunte <u>abateri</u>* este:

a. *depărtări*;
b. *greșeli*;

Scanned with OKEN Scanner

c. *păcate*;
d. *vinovății*.

Răspuns corect: ☐

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Există o relație de polisemie între cuvintele subliniate în enunțurile din seria:

a. *Atât nuiaua cât și <u>linia</u> aveau mai tot timpul de lucru. Își <u>linia</u> caietul cu mare atenție.*
b. *Nealtoiți scăpau numai cei <u>mai</u> mari. S-a întors din vacanță în luna <u>mai</u>.*
c. *<u>Urmarea</u> firească era că băieții cei mici tremurau toată ziua. Nu își respecta prietenii, iar <u>consecința</u> a fost pierderea lor.*
d. *Vacanța <u>bătea</u> la ușă. Vântul <u>bătea</u> cu putere.*

Răspuns corect: ☐

5. Selectează, din secvențele următoare, trei adjective aflate la grade de comparație diferite, pe care le vei preciza.

Învățătorul, de obicei aspru cu școlarii, era pe zi ce trecea mai aspru și mai cusurgiu. Cu o plăcere sadică pedepsea drastic chiar și cele mai mărunte abateri.

Adjectivul selectat	Gradul de comparație al adjectivului selectat

6. Alcătuiește un enunț imperativ, în care cuvântul care are funcție sintactică de nume predicativ din structura: *bătrân nu era și mușchii nu i se fleșcăiseră câtuși de puțin* **să fie atribut.**

.....
.....

7. Transcrie propozițiile din următoarea frază, precizând felul acestora:

Învățătorul, de obicei aspru cu școlarii, era pe zi ce trecea mai aspru și mai cusurgiu, căci ținea morțiș ca elevii săi să facă o bună impresie în ziua „examenului”.

.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

8. Secvența următoare este extrasă din notițele unui elev care a citit textul de mai sus. Corectează greșelile de orice natură, rescriind enunțul.

Domnul Dobbins cel mai aspru învățător, îi pedepsește drastic pe școlari, cea ce îi fac pe copii mai mici să tremure de spaimă în fața lui, deaceea, în timpul nopți, fiecare dintre băieți pun la cale planuri de răzbunare.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Subiect tip I B – 3

Citește textul de mai jos și răspunde la cerințele date.

2 iulie

De două zile sunt din nou în tabără. Și tot la Homorod. Totul e la fel. Parcă-parcă paturile sunt mai mici. Stau într-un dormitor cu încă șase băieți. Ei n-au mai fost la Homorod. Din prima zi i-am dus la „drumul roman", la izazul morii, la o mină părăsită, spre Căpâlnița, pe platoul dinspre Satu-Lung, i-am dus la toate cele șapte izvoare de apă minerală pe care le cunoșteam și, închipuiți-vă, chiar lângă vila noastră l-am descoperit pe al optulea, le-am arătat unde și cum se pescuiesc raci... A doua zi, i-am dus la seră, la o stână părăsită unde ne-am scris cu toții numele cu cărbune pe niște grinzi și ne-am întors prin pădure cu sânul plin de ciuperci „gheara-ursului" și „crăițe" rotunde și fragede ca niște portocale... Simpatici băieți!..

(Mircea Sântimbreanu, *A fi sau a nu fi. Din jurnalul unui conducător de grup*, în vol. *Recreația mare*)

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Există diftong în fiecare dintre cuvintele din seria:

a. *două, băieți, gheara, izvoare;*

b. *două, băieți, cunoșteam, izvoare;*

c. *două, gheara, ciuperci, cunoșteam;*

d. *băieți, ciuperci, izvoare, cunoșteam.*

Răspuns corect: ☐

Scanned with OKEN Scanner

2. **Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.**
Cuvintele *a pescui, Căpâlnița, Satu-Lung, a închipui* sunt formate, în ordine, prin:
a. derivare, compunere, compunere, compunere;
b. derivare, derivare, compunere, compunere;
c. compunere, derivare, compunere, derivare;
d. derivare, derivare, compunere, derivare.

Răspuns corect: ☐

3. **Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.**
Sinonimele potrivite cuvintelor *am descoperit* și *părăsită* din text sunt:
a. *am expus, neîngrijită*;
b. *am găsit, abandonată*;
c. *am trădat, uitată*;
d. *am inventat, neobișnuită*.

Răspuns corect: ☐

4. **Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.**
Există o relație de polisemie între cuvintele evidențiate din enunțurile:
a. *Băieții au văzut o **mină** părăsită. Avea o **mină** tristă după această experiență.*
b. *Paturile păreau **mai** mici. Și-a programat un concediu în luna **mai**.*
c. *Ciupercile erau **fragede**. Copiii merg în tabere la vârste **fragede**.*
d. *Ciupercile erau **fragede**. Toate fructele erau **proaspete**.*

Răspuns corect: ☐

5. **Extrage două numerale diferite din fragmentul:** *i-am dus la toate cele șapte izvoare de apă minerală pe care le cunoșteam și, închipuiți-vă, chiar lângă vila noastră l-am descoperit pe al optulea, le-am arătat unde și cum se pescuiesc raci*, **precizând felul și valoarea morfologică pentru fiecare.**

Numeralul	Felul	Valoarea morfologică

6. **Alcătuiește un enunț negativ în care substantivul *tabără* să fie în cazul acuzativ, cu funcție sintactică de nume predicativ și un enunț imperativ în care o formă clitică a pronumelui personal să aibă funcție sintactică de complement indirect.**

.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

7. Extrage propoziția subordonată din enunțul: *A doua zi, i-am dus la seră, la o stână părăsită unde ne-am scris cu toții numele cu cărbune pe niște grinzi și ne-am întors prin pădure cu sânul plin de ciuperci „gheara-ursului" și „crăițe" rotunde și fragede ca niște portocale.*, **menționând: felul ei, valoarea morfologică a elementului regent și valoarea morfologică a elementului de relație prin care este introdusă.**

Propoziția subordonată	Felul	Valoarea morfologică a elementului regent	Valoarea morfologică a elementului de relație

8. Corectează greșelile, de orice natură, pe care le regăsești în fragmentul de jurnal al unuia dintre cei șase băieți din grupul aflat în tabăra de la Homorod.

Pe George, prietenul meu l-am cunoscut când proprii părinți m-au lăsat pentru prima dată în tabără. Datorită lui și a profesorului de sport, încercările de a excalada muntele a întregului grup au devenit reușite. Am apreciat ajutorul care mi l-au dat ca să-mi depășesc frica de înălțime.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Subiect tip I B – 4

Citește textul de mai jos și răspunde la cerințele date.

Era o dimineață rece și cețoasă, cu foarte multă umezeală. Văzusem picurii de apă strânși pe partea din afară a ferestruicii mele, de parcă vreun spiriduș ar fi plâns toată noaptea și ar fi folosit geamul meu în chip de batistă. Acum vedeam umezeala atârnând pe gardurile vii desfrunzite și pe iarba rară, ca un soi de pânză de păianjen mai groasă, agățată de la o crenguță la alta și de la un fir de iarbă la altul. Pe fiecare grilaj și pe fiecare poartă, umezeala se întinsese ca un clei, iar cețurile mlaștinii erau atât de dese, încât n-am putut zări tăblița din vârful stâlpului care îi îndruma pe oameni către satul nostru – o cale pe care ei n-o urmau niciodată, căci nu trecea nimeni pe la noi – până când n-am ajuns chiar lângă el. Atunci, uitându-mă în sus la el, văzând cum se scurgea apa șiroaie pe tăblie, conștiința mea încărcată l-a văzut ca pe o fantomă ce îmi arăta drumul către pontoane.

(Charles Dickens, *Marile speranțe*, traducere de Cristina Jinga)

Scanned with OKEN Scanner

1. **Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.**
Numărul de litere este mai mare decât numărul de sunete în cuvintele din seria:
a. *rece, ferestruicii, vii, era*;
b. *geamul, fiecare, iarbă, picurii*;
c. *cețurile, niciodată, șiroaie, strânși*;
d. *atunci, scurgea, trecea, căci.*

Răspuns corect: ☐

2. **Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.**
Sunt numai cuvinte formate prin derivare, în seria:
a. *desfrunzite, niciodată, fiecare, încărcată*;
b. *umezeală, cețoasă, crenguță, ferestruică*;
c. *spiriduș, fantomă, drumul, văzusem*;
d. *dimineață, păianjen, agățată, conștiința.*

Răspuns corect: ☐

3. **Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.**
Antonimele potrivite cuvintelor *rece* și *niciodată* din text, sunt:
a. *senină, mereu*;
b. *caldă, întotdeauna*;
c. *proaspătă, deseori*;
d. *aspră, rareori.*

Răspuns corect: ☐

4. **Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.**
Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în secvențele din seria:
a. *... era o dimineață <u>rece</u>; primirea lui a fost <u>rece</u>.*
b. *... n-am putut zări tăblița din <u>vârful</u> stâlpului; acul are <u>vârful</u> ascuțit.*
c. *... nu trecea nimeni pe la <u>noi</u>; ne-am cumpărat cărți <u>noi</u>.*
d. *... iar <u>cețurile</u> mlaștinii erau atât de dese; văd totul în <u>ceață.</u>*

Răspuns corect: ☐

5. **Precizează modul și timpul verbelor subliniate din fragmentul:**
<u>Văzusem</u> picurii de apă strânși pe partea din afară a ferestruicii mele, de parcă vreun spiriduș <u>ar fi plâns</u> toată noaptea și ar fi folosit geamul meu în chip de batistă.

Verbul	Modul verbului	Timpul verbului

Scanned with OKEN Scanner

6. Alcătuiește un enunț asertiv în care adjectivul *rece* să fie la gradul superlativ absolut de superioritate și să aibă funcție sintactică de atribut în cazul acuzativ și un enunț negativ în care verbul *a vedea* să fie folosit la infinitiv, cu funcție sintactică de subiect.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Extrage propozițiile subordonate din enunțul: *Atunci, uitându-mă în sus la el, văzând cum se scurgea apa șiroaie pe tăblie, conștiința mea încărcată l-a văzut ca pe o fantomă ce îmi arăta drumul către pontoane.*, menționând, pentru fiecare, felul propoziției și valoarea morfologică a elementului regent.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Corectează greșelile de orice natură pe care le regăsești în fragmentul de jurnal al surorii unui băiat care citește cartea lui Dickens.

Dragă jurnalule

Mihai a început să citească o nouă carte. E groasă și plictisituare ca toate celelalte cărți ale cărei acțiuni nu le înțeleg, chiar dacă m-aș străduii. Iar nu o să mai ne întâlnim decât la masă. Noroc cu dragele mele prietene Alena și Medeea.

Of!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Scanned with OKEN Scanner

Subiect tip I B – 5

Citește textul de mai jos și răspunde la cerințele date.

Când te gândești că, nu mai departe de ieri, umblam în șlapi, sorbeam limonadă și mă uitam la verii mei gemeni cum aleargă printre stropii împrăștiați de aspersoarele din curte! Acum, nădușită în uniforma mea de poliester, sunt la ora domnului Patchett și abia aștept să se termine chinul. Suntem abia la jumătatea orei de educație pentru sănătate și sport, când îl văd că își aranjează gulerul strâmt și spune:

– E timpul să mergem.

Mă ridic și împing scaunul sub bancă, așa cum trebuie să facem de fiecare dată, fericită că e ziua în care facem poze și că, pentru asta, ora se termină mai devreme. Cel puțin scăpăm de cititul primului capitol din manual: „Sunt bine, ești bine: despre diferențele care apar în perioada de creștere". Scârbos.

– Vii, domnișoară Suárez? mă întreabă, în timp ce stinge lumina.

În acel moment, realizez că sunt singura care încă așteaptă să ne spună să ne aliniem. Toți ceilalți au ieșit deja din clasă. Acum sunt în clasa a șasea, așa că nu va mai veni nicio mămică din Comitetul de părinți să ne conducă jos, la fotograf. Anul trecut, însoțitoarele ne-au complimentat, lăudându-ne cât suntem de grațioase și de frumoase în prima zi de școală, ceea ce era cam exagerat, ținând cont că unele dintre noi aveam aparate dentare sau ditamai strungăreața. Dar acum s-a terminat cu asta. Aici, la Academia Seaward Pines, cei din clasa a șasea nu mai au același profesor toată ziua, cum era domnișoara Miller într-a cincea. Acum avem dulapuri și ne mutăm dintr-o clasă în alta. Și, în sfârșit, putem participa la selecții pentru sporturile de echipă. Și știm singuri cum să ajungem în locul unde se fac pozele – cel puțin colegii mei știu. Îmi înșfac ghiozdanul cel nou și ies în grabă, să mă alătur celorlalți. Aerul e fierbinte afară. Nu-i mult de mers, dar luna august în Florida este crâncenă, așa că nu durează mult până când mi se aburesc lentilele ochelarilor, iar buclele de la tâmple mi se transformă într-o masă de ineluțe. Fac tot ce pot ca să rămân la umbra clădirilor, dar n-am nicio șansă să reușesc. Cărarea pietruită care duce la intrarea în sala de sport traversează platoul campusului, unde nu e nici măcar un palmier sfrijit care să ne protejeze. Păcat că nu avem și noi o pasarelă acoperită din genul celor pe care bunicul – sau bunelul, cum îi mai zic eu – le poate construi din frunze de palmier.

– Cum arăt? întreabă cineva.

Îmi șterg lentilele pe marginea cămășii și arunc o privire. Observ că purtăm toți aceeași uniformă, dar unele fete și-au făcut o coafură specială pentru această ocazie. Unele și-au îndreptat părul cu placa; poți să-ți dai seama după micile arsuri de pe gâturile lor. Păcat că nu au cârlionții mei. Chiar dacă, firește, nu sunt pe gustul

Scanned with OKEN Scanner

tuturor. Anul trecut, un puști pe nume Dillon a zis că arăt ca un leu, ceea ce nu mă deranjează, ținând cont că iubesc pisicile alea mari. Mami mă bate la cap mereu să îl dau la o parte din ochi, fără să știe cât de bine e să-mi ascund privirea în spatele lui. Azi-dimineață, mi-a pus o bentiță pe cap. Până acum n-a făcut altceva decât să-mi dea dureri de cap și să-mi strâmbe ochelarii pe nas.

(Meg Medina, *Merci Suárez*, traducere de Adina Rațiu)

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în toate cuvintele din seria:

a. *chinul, poate.*

b. *nicio, echipă.*

c. *eu, tâmple.*

d. *ce, avem.*

Răspuns corect: ☐

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Seria care conține doar cuvinte derivate este:

a. *mămică, însoțitoare;*

b. *inelușe, fiecare;*

c. *devreme, lumina;*

d. *pasarelă, bunelul.*

Răspuns corect: ☐

3. Rescrie enunțul următor, înlocuind primul termen subliniat cu un sinonim și al doilea cu un antonim: *Un puști pe nume Dillon a zis că arăt ca un leu, ceea ce nu mă deranjează, ținând cont că <u>iubesc</u> pisicile alea <u>mari</u>.*

.....

.....

.....

.....

4. Transcrie din enunțul următor trei verbe la timpuri diferite pe care le vei preciza:

Anul trecut, însoțitoarele ne-au complimentat, lăudându-ne cât suntem de grațioase și de frumoase în prima zi de școală, ceea ce era cam exagerat.

Verbul	Timpul verbului

Scanned with OKEN Scanner

5. **Reformulează enunțul pentru a include un atribut exprimat printr-un pronume posesiv:** *Îmi înșfac ghiozdanul cel nou și ies în grabă.*

.....

.....

6. **Alcătuiește o propoziție negativă, în care pronumele din secvența:** *Îmi șterg lentilele pe marginea cămășii.* **să fie complement indirect (a) și o propoziție imperativă în care substantivul subliniat din secvența:** *Acum avem <u>dulapuri</u> și ne mutăm dintr-o clasă în alta.* **să aibă funcția de atribut (b).**

a. .....

.....

b. .....

.....

7. **Transcrie propozițiile din următoarea frază, precizând felul acestora și raporturile sintactice dintre ele:**

Observ că purtăm toți aceeași uniformă, dar unele fete și-au făcut o coafură specială pentru această ocazie.

.....

.....

.....

8. **Corectează textul de mai jos, reprezentând mesajul trimis pe Whatsapp de Dillon domnișoarei Miller:**

A-ș vrea să vă spun că, în ceea ce privesc rezultatele la concursul de ortografie, nu am fost foarte mulțumit în acest an. Nici unul dintre colegi noștrii nu a obținut rezultatul perfect, a lipsit umpic pentru a avea și noi un premiant.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Subiect tip I B – 6

Citește textul de mai jos și răspunde la cerințele date.

În seara aceea de Ajun eram nespus de agitat. Cu îngrijorare fără de seamăn mă repezeam, după scurte popasuri, dintr-un colţ al curţii într-altul, scrutând cerul cu încordate priviri. Mai ales în miazănoapte îmi pusesem toată nădejdea; de acolo avea să vină mult așteptatul nor de zăpadă. Mi-l închipuiam enorm și alburiu, cu chip de om; un Moș Crăciun plutind greoi sub povara darurilor pe căile văzduhului.

Era cu neputinţă pe-o vreme ca asta să nu se ivească, scuturându-și barba de omăt, un cer atât de plumburiu și potolit, e drept, dar atât de gheţos! Numai fata din casă mă tot necăjea:

— Domnule, poftim înăuntru, ai să răcești. [...]

Prudenţa mă sfătui că e timpul să intru; atunci surprinsei în dreptul unuia din geamurile care tocmai se aprinsese primul fulg. Îl văzusem; nu mai putea fi nicio înșelare! Venise din împărăţia neagră de deasupra, minusculul flutur degerat se repezise în lumina geamului, spre a cădea orbit în întunericul de dedesubt. [...]

Când ieșii într-un târziu afară, fulgi albi se vânzoleau buluc în pătratele luminoase ale ferestrelor, roi de fluturi și fluturași în vârtej fără odihnă [...]. Dar lămpile erau departe, în dosul geamurilor aburite, și micile insecte de gheaţă piereau cerneri-cerneri în noaptea vicleană în care se ascunsese frigul.

Nu-mi venea să cred ochilor, și multă vreme i-am privit neîncrezător; dar când pe negrul de pretutindeni au început să răsară și să se lărgească ostroave de albeaţă, n-am mai avut nicio îndoială. [...]

Atunci n-am mai putut rezista bucuriei mele. Și cu căciuliţa și cu umerii îmbrăcaţi în solzișori de ie, ca într-o armură de argint, am năvălit înăuntru:

— Mamă! ... mamă, n-auzi, mamă?

— Ce poftești?

— Ninge, mamă! Ninge, mamă, n-auzi?

— Să faci bunătatea și să nu mai ieși afară și să te culci numaidecât.

(Gib. I. Mihăescu, *Ierni jilave*)

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sunt obținute prin derivare toate cuvintele din seria:

a. *numaidecât, albeață, neîncrezător, fluturași;*

b. *departe, împărăția, plumburiu, ghețos;*

c. *albeață, împărăția, plumburiu, ghețos;*

d. *bunătatea, miazănoapte, neîncrezător, numaidecât.*

Răspuns corect: ☐

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Apar cuvinte cu sens figurat în enunțul din varianta:

a. *Și cu căciuliţa și cu umerii îmbrăcaţi în solzișori de ie, ca într-o armură de argint, am năvălit înăuntru.*

b. *În seara aceea de Ajun eram nespus de agitat.*

c. *Nu-mi venea să cred ochilor, și multă vreme i-am privit neîncrezător.*

d. *Cu îngrijorare fără de seamăn mă repezeam, după scurte popasuri, dintr-un colţ al curţii într-altul.*

Răspuns corect: ☐

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Numărul de litere și de sunete este egal în toate cuvintele din seria:

a. *ochilor, gheţos, micile, fulgi;*

b. *aceea, cerul, agitat, gheață;*

c. *închipuiam, chip, glaciar, Crăciun;*

d. *aceea, agitat, degerat, argint.*

Răspuns corect: ☐

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sinonime contextuale ale cuvintelor scrise îngroșat din enunțul: *Mi-l* ***închipuiam*** *enorm și alburiu, cu chip de om; un Moș Crăciun plutind* ***greoi*** *sub povara darurilor pe căile* ***văzduhului.*** apar în seria:

a. *imaginam; ușor; aerului;*

b. *vizualizam; greu; aerului;*

c. *înfățișam; suplu; eterului;*

d. *imaginam; greu; aerului.*

Răspuns corect: ☐

5. Extrage din fragmentul următor trei adjective, menționând pentru fiecare felul și cazul: *Îl văzusem; nu mai putea fi nicio înșelare! Venise din împărăţia neagră de deasupra, minusculul flutur degerat se repezise în lumina geamului, spre a cădea orbit în întunericul de dedesubt.*

Adjectivul	Felul	Cazul

Scanned with OKEN Scanner

6. **Alcătuiește două enunțuri (a/b) în care cuvintele subliniate din fraza:** *Venise din împărăţia neagră de <u>deasupra</u>, minusculul flutur degerat se repezise în lumina geamului, spre <u>a</u> cădea orbit în întunericul de dedesubt.* **să aibă altă valoare morfologică, pe care o vei preciza:**

a. .....

.....

.....

b. .....

.....

.....

7. **Transcrie propozițiile din următoarea secvență și precizează felul acestora:** *... dar când pe negrul de pretutindeni au început să răsară și să se lărgească ostroave de albeaţă, n-am mai avut nicio îndoială [...]*

.....

.....

.....

.....

.....

8. **Corectează greșelile din următorul enunț care reprezintă gândurile fetei în ceea ce privește atitudinea băiatului uimit de apariția primului fulg de nea.**

Nu mi-ar place să se îmbolnăvească băiatul din două motive că țin la el și că aspirina care i-ar dao mama lui nu e un panaceu universal.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare

Scanned with OKEN Scanner

CLASA a VII-a

UNITATEA I

TESTUL 1

1. Conjuncțiile: *sau, să, căci, ca să, că, dacă, și, ci, dar, deci*; prepozițiile: *de, ca, pe, prin, din, la, cu.*

2. De exemplu: *Dirijorul a făcut o plecăciune, iar oamenii au aplaudat.; În dimineața aceea, nu a plouat, nici soarele nu a apărut.; Ori mergem la cinema, ori vedem un film acasă.; Ba accepta invitația, ba se răzgândea.; I-am răspuns, însă nu m-a auzit.; În tabără, copiii fie căutau ciuperci, fie adunau plante medicinale.*

3. Conjuncții coordonatoare: *sau, și, ci, dar, deci, iar, nici, ori, ba, însă, fie*; conjuncții subordonatoare: *să, căci, ca să, că, dacă.*

4. a.

☐ ***Și** o luă la fugă pe scurtătură către fundul curții lui;*

☑ *Maria Petre, din Parepa, se născuse la 23 septembrie 1923 **și** avea doisprezece ani;*

☑ *Îi spuse ce au zis fetele **și** nea Marin, că așa îl chema pe tatăl Mariei, ieși în grabă pe poartă, zicând;*

☐ *Femeia **și**-a recunoscut imediat oile la poartă;*

☐ *— Ia, dați **și** voi oile voastre aci pe bătătură;*

☑ *... aduceți apă să-i dau pe față, zise el agitat către grupul de bărbați **și** femei.*

b. *aduceți apă să-i dau pe față, zise el agitat către grupul de bărbați și femei.* (conjuncția leagă părțile componente ale atributului multiplu);

c. *Maria Petre, din Parepa, se născuse la 23 septembrie 1923¹/și avea doisprezece ani²/; Îi spuse ce au zis fetele¹/și nea Marin [...] ieși în grabă pe poartă zicând²/;*

d. *Și* (*o luă la fugă*) – conector discursiv; (*Femeia*) *și*-(*a recunoscut*) – pronume reflexiv; (*dați*) *și* (*voi oile*) – semiadverb.

5.

☐ *... s-o hi dus la puțul din spatele grădinii să bea apă!*

☑ *Au strâns repede oile de pe unde erau și le-au mânat înapoi în sat.*

☐ *Au mers prima dată pe ulița care ducea la casa Mariei să vadă dacă este acolo.*

☐ *Tanti Rada, mama Mariei, era cu ceva treabă prin curte.*

☑ *Și atunci femeia se întunecă la chip de îngrijorare și își chemă omul.*

☐ *Ajuns acolo, omului nu-i veni să-și creadă ochilor.*

Scanned with OKEN Scanner

6. *Fetele râdeau și alergau încercând.* – coordonare prin joncțiune conjuncțională;
Au revenit lângă lac, dar Maria dispăruse – coordonare prin joncțiune conjuncțională;
Mulți se închinau[1]/, alții se uitau[2]/și nu înțelegeau.[3]/ – P1 – P2: coordonare prin juxtapunere; P2 – P3: coordonare prin joncțiune conjuncțională.

7. a; b; c.

8. *încă* – adverb; *ia* – interjecție; *cam* – semiadverb.

9. a. C; b. conjuncție subordonatoare.

10. a. *Au mers prima dată pe ulița[1]/care ducea la casa Mariei[2]/să vadă[3]/dacă este acolo.[4]/*

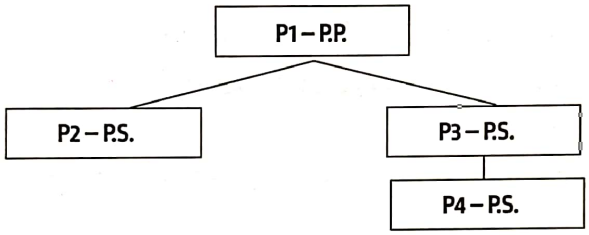

b. *A fugit către casă uitând de fetele lăsate pe marginea lacului[1]/și a început[2]/să strige la vecini.[3]/*

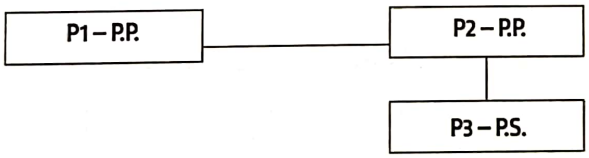

c. *Într-o oră știa toată ulița[1]/că Maria dispăruse[2]/și ieșiră câte unu-doi din fiecare gospodărie[3]/să-l ajute pe nea Marin la căutare.[4]/*
Schema dată îi corespunde frazei de la punctul c.

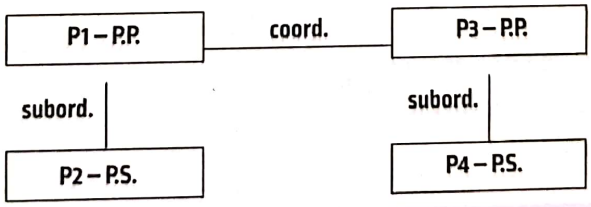

d. *Au strâns repede oile[1]/de pe unde erau[2]/și le-au mânat înapoi în sat.[3]/*

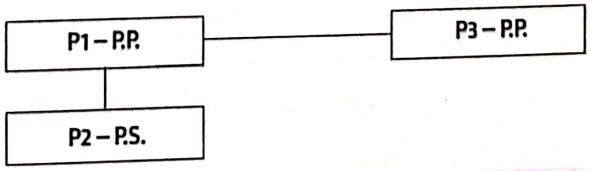

Scanned with OKEN Scanner

11. Virgula s-a folosit înaintea unei conjuncții coordonatoare adversative.

12. *tăbliță* – derivat cu sufixul *-iță*; *Mărioara* – derivat cu sufixul *-oară*; *mătălică* – derivat cu sufixul *-ică*; *au revenit* – derivat cu prefixul *re-*; *gospodărie* – derivat cu sufixul *-ie*; *aruncătură* – derivat cu sufixul *-ătură*.

13. ***Ne amintim!*** *Tipurile de compunere sunt: subordonarea, juxtapunerea (numită și alăturare) și abrevierea.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 25–26)

Compunere prin alăturare: *careva, pe la, niciun, fiecare, cineva, devreme, de lângă, înapoi, undeva, Maria Petre, de pe*; compunere prin subordonare: *doispreze-ce, „drumul vacilor", Sfânta din Parepa, 1923.*

14. *scurtătură* – s-a format prin derivare de la verbul *a scurta* cu sufixul *-ătură*; *îngrijorare* – s-a format prin derivare cu sufixul *-re* de la verbul *a îngrijora*, format, la rândul lui, prin derivare de la substantivul *grijă* cu prefixul *în-* și sufixul *-ura*; *a recunoscut* – s-a format prin derivare de la verbul *a cunoaște* cu prefixul *re-*.

15. sens propriu de bază: *palma, chip*; sens propriu secundar: *oglinda, omul, scutură, croit.*

16. a.

Enunț	Sens propriu	Sens figurat
A fugit către casă uitând de fetele lăsate pe marginea lacului și a început ***să strige*** *la vecini.*	x	
Maria dispăruse de parcă o ***înghițise*** *pământul.*		x
... fetele trebuiau să aibă multă grijă ca oile, dar mai ales năzdrăvanii de miei, să nu intre pe locurile ***cultivate****...*	x	
Nici măcar nu avea cum ***să se înece*** *cineva în lacul ăla...*	x	
Maria Petre, din Parepa, ***se născuse*** *la 23 septembrie 1923...*	x	
Era ceva stuf pe lac, dar la vremea aceea era foarte mic și mai mult pe apă, așa că nu avea cum ***să se ascundă*** *acolo.*	x	
Ajunși acolo, omul își dădu ***pălăria*** *jos...*	x	
Puse palma ***streașină*** *la ochi...*		x

b. *Îmi* ***strigă*** *și acum că nu l-am ajutat la nevoie.; Cățelul* ***înghițise*** *imediat chiftețuțele.; Profesorul este un om* ***cultivat****.; Cuvintele i* ***s-au înecat*** *înainte de a fi rostite.; Din copilărie i* ***se născuse*** *dorința de naviga.; În timpul discursului a reușit* ***să se ascundă*** *de critica publicului.; O* ***pălărie*** *de nori acoperea pădurea.; Rândunicile și-au făcut din nou cuib sub* ***streașină****.*

Scanned with OKEN Scanner

17. De exemplu: *A trecut strada.* (*a traversat*); *I-a trecut răceala.* (*s-a vindecat*); *De sărbători, unchii au trecut pe la noi.* (*ne-au vizitat*); *A trecut toate examenele.* (*a promovat*).

18. Omonimele a două cuvinte: *Barca era legănată de unde line.*, *Poartă o rochie cu motive florale.*; omofonul unui cuvânt: *De vreme ce îi plac drumețiile, merge adesea la munte.*; omograful unui cuvânt: *Mamuții au trăit în era glaciară.*; polisemia a două verbe: *A strâns sacul la gură cu o frânghie groasă.*; *I-ar plăcea să vadă piramidele egiptene.*; sinonimele cuvintelor subliniate: *După ce i-am adunat pe toți, am început jocul.*; *Ghidul i-a dirijat pe turiști spre principalele obiective ale orașului.*; *Pe drumul spre carierele de calcar treceau camioane.*; *Munca îl înnobilează pe om.*; *L-am chemat la joacă și a venit îndată.*

19. ***Ne amintim!*** *Limbajul popular este forma pe care o îmbracă limba în vorbire, atât în mediul rural, cât și în cel urban. Registrele regionale sunt manifestări ale limbii populare, restrânse la un anumit spațiu geografic.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 392)

a. (1) *un'e, bre, Da', moțato, tanti, da', Iete, aci. Niii, zbârlito;* (2) *la, aci, bătătură, haideți, locu', Un'e, fă, mar'ne, bre, acolea, în dreptu', lu' mătălică.*

b. De exemplu: *un'e* (*unde*), *aci* (*aicî*), *iete* (*uite*), *lu'* (*lui*).

20. *s-o hi dus* (*s-o fi dus*), *să nu hie* (*să nu fie*).

21. *a sărit vreo doagă – ai înnebunit; nu-i veni să-și creadă ochilor – nu crezu; să bage de seamă – să observe; din senin – neașteptat; să nu dea de necaz – să nu se certe;* (*o*) *înghițise pământul – dispăruse; peste noapte – deodată.*

22. *întunecă* (verb la indicativ, prezent)/*întunecă* (verb la indicativ, perfect simplu);

ieși (verb la imperativ/indicativ, prezent, persoana a II-a)/*ieși* (verb la indicativ, perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular);

voi (pronume personal)/*voi* (verbul *a voi* la indicativ, perfect simplu);

casă (substantiv comun)/*casă* (verbul *a casa* la indicativ, perfect simplu);

ochi (substantiv comun)/*ochi* (verbul *a ochi* la indicativ, perfect simplu);

data (substantiv comun)/*data* (verbul *a data* la indicativ, imperfect);

auzi (verbul *a auzi* la indicativ, prezent)/*auzi* (verbul *a auzi* la indicativ, perfect simplu);

scutură (verbul *a scutura* la indicativ, prezent)/*scutură* (verbul *a scutura* la indicativ, perfect simplu).

23. *acolo, undeva, ulița, pricina, măcar, celălalt, aduceți.*

Scanned with OKEN Scanner

24. a. *bătătură – curte*; b. *Pantofii cei noi mi-au făcut o bătătură la picior.*; c. *clavus* (domeniul medical).

25. *Mda, știi că ador compunerile.*; *Ei bine, deși sunt extenuat, nu pot să mă culc fără să-ți spun că sunt puțin îngândurat.*; *Așadar, am plăcerea să ți-o prezint pe Maria, o fată de 12 ani, care conviețuiește cu familia ei, la țară.*; *Maria nu mergea singură cu oile, ci împreună cu prietenele ei.*; *Într-o zi, fetele o strigă pe Maria să întoarcă oile, dar observă că prietena lor este de negăsit.*; *Ele revin în sat și alături de părinții Mariei se reîntorc pe marginea lacului, unde păscuseră animalele.*; *După multe căutări, un copil face o faptă minunată.*; *Între noi fie vorba, sunt sigur/convins că Maria obosise și adormise la umbra vreunui copăcel; Probabil că a preferat să hoinărească, să viseze, să străbată câmpiile decât să stea în compania fetelor. Sau poate că a avut o migrenă. E drept că și mie mi se întâmplă uneori/câteodată să am nevoie de puțină liniște când mă doare capul.*

TESTUL 2

1. a. izolează substantivul în vocativ de restul enunțului; b. izolează construcția incidentă de restul enunțului; c. este obligatorie utilizarea virgulei înaintea conjuncțiilor adversative.

Ne amintim *normele de punctuație ale conjuncțiilor!* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 186)

2. *Spre seară, Lizuca se rătăcește în pădure împreună cu câinele ei, Patrocle. Aceasta se gândește că ar trebui să cioplească o toacă din lemn care să facă zgomot și să dea de știre bunicilor, dar, pentru că nu au cuțit, hotărăsc să se adăpostească în scorbura unei răchite. Lizuca se sperie de o umbră, crezând că este un bursuc, Patrocle aleargă după el, dar, dându-și seama că era un iepure, revine la răchită. Totuși, cei doi prieteni nu pot adormi deoarece, mai întâi, se aude țârâitul unui greier, iar apoi, din spatele unei uși de cremene, își fac apariția niște omuleți zâmbitori.*

3. a. *În pădure o umbră* ***tainică și*** $_1$ ***deasă*** *se întindea, izvorând* ***din văi și*** $_2$ ***cotloane*** *necunoscute.*

– *și*$_1$ asigură coordonarea între două atribute: *tainică și deasă*;

– *și*$_2$ asigură coordonarea între două circumstanțiale de loc: *din văi și cotloane.*

b. De exemplu: *spre răsărit* ***se înroșea*** *luna* ***și creștea*** *lumina.*

c. De exemplu: ***dându-și*** *seama* – pronume reflexiv; *Patrocle se* ***și*** *repezise* – adverb de întărire (semiadverb).

d. *iar* – adverb de mod; de exemplu: *Lizuca s-a speriat, iar Patrocle a fugit după bursuc.* – conjuncție coordonatoare.

Scanned with OKEN Scanner

4. a. *Patrocle, eu cred* ***că*** *nu trebuie* ***să*** *ne temem de mama pădurii.* – conjuncții subordonatoare simple.

b. *Dar nu putem face toacă,* ***pentru că*** *n-am luat cuțit de-acasă.* – locuțiune conjuncțională.

c. *... **cu toate că** spre răsărit se înroșea luna și creștea lumina peste pâcla ogoarelor, în pădure o umbră tainică și deasă se întindea...* – locuțiune conjuncțională subordonatoare.

d. *... ce ne facem noi **dacă** ne-om rătăci în pădure?* – conjuncție subordonatoare simplă.

5. a. *se oprea, se înălța* – coordonare prin juxtapunere; *se înălța **și** mișca*; *lungi **și** drepte* – coordonare copulativă; b. *Nu știu de ce, **dar** mie nu mi-i somn deloc.* – coordonare adversativă.

6.

	Prepoziții	Relația stabilită	Conjuncții	Relația stabilită
a.	*de* *lângă* *de*	Leagă complementul prepozițional *de lumina* de verbul regent *apropiindu-se*. Leagă circumstanțialul de loc *lângă o scorbură* de verbul regent *se află*. Leagă atributul substantival *de răchită* de substantivul regent *o scorbură*.	*că*	Leagă propoziția subordonată *că se află lângă o scorbură de răchită bătrână* de regenta ei *Apropiindu-se de lumina licuriciului, cunoscu*.
b.	*în*	Leagă circumstanțialul de loc *în pădure* de verbul regent *ne-om rătăci*.	*dacă*	Leagă propoziția subordonată *dacă ne-om rătăci* de regenta ei *ce ne facem noi*.
c.	*cu* *în* *la*	Leagă circumstanțialul de mod *cu sfială* de verbul regent *șopti*. Leagă circumstanțialul de loc *în casă* de verbul regent *să intrăm*. Leagă atributul pronominal *la mata* de substantivul regent *casă*.	*să*	Leagă propoziția subordonată *să intrăm în casă la mata* de regenta ei *ne dai voie*.

Scanned with OKEN Scanner

d.	*de*	Leagă atributul substantival *de mușchi* de substantivul regent *pernuță*.	*că* *și*	Leagă propoziția subordonată *că este saltea și pernuță de mușchi* de regenta ei *Văd*. Leagă elementele componente ale subiectului multiplu, aflate în relație de coordonare *saltea și pernuță*.
e.	*cu*	Leagă circumstanțialul de mod *cu spaimă* de verbul regent *să îngâne*.	*să*	Leagă propoziția subordonată: *să îngâne cu spaimă* de regenta ei *Lizuca abia putu*.
f.	*ca în*	Leagă atributul substantival *ca în poveștile* de substantivul regent *o pădure*.	*că*	Leagă propoziția subordonată *că-i o pădure ca-n poveștile* de regenta ei *Acum văd*.
g.	*de, în, de, de* *către, între*	Leagă atributele substantivale *de licurici, în șiraguri, de flori, de stâncă* de substantivele regente *candele, licurici, pajiștea, un părete*. Leagă circumstanțialele de loc *către un perete* și *între mesteceni* de adjectivul regent *deschisă*.	*și*	Leagă două propoziții principale aflate în raport de coordonare.

7. 1. d.; 2. a.; 3. c.; 4. d.

8. *bunic* – substantiv format prin derivare, de la cuvântul de bază *bun* (rădăcina *bun*), cu ajutorul sufixului *-ic*;

găzduire – substantiv format prin derivare cu sufixul *-re* de la verbul *a găzdui*, derivat, la rândul lui, cu sufixul *-ui* de la substantivul *gazdă*;

singurătate – substantiv format prin derivare, de la cuvântul de bază *singur* (rădăcina *singur*), cu ajutorul sufixului *-(ă)tate*;

lin – adverb format prin schimbarea valorii gramaticale din adjectiv;

împărătește – adverb format prin derivare, de la cuvântul de bază *împărat* (rădăcina *împărăt*), cu ajutorul sufixului *-ește*;

numai – adverb format prin compunere prin juxtapunere din adverbele *nu* și *mai*;

răsunător – adjectiv format prin derivare, de la cuvântul de bază *a răsuna* (rădăcina *răsun*), cu ajutorul sufixului *-(ă)tor*;

Scanned with OKEN Scanner

niciodată – adverb format prin compunere prin juxtapunere din adverbul *nici*, articolul nehotărât *o* și substantivul *dată*;

Sfânta Miercuri – substantiv format prin compunere prin subordonare, din substantivele *Sfânta* și *Miercuri*.

9. De exemplu: *lung – a lungi, lungime, alungit, vorbă-lungă; a pierde – pierdere, pierdut, pierzător, pierzanie, pierde-vară.*

10. a. *O teamă i se furișă în suflet.; O liniște i se furișă în suflet.*

b. *Spre apus, în fundul pădurii, clipeau încă fire de jar sub spuză.; Spre răsărit, în fundul pădurii, clipeau încă fire de jar sub spuză.*

c. *– Patrocle, îi zise ea, eu știu că tu ești cățel capabil și curajos.; – Patrocle, îi zise ea, eu știu că tu ești cățel incapabil și laș;*

d. *– Acolo trebuie sa fie o căsuță pentru noi, șopti duduia Lizuca.; – Acolo trebuie sa fie o căsuță pentru noi, strigă duduia Lizuca.*

e. *În liniștea aceasta, un greieruș începu să țârâie melancolic, aproape.; În zgomotul acesta, un greieruș începu să țârâie melancolic, aproape.*

f. *Lizuca abia putu să îngâne cu fricǎ.; Lizuca abia putu să îngâne cu îndrăzneală.*

g. *Și duduia Lizuca înțelegea că în farmecul acela are să se-ntâmple ceva special.; Și duduia Lizuca înțelegea că în farmecul acela are să se-ntâmple ceva banal.*

h. *... văzu pajiștea de flori deschisă către un părete de stâncă, între doi mesteceni vechi.; ... văzu pajiștea de flori deschisă către un părete de stâncă, între doi mesteceni tineri.*

11. a. *ușor* – adjectiv; *Fluturele se zbătea ușor în plasa de păianjen.* – adverb

b. *frumușel* – adverb; *Patrocle este un cățel frumușel.* – adjectiv; *Frumușelul din grup este și un băiat cuminte* – substantiv

c. *încet* – adverb; *Mersul încet este o plimbare, nu un sport.* – adjectiv

d. *grozav* – adverb; *A dat un răspuns grozav la această întrebare.* – adjectiv

12.

... văzu pajiștea de flori ***deschisă*** *către un părete de stâncă... Avea o minte* ***deschisă****, adaptată vremurilor.*	**POLISEMIE**
– Ăsta-i lucru prea ***ușor****, răspunse Patrocle. Stătea sprijinită de un* ***ușor*** *al ușii.*	**OMONIMIE**
... florile își ***plecaseră*** *capetele și dormeau. Țăranii* ***plecaseră*** *deja de pe ogoare.*	**OMONIMIE**
Lizuca o mai văzu numai o clipă prăbușindu-se ***năprasnic*** *spre tufărișuri. Frunza aluneca* ***lent****, pe aripile vântului.*	**ANTONIMIE**
Lizuca nu văzuse luna așa de aproape și așa de ***mare****. Lumina lunii se reflecta în* ***mare****.*	**OMONIMIE**

Scanned with OKEN Scanner

O neliniște i **se furișă** în suflet. Nică **se strecură** afară din curte, fără știrea mamei.	SINONIMIE
– Asta-i o **casă** foarte bună, mormăi Patrocle. A stat la rând, la o **casă** de bilete.	OMONIMIE
– N-are decât să **vie**, mormăi cu dispreț Patrocle. Toți copiii culeg struguri în **vie**.	OMONIMIE
– Se-nțelege, răspunse Patrocle, fără cuțit nu facem nicio **ispravă**. Fiecare **reușită** era aplaudată cu entuziasm.	SINONIMIE
Și deodată clipiră **candele** verzi de licurici în două șiraguri. **Candele** de ceară aprinse vesteau Sărbătoarea Învierii.	POLISEMIE
Iaca, în **cer**, Dumnezeu a aprins lumânările... Părinții ne **cer** să învățăm pentru examen.	OMONIMIE
Din când în când se oprea, se înălța și mișca două **coarne** lungi și drepte. Copilul mânca pofticios dintr-un **corn**.	OMONIMIE (la singular)

13. De exemplu:

a. O minte **mare** (deschisă) înțelege legile universului. Avea o familie **mare** (numeroasă). Avea o funcție **mare** (importantă) în minister.

b. Cineva **bate** (ciocăne) la ușă. **Bate** (curăță) covorul din sufragerie. L-**a bătut** (l-a învins) la acest joc. L-**a bătut** (l-a agresat) fără milă.

c. Are o inimă **curată** (pură, inocentă) și bună. Camera lui este cea mai **curată** (curățată). O minte **curată** (neinfluențată) are propriile opinii.

d. De la accident, a rămas cu un picior mai **scurt** (mic). Are o minte **scurtă** (limitată), de aceea a spus ce nu trebuia. A ales drumul mai **scurt** (redus ca lungime), dar mai anevoios.

e. Este un om **grozav** (remarcabil, excepțional). Muma-Pădurii are o înfățișare **grozavă** (înfricoșătoare). Boxerul i-a dat un pumn **grozav** (foarte puternic).

f. I-a făcut un **farmec** (descântec). Ca prin **farmec** (magie), durerea i-a trecut. Fiecare om are **farmecul** (carisma) său.

14. Trebuie ~~cu necesitate~~ să-l cunoașteți și pe câinele meu, Goldy. Voi rezuma ~~pe scurt~~ o întâmplare în care a dovedit tot atâta ~~simpatie~~ <u>empatie</u> față de mine ca și Patrocle.

Iată ce s-a întâmplat!

În timp ce ne plimbam agale prin parc, fără a fi conștient de pericolul ~~eminent~~ <u>iminent</u>, doi ~~tineri~~ adolescenți pe role, profitând de faptul că nu mai erau alte persoane prin preajmă, m-au flancat ~~de o parte și de alta~~ și mi-au smuls rucsacul pe care îl atârnasem de umăr, trântindu-mă ~~la pământ~~ în iarba de pe marginea aleii. Goldy a lătrat, dar, fiind în lesă, nu a putut alerga după ei. În schimb, văzându-mi hemoragia ~~de sânge~~ de la ~~rotula genunchiului~~ genunchi, a început să mă lingă, scâncind ca un copil. Mi-am dat seama că înțelegea suferința mea, că suferea și el pentru că nu mă putea ajuta și, ca să nu-l întristez și mai tare, mi-am ținut cât am

Scanned with OKEN Scanner

putut lacrimile de durere și am pornit șchiopătând spre trotuarul ~~pietonal~~ unde se afla stația de autobuz.

Revenit în mediul ~~familiar~~ familial, am primit primele îngrijiri medicale de la mama care este o ~~doctoriță~~ pediatră desăvârșită!

15. - forme pronominale specifice vorbirii: *asta, ăsta, mata*;
– forme de viitor popular: *ne-om rătăci*;
– cuvinte scurtate: *acu, ce-i, îs*;
– regionalisme: *duduia, să anină, ispravă, să vie, aicea, iaca, nimica, smicea, nemulțămit*;
– expresii populare: *am eu ac de cojocul lui*;
– interjecții: *tip-tip*.

16. a. *— N-are decât să vie, mormăi cu dispreț Patrocle, am eu ac de cojocul lui! = a potoli, a înfrâna* sau *a pedepsi* – verb.

b. *Copilița bagă de seamă că de-o parte și de alta a cărării florile își plecaseră capetele și dormeau. = observă* – verb.

c. *— Mătușă răchită, șopti ea cu sfială, ne dai voie să intrăm în casă la mata? = permiți* – verb.

d. *... într-acolo se strecurau pe nesimțit cele din urmă păsările, dându-i bună-sara. = încet, ușor* – adverb; *salutând* – verb.

e. *Chiar în clipa aceea, Lizuca dădu un țipăt. = țipă* – verb.

17. De exemplu: *Și-a făcut de cap toată vacanța. A dat din cap că a înțeles explicația. S-a dat peste cap să rezolve problema. Nu a crezut că este o așa bătaie de cap acea situație.*

Și-a văzut de treabă, nu a intervenit. A abandonat lupta când s-a văzut cu sacii în căruță.

18. a. *Îndată ce soarele apuse/asfinți după culme, luna, alungată de pe tărâmul celălalt, ieși în răsărit în marginea dumbrăvii.*

b. *... să cioplim o toacă de lemn de tei și s-o agățăm într-un vârf de copac.*

c. *— Mătușă răchită, șopti ea cu reținere, ne dai voie să intrăm în casă la dumneata?*

d. *Se auzi glasul cățelului lătrând răsunător în pădure.*

e. *— Aicea-i foarte bine, Patrocle, spuse fetița, cuibărindu-se.*

19. a. *...luna, alungată de pe tărâmul celălalt, ieși în răsărit în marginea dumbrăvii.; – Ieși imediat din casă!*

b. *într-acolo se strecurau pe nesimțit cele din urmă păsările; Câinele urmă dârele de noroi ca să-și găsească stăpânul.*

c. *Dumbrava rămase iar tăcută în fumul ei de lumină, ca într-un vis.; Copilul lumină drumul cu o lanternă.*

Scanned with OKEN Scanner

20. Trăsături morale ale Lizucăi, de exemplu: temătoare, nesigură, prietenoasă, naivă. Argumentarea trăsăturii: răspuns subiectiv.

TESTUL 3

1.

	Prepoziții	Relația stabilită	Conjuncții	Relația stabilită
a.	*de*	Stabilește relația de subordonare între atributul prepozițional *de proveniență* și substantivul regent *regiunile*.	*însă*	Stabilește relația de coordonare adversativă între două propoziții: *Unele detalii diferă în funcție de regiunile de proveniență* și *însă caracteristicile fundamentale ale portului popular au rămas aceleași, având ca trăsătură esențială unitatea în diversitate.*
	în	Stabilește relația de subordonare între atributul prepozițional *în diversitate* și substantivul regent *unitatea*.		
b.	*la*	Stabilește relația de subordonare între complementul prepozițional *la condițiile* și verbul regent *se raportează*.	*dar*	Stabilește relația de coordonare (adversativă) între două complemente prepoziționale: *la condițiile* și *la ocupații*.
c.	*peste*	Stabilește relația de subordonare dintre un circumstanțial, *peste cămașă*, și verbul regent *se poartă*.	*sau*	Stabilește relația de coordonare (disjunctivă) între două complemente prepoziționale: *la ocupații* și *meșteșuguri*.

2. Enunțul în care cuvântul *și* este conjuncție este cel de la punctul *b*. În celelalte două enunțuri, cuvântul *și* este semiadverb.

3. *la originală nu este terminată,*[1]***/deoarece femeile de la sat considerau***[2]***/că perfecțiunea nu este a omului.***[3]*/ P1 – P.P.; P2, P3 – P.S.; *deoarece*, *că* – conjuncții subordonatoare;

Scanned with OKEN Scanner

Există specialiști[1]*/care susțin*[2]*/că portul popular vechi, autentic s-a pierdut acum o sută de ani.*[3]*/* P1 – P.P.; P2, P3 – P.S.; *care* – pronume relativ; *că* – conjuncție subordonatoare;

Deși a pornit de la forme simple,[1]*/costumul popular s-a perfecționat odată cu trecerea timpului;*[2]*/* P1 – P.S.; P2 – P.P.; *deși* – conjuncție subordonatoare;

Costumele populare originale, autentice sunt costumele[1]***/ce au fost create până în 1920.***[2]*/* P1 – P.P.; P2 – P.S.; *ce* – pronume relativ.

4. 1. b.; 2. b.; 3. b.

5. a. În enunțul dat, cuvântul *de* este prepoziție. b. Exemple de enunțuri pentru alte valori morfologice: ***De*** *porți năframă, vei avea costumul complet.* (conjuncție subordonatoare = *dacă*); *Fata* ***de*** *purta catrință nu mai este aici.* (pronume relativ = *care*)

6. a. *O caracteristică a costumelor feminine din toate regiunile este folosirea culorii alb ca fond pentru cămăși și poale,* ***iar*** *în ornamente găsim preponderent culorile negru, cafeniu, roșu, vișiniu, albastru, verde* ***și*** *violet.*

Perfecțiunea nu este a omului, ***ci*** *îi aparține lui Dumnezeu.*

Cămășile sunt bogat decorate în zona pieptului, a umerilor ***și*** *a mânecilor.*

și – conjuncție coordonatoare copulativă; *ci/iar* – conjuncții coordonatoare adversative.

b. Exemple de enunțuri: *Nu știu dansul,* ***deci*** *nu pot urca pe scenă.* (conjuncție coordonatoare concluzivă); *Vii cu noi* ***sau*** *mai rămâi la spectacol?* (conjuncție coordonatoare disjunctivă)

7. Cuvintele derivate: *românesc, cafeniu, gătească, a recunoaște, susținător, strămoș; tradițiilor* este un termen împrumutat din limba franceză.

8. a. Cuvintele s-au format prin compunere cu prefixoide și sufixoide.

b. *etnografice = etno* – referitor la popor/la rasă;

zoomorfe = zoo – referitor la animale/animalier; *morf* – referitor la formă/care are formă de ...;

antropomorfe = antropo – referitor la om; *morf* – referitor la formă/care are formă de ...

c. Exemple de cuvinte formate cu prefixoide/sufixoide: *telecomandă, aerogară, bibliofil, agorafobie.*

Scanned with OKEN Scanner

9. Exemple de termeni:
tânăr – tineret, tinerețe, tinerime;
român – românește, românesc, românofil;
casă – căsuță, căsoaie, căscioară;
pânză – pânzărie, pânzișoară, pânzuță, pânzucă, pânzet, împânzit;
alb – albitură, albeață, alburiu, alb-negru;
negru – negreală, negruț, a înnegri, alb-negru.

10. a. *1920* – compunere prin subordonare;
peste, geto-dac, deoarece, din – compunere prin juxtapunere;
b. Exemple de cuvinte formate prin abreviere: TAROM, UNESCO, UNICEF, CD-ROM.

11. *Folclorul este specific fiecărei țări – caracteristic;*
... pentru a rămâne vie memoria înaintașilor – strămoșilor;
... cele nouă regiuni se disting prin linii melodice – zone;
Portul popular se mai diferențiază în funcție de anotimp – se deosebește;
Din plasarea și compoziția motivelor se obțin efecte coloristice – se creează;
... ia originală nu este terminată, deoarece femeile de la sat considerau că perfecțiunea nu este a omului – pentru că; credeau;

Termenii aflați în relație de sinonimie trebuie să aibă aceeași valoare morfologică.

Ne amintim! *De asemenea, cuvintele aflate în relație de sinonimie trebuie să se poată substitui într-un context, fără alterarea sensului acestuia.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 11)

12. Exemple de enunțuri: *Arată-mi, te rog, drumul către muzeu!* (*a indica*); *Profesorul îi arată modalitatea de rezolvare a problemei.* (*a explica*); *Gestul tău arată dragoste și respect.* (*a dovedi*).

13. Exemple de enunțuri: *Fondul de cărți de etnografie al acestei biblioteci este impresionant.*; *Am decorat pieptul acestei cămăși populare cu motive tradiționale.*; *Dacă ai prieteni adevărați, ești un om bogat.* (adjectiv); *Port această ie cu mare grijă!*; *Colecția de ștergare se descompletează prin înstrăinarea acestui model.*

Scanned with OKEN Scanner

14.

Bună!

*Îți propun o activitate faină! La Muzeul Satului se organizează **un picnic.** Sunt deja în jur de 10 doritori la noi în clasă! Pentru o **sumă** modică, putem vizita muzeul și **dependințele.** (dependență – stare de subordonare, de supunere față de o persoană/stare patologică provocată de consumul de medicamente/de alcool; dependință – anexă în gospodărie) În plus, ne-ar ajuta să culegem câteva informații pentru proiectul nostru despre **folclor.***

Ce zici? Aștept vești de la tine!
Mihai

***Ne amintim!** Paronimele sunt cuvinte cu formă asemănătoare și sens diferit. Uneori, paronimele sunt înlocuite, în mod greșit, cu perechile lor, ceea ce creează confuzie de sens.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 17–18)

15. a./b. Accentul se pune pe vocala *i*, în cuvânt existând un hiat.; c./d. În cazul verbului la imperativ, accentul se află pe vocala *a*, în cuvânt existând un diftong ascendent.

16. *tradițional, simbol, specifice, ornamentale, caracteristicile, proveniență, meșteșuguri.*

17. *originile* (9l, 9s); *acestuia* (8l, 8s); *geneza* (6l, 6s); *geometrice* (10l, 10s), *ie* (2l, 2s); *aceleași* (8l, 8s); *regiuni* (7l, 7s); *goliciunea* (10l, 9s).

18. a. *Portul tradițional feminin este completat de găteala capului, compusă din „marame", „năframe", „cepse" sau „cununi".*

În costumul feminin se adaugă „poalele" și „catrința". Aceasta mai este numită și „vâlnic", „fotă" sau „opreg", în funcție de regiune.

b. Doi termeni științifici (domeniul muzical) – *etnomuzicologie, linii melodice.*

19. Răspuns subiectiv. Se pot formula enunțuri de tipul: *Doina este cântecul popular care ne aduce aminte de strămoși.*

20. Răspuns subiectiv. Se pot folosi termeni precum: *cioareci, fotă, nojițe, opinci* etc.

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA II

TESTUL 1

1. *șezând* – gerunziu, *scăpa* – infinitiv.

2. b.

3. a. *să stea* (celelalte sunt la modul indicativ);
b. *trase* (celelalte sunt la mai-mult-ca-perfect); c. *să treacă* (celelalte sunt construcții reflexive); d. *nu-și amintea* (celelalte sunt locuțiuni verbale).

4. *a scoate, a (se) face, a zări, a zăcea, a-și aminti, a fi.*

5.

Enunț	Verb predicativ	Verb copulativ	Verb auxiliar
Era un carnet deosebit de frumos.		x	
Telemonitorul din camera de zi era într-o poziție neobișnuită.	x		
Va fi diferit de prezent.		x	
Era straniu.		x	
Nu avea certitudinea că era în 1984.	x		
... să-și fi pierdut puterea			x
... să fi uitat ce anume voia să spună la început			x
De fapt, el nu era obișnuit să scrie de mână.		x	

6. În enunțul citat, verbul *a rămâne* este predicativ. El poate avea și valoare copulativă; de exemplu: *Sânziana* ***a rămas*** *împietrită de frumusețea poienii pline de flori.*

7.

trecuse	indicativ, perfect simplu, persoana a II-a singular	*trecuși*
părea	condițional-optativ, perfect, persoana I plural	*am fi părut*
să se scarpine	indicativ, perfect compus, persoana a III-a singular	*s-a scărpinat*
se lăsă	imperativ, persoana a II-a singular	*lasă-te*
șezând	conjunctiv, prezent, persoana a III-a singular	*să șadă*

Scanned with OKEN Scanner

sugerase	indicativ, perfectul simplu, persoana I singular	*sugerai*
a fost	indicativ, imperfect, persoana I plural	*eram*
se topise	conjunctiv, prezent, persoana a III-a plural	*să se topească*

8.

Enunț	Parte de vorbire	Funcție sintactică
*De săptămâni întregi se pregătise **pentru** acest **moment**.*	substantiv comun	circumstanțial de scop
*Fusese menită să adăpostească **rafturi** de cărți.*	substantiv comun	complement direct
*Viitorul avea să fie **aidoma** prezentului.*	adverb de mod	nume predicativ
*Secundele se scurgeau **neîncetat**.*	adverb de mod	circumstanțial de mod
*El își procurase unul, **în secret** și cu oarecare dificultate.*	locuțiune adverbială de mod	circumstanțial de mod
***Pentru cine**, îi trecu deodată prin minte, scria el acum acest jurnal oare?*	pronume interogativ	complement prepozițional
*Era **straniu**.*	adverb de mod	nume predicativ
*Fusese cuprins pe dată **de o dorință** copleșitoare de a-l avea.*	substantiv comun	complement prepozițional
*Tot ce avea **de făcut** era să treacă pe hârtie interminabilul, zbuciumatul monolog.*	verb predicativ la supin	complement direct

9. *Pentru cine, îi trece deodată prin minte, scrie el acum acest jurnal oare? Pentru viitor, pentru cei nenăscuți. Mintea lui zăbovește o clipă asupra datei îndoielnice de pe pagină, iar apoi se ciocnește în avântul său de cuvântul* dupliment *din Nougrai. Pentru prima dată, gravitatea faptei sale i se arată în toată grozăvia.*

10. În enunțul dat, verbul la infinitiv *fixa* are funcția sintactică de complement direct.

De exemplu: *Nevoia de a fixa cunoștințele cu temeinicie era o constantă a ființei sale.* (atribut); *Dorința este de a fixa cunoștințele prin repetarea lor.* (nume predicativ)

11. i. ***Ne amintim!*** *Relația dintre subiect și predicat este una de interdependență (de dependență reciprocă), în timp ce relația dintre complement sau circumstanțial*

Scanned with OKEN Scanner

(pe de o parte) și *verb (pe de altă parte) este una de subordonare (de dependență unilaterală).* (Vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 210–215)

a. … *nu puteai nicidecum fixa* ***o dată*** (complement direct) ***fără o marjă de eroare*** (circumstanțial de mod) *de un an sau doi;*

b. ***Pentru cine*** (complement prepozițional), *îi trecu deodată prin minte,* *scria* ***el*** (subiect – relație de interdependență) ***acum*** (circumstanțial de timp) *acest* ***jurnal*** (complement direct) *oare?*;

c. *Tot ce avea de făcut era* *să treacă* ***pe hârtie*** (circumstanțial de loc) *interminabilul, zbuciumatul* ***monolog*** (complement direct).;

d. ***Telemonitorul*** (subiect – relație de interdependență) *trecuse* ***la muzică*** (complement prepozițional) *militară stridentă.*

ii. De exemplu: a. *nu puteai nicidecum fixa atunci o dată fără o marjă de eroare de un an sau doi* – circumstanțial de timp;

b. *Pentru cine, îi trecu deodată prin minte, scria cu atenție el acum acest jurnal oare?* – circumstanțial de mod;

c. *Tot ce avea de făcut era să treacă pe hârtie, pentru a-și aminti peste ani, interminabilul, zbuciumatul monolog.* – circumstanțial de scop;

d. *Telemonitorul îl trecuse la muzică militară stridentă.* – complement direct.

12. *își dădea seama* (imperfect), *pusese stăpânire* (mai-mult-ca-perfect), *îi trecu prin minte* (perfect simplu).

13.

Enunț	Circumstanțial de cauză	Circumstanțial de scop
Mintea lui zăbovi o clipă ***din cauza*** *întârzierii răspunsului.*	x	
Mintea lui zăbovi o clipă ***pentru a analiza*** *situația.*		x
De aceea *mintea lui zăbovi o clipă.*	x	
Pentru a se bucura *de acest moment, mintea lui zăbovi o clipă.*		x

14. *Se lăsă pe spate pentru a controla durerea.* (circumstanțial de scop); *Se lăsă pe spate de teama de râs.* (circumstanțial de cauză)

15. *să fi pierdut* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul conjunctiv, timpul perfect, persoana a III-a, numărul singular;

Scanned with OKEN Scanner

să spună = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular;

să fi uitat = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular.

16. Răspuns subiectiv.

17. Răspuns subiectiv.

18.

Dragi colegi,

Afișul pe care l-am văzut în paginile revistei mi-a trezit interesul pentru această carte. Nu doar imaginea m-a intrigat, dar și textul ar fi fost suficient pentru a mă pune pe gânduri. Deși „Ferma animalelor" fusese pe lista mea de lecturi suplimentare, am crezut multă vreme că este un roman depășit, fără prea multă legătură cu lumea noastră. Mă bucur că am urmat sfatul vostru, am luat cartea de la bibliotecă și nu m-am oprit din lectură până la sfârșit. Aveți de acum toată încrederea mea și mi-am creat o listă de lecturi interesante și provocatoare.

Pe curând,
David

TESTUL 2

1.

Valoarea morfologică a verbului *a fi*	Predicatul enunțului
verb predicativ	*nu este* (predicat verbal)
verb copulativ	*fii curios* (predicat nominal)
verb copulativ	*este mai profundă* (predicat nominal)
verb predicativ	*este* (predicat verbal)
verb copulativ	*este un moment* (predicat nominal)

2. a. Verbele auxiliare sunt: *va, a, au, ar, voi, vor.*

b. Exemple de enunțuri cu verbul auxiliar *a fi*: ***Aș fi citit** o carte.* (modul condițional-optativ, timpul perfect); ***Să fi citit**, acum înțelegeam discuția.* (modul conjunctiv, timpul perfect); *Când vei veni la mine, **voi fi terminat** deja cartea.* (modul indicativ, timpul viitor anterior).

Ne amintim! *Unele moduri și timpuri (de exemplu: indicativ, viitor anterior; condițional-optativ, perfect; conjunctiv, perfect) au o structură supra-compusă, fiind*

Scanned with OKEN Scanner

utilizate, pentru construcția lor, două verbe auxiliare. (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 67 și p. 72)

3. *Vei începe* ***a recunoaște*** *aceste melodii.* – Se folosește infinitivul verbului, care, fiind o formă verbală nepersonală, nu poate avea funcție sintactică de predicat.

4. a. verb copulativ; b. verb copulativ; c. verb predicativ; d. verb predicativ; e. verb copulativ; f. verb predicativ; g. verb copulativ.

5. a. Verbul *a ajunge* este predicativ în enunțul dat. b. Exemple de enunțuri cu verbul *a ajunge* – copulativ: ***Vei ajunge*** *medic oftalmolog.* (viitor standard); *Când vei mai crește, el* ***va fi ajuns*** *deja bogat.* (viitor anterior); *Abia după ce am citit mult,* ***aveam să ajung*** *înțelept.* (viitor în trecut)

6.

- ***Ar fi fost*** *bine* (condițional-optativ, perfect) ***să te fi uitat*** (conjunctiv, perfect) *pe program înainte,* ***să fi știut*** (conjunctiv, perfect) *ce* ***urma*** (indicativ, imperfect) *să se interpreteze în seara respectivă.* [...]
- *Ce* ***s-ar fi întâmplat*** (condițional-optativ, perfect) *dacă* ***nu știam*** (indicativ, imperfect) *nimic despre muzica clasică?* ***Trebuia*** (indicativ, imperfect) ***să fi studiat*** (conjunctiv, perfect) *în prealabil?* ***Nu era*** (indicativ, imperfect) *nevoie* ***să fi studiat*** (conjunctiv, perfect). *Muzica* ***ar fi vorbit*** (condițional-optativ, perfect) *de la sine.*

7. a. A; b. A; c. F; d. F; e. F.

8. *aparținând* – atribut verbal; *intra* – complement direct; *dorind* – circumstanțial de cauză; *purta* – complement direct; *pentru a te asigura* – complement prepozițional; *găsi* – complement direct; *pentru a întâmpina* – circumstanțial de scop.

9. *neexistând, neuitându-te, neștiind, nepregătindu-se, nepărându-ți-se, nefiind, nevăzând, neîmbrăcându-se, neîntâmplându-se, nepermițându-ți, neîntorcându-se.*

10. De exemplu: ***De ascultat*** *o creație muzicală compusă de Bach este o plăcere.* (subiect); *Liedul este* ***de ascultat*** *în liniște.* (nume predicativ); *Sonata* ***de ascultat*** *mi s-a părut impresionantă.* (atribut verbal); *M-am plictisit* ***de ascultat*** *aceeași sonată.* (complement prepozițional)

Scanned with OKEN Scanner

11. a. locuțiuni verbale: *a bate la ochi, a-și bate joc, a bate la mașină.* b. Exemple de enunțuri: *Bătea la ochi felul cum explicase totul. Colegii lui Bastian **își băteau joc** de el. Bunica **bătea la mașină** rețetele de bucătărie.*

12. *Doar **nu te duce** și **nu fi curios!** **Nu asculta** modul în care se repetă o melodie!*

13. ***Ne amintim!*** *Relația dintre subiect și predicat este una de interdependență (de dependență reciprocă), în timp ce relația dintre complement, circumstanțial (pe de o parte) și verb (pe de altă parte) este una de subordonare (de dependență unilaterală).* (Vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 210–215)

Cuvântul care se subordonează verbului	Parte de vorbire	Caz	Funcție sintactică
concertmaistrul, pe scenă	substantiv, substantiv	nominativ, acuzativ	subiect, circumstanțial de loc
mai devreme	adverb		circumstanțial de timp
o melodie	substantiv	acuzativ	subiect
în seara	substantiv	acuzativ	circumstanțial de timp
ținutele	substantiv	acuzativ	complement direct
elegant	adverb		circumstanțial de mod
cu compozitori	substantiv	acuzativ	complement prepozițional

14. a. ***Aș dori** să ascult un lied.*
b. *Poți **ști** ce este un menuet, căutând într-un dicționar de termeni muzicali.*
c. *Îmi **prii** această discuție despre muzica clasică.*
d. ***A-i** arăta aceste partituri a fost o bucurie pentru el.*
e. ***Fii** atent la prezentarea genurilor muzicale!*
f. ***Scrie-ți** pe caiet toate informațiile despre muzica clasică, Mihai!*
g. *Îmi **trebuie** niște date despre muzica europeană.*
h. ***Nu zice** noțiuni greșite, atât timp cât le poți căuta în dicționar.*
i. *Mi-**ar plăcea** să-l ascult interpretând o piesă a lui Chopin.*
j. ***Rișți** să interpretezi fără partitură?*

15. ***Întotdeauna*** (circumstanțial de timp) *<u>există</u>* *și **un program*** (subiect) *de sală. **Muzica*** (subiect) *<u>va vorbi</u> **de la sine.*** (circumstanțial de mod); ***Cum*** (circumstanțial de mod) *<u>sună</u> **piesele*** (subiect) *din anumite perioade.*; ***Simfoniile și concertele*** (subiect

Scanned with OKEN Scanner

multiplu) *au* ***un fir*** (complement direct) *muzical.*; ***Ce*** (complement direct) *spun* ***ele*** (subiect).

16. a. *Studiem în continuare genurile muzicale* ***pentru a progresa.***
b. *Ascultă concertul* ***cu atenție.***
c. *Nu a înțeles ordinea melodiilor* ***din neatenție.***
d. *Dirijorul a prezentat* ***orchestra.***
e. *Organizatorul spectacolului s-a adresat* ***publicului.***

17.

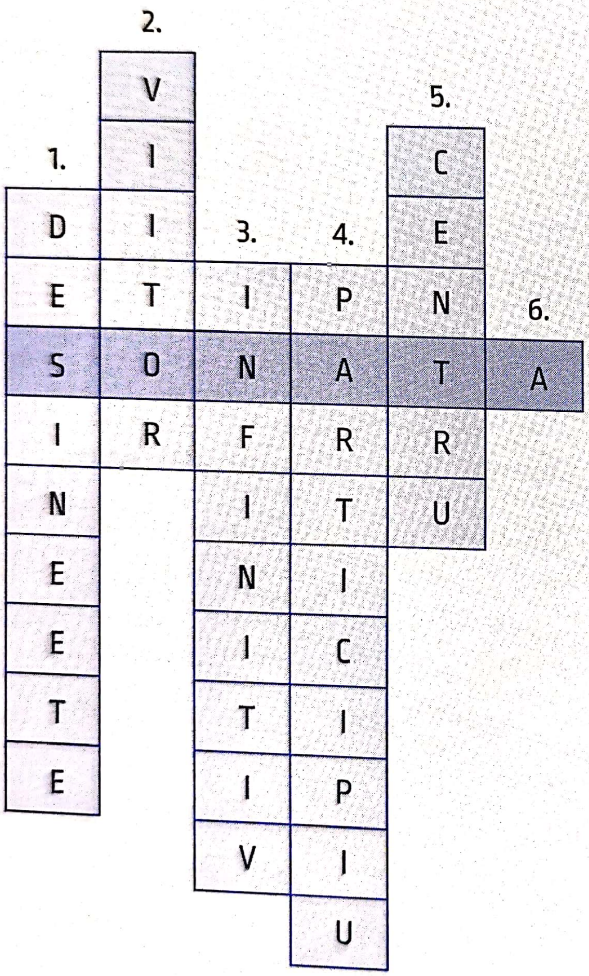

18. Răspuns subiectiv. De exemplu: ***Nu folosiți*** *telefonul mobil în timpul spectacolului!*

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

1. Ne amintim! *Verbele se pot forma prin derivare sau prin compunere.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 78)

a. *să împachetezi/a împacheta* – s-a format prin derivare de la substantivul *pachet*, cu prefixul *îm-* (variantă a lui *în-*) și sufixul *-a*; *să-și recapete/a recăpăta* – s-a format prin derivare de la verbul *a căpăta*, cu prefixul *re-*; *se încleștară/a încleșta* – s-a format prin derivare de la substantivul *clește*, cu prefixul *în-* și sufixul *-a*; *se împăienjeniseră/a se împăienjeni* – s-a format prin derivare de la substantivul *păianjen*, cu prefixul *îm-* (variantă a lui *în-*) și sufixul *-i*; *desfăcu/a desface* – s-a format prin derivare de la verbul *a face*, cu prefixul *des-*; *mârâi/a mârâi* – s-a format prin derivare cu sufixul *-i* de la interjecția *mâr*.

b. *a judeca, a cunoaște, a răpi, a călători.*

2.

Verbe predicative	Verbe copulative
se strânse, blocându-, duc, nu simți, veni, aruncară, nu înțelegea, puteau	*e, însemna*

3. Ne amintim! *Verbele copulative sunt verbe nepredicative, adică nu au înțeles de sine stătător și nu formează singure predicatul.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 62–63)

a.

☑ *niciodată în viaţă nu fusese atât de furios;*

☐ *Acolo rămase în toată acea noapte;*

☑ *– Asta înseamnă o sută cincizeci;*

☐ *Doar își făcuse cunoscută nemulţumirea.*

b. *Niciodată în viață nu fusese într-o vacanță.; A rămas uimit de ce i-am spus.; Mi-a însemnat pantalonii ca să îi scurteze.; După concursul de muzică, s-a făcut cunoscută în toată lumea.*

c. Verbele care au dublă valoare și nu apar la exercițiile 2 și 3 sunt: *a ieși, a ajunge, a părea.* De exemplu: *A ieșit în parc cu prietenii.* (verb predicativ); *După absolvirea școlii de meserii, a ieșit bucătar.* (verb copulativ); *Trenul ajunge la București într-o oră.* (verb predicativ); *După promovare, a ajuns locotenent-major.* (verb copulativ); *Se pare că toți prietenii îl susțin.* (verb predicativ); *Pare un om cu capul pe umeri.* (verb copulativ)

Scanned with OKEN Scanner

4. a. *n-aș face, n-oi turba, a apucat, n-aș fi acceptat*; b. *n-aș face* (modul condițional-optativ, timpul prezent), *n-oi turba* (modul indicativ, timpul viitor popular), *a apucat* (modul indicativ, timpul perfect compus), *n-aș fi acceptat* (modul condițional-optativ, timpul perfect); c. Verbele auxiliare sunt: (*n*)-*aș* (*face*), (*n*)-*oi* (*turba*), *a* (*apucat*), (*n*)-*aș fi* (*acceptat*).

5. *să aibă* – verb predicativ; *ai* (*luat*) – verb auxiliar.

6. verbele copulative: *ești, era, fu, nu fusese*; numele predicative: *un pungaș* (substantiv comun), *senzația* (substantiv comun), *mai rapid* (adjectiv propriu-zis), *atât de furios* (adjectiv propriu-zis).

7. *să le țină piept, nu băgă de seamă, are impresia, dădu la o parte.*

8. *nu-l eliberară până când acesta nu-l strânse din nou, făcându-l să leșine.*

9. *ajută, să pleci, adăugă, nu știa, se simțea, sări, auzea, se deschidea, să vadă, vorbea, merită, poți, să zici.* Toate verbele au funcție sintactică de predicat verbal.

10.

Verbul	Modul	Timpul
ai fi putut	condițional-optativ	perfect
să împachetezi	conjunctiv	prezent
să aduci	conjunctiv	prezent
zise	indicativ	perfect simplu
înfășura	indicativ	imperfect
trage	imperativ	–
o să sufoci	indicativ	viitor, formă specifică limbii vorbite
aprobă	indicativ	perfect simplu
primise	indicativ	mai-mult-ca-perfect

11. *citi* (infinitiv), *de evitat* (supin), *vindeca* (infinitiv), *durându-* (gerunziu).
Atenție! *De nestăpânit* este locuțiune adjectivală (*puternică, nestăvilită*); *răpit, amenințat, amețit, scursă* sunt adjective participiale.

12. *citi* – subiect; *de evitat* – atribut; *vindeca* – complement direct; *durându-* – atribut.

Scanned with OKEN Scanner

13. a. *A te repezi* este o greșeală. b. *Zbătându-se*, nu i-am putut curăța bine rana lui Rex. c. *Vino* mai repede! d. *Nu sări* peste acest exercițiu!

14. ***Ne amintim!*** *În calitate de centru de grup, un verb se combină cu subiectul, cu complemente și cu circumstanțiale; dar, într-un enunț, nu se actualizează întotdeauna toate componentele matricei sale sintactice.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 76)

	Verb regent pentru:	C. dir.	C. ind.	C. prep.	Subiect	Circ. de loc	Circ. de timp	Circ. de mod
Model	*înșfăcă*	*îl*	–	*de gât*	–	–	–	–
	aruncă	*îl*	–	–	–	*pe spate*	–	*cu o mișcare*
a.	*călătorise*	–	–	*cu judecătorul*	–		–	*prea des*
	să nu cunoască	*senzația*	–	–	–	–	–	–
b.	*aruncară*	*îl*	–	–	–	*în vagonul*	–	–
c.	*să smulgă*	*zgarda*	*i*	–	–	*de la gât*	–	–
d.	*rămase*	–	–	–	–	*acolo*	*în noapte*	–
e.	*voiau*	*ce*	–	*de la el*	*oameni*	–	–	–
f.	*se întorcea*	–	–	–	*lătratul*	*în gâtlej*	*mereu*	*ca un scheunat*

15.

Străinul îl ***aprobă*** *cu sadism.*

aprobă (centru) – predicat verbal; *străinul* – subiect; *îl* – complement direct; *cu sadism* – circumstanțial de mod.

Se repezi *cu furie asupra omului/care îl* ***prinse*** *la jumătatea drumului.*

Se repezi (centru) – predicat verbal; *cu furie* – circumstanțial de mod; *asupra omului* – complement prepozițional; *prinse* (centru) – predicat verbal; *care* – subiect; *îl* – complement direct; *la jumătatea* – circumstanțial de loc.

Apoi ***îndepărtă*** *și frânghia/și îl* ***aruncă*** *într-o cușcă.*

Scanned with OKEN Scanner

îndepărtă (centru) – predicat verbal; *apoi* – circumstanțial de timp; *frânghia* – complement direct; *aruncă* (centru) – predicat verbal; *îl* – complement direct; *într-o cușcă* – circumstanțial de loc.

de fiecare dată văzu doar chipul buhăit al cârciumarului.

văzu (centru) – predicat verbal; *de ... dată* – circumstanțial de timp; *chipul* – complement direct.

16. *referindu-se: la călătoria* – complement prepozițional; *ascunzându(-și): -și* – complement indirect posesiv, *de hamal* – complement prepozițional, *mâna* – complement direct; *blocându-; -i* – complement indirect, *respirația* – complement direct; *atârnându-: -i* – complement indirect posesiv, *din gură* – circumstanțial de loc.

17. *Ne amintim!* *Participiul are comportament adjectival când se subordonează unui nume cu care se acordă în gen, număr și caz.* (*vezi GLR – Sinteze și exerciții*, p. 76)

Adjective participiale: *înfășurată, sfâșiat, însângerate, schilodită, rănită.*

18. *fluieratul, lătratul, un scheunat* – participiile s-au transformat în substantive.

19. *în timpul nopții sării în picioare; încercând a-și domoli mânia și a-și recăpăta mândria rănită; Buck primi funia cu demnitate tăcută; Funia se strânsese fără milă, în timp ce Buck se zbătuse furios; nici nu simte când vine trenul; văzu doar chipul buhăit al cârciumarului care îl va privi la lumina bolnăvicioasă a unei lumânări; Nu-ți desface bandajele însângerate și nu-ți privi mâna schilodită!; repezindu-se cu furie asupra omului.*

20. *Nu fi speriat de acești oameni răi! Fii atent la comportamentul lor și caută căi de evadare! Nu face o tragedie din asta! Știi doar că ești puternic! Mi-ar plăcea să te cunosc. Ai nevoie de liniște și de odihnă. Creează-ți un locșor în care să te poți odihni!. Prefă-te că îi agreezi! Vino aproape de ei și nu-ți arăta furia, pentru că vei suferi alte răni. Să fii calm și să nu te dai bătut!*

TESTUL 4

1. verb auxiliar; *Am de rezolvat multe exerciții la matematică.*; *am* = verb predicativ.

2. *a început* = indicativ, perfect compus; *intrăm* = indicativ, prezent; *se foiesc* = indicativ, prezent; *ar striga* = condițional-optativ, prezent; *am uitat* = indicativ,

Scanned with OKEN Scanner

perfect compus; *s-a isprăvit* = indicativ, perfect compus; *să se așeze* = conjunctiv prezent.

3. *Izbutii să rezolv toate exercițiile.*; *Când ai revenit, izbutisem să repar computerul.*; *Foiește-te mai ușor, că-i deranjezi pe ceilalți copii!*; *Nu te mai foi în timpul spectacolului!*

4. De exemplu: *a râde* = verb la infinitiv, subiect; de exemplu: *Nu poți râde de oameni.* (*râde* = complement direct); *Bucuria de a râde trebuie resimțită mereu.* (*a râde* = atribut)

5. a. verb copulativ; b. verb predicativ; c. verb predicativ; d. verb copulativ; e. verb predicativ; f. verb auxiliar.

6. a. verb predicativ; b. De exemplu: *El a rămas tânăr.* (*a rămâne* = copulativ)

7. De exemplu:

Pronume reflexiv cu funcție sintactică	Pronume reflexiv fără funcție sintactică
își strigă; *să-și rupă*; *să se smucească*	*mă uit*; *se strâmbă*; *se uită*.

8. a./b. De exemplu: *s-o ia la fugă = să o ia la sănătoasă, să spele putina*; de exemplu: *a-i fugi pământul de sub picioare*; *a fugi mâncând pământul*; *a-i fugi ochii după cineva* etc.

9. a. De exemplu: *Ajungând* ***acasă***, *mi-am făcut temele.* b. De exemplu: *Aud* ***plouând***. c. De exemplu: *Vorbeam* ***despre planurile*** *de vacanță.* d. De exemplu: ***Întârziind***, *a pierdut trenul.* e. De exemplu: ***I-****am luat* ***mamei un cadou***.

10. a. *Îmi trebuie niște bani.*
b. *Nu fi obraznic, ascult-o pe bunica!*
c. *Nu mai face atâta zgomot!*
d. *Nu i-am mai văzut de mult pe vecinii mei.*
e. *Nu mai văzuserăm niciodată o așa privelițe și am rămas uimiți.*
f. *Mă sfiii să le spun adevărul părinților.*
g. *Nemaifiind sigur pe el, a ratat exercițiul la bară fixă.*
h. *Să fii mâncat de urs nu e tocmai plăcut.*

11. a. *Doresc a-mi ajuta elevii.*, *a ajuta* – infinitiv, complement direct;
b. *M-am apucat de gătit.*, *de gătit* – supin, complement prepozițional;
c. *Este important a-i ajuta pe ceilalți.*, *a ajuta* – infinitiv, subiect;

Scanned with OKEN Scanner

d. *Până a pleca în excursie, am făcut cumpărături.*, *până a pleca* – infinitiv, circumstanțial de timp;

e. *Ajungând acasă, i-a scris un mesaj bunului său prieten.*, *ajungând* – gerunziu, circumstanțial de timp;

f. *Copiii vin de la scăldat.*, *de la scăldat* – supin, circumstanțial de loc;

g. *A adoptat un cățel pentru a avea un partener de joacă.*, *pentru a avea* – infinitiv, circumstanțial de scop;

h. *Observând ostilitatea celorlalți, a preferat să plece.*, *observând* – gerunziu, circumstanțial de cauză;

i. *Plăcerea mea este de a citi.*, *de a citi* – infinitiv, nume predicativ;

j. *Fierul de călcat este stricat.*, *de călcat* – supin, atribut.

12. Răspuns subiectiv.

13. Răspuns subiectiv.

14. Răspuns subiectiv.

TESTUL 5

1. *îndrăgiseră*, modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect;
să chemi, modul conjunctiv, timpul prezent;
trăiește, modul indicativ, timpul prezent;
va rămâne, modul indicativ, timpul viitor standard;
ține, modul imperativ;
o să primești, modul indicativ, timpul viitor de limbă vorbită;
ai fi privit, modul condițional-optativ, timpul perfect.

2. *a examina*, conjugarea I;
a deschide, conjugarea a III-a;
a fi, conjugarea a IV-a;
a vedea, conjugarea a II-a;
a înghiți, conjugarea a IV-a.

3. a. verb copulativ: *este*; face parte din predicatul nominal *este mort*;
b. De exemplu: verbul auxiliar *a*, din forma de perfect compus *a zis*;
c. De exemplu: *întorcând* – gerunziu, circumstanțial de timp.

Scanned with OKEN Scanner

d. *Până a pleca* în excursie, *am făcut cumpărături.*, *până a pleca* – infinitiv, circumstanțial de timp;

e. *Ajungând acasă*, *i-a scris un mesaj bunului său prieten.*, *ajungând* – gerunziu, circumstanțial de timp;

f. *Copiii vin de la scăldat.*, *de la scăldat* – supin, circumstanțial de loc;

g. *A adoptat un cățel pentru a avea un partener de joacă.*, *pentru a avea* – infinitiv, circumstanțial de scop;

h. *Observând ostilitatea celorlalți, a preferat să plece.*, *observând* – gerunziu, circumstanțial de cauză;

i. *Plăcerea mea este de a citi.*, *de a citi* – infinitiv, nume predicativ;

j. *Fierul de călcat este stricat.*, *de călcat* – supin, atribut.

12. Răspuns subiectiv.

13. Răspuns subiectiv.

14. Răspuns subiectiv.

TESTUL 5

1. *îndrăgiseră*, modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect;
să chemi, modul conjunctiv, timpul prezent;
trăiește, modul indicativ, timpul prezent;
va rămâne, modul indicativ, timpul viitor standard;
ține, modul imperativ;
o să primești, modul indicativ, timpul viitor de limbă vorbită;
ai fi privit, modul condițional-optativ, timpul perfect.

2. *a examina*, conjugarea I;
a deschide, conjugarea a III-a;
a fi, conjugarea a IV-a;
a vedea, conjugarea a II-a;
a înghiți, conjugarea a IV-a.

3. a. verb copulativ: *este*; face parte din predicatul nominal *este mort*;
b. De exemplu: verbul auxiliar *a*, din forma de perfect compus *a zis*;
c. De exemplu: *întorcând* – gerunziu, circumstanțial de timp.

Scanned with OKEN Scanner

4. a. *Nu zice, de fiecare dată, tot ce îţi trece prin cap!*
b. *Ei vruseseră să meargă în excursie, dar vremea nu a fost favorabilă.*
c. *Privii cu luare-aminte tot ceea ce îmi arătă colegul meu de bancă.*
d. *Să fi fost împătimit de lectură, și tot nu l-ai fi putut convinge să citească.*

5. *a îndrăgi*: prefixul *în* + *drag* (rădăcină) + sufixul verbal *i*;
a scârţâi: interjecţia onomatopeică *scârţ* + sufixul verbal *-âi*;
a fâlfâi: interjecţia onomatopeică *fâl-fâl* + sufixul verbal *-âi*.

6. a. În secvențele: — ***Sunt*** *gata!* și *....ai* ***fi*** *zis că Artemon avea o mie de lăbuțe...*, verbul *a fi* are, în ordine, valoare copulativă (intră în componenţa predicatului nominal) şi valoare auxiliară (intră în componenţa timpului perfect al modului condiţional-optativ).

b. Cu valoare predicativă, verbul *a fi* este sinonim cu *a exista, a se afla, a costa, a se întâmpla, a trebui*.

De exemplu: *Caietul este pe banca din faţa clasei.*
Dacă este, vom lua măsurile necesare pentru a îmbunătăţi condiţiile de muncă.

7. a. *neputând* – formă verbală nepersonală (gerunziu), circumstanţial de cauză;
îndura – formă verbală nepersonală (infinitiv), complement direct;
b. *pentru spălat* – formă verbală nepersonală (supin), complement prepoziţional;
c. *pudra* – formă verbală nepersonală (infinitiv), complement direct;
d. *pipăindu* – formă verbală nepersonală (gerunziu), circumstanţial de mod.

8. Subordonații verbului *mișcând* sunt: *-și* – complement indirect posesiv, exprimat prin pronume reflexiv cu formă clitică;
nasul – complement direct, exprimat prin substantiv comun;
într-o parte – circumstanţial de loc, exprimat prin substantiv comun;
b. Subordonatul verbului *fâlfâind* este: *din aripi* – complement prepoziţional, exprimat prin substantiv comun;
Subordonatul verbului *așezându-se* este: *pe acoperiș* – circumstanţial de loc, exprimat prin substantiv comun.

9. c.

10. a. *Dorinţa de a sări în apă este mai puternică decât o plimbare pe plajă.*
b. *Artemon merge șchiopătând din lăbuța lui albă.*
c. *Pregătesc rufele pentru spălat.*
d. *Legănându-se prea tare, a căzut de pe scaun.*
e. *Deschizând fereastra, a auzit scârțâitul ușii.*

Scanned with OKEN Scanner

11. a.

12. c.

13. a. *fetița* = subiect, exprimat prin substantiv comun;
l = complement direct, exprimat prin clitic pronominal personal;
numaidecât = circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp;
pe Buratino = complement direct, exprimat prin substantiv propriu;
b. *cucuveaua* = subiect, exprimat prin substantiv comun;
urechea = complement direct, exprimat prin substantiv comun;
de pieptul = complement prepozițional, exprimat prin substantiv comun.
c. *în cele din urmă* = circumstanțial de timp, exprimat prin locuțiune adverbială de timp;
ea = subiect, exprimat prin pronume personal;
cu gura = circumstanțial de mod, exprimat prin substantiv comun.

14. a. *Fetița* ***înțelesese*** *că* ***bunii*** *săi prieteni aveau nevoie de ajutorul ei.*
b. *Modul cum Artemon* ***își*** *tunsese coada* ***atrase*** *imediat atenția prietenilor săi.*
c. *Bogomol* ***însuși*** *adusese aminte de faptul că fiecare problemă* ***are*** *cu siguranță o rezolvare.*

15.

Enunț	Circumstanțial de scop	Circumstanțial de cauză	Alt răspuns
Nu mă trezesc la timp din cauza oboselii.		x	
Nu profita de ocaziile oferite de școală.			x
Împiedicându-se, a pierdut locul fruntaș în cursă.		x	
Nu doarme pentru a câștiga timp de învățătură.	x		
Am mers în Deltă la pescuit.	x		
Doborâtă de îndoială, fata nu știa ce să aleagă.			x

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA III

TESTUL 1

1. Substantive din câmpul lexical al *purității*: *floare, înger, mireasă, icoană*; adjective din câmpul lexical *senzorial tactil*: *moale, calde, reci, fierbinți.*

2. a. *covor, noroc, suflet,* ***pas*** – are genul masculin, față de celelalte substantive, care sunt neutre;

b. *marmură, mătase,* ***zâmbire*** – celelalte două substantive sunt masive (nume de materii) și defective de plural;

c. *lacrimi, zâmbire,* ***mireasa****, coroana* – este articulat hotărât față de celelalte care sunt nearticulate;

d. *lacrimi,* ***Marii****, ochii, poale* – este la singular (G-D), față de celelalte care sunt la plural.

3. *lungii* – primul *i* este desinență de genitiv-dativ, al doilea *i* este articol hotărât, preluat, prin inversiune, de la substantiv; *rochii* – primul *i* este din rădăcină, al doilea *i* este desinența de genitiv-dativ.

4. *vis – vise: Am scris în jurnal despre visele plăcute pe care le-am avut nopțile trecute.*

vis – visuri: Ne dorim să îndeplinim visurile copiilor de a ajunge oameni responsabili.

5. a. un substantiv propriu: *Marii*;

b. un substantiv comun scris cu majusculă: *Mătasa, Mireasă* (marchează începutul unui vers);

c. un substantiv articulat nehotărât, în cazul nominativ: *o cugetare*;

d. un substantiv nearticulat cu funcție sintactică de complement direct: *coroană*;

e. câte un substantiv cu rol artistic de element al unei comparații: *ca un înger, ca visul* etc.; de epitet: *(vis) de lumină*; de metaforă: *(e) umbra (vechilor dorințI)*;

f. o sintagmă formată din două substantive cu rol metaforic: *mireasa sufletului* (vocativ, genitiv).

6. ***Ne amintim!*** *Substantivul este centru de grup nominal; acesta este regent pentru subordonați de tip atributiv.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 92)

Scanned with OKEN Scanner

– substantivul *mireasă* este regent pentru atributul adjectival *blândă* și pentru atributul substantival prepozițional *din povești*;
– substantivul *mireasa* este regent pentru atributul substantival genitival *sufletului*.

7. a. un adjectiv participial: *pierdută*;
b. două adjective pronominale: (*sufletului*) *meu, a ta* (*zâmbire*) etc.;
c. un adjectiv propriu-zis cu patru forme: *calde* (*cald/caldă/calzi/calde*);
d. un adjectiv propriu-zis cu două forme: *dulce* (*dulce/dulce/dulci/dulci*);
e. un adjectiv propriu-zis invariabil: *ferice*;
f. un adjectiv la gradul de comparație superlativ absolut: *atât de fragedă*;
g. un adjectiv negradabil: *pierdută*;
h. două adjective utilizate cu rol expresiv de epitet: *fragedă, dulce, calde, blândă* etc.;
i. o construcție metaforică formată dintr-un substantiv și un adjectiv subordonat acestuia: *vis ferice*.

8. *Această limonadă este mai puțin dulce decât a ta.* – comparativ de inferioritate;
Această limonadă este foarte dulce. – superlativ absolut.

9.
vis = substantiv, neutru, singular, vocativ, fără funcție sintactică;
ferice = adjectiv, vocativ, atribut adjectival;
de iubire = substantiv, feminin, singular, acuzativ, atribut prepozițional;
zâmbire = substantiv, feminin, singular, nominativ, subiect;
dulce = adjectiv, nominativ, nume predicativ;
a farmecului = substantiv, neutru, singular, genitiv, atribut genitival;
ochii = substantiv, masculin, plural, acuzativ, complement direct;
fierbinți = adjectiv, acuzativ, atribut adjectival;
umbra = substantiv, feminin, singular, nominativ, nume predicativ;
dulcilor = adjectiv, genitiv, atribut adjectival;
dorinți = substantiv, feminin, plural, genitiv, atribut genitival;
de pasul = substantiv, masculin, singular, acuzativ, complement prepozițional.

10. Vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 210–212.

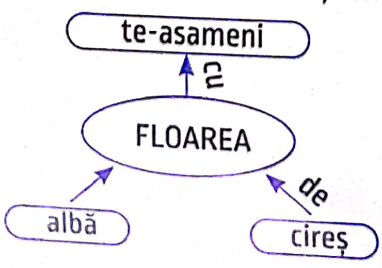

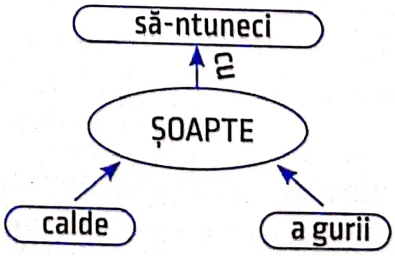

Scanned with OKEN Scanner

11. Regentul substantivelor (*de*) *lacrimi* și *noroc* este adjectivul *plini*. Cele două substantive au funcție sintactică de complement prepozițional.

12. *Plutești ca visul de* ***ușor*** – adverb de mod; *Zborul* ***ușor*** *al păsării ne-a uimit pe toți.* – adjectiv;

Atenție la construcția unor enunțuri ambigue de tipul: *Fulgul ușor zboară.*, în care cuvântul *ușor* poate fi subordonat atât substantivului *fulgul*, fiind adjectiv, cât și verbului *zboară*, situație în care este adverb.

Cei *plini de lacrimi și noroc* – articol demonstrativ; ***Cei*** *de acolo sunt prietenii mei.* – pronume demonstrativ;

A *pururi verginei Marii* – articol genitival; *Miroase* ***a*** *cozonac.* – prepoziție; *Colegul meu* ***a*** *ajuns ieri.* – verb auxiliar;

Pierdută ***vecinic*** *pentru mine* – adverb; *Prin artă, omul este* ***veșnic****.* – adjectiv.

Atenție! Cuvântul ***veșnic*** are funcție sintactică de nume predicativ, intrând într-o relație ternară, atât cu verbul copulativ ***este***, cât și cu substantivul cu funcție sintactică de subiect, ***omul***, cu care se acordă în gen număr și caz, ceea ce susține valoarea gramaticală de adjectiv.

13. *Cu* ***ale*** *gurii tale calde șoapte.*

Atenție! Aceasta este o *licență poetică*, adică o greșeală intenționată a autorului, care a optat pentru forma *a* a articolului genitival pentru a păstra măsura constantă a versurilor.

14.

a. *de supărare* – acuzativ, circumstanțial de cauză; *în spatele colegilor* – genitiv, circumstanțial de loc;

b. *grație părinților* – dativ, atribut prepozițional; *asupra școlii* – genitiv, atribut prepozițional;

c. *din fața porții* – genitiv, atribut prepozițional; *de la salcâmul* – acuzativ, nume predicativ; *peste gard* – acuzativ, circumstanțial de loc;

d. *pentru reușita* – acuzativ, circumstanțial de scop.

15.

a. *Pe Alina, prietena ei, o cunoscuse când propriii părinți îi propuseseră să meargă în tabără. Datorită ei și profesorului de sport, încercările colegilor de clasă, dar și ale Elenei deveniseră reușite.*

b. *Am apreciat ajutorul de nădejde al colegilor pe care mi-l dăduseră în ceea ce privește exercițiile la matematică. Purpuriii zori ai cunoașterii datorită lor și profesoarei mi-au readus zâmbetul pe buze.*

Scanned with OKEN Scanner

16. Răspuns subiectiv.

17. De exemplu: *Fata **ca un înger** are chipul palid și stă în picioare, într-o postură **grațioasă**. Părul **de sub văl**, ochii închiși și buzele **reci întredeschise** îi dau un aer **delicat**. Rochia **de mireasă**, **moale** și **diafană**, **deschisă** la culoare, precum și vălul **fin** care o îmbracă îi dau un aer **de visare**. Floarea **de pe piept** pare un obiect **de preț**.*

TESTUL 2

1. *pădurici; pâlcuri; ~~arbuști~~; frunzișul; ~~culori~~; ~~peisaje~~; ~~rezervație~~; turme; cârduri; cirezi; ~~luminișurile~~; crângurile; ~~cărare~~.*

2. *miere, floarea-soarelui, nord, sud, est, vest, mentă.*

3. ***Ne amintim!*** *Substantivele se pot obține prin derivare, prin compunere sau prin conversiune.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 93)

câmpie – s-a format prin derivare de la substantivul *câmp* cu sufixul *-ie*; *verdeață* – s-a format prin derivare de la adjectivul *verde* cu sufixul *-eață*; *luminișurile* – s-a format prin derivare de la substantivul *lumină* cu sufixul *-iș*; *floarea-păianjenului* – s-a format prin compunere prin subordonare, din substantivul *floarea* și substantivul *păianjenului*; *curcanii* – s-a format prin derivare de la substantivul *curcă* cu sufixul *-an*; *mătăsoase* – s-a format prin derivare de la substantivul *mătase* cu sufixul *-os*; *strălucitor* – s-a format prin derivare cu sufixul *-tor* de la verbul *a străluci*, derivat, la rândul lui, de la verbul *a luci* cu prefixul *stră-*; *galben auriu* – s-a format prin compunere prin subordonare, din adjectivul *galben* și adjectivul *auriu*; *blănoasă* – s-a format prin derivare de la substantivul *blană* cu sufixul *-os*.

4. *straturi, euforbia.*

5. a. *decorul* – N; *floarea-soarelui* – N; *fața* – Ac.; *ca o tipsie* – Ac.; *către lumina* – Ac.; *soarelui* – G; *într-un ținut* – Ac.; *al păsunilor* – G; *florilor* – G; *la orizont* – Ac.; *pădurici și pâlcuri* – N; *de arbuști* – Ac.; *culoare* – Ac., *lucrurilor* – D; *din împrejurimile* – Ac.; *bivuacului* – G.

b. vocativ: *Soare dulce, luminează cărările pădurii și arată-ne drumul!*

6. a. *din* [*șalurile din cașmir*];

Scanned with OKEN Scanner

b. De exemplu: *Adevărul reiese* **din mărturisirea** *lui.* (i); *Urșii au ieșit* **din bârloguri.** (ii); ***Din august** nu i-am mai văzut pe părinți.* (iii); *A spart vaza* **din neatenție.** (iv); *Fularul este* **din cașmir.** (v).

7. a. *în jurul* (locuțiune prepozițională), *de, deasupra* (prepoziții);

b. De exemplu: *În jurul casei, preotul a plantat zarzavaturi.*; *Crengile sunt aplecate de vânt.*; *Un fulger se arăta amenințător deasupra unui copac.*;

c. *în jurul casei* – G, circumstanțial de loc; *de vânt* – Ac., complement prepozițional; *deasupra unui copac* – G, circumstanțial de loc.

8. a. *de* – leagă atributul *iarbă* de substantivul regent *preria*; *fără* – leagă atributul *hotare* de substantivul regent *pășunea*;

b. *peste* – leagă circumstanțialul de loc *crânguri* de verbul regent *ridicându-se*;

c. *ca* – leagă atributul *niște brațe* de substantivul regent *crengile*; *de* – leagă atributul *gigant* de substantivul regent *brațe*;

d. *de* – leagă atributul *spumă* de substantivul regent *rotocoale*; *de pe* – leagă circumstanțialul de loc *coama* de verbul regent *s-au risipit*; *către* – leagă circumstanțialul de loc *țărm* de verbul regent *revine*;

e. *de* – leagă complementul prepozițional *un ocean* de verbul regent *amintesc*; *după* – leagă atributul *o furtună* de substantivul regent *ocean*.

9. a. **complemente directe**: *crângurile* (verbul regent – *străbat*), *cărarea* (verbul regent – *părăsesc*), *culoare* (verbul regent – *dând*), **complement indirect:** *lucrurilor* (verbul regent – *dând*), **complemente prepoziționale**: *cu o haină* (verbul regent – *se îmbracă*), *la coaja* (verbul regent – *m-am uitat*), *de miresme* (adjectivul regent – *plin*), *de un orizont* (adjectivul regent – *înconjurat*);

b. **circumstanțiale de loc:** *peste mugurii* (verbul regent – *se plimbă*), *pe o câmpie* (verbul regent – *mă aflu*), *prin fața soarelui* (verbul regent – *trecând*); **circumstanțiale de timp:** *în zile* (adjectivele regente – *prietenoasă și minunată*); **circumstanțiale de mod:** *cu mirare* (verbul regent – *urmăresc*), *ca zăpada* (adjectivul regent – *alb*), *într-un șir* (adjectivul regent – *unduită*), *ca niște raze* (verbul regent – *strălucind*); **circumstanțiale de cauză**: *de miere* (verbul regent – *mustind*).

c. *pistilurile* – substantiv regent pentru atributul *mustind*; *stup* – substantiv regent pentru atributele *îndepărtatul* și *lor*; *cântece* – substantiv regent pentru atributul *de bucurie*; *silueta* – substantiv regent pentru atributele *întunecata, blănoasă* și *a unui bizon*; *contururile* – substantiv regent pentru atributele *minuscule* și *ale unei antilope*; *flori* – substantiv regent pentru atributele *atrăgătoarele* și *de asclepia*; *aripile* – substantiv regent pentru atributele *lor* și *zumzăitoare*; *cupele* – substantiv regent pentru atributele *pline* și *ale florilor*.

Scanned with OKEN Scanner

Răspunsul la provocare: Substantivul este regent pentru funcția sintactică de atribut. Substantivul cu funcție de complement se subordonează unui verb sau unui adjectiv. Substantivul cu funcție sintactică de circumstanțial se subordonează unui verb sau unui adjectiv.

Atenție! Complementele și circumstanțialele pot avea și alți regenți. (Vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, capitolele dedicate acestor funcții sintactice)

10. *colibri-albină* – caz N, funcție sintactică de atribut.

11. De exemplu: Mă aflu în adâncul pădurii *Letea/Băneasa/Hoia Baciu.*; *Această regiune este călcată doar de mocasinii vânătorilor Dan și Vali/Mihai și Ion* .

12. 1. a. substantiv comun, subiect; b. De exemplu: *Am purtat un tricou portocaliu*. (adjectiv, atribut); c. *Colo, portocaliul apusului s-a înstăpânit peste atrăgătoarele flori de asclepia;*

2. a. *de insecte*; b. *miliarde* – substantiv comun, subiect; c. *Miliarde de insecte minuscule își scutură fericite aripile.*;

3. a. *coaja* – Ac., *copacilor* – G; b. *Coaja pâinii este bine rumenită.* (N), *Copacilor li se scutură frunzele.* (D); c. *Unele fructe rămân mult timp proaspete datorită cojii groase.*

13.

a.

Substantivele – subiecte	Adjectivele – nume predicative
pământul, copaci, frunzișul, contururile, pădurea, păsările	*plan, verde, divers, blânde și grațioase, prietenoasă și minunată*

b.

Subiect	Complement	Atribut	Circumstanțial
țesătura	*de nuanțele, de norii*	*de verdeață, mai deschise, mai închise, ale umbrelor, lăsate, de vară, trecând*	*prin fața soarelui*

14. *galben auriu* – nume predicativ, *roșu stacojiu* – nume predicativ (elipsa verbului copulativ *e*), *cărămiziu* – atribut, *purpurie* – atribut, *argintii* – atribut, *rozalii* – atribut.

15. ***Ne amintim!*** *Adjectivul poate fi regent pentru complementul indirect și prepozițional și pentru diferite circumstanțiale* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 147 și capitolele dedicate circumstanțialelor).

Scanned with OKEN Scanner

a. *de polen* – complement prepozițional; *de pistilurile* – complement prepozițional; *ca smaraldul* – circumstanțial de mod; *ca suprafața* – circumstanțial de mod; *în fâșii* – circumstanțial de mod, *pe de lături* – circumstanțial de loc;

b. De exemplu: circumstanțial de timp: *Dimineața, am adunat din livadă toate fructele căzute **peste noapte**.*; circumstanțial de cauză: *Legumele au rămas verzi **de la temperaturile** foarte scăzute.*; circumstanțial de scop: *Vagoanele cu cereale încărcate **pentru export** se pregătesc de plecare.*

16. ***Ne amintim!*** *În calitate de centru al grupului nominal, substantivul se combină cu diverse tipuri de subordonați atributivi.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 92)

Secvențele	Subordonații substantivului	Funcțiile sintactice	Subordonații adjectivului	Funcțiile sintactice
***galopul** nebun al unui **mustang** alb ca zăpada*	*nebun*	atribut	*ca zăpada*	circumstanțial de mod
	al unui mustang	atribut		
	alb	atribut		
*Este **mantaua** ei cea mai bogată, mai bogată în nuanțe*	*ei*	atribut	*în nuanțe*	complement prepozițional
	cea mai bogată mai bogată	atribute		
*Parcă m-aș uita pe **o hartă** frumos zugrăvită*	*zugrăvită*	atribut	*frumos*	circumstanțial de mod

17. b; b; b; b.

18. *mătăsoase* – Ac.; *adormit* – G; *noi* – N; *circulare, domoale* – Ac.; *uriașe* – N.

19. De exemplu: a. ***Mireasma** îmbătătoare a narciselor m-a ademenit în grădină.* b. *Părul fetei era **strălucitor**.* c. *O ajut **pe mama** să pregătească cina.*

20. *În lumina blândă a soarelui dimineții **răcoroase**, admiram **minunate** priveliști. Verdele **câmpiei**, gingășia **ierbii moi**, panorama frumoasă a munților acoperiți de verdeață erau pătuiacul **naturii** în care mă legănam. Atunci, **cel** mai **puțin** zgomotoși erau **cocoșii**, care cântau din răsputeri pe culmile vreunei gospodării. Spre seară, fumul se ridica din **șemineuri** spre înălțimile **cerești**.*

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

1. a. *Troyes/Vitalis*; b. *arămiu*; c. *fluturi/coțofene*; d. ***singurele** ființe*; e. ***fulgi** de nea mari ca niște fluturi*; f. *imens*.

2.

Substantive nearticulate	Substantive articulate hotărât	Substantive articulate nehotărât
lecție *casă* *nori* *pământ*	*cerul* *zăpada* *ușa*	*niște fluturi* *un copac* *o pădure* *un vânt* *o ninsoare*

3. *Răsuflătoare* s-a format prin derivare cu sufixul *-toare* de la verbul *a răsufla*, format, la rândul lui, de la cuvântul *a sufla* cu prefixul *răs-*; *tufiș* s-a format prin derivare de la substantivul *tufă* cu sufixul *-iș*; *deschizătură* s-a format prin derivare de la verbul *a deschide* cu sufixul *-(ă)tură*; *întunecime* s-a format prin derivare de la verbul *a întuneca* cu sufixul *-ime*; *albicioasă (albicios)* s-a format prin derivare de la adjectivul *alb* cu sufixul *-(i)cios*; *neplăcut* s-a format prin derivare de la participiul *plăcut* cu prefixul *ne-*; *albeață* s-a format prin derivare de la adjectivul *alb* cu sufixul *-eață*; *mărăciniș* s-a format prin derivare de la substantivul *mărăcine* cu sufixul *-iș*.

4. a. Cuvintele subliniate sunt adverbe. b. Exemple de enunțuri cu altă valoare morfologică: *Râul **repede** este rece și limpede.* (adjectiv); (verificare: Determină un substantiv și se acordă cu el – *Râurile repezi sunt reci și limpezi.*) ***Seara** este partea mea preferată din zi.* (substantiv); (verificare: Poate fi regent pentru un adjectiv – *Seara văratică este partea mea preferată din zi.*)

5. a./b.

Adjective propriu-zise	Adjective participiale
imens – N, atribut adjectival *palidă* – N, atribut adjectival *imensă* – Ac., atribut adjectival *palid* – N, atribut adjectival	*înnourat* – N, nume predicativ *izvorâtă* – N, atribut adjectival *desfrunziți* – Ac., atribut adjectival *neplăcut* – N, nume predicativ

6. a. În text, substantivul *cap* are sensul: extremitate a corpului omenesc și are pluralul *capete*.

Scanned with OKEN Scanner

b. Exemple de enunțuri în care acest substantiv are alte sensuri: *Răscoala avusese **capi** curajoși.* (căpetenii); *Am arătat două **capuri** pe hartă, la ora de geografie.* (porțiune de uscat care înaintează în mare, promontoriu); c. relația de sens se numește **omonimie parțială.**

7. a./b. *cenușă – cenușiu; furtună – furtunos; pământ – pământiu; pământesc; frunze – frunzos; zgomot – zgomotos; puf – pufos; ochi – ochios; pietre – pietros;*
c. Alte exemple de sufixe: *verzui; fermecător; vărătic.*

8. Exemple de expresii: *a scoate cuiva peri albi; alb la față; nici albă, nici neagră; a avea inima neagră; a face cuiva zile negre* etc.

9. a. *În câteva minute ninsoarea acoperi drumul și ceea ce se afla pe marginea lui: **grămezi** de pietre, ierburi, **mărăcinișuri**, **tufișurile** de prin șanțuri, căci, împinsă de vântul care nu se domolise, troienea tot ce întâlnea în cale.*
b. Exemple de substantive colective: *porumbiște, făget, apăraie, bostănărie* etc.

10.

- *Vântul sufla tot dinspre nord, cu o **ușoară** (4) tendință de-a se întoarce spre vest; din acea parte a orizontului veneau nori **arămii,** (3) **grei** (4) și **joși,** (4) care păreau că apasă peste vârfurile arborilor.*
- *Imediat, câțiva fulgi de nea, **mari** (2) ca niște fluturi, ne trecură prin fața ochilor: se ridicau, coborau și se învârteau fără a atinge pământul.*
- *Înainte ca zăpada să ne învăluie în întunecimea ei **albă,** (4) am examinat ținutul cât am putut cu privirea și nu am zărit nici casă, nici ceva ce-ar fi anunțat un sat. Din contră, eram pe cale să intrăm într-o pădure ale cărei profunzimi **sumbre** (4) se confundau cu infinitul atât în fața noastră, cât și pe colinele ce ne înconjurau.*

11.

Forma din text	Forma din enunț (adjectivul antepus regentului)
negru	***Negrii** nori au acoperit cerul.*
grei	***Greii** saci erau cărați cu o roabă.*
arămii	***Arămiii** copaci vesteau sosirea toamnei.*
deasă	***Deșii** nuci umbreau întreaga grădină.*
albă	***Albii** ei crini erau parfumați.*
sumbră	***Sumbrii** tăi inamici nu au învins.*

Scanned with OKEN Scanner

12. *erau* ***gâște sau lebede*** *sălbatice, care migrau dinspre nord și se îndreptau spre sud* (subiect multiplu); ***pântecele*** *lor se deschise: ningea* (subiect simplu); *nu se zăreau decât* ***câmpuri*** *pustii,* ***dealuri*** *golașe și* ***păduri*** *ruginii* (subiect multiplu); *neplăcut pentru noi era* ***faptul*** (subiect simplu); *să spui că era* ***ziuă*** (subiect simplu).

13. a. *Deodată apăru un punct palid pe cer, înspre nord; am auzit un murmur ciudat de strigăte discordante; am văzut zburând prin aer câțiva fulgi de puf, a căror albeață se detașa pe cerul negru; Nu străbătusem o parte prea mare din drum și mi se părea imposibil să ajungem la Troyes; profunzimi sumbre se confundau cu infinitul atât în fața noastră, cât și pe colinele ce ne înconjurau.*

Centrul de grup	Substantivul subordonat	Funcția sintactică a substantivului
apăru	*pe cer*	circumstanțial de loc
apăru	*înspre nord*	circumstanțial de loc
am auzit	***un murmur***	complement direct
un murmur	*de strigăte*	atribut prepozițional
zburând	*prin aer*	circumstanțial de loc
fulgi	*de puf*	atribut prepozițional
se detașa	*pe cerul*	circumstanțial de loc
nu străbătusem	***o parte***	complement direct
o parte	*din drum*	atribut prepozițional
să ajungem	*la Troyes*	circumstanțial de loc
se confundau	*cu infinitul*	complement prepozițional
se confundau	*pe colinele*	circumstanțial de loc

b. Substantivele cu dublu rol sunt: *un murmur* și *o parte.*

14. a. *Regiunea pe care o traversam era de o tristețe lugubră, sporită de liniștea din jur.* – nume predicativ în Ac. cu prepoziție;

... va trebui să ne adăpostim în prima casă pe care o vom întâlni. Era o vorbă care-mi plăcea; – nume predicativ în N.

b. De exemplu, nume predicativ în G: *Părinții mei sunt contra fumatului.*

Ne amintim! *Substantivul cu funcție sintactică de nume predicativ poate sta în cazurile: N, Ac., G. Această poziție sintactică se construiește cu ajutorul unei prepoziții, în toate cazurile, cu excepția cazului N.*

15. a. *Imediat, câțiva fulgi de nea, mari* ***ca niște fluturi****, ne trecură prin fața ochilor.* – circumstanțial de mod;

... lumina palidă care atingea pământul, izvorâtă ***dinspre răsărit*** – circumstanțial de loc;

Scanned with OKEN Scanner

b. Exemple de enunțuri: *Mâncatul sănătos este util* ***copiilor.*** (complement indirect); *Această fată este demnă* ***de laudă.*** (complement prepozițional).

16. *... profunzimi sumbre se confundau cu infinitul atât în fața noastră, cât și pe colinele* ***Transilvania/Pietroasa.****; În câteva minute ninsoarea acoperi drumul* ***Transfăgărășan.****; Am examinat ținutul* ***Vlașca.***

17. *... un copac imens se lăsase* ***spre pământ*** – leagă un circumstanțial de loc de regentul verbal;

... am examinat ținutul cât am putut ***cu privirea*** – leagă un circumstanțial de mod de regentul verbal;

... un vânt aspru pătrunse ***în vatră*** – leagă un circumstanțial de loc de regentul verbal;

... ce se afla ***pe marginea*** *lui:* – leagă un circumstanțial de loc de regentul verbal;

grămezi ***de pietre****, ierburi, mărăcinișuri, tufișurile* ***de prin șanțuri*** – leagă un atribut prepozițional de regentul substantival;

... doar niște coțofene săltau ***pe drum*** – leagă un circumstanțial de loc de regentul verbal.

18.

Dragă Remí,

Povestea ta este ***nemaipomenit de tristă*** (superlativ absolut)*! Niciun copil nu ar trebui să treacă prin situații* ***dificile*** (pozitiv)*! Știu că deseori ești* ***extraordinar de trist!*** (superlativ absolut) *Drumul* ***lung și anevoios,*** (pozitiv) *dar și ninsoarea aceasta* ***la fel de aprigă*** *precum* (comparativ de egalitate) *un dușman* ***fioros*** (pozitiv) *trebuie să-ți fi epuizat toate puterile!*

Sper să găsești un adăpost măcar ***ferit*** (pozitiv) *de umezeală, dacă nu* ***cald și primitor!*** (pozitiv) *Citesc fiecare pagină cu speranța unui final* ***fericit!*** (pozitiv)

Cu drag,
cititorul tău, Andrei

19. *Devine esențială pentru ei găsirea unei case potrivită, pentru a rămâne peste noapte la adăpost.* (corect – ***potrivite***);

Dezlănțuirea ninsorii puternice îl sperie pe Remí. (enunț corect);

Băiatului cel trist, frigul i se pare ostil. (corect – ***celui trist***);

Băiatul vede întinderea de zăpadă ***mai imensă*** *decât era în realitate.* (corect – ***imensă***);

Găsirea unui adăpost ar fi ***binevenit.*** (corect – ***binevenită***).

20. Răspuns subiectiv.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 4

1. De exemplu: un adjectiv invariabil: *kaki*; un adjectiv fără grad de comparație: *perfect*; un adjectiv participial: *îngropat*; un adjectiv la superlativ absolut: *foarte mobili*.

2. De exemplu: *strălucitor, șmecheresc, uimitoare, măricel; pursânge/noi-nouți.*

3. adjective; de exemplu: *Eminescu este un clasic al literaturii române.*, *clasic* = substantiv; *alcătuiește un întreg.*, *întreg* = substantiv.

4. *(în) duminică* = circumstanțial de timp, Ac.; *a încercări* = atribut genitival, G; *pe mal* = circumstanțial de loc, Ac.; *de oboseală* și *ciudă* = circumstanțial de cauză, Ac.; *pescuitul* = complement direct, Ac.

5. De exemplu: *secundelor* = atribut genitival, *fascinația* = complement direct, *un minut* = circumstanțial de timp, *în corpul* = circumstanțial de loc, *ca o strună* = circumstanțial de mod.

6. substantiv; *Mă uit în spate, deoarece am impresia că mă urmărește cineva.*, *în spate* = locuțiune adverbială de loc; *În spatele grupului merge profesorul.*, *în spatele* = locuțiune prepozițională.

7. *mici, întunecați* – Ac.; *nelămurită* – Ac.; *normal, întreg* – N; *ultimelor* – G; *uimitoare* – Ac.

8. c; b; c; a; c.

9. a. *Cenușiii nori acoperiră crestele înalte ale munților.*; b. *ultimele; celei ofilite; albaștri; mov.*

10. a. *Am mers la piață* ***după fructe***. b. ***După*** câteva ***zile*** *și-a făcut apariția la noi în curte o pisică tărcată.* c. *M-am ascuns* ***după masă***.

11. *kaki, murdară* – atribute adjectivale, determină substantivul *salopetă*; *cu buzunare și cu buzunărașe* – atribute substantivale prepoziționale, determină substantivul *salopetă*; *o mie de* – atribut exprimat prin numeral cu valoare adjectivală, determină substantivele *buzunare și buzunărașe*. (**Atenție!** Prepoziția *de* este, în această situație, doar element de legătură, nu impune restricții de caz.)

Scanned with OKEN Scanner

12. Ac.; de exemplu: *Îmi plac ochii mici, negri, foarte mobili.* (N); *Sprâncenele de deasupra ochilor mici, negri, foarte mobili erau frumos arcuite.* (G); *Rimelul aplicat pe gene dă ochilor mici, negri, foarte mobili o privire și mai intensă.* (D).

13. a. *de amănunte* = complement prepozițional; *nițeluș* = circumstanțial de mod; b. de exemplu: *Cartea aceasta prezintă o lecție de viață utilă oricui.* (*utilă* = termen regent pentru un complement indirect – *oricui*); *Fata era atentă la rezultat.* (*atentă* = termen regent pentru un complement prepozițional – *la rezultat*).

14. De exemplu: a. *Fluviul Dunărea se varsă în Marea Neagră.* b. *Sunt mândră de performanțele mele sportive.* c. *Mesajul de încurajare de la tine este cel mai frumos pe care l-am primit vreodată.* d. *Norii s-au adunat deasupra orașului.* e. *Succesul grație ajutorului primit de la mama a fost imens.*

15. Răspuns subiectiv.

TESTUL 5

1. a. *ácele*; *Acéle fete erau prietenele mele*; *copíi*; *Am făcut cópii pentru a le depune la dosarul de înscriere.*

b. În text: *Finlei era **cel mai mare** – cel curajos.*, adjectivul este la gradul superlativ relativ de superioritate. De exemplu: *Îl cunoșteam pe băiatul **mare** din fața mea.* (grad pozitiv, atribut adjectival); *Sala de clasă era **mai mare** decât se așteptase.* (grad comparativ de superioritate); *Vedea, în fața sa, un nor **foarte mare** și amenințător.* (grad superlativ absolut)

c. *Nimic nu îl înspăimânta; nici păianjenii, nici acele și nici loviturile bastonului lui Baba.*

d. articulate cu articol nehotărât: *să prindă **o** muscă doar cu **un** deget mare și **un** degetar:* articulate cu articol hotărât: *să prindă musca doar cu degetul mare și degetarul.*

2. a. substantive în nominativ: *frate, poetul, țesătură*

b. *singurele țesături pe care le iubea erau cele din cuvinte*

c. *cel de-al doilea* = atribut adjectival exprimat prin numeral ordinal cu valoare adjectivală; *al meu* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv

d. *Îi datorez familiei reușita în viață.*

3. a. F; b. A; c. F; d. F; e. F; f. F; g. A; h. A.

Scanned with OKEN Scanner

4.

Enunț	Funcția sintactică
*Finlei disprețuia îndatorirea de a munci **în prăvălia** noastră.*	circumstanțial de loc
*Cum vei fi cel mai bun croitor **din A'landi***	atribut substantival
*Are **culoarea** safirului.*	complement direct
*Dar se distinge și **o urmă** de verde.*	subiect
*Îmi doream foarte mult să devin **croitor.***	nume predicativ
*Banii îi alunecau printre degete **precum apa.***	circumstanțial de mod
*... eram fericită să deprind meseria **lui Baba.***	atribut substantival
*Sendo se simțea atras **de ape.***	complement prepozițional
*Baba mă învăța să depăn firul tors **de mama.***	complement de agent
***Drept pedeapsă**, Baba îl trimitea pe pontonul din spatele prăvăliei noastre.*	circumstanțial de scop
*Iubeam lucrul **cu acul.***	atribut substantival

5.

*Cum vei fi **cel mai bun** croitor din A'landi dacă nu cunoști culorile?*	superlativ relativ de superioritate
*... frații mei **mai mari** mă avertizau în privința acestora.*	comparativ de superioritate
*Dar atitudinea lui cutezătoare se împletea cu o poftă **nebună** de aventură.*	pozitiv

6.

Enunț	Prepoziții
Baba îmi spunea cu mândrie că mă născusem cu acul într-o mână și cu foarfeca în cealaltă.	*cu, cu, într-, cu, în*
Iubeam lucrul cu acul și eram fericită să deprind meseria lui Baba.	*cu*
Cântecele și glumele lui ne făceau pe toți să râdem.	*pe*
... lumina putea să preschimbe aceeași culoare într-o mie de feluri.	*într-, de*

7. De exemplu:

a. Se miră <u>de comportamentul</u> tău.

b. Discuția <u>despre cartea</u> citită ne captivase pe toți.

c. Ne vedem <u>la prânz</u>.

d. Pășea <u>cu grijă</u> pentru a nu trezi copilașul.

Scanned with OKEN Scanner

8. a. *Sendo se simțea atras de apele cele mai calme.*
b. *Adeseori, mă furișam și eu cu atenție.*
c. *Privește din nou lumea.*
d. *Am învățat pentru reușită.*
e. *Îmi doream foarte mult să devin cunoscut.*
f. *Zăream oceanul strălucind în lumina soarelui torid.*

9. a. ***Adâncul** mării ascunde viața în forme fascinante.* (substantiv comun);
b. ***Adâncul** lac se formase în vremuri îndepărtate.* (adjectiv propriu-zis);
c. *Mersul **ușor** al felinei mele tărcate și jucăușe mă captiva.* (adjectiv propriu-zis);
d. *„**Ușor** el trece ca pe prag/ Pe marginea ferestrei."* (M. Eminescu, *Luceafărul*) (adverb de mod);
e. *Mai avea mult **de mers** până la școală.* (supin);
f. ***Mersul** pe munte îi făcuse întotdeauna plăcere.* (substantiv comun);
g. *Piciorul **rănit** în urma căzăturii îi dădea de furcă.* (adjectiv participial);
h. ***Rănitul** a primit îngrijiri la spital.* (substantiv comun);
i. *Sunt dintre cei care se trezesc cu zâmbetul pe buze **dimineața**.* (adverb de timp);
j. ***Dimineața** era răcoroasă, semn că venise toamna.* (substantiv comun).

10. a. *Era cel mai iute dintre noi.* (N)
b. *munca îi era distrusă de cusăturile inegale.* (Ac.)
c. *spuneam eu, cercetând crestele domoale și adânciturile strălucitoare ale apei.* (Ac.)
d. *aș fi putut deveni cel mai apreciat croitor din A'landi.* (N)

11. a. un adjectiv fără grad de comparație: *inegale*;
b. un substantiv colectiv: *familie*;
c. un substantiv care are și sens figurat: *gogoși*;
d. un substantiv obținut dintr-o altă parte de vorbire: *maro* (*să disting cel mai tern maro*).

12. *Primăvara îmi place să cutreier pădurile împânzite de ghiocei.* (adverb de timp)
Port cu plăcere ia dăruită de tine. (verb predicativ)

13. *Învățasem să bag ața în ac înainte de a ști să merg. Cusui primii nasturi pe fețele de pernă chiar de la început, la lumina lumânării, dacă afară era întuneric. Iubeam lucrul cu acul și eram fericită. Nu stăteam deloc. Propriii mei frați erau mândri de mine.*

Scanned with OKEN Scanner

14. De exemplu:

Finlei – cel mai mare, cel curajos, cel mai iute; atitudine cutezătoare; poftă nebună de aventură; fără răbdare;

Sendo – răbdare; poetul familiei, povestitor desăvârșit;

Keton – vesel, risipitor;

Maia – fiica ascultătoare, pasionată, fără fantezie, pricepută.

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA IV

TESTUL 1

1. De exemplu: pronume personale cu formă accentuată: *ei, ele*; pronume personale cu formă clitică: *îi, te* (*cicălește*).

2. Pronume reflexive în cazul acuzativ: *mă, -se*; pronume reflexiv în cazul dativ: *şi*.

3. *mă* = pronume personal cu formă clitică, cazul acuzativ, complement direct; *îmi* = pronume personal cu formă clitică, cazul dativ, complement indirect posesiv; *îşi* = pronume reflexiv cu formă clitică, cazul dativ, complement indirect posesiv; (*pe*) *care* = pronume relativ, cazul acuzativ, complement direct; *această* = adjectiv pronominal demonstrativ, cazul acuzativ, atribut adjectival; *îl* = pronume personal cu formă clitică, cazul acuzativ, complement direct; *toată* = adjectiv pronominal nehotărât, cazul nominativ, atribut adjectival.

Ne amintim! *Complementul indirect posesiv este un tip special de complement indirect care exprimă posesia, cazul specific fiind dativul posesiv.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 101)

4.

Secvența	Valoarea morfologică	Cazul	Elementul regent	Funcția sintactică
*Dar tata nu este **cu noi**...*	pronume personal	acuzativ	forma verbală personală, modul indicativ, timpul prezent *nu este*	circumstanțial de loc
*... iar altele să nu aibă **nimic**...*	pronume negativ	acuzativ	forma verbală personală, modul conjunctiv, timpul prezent *să nu aibă*	complement direct
*Niciuna **dintre ele** nu vorbi un timp;*	pronume personal	acuzativ	pronumele negativ *niciuna*	atribut pronominal prepozițional
*... apoi Meg spuse pe **alt** ton:*	adjectiv pronominal nehotărât	acuzativ	substantivul *ton*	atribut adjectival
*... zise Beth, cu mulțumire, din colțul **ei**.*	pronume personal	genitiv	substantivul comun *colțul*	atribut pronominal

Scanned with OKEN Scanner

Știți că motivul pentru care mama a propus să nu ne facem cadouri de Crăciunul ***acesta*** *a fost...*	adjectiv pronominal demonstrativ	acuzativ	substantivul propriu *Crăciunul*	atribut adjectival
Nu putem realiza ***cine știe ce****...*	locuțiune pronominală nehotărâtă	acuzativ	forma verbală nepersonală (infinitiv) *realiza*	complement direct
Sunt sigură că am muncit din greu ca să ***ne*** *merităm banii, strigă Jo...*	pronume reflexiv	dativ	forma verbală personală, modul conjunctiv, timpul prezent *să merităm*	complement indirect posesiv

5. c. *fiecare* – pronume nehotărât, *ei* – pronume personal, *-se* – pronume reflexiv, *lor* – pronume personal, *care* – pronume relativ.

Atenție! În enunțul dat, cuvântul *acest* are valoare morfologică de adjectiv pronominal demonstrativ.

6. În fragmentul dat, *unele* este un adjectiv pronominal nehotărât. De exemplu, pronume nehotărât: *Multe flori s-au ofilit, dar unele au rămas verzi.*

7. b.

8. a.

9. De exemplu:
a. *Cuvintele frumoase de la fiecare m-au binedispus.*
b. *Este important să ascultăm părerea fiecăruia.*
c. *Noi evaluăm pe fiecare în parte.*
d. *Ne gândim la fiecare când alegem cadourile.*
e. *S-a comportat ca fiecare din clasă.*

10. *Are fiecare câte un dolar și nu ar putea sprijini armata doar cu atât.*

11. În textul dat, cuvintele subliniate au următoarele valori morfologice: *ceva* = adjectiv pronominal nehotărât; *noștri* = adjectiv pronominal posesiv; *ce* = pronume relativ; *niște* = articol nehotărât;

De exemplu: *ceva* – pronume nehotărât: *Spune-mi că ai găsit ceva în atlasul de biologie referitor la glandele endocrine!*

noștri – pronume posesiv: *Ai noștri au fost la munte, în concediu.*

Scanned with OKEN Scanner

ce – pronume interogativ: *Ce apreciezi la cei de lângă tine?*
ce – adjectiv pronominal relativ: *Știu ce materiale să folosim în construcția machetei.*
ce – adjectiv pronominal interogativ: *Ce carte citești acum?*
niște – adjectiv pronominal nehotărât: *Mama mi-a spus să cumpăr niște mălai.*

12. a. pronume personal, particulă invariabilă, articol nehotărât, pronume personal cu valoare neutră.
Ne amintim! *Pronumele personal cu valoare neutră stă fie în cazul acuzativ, fie în cazul dativ, dar nu evocă un referent și nu are funcție sintactică.* (vezi *GLR — Sinteze și exerciții*, p. 102)

13. a. grup nominal: *Mă bucur că ţi-a plăcut cadoul de la mine.*
b. grup adjectival: *Alegerea ta a fost una bună pentru mine.*
c. grup verbal: *Te miri de mine, deși nu am făcut nimic ieșit din comun.*
d. grup adverbial: *Sora mea stă aproape de mine.*

14. *Eu însămi...*; *Tu însăţi...*; *Ţie înseţi...*

TESTUL 2

1. *oarecare* = pronume nehotărât; *atâția* = adjectiv pronominal nehotărât; *el* = pronume personal; *nicio* = adjectiv pronominal negativ; *alții* = pronume nehotărât; *care* = pronume relativ; *se* = pronume reflexiv; *lui* = pronume personal; *și* = pronume reflexiv; *unora*, *altora* = pronume nehotărât.

2. De exemplu: *Ea este o fată* ***oarecare****. Am văzut* ***atâția*** *din aceștia la viața mea! Nu am cunoscut* ***niciuna*** *dintre marile scriitoare ale lumii. Au venit* ***alți*** *elevi la concurs. Nu știu* ***care*** *fată îmi place mai mult.* ***Unii*** *oameni mor,* ***alți*** *oameni le iau locul.* (Pentru comportamentul adjectival al unor pronume, vezi *GLR — Sinteze și exerciții*, cap. *Pronumele*, p. 98–136)

3. De exemplu: *ce* (*Ce era el?*) = nume predicativ; nominativ; de exemplu: ***Ce*** *carte citești acum?*

4. De exemplu: *Mă întrebam* ***ce*** *voi face în vacanță.*, *ce* = pronume relativ; *Nu știu ce carte să iau cu mine în vacanță.*, *ce* = adjectiv pronominal relativ.

Scanned with OKEN Scanner

5. *un* = articol nehotărât; de exemplu: *Am cumpărat un caiet și două pixuri.*, *un* = numeral cardinal; *ce* = adverb de mod; de exemplu: *Ce ai hotărât în legătură cu liceul?*, *ce* = pronume interogativ; *atât* = adverb de mod; de exemplu: *Nu am mai văzut niciodată atâția oameni la mare.*, *atâția* = adjectiv pronominal nehotărât; *niște* = articol nehotărât; de exemplu: *Am cumpărat niște pește.*, *niște* = adjectiv pronominal nehotărât; *și* = conjuncție coordonatoare copulativă; de exemplu: *Acesta este și visul meu.*, *și* = semiadverb.

6. *cu care* = complement prepozițional; *și* = pronume reflexiv, complement indirect posesiv; *lui* = pronume personal, atribut genitival; *sale* = adjectiv pronominal posesiv, atribut adjectival; *ceilalți* = pronume demonstrativ, subiect; *îl* = pronume personal, complement direct; *care* = pronume relativ, subiect; *atâtea* = pronume nehotărât, complement direct; *cei* = pronume demonstrativ/semiindependent, subiect; *unul* = pronume nehotărât, complement direct.

7. a. F – pronumele personal este complement prepozițional; b. F – pronumele personal este atribut prepozițional; c. F – este adjectiv pronominal nehotărât, cu funcție sintactică de atribut adjectival; d. A; e. A.

8. a. *Acela de la fereastră este prietenul meu.* b. *Știu pe care băiat îl apreciez mai mult.* c. *Acesta este parcul în care ne-am văzut prima dată.* d. *Nu mi-a plăcut compunerea niciunuia.* e. *Mi-ar plăcea să aflu ce a devenit.* f. *Mă îmbrac cu rochia cea nouă.* g. *I-am adus prietenei mele multe cărți.* h. *Albina este îmbătată de mirosul aceleiași flori.* i. *Nu mă interesează niciunul dintre băieți.*

9. a. *Fetei celeilalte i-am adus flori.* b. *Frunzele copacului acestuia au căzut.* c. *Oricare sportiv care se antrenează din greu poate avea performanțe.* d. *A-ți petrece viața călătorind este marea ta dorință.* e. *Nemaivăzându-și prietenii de ceva timp, pare-se că i-a uitat.* f. *Pantofii a căror piele este moale sunt foarte comozi.* g. *Părinții voștri sunt foarte amabili.* h. *Niciuna dintre noi n-are un scop în viață.* i. *Chiar el/El însuși i-a înmânat premiul.*

10. De exemplu: *Ne duceți în excursie mâine?* (*ne* = pronume personal); *Ne ducem în excursie mâine?* (*ne* = pronume reflexiv); *Vă place culoarea rochiei?* (*vă* = pronume personal); *Vă gândiți să cumpărați această rochie?* (*vă* = pronume reflexiv); *Îmi vine o idee strălucită.* (*îmi* = pronume personal); *Îmi amintesc cu drag de copilărie.* (*îmi* = pronume reflexiv); *Ți-a spus adevărul?* (*ți* = pronume personal); *Ți-ai cumpărat pantofii?* (*ți* = pronume reflexiv).

Scanned with OKEN Scanner

11. a. *Niciun băiat nu a invitat-o la dans.* b. *Nu mi-a plăcut nici unul, nici celălalt dintre proiectele propuse.* c. *Nu am nici un apartament, nici două.* d. *Nu vei mai găsi nicio prietenă atât de bună ca mine.* e. *Nu e nici o tânără talentată, nici lipsită de modestie.* f. *Cunosc atât de mulți oameni!* g. *Oare care fată mă va însoți la dans?*

12. a. pronume personal; b. pronume personal cu valoare neutră; c. pronume personal cu valoare neutră; d. pronume personal; e. verb copulativ; f. verb predicativ; g. adjectiv pronominal interogativ; h. pronume interogativ; i. pronume relativ; j. adverb de mod.

13. De exemplu: *Cel de acolo este prietenul meu.*, *cel* = pronume demonstrativ (semiindependent); *Cel mai bun prieten al meu este el.*, *cel* = articol demonstrativ.

14. De exemplu:
*marea **a cărei** culoare*
*peisajul **ale cărui** culori*
*copiii **ai căror** părinți*
*elevii **ale căror** pasiuni*
*omul **al cărui** destin*
*elevul **ai cărui** profesori*
*băiatul **a cărui** prietenă*

15. a. *ale cărei*; b. *ale căror*; c. *a cărui*; d. *al cărei*; e. *ai cărei*; f. *al cărui*; g. *ale cărui.*

16. a. *aceluiași, cealaltă*; b. *aceeași, aceiași*; c. *acelora*; d. *acelorași, acestui*; e. *aceluia.*

TESTUL 3

1. a. *M-am uitat <u>la ea</u>/<u>la aceasta</u>* etc.
b. *Aceasta este „preria de iarbă", pășunea fără hotare <u>a lor</u>.*
c. *... apa umflată revine <u>către acesta</u>/<u>către acela</u>* etc.
d. *Din nou se schimbă <u>el</u>/<u>acesta</u>/<u>unul</u>* etc.

2. a. *... să văd turlele înaltelor <u>palate</u> cărora **le** strălucește cupola.* – dativ (posesiv);
b. *Deși pare îngrijită anume, această <u>regiune</u> **o** calcă doar mocasinii vânătorilor.* – acuzativ;

Scanned with OKEN Scanner

c. *Stau cu picioarele către foc și cu capetele sprijinite de golul șeilor pe care le vor călări bravii mei tovarăși.* – acuzativ;

d. *Intonează o muzică sălbatică și melancolică, bătându-i ritmul cu palmele și cu picioarele.* – dativ (posesiv);

e. ... *spiritul mi se umple de poezie când stau așa și îl ascult* – acuzativ.

3. Ne amintim! *Pronumele reflexiv este de două feluri: cu și fără funcție sintactică; pronumele reflexiv are funcție sintactică dacă forma clitică poate fi reluată prin cea accentuată, dacă, prin suprimarea pronumelui, verbul nu își pierde/modifică sensul și dacă pronumele reflexiv poate fi înlocuit cu altă formă pronominală, de exemplu cu un pronume personal.* (Vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 105, 300–303)

a.

Enunț	Cu funcție sintactică	Fără funcție sintactică
Mă aflu în prerie.		x
Ce se află în imensitatea dintre mine și orizont?		x
Parcă m-aș uita pe o hartă frumos zugrăvită...		x
... floarea-soarelui își întoarce fața rotundă ca o tipsie către lumina soarelui.	x	
... portocaliul s-a înstăpânit peste atrăgătoarele flori de asclepia		x
... ochii se plimbă peste mugurii rozalii de floarea-păianjenului...		x
Înaltele tulpini de floarea-soarelui se înclină și apoi se ridică.	x	
Se odihnesc din nou.		x
... ținându-și echilibrul cu aripile lor zumzăitoare, beau de zor din cupele pline cu nectar ale florilor.	x	
... porcul spinos și oposumul și-au făcut adăpost de frig.	x	
Vântul bate cu putere, șuierând printre ramurile care-și scutură flamurile lungi și albe.	x	

b. *floarea-soarelui își întoarce fața rotundă ca o tipsie către lumina soarelui* – dativ, complement indirect posesiv; *Înaltele tulpini de floarea-soarelui se înclină și apoi se ridică.* – acuzativ, complement direct; *ținându-și echilibrul cu aripile lor zumzăitoare, beau de zor din cupele pline cu nectar ale florilor* – dativ, complement indirect posesiv; *porcul spinos și oposumul și-au făcut adăpost* – dativ, complement indirect; *Vântul bate cu putere, șuierând printre ramurile care-și scutură flamurile lungi și albe.* – dativ, complement indirect posesiv.

Scanned with OKEN Scanner

4. a.

- *Parcă m-aș uita pe o hartă frumos zugrăvită.* – *o* = articol nehotărât;
- *Întâmplător dau de întunecata siluetă blănoasă a unui bizon.* – *unui* = articol nehotărât;
- *... contururile sale sunt blânde și grațioase* – *sale* = adjectiv pronominal posesiv;
- *Sunt treaz și stau cu urechile ciulite.* – *și* = conjuncție coordonatoare.

b. De exemplu:

*A zărit-**o** pe stradă.* – pronume personal;

*Nu a luat în seamă părerea **unuia** dintre ei.* – pronume nehotărât;

***Ale sale** sunt cele mai sugestive.* – pronume posesiv;

***Și**-a spus că trebuie să reușească.* – pronume reflexiv.

5.

Enunț	Pronume personal	Pronume reflexiv
... zăresc cercul azuriu al cerurilor înconjurându-mă.	x	
Îmi întorc fața către nord...		x
Mă aflu pe o câmpie, ca mai înainte, înconjurat de un orizont continuu, neîntrerupt de nicio formă.		x
... îmi răsar în cale noi peisaje...	x	
M-am uitat la coaja copacilor.		x
... iar spiritul mi se umple de poezie...	x	

6.

a. *... în **toate** părțile zăresc cercul azuriu al cerurilor înconjurându-**mă**.*, *toate* = adjectiv pronominal nehotărât, acuzativ, atribut adjectival; *mă* = pronume personal, acuzativ, complement direct;

b. ***Aceasta** este „preria de flori”.*, *aceasta* = pronume demonstrativ de apropiere, nominativ, subiect;

c. *Ochii hălăduiesc fără să întâmpine **nicio** rezistență.*, *nicio* = adjectiv pronominal negativ, acuzativ, atribut adjectival;

d. *Miliarde de insecte, flori **ele** **însele**, **își** scutură fericite aripile.*, *ele* = pronume personal, nominativ, subiect; *însele* = adjectiv pronominal de întărire, nominativ, atribut adjectival; *își* = pronume reflexiv, dativ, complement indirect posesiv;

Scanned with OKEN Scanner

e. *Tovarășii **mei**, înveliți cu pături și întinși pe frunzele moarte, **s**-au culcat.*, *mei* = adjectiv pronominal posesiv, nominativ, atribut adjectival; *s-* = pronume reflexiv, acuzativ, fără funcție sintactică;

f. ***Aceste** unduiri amintesc de un ocean după o furtună teribilă.*, *aceste* = adjectiv pronominal demonstrativ, nominativ, atribut adjectival;

g. *Caii, în picioare în jurul unui copac și legați de crengile **lui** de jos, par de asemenea să doarmă.*, *lui* = pronume personal, genitiv, atribut pronominal;

h. *Puține **alte** sunete **se** aud, pentru că e iarnă și brotacii și greierii tac.*, *alte* = adjectiv pronominal nehotărât, nominativ, atribut adjectival; *se* = pronume reflexiv, acuzativ, fără funcție sintactică;

i. *... la auzul **lor** o coardă vibrează în adâncul sufletului **meu**.*, *lor* = pronume personal, genitiv, atribut pronominal; *meu* = adjectiv pronominal posesiv, genitiv, atribut adjectival;

j. *... dând culoare **tuturor** lucrurilor din împrejurimile bivuacului **nostru**.*, *tuturor* = adjectiv pronominal nehotărât, dativ, atribut adjectival; *nostru* = adjectiv pronominal posesiv, genitiv, atribut adjectival;

k. *Paraziți lungi **se** târăsc de la **un** copac **la altul**.*, *se* = pronume reflexiv, acuzativ, fără funcție sintactică; *un* = adjectiv pronominal nehotărât, acuzativ, atribut adjectival; *la altul* = pronume nehotărât, acuzativ, circumstanțial de loc.

7. De exemplu:

a. *Florile acelora nu au fost plantate în grădină.*

b. *Dă-i aceleiași cadoul promis!*

c. *Acești elevi nu sunt niciunii dintre cei premiați?*

d. *Știu cui i-a propus să plece în excursie.*

e. *Mă întreb care subiect este mai simplu.*

f. *Cărui profesor îi ești recunoscător?*

8.

Enunț	Pronume relativ	Pronume interogativ	Niciuna dintre cele două valori morfologice
Ce se află în imensitatea dintre mine și orizont?		x	
Cine a plantat aceste flori?		x	
La ce privesc?		x	

Scanned with OKEN Scanner

Suprafața sa este unduită într-un șir paralel de valuri <u>care</u> se transformă ici-colo în dealuri circulare, domoale.	x		
Par să fi fost odinioară astfel de valuri, <u>pe care</u> o voință omnipotentă le-a transformat în pământ.	x		
Vântul bate cu putere, șuierând printre ramurile <u>care</u>-și scutură flamurile lungi și albe.	x		
Aud <u>cum</u> pocnesc cioatele de lemn în foc...			x
... spiritul mi se umple de poezie <u>când</u> stau așa și ascult...			x

9.

<u>Ce</u> se află în imensitatea dintre mine și orizont? – nominativ, subiect;

<u>Cine</u> a plantat aceste flori? – nominativ, subiect;

<u>La ce</u> privesc? – acuzativ, complement prepozițional;

Suprafața sa este unduită într-un șir paralel de valuri <u>care</u> se transformă ici-colo în dealuri circulare, domoale. – nominativ, subiect;

Par să fi fost odinioară astfel de valuri, <u>pe care</u> o voință omnipotentă le-a transformat în pământ. – acuzativ, complement direct;

Vântul bate cu putere, șuierând printre ramurile <u>care</u>-și scutură flamurile lungi și albe. – nominativ, subiect.

10. *Autorul textului descrie lumea* ***pe care*** (acuzativ, complement direct) *a cunoscut-o în călătoriile sale și* ***ale cărei*** (genitiv, atribut pronominal) *frumuseți l-au impresionat. Cititorul* ***căruia*** (dativ, complement indirect) *i se adresează acesta trebuie, de asemenea, să fie pasionat de natura* ***despre care*** (acuzativ, complement prepozițional) *să-i placă să vorbească și* ***la care*** (acuzativ, complement prepozițional) *să se gândească mereu cu dorința de a o explora. Astfel, textul elogiază creația divină* ***căreia*** (dativ, complement indirect) *oamenii nu-i pot aduce nicio îmbunătățire; ei sunt niște intruși* ***pe care*** (acuzativ, complement direct) *natura îi tolerează, dar* ***cărora*** (dativ, complement indirect) *le și întinde capcane.*

11. De exemplu: *În* ***același*** (adjectiv pronominal demonstrativ de identitate) *loc, preria Americii de Nord, se pot vedea habitaturi diferite.* ***Unul*** (pronume nehotărât) *dintre ele este o întindere plină de flori,* ***altul*** (pronume nehotărât) *este o câmpie înverzită, fără* ***nicio*** (adjectiv pronominal negativ) *denivelare până la linia orizontului,*

Scanned with OKEN Scanner

dar străbătută de bizoni și de mustangi albi. În ***cealaltă*** (adjectiv pronominal demonstrativ de diferențiere) *parte a preiei, privirea este întâmpinată de* ***acele*** (adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare) *pășuni și flori strălucitoare* ***pe care*** (pronume relativ) *le mărginesc, la orizont, pădurici și pâlcuri de arbuști. Fauna este bogată și aici; sunt multe turme de bizoni, cârduri de antilope și cirezi de cai sălbatici, dar și* ***câteva*** (adjectiv pronominal nehotărât) *păsări precum fazanii și curcanii.*

Niciun (adjectiv pronominal negativ) *semn de civilizație nu-și face simțită prezența în* ***acest*** (adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere) *spațiu.* ***Aceeași*** (adjectiv pronominal demonstrativ de identitate) *sălbăticie, neatinsă de om, se regăsește și în adâncul pădurii unde se aud vocile nocturne ale* ***unora*** (pronume nehotărât) *dintre cele mai înfricoșătoare animale ale locului* ***acestuia*** (adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere): *lupii.*

12. *aceea; aceleiași; a mai multe; acesteia.*

13. Pot avea valoare morfologică de adjectivele pronominale demonstrative și de întărire: *acelorași, ceilalți, aceia, însumi, înseși, aceste.*

14. Răspuns subiectiv.

15. Răspuns subiectiv.

TESTUL 4

1.

Construcții	Partea de vorbire	Cazul	Funcția sintactică
A început să scrie ***ceva.***	pronume nehotărât	acuzativ	complement direct
... e ***cea*** *de acolo*	pronume demonstrativ	nominativ	nume predicativ
... își petrecuseră iarna	pronume reflexiv	dativ	complement indirect posesiv
... le agită și ajung agresive.	pronume personal	acuzativ	complement direct
... ea o dusese la bun sfârșit	pronume personal	nominativ	subiect

Scanned with OKEN Scanner

***Câteva** degete erau pătate de mina albastră a pixului.*	adjectiv pronominal nehotărât	nominativ	atribut adjectival
*Tu acum scrii numele **tău**.*	adjectiv pronominal posesiv	acuzativ	atribut adjectival
*... figurile **lor** ridate ca niște ciuperci se întorceau spre ea.*	pronume personal	genitiv	atribut pronominal
*... apoi **i**-a întins pixul.*	pronume personal	dativ	complement indirect
*... **niciunii** dintre copii nu voiau să fie arabii.*	pronume negativ	nominativ	subiect
*... în anul **acela**, liceul ei fusese ales să reprezinte delegația egipteană la simularea Adunării Generale.*	adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare	acuzativ	atribut adjectival
*... mirosea a conopidă fiartă și a un soi de ulei de păr **care** nu-i era cunoscut lui Christine.*	pronume relativ	nominativ	subiect
*... familia ei numea „o persoană din **altă** cultură”.*	adjectiv pronominal nehotărât	acuzativ	atribut adjectival
*Bărbatul s-a apropiat și mai mult **de ea**.*	pronume personal	acuzativ	complement prepozițional

2. a. A; b. F; c. F; d. F; e. F.

3. Procedeul de formare: compunere prin alăturare;
a. *cineva* = *cine* + *va*; b. *niciunii* = *nici* + *unii* c. *câteva* = *câte* + *va*.

4. a. pronume personal; b. articol nehotărât; c. pronume personal; d. verb copulativ; e. pronume personal în acuzativ; f. particulă invariabilă pentru viitorul de limbă vorbită; g. adjectiv pronominal nehotărât; h. numeral cardinal cu valoare adjectivală.

5. a. *Cadoul de la acesta l-a bucurat.*
b. *Lui i-am dat dreptate.*
c. *Ceea ce mă interesează este adevărul.*
d. *Cea de acolo este vecina mea.*

Scanned with OKEN Scanner

6.

Pe la jumătatea drumului prin parc, s-a oprit să-și scoată cardiganul.	pronume reflexiv în dativ, formă neaccentuată
Când s-a aplecat să ridice iar racheta, cineva a atins-o pe brațul abia dezgolit.	pronume nehotărât în nominativ
Christine țipa rareori; s-a îndreptat imediat de spinare și a înșfăcat mânerul rachetei de tenis.	pronume reflexiv în acuzativ
Soarele scosese bătrânii de pe unde își petrecuseră iarna...	pronume reflexiv în dativ, formă accentuată
... i-a întins agitat un carnețel verzui și un pix	pronume personal în dativ
... citise de curând un articol despre un bătrân care trăise vreme de trei ani într-un canal.	pronume relativ în nominativ

7. a. *... i-a întins bărbatului agitat un carnețel verzui și un pix.*

b. *... unghiile și vârfurile degetelor le avea atât de roase, încât păreau aproape diforme.*

c. *Mulțumesc, i-a răspuns prietenului său.*

d. *Drumul l-a marcat cu o linie punctată.*

8. b. *Prietenilor mei le place să facă drumeții.* – adjectiv pronominal posesiv;

c. *Fiecare om are darul său.* – adjectiv pronominal nehotărât;

e. *Această idee ne plăcuse tuturor.* – adjectiv pronominal demonstrativ;

h. *Știi care copil a câștigat cursa?* – adjectiv pronominal interogativ;

i. *Mă minunez de câte locuri fermecătoare am descoperit în vacanță.* – adjectiv pronominal relativ;

l. *Nu am pierdut niciun moment din spectacolul tău.* – adjectiv pronominal negativ;

m. *I-am văzut pe ai tăi prieteni la cursa de biciclete.* – adjectiv pronominal posesiv.

9.

Părinții ai căror copii au venit din excursie se bucură de întâlnire.

Floarea a cărei tulpină părea vlăguită și-a revenit spectaculos.

Planul ai cărui autori sunt elevii clasei a șaptea a fost recompensat cu Marele Premiu.

Vestea al cărei ecou a ajuns la toți colegii mei a fost extraordinară.

Scanned with OKEN Scanner

Fetele ale căror idei le apreciez sunt deja eleve în clasa a opta.
Câinele a cărui coadă pare un covrig este Max.

10. a. un subiect exprimat printr-un pronume nehotărât: *Fiecare are dreptate în acest caz.*

b. un circumstanțial de timp exprimat prin pronume demonstrativ: *Plec odată cu ceilalți.*

c. un nume predicativ exprimat prin pronume negativ: *Câștigătorul nu este niciunul dintre ei.*

d. un atribut exprimat prin pronume relativ: *Jocheul al cărui cal a câștigat a primit trofeul.*

e. un complement indirect exprimat prin pronume personal: *Îi dau repede veștile bune.*

f. un atribut exprimat prin adjectiv pronominal interogativ: *Ce fată vine?*

g. un complement direct exprimat prin pronume posesiv: *Îi întâlnesc pe ai mei în sala de teatru.*

h. un complement prepozițional exprimat prin pronume personal de politețe: *Discutăm despre dumneavoastră.*

11. complement direct: *A început să scrie ceva.*
subiect: *Ceva mă intrigă la povestea asta.*
atribut: *Discuția despre ceva atât de interesant nu poate decât să mă bucure.*
complement prepozițional: *Mă gândesc la ceva.*
nume predicativ: *Reușita ta e ceva extraordinar.*

12. pronume nehotărâte: *fiecare, toți, ceva, altul, oricare, ceva, oricine*;
pronume personale: *mine, te, îi, noi, lor, ne, îl*;
pronume negative: *nimeni, niciunul*;
pronume reflexive: *își, sieși*;
pronume demonstrative: *aceștia, celălalt, acelora*;
pronume personale de politețe: *dumneavoastră, matale*;
locuțiuni pronominale de politețe: *Măria-Ta*;
pronume relative/interogative: *cui*;
pronume posesive: *ai mei*;
pronume (adjective pronominale) de întărire: *însele, însumi.*

Scanned with OKEN Scanner

13.

I-am spus Ioanei înseși că vreau să mă viziteze mai des.
Eu însămi, ca o elevă conștiincioasă, doresc să învăț mai bine.
Ele însele fac eforturi pentru a obține rezultate mai bune.
Dragă jurnalule, tu însuți ești martorul meu de nădejde.
Ioana, Matilda și Alexandra însele s-au implicat și au colaborat de minune.
Ție înseți, draga mea, ți s-ar potrivi acest rol.

14. Răspuns subiectiv.

15. *I-am spus scriitoarei acesteia că mă bucur să o întâlnesc. Consider că părerea tuturor trebuie luată în considerare. Fetelor însele le-am oferit premiul pentru cea mai sudată echipă din concurs. Niciunul dintre ei nu a rezolvat exercițiul. Concertul pe care l-am urmărit împreună a fost cel mai bun dintre toate/a fost extraordinar. Din punctul de vedere al copiilor, vacanța este întotdeauna o perioadă minunată.*

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA V

TESTUL 1

1. a. A; b. F; c. A; d. A; e. A.

Ne amintim! *Numeralul poate avea valoare substantivală, pronominală sau adjectivală.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 157–158)

2.

Numerale cu valoare adjectivală	Numerale cu valoare pronominală
trei *doi; două* *trei* *trei* *trei*	*doi; al treilea*

3. a. *cei doi* – numeral cardinal cu valoare pronominală, caz N, subiect; *de la cei doi* – numeral cardinal cu valoare pronominală, Ac., complement prepozițional.

b. Exemple de enunțuri: ***Doi copii** au plecat la mare.* (valoare adjectivală); *Etajul **doi** a fost renovat.* (valoare substantivală)

4. Cuvântul *o* este numeral cardinal în enunțurile: *b.*, *d.* și *f.* (În enunțul *a.*, este articol nehotărât, în enunțul *c.* este adjectiv pronominal nehotărât, iar în enunțul *e.* este pronume personal, formă neaccentuată).

5. Exemple de enunțuri: a. *Părerea **despre doi** dintre copii nu este tocmai bună.* b. ***Trei** dintre copii sunt colegii mei.* c. *I-am revăzut **pe trei** dintre nepoții mei.* d. *Se poate calcula radicalul lui **nouă**?* e. ***Al treilea** a venit în vizită la ei.* f. *Poveștele **celor doi** erau valoroase.* g. ***Doi** băieți joacă volei în spatele blocului.*

6. a. Textele sunt extrase, în ordine, din: *Povestea unui om leneș, Amintiri din copilărie, Amintiri din copilărie, Punguța cu doi bani, Amintiri din copilărie.*

b./c. *Şi aşa, se aleg vreo <u>doi</u>* (N, atribut) *oameni din sat și se duc la casa leneșului, îl umflă pe sus, îl pun într-un car cu boi, ca pe un butuc nesimţitor, și hai cu dânsul la locul de spânzurătoare!*

Iar marţi des-dimineaţă puse tarniţile și desagii pe cai și, legându-i frumușel cu căpăstrul: <u>pe cel de-al doilea</u> (Ac., complement direct) *de coada celui <u>întâiu</u>,* (G, atribut) *<u>pe cel de-al treile</u>* (Ac., complement direct) *de coada <u>celui al doile</u>,* (G, atribut) *<u>pe cel de-al patrule</u>* (Ac., complement direct) *de coada <u>celui al treile</u>,* (G, atribut) *cum îi leagă muntenii, a zis:*

Scanned with OKEN Scanner

Dar până atunci a venit și veste de la Broșteni despre stricăciunea ce făcusem, și bunicul, fără vorbă, a mulțumit pe Irinuca cu patru (Ac., atribut) *galbeni.*

Cucurigu! boieri mari, Daţi punguţa cu doi (Ac., atribut) *bani!*

Și, scurtă vorbă, unde erau trei, (N, subiect) *eu eram al patrule.* (N, nume predicativ) *Dar când auzeam de legănat copilul, nu știu cum îmi venea; căci tocmai pe mine căzuse păcatul să fiu mai mare între fraţi.*

7. Răspuns subiectiv. Se formulează enunțuri de tipul: ***Lângă cinci*** *dintre copaci, putem pune semne.* (circumstanțial de loc)

8. — *Du-te în Pădurea Cerbului, cum îi ști tu, și macar fă pe dracul în patru,* (fă tot posibilul) *sau orice-i face, dar numaidecât să-mi aduci pielea cerbului, cu cap cu tot.* (Ion Creangă, *Povesta lui Harap-Alb*)

— *Nu mă duc, mamă, nu mă duc la Socola, macar să mă omori! ziceam eu, plângând cu zece rânduri de lacrimi.* (*fiind foarte supărat*) (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Când să-ţi petreci și tu tinereţea, apucă-te de cărturărie; parcă are omul zece vieţi! (*trăiește veșnic*) (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Pe lângă acestea mai avea strânse și părăluţe albe pentru zile negre; căci lega paraua cu zece noduri (*era zgârcită*) *și tremura după ban.* (Ion Creangă, *Soacra cu trei nurori*)

Alte exemple de expresii cu numerale: *a nu da doi bani pe ceva, a fi a cincea roată la căruță, la patru ace* etc.

9. Exemple de răspunsuri: a. ***nu*** (*sunt vrednic*); b. *nu* ***prea*** *voiau;* ***numai*** *doi lei;* c. ***din vorbă în vorbă***; d. ***Cum*** *așa?*

10. a. Cuvântul subliniat este adverb. b. Exemplu de enunț în care acest cuvânt este adjectiv: *Refuzul* ***hotărât*** *al băiatului l-a făcut să renunțe la propunere.*

11. ~~*veţi face cu banii ce veţi pofti.*~~
Tocmai când scoaseră pânile din traiste.
n-are nimica merinde la dânsul, nici de unde cumpăra.
~~*și i dă, din întâmplare, celui ce avusese trei pâni.*~~

12. *să mănânce* ***împreună*** – circumstanțial de mod; *flămând* ***cum*** *era* – nume predicativ; *se așază* ***jos*** – circumstanțial de loc; ***așa*** *ți se pare dumitale* – nume predicativ; *apoi se roagă* – circumstanțial de timp.

Scanned with OKEN Scanner

13. a. Adverbele subliniate sunt relative; b. Exemple de enunțuri în care cuvintele sunt adverbe interogative: ***Cum** ai rezolvat problema? **Unde** mergem în vacanță?*

14. *scoate fiecare pânile ce avea **și** se pun să mănânce* – conjuncție coordonatoare; *Apoi se roagă să-i dea **și** lui ceva de mâncare* – semiadverb; *călătorul străin **și**-a luat ziua bună de la cei doi* – pronume reflexiv; *unde mănâncă doi, mai poate mânca **și** al treilea* – semiadverb; *haide **și** la judecată* – semiadverb; *numai pâine goală **și** apă rece* – conjuncție coordonatoare.

15. Exemple de enunțuri: *Străinul a venit aproape **de oameni.** Plata este asemenea **contribuției** fiecăruia. Se comportă tot așa de urât **ca acesta.***

16. a. A; b. F; c. A.

17. *ia* = interjecție; *frate* = substantiv.

18. Interjecțiile sunt, în ordine: nume predicativ, atribut, circumstanțial de mod.

19. Exemple de enunțuri: *Vai **de omul** nechibzuit! Hai **acolo** să ne judecăm! Iată **judecata** dreaptă.*

20. Răspuns subiectiv. Se pot folosi enunțuri de tipul: *Cum fiecare dintre cei **trei** comeseni a mâncat **la fel de mult** ca ceilalți, putem calcula **ușor** câți bani trebuie să primiți.*

TESTUL 2

1. a. *nouăsprezece, treizeci, cei doi, douăzeci* – numerale cardinale; *cel de-al doilea, cel dintâi* – numerale ordinale; b. Numeralele compuse sunt: *nouăsprezece, treizeci, douăzeci.*

2. a. *cei doi* – valoare pronominală, funcție sintactică de subiect; b. *doi-trei* – valoare pronominală, funcție sintactică de complement prepozițional; c. *cei doi* – valoare adjectivală, funcție sintactică de atribut (adjectival); d. *doi* – valoare adjectivală, funcție sintactică de atribut (adjectival); e. *cel de-al doilea* – valoare adjectivală, funcție sintactică de atribut; f. *șaptezeci de* – valoare adjectivală, funcție sintactică de atribut (adjectival); g. *două sute de* – valoare adjectivală, funcție sintactică de atribut (adjectival).

Scanned with OKEN Scanner

3. ***Ne amintim!*** *Funcția sintactică a numeralului se stabilește în funcție de valoarea pe care acesta o are în enunț.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 160–161)

lângă cei doi – circumstanțial de loc; *primul* – atribut (adjectival); *ca al doilea* – circumstanțial de mod; *celui de-al doilea* – atribut genitival; *treizeci de* – atribut (adjectival); *pe cei doi* – complement direct; *celor doi* – complement indirect; *de la al doilea* – atribut prepozițional; *după al doilea* – circumstanțial de timp.

4. a. *două-trei* – N, *doi* – Ac.; b. De exemplu: *Cei doi ne-au pus echipamentul.* (N); *Celor doi le place să danseze.* (D); *Părinții celor doi sunt cercetători.* (G)

5. ***Ne amintim!*** *Cuvintele „un" și „o" pot avea mai multe valori gramaticale.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 161–162)

a.

☑ *A trecut aproape un minut până să încep să-mi recapăt cumpătul;*

☑ *Preț de o oră după aceea nu mai auzeai;*

☐ *... înainte să se crape de ziuă, am găsit o barcă și am dat o fugă cu ea până la mal;*

☑ *Amândoi cărau cu ei câte o traistă pântecoasă, roasă de molii.*

☐ *Pe brat îi atârna o redingotă jerpelită;*

☑ *Ba nu, avea o singură bretea;*

☐ *... pe atunci nu era decât un prunc neajutorat;*

☐ *Văzând că Jim nu era pe grind, am rupt-o la fugă spre gârlă;*

☐ *Câteodată vedeam un vapor cu aburi care urca în susul apei;*

☐ *– Vai, dar nici n-o să vă vină să credeți.*

b. *o* (*barcă*) – articol nehotărât; *o* (*fugă*) – articol nehotărât; *o* (*redingotă*) – articol nehotărât; *un* (*prunc*) – articol nehotărât; (*am rupt*)-*o* (*la fugă*) – pronume personal cu valoare neutră; *un* (*vapor*) – articol nehotărât; (*n*)-*o* (*să vă vină să credeți*) – formant invariabil în structura timpului viitor de limbă vorbită.

6. *abia* – adverb simplu; *odată*, *totdeauna* – adverbe compuse.

7. a. *aproape*, *acolo*, (adverbe de loc); *acum*, *abia*, *atunci*, *când*, *iarăși*, *încă* (adverbe de timp); *agale* (adverb de mod); b. *prea aproape* – superlativ absolut; c. locuțiunile adverbiale: *într-atât de*; *de izbeliște*.

8. *mai*, *vreo*, *chiar*, *tot*, *cam*, *aproape*, *și*.

Ne amintim! *Semiadverbele au un grad redus de autonomie și nu îndeplinesc funcție sintactică în enunț.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 169)

Scanned with OKEN Scanner

9. a. *pe grind* – termen regent: *nu era* (verb predicativ); *spre gârlă* – termen regent: *a rupt-o la fugă* (locuțiune verbală); *de groază* – termen regent: *s-au înmuiat* (verb predicativ); *ca turbații* – termen regent: *se roteau* (verb predicativ); *fără succes* – termen regent: *încercând* (verb predicativ); *pe mal* – termen regent: *am alergat* (verb predicativ); *dintr-un salt* – termen regent: *am fost* (verb predicativ); *pe plută* – termen regent: *am fost* (verb predicativ); b. De exemplu: *Văzând că Jim nu era alături; am rupt-o la fugă într-acolo; de aceea mi s-au înmuiat picioarele; se roteau bezmetic vreo patru-cinci oameni [...] încercând zadarnic să se apropie de doi băieți; Am mai alergat un pic acolo și deodată am fost dincolo.*

10. a. *jalnică: Pasărea își chema jalnic puii spre adăpost.* b. *nesfârșit: Zăpada cade nesfârșit.* c. *deplin: Părea deplin mulțumită de ceea ce auzea.*

11. ***Ne amintim!*** *Prepozițiile care exprimă determinări temporale și spațiale se pot confunda cu adverbele. Spre deosebire de adverb, prepoziția cere întotdeauna prezența termenului asociat.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 170)

Prepozițiile/locuțiunile prepoziționale care impun cazul genitiv: *deasupra, în fața, în spatele, în susul, pe la mijlocul.* Exemple de enunțuri în care cuvintele/grupurile de cuvinte identificate au alte valori morfologice: *Mi-am aranjat hainele în bagaj, dar nu am așezat încă nimic deasupra.; Pentru că nu le plăceau situațiile imprevizibile, am mers noi în față.; Ceilalți din grup au rămas în spate.; Privind în sus ne simțeam liberi.; Locurile lor erau în primele rânduri, iar ale noastre, la mijloc.*

12. *ziua* – substantiv comun, *prea tari* – adjectiv propriu-zis, *depărtare* – substantiv comun.

13.

☑ *... nu încheiaseră încă socotelile pe ziua aceea;*

☐ *... am să dau în vileag acest secret teribil;*

☑ *Domnii mei, continuă celălalt, cât se poate de serios;*

☐ *... aflați de la mine că sunt nici mai mult, nici mai puțin decât duce sadea!*

☑ *Ei bine, eu mă trag direct din pruncul cu pricina.*

☐ *... când te uitai peste întinderea apelor era dunga întunecată a pădurilor de pe malul celălalt.*

14. b; b; c; c.

Scanned with OKEN Scanner

15. *dintr-odată* – circumstanțial de timp; *de-a binelea* – circumstanțial de mod; *în sus* – circumstanțial de loc; *așa* – nume predicativ; *niciodată* – circumstanțial de timp.

16. Ne amintim! *Locuțiunile adverbiale sunt formate din două sau mai multe cuvinte care alcătuiesc un grup unitar având sensul unui adverb.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 170)

de-a binelea – bine, complet; după aceea – apoi; din nou – iar; cât ai bate din palme – imediat; cu dispreț – disprețuitor; odată pentru totdeauna – definitiv; din tot sufletul – foarte mult, enorm.

17.

Salut, Mihai!

*De câteva zile nu **prea mă mai** conectez la rețea. **M-a cam cuprins** plăcerea pentru lectură. **Doar** ce am terminat de citit capitolul al III-lea al romanului „Aventurile lui Huckleberry Finn". Îți spun sincer, de când m-am apucat de cartea asta, nu **îmi mai vine** să o las din mână și parcă **nu mai** am poftă să fac nimic altceva. În vacanță **am mai citit** și „Aventurile lui Tom Sawyer", o altă carte **la fel** de palpitantă. Ți le recomand pe amândouă. Tu ce faci? Pe unde **îți mai petreci** vacanța?*

18. a. uimirea lui Jim când îl vede pe Huck: — *Dumnezeule mare! Huck, tu ești? Nu mai face gălăgie!*; dezamăgirea celui care are descendență nobiliară, provocată de situația jalnică în care se regăsește: — *Vai, vai, în ce situație jalnică am mai ajuns!*; nedumerirea celui care nu înțelege situația tragică a ducelui: — *Dar ce pățiși, nenișorule? Ce Dumnezeu ai fost de nu mai ești*;

b.

Secvența	Emoția transmisă	Replica
... abia așteptam să mă urc pe plută și să scap odată pentru totdeauna din locul ăla blestemat.	nerăbdarea lui Huck de a găsi o plută pentru a pleca din acel loc	Răspuns subiectiv
Era vocea lui Jim și mă bucuram din tot sufletul să-l aud.	bucuria lui Huck în momentul reîntâlnirii cu Jim	Răspuns subiectiv
Am rămas cocoțat în copac până a început să se lase amurgul.	îngrijorarea lui Huck din momentul în care decide să rămână cocoțat în copac până la amurg	Răspuns subiectiv
Buck se apucă să răcnească și să blesteme, spunând că el și vărul lui Joe, adică băiatul celălalt, nu încheiaseră încă socotelile pe ziua aceea;	furia lui Buck provocată de conflictul cu călărețiii înarmați	Răspuns subiectiv

Scanned with OKEN Scanner

Mă pregăteam să spăl putina.	teama lui Huck când îi întâlnește pe cei doi necunoscuți fugari	Răspuns subiectiv

Pentru a construi replici, se pot folosi interjecții afective precum: *pff!, vai!, ah!, of!, oh!, uf!, o!, ei!, a!, aș!.*

19. a.

☐ *Of, mi s-au înmuiat picioarele de groază!*

☐ *... abia atunci când ajungea iarăși deasupra capului plutașului auzeai și lovitura – trosc!*

☐ *Ei bine, aflați de la mine că sunt nici mai mult, nici mai puțin decât duce sadea!*

☑ *Și acum iată-mă lăsat de izbeliște, prădat de vastele mele domenii, asuprit de oameni, tratat cu dispreț de lumea cea rea.*

b. *iată* – predicat verbal. *Iată* este o interjecție predicativă; c. *hai, uite, șșt*; d. De exemplu: *Bravo, Huck! Ești un băiat tare curajos! Mi-ar plăcea să trăiesc această aventură alături de tine.*

Ne amintim! *Unele interjecții funcționează ele însele ca niște predicate, iar altele – onomatopeele – sunt predicate doar dacă țin locul verbului predicat din propoziție.* [vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 191]

TESTUL 3

1. *Bârneață – dintr-a treia; Buzică – dintr-a cincea; Neagu – dintr-a șasea; Virgil dintr-a șaptea.*

2. b.

3. c.

4.

Numerale compuse	Cazul numeralelor compuse
75	acuzativ
15	acuzativ
85	acuzativ

Scanned with OKEN Scanner

5.

Titlu	Numeral cu valoare adjectivală	Numeral cu valoare pronomială	Numeral cu valoare substantivală
Punguța cu doi bani de Ion Creangă	x		
Cinci săptămâni în balon de Jules Verne	x		
Cei trei muschetari de Alexandre Dumas	x		
A douăsprezecea noapte de William Shakespeare	x		
Trei într-o barcă de Jerome K. Jerome		x	
1, 2, 3 sau... de Traian T. Coșovei			x
Douăsprezece povestiri călătoare de Gabriel García Márquez	x		
Unsprezece elegii de Nichita Stănescu	x		
Al douăzeci și șaptelea oraș de Jonathan Franzen	x		
Elevul Dima dintr-a șaptea de Mihail Drumeș		x	

6. a.

7. a. *Când doi se ceartă, al treilea câștigă.*
Unde-s doi puterea crește.
Cine știe carte are patru ochi.
Cine fuge după doi iepuri nu prinde niciunul.
Măsoară de șapte ori și taie o dată.
Unde merge suta, merge și mia.
Un prost aruncă o piatră în apă și zece deștepți nu reușesc s-o scoată.
Cine fură azi un ou, mâine va fura un bou.
Pentru o babă surdă, nu se trag clopotele de două ori.
b. Răspuns subiectiv.

8. d.

9. Răspuns subiectiv.

10. a. șase; trei; b. b; a.

Scanned with OKEN Scanner

11. a. *Ei; hî...hî...*; b. *mă; uitați; mă.*

12. *Ei merg la școală.* (pronume personal, formă accentuată)

13. *Așa că Popescu <u>degeaba</u> plânge.*

14. a; a.

15. Răspuns subiectiv.

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA VI

TESTUL 1

1. De exemplu: *lui Rodin; în bătaie de joc; nu știu; cele mai nepotrivite.*

2. *adio* – interjecție predicativă; *nu știu* – verb predicativ, *scânci* – verb predicativ; *am notat/o să țin* – verbe predicative; *da* – adverb profrază de afirmație; *să roage* – verb predicativ; *să țină minte* – locuțiune verbală.

3. a. Enunțul conține două propoziții: *Unde poate* – cu predicatul verbal *poate* și *să fie* – care este și predicatul verbal al propoziției; b. Ambele enunțuri au predicatul exprimat prin verbe predicative; c. Exemplu de enunț: ***Poate** că va pleca.* – adverb predicativ, predicat verbal; d. Verbul regent pentru circumstanțial este *să fie*, chiar dacă cele două cuvinte apar în propoziții diferite. Logica frazei este: *Poate să fie unde.* [*undeva/într-un loc*]

4. a. *se mută canapelele, garderobul* (subiect multiplu); *se strâng covoarele,* (subiect simplu); *se răscolesc saltelele* (subiect simplu); *se răstoarnă coșul* (subiect simplu) *de rufe.*; b. Predicatele sunt exprimate prin verbe predicative însoțite de pronume reflexive fără funcție sintactică.

Ne amintim! *Există două categorii de pronume reflexive: cu și fără funcție sintactică.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 105, p. 300–306)

c. *Părinții mută **canapele**, **garderobul**, strâng **covoarele**, răscolesc **saltelele**, răstoarnă **coșul** de rufe.*

5. a. *șapca, haina, cărțile, peria* – complemente directe, aflate în raport de coordonare; verbul regent este *pun*; b. *Unde se pun **șapca, haina, cărțile, peria.*** c. În noul enunț, subiectul este multiplu.

6. a. *Să rătăcești un creion, o gumă, [...] să nu găsești în graba mare peria de haine, crema de ghete sau ochelarii;* – șirul este alcătuit din complemente directe; alte exemple: *un penar, un caiet* etc.;

b. *Cel mult, bombănind și troscotind, iei hotărârea ca pe viitor... etc., etc.* – șirul este alcătuit din circumstanțiale de timp; alte exemple: *mormăind, blestemând*;

c. *Unde poate să fie? Pe noptieră? Pe dulap? Pe frigider?* – șirul este alcătuit din circumstanțiale de loc; alte exemple: *pe masă, sub pat* etc.

Scanned with OKEN Scanner

d. *În sertarul de la bibliotecă? Sub cristalul de la măsuță?* – șirul este alcătuit din atribute prepoziționale; alte exemple: *(în cutia) de pe masă, (în dulapul) de la baie.*

7.

Atributul exprimat prin numeral	Valoarea numeralului	Cazul
(numărul) ***3***	substantivală	N
(carnetului) ***2***	substantivală	N
a doua *(zi)*	adjectivală	Ac.
doi *(ciorapi)*	adjectivală	Ac.
(cei) ***doi*** *(bocanci)*	adjectivală	Ac.
a doua *(zi)*	adjectivală	Ac.
(ora) ***șapte***	substantivală	N
15 *(minute)*	adjectivală	Ac.
5 *(lei)*	adjectivală	Ac.

Ne amintim! *Numeralul are valoare substantivală atunci când stă lângă un substantiv, dar nu se acordă cu el în gen; numeralul cu valoare substantivală stă în cazul nominativ.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 157)

8. a. A; b. F; c. A; d. A; e. A.

9.

Circumstanțial de loc	Circumstanțial de mod	Circumstanțial de timp
la școală – substantiv în Ac., cu prepoziție *în mijlocul* – substantiv în Ac., cu prepoziție *acolo* – adverb de loc *unde* – adverb relativ de loc	*cu folos* – locuțiune adverbială *în pijama* – substantiv în Ac., cu prepoziție	*zi de zi* – locuțiune adverbială *când* – adverb relativ de timp *atunci* – adverb de timp *ieri* – adverb de timp

10. Atributele cerute apar în enunțuri: b. (***aceeași***); d. (***toată***); e. (***lui***); f. (***orice***); g. (***care***).

11. *Asta i se poate întâmpla* ***aceluia.****; Cauți* ***asta****, dragă?;* ***Nicio*** *casă nu se preface într-un vârtej;* ***Când*** *ai hotărât să-l ții?*

12. a.; b.; c.; b.

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare

13. a. *soi* – subiect simplu, exprimat prin substantiv comun, gen neutru, nr. singular, caz N, nearticulat; *nenorocirea și spaima* – nume predicativ multiplu, exprimat prin substantive comune, gen feminin, nr. singular, caz N, articulate cu articolul hotărât *-a*; b. Din grupul nominal cerut fac parte: un atribut exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ (*acest*) și un atribut prepozițional, exprimat prin substantiv cu prepoziție, în Ac. (*de necazuri*); c. Ultimele două cuvinte sunt: *case* – atribut genitival și *întregi* – atribut exprimat prin adjectiv, în G.

14. a. Enunțul conține 5 propoziții: *Acum totul e simplu:*[1]*/ciorapii pe calorifer,*[2]*/ pantofii în cămară,*[3]*/cămașa pe spatele fotoliului albastru,*[4]*/ghiozdanul în cuier...*[5]*/* b. Predicatul primei propoziții este nominal: *e simplu;* celelalte propoziții sunt eliptice de predicat, putem „deduce" prezența unui predicat. De exemplu: *Ciorapii* ***sunt/se află*** *pe calorifer.* c. Cuvintele însoțite de prepoziție sunt circumstanțiale de loc, exprimate prin substantive comune, în Ac.

15. a. *sunt* – predicat verbal, exprimat prin verb predicativ, mod indicativ, timp prezent, persoana III-a, nr. plural; *ciorapii, cămașa, cărțile* – subiect multiplu, exprimat prin substantive comune în cazul N; b. *Unde* – circumstanțial de loc, exprimat prin adverb relativ de loc; c. De exemplu: *Unde sunt* ***hainele.*** – propoziția are subiect simplu.

16. a. Răspuns subiectiv. Se pot formula enunțuri de tipul: *Băiatul ar trebui să-și facă* ***un obicei din a pune*** *toate* ***obiectele*** *lui la locul potrivit.*; b. *își; de carnetul; după nevoie; carnetului.*

17. *Gigel e* ***fericit și liniștit.***; ***Metoda și rezolvarea*** *sunt bune. Băiatul se repede la carnet* ***cu nerăbdare.*** *Să nu găsești [...] ochelarii* ***de citit.***; *Să roage* ***ceva*** *pe careva din casă.*

18. a. complement direct: *le (iubesc), mă (așteaptă)*; complement indirect: *(nu-) mi (impun)*; b. *experiența*, regent pentru atributele *durerii* și *a traumelor*; c. Subiectul enunțului este: *un sentiment* d. Răspuns subiectiv. Se pot formula enunțuri precum: ***Caietul*** *cu rețete spune povestea familiei mele.* ***El*** *a fost martor la atât de multe evenimente!* ***A-l citi*** *este o onoare și o responsabilitate.*

19. Exemple de enunțuri: *Vorbim* ***despre carnetul*** *tău de prea mult timp.* (complement prepozițional); *I-ai pus* ***carnetului*** *o copertă nouă?* (complement indirect); *Am așezat călimara* ***pe carnetul*** *tău.* (circumstanțial de loc); *Caietul lui arată* ***ca un*** *carnet.* (circumstanțial de mod)

20. Răspuns subiectiv. Se pot formula enunțuri de tipul: *Soluția dumneavoastră este aceasta. Folosind* Memoforte, ***deveniți mai siguri*** *de tot ceea ce faceți.*

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

1. *aleargă* – verb predicativ; *mi-aduc aminte* – locuțiune verbală; *răsturna* – verb predicativ; *să apară* – verb predicativ; *tăia* – verb predicativ; *simt* – verb predicativ; *(ce) rău o să-(mi) pară* – locuțiune verbală; *n-o să fie* – verb predicativ.

2. Ne amintim! *Predicatul verbal se poate exprima prin verb la o formă personală, prin locuțiune verbală sau prin interjecție predicativă.* (vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 235–236)

cioc-cioc – interjecție onomatopeică cu valoare predicativă; *uite* – interjecție predicativă; *căutai* – verb predicativ; *hai* – interjecție predicativă; *să citim* – verb predicativ.

3. a. *au fost gospodari* – predicat nominal; *au întreținut, au inventat* – predicate verbale; b. *nu era, trecea* – predicate verbale; c. *erau, se pricepea, să gospodărească* – predicate verbale; d. *erau, veneau* – predicate verbale.

4. *profesor* – substantiv comun, *altul* – pronume nehotărât, *înțepenite* – adjectiv participial.

5. De exemplu: *Fotografiile din salon erau cu regele Carol.* (substantiv în cazul acuzativ); *Tablourile sunt rămase de pe vremea când trăia bunicul.* (adjectiv participial); *Amintirile copilului sunt despre cei doi care l-au iubit.* (numeral cardinal); *Bunica își dorește ca vechile tablouri să rămână ale sale.* (pronume posesiv); *Bucuria copilului este de a o ține de mână pe bunica.* (verb la infinitiv); *Pentru bunica era încântător să privească păsările curții.* (adverb).

6. Ne amintim! *Subiectul se poate exprima prin substantiv/locuțiune substantivală, pronume, numeral cu valoare pronominală sau printr-o formă verbală nepersonală.* (vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 255–256)

a. *noi, ea* – pronume personale; b. *scena, grăunțe* – substantive comune; c. *o cireadă* – substantiv comun; d. *o masă, oamenii* – substantive comune; e. *tot* – pronume nehotărât; *ce* – pronume relativ; f. *bunica* – substantiv comun; *care* – pronume relativ.

7. a. *o* – pronume personal; b. *fereastra, ordin* – substantive comune; c. *pe bunica* – complement direct exprimat prin substantiv comun, anticipat de cliticul pronominal *o*; d. *întinde* – verb predicativ la infinitiv; *crochetul* – substantiv comun.

Scanned with OKEN Scanner

8. De exemplu: ***Pe mine*** *mă încurajează prietenii.*; *A terminat* ***de transcris*** *tema pe caiet.*; ***Ce*** *ai citit în vacanță?*

9. *bucătăresei* – substantiv comun; *îi* – pronume personal; *-mi* – pronume reflexiv.

10. a. *de gând* – complement prepozițional, cu regentul *preocupat* – adjectiv participial; b. *pe un subiect* – complement prepozițional, cu regentul *aranjat* – adjectiv participial; c. *la romane* – complement prepozițional, cu regentul *trece* – verb predicativ; d. *de preocupări* – complement prepozițional, cu regentul *influențată* – adjectiv participial.

11. ***Ne amintim!*** *Atributul se poate realiza prin: adjectiv, substantiv, pronume, numeral, formă verbală nepersonală, adverb sau printr-o propoziție. Adjectivele care pot îndeplini funcția sintactică de atribut sunt de diverse tipuri.* (vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 357)

a. atribute exprimate prin substantive: *de la iatacul, bunicii, din curte, deschiderii, ferestre, de vânzare, regelui, Carol I, ale reginei, Elisabeta*; atribute exprimate prin adjective: *vreun, acestei, câteva, noastre, imensă, fumegândă*. b. *vreun, câteva* – adjective pronominale nehotărâte, *acestei* – adjectiv pronominal demonstrativ; *noastre* – adjectiv pronominal posesiv; *imensă* – adjectiv propriu-zis; *fumegândă* – adjectiv provenit din verb la gerunziu; c. *de la iatacul* – Ac., *bunicii* – G, *din curte* – Ac., *deschiderii* – G, *ferestre* – G, *de vânzare* – Ac., *regelui* – G, *Carol I* – N, *ale reginei* – G, *Elisabeta* – N.

12. c.; c.

13.

Circumstanțial de loc	Circumstanțial de timp	Circumstanțial de mod	Circumstanțial de cauză	Circumstanțial de scop
pe fața pământului, în lungul curții	*odinioară, oricând, viața, acum, când, de dimineață, pe vremuri, pe când*	*într-un monolog, în primul rând*	*de rouă*	*cu treabă*

14. ***Ne amintim!*** *Deși în cele mai multe situații circumstanțialele depind de un verb, totuși, acestea pot avea ca regent și un adjectiv sau un adverb.* (vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 310, 316, 324)

la fereastră – circumstanțial de loc, cu regentul *nemișcată* – adjectiv participial; *atent* – circumstanțial de mod, cu regentul *întorcea* – verb predicativ;

Scanned with OKEN Scanner

pentru totdeauna – circumstanțial de timp, cu regentul *familiară* – adjectiv propriu-zis.

15. a. *tot așa de tinerește* – circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod, gradul comparativ de egalitate; *în glumă* – circumstanțial de mod exprimat prin locuțiune adverbială; *cu o strâmbătură* circumstanțial de mod exprimat prin substantiv comun; b. *din când în când* – circumstanțial de timp exprimat prin locuțiune adverbială; c. *pe iarbă* – circumstanțial de loc exprimat prin substantiv comun; *cu băgare de seamă* – circumstanțial de mod exprimat prin locuțiune substantivală; d. *pentru a asista* – circumstanțial de scop exprimat prin verb predicativ la infinitiv; *dis-de-dimineață* – circumstanțial de timp exprimat prin adverb de timp; *încă* – circumstanțial de timp exprimat prin adverb de timp; *la fereastră* – circumstanțial de loc exprimat prin substantiv comun.

16. De exemplu: a. *Am ajuns **la ei** cu întârziere.*; b. *Am rămas peste noapte **la ai mei**.*; c. *S-a așezat **lângă aceea** ca să o salute.* (circumstanțiale de loc); a. *Eu am ajuns acolo **înaintea lui**.*; b. *Și-au spus rolul **după ai mei**.*; c. ***Până la aceea** nu am mai auzit pe nimeni strigând.* (circumstanțiale de timp); a. *Vom rezolva problema **ca el**.*; b. *Mă comport **precum ai mei**.*; c. *Vacanța a fost la fel de plăcută **ca aceea** de vara trecută.* (circumstanțiale de mod).

17. a. Notițele lui Radu: *bunicii* – complement indirect exprimat prin substantiv comun; *în care* – circumstanțial de timp, exprimat prin pronume relativ; *de hrănit* – complement prepozițional exprimat prin verb predicativ la supin; *foarte curioasă* – nume predicativ exprimat prin adjectiv propriu-zis; *de moment* – complement prepozițional exprimat prin substantiv comun; *acest* – atribut exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ; *chemând* – atribut exprimat prin verb predicativ la gerunziu; *le* – complement indirect exprimat prin pronume personal; *acestea* – subiect exprimat prin pronume demonstrativ; *Marina* – atribut în nominativ exprimat prin substantiv propriu; *la a gospodări* – complement prepozițional exprimat prin verb predicativ la infinitiv.

Notițele lui George: *care* – subiect exprimat prin pronume relativ; *mulți* – nume predicativ exprimat prin pronume nehotărât; *își* – complement indirect exprimat prin pronume reflexiv; *de a se așeza* – complement prepozițional exprimat prin verb predicativ la infinitiv; *pe care* – complement direct exprimat prin pronume relativ; *iarbă* – subiect exprimat prin substantiv comun.

b. Răspuns subiectiv.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

1.

Enunț	Felul predicatului
Dar Liza era mai grea de cap.	predicat nominal
Peter îi luase peste picior.	predicat verbal
Părea fermecător de lesnicios.	predicat nominal
Cu toții se aflau în paturile lor	predicat verbal
... spuse ea cu asprime, trăgând-o afară din încăpere.	predicat verbal
Să revenim acum în camera copiilor.	predicat verbal

2. a. 3.; b. 2.; c. 2.; d. 3.

3. a. F; b. A; c. F; d. F; e. F.

4.

Enunț	Funcția sintactică
Legă iarăși sărmanul câine.	atribut adjectival
Băiatul avea înclinații practice.	predicat verbal
Auzind una ca asta, Michael, încurajat de succesul său, respiră atât de zgomotos.	atribut pronominal
Cu toții se aflau în paturile lor.	circumstanțial de loc
... el o suflă asupra fiecăruia dintre ei.	complement prepozițional
Michael putea citi deja cuvinte formate din două silabe.	complement direct
... nimeni nu este capabil să zboare.	nume predicativ
	subiect

5. De exemplu: a. *Spuse ea cu asprime* ***lui Codrin.*** (complement indirect exprimat prin substantiv propriu); b. *John se încumetă și el* ***fără a clipi.*** (circumstanțial de mod, exprimat prin verb la infinitiv); c. *Le arătă din nou* ***tot.*** (complement direct exprimat prin pronume nehotărât); d. *Peter făcu o tură în zbor* ***imediat.*** (circumstanțial de timp exprimat prin adverb de timp); e. ***Nereușind,*** *lucrurile nu stăteau tocmai așa.* (circumstanțial de cauză exprimat prin verb la gerunziu).

Scanned with OKEN Scanner

6. i. a.; ii. b.; iii. a.; iv. a.

7. a. *din păcate* = locuțiune adverbială, *dându-și seama* = locuțiune verbală, *în cele din urmă* = locuțiune adverbială; b. *ei* = cazul genitiv, atribut, *îl* = cazul acuzativ, complement direct; c. *dându-și seama* = circumstanțial de timp, *de lanț* = complement prepozițional.

8. a. *Peter* (substantiv propriu), *nimeni* (pronume negativ), *pulberea* (substantiv comun); b. De exemplu: *nu este capabil* = predicat nominal, *să zboare* = predicat verbal; c. *că, căci, dacă, pe, nu.*

9. De exemplu: a. *Fațada <u>șemineului</u> trebuie refăcută.*; b. *<u>Draperiilor</u> le trebuie o împrospătare.*; c. *<u>Stăpânul</u> hanului venise mai devreme.*; d. *<u>Lor</u> le duc mereu prăjituri.*

10. Exemple de propoziții: a. *Soarele auriu strălucește pe cer.*; b. *Departe se vedea Ceahlăul.*; c. *Este bine a te sfătui cu prietenii.* d. *Cu bucurie te anunț aceasta.*

11. De exemplu: a. *Cartea nu este <u>a nimănui</u>.*; b. *<u>Pentru acesta</u> m-a pedepsit.*; c. *Muncește <u>pentru a reuși.</u>*; d. *Putea <u>planifica</u> mai bine acțiunea.*; e. *<u>Noi, voi și ei</u> mergem la teatru.*; f. *Grădina era îngrijită <u>de ai săi</u>.*; g. *Lauda <u>de sine</u> nu miroase a bine.*; h. *<u>Fiecare</u> copil are talentul tău.*; *Mă gândeam <u>la doi</u> dintre ei.*

12. a. *Suntem alături de copiii noștri.*; b. *Nana putea citi mai bine decât toți.*; c. *Aș fi procedat la fel ca John.*; d. *Îmi pare bine de cunoștință.*; e. *Puteți veni cu noi în parc?*

13. c.

14.

Construcție	Subiect exprimat	Subiect neexprimat inclus în desinența verbului	Subiect neexprimat subînțeles
... una dintre mâinile lui se pătase	x		
... să se elibereze din strânsoarea Lizei			x
... după cum v-am mai zis		x	
Am zburat!		x	

Scanned with OKEN Scanner

Da, sunt simpatic.		x	
... cei trei ștrengari se prefăcuseră	x		
... mă duc ţintă la stăpân și stăpână		x	

15. a. *Dar Liza era mai grea de cap.* – propoziție simplă.; b. *Gata cu chestia asta, Nana.* – propoziție dezvoltată; c. *Niciunul nu era în stare.* – propoziție simplă; d. *Să revenim acum în camera copiilor.* – propoziție dezvoltată; e. *Le arătă din nou.* – propoziție dezvoltată.; f. *Peter habar n-avea.* – propoziție simplă.

Scanned with OKEN Scanner

CLASA a VIII-a

UNITATEA I

TESTUL 1

1. a. *nefiind*; b. *numai*; c. *maternă*.

2.

Exemplu	Partea de vorbire
... nefiind necesar s-o înveți pe Ileana să facă diferența dintre <u>bine</u> și rău.	substantiv comun
Îmi face <u>bine</u> să aud glasurile lor fericite.	adverb de mod
Ileana vorbea <u>româna</u>, franceza, engleza și germana	substantiv comun
... principesa vorbea deosebit de bine <u>românește</u>.	adverb de mod

3. *bunăcuviința* = compunere prin subordonare; *Pelișor* = derivare cu sufixul diminutival *-ișor* de la cuvântul de bază *Peleș*; *atrăgătoare* = derivare de la cuvântul de bază *a atrage* + sufixul (adjectival/al însușirii) *-ător*; *bunătății* = derivare de la cuvântul de bază *bun* + sufixul (noțiunii abstracte) *-ătate*; *grădinăreasa* = derivare în serie de la cuvântul de bază *grădină* + sufixele *-ar* (al agentului) și *-easă* (moțional).

4.

Secvență	Valoare morfologică nouă	Enunț nou (exemple)
Descria un episod amuzant.	adverb de mod numeral cardinal cu valoare adjectivală	*Povestea <u>amuzant</u>.* *Am ascultat <u>un</u> singur răspuns.*
Am să-l conving pe Unchiul să-mi ofere cadou de Crăciun o pictură.	pronume reflexiv pronume personal	*<u>Mi</u>-am cumpărat o carte.* *Cartea, a primit-<u>o</u> cadou de Crăciun.*
Poate este adevărat, oricum a reușit-o cu grație.	verb predicativ prepoziție	*El <u>poate</u> să cânte la pian.* *A reușit <u>grație</u> ajutorului primit.*
... era perfectă atunci când se juca liniștită în camera mea ...	verb predicativ adverb interogativ	*Casa <u>era</u> pe mal.* *<u>Când</u> ne vom mai întâlni?*

Scanned with OKEN Scanner

... am o mică nebunie pentru tot ce e albastru.	substantiv comun pronume interogativ	*Albastrul cerului era fără pată.* *Ce s-a întâmplat?*

5. *dorință, doritor, dornic, nedorit, nemaidorit.*

6.

Cuvânt de bază	Cuvânt nou (exemple)	Mijlocul de îmbogățire a vocabularului
albastru	*albăstriță*	derivare cu sufixul diminutival *-iță*
bun	*bunic*	derivare cu sufixul diminutival *-ic*
rău	*răufăcător*	compunere prin subordonare
glas	*a glăsui*	derivare cu sufixul verbal *-(u)i*
a învăța	*a dezvăța*	derivare cu prefixul privativ *des-* (înainte de consoana **v**, *des-* devine *dez-*)

7. Câmpul lexical al *podoabelor: pandantiv, rubine, pietrelor, bijuterii, safirele.*

8. *angelică = divină, îngerească, delicată; mărturisea = afirma, se confesa, declara; cadou = dar; poseda = deținea, avea; detalii = amănunte.*

9. *intrase în posesia unui încântător pandantiv de forma unei mari potcoave din rubine.*

10. a. Cuvintele asociate sunt sinonime.

a angaja	*a năimi*
experiență	*cercare*
scrisoare	*epistolă*
necaz	*bănat*
literă	*slovă*
an	*leat*
fecior	*cocon*

b. De exemplu: *A venit coconul cu o epistolă cu slovă străină.*

Scanned with OKEN Scanner

11. Exemple de enunțuri: a. *Nouă ne place teatrul. Noi mergem săptămânal la munte.*; b. *Virusul s-a replicat rapid.*; c. *Casa de marcat avea niște probleme tehnice.*

12. *Deși român, avea rezidența în Franța.*

13. *El schiță un gest plictisit.* (omograf – verbul la perfect simplu *schiță* raportat la substantivul *schiță*). *Nu mai veni cu noi.* (omofon raportat la semiadverbul *numai*). *Demult, pe aceste teritorii erau codri deși, populați de animale fioroase.* (omofon raportat la structura prepoziția *de* și adverbul *mult*)

14. a. Cuvintele sunt împrumuturi din limba franceză.; b. De exemplu: *Copila cu ochi albaștri și față îngerească stăpânea arta conversației, era o fire spontană, înflăcărată, sârguincioasă.*; c. Răspuns posibil: Prin înlocuirea termenilor, textul își pierde din naturalețe, sună învechit.

15. *înnăscut* = prefixul *în* + *născut* (participiul verbului *a se naște*); *nefiind* = prefixul negativ *ne* + *fi* + *-ind* (sufix gramatical, specific pentru gerunziu); *numai* = semiadverb obținut prin compunere prin juxtapunere; *jucăriile* = formă de plural articulat cu articolul hotărât. Cei doi *i* apar la forma de plural nearticulat, primul fiind din radical (*jucărie – jucării*), al doilea fiind desinența de plural. La această formă se adaugă articolul hotărât *-le*.

16. a. F; b. F; c. A; d. F; e. A; f. F; g. F.

17. *Bu-cu-reș-tiu-lui, ia-nu-a-ri-e, con-ti-nu-at, bu-nă-cu-vi-in-ța, ne-fi-ind.*

18.

Dragă Moș Crăciun,

Să ***știi*** *că scrisoarea aceasta a fost corectată de* ***pictorul*** *nostru, care nu prea știe românește, așa că să nu te superi* ***prea tare*** *pe mine dacă mai găsești și* ***vreo greșeală*** *de scris. Este posibil să se* ***fi*** *înșelat.* ***Am*** *primit cutiile pline de* ***jucării a căror*** *listă ți-am comunicat-o.* ***Îți*** *mulțumesc. Data viitoare, m-aș bucura dacă* ***ai veni*** *personal să* ***mi*** *le aduci. Profit de ocazie pentru* ***a-ți*** *spune că și pictura în care sunt cu mama este reușită, pictorii* ***noștri*** *fiind foarte talentați.*

Cu drag,
Ileana

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

1. a. *voios, drăgălaș, zburător, pânditor, a îndrăgi, verdeață, re înviere;* (prefixul *în-* + *viu* = *a învia*; *a învia* + sufixul *-re* = *înviere*; prefixul *re-* + *înviere* = *reînviere*); b. derivatul parasintetic este: *a îndrăgi*.

Ne amintim! *Derivatele parasintetice sunt formate cu sufix și cu prefix simultan.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 24)

Atenție! Cuvinte precum *fluierând, gingaș, grăiește* nu sunt derivate, neputând fi identificat un sufix lexical sau un prefix în structura lor.

Cuvinte precum *creator, aerian*, deși pot părea derivate cu sufixul *-tor*, respectiv *-an*, sunt împrumuturi din limba franceză.

2.

Cuvântul	Derivatul cu sufix diminutival	Sufixul
plantă	*plăntuță*	*-uță*
căldură	*căldurică*	*-ică*
creangă	*crenguță*	*-uță*
om	*omuleț*	*-uleț*
vânt	*vânticel*	*-icel*

3. *floare – floricică, florar, floarea-soarelui*; (*floretă* este un termen împrumutat din limba franceză); *frunză – frunzos, a înfrunzi, frunzuliță*; (*frunze* este pluralul cuvântului de bază; *-e* - este desinență de plural, nu sufix lexical); *umbră – umbros, umbriș, umbral*; (*umblător* este un termen derivat de la cuvântul de bază *a umbla*, cu sufixul *-(ă)tor*); *nor – norișor, noruleț, a se înnora*; (*noră* provine din latină: *nurus*).

4.

încântă – păcălește, subjugă, atrage	*suflet – viață, gândire, figură*
magică – fermecată, ocultă	*grai – cuvânt, glas, vorbă*
parfum – balsam, mireasmă	*șoptește – zvonește, murmură*
cântare – cânt, canon, glas	*iubire – prietenie, dragoste*

5. *este timpul rennoirei* (în DOOM³ – *reînnoirii*) – s-a format prin derivare, în mai multe etape (serie derivativă): de la cuvântul de bază *nou*, cu prefixul *în-* și sufixul *-i* (*a înnoi* – derivat parasintetic) și, ulterior, cu prefixul *re-*; *Umbra ta, răcoritoare, adormindă, parfumată* – s-a format prin conversiune, de la verb la gerunziu la adjectiv; *În oricare zi pe lume iese câte-o nouă floare* – s-a format prin compunere prin juxtapunere (*ori + care*); *Prin o magică plăcere de parfum și de cântare* – s-a format prin compunere prin juxtapunere (*pre + în*).

Scanned with OKEN Scanner

6. a./b. *Tot șoptește de iubire în frumoasa luna **mai**!* – substantiv comun; exemplu de enunț: ***Mai** vii pe la noi?* – semiadverb; *Și sub crengile umbroase mierla **sare** șuierând.* – verb predicativ; exemplu de enunț: *Mai trebuie **sare** în bucate.* – substantiv comun; *În oricare zi pe lume iese câte-o **nouă** floare* – adjectiv; exemplu de enunț: ***Nouă** ne place înghețata.* – pronume; *Am **nouă** frați.* – numeral cardinal; ***Unde** umbra cu lumina se alungă sub frunziș.* – adverb relativ; exemplu de enunț: *În laboratorul acesta se măsoară **unde** magnetice.* – substantiv comun; *Ascultaţi!... stejarul **mare** grăiește cu iarba **mică*** – adjective; exemplu de enunț: *Mergem la **mare** cu bunicii.* – substantiv comun; *În acest var au pus **mică**.* – substantiv comun; ***Și**-i încântă, **și**-i îmbată, **și**-i aduce la uitare* – conjuncții coordonatoare copulative; exemplu de enunț: ***Și**-a cumpărat o carte nouă.* – pronume reflexiv; *Câmpul **via** sa verdeaţă, lanul scumpele-i comori.* – adjectiv; exemplu de enunț: ***Via** bunicii are rod.* – substantiv comun.

c. Se ilustrează omonimia lexico-gramaticală.

***Ne amintim!** Omonimele lexico-gramaticale aparțin unor clase gramaticale diferite.* (vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 15)

7. *Și sub crengile **umbroase** mierla **sare** șuierând.* – de exemplu: *însorite, luminoase; stă;*
*Ce se-**nalță** cătră ceruri de pe **veselul** pământ.* – de exemplu: *se coboară; tristul;*
*Fluturul cu plânta, râul cu **limpidele** izvor.* – de exemplu: *tulburele;*
*Și Siretul te închide cu-al său braț **dismierdător**.* – de exemplu: *pedepsitor;*
*Umbra ta, **răcoritoare**, adormindă, parfumată* – de exemplu: *înăbușitoare;*
*Stă aproape de **lumină**, prin poiene tupilată.* – de exemplu: *întuneric.*

8. a./b. Se pot da exemple precum: nume de plante: *ochiul-boului, sângele-voinicului*; nume de păsări: *botgros, pasărea-paradisului*; nume de animale: *câine-de-mare* (compunere prin subordonare).

9. Exemple de enunțuri: ***Primăvara** înfloresc toți pomii din curte.*; *Ploaia **șuierândă** este rece și nemiloasă.*; ***Drăgălașa** ta este deja elevă de clasa pregătitoare.*; *Mihai cântă **frumos** la pian.*

10.

cuvinte împrumutate din limba franceză	cuvinte împrumutate din limba franceză
completează	*privighetoare*
lan	*farmec*
frasin	*tainică*
melancolică	*scump*
parfum	*poiană*

Scanned with OKEN Scanner

11. a./b. Exemple de enunțuri: *limpede – Apa de izvor este limpede.* (clară, curată); *În zilele lungi de iunie, cerul este limpede.* (senin); *Copilul tău are ochii limpezi și frumoși.* (puri, luminoși); *Sunetul clarinetului este limpede.* (clar); *a închide – Ușa de la dormitor se închide cu zăvorul.* (a încuia); *Zmeul a închis prințesa în turn.* (a izola, a claustra); *Am închis curtea cu un gard înalt.* (a împrejmui); *Au închis trecerea spre zona cu alunecări de teren.* (a opri)

12.

M	L	A	R	A	P	A	N	T	A	L
I	A	R	A	F	A	T	A	A	R	A
N	S	A	C	R	U	C	P	R	I	C
U	A	M	U	A	A	E	L	A	N	N
A	A	I	L	G	N	O	C	A	D	O
R	S	R	D	R	I	L	O	M	I	S
D	A	A	A	A	M	I	D	F	V	T
E	F	C	A	N	A	A	R	G	I	A
H	O	O	C	Ț	L	N	U	O	D	L
A	R	L	T	Ă	O	V	A	A	M	G
R	C	A	E	V	P	E	I	L	A	I
O	I	D	E	A	L	U	R	I	R	C
L	R	I	N	L	C	A	R	T	E	A

13. a. *rațiune = temei, motiv, justificare; fantastic = fabulos; bunăoară = de exemplu; absurd = ilogic; a umbla = a hoinări;* b. *interesante = neinteresante; real = ireal; responsabilă = iresponsabilă;* c. *Bătrânul trăia singur cuc într-o cocioabă de la marginea satului.: singur cuc = absolut singur;* conversiunea prezentă este de la substantiv la adverb. Alte exemple de acest tip: *înghețat* ***tun****; îndrăgostit* ***lulea****; frumoasă* ***foc****.*

d.

Unitatea frazeologică	Sinonimul
a drege busuiocul	*a repara (o situație)*
a tăia frunză la câini	*a lenevi*
la Paștele cailor	*niciodată*
a face din țânțar armăsar	*a exagera*
până la genunchiul broaștei	*deloc/puțin*

Scanned with OKEN Scanner

e. Exemple de expresii: *(a fi) floare la ureche, a arunca banii în vânt, a avea fluturi în stomac.*

14. a. A; b. A; c. A; d. A; e. F.

15. a. *primăvara, reînvierii, lăcrămioare, grangurul, suspinuri, mândrele*; b. *crengile* (8l, 8s), *dulce* (5l, 5s), *el* (2l, 3s), *închide* (7l, 6s), *ciocârlia* (9l, 8s), *ciripind* (8l, 8s).

16. a./b. *frumoasa* – A; *tăinuiți* – D; *ea* [*ia*] - A; *el* [*iel*] – A; *este* [*ieste*] – A; *ierburi* – A; *uimit* – D.

17. a. Textele se încadrează în registrul savant, fiind mostre de limbaj științific, din domeniul biologiei.

b. Exemple de termeni științifici: *remigele, sesile, lobate, sinuate* etc.

c. Denumirea științifică a unei specii sau numele binomial apare în limba latină, pentru că în secolul al XVIII-lea, când sistemul binomial s-a răspândit, majoritatea lucrărilor științifice erau scrise în această limbă.

18. a. Cuvinte și expresii în limba engleză: *creative writing* – scriere creativă; *Depeche* – numele unei formații de muzică electronică (Depeche Mode); *pe repeat* – de mai multe ori/în mod repetat; *husky* – rasă de câine, de origine siberiană (termenul este adăugat în DOOM[3]);

b. Termenul *feat.* este o prescurtare de la *featuring*. Apare în industria muzicală sau în producțiile TV/cinematografice, pentru a indica o colaborare cu un artist care are un rol important – „guest star". O posibilă explicație a rolului acestui termen în cazul cărții: se indică astfel nu numai „dialogul intertextual", „re-vizitarea" unui text clasic, ci și importanța acordată acestuia/prețuirea lui.

c. Posibil răspuns: Poezia este impregnată de cotidian, coborâtă în realitatea directă și construită printr-un colaj de registre – formal, cotidian, standard – și de termeni: neologisme – *valențele umorului*, cuvinte din altă limbă – *creative writing*, cuvinte din limba comună – *m-am oprit, Aleea Alexandru*.

19. Răspuns subiectiv. Primul text va fi o mostră de registru oficial, iar cel de-al doilea va ilustra registrul colocvial.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

1. *clipă = moment, clipită, secundă; tânjea = jinduia, dorea; ireal = fantastic, imaginar, nereal; sideral = astral.*

2. *Deja clipa i se părea neadevărată, ca o vedenie lăsată în urmă, după deșteptare.*

3. *sigură – ezitantă, nesigură, șovăielnică.*

4. Omonim: *tonurile*; exemplu de enunț: *Am mâncat o conservă de ton.*; Cuvânt cu sens figurat: *palme*; exemplu de enunț: *Cuvintele sale au fost o palmă pe care a primit-o cu surprindere.*

5. *I-am spus surorii mele adevărul.*; *Sorei-șefe pacienții îi zâmbeau cu încredere.*

6. a. A (Vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 17); b. A; c. F (*nocturn* este un împrumut neologic).; d. F.

7. Familia lexicală: *fățarnic, a înfăța, fețișoară;* Câmp lexical: *ochi, buze, nas* etc.

8. b (derivare)

9. a. *Te-am găsit.* (pronume personal)/*Te-ai gândit la consecințele gestului tău.* (pronume reflexiv); b. *Știa deja că nimeni altcineva nu îl putea auzi.* (pronume negativ)/*El este un nimeni.* (substantiv comun); c. *Niciodată nu mai auzise cântecul sideral atât de tare.* (adverb de mod)/*Zgomotul tare îl făcu să tresară.* (adjectiv propriu-zis); d. *Nu cumva de vara trecută?* (substantiv comun)/*Vara mergem la mare.* (adverb de timp).

10. *Nu se putea învinovăți că își imaginează cântecul, pentru că, sincer, cine nu ar fi vrut să-și distragă atenția de la petrecerile familiei lui Radhikafoi?*; diftongi ascendenți: *ea, oi* [*oa*], diftongi descendenți: *ei, ui.*

11.

Cuvinte care conțin: (exemple)		
diftongul *oa*	*toarnă*	*coamă*
triftongul *eau*	*săreau*	*vedeau*

Scanned with OKEN Scanner

hiatul *i-e*	*bucurie*	*jucărie*
hiatul *o-o*	*cooperare*	*alcool*
un hiat și un diftong	*impresionează*	*coabitează*
doi diftongi	*oaie*	*droaie*
două hiaturi	*zoologie*	*poezie*

12. Vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 36–37; *aceeași, ei, este.*

13. a. 8 silabe; b. 15 silabe; c. 27 de silabe.

14. *urechile* = 7 sunete, 8 litere; *sângele* = 7 sunete, 7 litere; *niciodată* = 8 sunete, 9 litere; *cosmeticianul* = 13 sunete, 13 litere; *este* = 5 sunete, 4 litere.

15. a. Poate fi o discuție pe Whatsapp între colegi sau prieteni; b. Poate fi un îndemn regăsit în revista școlii sau pe un site specializat cu literatură pentru adolescenți; c. Poate fi un text regăsit într-o publicație din secolul al XIX-lea, deoarece conține termeni arhaici.

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA II

TESTUL 1

1. *să se înțeleagă, să se cunoască* – *se* = pronume reflexiv, complement direct; *se străduiește* – *se* = morfem al construcției reflexive, fără funcție sintactică.

2. *Bunica ne-a povestit o amintire din tinerețe.* – *ne* = pronume personal; *Am fost întrebați cum ne-am petrecut vacanța.* – *ne* = pronume reflexiv.

3. Valoare personală: *ea începe să existe prin mine așa cum și eu exist prin ea*; valoare impersonală: *ce nu se poate povesti nu există, cartea asta, cu povestea mea, nu-i decât o încercare de a exista.*

4.

Verbul	Valoare personală	Valoare impersonală (exemple)
urmează	*Tu urmezi la rând.*	x
să ajung	x	*Se ajunge pe jos până la peșteră.*
cred	x	*Se crede că dinozaurii au dispărut din cauza unui meteorit.*
(se) poate	*Mă pot întoarce oricând la această problemă.*	x

5. i. a. *La început caut să văd de unde venim și cine suntem, apoi ce și cum este universul acesta al existenței noastre.* – intră în alcătuirea predicatului nominal; b. *Când am plecat la drum aveam în minte doar itinerarul călătoriei; era tot ce știam atunci.* – intră în alcătuirea predicatului nominal; c. *Dincolo de asta, călătoria mea era o carte cu file albe și cu un titlu dat de o insignă: „Că de n-aș fi, nu s-ar povesti”* – *era* – intră în alcătuirea predicatului nominal; *(n-aș) fi* – predicat verbal; d. *Eram eu și, în fața mea, povestea care urma să se-ntâmple.* – predicat verbal; e. *cartea asta, cu povestea mea, nu-i decât o încercare de a exista* – intră în alcătuirea predicatului nominal.

ii. *cine suntem* – nume predicativ realizat prin pronume relativ; *cum este* – nume predicativ realizat prin adverb relativ; *era tot* – nume predicativ realizat prin pronume nehotărât; *era o carte* – nume predicativ realizat prin substantiv comun; *nu-i ... o încercare* – nume predicativ realizat prin substantiv comun.

Scanned with OKEN Scanner

iii. ***Ne amintim*** *tipurile de subiect din GLR – Sinteze și exerciții*, p. 254–255.

a. Pentru predicatele: *caut, să văd, venim, cine suntem*, subiectul este neexprimat, inclus în desinența verbului; pentru predicatul *cum este*, subiectul este exprimat prin substantivul comun *universul*.

b. Pentru predicatele: *am plecat, aveam, știam*, subiectul este neexprimat, inclus în desinența verbului; pentru predicatul *era tot*, subiectul este neexprimat, subînțeles.

c. Pentru predicatul *era o carte*, subiectul este exprimat prin substantivul comun *călătoria*; pentru predicatul *n-aș fi*, subiectul este neexprimat, inclus în desinența verbului; pentru predicatul *nu s-ar povesti*, nu există subiect (construcție impersonală).

d. Pentru predicatul *eram*, subiectul este exprimat prin pronumele personal *eu*; pentru predicatele: *urma, să se-ntâmple*, nu există subiect (construcții impersonale).

e. Pentru predicatul *nu-i*, subiectul este exprimat prin substantivul comun *o încercare*.

6. Construcție activă impersonală: *e imposibil*; construcție reflexivă impersonală: *s-ar povesti, se întâmplă*.

7. *aveam în minte, mi-am dat seama.*

8. *Probabil că unul dintre motivele pentru care le-am scris este ca, recitindu-le peste timp, să văd cât de mult s-au schimbat toate aceste gânduri în mine.*

9. *ce-am experimentat – ce a fost experimentat (de către oameni); le-am scris – au fost scrise (de mine); cât de mult s-au schimbat toate aceste gânduri – cât de mult au fost schimbate toate aceste gânduri.*

10. a. ***Ne amintim!*** *Fiecare propoziție are un singur predicat și nu poate exista propoziție fără predicat. Ca urmare, numărul de propoziții din care este alcătuită o frază este dat de numărul de predicate din acea frază.* (vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 232–233)

- *Aveți în mână un mănunchi de gânduri trecute prin mintea unui om/care încearcă/să înțeleagă/și să se înțeleagă/, se străduiește/să cunoască/și să se cunoască./* – 7 propoziții
- *În următoarele pagini încerc/să v-o povestesc./* – 2 propoziții
- *Le-am pus pe hârtie și din nevoia de a-mi reaminti în detaliu fiecare experiență.* – o propoziție

Scanned with OKEN Scanner

• *Cartea asta, cu povestea mea, nu-i decât o încercare de a exista.* – o propoziție

b. De exemplu:

• *Aveți în mână un mănunchi de gânduri trecute prin mintea unui om/care încearcă a înțelege și a se înțelege/, se străduiește a cunoaște și a se cunoaște./* – 3 propoziții

• *În următoarele pagini încerc a v-o povesti.* – o propoziție

c. De exemplu:

• *Le-am pus pe hârtie și din nevoia să-mi reamintesc în detaliu fiecare experiență.* – 2 propoziții

• *Cartea asta, cu povestea mea, nu-i decât o încercare să existăm.* – 2 propoziții

d. ***Ne amintim!*** *Calitatea de predicat a unui verb este dată de prezența categoriei de mod (indicativ, conjunctiv, condițional-optativ, imperativ); dacă un verb se află la o formă nepersonală (infinitiv, gerunziu, supin, participiu), acesta nu are funcție sintactică de predicat.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 66, 74)

Pentru primele două enunțuri, micșorarea numărului de propoziții s-a realizat prin trecerea unor verbe de la forme verbale personale (*să înțeleagă, să se înțeleagă, să cunoască, să se cunoască* – modul conjunctiv), la forme verbale nepersonale (*a înțelege, a se înțelege, a cunoaște, a se cunoaște* – infinitiv).

Pentru ultimele două enunțuri, mărirea numărului de propoziții s-a realizat prin trecerea unor verbe de la forme verbale nepersonale (*a-mi reaminti, a exista* – infinitiv), la forme verbale personale (*să-mi reamintesc, să existăm* – conjunctiv).

11. *evident; aici și acum.*

12. De exemplu: *Autorul încearcă să cunoască și să înțeleagă lumea în care trăiește și pe sine însuși, scriindu-și gândurile pe hârtie.*; *Autorul povestește propria experiență în căutarea fericirii.*; *La finalul povestirii, își dă seama că povestirea experienței și experiența însăși se suprapun în mintea lui.*

Se observă utilizarea indicativului prezent, preferat pentru exprimarea unor idei certe, general-valabile.

13. *Din nevoia de a le pricepe.* (se subînțelege *le-am scris*); *Un soi de histrionism, poate.* (se subînțelege *este*)

14./15. Răspunsuri subiective.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

1. a. De exemplu: (*știa*) ***ea***; ***asta*** (*îi dădu curaj*); ***care*** (*aveau viață*); b. Alte exemple: ***Fiecare*** *era pregătit pentru cercetare.* (pronume nehotărât); ***Nimeni*** *nu știe secretul tău.* (pronume negativ); ***Cine*** *va veni?* (pronume interogativ).

2. a. *Piedica tare a vizuinii, îmbrânciturile sănătoase[1]/pe care mama lui i le dăduse cu botul,[2]/loviturile ei de labă[1]/care îl dăduseră de-a dura,[3]/foamea chinuitoare[1]/pe care o simțise nu de puține ori[4]/îi dăduseră de înțeles[1]/că pe lume nu există doar libertate,[5]/că în viață există anumite limite și granițe de netrecut.[6]/*

b. *Astfel,* ***puiul*** *cenușiu știa ce este* ***frica****, deși habar n-avea din ce este alcătuită. Poate că o vedea ca pe una din piedicile vieții. Pentru că aflase că astfel de* ***opreliști*** *existau la tot pasul. Cunoscuse foamea și, când nu izbutise să o potolească, simțise pe pielea lui o astfel de opreliște.* ***Piedica*** *tare a vizuinii,* ***îmbrânciturile*** *sănătoase pe care* ***mama*** *lui i le dăduse cu botul,* ***loviturile*** *ei de labă* ***care*** *îl dăduseră de-a dura,* ***foamea*** *chinuitoare pe care o simțise nu de puține ori îi dăduseră de înțeles că pe lume nu există doar* ***libertate****, că în viață există anumite* ***limite și granițe*** *de netrecut. Aceste* ***limite și granițe*** *reprezentau tot atâtea legi.* ***A ține seama*** *de ele însemna să eviți durerea și să-ți construiești fericirea.*

c. Subiectele multiple: *piedica, îmbrânciturile, loviturile, foamea* – subiect multiplu, exprimat prin substantive comune, în cazul N; *limite și granițe* – subiect multiplu, exprimat prin substantive comune, în cazul N.

d. În text, este ilustrat subiectul subînțeles. De exemplu: *Cunoscuse foamea* (*el*).

e. Subiectul exprimat printr-o formă verbală nepersonală este *a ține seama* (infinitiv); alte exemple: *Se aude* ***tunând*** *dinspre pădure.* (gerunziu); ***De citit*** *este ușor.* (supin)

3. Cuvântul *noaptea* este subiect în enunțurile *d* și *e*.

4.

Secvența din text	Subiect subînțeles
Înaintă nespus de stângaci.	x
Existau unele lucruri care aveau viață și altele care nu aveau.	
Locul gemea de hârtoape.	
Cu cât mergea mai mult, cu atât mergea mai bine!	x
Alteori, făcea un pas prea mic, se poticnea.	x
Se împiedică de niște vreascuri...	x

Scanned with OKEN Scanner

5. a.

Predicat verbal	Predicat nominal
nu întâlnise *să fie* *să știe* *nu se găsește* *știa* *se aflau* *era (nevoie)*	*era la fel de înspăimântată* *erau în stare* *erau cum* *era un animal*

b. Numele predicative: *la fel de înspăimântată* – adjectiv participial; *în stare* – locuțiune adjectivală; *cum* – adverb relativ de mod; *un animal* – substantiv comun; c. Alte exemple: *Prietenii lui erau doi dintre copii.* (numeral cardinal); *Pasiunea mea este de a cânta la pian.* (formă verbală nepersonală – infinitiv).

6. a. Construcția pasivă apare doar în secvența: *această regulă îi fusese întipărită în nenumărate rânduri de botul și de laba mamei* – predicat verbal; în celelalte două cazuri, avem de-a face cu o construcție activă, urmată de un complement prepozițional: *era mânat* ***de curiozitate.***; *Fu cuprins* ***de o spaimă*** *fără margini.*

b. verbul *a fi* este auxiliar în cadrul construcției pasive.

c. *de botul, de laba* – complemente de agent, exprimate prin substantive comune în Ac.

d. *Botul și laba mamei îi întipăriseră această regulă în nenumărate rânduri.*

7. a. *Lucrurile fără viață rămâneau tot timpul în același loc.* – verb predicativ; b. De exemplu: *Băiatul nu rămâne repetent.* – copulativ, personal; *Rămâne să ne vedem mâine.* – predicativ, impersonal.

8. a; c; c; a.

9. *îi interzicea să se apropie de intrare; ceea ce îl făcu să se culce la pământ și să se pună pe scâncit.; Lucrurile fără viață rămâneau tot timpul în același loc, pe când cele vii se mișcau; Uneori, făcea un pas prea mare și se trezea căzând în bot.; Alteori, făcea un pas prea mic, se poticnea.*

10.

Construcții în care cliticul reflexiv are funcție sintactică	Cazul cliticului reflexiv	Construcții în care cliticul reflexiv nu are funcție sintactică	Cazul cliticului reflexiv
		se învățase *își văzu de drum*	Ac. D

Scanned with OKEN Scanner

... să-ți construiești fericirea	D	*luându-și zborul*	D
... reprimându-și schelălăiturile	D	*se simțea*	Ac.
... și-și lovea lăbuțele	D	*se încăpățânau*	Ac.
		se dovedi	Ac.

11. (*să*)-*ți* (*construiești fericirea*) – complement indirect posesiv; (*reprimându*)-*și* (*schelălăiturile*) – complement indirect posesiv; (*și*)-*și* (*lovea lăbuțele*) – complement indirect posesiv.

12. Enunțul cu atribut apare la punctul *c*.

Ne amintim *funcțiile sintactice ale cliticului pronominal din construcțiile reflexive din GLR – Sinteze și exerciții*, p. 301–303.

13. *îi fusese întipărită în nenumărate rânduri de botul* ***și*** *de laba mamei* – conjuncție coordonatoare copulativă; *instinctul fricii [...] avea* ***și*** *el un cuvânt de spus.* – semiadverb; *există anumite limite* ***și*** *granițe de netrecut* – conjuncție coordonatoare copulativă; *să-****și*** *frece botul de boticul lui, cu o dragoste neobișnuit de pătimașă.* – pronume reflexiv, D, complement indirect posesiv.

14. a. Verbe și construcții impersonale – *trebuie*; *e drept*; *trebuie*; *să se stabilească* (se combină cu subiectul *limite*); *se părea*.

b. *Masculii se uitau.* – enunțul conține o construcție reflexivă; verbul are sensul *priveau*; Exemplu de enunț cu o construcție activă: *Masculii* ***uitau*** *deseori locul confruntării.*; verbul are sensul *nu își aminteau.*

15. *puiul se învățase să nu încalce regula* ***care*** *îi interzicea să se apropie de intrare.* – pronume relativ; *O zbughi pe arbore în sus și de* ***acolo*** *[...] începu să boscorodească zgomotos.* – adverb de loc; *zgomotul pe care-l iscă se dovedi mai mult decât putea îndura pasărea-elanului, așa că* ***aceasta*** *găsi de cuviință că era mai înțelept să se pună la adăpost luându-și zborul.* – pronume demonstrativ de apropiere.

16. *În credințele populare, lupul este un animal respectat și pomenit în anumite zile, pentru că oamenii se tem să nu fie prădați de fiară.*

În primul rând, în noaptea de Sfântul Andrei, numită – din câte cunoaștem – „Andrei de iarnă" sau „Indrea", se crede că lupul poate avea pradă umană.

Apoi, se știe – după cercetările specialiștilor – că vechea denumire a dacilor – „daoi" – înseamnă „lupi", iar steagul dacic are ca imagine un balaur cu cap de lup.

Scanned with OKEN Scanner

Nu în ultimul rând, adaugă cunoscătorii, lupul este – alături de alte animale – o ființă de poveste, sursă pentru snoave și descântece populare. Acesta rămâne – în același timp – un animal care merită să fie studiat și admirat de oricine.

a. Construcțiile pasive sunt: *să nu fie prădați, să fie studiat;* (să fie) *admirat;* Predicatele sunt verbale. Complementele de agent sunt, în ordine: *de fiară; de oricine.*

b. Predicatele sunt: *este o ființă* – predicat nominal; *rămâne un animal* – predicat nominal.

c. Construcțiile reflexive sunt: *se tem, se crede, se știe.* Cliticul pronominal este în cazul Ac.

d. *din câte cunoaștem; după cercetările specialiștilor; „daoi"; alături de alte animale; în același timp.*

17. De exemplu: *Lupul* ***este*** *în această vale plină de vânat.* (predicativ, personal) *Lupul* ***este un animal*** *fidel familiei lui.* (copulativ, personal); ***Era*** *să văd un lup în sălbăticie.* (predicativ, impersonal); ***Este bine*** *să protejăm lupii.* (copulativ, impersonal)

18. Exemple: un subiect exprimat prin locuțiune verbală , formă de infinitiv: ***A-și aduce aminte*** *locurile străbătute este o normalitate pentru animale.*; un predicat exprimat prin adverb predicativ: ***Poate*** *că vom accepta inteligența animalelor.*; un clitic reflexiv în D, complement indirect: *Animalul* ***își*** *sapă un tunel pe sub gard.*; o construcție incidentă: *Studiul comportamentului delfinilor este* – ***spun cunoscătorii*** – *o preocupare interesantă.*; o construcție reflexivă, impersonală: ***Se știe*** *că animalele sunt iubitoare.*

19. a. construcțiile incidente:

- *O familie de lupi este alcătuită, desigur, din animale cu personalități diferite.*
- *Ca și pentru oameni, pentru lupi, ritualurile familiale sunt, cu siguranță, indispensabile.*
- *Puii de lup au nevoie, la rândul lor, de ajutorul familiei.*

b. construcțiile reflexive:

- ***Merită*** *să urmărești comportamentul unei haite.*
- *Nu m-am simțit amenințată de lupi, ba chiar* ***am râs*** *și ne-am distrat de minune în această excursie de cercetare.*
- *Animalul era așa de frumos, încât* ***am riscat*** *și ne-am dus mai aproape de el.*

c. construcțiile impersonale:

- *Era să renunț la studiul meu dedicat lupilor.*
- *Puiului îi mai trebuie multe experiențe până să intuiască pericolul.*
- *Ni s-a spus că lupii sunt periculoși.*

Scanned with OKEN Scanner

20. Răspuns subiectiv. Se pot formula enunțuri de tipul: *Oamenii **trebuie** să prețuiască darurile naturii.*

TESTUL 3

1. a.

2.

Enunț	Construcție personală	Construcție impersonală
Și asta nu era tot: acum trupele ocupau Adunarea Națională;		x
Riposta a fost, la început, timorată, dar, în scurt timp, a devenit violentă.	x	
Ludovic-Napoleon alesese data de 2 decembrie [...] pentru că era aniversarea încoronării lui Napoleon I.		x
... cu soldații pe străzi erau puțini cumpărători	x	
Între timp, Parisul era în stare de asediu.	x	

3. ***Ne amintim!*** *Verbele impersonale sunt verbele a căror acțiune nu poate fi făcută de o persoană.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 286)

a. Verbele impersonale: *nu trebuie, nu părea, urma*; b. *nu trebuie, să iasă, nu părea, să se fi schimbat, urma, să fie publicat* – predicate verbale; *au fost extrem de dezamăgiți* – predicat nominal.

4. a. Verbul *a deveni* este impersonal în enunțul: *a devenit <u>limpede</u> că noul regim introducea un jurământ de loialitate, obligatoriu pentru cei care dețineau funcții publice;* b. *violentă* – nume predicativ exprimat prin adjectiv propriu-zis; *limpede* – nume predicativ exprimat prin adverb; c. *Ajunge la gară cu mașina.* (verb personal); *Ajunge cât piper ai pus!* (verb impersonal).

5. a. *s-au vândut, se pusese, se întâmplă, se vor trage, nu se zăreau*; b. *exemplare; un preț, ceva, focuri; nici soldați, nici polițiști*; c. *s-au vândut, se pusese, se vor trage, nu se zăreau.*

Ne amintim! *Cliticul reflexiv poate fi marcă pentru o construcție pasivă.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 305)

6. Verbele personale: *au depășit, a continuat, am văzut, erau, a fost, a ajuns*; exemple de enunțuri în care verbele au valoare impersonală: *Că se va califica la*

Scanned with OKEN Scanner

Cupa mondială va depăși așteptările mele.; Afară continua să ningă abundent.; Se vede că îi place tenisul.; Era imposibil să nu câștige.; A fost uimitor cum te-ai descurcat!; Ajunge atâta gălăgie!

7. a.

- *Du Camp a fost uimit când a ajuns acasă;* A
- *Încercase să obțină o lămurire, dar fusese ignorat.* P
- *... zidurile Parisului fuseseră acoperite de afișe;* A
- *Astăzi, la ora șase, au fost promiși 25 000 de franci celui care îl arestează sau îl ucide pe Hugo;* P
- *Alexandre Dumas, care a fost surprins de lovitura de stat;* A
- *În orice caz, cu soldații pe străzi erau puțini cumpărători.* A

b. *a fost uimit* – predicat nominal; *fusese ignorat* – predicat verbal; *fuseseră acoperite* – predicat nominal; *au fost promiși* – predicat verbal; *a fost surprins* – predicat nominal; *erau* – predicat verbal.

Ne amintim! *Verbele din construcțiile pasive la formă personală formează predicate verbale.* [vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 293]

8. a. *va fi salvat, fusese trezit, au fost arestați, să fie publicat, erau păzite.*

b.

Verbul auxiliar din construcția pasivă	Modul verbului auxiliar	Timpul verbului auxiliar
va fi	indicativ	viitor standard
fusese	indicativ	mai-mult-ca-perfect
au fost	indicativ	perfect compus
să fie	conjunctiv	prezent
erau	indicativ	imperfect

9. *Au arestat 16 reprezentanți în paturile lor.; îl considera monarhic și potrivnic libertății.; Trimiseseră gărzi în clopotnițe.; Pe 4 decembrie au zdrobit rezistența.*

10. Exemple: a. *E posibil ca bicicleta să fi fost cumpărată de bunicul ei.*; b. *Dacă grădina ar fi îngrijită de cineva, ar arăta mai bine.*; c. *Pretinde că experimentul ar fi fost făcut în America.*

11. a. *nu merita, rămăsese* – verbe personale; b. valoare impersonală: *Nu merită să investești prea mult în ceva ce se demodează.*; *Rămăsese să ne auzim peste o săptămână.*

Scanned with OKEN Scanner

12. a. *să se fi schimbat, plimbându-se, se aflau, se revolta, și-au început, se află, să-și abandoneze, să se potrivească, își iubea, s-au îngroșat*; b. *se, s-* – Ac.; *și-, își* – D.; c. *și-(au început)* – complement indirect posesiv; *(să)-și (abandoneze)* – complement indirect posesiv; *își (iubea)* – complement indirect posesiv.

13. a.

☑ *... reușise să toace mai multe averi fără să se gândească la viitor;*

☑ *... de a doua zi au început să se împotrivească;*

☑ *Când cei doi s-au despărțit, trecuse de ora unu dimineața;*

☑ *– Se întâmplă ceva ieșit din comun.*

b. În dicționar, verbele sunt însoțite de cliticul reflexiv (*a se gândi, a se împotrivi, a se despărți, a se întâmpla*).

14. i. De exemplu: *Mă așteptam să te descurci bine.*; *De când mi-am cumpărat cea mai recentă variantă a jocului, prietenii îmi spun că m-am ajuns.*; *I-am promis mamei că mă voi ocupa de curățenie.*; *Fac tot ce e posibil ca să mă protejez de virusuri.* ii. Sensul verbului reflexiv este diferit de cel activ la punctele *a*, *b* și *c*.

15. ***Ne amintim!*** *Trecerea de la construcția activă la cea pasivă presupune câteva schimbări: complementul direct din construcția activă devine subiect în cea pasivă; subiectul construcției active devine complement de agent, iar forma verbală din construcția pasivă este alcătuită din verbul auxiliar „a fi" și forma de participiu a verbului de conjugat.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 293)

Ne amintim! *Verbele intranzitive nu pot face parte din construcții pasive.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 294)

i./ii. Se pot pasiviza următoarele construcții: a. *Tatăl era iubit foarte mult de Dumas fils.*; c. *Data de 2 decembrie fusese aleasă de Ludovic-Napoleon pentru lovitura de stat...*; e. *Noaptea a fost petrecută la secția de poliție.* iii. Se pot pasiviza numai verbele care au un complement direct. Complementul direct din construcția activă devine subiect în construcția pasivă. Așadar, în absența complementului direct în construcția activă, nu se poate obține o construcție pasivă.

16. c; a; a; b; b; a.

17. ***Ne amintim!*** *Construcțiile incidente sunt comunicări suplimentare inserate în interiorul unui enunț pe care îl întrerup. Acestea se separă prin virgule, prin paranteze sau prin linii de pauză de enunțul de bază* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 220, 224)

Scanned with OKEN Scanner

i. **construcțiile incidente**: a. *a continuat Cormenin; i-a spus el lui Du Camp*; b. *spre disperarea fraților Goncourt; pe care îl așteptaseră cu nerăbdare*; c. *(sau noaptea de 1 spre 2 decembrie); – în ciuda simpatiilor sale republicane –*; **intrușii**: a. *Când cei doi s-au despărțit, trecuse de ora unu dimineața și nu se zăreau nici soldați, nici polițiști.*; b. *Tânărul Édouard Manet și prietenul său, Antonin Proust, se aflau în mulțimea care se revolta pe străzi și au fost arestați*; c. *În prima zi, parizienii au părut uluiți, însă de a doua zi au început să se împotrivească.* ii. Semnele de punctuație prin care sunt izolate construcțiile incidente sunt virgulele, parantezele și liniile de pauză. iii. Virgula este folosită înaintea conjuncției coordonatoare adversative *însă*.

18. i. b. Textul este lipsit de coerență, deoarece **timpurile verbale nu sunt folosite corect în raport cu momentul desfășurării evenimentelor** (*a fost uimit – ajungea – găsea*), **apar repetiții** (*lovitură de stat, Victor Hugo, urma să fie*), **referirea la anumite aspecte este vagă, fiindcă anaforele nu identifică referentul** (*celuilalt, acesta*), **se folosesc conectori a căror prezență nu este necesară** (*în plus*) **sau al căror sens nu reflectă intenția de comunicare** (*de altfel*), **nu se respectă ordinea logică și temporală a evenimentelor** (*să fugă și să se deghizeze*) etc.

ii. *Du Camp a fost uimit când* ***a ajuns*** *acasă și* ***l-a găsit*** *pe Louis de Cormenin așteptându-l. Acesta i-a spus* ***lui Du Camp*** *că Parisul urma* ***să fie*** *ținta unei lovituri de stat.* ~~*În plus,*~~ *Între timp, scriitorul Victor Hugo a fost anunțat de servitorul său că orașul* ***avea să fie*** *în stare de asediu. Ludovic-Napoleon alesese data de 2 decembrie pentru* ***puci.*** ~~*însă*~~ *Parizienii au început să se împotrivească revoltei.* ***Pentru*** *capul lui Hugo a fost* ***oferită*** *o recompensă de 25 0000 de franci,* ***de aceea scriitorul*** *a hotărât să* ***se deghizeze și să fugă****. La scurt timp, l-au urmat și Alexandre Dumas împreună cu fiul său.* ***Tatăl*** *era urmărit de colectorii de datorii.* ~~*Inițial*~~ ***Ulterior****, numărul exilaților a crescut, fiindcă noul regim* ***introducea*** *un jurământ de loialitate pentru cei care dețineau funcții publice.*

TESTUL 4

1.

Enunț	Subiect exprimat	Subiect inclus	Subiect subînțeles
În această familie de dezmoșteniți, fratele Anghel era al doilea născut.	x		
Apoi, reîntors în satul lui, se îndrăgosti cu patimă de cea mai săracă fată din cătun.			x

Scanned with OKEN Scanner

Nimic nu-i de furat în tot ce vezi.	x	x	
Ce-i cu tine, mă?...	x		
Țintuit la cârciumă, singur se lupta cu valurile de cărăuși.			x
Anghel sângera văzând cum i se prăpădește munca.	x		

2. *fratele* = substantiv comun; *Tu* = pronume personal; *Nimic* = pronume negativ; *Ce* = pronume interogativ; *Anghel* = substantiv propriu; *Munca* = substantiv comun.

3. *țarina* = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, cazul nominativ; *asta* = subiect exprimat prin pronume demonstrativ, cazul nominativ; *care* = subiect exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ; *surorile* = subiect exprimat prin substantiv comun, simplu, cazul nominativ; *care* = subiect exprimat prin pronume relativ, cazul nominativ; *Anghel* = subiect exprimat prin substantiv propriu, cazul nominativ; *el* = subiect exprimat prin pronume personal, cazul nominativ.

4. a.

5. c.

6. *fu norocoasă* = predicat nominal; *urmară* = predicat verbal; *ajutară* = predicat verbal; *izbuti* = predicat verbal; *să agonisească* = predicat verbal; *îngădui* = predicat verbal; *să cumpere* = predicat verbal; *sădi* = predicat verbal; *clădi* = predicat verbal; *aduse* = predicat verbal; *avea să fie pizmuită* = predicat verbal; *spunea* = predicat verbal.

7. *urmară* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul plural; *izbuti* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular; *ajutară* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul plural; *să agonisească* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular; *îngădui* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular; *să cumpere* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular; *sădi* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular; *clădi* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular; *aduse* = predicat verbal ex-

Scanned with OKEN Scanner

primat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular; *avea să fie pizmuită* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul viitor în trecut, persoana a III-a, numărul singular; *spunea* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, singular.

8. Exemple: construcție activă: *stătu;* construcție reflexivă: *se căsători;* construcție pasivă: *fu reformat*.

9. Cazul acuzativ: *se*; cazul dativ: *își, -și*.

10. c.

11.

Enunț	Valoare auxiliară	Valoare copulativă	Valoare predicativă
În această familie de dezmoșteniți, fratele Anghel era al doilea născut.		x	
În curând, „curtea lui Angheluță" avea să fie pizmuită nu numai de către iobagii cătunului, ci și de însuși moșierul domeniului, Alexandru Vulioti...	x		
Fiind scurt de vedere, fu reformat de ostășie.	x	x	
Ce-i cu tine, mă?			x

12. În fragmentul dat, verbul *a avea* are valoare predicativă (*avea un adânc dezgust*), respectiv valoare auxiliară (*avea să fie pizmuită*).

13. Exemple de construcții active: *Eu o ajut pe mama la bucătărie.*; *El vede ceea ce alții nu pot percepe.*; construcții reflexive: *Colegii mei se ajută de câte ori este nevoie.*; *Matei se vede astronaut pe viitor.*; construcții pasive: *Copiii sunt ajutați de doamnele educatoare să deseneze frunze.*; *Hoții au fost văzuți de către vecini.*; construcții impersonale: *Ajută să ai prieteni de încredere.*; *Se vede că îți place culoarea verde, după modul în care te îmbraci.*

14. b.

15. *născut* = substantiv comun, format prin conversiune, din adjectivul participial; *a lor* = pronume personal; *de furat* = verb la supin; *setos* = adjectiv propriu-zis.

16. Răspuns subiectiv.

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA III

TESTUL 1

1.
- *Și mergând ei o bucată înainte, Harap-Alb vede altă drăcărie și mai mare...* — P
- *... și tot atunci striga în gura mare că crapă de foame.* — F
- *Amu Harap-Alb și cu ai săi mai merg ei cât merg și, într-o târzie vreme, ajung la împărăţie...* — F
- *Și cum ajung, odată întră buluc în ogradă tussese.* — F
- *Flămânzilă și Setilă ziseră atunci celorlalţi...* — P

2. a. *Împăratului i-a fost de-a mirarea, văzând*[1]*/că niște golani au asemene îndrăzneală*[2]*/, de vin cu nerușinare*[3]*/să-i ceară fata.*[4]*/*

b./c. Regentele sunt: *Împăratului i-a fost de-a mirarea, văzând* – propoziție principală, regentă pentru P2; *că niște golani au asemene îndrăzneală* – propoziție subordonată, regentă pentru P3; *de vin cu nerușinare* – propoziție subordonată, regentă pentru P4.

O propoziție regentă trebuie să fie neapărat principală. F

3. a./b. *Harap-Alb vrea*[1]*/să ajungă la împărat*[2]*/**și** să-i ceară fata.*[3]*/* P1 – PP; P2, P3 – PS; elementul de relație – conjuncție coordonatoare copulativă;

Împăratul este de acord,[1]*/**dar** mai are câteva sarcini pentru oaspeți.*[2]*/* P1 – PP; P2 – PP; elementul de relație – conjuncție coordonatoare adversativă;

***Fie** mănâncă tot,*[1]*/**fie** vor da de necaz.*[2]*/* P1 – PP; P2 – PP; elementul de relație – conjuncție coordonatoare disjunctivă;

Ideea[1]*/să-i închidă în casa de aramă*[2]*/**sau** să le dea foarte mult de mâncat*[3]*/este a împăratului.*[1]*/* P1 – PP; P2, P3 – PS; elementul de relație – conjuncție coordonatoare disjunctivă;

Sarcina este îndeplinită,[1]*/**deci** împăratul le va da fata.*[2]*/* P1 – PP; P2 – PP; elementul de relație – conjuncție coordonatoare concluzivă.

c.

Raportul de coordonare se poate realiza doar între două propoziții principale. F

4. a./b. *Gerilă atunci se iè cu Harap-Alb*[1]*/**și** pornesc împreună.*[2]*/* – raport de coordonare;

... ca să doarmă pentru veșnicie[1]*/**după cum** păţise și alţi peţitori;*[2]*/* – raport de subordonare;

Scanned with OKEN Scanner

*... ca să nu ziceţi[1]/**că** aţi ieșit din casa mea ca de la o casă pustie.[2]/* – raport de subordonare;

*Și atunci unde nu începe Flămânzilă a cărăbăni deodată în gură câte o haraba de pâne și câte o ialoviță întreagă,[1]/**și** răpede mi ți le-a înfulicată[2]/**și** le-a forfăcat;[3]/* – raport de coordonare;

*Împăratul atunci, auzind vuiet tocmai din casă, iese afară[1]/ **și** [...] își pune mânile în cap de necaz.[2]/* – raport de coordonare.

5. *Și pe altă parte, împăratul odată cheamă în taină pe un credincios al său[1]/și dă poruncă[2]/să-i culce în casa cea de aramă înfocată.[3]/*

P1 – propoziție principală, în raport de coordonare prin conjuncția *și* cu P2;

P2 – propoziție principală, coordonată cu P1;

P3 – propoziție aflată în raport de subordonare – prin conjuncția subordonatoare simplă *să* – față de regenta P2.

6. a. Cuvintele evidențiate sunt elemente de relație subordonatoare la nivelul frazei, deci stabilesc raporturi de subordonare prin joncțiune; b. *că, să* – conjuncții subordonatoare.

Ne amintim! *Termenul **să** este o conjuncție cu dublu rol: este element de relație subordonator la nivelul frazei și marcă de conjunctiv, în același timp.* (Vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 187)

de unde, când – adverbe de relație; *ce* – pronume relativ.

7. Exemple: coordonare între două propoziții subordonate: *Știu[1]/ce citești,[2]/ce scrii[3]/și ce înveți.[4]/*

subordonare între o propoziție principală și o propoziție subordonată: *Ai carte,[1]/ ai parte.[2]/*

coordonare între două propoziții principale: *Băiatul mănâncă cireșe,[1]/privește pe fereastră[2]/și se gândește la vacanță.[3]/*

8. a. În propoziția principală, predicatul este exprimat prin verbul predicativ – *se înfățișează;* în P2, în P3 și în P4 – predicatul trebuie subînțeles, preluat din P5 – *au venit*; în P5, predicatul este exprimat prin verb predicativ – *au venit*; b. *Și atunci, Harap-Alb se și înfățișază înaintea împăratului Roș, spunându-i[1]/de unde,[2]/cum,[3]/ cine[4]/și pentru ce anume au venit.[5]/*; P1 – PP; P2, P3, P4, P5 – PS, subordonate față de P1 aflate în raport de coordonare; c. Cuvântul-regent pentru toate subordonatele este forma verbală nepersonală (gerunziu) *spunându-*; d. Raportul de coordonare dintre propozițiile subordonate se realizează prin juxtapunere între P2 și P3 precum și între P3 și P4, iar între P4 și P5, coordonarea se realizează prin joncțiune, cu ajutorul conjuncției copulative *și*.

Scanned with OKEN Scanner

9. a./b. — *De ne-ar da Dumnezeu tot atâta supărare, luminarea voastră, zise atunci Flămânzilă, ţinându-se cu mânile de pântece.*

— *Şi înălţimei-voastre* ***gând bun şi mână slobodă,*** *ca să ne daţi cât se poate mai multă mâncare şi băuturică, zise Setilă.* Este vorba despre o elipsă verbală.

Ne amintim! *Elipsa verbală este un fenomen sintactic care presupune omiterea unui predicat, anterior exprimat.* (Vezi *GLR – Sinteze şi exerciţii*, p. 228–229)

c. *Şi înălţimei-voastre* ***de i-ar da gând bun şi mână slobodă,*** *ca să ne daţi cât se poate mai multă mâncare şi băuturică, zise Setilă.*

d. Elipsa este specifică limbii vorbite, care se caracterizează prin enunțuri mai simple și printr-o mai mare libertate de construcție a enunțurilor.

10. *o namilă <u>de om</u> mânca brazdele;* – substantiv cu prepoziție; *şi, într-o <u>târzie</u> vreme, ajung la împărăţie;* – adjectiv; *nişte golani au <u>asemene</u> îndrăzneală;* – adjectiv; *de ne-ar da Dumnezeu tot <u>atâta</u> supărare, luminarea voastră;* – adjectiv pronominal nehotărât; *şi numai iaca li se aduc <u>12</u> harabale cu pâine, <u>12</u> ialoviţe fripte şi <u>12</u> buţi pline cu vin* – numeral cardinal compus cu valoare adjectivală; *unde nu începe Flămânzilă a cărăbăni deodată în gură câte o haraba <u>de pâne</u>* – substantiv cu prepoziție.

11. Exemple de enunțuri: a. *Ceasul din turn arată ora* **12.** (atribut în nominativ); b. *Discuția* ***despre doisprezece*** *dintre colegi a fost lungă.* (atribut prepozițional)

12.

☐ *... crapă* ***de foame***;
☐ *... să nu pufneşti* ***de râs***;
☑ *... ca cuvântul* ***din poveste,*** *înainte mult mai este*;
☑ *... numai iaca li se aduc [...] 12 buţi* ***cu vin***;
☐ *... curgeau obielele* ***după dânşii***;
☐ *... zise atunci Flămânzilă, ţănându-se cu mâna* ***de pântece***;
☑ *... zvârlea cu doage şi cu funduri* ***de poloboc*** *în toate părţile, ca un nebun.*

13. *ca să ne daţi cât se poate mai multă mâncare şi băuturică, zise* **Setilă,** *căruia îi lăsa gura apă, că din mâncare şi băutură, las' dacă ne-a întrece cineva; [...]* element regent – substantivul propriu *Setilă;* element de relație – pronume relativ în D *căruia;*

12 buţi pline cu ***vin*** *de cel hrănit,* ***de care,*** *cum bei câte oleacă, pe loc ţi se taie picioarele*[1]*/,* ***de care*** *îţi sclipesc ochii în cap*[2]*/,* ***de care*** *ţi se încleie limba în gură*[3]*/şi* ***de*** *care începi a bolborosi turceşte*[4]*/*; element regent pentru toate cele patru propoziții atributive – substantivul comun *vin*; elemente de relație: pronumele relativ

Scanned with OKEN Scanner

precedat de prepoziție *de care* (acesta se subînțelege pentru fiecare subordonată atributivă); virgulele (juxtapunere) și conjuncția coordonatoare copulativă *și* marchează relația de coordonare dintre subordonatele atributive.

ziseră atunci Flămânzilă și Setilă, care așteptau cu neastâmpăr, fiind rupți în coș de foame și de sete; element regent – substantivele proprii: *Flămânzilă și Setilă*; element de relație – pronumele relativ *care*.

14. a. *Apa pentru **un rizoto** delicios trebuie să conțină un ingredient secret.*
b. *Nu se folosește decât pastă **de roșii**, altfel aroma ar fi cu totul alta.*
c. *Se adaugă câteva bucățele **de ciuperci** tocate mărunt.*
d. *Feliile de **șuncă** se folosesc pe un blat pufos din făină de secară.*
e. *Urmează indicațiile pentru **omleta** cu salată de avocado.*

15. a. Exemple de enunțuri în care regenții sunt:
- substantivul *ospăț*, în cazul Ac.: *Am pregătit un ospăț **care o să vă impresioneze.***
- un pronume demonstrativ de depărtare: *Acela **care a venit** este antrenorul nostru.*
- un numeral cardinal cu valoare pronominală: *Doi **care au reușit** vor fi premiați.*

b. Exemple de enunțuri cu următoarele elemente de relație:
- pronumele relativ *cine*, în cazul Ac.: *Ideea **pe cine să întrebăm** i-a venit acum.*
- un adjectiv pronominal relativ: *Întrebarea **care fată ne va însoți** nu s-a pus încă.*
- un adverb relativ de mod: *Îmi amintesc modul **cum ai abordat problema.***

16.

Mihai,

Am citit basmul „Povestea lui Harap-Alb" de Ion Creangă și mi-a plăcut, așadar voi căuta și „Ivan Turbincă".

Credeam că sunt prea mare pentru basme, dar am găsit în text câteva idei tare interesante!

Ne vedem,
Marius

17. a. *S-au așezat cu toții la masă-întinsă, iar pentru acel ospăț s-au fript <u>șaisprezece</u> boi, <u>trei</u> văcuțe, <u>treizeci și doi de</u> viței, <u>șaizeci și trei de</u> iezi, <u>nouăzeci și cinci de</u> miei [...], <u>două sute douăzeci și două de</u> potârnichi [...]*

Ne amintim! *Numeralele cardinale începând cu **douăzeci**, urmate de prepoziția **de** au valoare adjectivală, pentru că se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat.* (Vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 157)

b. *În privința soiurilor de vânat, au fost nevoiți să se mulțumească cu ce s-a găsit: unsprezece **mistreți** trimiși plocon de starețul din Turpenay, optsprezece **cerbi**, **căprioare** și **capre-negre** (din partea cavalerului Grandmont), șapte sute douăzeci*

Scanned with OKEN Scanner

*de **fazani**, cu care venise cavalerul Essarts, câteva **zeci** de perechi de porumbei sălbatici*; c. Baza apozițiilor din fragmentul subliniat este pronumele relativ *ce*, iar apozițiile sunt: *mistreți, cerbi, căprioare, capre negre, fazani, zeci*; d. Semnul de punctuație *două-puncte* poate fi înlocuit cu un cuvânt precum *adică*; e. Exemplu de enunț: *Bunica a pregătit o masă impresionantă pentru prânz, **adică un adevărat ospăț.***

18. a. *Și[1]/**cum** stătea el în pădurice frământându-se,[2]/odată a văzut[1]/**cum** verdeața se clintește[3]/**și** deodată se ivesc, venind cu pas apăsat înspre el, niște namile cunoscute: Gerilă, Flămânzilă, Setilă, Ochilă și Păsări-Lăți-Lungilă![4]/*

b. Primul element de relație este conjuncție subordonatoare, iar cel de-al doilea este adverb relativ de mod.

***Ne amintim!** Unele conjuncții provin (prin schimbarea valorii gramaticale) din adverbe, atunci când își pierd sensul de bază.* (Vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 187)

c. Apozițiile se exprimă prin substantive proprii: *Gerilă, Flămânzilă, Setilă, Ochilă și Păsări-Lăți-Lungilă.*

19. Răspuns subiectiv. Se pot formula enunțuri precum: *O trăsătură importantă ar fi capacitatea de a-ți duce până la capăt angajamentele, adică încrederea pe care o inspiri celorlalți.*

TESTUL 2

1. Construcția apozițională este: *netezimea cearșafului, caldul curcubeu al scoarței din perete, fuga ireală a fulgilor de zăpadă din oglinda de la șifonier...*; partea de vorbire cu care este echivalentă: *altele* = pronume nehotărât.

2. *Trebuie să-i fac și eu lui Sandu un cadou! Dar nu trebuie să-i dăruiesc o carte.* (elipsă verbală) *Trebuie să-i dăruiesc ceva mai deosebit, mai acătării.* (elipsă verbală) *Poate două cărți să-i dăruiesc.* (elipsă verbală) *E doar ajun de An Nou. Câte lucruri frumoase nu pot fi dăruite cu acest prilej! Iată, numai pe o pagină din „Informația", lunecată la picioarele patului, câte nu se oferă: clipsuri, produse cosmetice, pijamale matlasate, căciuli... Generozitatea, ca un zefir, umfla pe nesimțite pânzele imaginației băiatului. Oare căciula pe care a uitat-o cândva unchiul Gicu la noi nu i-ar fi bună? E oaie veritabilă din imitație de lup!* (elipsa verbului copulativ *a fi*) *Plus încă ceva, neapărat încă ceva să-i dăruiesc* (elipsă verbală). *O să-i dăruiesc o garoafă, eventual două...* (elipsă verbală)

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare

3. De exemplu: *O să stau până la unu și – poate, de ce nu? – o să iau masa la el.*; *A început din nou să-și rotească degetele de la picioare, din ce în ce mai repede.*

4. De exemplu: *Nici nu mă gândesc să nu ți le dăruiesc!* (subordonată conjuncțională)/*M-am gândit la asta de când m-am trezit.* (subordonată relativă)

5. De exemplu: *Hai, că plouă!*

6. De exemplu: *Oare căciula pe care a uitat-o cândva unchiul Gicu la noi nu i-ar fi bună?*; termenul regent – substantivul comun *căciula*; elementul de relație – pronumele relativ *care*, însoțit de prepoziția *pe*.

7. *mai deosebit* – atribut adjectival, adjectiv participial, acuzativ; *mai acătării* – atribut adjectival, locuțiune adjectivală, acuzativ; *două* – atribut adjectival, numeral cardinal cu valoare adjectivală, caz acuzativ; *de An Nou* – atribut substantival, substantiv compus, acuzativ; *câte* – atribut adjectival, adjectiv pronominal nehotărât, nominativ; *frumoase* – atribut adjectival, adjectiv propriu-zis, nominativ; *acest* – atribut adjectival, adjectiv pronominal demonstrativ, acuzativ; *o* (*pagină*) – atribut adjectival, numeral cardinal cu valoare adjectivală, Ac.; *din „Informația"* – atribut substantival prepozițional, substantiv propriu, Ac.; *lunecată* – atribut adjectival, adjectiv participial, acuzativ; *patului* – atribut substantival, substantiv comun, genitiv; *cosmetice* – atribut adjectival, adjectiv propriu-zis, Ac.; *matlasate* – atribut adjectival, adjectiv propriu-zis, Ac.; *imaginației* – atribut substantival, substantiv comun, genitiv; *băiatului* – atribut substantival, substantiv comun, genitiv; *Gicu* – atribut substantival, substantiv propriu, nominativ; *pe care a uitat-o cândva unchiul Gicu la noi* – propoziție atributivă; *veritabilă* – atribut adjectival, adjectiv propriu-zis, acuzativ; *din imitație* – atribut substantival prepozițional, substantiv comun, acuzativ; *de lup* – atribut substantival prepozițional, substantiv comun, acuzativ; *o* (*garoafă*) – atribut adjectival, numeral cardinal cu valoare adjectivală, acuzativ.

8. De exemplu: *frumoase – Câte lucruri care sunt frumoase nu pot fi dăruite cu acest prilej!*

9. b; c; b; b.

10. a. Coordonare prin juxtapunere; b. *În casă miroase a cozonac, deci e cald și bine.*

11. *„Bunului meu prieten și coleg Vicu Cutie, din partea mea, Sandu.": Vicu Cutie* – atribut; De exemplu: *I-aș da prietenului și colegului meu celui mai bun, adică lui Vicu Cutie, un cadou neprețuit.*

Scanned with OKEN Scanner

12. a. De exemplu: *Cadoul de la prietenul meu mi-a făcut mare plăcere.* (*de la prietenul* – acuzativ); *Ioana este soră prietenului meu.* (*prietenului* – dativ); b. De exemplu: *Scrisoarea de la bunul meu prieten mi-a provocat o mare bucurie.* c. De exemplu: *Niciunul*[1]*/care a fost prezent la ședință*[2]*/nu a spus adevărul.*[1]*/* 1 = PP; 2 = AT, termen regent: pronumele negativ *niciunul*; d. De exemplu: *Mirosul de cozonac mi-a amintit de copilărie.* e. De exemplu: *Fiecărui concurent i s-au dat de rezolvat patru probleme foarte dificile./Răspunsul fiecărui concurent a fost elaborat.* f. De exemplu: *Răspunsul la întrebarea cum va fi viitorul este dificil de dat.*

13. De exemplu: a. *Tata a decis că nu trebuie să-mi obosesc ochii cu alte lecturi în afara celor pe care le-am primit de la școală.* De exemplu: b. *N-ai ținut minte promisiunea pe care mi-ai făcut-o și uite ce s-a întâmplat.*

14.

Dragă Vicu,

M-am bucurat ***nespus de mult*** *la început când am aflat ce cadou* ***voiai*** *să-mi faci; chiar aveam nevoie de ceas, mereu* ***întârzii*** *la școală. Ceasul de la tine* ***era*** *un cadou* ***binevenit****. După ce ai închis telefonul,* ***entuziasmul mi s-a mai risipit, dându-mi*** *seama că tu te refereai,* ***de fapt,*** *la timpul* ***pe care voiai*** *să îl petreci cu mine. Să* ***știi*** *că sunt bucuros și de un* ***alt fel*** *de cadou, nu doar de* ***cel*** *care constă* ***în*** *bunuri materiale.*

Al tău prieten, ***Sandu***

15. Răspuns subiectiv.

TESTUL 3

1. ***Ne amintim!*** *Un enunț cu un singur predicat se numește PROPOZIȚIE. Un enunț cu cel puțin două predicate se numește FRAZĂ.* (vezi GLR – *Sinteze și exerciții*, p. 199–200)

Enunț	Propoziție	Frază	Motivație
Mi-<u>am pus</u> și eu însemnul pe listă.	x		un singur predicat
Mai <u>las-o moartă</u>, Ben Rogers!	x		un singur predicat
Eu asta <u>vreau</u> <u>să știu</u>		x	două predicate
– Așa mai <u>vii de-acasă</u>, <u>nu-i rău.</u>		x	două predicate
Eu <u>am terminat</u> ce <u>aveam</u> de zis.		x	două predicate
Tom <u>scoase</u> din buzunar o foaie de hârtie pe care <u>scrisese</u> jurământul și <u>se apucă</u> <u>să</u> ni-l <u>citească</u>.		x	trei predicate

Scanned with OKEN Scanner

Mă rog, așa să fie.		x	două predicate
Și așa, cu timpul, prind drag de tine și nu mai vor cu niciun chip să se întoarcă acasă la ele.		x	trei predicate

2. Ne amintim!

Coordonarea este asigurată, atât la nivelul frazei (între propoziții de același fel), cât și la nivelul propoziției (între părți de propoziție de același fel), prin virgulă (coordonare prin juxtapunere) sau prin conjuncții coordonatoare (joncțiune conjuncțională).

Subordonarea este realizată în mod diferit în frază față de propoziție. În frază, elementele de relație subordonatoare sunt: conjuncții subordonatoare, pronume și adjective pronominale relative, adverbe relative. (vezi și *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 210–218)

a. *Coborând de pe deal, ne-am întâlnit cu Joe Harper, Ben Rogers și alți câțiva de la mal* **și** *am luat-o pe fluviu la vale, preț de vreo patru kilometri...*

b. *Am aprins lumânările* **și** *ne-am strecurat de-a bușilea în borta cu pricina, cale de vreo două sute de metri, unde locul s-a lărgit dintr-odată.*

c. *... dacă vreunul din bandă dădea în vileag tainele ei, era musai să i se taie gâtul,* **iar** *cadavrul urma să fie dat pradă flăcărilor* **și** *cenușa să fie împărțită în cele patru vânturi...*

d. *Ne punem măști, oprim diligențe și trăsuri pe șosea, le facem de petrecanie oamenilor* **și** *le luăm ceasurile, banii* **și** *ce mai au de preț.*

Atenție! În structura: *le luăm ceasurile, banii* **și** *ce mai au de preț*, conjuncția **și** asigură relația de coordonare între două complemente directe, unul realizat prin substantivul *banii* iar celălalt prin propoziția *ce mai au de preț*.

e. *Auzi ce tâmpenie ți-a mai trecut prin capul ăla sec!*

f. *– Dacă așa stă treaba, nu mai am nimic de spus,* **dar** *află de la mine că nu e nicio scofală.*

	Elemente coordonatoare	Elemente subordonatoare
a.	*și*	–
b.	*și*	*unde*
c.	*iar* *și*	*dacă* *să* *să* *să*

Scanned with OKEN Scanner

d.	, , și și	ce
e.	–	ce
f.	dar	dacă că

3. a. Enunțul: *Coborând de pe deal, ne-am întâlnit cu Joe Harper, Ben Rogers și alți câțiva de la mal[1]/și am luat-o pe fluviu la vale, preț de vreo patru kilometri[2]/, până am ajuns la surpătura cea mare din povârnișul dealului[3]/, unde am și tras pe uscat.[4]/* este o frază formată din 5 propoziții;

F, pentru că sunt patru predicate.

b. Sunt două propoziții principale și una subordonată în enunțul: *Cu toții tăceau chitic, derutați, neavând habar[1]/**pe unde** să scoată cămașa.[2]/*

F; enunțul este format dintr-o propoziție principală și una subordonată.

c. Enunțul: *Nu, camarade[1]/, o să-i răscumpească[2]/**cum** scrie la carte[3]./*, conține două principale și o subordonată;

A; *Nu* este un adverb profrază care înlocuiește o propoziție negativă: *nu ar fi bine.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, **p. 200**)

d. În enunțul: *la ascultă, Ben Rogers[1]/, ai de gând[2]/**să** faci[3]/**după cum** scrie la carte[4]/, **sau** nu?[5]/*, sunt două propoziții principale, aflate în relație de coordonare.

F; în enunțul dat, sunt 3 propoziții principale aflate în relație de coordonare, și anume: 1, 2 și 5.

4. De exemplu:

Strașnică idee! – se subînțelege verbul copulativ: *Este o idee strașnică!*

Case, vite, ori... – se subînțelege verbul cu funcție de predicat verbal: *O să furăm Case, vite, ori...*

Păi cum altfel? – se subînțelege verbul cu funcție de predicat verbal: *Păi cum să procedăm altfel?*

Un gardian? (*Va exista un gardian?*); *Nici vorbă!* (*Nici nu poate fi vorba!*)

5. a. *Iar acum, grăi Tom, o să punem pe roate o bandă de tâlhari și o să-i zicem „Banda lui Tom Sawyer"*

b. *– Strașnică idee! se entuziasmă Tom și îmbogățiți jurământul scris cu câteva rânduri.*

Scanned with OKEN Scanner

c. — *Dar la o adică în ce fel o scoatem la capăt cu Huck Finn, că doar el n-are familie? își arată deodată Ben Rogers nedumerirea.*

d. *Apoi se apucară să bată apa-n piuă pe chestia asta și n-a lipsit mult să nu mă mai primească în bandă, chipurile din cauză că se cuvine ca toți membrii să aibă o familie sau măcar pe cineva apropiat căruia să i se poate face de petrecanie, altfel n-ar fi corect pentru restul.*

6. De exemplu: *Ne-am vârât într-o adunătură* ***mare*** (atribut adjectival, adjectiv propriu-zis) *de tufe* ***înflorite*** (atribut adjectival, adjectiv participial), *unde Tom ne-a pus pe toți să facem legământ* ***de onoare*** (atribut substantival) *că n-o să dăm în vileag secretul* ***lui*** (atribut pronominal), *după care ne-a arătat o scobitură în coasta dealului* ***de departe*** (atribut adverbial), *în dreptul căreia tufele* ***vibrânde*** (atribut adjectival, adjectiv provenit din verb la gerunziu) *se îndeseau.*

7. a. *dealului* = substantiv comun, neutru, singular, articulat cu articolul hotărât *lui*, genitiv, atribut genitival;

(*din*) *vale* = substantiv comun, feminin, singular, nearticulat, acuzativ, atribut prepozițional, precedat de prepoziția simplă *din*;

b. *trădător* = substantiv comun, masculin, singular, articulat cu articolul hotărât *lui* (preluat de adjectivul *infamului*, antepus), genitiv, atribut genitival;

infamului = adjectiv propriu-zis, variabil cu patru forme, se acordă cu substantivul *trădător* în gen, număr și caz (masculin, singular, genitiv), preia articolul hotărât *lui* de la substantivul determinat, prin antepunere, atribut adjectival;

ceilalți = adjectiv pronominal demonstrativ, se acordă cu substantivul *membri* în gen, număr și caz (masculin, plural, acuzativ), atribut adjectival;

ai bandei = substantiv comun, feminin, singular, articulat cu articolul hotărât *i*, articulat cu articolul posesiv *ai*, genitiv, atribut genitival;

uitării = substantiv comun, feminin, singular, articulat cu articolul hotărât *i*, genitiv, atribut genitival;

veșnice = adjectiv propriu-zis, variabil cu patru forme, se acordă cu substantivul *uitării* în gen, număr și caz (feminin, singular, genitiv), atribut adjectival;

c. (*cu*) *pirați și tâlhari* = substantive comune, masculin, singular, nearticulat, acuzativ, atribute prepoziționale precedate de prepoziția simplă *cu*, în raport de coordonare conjuncțională;

orice = adjectiv pronominal nehotărât, se acordă cu substantivul *bandă* în gen, număr și caz (feminin, singular, nominativ), atribut adjectival;

(*de*) *soiul* = substantiv comun, neutru, singular, articulat cu articolul hotărât *l*, acuzativ, atribut prepozițional, precedat de prepoziția simplă *de*;

Scanned with OKEN Scanner

ăsta = adjectiv pronominal demonstrativ, se acordă cu substantivul *soiul* în gen, număr și caz (masculin, plural, acuzativ), atribut adjectival;

d. *așa* = adjectiv provenit din adverb, se acordă cu pronumele *ceva* în caz (acuzativ), atribut adjectival;

nicio = adjectiv pronominal negativ, se acordă cu substantivul *carte* în gen, număr și caz (feminin, singular, acuzativ), atribut adjectival;

e. *mult* = adjectiv propriu-zis, se acordă cu substantivul *timp*, în gen, număr și caz (masculin, singular, nominativ), atribut adjectival;

noastră = adjectiv pronominal posesiv, se acordă cu substantivul *peștera* în gen, număr și caz (feminin, singular, nominativ), atribut adjectival;

tot = adjectiv pronominal nehotărât, se acordă cu substantivul *soiul* în gen, număr și caz (masculin, singular, acuzativ), atribut adjectival;

(*de*) *indivizi* = substantiv comun, masculin, plural, nearticulat, acuzativ, atribut prepozițional, precedat de prepoziția simplă *de*.

8. De exemplu:

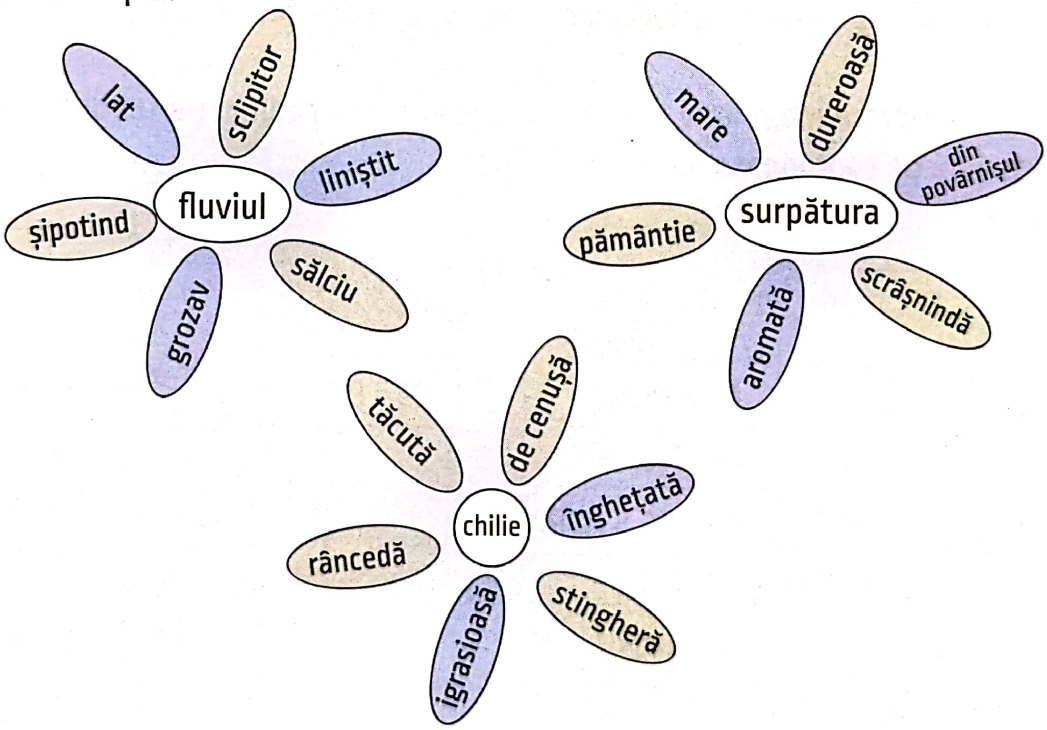

9. • ***Când** am răzbit împreună cu Tom pe muchia dealului[1]/, <u>am aruncat o privire</u> spre târgușorul din vale[2]/, **unde** <u>pâlpâiau</u> câteva luminițe, probabil în camerele[3]/**unde** <u>se găseau</u> oameni în suferință.[4]/*

a. *am răzbit, pâlpâiau, se găseau* = predicate verbale, verbe predicative; *am aruncat o privire* = predicat verbal, locuțiune verbală predicativă;

b. *când, unde* = adverbe relative;

Scanned with OKEN Scanner

c.

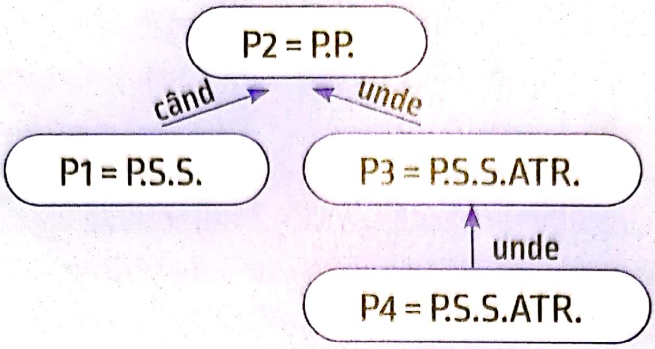

d. ***unde*** *pâlpâiau câteva luminițe, probabil în camerele* – element regent: substantivul *târgușorul*

unde *se găseau oameni în suferință* – element regent: substantivul *camerele.*

- *Toți cei*[1]***/care*** *au de gând*[2]***/să facă parte*** *din bandă*[3]***/e musai***[4]***/să jure***[1]***/și să-și întărească*** *legământul iscălindu-l cu propriul lor sânge.*[5]***/***

a. *să jure, să-și întărească* = predicate verbale, verbe predicative; *au de gând, să facă parte* = predicate verbale, locuțiuni verbale predicative; *e musai* = predicat nominal;

b. *care* = pronume relativ, nominativ, subiect, *să* = conjuncție subordonatoare, *și* = conjuncție coordonatoare;

c.

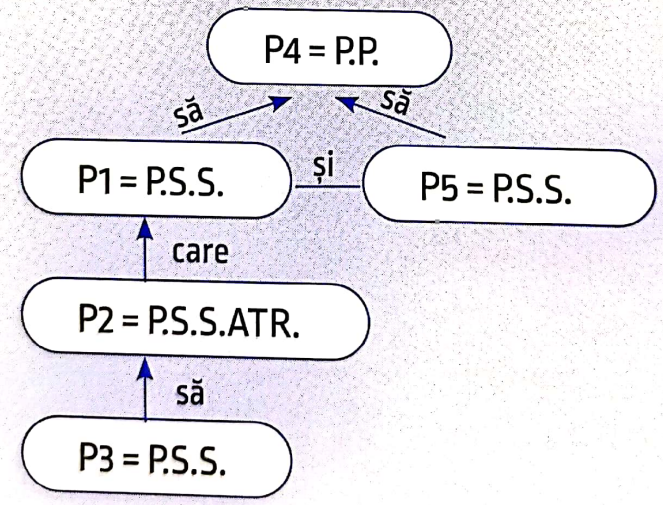

d. ***care*** *au de gând* – element regent: pronumele demonstrativ *cei.*

- *O parte dintre ei găsiră de cuviință*[1]***/că*** *ar fi mai bine*[2]***/ca*** *familiile băieților*[3]***/care*** *ar da în vileag tainele bandei*[4]***/să fie*** *și ele ucise.*[3]***/***

a. *găsiră de cuviință, ar da în vileag* = predicate verbale, locuțiuni verbale predicative; *să fie...ucise* = predicat verbal, verb predicativ (construcție pasivă); *ar fi mai bine* = predicat nominal;

b. *că, ca...să* = conjuncții subordonatoare; *care* = pronume relativ, nominativ, subiect;

Scanned with OKEN Scanner

c.

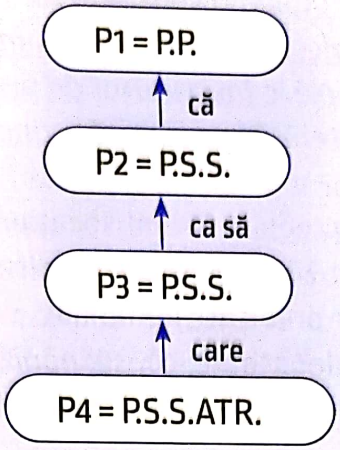

d. ***care*** *ar da în vileag tainele bandei* – element regent: substantivul *băieții.*

- *Băgând de seamă[1]/**că** nimeni nu se dă în lături de la una ca asta[2]/, Tom scoase din buzunar o foaie de hârtie[1]/**pe care** scrisese jurământul[3]/**și** se apucă[4]/**să** ni-l citească.[5]/*

a. *nu se dă în lături* = predicat verbal, locuțiune verbală predicative; *scoase, scrisese, se apucă, să citească* = predicate verbale, verbe predicative;

b. *că, să* = conjuncții subordonatoare, *și* = conjuncție coordonatoare, *pe care* = pronume relativ, acuzativ, circumstanțial de loc;

c.

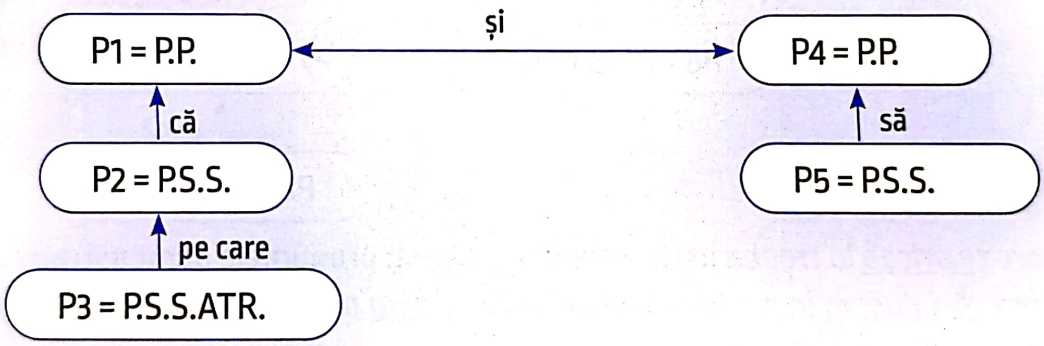

d. ***pe care*** *scrisese jurământul* – element regent: substantivul *foaie.*

- *N-o să treacă mult timp[1]/**și** peștera noastră o să fie doldora de femei și de tot soiul de indivizi[2]/**care** așteaptă[3]/să fie răscumpiți[4]/, **iar** noi, banditii, nici n-o să mai avem loc.[5]/*

a. *n-o să avem loc* = predicat verbal, locuțiune verbală predicativă; *n-o să treacă, așteaptă* = predicate verbale, verbe predicative, *să fie răscumpiți* = predicat verbal, verb predicativ (construcție pasivă); *o să fie doldora* = predicat nominal;

b. *și, iar* = conjuncții coordonatoare; *care* = pronume relativ, nominativ, subiect;

c.

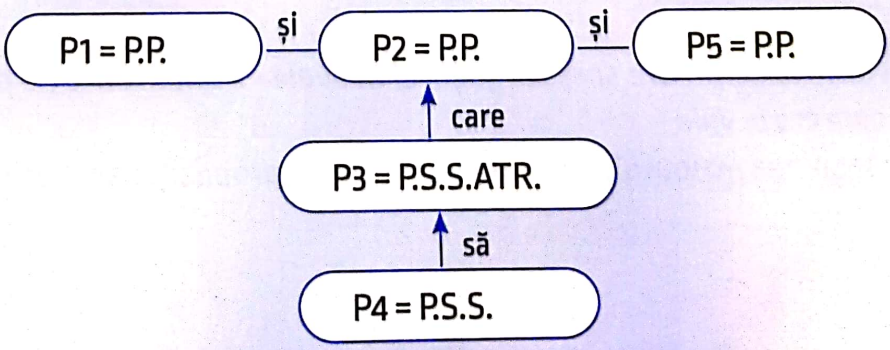

Scanned with OKEN Scanner

d. ***care*** *aşteaptă* – element regent: substantivul *indivizii*.

- *Nu toţi aceia*[1]***/care*** *se pricep la treaba asta*[2]*/sunt de acord*[1]***/, dar*** *cei mai mulţi spun*[3]***/că*** *cel mai bine e*[4]***/să*** *le faci tuturor de petrecanie, mai puţin altora*[5]***/pe care*** *să-i ducem la peşteră*[6]***/şi pe care*** *să-i ţinem prizonieri*[7]***/până-i*** *răscumpeşte careva.*[8]*/*

a. *să faci de petrecanie* = predicat verbal, locuţiune verbală predicativă; *se pricep, spun, să ducem, să ţinem, răscumpeşte* = predicate verbale, verbe predicative; *sunt de acord, cel mai bine e* = predicate nominale;

b. *dar, şi* = conjuncţii coordonatoare; *că, să, până* = conjuncţii subordonatoare; *care* = pronume relativ, subiect; *pe care* = pronume relativ, complement direct;

c.

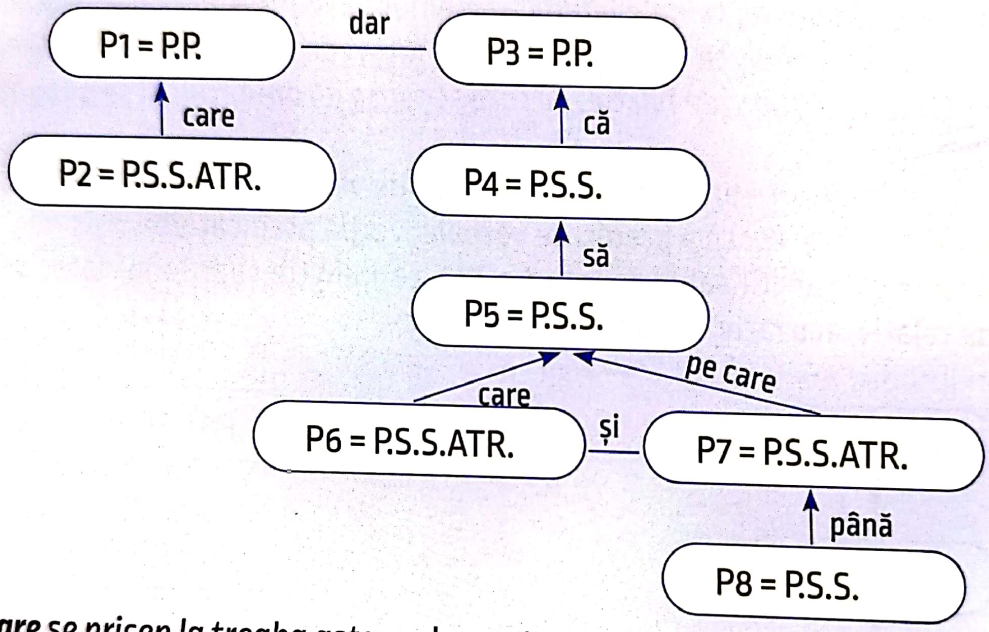

d. ***care*** *se pricep la treaba asta* – element regent: pronumele demonstrativ *aceia*; ***pe care*** *să-i ducem la peşteră* ***şi pe care*** *să-i ţinem prizonieri* – element regent: pronumele nehotărât *altora*.

10. a. *oricare alt membru al ei*[1]***/, căruia şeful îi ordona***[2]*/să-i vină de hac netrebnicului, cu familia lui cu tot*[3]*/, era dator*[1]*/să nu cârtească*[4]*/*

căruia şeful îi ordona – propoziţia atributivă poate fi contrasă în atributul: *obligat*;

b. *Ce-ţi trece ţie prin cap*[1]*/, că oamenii ăia*[2]***/care au scris cărţile***[3]*/nu se pricep ei mai bine*[2]*/ce se cuvine*[4]*/să faci*[5]*/şi ce nu?*[6]*/*

care au scris cărţile – propoziţia atributivă poate fi contrasă în atributul: *scriitori*.

11. a. *am aruncat o privire spre târguşorul* ***din vale*** --> *am aruncat o privire spre târguşorul* ***care era în vale***

Prin expansiunea atributului *din vale*, se obţine o propoziţie atributivă.

Scanned with OKEN Scanner

b. *în camerele unde se găseau oameni* ***în suferință*** *→ în camerele unde se găseau oameni* ***care sufereau***

Prin expansiunea atributului *în suferință*, se obține o propoziție atributivă.

12. De exemplu: *Mai mulți copii, prietenii lui Tom Sawyer, ajung împreună într-o scobitură a dealului* ***unde înființează o ceată de bandiți.*** *Tom Sawyer, căpetenia lor, le cere să depună un jurământ de credință față de bandă* ***pentru scrierea căruia s-a inspirat din cărți.*** *El nu este de acord cu hoții mărunte: case, vite, oi etc., ci le cere să atace diligențe și trăsuri și să sechestreze oamenii* ***pentru care să ceară răscumpărare,*** *deoarece așa scria în cărțile citite de el, dar se opune Ben Rogers* ***care consideră*** *că, dacă nu-i omoară de la început, se va aglomera peștera.*

13. Apozițiile sunt: *prietenii lui Tom Sawyer* și *căpetenia lor* – sunt izolate prin virgule de restul enunțului.

14. De exemplu: *Tom Sawyer este un copil care și-a adunat prietenii într-o bandă de hoți.*

Ben Rogers este unul dintre personajele căruia nu îi plăceau unele idei ale lui Tom.

Problema pe care o avea Huck era că nu avea familie.

Surpătura dealului unde i-a dus Tom era un loc umed și întunecos.

15. Răspuns subiectiv.

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA IV

TESTUL 1

1.

☑ *Gărzile au deschis larg ușile.*
☑ *Cel mai bine e să o țin cu mine.*
☐ *Am înotat spre Kiki, cu spatele biciuit de razele fierbinți ale soarelui.*
☐ *... curtenii fremătau de nerăbdare*
☑ *Trebuia să o aduc înapoi!*
☐ *Pasărea mea de hârtie a aterizat în mijlocul Lacului Sacru.*
☐ *... mi-era milă chiar și de o pasăre de hârtie*
☑ *N-avem timp de joacă!*

2. b; a; a.

3.

Secvență	Funcție sintactică	Parte de vorbire
... unul dintre miniștrii tatălui meu mi-a anunțat sosirea.	complement direct	substantiv comun
... ochii ei deschiși la culoare i-au găsit pe ai mei	complement direct	pronume posesiv
... mi-am eliberat umerii și brațele de greutatea ei.	complement prepozițional	substantiv comun
Mi-am scos în grabă sandalele, fără să mă obosesc să mă dezbrac de veșminte.	complement prepozițional	substantiv comun
... se lovise cu atâta îndârjire de pereții închisorii ei.	complement prepozițional	substantiv comun
Am aruncat o pietricică în apă ca să-i atrag atenția.	complement indirect	pronume personal
... o slujnică ar putea s-o găsească.	complement direct	pronume personal
... abia îmi puteam trage sufletul.	complement direct	verb predicativ la infinitiv

4. a. *cum îmi cresc aripi*: completivă directă, termen regent verb predicativ (*am simțit*); b. *să mă căsătoresc cu un oarecare lord de rangul al treilea*: completivă prepozițională, termen regent adjectiv (*nevoită*); c. *să o las pe Kiki în odaia mea*: completivă directă, termen regent verb predicativ (*intenționasem*); d. *să nu o scap din priviri pe Kiki*: completivă prepozițională, termen regent adjectiv (*atentă*).

Scanned with OKEN Scanner

5. a. *Știa că mă simțeam singură.* – completivă directă
b. *Înțelesese că mă simțeam singură.* – completivă directă
c. *Că mă simțeam singură, auzise de mult, de la prietena mea.* – completivă directă
d. *Iată că mă simțeam singură.* – completivă directă
e. *Gândul că mă simțeam singură nu îi dădea pace.* – atributivă
f. *Nu vorbeam mult, că mă simțeam singură.* – circumstanțială de cauză
g. *Necăjită că mă simțeam singură, încercam să găsesc energia bună în sport.* – circumstanțială de cauză
h. *Avea bănuiala că mă simțeam singură.* – atributivă

6.

Am înotat spre Kiki, cu spatele biciuit <u>de razele</u> fierbinți ale soarelui.	complement prepozițional (de agent)
Pasărea mea de hârtie a aterizat în mijlocul Lacului Sacru, plutind <u>pe apele</u> sale liniștite.	circumstanțial de loc
... am un talent <u>pentru magie</u>	atribut
... <u>mă</u> făcea să râd.	complement direct
... <u>unul</u> dintre miniștrii tatălui meu mi-a anunțat sosirea	subiect
... bătuse <u>cu putere</u> din aripi	circumstanțial de mod

7. *alor mei* – pronume posesiv, dublat prin cliticul pronominal *le* – pronume personal; *autoarei* – substantiv comun; *cui* – pronume interogativ, dublat prin cliticul pronominal *îi* – pronume personal; *tuturor* – pronume nehotărât; *ne* – pronume personal; *mie* – pronume personal.

8. *Faldurile rochiei se înfășurau strâns.*
a. *Faldurile rochiei se înfășurau strâns* ***de ele.***; b. *Faldurile rochiei se înfășurau strâns* ***de acestea.***; c. *Faldurile rochiei se înfășurau strâns* ***de picioare.***; d. *Faldurile rochiei se înfășurau strâns* ***de ale sale.***
Ce să fac?
a. *Ce să* ***le*** *fac?*; b. *Ce să-i fac* ***acestuia?***; c. *Ce să-i fac* ***pisicii?***; d. *Ce să le fac* ***alor mei?***

9. a. *În tabăra de creație, <u>le</u>-am întâlnit <u>pe fetele</u> care realizează culegerea de povești.* (complement direct); b. *<u>Le</u>-am spus <u>tuturor</u> ce am discutat cu dragonul.* (complement indirect); c. *Iată-<u>l</u> <u>pe cel</u> care a câștigat.* (complement direct); d. *Spune-<u>i</u> <u>celui de-al doilea</u> că problema este rezolvată.* (complement indirect)

10. De exemplu: *Fac mereu <u>ce trebuie</u>.* (completivă directă)
Face mereu servicii <u>cui merită</u>. (completivă indirectă)

Scanned with OKEN Scanner

11. *Am simțit **când am greșit**.* (completivă directă)

12. Răspuns subiectiv.

13. *Țara **pe care** o cauți **nu poate fi** văzută decât de **copii**. **Vino** alături de prietenii tăi și de colegii **voștri**. Fiți încredințați că voi **puteți** transforma lumea pentru a o face mai bună. Spune întotdeauna adevărul și nu **face** niciodată o faptă **a cărei** urmare **știi** că nu **îți** va face cinste.*

TESTUL 2

1. a.

Enunț	Atribut	Complement
*... urma o pălărie **din fetru**, care lua ce formă doreai să-i dai.*	x	
*... prin care se zărea o cămașă **din mătase** în dungi.*	x	
*... pentru că sărăcia **proprietarilor** nu le permitea, pesemne, luxul acestor întărituri.*	x	
*... de dincolo de ferestre, se zărea scânteierea **unui ochi** curios.*	x	
*... pe care o recomand **călătorilor** drept una dintre cele mai comode.*		x
*Maria, continuă el, întorcându-se către o slujnică **din spatele lui**.*	x	
*... este o mare indiscreţie din partea unui străin [...] să ceară ospitalitate **de la stăpâna** dumitale.*		x

b.

Enunț	Subiect	Complement
*În sfârșit, urma **o pălărie** din fetru.*	x	
*... de dincolo de ferestre, se zărea **scânteierea** unui ochi curios.*	x	
*... ușa s-a deschis și a apărut **servitorul**.*	x	
*Am început să urc agale **scara** cu pricina.*		x
*Nici n-a bătut bine ghidul meu, că **poarta** s-a și deschis.*	x	
*... un străin onorează **casa** dinaintea căreia se oprește.*		x
*Toate **casele** aveau fortificaţii precum acelea ale locuinţei doamnei Savilia.*	x	

Scanned with OKEN Scanner

2.

☑ ... *avea nevoie de o anumită indulgență.*
☐ ... *a apărut servitorul care mă întâmpinase în pragul casei.*
☑ *Aveți bunătatea de a o urma pe această copilă, domnule.*
☑ ... *va avea onoarea de a vă întreba dacă doriți să vă alăturați nouă;*
☐ *Am înțeles de ce plecase la Paris cu gândul de a deveni avocat.*
☐ *Trebuie să fi fost un tânăr blând, studios, partizan al reformelor franceze.*
☑ ... *nu trebuia să împing mai departe cercetările pentru a-mi face o părere despre domnul Louis de Franchi.*
☐ ... *era imposibil de distins dacă ochiul aparținea unui bărbat sau unei femei.*

3. i. *de îmbrăcat* – verb predicativ la supin; *costumație* – substantiv comun; *pe care* – pronume relativ, dublat prin cliticul pronominal *o* – pronume personal; b. *pe nimeni* – pronume negativ; c. *tot* – pronume nehotărât; d. *cheile* – substantiv comun; *unul* – pronume nehotărât; ii. *unui bărbat sau unei femei* – substantive comune; b. *le* – pronume personal; c. *vă* – pronume personal.

4. *Ne amintim!* *Complementele se subordonează unui verb, unei locuțiuni verbale sau unei interjecții. Complementul indirect și cel prepozițional se pot subordona și unui adverb sau unui adjectiv.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 264, 272, 278]

i. a. *terminam* – verb predicativ, regent pentru complementul direct *de îmbrăcat*; *de îmbrăcat* – verb predicativ la supin, regent pentru complementul direct *costumație*; b. *a întreba* – verb predicativ la infinitiv, regent pentru complementul direct *vă*; c. *a aboli* – verb predicativ la infinitiv, regent pentru complementul direct *vendeta*; ii. a. *cer* – verb predicativ, regent pentru complementul indirect *vă*; b. *a permite* – verb predicativ la infinitiv, regent pentru complementul indirect *trupului*; iii. a. *exista* – verb predicativ, regent pentru complementul prepozițional *pentru el*; b. *să-mi fac o idee* – locuțiune verbală, regentă pentru complementul prepozițional *despre cel*; c. *lipsită* – adjectiv participial, regent pentru complementul prepozițional *de un aer*; d. *dincolo* – adverb de loc, regent pentru complementul prepozițional *de ferestre*; e. *față în față* – locuțiune adverbială, regentă pentru complementul prepozițional *cu femeie.*

5. a. *pentru el* – pronume personal; b. *despre cel* – pronume demonstrativ; c. *de un aer* – substantiv comun; *de o indulgență* – substantiv comun; d. *de ferestre* – substantiv comun; e. *cu o femeie* – substantiv comun; *în negru* – substantiv comun.

Scanned with OKEN Scanner

6. Ne amintim! *Complementele directe și cele indirecte pot fi dublate prin clitice pronominale în două feluri: prin anticipare și prin reluare.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 100)

pe care – complement direct reluat prin cliticul pronominal *-o*; *ghidului* – complement indirect anticipat de cliticul pronominal *-i*; *pe doamna* – complement direct anticipat de cliticul pronominal *-o*; *pe domnul* – complement direct anticipat de cliticul pronominal *-l*; *pe copilă* – complement direct anticipat de cliticul pronominal *-o*.

7.

☐ *... doriți să vă alăturați nouă*;

☑ *... va avea onoarea de a vă întreba*;

☐ *Ea se compunea dintr-o vestă din velur negru*;

☑ *Tocmai terminam de îmbrăcat această costumație, pe care o recomand călătorilor.*

8. *că un călător francez cere găzduire* – completivă directă/completivă prepozițională, cu regentul *anunță* (verb predicativ);

Atenție! Verbul *a anunța* are un statut special prin faptul că se poate combina atât cu un complement direct, cât și cu un complement prepozițional. De exemplu: *L-am anunțat ora plecării.* (*ora* este complement direct)/*L-am anunțat despre ora plecării.* (*ora* este complement prepozițional) Deosebirea este mai dificil de făcut atunci când complementul este realizat printr-o propoziție conjuncțională. Subordonata conjuncțională dată admite două interpretări, în funcție de partea de propoziție în care se contrage. Astfel, aceasta poate fi contrasă fie într-un complement direct (*L-a anunțat cererea de găzduire a unui călător francez.*), fie într-un complement prepozițional (*L-a anunțat despre cererea de găzduire a unui călător francez.*). Așadar, propoziția *că un călător francez cere găzduire* poate fi analizată fie ca o completivă directă, fie ca o completivă prepozițională, în funcție de partea de propoziție în care se realizează contragerea.

că primele trebuințe ale unui călător obosit sunt apa și focul – completivă directă, cu regentul *știu* (verb predicativ); *să respire în orele calde ale zilei* – completivă directă, cu regentul *a permite* (verb predicativ la infinitiv); *ce gânduri îmi treceau prin minte* – completivă directă, cu regentul *iată* (interjecție predicativă).

9. Ne amintim! *Propoziția completivă directă se introduce în frază prin conjuncții/locuțiuni conjuncționale subordonatoare, prin pronume/adjective pronominale/adverbe relative sau nehotărâte.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 265–266)

de ce plecase la Paris cu gândul de a deveni avocat – completivă directă, cu elementul de relație *de ce* (locuțiune conjuncțională); *ce gânduri îmi treceau prin*

Scanned with OKEN Scanner

minte – completivă directă, cu elementul de relație *ce* (adjectiv pronominal relativ); *că erau arcași* – completivă directă, cu elementul de relație *că* (conjuncție subordonatoare); *că vendetele corsicane erau anterioare inventării armelor de foc* – completivă directă, cu elementul de relație *că* (conjuncție subordonatoare); *dacă doriți* – completivă directă, cu elementul de relație *dacă* (conjuncție subordonatoare); *să vă alăturați nouă* – completivă directă, cu elementul de relație *să* (conjuncție subordonatoare); *cum se numeau aceste deschizături* – completivă directă, cu elementul de relație *cum* (adverb relativ).

10. *în ceea ce îi spune ghidul* – completivă prepozițională, cu elementul de relație *ceea ce* (pronume relativ); *de orice dorește* – completivă prepozițională, cu elementul de relație *orice* (pronume nehotărât); *să-i pregătească noului sosit camera* – completivă prepozițională, cu elementul de relație *să* (conjuncție subordonatoare); *că Louis plecase la Paris pentru a deveni avocat* – completivă prepozițională, cu elementul de relație *că* (conjuncție subordonatoare); *la orice lucru se află în încăpere* – completivă prepozițională, cu elementul de relație *orice* (adjectiv pronominal nehotărât).

11. a. – 1.; b. – 2.; c. – 1.; d. – 3.; e. – 4.

12. a. *va face plăcere* (locuțiune verbală); b. *supune* (verb predicativ); c. *vai* (interjecție predicativă); d. *potrivit* (adverb); e. *necesare* (adjectiv).

13. a. *Călătorul îl întreabă pe valetul*[1]***care*** *deschide poarta*[2]***dacă*** *stăpâna casei acceptă găzduirea unui străin*[3]*./Valetul îi asigură*[4]***că*** *un străin onorează casa*[5]***unde*** *se oprește*[6]***și*** *îi ordonă Mariei*[7]***să*** *îi dea de știre doamnei Savilia*[8]***că*** *un călător francez cere găzduire.*[9]*/*

P1 – PP; P2 – AT; P3 – CD; P4 – PP; P5 – C. prep.; P6 – AT; P7 – PP; P8 – CD; P9– CD/C. prep. (pentru explicații, vezi secvența **Atenție!** de la exercițiul 8);

b. *Urcând scările, călătorul întâlnește pe hol*[1]***pe cine*** *era însăși stăpâna casei.*[2]*/ Femeia îl îndeamnă pe bărbat*[3]***să*** *se simtă ca acasă*[4]***și să*** *conteze pe cea*[5]***care*** *este slujnică*[6]*/, cerându-i oricând*[5]***orice*** *îi este necesar.*[7]*/*

P1 – PP; P2 – CD; P3 – PP; P4 – C. prep.; P5 – C. prep.; P6 – AT; P7 – CD.

14. ***Ne amintim!*** *Funcția sintactică a pronumelui relativ se stabilește în propoziția subordonată pe care o introduce.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 123)

a. *pe care* – complement direct; b. *care* – subiect; c. *de care* – complement prepozițional; d. *prin care* – circumstanțial de loc.

Scanned with OKEN Scanner

15. a. *pe care nu l-am putut vedea din vârful muntelui* – propoziție subordonată atributivă; *care nu cunoaște pe nimeni la Sullacaro* – propoziție subordonată atributivă; c. *de care eram înconjurat* – propoziție subordonată atributivă; d. *prin care se zărea o cămașă din mătase în dungi* – propoziție subordonată atributivă.

16. De exemplu: *Nu știu* ***care dintre ei este magician.*** (completivă directă); *Profesorul i-a pus un punct în plus* ***căruia a răspuns corect la întrebare.*** (completivă indirectă); *Se gândea* ***pe care să o aleagă.*** (completivă prepozițională)

17. De exemplu: a. *Nu a băgat de seamă* ***că a greșit.***; b. *Recomandă-i orașul tău* ***oricui vizitează România!***; c. *Am învățat de la bunicul* ***cum se repară bicicleta.***; d. *S-a aliat* ***cu cine a avut încredere în el.***; e. *Stă de vorbă* ***cu cine îi înțelege problemele.***

18. d; a; c; b; c; d.

Atenție! Verbul *a anunța* poate fi regent și pentru o propoziție subordonată completivă directă, și pentru o completivă prepozițională.

19. (1) a. nume predicativ; b. De exemplu: *Sania mea este în garaj, dar pe a voastră nu am găsit-o încă.*; (2) complement direct, cu regentul *amenajând* (verb predicativ la gerunziu); *strecura* – complement direct, cu regentul *a putea* (verb predicativ la infinitiv); *țevile* – complement direct, cu regentul *strecura* (verb la infinitiv); (3) a./b. *fortificațiile* – complement direct exprimat prin substantiv comun, cu regentul *bagă de seamă* (locuțiune verbală); *pe cei doi* – complement direct exprimat prin numeral cardinal, cu regentul *a întâmpinat* (verb predicativ); *i-* – complement direct exprimat prin pronume personal, cu regentul *a întâmpinat* (verb predicativ); *camera* – complement direct exprimat prin substantiv comun, cu regentul *poftim* (interjecție predicativă); *spune* – complement direct exprimat prin verb predicativ la infinitiv, cu regentul *ar fi putut* (verb predicativ); *a scoate la iveală* – complement direct exprimat prin locuțiune verbală la infinitiv, cu regentul *dorește* (verb predicativ); *informații* – complement direct exprimat prin substantiv comun, cu regentul *a scoate la iveală* (locuțiune verbală la infinitiv); (4) a./b. *călătorilor* – complement indirect, cu regentul *propice* (adjectiv); *mărturisirii* – complement indirect, cu regentul *conform* (adverb); *valetului* – complement indirect, cu regentul *bravo* (interjecție predicativă); (5) a./b. *la cei doi* – numeral cardinal; *a face* – verb predicativ la infinitiv; *de scotocit* – verb predicativ la supin.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

1. Complementele directe sunt: *-l* – pronume personal, formă neaccentuată; *un țipăt* – substantiv comun; *îl* – pronume personal, formă neaccentuată; *nimic* – pronume negativ; *recunoaște* – formă verbală nepersonală (infinitiv); *semnele* – substantiv comun.

2. a./b. *Ea însăși îl* ***învăța*** – regentul este verb predicativ; *Își petrecea în fiecare zi câteva ceasuri fie în cabină, fie pe punte,* ***făcând*** *și* ***desfăcând*** *cuvinte.*– regentul este o formă verbală nepersonală (gerunziu); *Tom,* ***acoperindu****-și ochii, ca să nu trișeze* – regentul este o formă verbală nepersonală (gerunziu); ***obținând*** *rezultatele cele mai neașteptate* – regentul este o formă verbală nepersonală (gerunziu); *Acest cub* ***avea*** *pe el o majusculă* – *litera* S – regentul este un verb predicativ.

3. a. – 5.; b. – 2.; c. – 4.; d. – 3.; e. – 1.

4. a./b. Subordonata completivă prepozițională este: *ce auz ascuțit avea Munito*; elementul regent este o locuțiune verbală: *își dăduse seama;*

c. *Dar stăpânul lui, un american ager la minte, își dăduse seama* ***de auzul*** *ascuțit al lui Munito*. Enunțul obținut este propoziție, pentru că are un singur predicat: *își dăduse seama.*

5. *doamna Weldon nu-****l*** *lăsa* ***pe*** *micuțul* ***Jack*** *fără nicio ocupație.*
Băiețelului ***îi*** *plăcea mult această metodă.*

6. a. *Privirea i se ațintí într-un punct fix,*[1]*/laba dreaptă i se ridică,*[2]*/coada începu*[3]*/să i se mișteˈ repede.*[4]*/* P1 – PP; P2 – PP; P3 – PP; P4 – CD; termenul regent este verbul predicativ *începu*; b. Cuvintele subliniate sunt **subiecte**. c. (Câinele) *Și-a ațintit* ***privirea*** *într-un punct fix, a ridicat* ***laba*** *dreaptă, și-a mișcat repede* ***coada***. d. *i* – pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, nr. sg, cazul D; e. Exemple de enunțuri: *I-am întâlnit în parc.* (complement direct); *Rochia-i era foarte frumoasă.* (atribut).

7. *înșfăcă un alt* ***cub*** (complement direct); *Acest al doilea* ***cub*** *era un V mare.* (subiect); *Dingo cunoaște* ***literele*** (complement direct); *nu putea să deosebească* ***literele*** (complement direct); *Mama mi-a spus de multe ori* ***povestea*** *unui câine* (complement direct); *întrebă Dick Sand, pe care* ***povestea*** *îl captivase* (subiect).

Scanned with OKEN Scanner

8. ***pe care*** *le folosea* (complement direct); ***care*** *îi arăta* (subiect); ***pe care*** *povestea îl captivase* (complement direct); ***pe care*** *americanul o făcea să pârâie* (complement direct); ***care*** *se numea Munito* (subiect).

9. *Dingo,[1]/**care** începuse de câteva clipe[2]/să se învârtă pe lângă el,[3]/deodată se opri.[1]/*

*Dacă aș crede[1]/**ceea ce** mi s-a istorisit,[2]/nu putea[3]/să deosebească deloc una de alta literele[4]/**pe care** le folosea.[5]/*

*Ea însăși îl învăța[1]/să scrie[2]/**și să** citească.[3]/*

Propoziția subordonată	Tipul subordonatei	Elementul regent (valoare morfologică)	Elementul de relație (valoare morfologică)
… ***care*** *începuse de câteva clipe*	atributivă	substantiv propriu: *Dingo*	pronume relativ: *care*
… *să se învârtă pe lângă el*	completivă directă	verb predicativ: *începuse*	conjuncție subordonatoare: *să*
… ***ceea ce*** *mi s-a istorisit*	completivă directă	verb predicativ: *aș crede*	pronume relativ compus: *ceea ce*
… *să deosebească deloc una de alta literele*	completivă directă	verb predicativ: *nu putea*	conjuncție subordonatoare: *să*
… ***pe care*** *le folosea*	atributivă	substantiv comun: *literele*	pronume relativ: *pe care*
… *să scrie*	completivă directă	verb predicativ: *învăța*	conjuncție subordonatoare: *să*
… *și să citească*	completivă directă	verb predicativ: *învăța*	conjuncție subordonatoare: *să*

10. *care se amuza să **le** aranjeze în așa fel încât să alcătuiască cuvinte* – complement direct; exemplu de enunț: ***Le** dau și lor cărțile mele.* (complement indirect, D);

*Strigă băiețelul, căruia **îi** fusese teamă la început ca S-ul său să nu fie înghițit de câine.* – complement indirect; exemplu de enunț: ***Îi** cunosc pe acești băieți.* (complement direct, Ac.)

11. a. complement direct, exprimat prin substantiv propriu: *Dingo știe să citească **Biblia**.*; complement indirect exprimat prin pronume personal: *Dingo știe să **le** citească.*

b. completivă directă, coordonată cu cea existentă: *Dingo știe să citească **și să scrie**.*; completivă directă, dependentă de cea existentă: *Dingo știe să citească **ce vrea**.*; completivă indirectă dependentă de propoziția subordonată existentă: *Dingo știe să citească **oricui i se cere**.*

Scanned with OKEN Scanner

12.

Elementul regent (valoare morfologică)	Propoziția subordonată – felul ei	Elementul de relație (valoare morfologică)
verb predicativ: *începea*	*să meargă printre ele* (completivă directă)	conjuncție subordonatoare: *să*
pronume negativ: *nimic*	*din ceea ce făcea băiețelul* (atributivă)	pronume relativ compus, precedat de prepoziție: *din ceea ce*
substantiv comun: *băiețelul*	*căruia îi fusese teamă la început* (atributivă)	pronume relativ: *căruia*
locuțiune verbală: *fusese teamă*	*ca S-ul său să nu fie înghițit de câine.* (completivă prepozițională)	conjuncție subordonatoare compusă: *ca ... să*
verb predicativ: *nu a aflat*	*al cui a fost acest câine* (completivă directă)	pronume relativ: *al cui*
verb predicativ: *nu a aflat*	*de unde venea* (completivă directă)	adverb relativ: *de unde*

13. a. *Băiatul* ***se gândea***[1]*/la ce făcuse câinele.*[2]*/* – verb predicativ;

b. *Micul Jack* ***și-a dat seama***[1]*/că Dingo era isteț.*[2]*/* – locuțiune verbală;

c. *Câinele,* ***apt***[1]*/să culeagă câteva litere de pe podea*[2]*/era îndrăgit de toți.*[1]*/* – adjectiv propriu-zis;

d. *Băiatul* ***are încredere***[1]*/în ceea ce i s-a spus.*[2]*/* – locuțiune verbală;

e. *Copilul* ***se supără***[1]*/pe cine nu îi crede povestea.*[2]*/* – verb predicativ.

14. ***Băiatul se gândea***[1]***/la ce făcuse câinele.***[2]***/*** – pronume relativ, acuzativ, complement direct;

Micul Jack și-a dat seama[1]*/că Dingo era isteț.*[2]*/* – conjuncție subordonatoare;

Câinele apt[1]*/să culeagă câteva litere de pe podea*[2]*/era îndrăgit de toți.*[1]*/* – conjuncție subordonatoare;

Băiatul are încredere[1]***/în ceea ce i s-a spus.***[2]***/*** – pronume relativ compus, acuzativ, subiect;

Copilul se supără[1]***/pe cine nu îi crede povestea.***[2]***/*** – pronume relativ, acuzativ, subiect.

Ne amintim! *În cazurile de împletire a regentei cu subordonata (enunțurile marcate prin* ***bold****), elementul de relație se află în cazul cerut de prepoziția impusă de verbul/locuțiunea verbală regent(ă), dar are funcția sintactică a poziției pe care o ocupă în subordonată.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 280)

15. *Mama oferă explicații* ***cui*** *ascultă.* – pronume relativ;

Băiatul le-a adus aminte ***de ce*** *se întâmplase în altă poveste.* – pronume relativ;

Scanned with OKEN Scanner

Doamna a dat lămuriri ***oricărui*** *om a ascultat.* – adjectiv pronominal nehotărât;
Întâmplarea dragă ***oricui*** *o auzea i-a impresionat și pe ei.* – pronume nehotărât;
Bravo ***cui*** *ascultă!* – pronume relativ.

16. *Mama* ***oferă*** *explicații*[1]*/cui ascultă.*[2]*/* – verb predicativ;
*Băiatul le-****a adus aminte***[1]*/de ce se întâmplase în altă poveste.*[2]*/* – locuțiune verbală;
Doamna ***a dat*** *lămuriri*[1]*/oricărui om a ascultat.*[2]*/* – verb predicativ;
Întâmplarea ***dragă***[1]*/oricui o auzea*[2]*/i-a impresionat și pe ei.*[1]*/* – adjectiv propriu-zis;
Bravo[1]*/cui ascultă!*[2]*/* – interjecție.

17. Exemple de fraze: ***Știe*** [1]*/să lucreze în fața publicului.*[2]*/* – P1 – PP; P2 – CD;
Se teme[1]*/să lucreze în fața publicului.*[2]*/* – P1 – PP; P2 – C. prep.

18. Exemple de fraze: a. *Aflasem*[1]***/cum că*** *tu știai totul.*[2]*/*
b. *Aveam* ***de aflat***[1]*/cine furase manuscrisul.*[2]*/*
c. ***Dându****-i sfatul*[1]*/cui avea nevoie de el*[2]*/, am rezolvat problema.*[1]*/*
d. *I-am răspuns*[1]***/cui*** *m-a întrebat.*[2]*/*
e. *A procedat* ***asemenea***[1]*/cu cine l-a învățat.*[2]*/*
f. *Se teme*[1]***/de cine*** *îl refuză.*[2]*/*

19. *Nu poate* ***să*** *știe dacă povestea e adevărată.*
Vrea **(se elimină virgula)** *să asculte povestea câinelui Munito.*
Băiatul învăța literele cu niște cuburi ***pe*** *care i le luase mama lui.*
Mama ***le****-a arătat lui Jack și lui Dick Sand care este adevărul.*
Consider **(se elimină virgula)** *că băiatul era entuziasmat de gestul lui Dingo.*
Mama vrea ***să*** *nu îl lase pe Jack fără ocupație.*

20. Răspuns subiectiv.

TESTUL 4

1. *una, alta* = complemente directe, pronume nehotărâte – regent: verbele predicative *sfârșea* și *începea*; *la cele* = complement prepozițional, pronume demonstrative – regent: verbul predicativ *se întorcea*; *pe care...le* = complement direct, realizat prin pronume relativ, dublat prin clitic pronominal personal – regent: verbul predicativ *a citit*; *prietenilor* = complement indirect, substantiv comun – regent: verbul predicativ *povestea*; *peripeții* = complement direct, substantiv comun – regent: verbul predicativ *povestea*; *cu bunicul* = complement prepozițional, substantiv comun – regent: verbul predicativ *vorbise*; *povestea* = complement direct, substantiv comun – regent: verbul predicativ la formă nepersonală (gerunziu) *luând*.

Scanned with OKEN Scanner

2. De exemplu: *cu dânsul* = complement prepozițional realizat prin pronume personal de politețe; *-mi* (*să-mi ceară*) = complement indirect realizat prin pronume personal formă clitică; *și-* (*și-a terminat lecțiile*) complement indirect posesiv; *lătratul* = complement direct realizat prin substantiv comun.

3. De exemplu: *la citit* *felurite* ***cărți***; *mai* *ții minte* ***pe băiatul***; *foarte frumos* ***pentru el***; *plin* ***de*** *îndârjită* ***hotărâre***; *nu poate* ***istorisi***.

4. a. F; există un singur complement prepozițional: *cu dânsul*; *ceva* este subiect; b. F; are drept regent verbul la formă nepersonală *citind*; c. F; nu există niciun complement indirect; d. A; e. A; f. F; *i-* (*am făgăduit*) = complement indirect; *-i* (*să-i capăt*) = complement direct; g. F; există un complement direct (realizat prin pronumele personal *pe el*, dublat prin cliticul *l-*) și unul prepozițional (*cu Fram*).

5. a. De exemplu: *Mi-a luat telefonul și mi l-a ascuns.* b. De exemplu: *Aceste măsuri le-au adus talazurilor ninsorii o scădere a intensității.* c. De exemplu: *Am ridicat niște ziduri groase pentru această casă.* d. De exemplu: *Lui i-am cumpărat cartea aceasta.* e. De exemplu: *Mi-am amintit cu mult drag de bunicul meu.* f. De exemplu: *Prietenii îl îndeamnă la fapte bune.*

6.

Felul complementului	Propoziția completivă corespunzătoare	Regentul	Elementul de relație
Mai am de isprăvit un capitol. *de isprăvit* – complement direct *Mai am de isprăvit un capitol.* *un capitol* – complement direct	*Mai am să isprăvesc un capitol.* *Mai am de isprăvit ce citesc.*	verbul la formă personală *am* verbul la formă nepersonală *de isprăvit*	conjuncția subordonatoare *să* pronumele relativ *ce*
... câte peripeții nu poate istorisi el acum? *istorisi* – complement direct	*... câte peripeții nu poate să istorisească el acum?*	verbul la formă personală *nu poate*	conjuncția subordonatoare *să*
Nu mai aude lătratul somnoros al lui Lăbuș, câinele din curte. *lătratul* – complement direct	*Nu mai aude cum latră somnoros Lăbuș, câinele din curte.*	verbul la formă personală *nu aude*	adverbul relativ *cum*

Scanned with OKEN Scanner

Dar Petruș nu se mărginise numai la asemenea șăgalnice amintiri. *la amintiri* – complement prepozițional	*Dar Petruș nu se mărginise numai să păstreze asemenea șăgalnice amintiri.*	verbul la formă personală *nu se mărginise*	conjuncția subordonatoare *să*
Iar a doua zi povestea cu mare aprindere prietenilor aceste peripeții. *prietenilor* – complement indirect *peripeții* – complement direct	*Iar a doua zi povestea cu mare aprindere cui îi era prieten/ceea ce i se întâmplase.*	verbul la formă personală *povestea*	pronumele relativ *cui* și pronumele relativ compus *ceea ce*
Foarte frumos pentru el. *pentru el* – complement prepozițional	*Foarte frumos pentru cine îți este prieten.*	adverbul de mod *frumos*	pronumele relativ *cine*, precedat de prepoziția *pentru*

7. De exemplu: *Bunicul poate să mai istorisească și acum hâtrele lui năzdrăvănii!* – adverbul predicativ *poate* din primul enunț a fost înlocuit cu verb la formă personală.

8. De exemplu: *Și eu i-am făgăduit¹/că vom merge împreună în excursie.²*/1 – PP; 2 – CD; *Și eu i-am făgăduit¹/cui avea nevoie de certitudini.²*/1 – PP; 2 – CI.

9. a. De exemplu: *să alegem împreună* ***ce-ți dorește inima***... b. De exemplu: *și eu i-am făgăduit* ***să-i capăt de la mata***. c. De exemplu: *M-am temut* ***să nu te superi, bunicule!***

10. De exemplu: *Bunica știa¹/****care*** *poveste îmi place cel mai mult.²*/ 1 – PP; 2 – CD; *Vorbeam¹/despre* ***ce*** *planuri avem pentru vară.²*/ 1 – PP; 2 – C. prep.; *Îi dăruiesc o floare¹/****cărei*** *fete îmi place.²*/ 1 – PP; 2 – CI; *care, ce, cărei* = adjective pronominale relative;

De exemplu: *Pot cumpăra¹/****orice*** *îmi doresc²*/. 1 – PP; 2 – CD; *Vorbeam¹/despre* ***orice*** *ne trecea prin minte.²*/ 1 – PP; 2 – C. prep.; *Dăruiesc o carte¹/****oricui*** *îi place cititul.²*/1 – PP; 2 – CI; *orice, oricui* = pronume nehotărâte.

11. De exemplu: *Știind* ***că se apropie vara****, și-a făcut planuri de vacanță.* (CD); *Vorbind* ***despre ce se mai întâmplă în lume****, nu au băgat de seamă trecerea timpului.* (C. prep.) *Oferind sprijin de orice fel* ***cui are nevoie****, te simți mai împlinit.* (CI)

De exemplu: *Iată* ***că munca asiduă aduce beneficii.*** (CD); *Mulțumesc* ***pentru că m-ați sprijinit pe tot parcursul școlii.*** (C. prep.); *Bravo* ***cui a dat dovadă de solidaritate.*** (CI)

Scanned with OKEN Scanner

12. *Citind „Fram, ursul polar", simt[1]/**cum** trăiesc toate emoțiile[2]/**pe care** ursul „pensionat" le-a încercat[3]/**și** îmi dau seama[4]/**că** literatura **conține** în ea o întreagă lume[5]/care așteaptă[6]/**să fie explorată**.[7]/*

1 – PP (regentă pentru P2)
2 – CD (subordonată lui P1, regentă pentru P3)
3 – AT (subordonată lui P2)
4 – PP (în coordonare cu P, regentă pentru P5)
5 – C. prep. (subordonată lui P4, regentă pentru P6)
6 – AT (subordonată lui P5, regentă pentru P7)
7 – CD (subordonată lui P6)

13. De exemplu: *Văzând[1]/că a întârziat[2]/și temându-se[1]/să nu provoace vreo neplăcere[3]/cui a organizat evenimentul[4]/, s-a hotărâ [1]/să ia un taxi[5]/care a dus-o la timp la activitate.[6]/*

14. Răspuns subiectiv.

15. Răspuns subiectiv.

Scanned with OKEN Scanner

UNITATEA V

TESTUL 1

1. a. *către bucătar* – circumstanțial de loc exprimat prin substantiv comun; b. *aici* – circumstanțial de loc exprimat prin adverb de loc; c. *mai mult* – circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod; d. *adânc* – circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod; e. *de curând* – circumstanțial de timp exprimat prin locuțiune adverbială de timp; f. *în luni* – circumstanțial de timp exprimat prin substantiv comun; *ca pe roate* – circumstanțial de mod exprimat prin locuțiune adverbială de mod; g. *cu naturalețe* – circumstanțial de mod exprimat prin substantiv comun; h. *alergând* – circumstanțial de timp exprimat prin verb predicativ la gerunziu.

2. Cuvântul cu funcție sintactică de circumstanțial de cauză din enunțul: *era destul de disperat din cauza foamei, iar mizeria îi dădea un curaj nesăbuit* este *din cauza*, se exprimă prin substantiv comun și are ca termen regent un adjectiv (*disperat*).

Cuvântul subliniat din enunțul: *Desigur că ar fi fost foarte creștinește dacă Oliver s-ar fi rugat pentru oamenii care îl hrăneau.* are funcție sintactică de complement prepozițional și are ca termen regent un verb predicativ (*s-ar fi rugat*).

Circumstanțialul de loc din structura: *se înclină totuși, din fericire, către masă* este exprimat prin substantiv în cazul acuzativ.

Circumstanțialul de loc din enunțul: *Bucătarul, în uniforma sa obișnuită, era postat în fața cazanului.* este exprimat prin substantiv în cazul genitiv.

3. ***Ne amintim!*** *Circumstanțialul de cauză exprimă motivul care declanșează un proces. Circumstanțialul de scop exprimă ținta/finalitatea unei acțiuni* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 330–336)

i.

Circumstanțiale de cauză	Termeni regenți	Circumstanțiale de scop	Termeni regenți
speriat	*tremura* (verb predicativ)	*pentru a fi educat*	*ai venit* (verb predicativ)
de sănătate	*plesnind* (verb predicativ la gerunziu)	*ca să înveți o meserie folositoare*	*ai venit* (verb predicativ)
		ca să nu cadă	*ținându-se* (verb predicativ la gerunziu)

Scanned with OKEN Scanner

ii. Circumstanțialul se realizează printr-o propoziție la subpunctele *b* și *e*.

4. a. *a termina*; b. *întâmplător*; c. *cei opt-zece*; d. *bâlbâindu-se*; e. *înfometat*.

5. a. *văzând* – circumstanțial de timp exprimat prin verb predicativ la gerunziu; *la poarta* – circumstanțial de loc exprimat prin substantiv comun; b. *repede* – circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod; *la strâns* – circumstanțial de scop exprimat prin verb predicativ la supin; c. *de foame* – circumstanțial de cauză exprimat prin substantiv comun; *la masă* – circumstanțial de loc exprimat prin substantiv comun.

6. *seara* – subiect; *în seara* – circumstanțial de timp; *disperat* – nume predicativ; (*extrem de*) *palid* – nume predicativ; *foarte clar* – nume predicativ; *de veste* – complement prepozițional; *niciodată* – circumstanțial de timp; *la cazan* – complement prepozițional.

7. Răspunsul corect îi aparține lui Alex. *De lângă el* este atribut, deoarece regentul său este un nominal (pronumele demonstrativ *cei*).

8.

Circumstanțialul	Felul circumstanțialului	Partea de vorbire prin care se exprimă	Valoarea morfologică a termenului regent
repede	de mod	adverb de mod	verbul predicativ în construcție pasivă *fu scos*
afară	de loc	adverb de loc	verbul predicativ în construcție pasivă *fu scos*
într-o sală	de loc	substantiv comun	verbul predicativ în construcție pasivă *fu dus*
de la masă	de loc	substantiv comun	verbul predicativ *se ridică*
către bucătar	de loc	substantiv comun	verb predicativ la gerunziu *înaintând*
de uimire	de cauză	substantiv comun	adjectiv participial *înmărmurite*
de frică	de cauză	substantiv comun	adjectiv participial *înmărmurite*
într-o încăpere	de loc	substantiv comun	adjectivul propriu-zis *prizonier*
din mila și prevederea	de cauză	substantiv comun	verbul predicativ în construcție pasivă *a fost ținut*

Scanned with OKEN Scanner

într-o dimineață	de timp	substantiv comun	verbul predicativ *să treacă*
în drumul	de timp	substantiv comun	verbul predicativ *să treacă*
profund	de mod	adverb de mod	verbul predicativ la gerunziu *meditând*

9. ***Ne amintim!*** *Elementele de relație ale propozițiilor circumstanțiale sunt: conjuncțiile/locuțiunile conjuncționale subordonatoare, pronumele și adjectivele pronominale relative și nehotărâte, adverbele relative și nehotărâte.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 311, 318, 325, 331, 337)

a. *ca să fie sigur* – propoziție circumstanțială de scop, cu elementul de relație *ca să* (conjuncție subordonatoare compusă); b. *pentru că nu-l învățase nimeni* – propoziție circumstanțială de cauză, cu elementul de relație *pentru că* (locuțiune conjuncțională subordonatoare); c. *căci domnul Bumble îl pocni o dată în cap cu bastonul și o dată pe spate* – propoziție circumstanțială de cauză, cu elementul de relație *căci* (conjuncție subordonatoare); *ca să-l trezească* – propoziție circumstanțială de scop, cu elementul de relație *ca să* (conjuncție subordonatoare compusă); *ca să-l înviorеze* – propoziție circumstanțială de scop, cu elementul de relație *ca să* (conjuncție subordonatoare compusă); d. *după ce executau această operațiune* – propoziție circumstanțială de timp, cu elementul de relație *după ce* (locuțiune conjuncțională subordonatoare); *căci lingurile erau aproape la fel de mari ca și strachinile* – propoziție circumstanțială de cauză, cu elementul de relație *căci* (conjuncție subordonatoare); e. *ca nu cumva să le scape vreun strop de terci de pe ele* – propoziție circumstanțială de scop, cu elementul de relație *ca nu cumva să* (locuțiune conjuncțională subordonatoare).

10. b; c; d; c; d; b.

11.

Propoziția subordonată	Felul propoziției subordonate	Valoarea morfologică a termenului regent	Valoarea morfologică a elementului de relație
*... **când** se lăsa noaptea cea lungă și întunecată*	circumstanțială de timp	*punea* – verb predicativ	adverbul relativ *când*
*... **ca să** nu mai vadă întunericul*	circumstanțială de scop	*punea* – verb predicativ	conjuncție subordonatoare compusă *ca să*
*... **să** doarmă*	completivă directă	*încercând* – verb predicativ la gerunziu	conjuncția subordonatoare simplă *să*

Scanned with OKEN Scanner

*... **ca să** nu arate prea înfometat*	circumstanțială de scop	*își dorea* – verb predicativ	conjuncția subordonatoare compusă *ca să*
*... **când** va ajunge la azil*	circumstanțială de timp	*înfometat* – adjectiv participial	adverbul relativ *când*

12. 3. *Bucătarul se comporta ca și cum nu pricepea disperarea copiilor.*; 1. *Oliver trăiește unde nimeni nu e fericit.*; 6. *Oricând îl certa cineva, lui Oliver îi dădeau lacrimile.*; 1. *Oliver nu trăiește la orfelinat cum trăiesc copiii alături de o familie.*; 4. *Un domn cu o voce tăioasă a vorbit după cine stătea pe jilțul alb.*; 5. *Domnul Gamfield ar fi mers la oricine i-ar fi dat bani pentru a-și plăti datoriile.*; 6. *Băiatul se ducea oriunde i se spunea.*; 3. *Domnul în vestă albă s-a bucurat îndată ce l-a văzut pe coșar la poartă.*; 2. *Oliver a stat închis până s-a scurs o săptămână.*

13. ***Ne amintim!*** *Circumstanțialele (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop) se pot realiza și prin propoziții relative sau conjuncționale.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 311, 318, 325, 331, 337)

*Îl duse **unde se găsea o încăpere largă, văruită**; Oliver, speriat **după ce văzu atâția domni**, tremura din toate încheieturile; își punea mânuţele la ochi ca să nu mai vadă întunericul și se ghemuia **oriunde vedea un colț**; **Cât ținea ziua/Cât era ziua de lungă** nu putea face altceva decât să plângă amarnic; Dar nu avu timp să se gândească **cât ar fi avut nevoie** la această problemă.*

Ne amintim! *Realizarea propozițională a funcțiilor sintactice presupune apariția unui predicat și a unui element de relație subordonator.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 213)

14. Exemple de fraze: a. *El <u>s-a îndreptat către cine l-a strigat</u>.*; b. ***După ce s-a oprit furtuna**, <u>a</u> mai <u>tunat</u> de câteva ori.*; c. *Vasele <u>au fost spălate</u> **cum nu ne-am așteptat**.*; d. *<u>Nu a uitat</u> mustrarea primită **pentru că a plecat singur de acasă**.*; e. *<u>A stat</u> două ore pe aerodrom, **ca să vadă avioanele aterizând**.*

15.

☑ *Foamea și o bătaie cruntă primită de curând îţi pot fi de mare ajutor dacă vrei să plângi.*

16. a. *Cum fusese martor la mica dispută dintre domnul Gamfield și măgar,[1]/ zâmbi înveselit[2]/când coșarul se apropie[3]/să citească anunţul,[4]/căci își dădu seama de la prima privire[5]/că acesta era exact genul de stăpân[6]/de care avea nevoie Oliver Twist.[7]/*

Scanned with OKEN Scanner

P1 – circumstanțială de cauză; P3 – circumstanțială de timp; P4 – circumstanțială de scop; P5 – circumstanțială de cauză.

b. *Pentru că primise aceste două binecuvântări, îmbinate într-un unic proces de scărmănare a câlților,*[1]*/Oliver se înclină adânc,*[2]*/după cum îi porunci intendentul,*[3]*/și fu scos repede afară*[4]*/și dus într-o sală mare* [5]*/unde, pe un pat aspru și tare, plânse în hohote*[6]*/până când adormi.*[7]*/*

P1 – circumstanțială de cauză; P3 – circumstanțială de mod; P7 – circumstanțială de timp.

17. De exemplu: *Oliver se aseamănă cu băiețelul din imagine,* ***deoarece amândoi sunt înfometați****.* (circumstanțială de cauză); ***Dacă Oliver ar fi avut o familie****, ar fi fost fericit.* (construcție condițională); ***Deși nu le place terciul pregătit zi de zi la azil****, băieții sunt nevoiți să îl mănânce.* (construcție concesivă); *Oliver s-ar juca* ***oriunde și-ar găsi prieteni****.* (circumstanțială de loc)

18. *Oliver trebuia să se roage în fiecare seară,* ***deși*** *nu îl învățase nimeni acest lucru.* (construcție concesivă); *Oliver se înclină în fața consiliului,* ***deși*** *băiatul nu înțelege această noțiune.* (construcție concesivă); *Domnul Gamfield ar putea scăpa de datorii* ***dacă*** *l-ar lua pe Oliver din grija parohiei.* (construcție condițională); *Parohia crede că Oliver va învăța o meserie* ***dacă*** *băiatul va scărmăna câlți.* (construcție condițională).

TESTUL 2

1. a. F; b. A; c. F; d. A.

2. a. *de necăjită* = circumstanțial de cauză exprimat prin adjectiv participial; *un timp* = circumstanțial de timp exprimat prin substantiv comun; *ca un mielușel* = circumstanțial de mod exprimat prin substantiv comun; b. *băgând de seamă* = circumstanțial de cauză, exprimat prin locuțiune verbală; *tot timpul* = circumstanțial de timp, locuțiune adverbială de timp; c. *din pricina* = circumstanțial de cauză, exprimat prin substantiv comun; *în pădure* = circumstanțial de loc, exprimat prin substantiv comun; *atunci* = circumstanțial de timp, exprimat prin adverb de timp; *când* = circumstanțial de timp, exprimat prin adverb relativ de timp.

3. a. *Însă văduva n-a zis nici „pâs" de necăjită, că m-am hotărât ca un timp să mă port ca și cum aș fi un mielușel, dac-oi fi în stare.*; b. *Deoarece a băgat de seamă*

Scanned with OKEN Scanner

că nu înțeleg cum devine cazu', mi-a zis că trebuie să-i ajut pe alții și să mă îngrijesc, de câte ori este nevoie, de ei fără să-mi pese câtuși de puțin de mine.

4. *dac-oi fi în stare* – CȚ; *Însă văduva n-a zis nici „pâs" de necăjită, că m-am hotărât ca un timp să mă port ca un mielușel, în situația dată.*

fără să-mi pese câtuși de puțin de mine. – CM; *mi-a zis că trebuie să-i ajut pe alții și să mă îngrijesc tot timpul de ei fără a-mi păsa câtuși de puțin de mine.*

când îl știam pe aproape. – CT; *îmi intrase în obicei să mă ascund în pădure știindu-l pe aproape.*

5. (în) *dimineața* – substantiv comun, funcție sintactică de circumstanțial de timp;

Un exemplu de enunț în care cuvântul *dimineața* este adverb de timp, cu funcție de circumstanțial de timp: *Dimineața mă trezesc la ora 6.30.*

Ne amintim! *Neînsoțite de subordonați și exprimând ideea de repetabilitate, substantivele care denumesc momente/intervale de timp, părți ale zilei, anotimpuri se adverbializează.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 317)

6. *Am încercat eu, ce-i drept, și chiar m-am pricopsit cu o undiță, chit că nu avea cârlig.* (CV)

Elementul de relație este locuțiunea conjuncțională subordonatoare *chit că*.

7. De exemplu: a. CS: *Am venit aici* ***pentru cine va participa la concurs.***; b. CL: *Ne îndreptăm* ***către cine ne-a făcut semn.***; c. CT: *Vei intra la proba de interviu* ***după cine e marcat cu roșu.***; d. CȚ: ***În locul cui te-a apostrofat****, aș fi procedat diferit.*

8. a.

9. *M-am dus la văduvă*[1]*/, să mă lumineze,*[2]*/ ...*; P1 – PP, P2 – CS.

Exemple de enunțuri în care *să* introduce:

CD: *Maria a știut* ***să rezolve testul primit la matematică.***

C. prep.: *Noi ne temem* ***să nu se schimbe regulile în timpul jocului.***

CV: ***Să se opună toți ceilalți colegi****, eu tot îmi voi susține punctul de vedere.*

10. c.

11. Exemple de enunțuri: a. *Ai plecat de necăjită ce erai pe colegi?*; b. *Am aranjat camera pentru rugăciune.*; c. *Nu mai sta degeaba!*

Scanned with OKEN Scanner

12. De exemplu: *Nu mai voiam să-l văd în ochi, de când avusesem discuția aprinsă despre bullying.* (CT); *Nu mai voiam să-l văd în ochi, deși el se purta frumos de la o vreme.* (CV); *Nu mai voiam să-l văd în ochi, doar dacă va veni să îmi ceară scuze.* (CȚ); *Nu mai voiam să-l văd în ochi, pentru că mă supărase tare.* (CZ); *Nu mai voiam să-l văd în ochi ca să fiu, în sfârșit, liniștit.* (CS)

13. a. *de ce* = circumstanțial de cauză exprimat prin locuțiune adverbială de cauză; *din vreme în vreme* = circumstanțial de timp exprimat prin locuțiune adverbială de timp; *la o parte* = circumstanțial de loc exprimat prin locuțiune adverbială de loc; *atât de frumos* = circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod, superlativ absolut; *cu totul* = circumstanțial de mod exprimat prin locuțiune adverbială de mod; *în ziua* = circumstanțial de timp exprimat prin substantiv comun; *în...zi* = circumstanțial de timp exprimat prin adverb de timp;

b. *nu recapătă* = formă verbală personală, modul indicativ, timpul prezent, regent pentru circumstanţialul de cauză *de ce*; *lua* = formă verbală personală, modul indicativ, timpul imperfect, regent pentru circumstanțialele *din vreme în vreme* și *la o parte*; *să vorbească* = formă verbală personală, modul conjunctiv, timpul prezent, regent al circumstanțialului *atât de frumos*; *lăsam* = formă verbală personală, modul indicativ, timpul imperfect, regent al circumstanțialului *cu totul*; *băga* = formă verbală personală, modul indicativ, timpul imperfect, regent al circumstanțialului *în ziua*; *Am să mă rog* = formă verbală personală, modul indicativ, timpul viitor, regent pentru circumstanțialul de timp *în...zi*.

14. a.

15. c.

16. Răspuns subiectiv.

TESTUL 3

1. a. ***fiindcă*** *nu erau destinate pentru clipa de față și nici pentru viitorul apropiat.* – propoziție circumstanțială de cauză, element de relație: conjuncția subordonatoare *fiindcă*; b. ***ca să*** *pot eu* – propoziție circumstanțială de scop, element de relație: conjuncția subordonatoare compusă *ca să*; ***să*** *învăț* – propoziție completivă directă, element de relație: conjuncția subordonatoare *să*; c. ***să*** *nu se pună în mișcare* – propoziție circumstanțială de scop, element de relație: conjuncția subordonatoare *să*; *și* ***să****-l pierd* – propoziție circumstanțială de scop, element de relație:

Scanned with OKEN Scanner

conjuncția subordonatoare să.; d. ***în timp ce*** *mișcarea lină a trenului se accelera* – propoziție circumstanțială de timp, element de relație: locuțiunea conjuncțională ***în timp ce***; e. ***ca și când*** *nu m-ar fi recunoscut* – propoziție circumstanțială de mod, element de relație: locuțiune conjuncțională *ca și când*; f. ***că-l*** *pierdusem* – propoziție completivă directă, element de relație: conjuncția subordonatoare ***că***; ***fără să*** *tragem un foc de armă* – propoziție circumstanțială de mod, element de relație: locuțiunea conjuncțională *fără să*.

2.

Structură	Valoare morfologică	Funcție sintactică
... tatăl meu, își lua în acea oră mâna de pe mine și că mă trimitea ***în lume.***	substantiv comun	circumstanțial de loc
... ***îndărăt*** *n-aveam ce mai căuta.*	adverb de loc	circumstanțial de loc
... lucrul pe care-l dorisem atât de mult, adică ruperea de familie, se petrecea ***definitiv.***	adverb de mod	circumstanțial de mod
... îmi repetă numele ***strigându-mă***	verb predicativ la gerunziu	circumstanțial de mod

3. a. F; b. A; c. A; d. F; e. F.

4. De exemplu: a. *Tu îi vorbești și el se uită înainte* ***ca și cum ar visa.*** (circumstanțială de mod); b. *N-am schițat niciun gest* ***ca să te împac.*** (circumstanțială de scop); c. *Peronul era plin de elevi și eleve* ***pentru că începuse școala.*** (circumstanțială de cauză); d. *Tata se miră* ***când mă auzi.*** (circumstanțială de timp); *Trenul se urni* ***spre ce destinație avea.*** (circumstanțială de loc); *I-am răspuns strigând și eu,* ***deși nu doream ceartă*** (circumstanțială concesivă); *De ce să nu izbutești* ***dacă muncești susținut?*** (circumstanțială condițională).

5.

Mă uitam la marea de porumburi printre care trecea șoseaua spre gară și în niciun fel n-aveam sentimentul că lucrul pe care-l dorisem atât de mult, adică ruperea de familie, se petrecea definitiv chiar în acea oră și că mulți ani de-atunci încolo n-aveam să-l mai văd pe tatăl meu și nici stând cu el astfel în căruță, simțindu-mă adică tot mic, deși nu eram, n-aveam să mai stau.

a. Au aceeași funcție sintactică toate cuvintele din seria: *la marea, prin care, spre gară, în căruță.* – **F**

b. Au aceeași funcție sintactică toate cuvintele/structurile din seria: *în niciun fel, atât de mult, definitiv, nici, astfel, mai.* – **F**

Scanned with OKEN Scanner

c. Au aceeași funcție sintactică toate cuvintele/structurile din seria: *în oră, ani.* – A

d. Termenul regent al construcției circumstanțiale *deși nu eram* este *mic.* – F

e. Termenul regent al tuturor circumstanțialelor de mod din secvența citată este un verb. – A

6. De exemplu: a. *A plecat* ***fără a saluta.***; b. *A muncit* ***ani*** *buni în străinătate.*; c. *Nu rămâne* ***la oricine.***; d. ***De necaz,*** *nu mai zicea nimic.*; e. *Merg* ***la pescuit.***

7. De exemplu: a. *Unde nu a învățat, a luat notă mică.*; b. *Merg unde este nevoie de mine.*; c. *Locul unde ne-am întâlnit este la jumătatea distanței dintre casele noastre.*; d. *Cum trișase, a lăsat pe dată ochii în jos.*; e. *Dansează cum a învățat la cursul de samba.*; f. *Știu cum să rezolv exercițiul.*; g. *Când se înserează, plecăm.*; h. *Mă gândesc când ar trebui să le trimit elevilor invitația la concert.*

8. a. *ca puști* – circumstanțial de mod exprimat prin substantiv comun;

b. *înainte de a rosti* – circumstanțial de timp exprimat prin verb predicativ la infinitiv;

c. *din timiditate* – circumstanțial de cauză exprimat prin substantiv comun;

d. *mereu* – circumstanțial de timp exprimat prin adverb de timp; *cu băgare de seamă* – circumstanțial de mod exprimat prin locuțiune substantivală;

e. *pentru succesul* – circumstanțial de scop exprimat prin substantiv comun;

f. *ieri* – circumstanțial de timp exprimat prin adverb de timp.

9.

Enunț inițial	Enunț nou (exemple)
... nu erau destinate pentru clipa de față și nici pentru viitorul apropiat.	*Se purta apropiat cu ei.*
Sigur că mai devreme sau mai târziu un lucru ca acela trebuia să se petreacă.	*Procedase sigur.*
Dumnezeu știe ce s-o mai alege și de ăsta.	*Nu te purta ca ăsta.*
N-am schițat niciun gest și nu i-am adresat în prima clipă niciun cuvânt.	*Nu ajunsese odată cu niciun copil din clasa lui.*

10.

Enunț	Valoare morfologică	Funcție sintactică
Privea de jur împrejur.	locuțiune adverbială	circumstanțial de loc

Scanned with OKEN Scanner

Stătea lângă doi.	numeral cu valoare pronominală	circumstanțial de loc
Până când vei fi plecat?	adverb interogativ	circumstanțial de timp
Nu te voi uita niciodată.	adverb negativ	circumstanțial de timp
Ajungând acasă, te-a sunat.	verb predicativ la gerunziu; adverb de loc	circumstanțial de timp; circumstanțial de loc
Reacționezi ca ai tăi.	pronume posesiv	circumstanțial de mod
De emotivă, nu-și găsea cuvintele.	adjectiv propriu-zis precedat de prepoziție	circumstanțial de cauză
Hai la alergat.	verb predicativ la supin	circumstanțial de scop
A apelat la tine pentru o evaluare.	substantiv comun	circumstanțial de scop
În locul lui, aș fi fost mai prudent.	pronume personal precedat de locuțiune prepozițională	circumstanțial condițional
Chiar nervoasă, nu reacționa la primul impuls.	adjectiv propriu-zis precedat de semiadverb	circumstanțial concesiv
În ciuda tuturor, continua să câștige.	pronume nehotărât precedat de locuțiune prepozițională	circumstanțial concesiv
Este frumoasă ca nimeni altcineva.	pronume negativ	circumstanțial de mod

11. a. *Orice s-ar întâmpla, te rog să nu îți pierzi cumpătul!*; b. *Chiar fără acordul nostru, tot au plecat de la festivitate.*; c. *Pentru a-și îmbunătăți forma fizică, făcea mereu exerciții.*; d. *Cred că, deși ai atâta curaj în tine, nu poți să reușești niciodată fără efort susținut și seriozitate.*; *Fără a fi sincer cu mine, nu poți rezolva această problemă.*

12. a. *Am avut îndoieli cu privire la modul cum* ***ați*** *colaborat, dar* ~~*totuși*~~ *nu am luat* ***nicio*** *măsură.* b. *În eventualitatea* ~~*cazului*~~ *că te simți nesigur, te poți baza pe propria* ~~*ta*~~ *intuiție.*; c. ~~*Pentru ca*~~ *să reușești în planurile tale, trebuie* ***să fii*** *riguros.*; d. *Nu* ***face nicidecum*** *ce nu se cuvine!*; e. ***Spuneți-mi*** *mereu adevărul,* ***altfel îmi veți*** *pierde încrederea!*

13. Răspuns subiectiv.

14. Răspuns subiectiv.

15. Răspuns subiectiv.

Scanned with OKEN Scanner

TESTE PREDICTIVE
Clasa a VII-a

TEST PREDICTIV 1

1. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare antonim identificat corect (2 x 1 punct = 2 puncte).

De exemplu: *Acolo legară <u>lejer</u> de o stâncă sforile de zmeu <u>deznodate</u> și plecară mai departe.*

2. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare formă neliterară și câte 1 punct pentru echivalentul literar (1 + 1 + 1 + 1 = 4 puncte).

De exemplu: *io – eu, a mierlit-o – a murit, indianu' – indianul.*

3. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare sinonim contextual corect (4 x 2 puncte = 8 puncte).

De exemplu: *băgară de seamă = observară; să-și facă griji = să se îngrijoreze; să dea târcoale = să pândească; nu mi-a trecut prin cap = nu m-am gândit.*

4. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare variantă corectă (3 x 2 puncte = 6 puncte).

- Conțin câte un diftong toate cuvintele din seria:

c. *el, soiul, dreapta, tunelului.*

- Au număr egal de litere și de sunete toate cuvintele din seria:

b. *cruce, bântuie, înnodate.*

- Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

d. *feș-ti-lă, șoap-tă.*

5. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare enunț apreciat cu valoarea de adevăr corectă (4 x 2 puncte = 8 puncte).

a. Enunțul: *Bezna și liniștea erau copleșitoare.* este o propoziție simplă. **A**

b. În propoziția: *<u>Huck</u>, acum o să-ți arăt o chestie.*, substantivul subliniat are funcție sintactică de subiect. **F**

c. Enunțul: *Io zic să coborâm acolo și să scotocim după cufăraș.* este format din trei propoziții. **A**

d. În enunțul: *În suflet i se cuibări teama.*, cuvintele au, în ordine, funcții sintactice de: circumstanțial de loc, complement indirect, predicat verbal, complement direct. **F**

Scanned with OKEN Scanner

6. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare verb identificat corect și câte 1 punct pentru precizarea corectă a felului verbului (4 x 1 punct + 4 x 1 punct = 8 puncte): *a* = verb auxiliar; *trecut* = verb predicativ; *răspunse* = verb predicativ; *ai* = verb predicativ.

7. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare categorie stabilită corect (Total: 16 puncte).

Verbul	Modul și timpul	Instrucțiune
sfârșiseră	indicativ, mai-mult-ca-perfect	conjunctiv, prezent: *să sfârșească*
legară	indicativ, perfect simplu	indicativ, imperfect: *legau*
Uită-te	imperativ, prezent	indicativ, perfect compus: *te-ai uitat*
o să arăt	indicativ, viitor	indicativ, mai-mult-ca-perfect: *arătasem*

8. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare valoare menționată corect (2 x 2 puncte = puncte):

— *Tom, **e** o cruce!* – verb copulativ

— *Cum o să dea fantoma lu' Joe Indianu' târcoale unui loc unde-**i** o cruce?* – verb predicativ

9. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare valoare morfologică, respectiv funcție sintactică stabilită corect (4 x 2 puncte = 8 puncte): *asta* = pronume demonstrativ de apropiere, subiect; *mai strașnic* = adverb de mod, nume predicativ; *prin deschizătură* = substantiv comun, circumstanțial de loc; *de ghid* = substantiv comun, atribut prepozițional.

10. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare substantiv identificat corect și câte 1 punct pentru fiecare substantiv articulat corect (5 x 1 punct + 5 x 1 punct = 10 puncte): *feștilă – feștila; bulgăre – bulgărele; perete – peretele; priviri – privirile; lut – lutul.*

11. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare formă identificată corect (4 x 2 puncte = 8 puncte): *Tom îi propune prietenului său, Huck, să coboare după cufărul conținând comoara lui Jim pe care îl credeau o fantomă ce bântuia prin acele locuri.*

12. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare idee formulată sub formă de enunț construit corect din punct de vedere gramatical și câte 1 punct pentru respectarea fiecărei cerințe (2 x 2 puncte + 1 + 1 + 1 + 1 = 8 puncte).

De exemplu: *Cei doi prieteni <u>se</u> duc după cufărul cu comoara lui Jim.*

Obiectul în formă de lumânare era <u>o cruce.</u>

Se acordă 10 puncte din oficiu.

TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

TEST PREDICTIV 2

1. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare situație identificată corect (6 x 2 puncte = 12 puncte):

a. există o singură propoziție (un singur predicat: *Se întoarse*);

a. două **predicate verbale** și două predicate nominale (— *Ba nu sunt supărat! **insistă** Alec, printre dinți. Doar pentru că tu **ai spus** că demonii dragoni erau o specie dispărută...*);

a. adjectiv propriu-zis, adverb de mod, adverb de loc, adjectiv participial, adjectiv propriu-zis;

b. două predicate verbale sunt exprimate prin verbe la modul indicativ și un predicat verbal este exprimat prin verb la **modul imperativ** (— *Băieți, băieți, zise Isabelle, care-și cerceta fața în oglinda din peretele ascensorului. **Nu vă mai certați!***);

c. patru pronume reflexive și un **pronume personal** (— *Băieți, băieți, zise Isabelle, care-**și** cerceta fața în oglinda din peretele ascensorului. Nu **vă** mai certați! Se întoarse cu spatele la oglindă, afișând un zâmbet luminos. Bun, deci am avut ceva mai multă acțiune decât **ne**-am așteptat, dar **eu** cred c-a fost amuzant.*);

d. *să fie ... dispăruți.*

2. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare element identificat corect (1 punct x 3 x 6 cuvinte = 18 puncte):

lui – pronume personal, atribut pronominal genitival, genitiv; *îl* – pronume personal, complement direct, acuzativ; (*din*) *corp* – substantiv comun, atribut substantival prepozițional, acuzativ; *pline* – adjectiv propriu-zis, nume predicativ, nominativ; *nădușite* – adjectiv participial, acuzativ, atribut adjectival; *o crestătură* – substantiv comun, complement direct, acuzativ.

3. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare valoare stabilită corect (6 x 2 puncte = 12 puncte):

a. Cuvintele subliniate în structurile: *o căutătură fioroasă, o specie, Asta o să te facă fericit?, un zâmbet* sunt articole nehotărâte. **F** (*o să facă* – particulă invariabilă în alcătuirea timpului viitor);

b. Cuvintele subliniate în structurile: *sprijinit ... de peretele liftului, prin spațiul îngust, căzuse trei etaje prin lemnul putred și aterizase, ai spus că demonii dragoni erau o specie dispărută* sunt prepoziții. **F** (*și, că* – conjuncții);

c. Cuvintele subliniate în structurile: *gest acuzator, gemu scurt, fiare vechi, specie... destul de dispărută* sunt, în ordine: adjectiv, adverb, adjectiv, adverb, adjectiv. **A**

d. În structura: *dar eu cred*[1]*/c-a fost amuzant*[2]*/*, sunt două propoziții simple. **A**

Scanned with OKEN Scanner

e. În structura: *Băieți, băieți, zise Isabelle, care-și cerceta fața în oglinda din peretele ascensorului*, toate cuvintele subliniate au funcție sintactică de subiect. **F** (substantivul *băieți* nu este subiect, deoarece este în cazul vocativ și nu are funcție sintactică)

f. Sunt adjective participiale toate cuvintele subliniate din structurile: *ești supărat, bușitura luată, specie dispărută, a fost amuzant*. **F** (participiul verbului *a amuza* nu este *amuzant*, ci *amuzat*)

4. De exemplu: *Alec dorea[1]/ca Jace să scrie în cartea sa[2]/că dragonii dinozauri nu sunt o specie cu totul dispărută.[3]/*

dorea = predicat verbal; *să scrie* = predicat verbal; *nu sunt o specie* = predicat nominal

– construirea unui enunț format din trei propoziții – 2 puncte;

– pentru fiecare predicat corect stabilit – 2 puncte (3 x 2 puncte = 6 puncte).

5. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare asociere corectă (6 x 2 puncte = 12 puncte):

supărat – necăjit	sinonime
... durerea îi săgetă brațul, zâmbet luminos	cuvinte folosite cu sens figurat
amuzant – supărător	antonime
Dinozaurii sunt o specie dispărută. Așa o specie de oameni, nu am mai întâlnit.	cuvinte polisemantice
Nu vă mai certați! Luna mai este luna florilor.	omonime
... am avut ceva mai multă acțiune decât ne-am așteptat..., De cât timp ai nevoie ca să te pregătești?	omofone, dar nu și omografe

6. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare valoare stabilită corect (6 x 2 puncte = 12 puncte):

	Vocală	Semivocală	*i* șoptit	Nu are valoare fonetică
îi		x		
lui		x		
vechi				x
strălucit	x			
acțiune	x			
dragoni			x	

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare

7. a. De exemplu, două structuri specifice limbii vorbite sunt: cuvinte precum *maldăr, bușitură, ferfeniță*, cazul vocativ, modul imperativ, enunțuri exclamative etc. (2 x 2 puncte = 4 puncte)

b. De exemplu, un enunț complex este: *Jace făcu un gest acuzator către fratele lui vitreg, apoi gemu scurt când durerea îi săgetă brațul până sus.* și un enunț de tip propoziție simplă este: *Nu sunt supărat.* (2 x 2 puncte = 4 puncte)

c. De exemplu, un enunț negativ este: *Nu sunt supărat.* Transformarea în enunț afirmativ este: *Sunt supărat.* (2 x 2 puncte = 4 puncte)

d. De exemplu, un enunț imperativ este: *Nu vă mai certați!* și un enunț asertiv este: *Alec împunse aerul cu degetul spre el.* (2 x 2 puncte = 4 puncte) (Total: 16 puncte)

Se acordă 10 puncte din oficiu.

TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

CLASA a VIII-a

TEST PREDICTIV 1

1. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare antonim identificat corect (2 x 2 puncte = 4 puncte).

De exemplu: *Buck nu putea citi ziarele, căci altfel ar fi aflat că urmează vremuri grele, nu numai pentru el, ci și pentru orice câine cu mușchi* ***slabi****, păr* ***scurt*** *și mițos, de pe coasta de vest, de la Puget Sound la San Diego.*

2. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare cuvânt identificat (4 x 1 punct = 4 puncte).

De exemplu: *câine, blană, cușcă, foxterrier* etc.

3. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare sens stabilit corect (2 x 1 punct = 2 puncte).

De exemplu: *Bâjbâia prin* ***întunericul*** *propriei minți.*; *Avea o inimă de* ***metal****.*; *Afară ploua și sentimente* ***galbene****, de toamnă, îl învăluiau.* etc.

4. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare element menționat corect [8 x (1 punct + 1 punct) = 16 puncte]:

departe – adverb de loc, circumstanțial de loc; *de drum* – substantiv comun, complement prepozițional; *cărora* – pronume relativ, atribut genitival; *zări* – verb predicativ la infinitiv, subiect; *cea largă* – adjectiv propriu-zis, atribut adjectival; *cele patru* – numeral cardinal cu valoare adjectivală, atribut; *duceau* – verb predicativ, predicat verbal; *de plopi* – substantiv comun, atribut prepozițional.

5. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare valoare stabilită corect (2 x 1 punct = 2 puncte) și câte 1 punct pentru fiecare altă valoare morfologică precizată (2 x 1 punct = 2 puncte) (Total: 4 puncte):

în spatele – locuțiune prepozițională; de exemplu: *Se așeza întotdeauna în spate.* – locuțiune adverbială

în față – locuțiune adverbială; de exemplu: *În fața casei, plantase trandafiri.* – locuțiune prepozițională

6. a. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare element de relație identificat (2 x 2 puncte = 4 puncte): *unde* = adverb relativ; *să* = conjuncție subordonatoare;

b. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare tip de coordonare identificat (2 x 2 puncte = 4 puncte): *pășuni verzi, livezi* – coordonare prin juxtapunere; *livezi și parcele* – coordonare prin joncțiune conjuncțională copulativă/prin conjuncție copulativă. (Total: 8 puncte)

Scanned with OKEN Scanner

7. Se acordă câte 1 punct pentru identificarea corectă a relațiilor și a pozițiilor sintactice (5 x 1 punct =5 puncte), respectiv 1 punct pentru transformarea în propoziție simplă (total: 6 puncte):

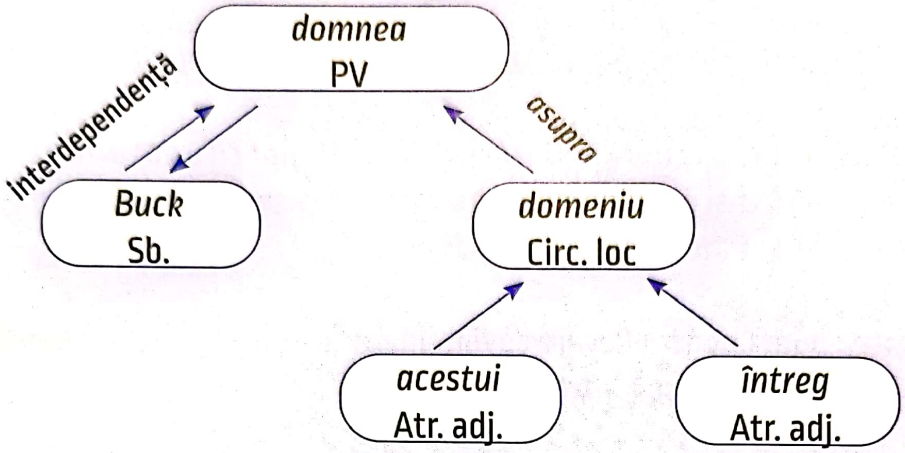

Buck domnea. – propoziție simplă

8. a. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare tip de adjectiv (2 x 2 puncte = 4 puncte): *înghesuite, înarmate* – adjective participiale; *alți* – adjectiv pronominal;

b. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare tip de pronume (2 x 2 puncte = 4 puncte): *aceștia* – pronume demonstrativ de apropiere; *care* – pronume relativ;

c. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare valoare morfologică (2 x 2 puncte = 4 puncte): *patru* – valoare adjectivală; *douăzeci* – valoare pronominală;

d. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare element identificat (2 x 2 puncte = 4 puncte).

De exemplu: *mexican, amenințător* – formate prin derivare; *altfel, de la* – formate prin compunere; **Atenție!** A se verifica etimologia cuvintelor cu ajutorul unui dicționar.

e. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare verb și timp verbal identificate (2 x 2 puncte = 4 puncte): *se născuse, trăise* – mai-mult-ca-perfect; *e* – prezent; *existau, nu se putea, nu conta* – imperfect;

f. Se acordă 4 puncte pentru verbul identificat: *fiind* – gerunziu;

g. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare apoziție (2 x 2 puncte = 4 puncte): *mopsul japonez; câinele mexican cu blana scurtă*;

h. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt identificat (2 x 2 puncte = 4 puncte): *piciorul* – 8 litere, 7 sunete; *existau* – 7 litere, 8 sunete. (Total: 30 de puncte)

9. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare formă corectă: *Jack London poate fi considerat scriitorul american ale cărui romane sunt cele mai cunoscute în Europa. Lumea pe care o descrie este cea a marii crize economice din a doua jumătate a*

Scanned with OKEN Scanner

secolului al XIX-lea, aceeași lume care se va afla și în goana după aur de mai târziu. Întâmplările sunt inspirate din însăși experiența lui de viață.

10. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare utilizare corectă și menționare a valorii morfologice a verbului *a fi* (predicativă, copulativă, auxiliară) și 4 puncte pentru calitatea enunțurilor: corectitudine gramaticală, coerență, claritate. (Total: 10 puncte)

10 puncte din oficiu
TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

TEST PREDICTIV 2

1. Se acordă câte 1 punct pentru identificarea fiecărui procedeu de formare (1 x 2 puncte = 2 puncte): *decât* – compunere; *frățiorul* – derivare.

Se acordă câte 2 puncte pentru explicarea completă a fiecărui procedeu (2 x 2 puncte = 4 puncte): *decât* – compunere prin alăturare, din elementele *de* și *cât*; *frățiorul* – derivare cu sufixul *-ior*, de la substantivul *frate*. (Total: 6 puncte)

2. Se acordă câte 1 punct pentru transcrierea fiecărei propoziții (3 x 1 punct = 3 puncte):

P: *se topiseră cam iute zăpezile* – P: *Murășul se umflase* – P: *și apa era turbure.*

Se acordă câte 1,5 puncte pentru precizarea fiecărui tip de coordonare (2 x 1,5 puncte = 3 puncte): juxtapunere, joncțiune. (Total: 6 puncte)

3. Se acordă câte 1,5 puncte pentru selectarea fiecărui cuvânt care ilustrează variația regională a limbii (2 x 1,5 puncte = 3 puncte): *stetea, stăi*;

Se acordă câte 1,5 puncte pentru scrierea formei literare a fiecărui termen selectat (2 x 1,5 puncte = 3 puncte): *stătea, stai*. (Total: 6 puncte)

4. Se acordă câte 1 punct pentru identificarea fiecăruia dintre cele trei pronume (3 x 1 punct = 3 puncte): *-l, își, eu/el*;

Se acordă câte 1 punct pentru precizarea felului fiecărui pronume selectat (3 x 1 punct = 3 puncte): *-l* – pronume personal; *își* – pronume reflexiv; *eu/el* – pronume personal;

Se acordă câte 1 punct pentru precizarea cazului în care se află (3 x 1 punct = 3 puncte): *-l* – Ac.; *își* – D; *eu/el* – N. (Total: 9 puncte)

5. Se acordă câte 1 punct pentru precizarea valorii morfologice a fiecărui cuvânt (6 x 1 punct = 6 puncte): a. *ceilalți* – adjectiv pronominal demonstrativ; b. *acela* – pronume demonstrativ; c. *care* – pronume relativ; d. *dăscălește* – adverb de mod; e. *cine* – pronume interogativ; f. *ei* – pronume personal;

Se acordă câte 1 punct pentru precizarea funcției sintactice a fiecărui cuvânt (6 x 1 punct = 6 puncte): a. *ceilalți* – atribut; b. *acela* – nume predicativ; c. *care* – subiect; d. *dăscălește* – circumstanțial de mod; e. *cine* – nume predicativ; f. *ei* – atribut genitival. (Total: 12 puncte)

6. Se acordă câte 1 punct pentru identificarea fiecărui verb (5 x 1 punct = 5 puncte): a. *ținea; să rămână;* b. *zise, suspinând, nu e*;

Scanned with OKEN Scanner

Se acordă câte 1 punct pentru precizarea valorii morfologice (5 x 1 punct = 5 puncte): a. *ținea* – verb predicativ; *să rămână* – verb copulativ; b. *zise* – verb predicativ; *suspinând* – verb predicativ; *nu e* – verb predicativ. (Total: 10 puncte)

7. Se acordă câte 1,5 puncte pentru selectarea fiecărui verb aflat la un mod diferit de celelalte (3 x 1,5 puncte = 4,5 puncte).

De exemplu: *se bătuse, ar fi sărit, șezi*;

Se acordă câte 1,5 puncte pentru precizarea modului fiecărui verb (3 x 1,5 puncte = 4,5 puncte): *se bătuse* – indicativ; *ar fi sărit* – condițional-optativ; *șezi* – imperativ. (Total: 9 puncte)

8. Se acordă 1 punct pentru selectarea formei verbale nepersonale (1 x 1 punct = 1 punct): *ieșind*;

Se acordă 1 punct pentru numirea formei verbale nepersonale (1 x 1 punct = 1 punct): *ieșind* – gerunziu;

Se acordă 2 puncte pentru identificarea unui subordonat al formei verbale nepersonale (1 x 2 puncte = 2 puncte): *din școală*;

Se acordă 2 puncte pentru precizarea funcției sintactice a subordonatului formei verbale nepersonale (1 x 2 puncte = 2 puncte): *din școală* – circumstanțial de loc. (Total: 6 puncte)

9. Se acordă câte 0,5 puncte pentru precizarea cazului fiecărui cuvânt (6 x 0,5 puncte = 3 puncte): *băiat* – N; *cu Costi* – Ac.; *în piață* – Ac.; *gheare* – Ac.; *ca pisica* – Ac.; *mie* – D;

Se acordă câte 0,5 puncte pentru precizarea funcției sintactice a fiecărui cuvânt (6 x 0,5 puncte = 3 puncte): *băiat* – nume predicativ; *cu Costi* – complement prepozițional; *în piață* – circumstanțial de loc; *gheare* – complement direct; *ca pisica* – atribut; *mie* – complement indirect. (Total: 6 puncte)

10. Se acordă 12 puncte pentru conținutul textului, astfel:

– 4 puncte pentru încadrarea totală în subiectul propus/2 puncte pentru încadrarea parțială în subiectul propus;

– câte 2 puncte pentru respectarea fiecărui tip de structură textuală: narativă și dialogată (2 x 2 puncte = 4 puncte);

– câte 2 puncte pentru folosirea unei interjecții onomatopeice, respectiv a unui numeral cardinal cu valoare adjectivală (2 x 2 puncte = 4 puncte);

Se acordă 8 puncte pentru redactarea textului, astfel:

– marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct;

– coerența textului – 1 punct;

– proprietatea termenilor folosiți – 1 punct;

Scanned with OKEN Scanner

– corectitudine gramaticală – 1 punct;
– claritatea exprimării ideilor – 1 punct;
– respectarea normelor de ortografie – 1 punct;
– respectarea normelor de punctuație – 1 punct;
– lizibilitate – 1 punct.

10 puncte din oficiu
TOTAL: 100 de puncte

Scanned with OKEN Scanner

CLASA a VII-a

TEST SUMATIV 1

1. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare propoziție identificată (2 x 1 punct = 2 puncte).

De exemplu: *Flăcăii se strâng seara în jurul rugurilor aprinse, învârtesc făcliile.*

2. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare cuvânt identificat (2 x 1 punct = 2 puncte).
De exemplu: *pământeană* – derivare; *Buna Vestire* – compunere.

3. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare categorie a verbului (5 x 1 punct = 5 puncte): *se spune* = modul indicativ, conjugarea a III-a; *să prindă* = modul conjunctiv, conjugarea a III-a; *este* = modul indicativ, conjugarea a IV-a; *du-te* = modul imperativ, conjugarea a III-a; *încetează* = modul indicativ, conjugarea I.

4. Se acordă câte 1 punct pentru corectitudinea semantică a enunțurilor (2 x 1 punct = 2 puncte); se va acorda câte 1 punct pentru fiecare adjectiv pronominal (2 x 1 punct = 2 puncte); se va acorda câte 1 punct pentru respectarea cazului (2 x 1 punct = 2 puncte). (Total: 6 puncte)

De exemplu: *Nu am primit flori de la* ***niciun*** *băiat.*
I-am cumpărat flori mamei ***mele****.*

5. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare parte de vorbire identificată (3 x 2 puncte = 6 puncte).

De exemplu: *secetoase* = adjectiv propriu-zis; *când* = adverb de timp; *trei* (*luni*) = numeral cardinal cu valoare adjectivală.

6. Se acordă 0,5 puncte pentru genul fiecărui substantiv (5 x 0,5 puncte = 2,5 puncte): *focuri* = genul neutru; *în noaptea* = genul feminin; *soare* = genul masculin; *pasăre* = genul feminin; *echinocțiul* = genul neutru;

Se acordă 0,5 puncte pentru cazul fiecărui substantiv (5 x 0,5 puncte = 2,5 puncte): *focuri* = N; *în noaptea* = Ac.; *soare* = V; *pasăre* = N; *echinocțiul* = Ac. (Total: 5 puncte)

7. Se acordă câte 1 punct pentru funcția sintactică (5 x 1 punct = 5 puncte): *a sărbători* = atribut verbal; *această* = atribut adjectival; *cerului* = atribut substantival genitival; *ascunse* = atribut adjectival; *celui* = complement indirect;

Se acordă câte 1 punct pentru fiecare valoare morfologică menționată corect (5 x 1 punct = 5 puncte): *a sărbători* = verb predicativ; *această* = adjectiv pronomi-

Scanned with OKEN Scanner

nal demonstrativ; *cerului* = substantiv comun; *ascunse* = adjectiv participial; *celui* = pronume demonstrativ. (Total: 10 puncte)

8. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare funcție sintactică și caz menționat (5 x 1 punct = 5 puncte).

De exemplu: *Cartea <u>de la acesta</u> este foarte interesantă.* (atribut pronominal)
<u>Acestuia</u> nu-i place să călătorească. (complement indirect)
L-am invitat <u>pe acesta</u> la petrecere. (complement direct)
Felicitările sunt <u>pentru acesta</u>. (nume predicativ)
Mă întorc <u>de la acesta</u>. (circumstanțial de loc în acuzativ)

9. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect (5 x 1 punct = 5 puncte):

Enunț	Corect	Incorect
În secvența: *Noaptea de Sânziene este cea în care pot fi descoperite comorile ascunse, acum răsare și floarea albă de ferigă, care aduce noroc celui care o va culege.*, pronumele relative au funcție sintactică de circumstanțial de timp și de subiect.	x	
În secvența de mai sus există patru propoziții.		x
Cuvântul *și* din secvența de mai sus este pronume reflexiv.		x
În enunțul: *Vino lună.*, substantivul este în cazul nominativ.		x
În secvența: *Se spune în popor că, dacă cucul încetează să cânte înainte de Sânziene, înseamnă că vara va fi secetoasă.*, există o locuțiune prepozițională care impune cazul acuzativ.	x	

10. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare funcție sintactică/parte de propoziție menționată corect (5 x 1 punct = 5 puncte) și câte 1 punct pentru fiecare caz menționat corect (5 x 1 punct = 5 puncte). (Total: 10 puncte).

De exemplu: *de dincolo (lumea)* = atribut adverbial; *în jurul rugurilor* = circumstanțial de loc în G; *(este) un prilej* = nume predicativ în N; *în zone* = circumstanțial de loc în Ac.; *aprinse* = atribut adjectival în G.

11. Se acordă câte 1 punct pentru corectitudinea semantică a enunțurilor (2 x 1 punct = 2 puncte) și câte 1 punct pentru precizarea valorii morfologice (2 x 1 punct = 2 puncte). (Total: 4 puncte).

De exemplu: *Fata cea frumoasă are mulți admiratori.* – *cea* = articol demonstrativ/adjectival;

Seara de vară este lungă și călduroasă. – *seara* = substantiv comun.

Scanned with OKEN Scanner

12. Se acordă 1 punct pentru precizarea valorii morfologice din text, câte 1 punct pentru valoarea morfologică diferită (2 x 1 punct = 2 puncte) și câte 2 puncte pentru precizarea acesteia (2 x 1 punct = 2 puncte) (Total: 5 puncte): *este* = verb copulativ;
De exemplu: *Azi sunt doi ani de la căsătorie.* – *sunt* = verb predicativ;
Aș fi vrut să merg și eu în excursie. – *fi* = verb auxiliar.

13. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare valoare morfologică (5 x 1 punct = 5 puncte).
De exemplu: *Am băgat de seamă numai pentru o clipă că ...* – *o* = numeral cardinal cu valoare adjectivală;
O fată dansează, cealaltă cântă. – *o* = adjectiv pronominal nehotărât;
Am văzut-o ieri la cinematograf. – *o* = pronume personal, formă clitică;
Ioana este o fată foarte frumoasă. – *o* = articol nehotărât;
O, ce frumos ninge! – *o* = interjecție.

14. Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
– **conținutul compunerii** – 12 puncte (secvența dialogată – 4 puncte, secvența descriptivă – 2 puncte, adjective propriu-zise la diferite grade de comparație – 4 puncte, secvența explicativă – 2 puncte);
– **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct, coerența textului – 1 punct, proprietatea termenilor folosiți – 1 punct, corectitudine gramaticală – 1 punct, claritatea exprimării ideilor – 1 punct, respectarea normelor de ortografie – 1 punct, respectarea normelor de punctuație – 1 punct, lizibilitate – 1 punct).

TEST SUMATIV 2

1. Se acordă câte 1 punct pentru identificarea fiecărei expresii (2 x 1 punct = 2 puncte) și câte 1 punct pentru construirea fiecărui enunț (2 x 1 punct = 2 puncte).
De exemplu: *Părea <u>o mână de fier</u> în relația cu familia sa. Dădeau obiectele <u>din mână în mână</u> până la camion. Îl <u>avea la mână</u> cu această informație. I-<u>a dat pe mână</u> întreaga casă cu multă încredere.* etc. (Total: 4 puncte)

2. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare sinonim potrivit contextual (2 x 1 punct = 2 puncte).
De exemplu: *Este băiatul doctorului Sima de la Iași, <u>adăugă</u> în șoaptă bătrânul, frecându-și mâinile, cu un râs <u>stupid</u>.*

3. Se acordă câte 1 punct pentru menționarea procedeului (2 x 1 punct = 2 puncte) și câte 1 punct pentru analiză (2 x 1 punct = 2 puncte): *înțepător* = adjectiv format

Scanned with OKEN Scanner

prin derivare cu sufixul *-ător* de la verbul *a înțepa*, derivat, la rândul lui, cu prefixul *în-* și sufixul *-a* de la substantivul *țep/țeapă*; *Marea Nordului* = substantiv format prin compunere prin subordonare din substantivul *Marea* și substantivul cu formă de genitiv *Nordului*. (Total: 4 puncte)

Ne amintim! *Atunci când un derivat este format cu sufix și prefix în același timp, vorbim despre derivare parasintetică.* (vezi *GLR – Sinteze și exerciții*, p. 24)

4. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare locuțiune identificată corect (4 x 1 punct = 4 puncte): *în fața* = locuțiune prepozițională; *în vreme ce* = locuțiune conjuncțională; *de-a dreptul* = locuțiune adverbială; *în lege* = locuțiune adjectivală.

5. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare adjectiv încadrat corect (4 x 1 punct = 4 puncte):

Adjective propriu-zise	Adjective participiale
excesivă, grabnică, respectuoasă	*îndepărtată*

6. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare caz și câte 1 punct pentru fiecare funcție sintactică menționate corect (2 x 4 puncte = 8 puncte): *băiatul* = nominativ, nume predicativ; *doctorului* = genitiv, atribut genitival; *Sima* = nominativ, atribut (de identificare), *de la Iași* = acuzativ, atribut prepozițional.

7. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare valoare morfologică precizată, câte 1 punct pentru fiecare caz și câte 1 punct pentru fiecare funcție sintactică menționate corect (4 x 3 puncte = 12 puncte): *nimeni* = pronume negativ, subiect; *care* = pronume relativ, subiect; *lui* = pronume personal, atribut genitival; *același* = adjectiv pronominal demonstrativ, atribut.

8. Se acordă câte 1 punct pentru precizarea corectă a valorii morfologice (2 x 1 punct = 2 puncte): *ți* = pronume reflexiv, *o* = articol nehotărât;

Se acordă câte 1 punct pentru fiecare enunț care conține cuvântul cu altă valoare morfologică, menționată corect (2 x 1 punct = 2 puncte).

De exemplu: *Ți-a dat un cadou.* – pronume personal;

A zărit-o pe stradă. – pronume personal. (Total: 4 puncte)

9. Se acordă câte 1 punct pentru construirea enunțului (2 x 1 punct = 2 puncte) și câte 1 punct pentru fiecare element din cerință utilizat corect – valoare morfologică, funcție sintactică, caz (2 x 3 puncte = 6 puncte).

De exemplu: *Cartea este de la aceea.*

Cadoul de la doi dintre ei este un joc video? (Total: 8 puncte)

Scanned with OKEN Scanner

10. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare formă corect completată (2 x 1 punct = 2 puncte):

a. *Bunicii <u>al căror</u> nepot este premiant sunt foarte mândri de el.*

b. *Numele de familie <u>al</u> colegei mele este același cu al meu.*

11. Se acordă câte 1 punct pentru identificare (2 x 1 punct = 2 puncte) și câte 1 punct pentru fiecare element – denumire și funcție sintactică – numit corect (2 x 2 puncte = 4 puncte): *ridicând* – gerunziu, circumstanțial de timp; *spre a fi sărutată* – infinitiv, circumstanțial de scop. (Total: 6 puncte)

12. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare greșeală corectată (6 x 1 punct = 6 puncte); se scade 1 punct pentru fiecare modificare a textului în mod incorect: *Fiecare dintre voi **a** cunoscut **aceeași** scriitoare la concursul de poezie **pe** care eu o văzusem și în Sala de lectură a Bibliotecii Naționale. Autoarei **acesteia** trebuie **să-i** mulțumesc **în ceea ce privește** titlurile operelor îndrăgite de mine.*

13. Se acordă câte 1 punct pentru identificarea relației și câte 1 punct pentru menționarea tipului de relație (2 x 2 puncte = 4 puncte): a. *Ia-ți geamantanul **și** vino sus!* – coordonare (prin joncțiune) conjuncțională; b. *Va să zică dumneata ești Felix **de care** ne-a vorbit atâta domnișoara Otilia.* – subordonare (prin joncțiune) pronominală.

Ne amintim! *Pentru tipurile de relații într-un enunț, vezi capitolul* Relații sintactice în interiorul unui enunț *din GLR – Sinteze și exerciții*, p. 210–218.

14. Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

– **conținutul compunerii** – se acordă 4 puncte pentru respectarea în totalitate a cerinței; se acordă 2 puncte dacă cerința este parțial respectată; se acordă 1 punct pentru încercarea de respectare a cerinței; nu se acordă punctele dacă textul abordează alt subiect;

– **redactarea compunerii** – se acordă 1 punct pentru respectarea elementelor specifice paginii de jurnal (4 elemente, de exemplu: data, localitatea, formula de adresare, formula de încheiere etc.); se acordă 1 punct pentru scrierea întregului text la persoana I; se scade punctul pentru ortografie la 2 greșeli; se scade punctul pentru punctuație la 4 greșeli. Nu se acordă punctajul pentru redactare dacă textul nu are minimum 120 de cuvinte.

– două numerale cu valori diferite; (2 puncte)

– ortogramele: *sa/s-a*, *mai/m-ai*, *decât/de cât*, *ia/i-a*; (4 puncte)

– cel puțin câte un verb la toate formele de trecut ale modului indicativ; (4 puncte)

– un verb la supin și unul la infinitiv; (2 puncte)

– un enunț exclamativ și unul interogativ. (2 puncte)

Scanned with OKEN Scanner

Clasa a VIII-a

TEST SUMATIV 1

1. Se acordă 1 punct pentru răspunsul corect: a.

2. Se acordă 1 punct pentru răspunsul corect: d.

3. Se acordă câte 1 punct pentru includerea unui sinonim și a unui antonim corecte (2 x 1 punct = 2 puncte): *Cele două copilițe, de altfel frumos și îngrijit îmbrăcate, străluceau; ai fi spus că sunt doi trandafiri printre lanțuri noi.*

4. Se acordă câte 1 punct pentru menționarea a trei verbe la timpuri diferite (3 x 1 punct = 3 puncte) și câte 1 punct pentru precizarea timpului corect (3 x 1 punct = 3 puncte).

De exemplu: *nu auzea* – imperfect; *nu vedea* – imperfect; *se întâmplă* – prezent; *începuse* – mai-mult-ca-perfect; *se apropie* – perfect simplu; *auzi* – perfect simplu; *spunea* – imperfect. (Total: 6 puncte)

5. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect (8 x 1 punct = 8 puncte):

a. În secvența: *Fețele lor naive erau două uimiri încântate.*, există patru atribute. **A**

b. În secvența: *Deasupra ușii se afla o scândură bătută în cuie pe perete.*, subiectul este subînțeles. **F**

c. În secvența: *Cârciuma aceasta era ținută în strada Boulanger de soții Thénardier.*, substantivele proprii sunt în același caz. **A**

d. În secvența: *Tot întregul ăsta era îndesat, greoi și diform, ai fi spus că este afetul unui tun uriaș.*, există un substantiv obținut printr-un mijloc intern de îmbogățire a vocabularului. **A**

e. În secvența: *Cântând și privindu-și fetele, nu mai auzea și nu mai vedea ce se întâmplă în stradă.*, sunt prezente verbe la toate conjugările. **F**

f. În secvența: *Mai căra și un sac mărișor, care părea să fie foarte greu.*, adjectivul subliniat este numele predicativ este al verbului *părea*. **F**

g. În secvența: *Pulpele albe, durdulii și tari i se vedeau sub fustița ridicată.*, cliticul pronominal personal are funcția de complement direct. **F**

h. În secvența: *Îți venea să muști din obrajii ei ca două mere.*, structura subliniată este un circumstanțial de mod. **F**

6. Se acordă 1 punct pentru fiecare identificare corectă a predicatului (4 x 1 punct = 4 puncte), câte 1 punct pentru menționarea corectă a fiecărui tip de predicat în par-

Scanned with OKEN Scanner

te (4 x 1 punct = 4 puncte) și câte 1 punct pentru menționarea corectă a valorii morfologice în fiecare situație (4 x 1 punct = 4 puncte) (Total: 12 puncte):

a. *era pictat* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, construcție verbală pasivă;

b. *nu se putea* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, construcție verbală reflexivă;

c. *legăna* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ; *să nu se întâmple* = predicat verbal exprimat prin verb predicativ, construcție verbală reflexivă.

7. Se acordă câte 1 punct pentru numirea corectă a funcției sintactice în fiecare situație (6 x 1 punct = 6 puncte), câte 1 punct pentru identificarea corectă a termenului regent (6 x 1 punct = 6 puncte) și câte 1 punct pentru identificarea corectă a valorii morfologice (6 x 1 punct = 6 puncte) (Total: 18 puncte):

a. - *le* = complement direct, termenul regent este verbul predicativ *împiedica*;

b. *de drăgălășenie* = complement prepozițional, termenul regent este adjectivul participial *lipsită*;

c. *acestei* = atribut adjectival, termenul regent este substantivul comun *femei*;

d. *a romanței* = atribut substantival, termenul regent este substantivul comun *strofă*;

e. *dinainte* = atribut adverbial, termenul regent este substantivul comun *partea*;

f. *uimiri* = nume predicativ, termenul regent este verbul copulativ *erau*.

8. Se acordă 1 punct pentru alcătuirea unui enunț cu 2 propoziții, 1 punct pentru utilizarea secvenței indicate drept propoziție principală regentă și 2 puncte pentru construirea unei propoziții circumstanțiale de mod (1 punct + 1 punct + 2 puncte = 4 puncte).

De exemplu: *Cele două copilițe, de altfel drăguț și îngrijit îmbrăcate, străluceau cum strălucește soarele.*

9. Se acordă 1 punct pentru rescrierea corectă a fiecărei propoziții (5 x 1 punct = 5 puncte) și 1 punct pentru menționarea felului propoziției în fiecare situație dată (5 x 1 punct = 5 puncte) (Total: 10 puncte):

a. *că sunt doi trandafiri printre lanțuri vechi* = propoziție subordonată completivă directă;

b. *să se ia la întrecere cu celelalte două pentru drăgălășenia* = propoziție subordonată completivă directă; *cu care era gătită.* = propoziție subordonată atributivă;

c. *ce semăna cu un om* = propoziție subordonată atributivă; *care duce în spinare pe un altul.* = propoziție subordonată atributivă.

Scanned with OKEN Scanner

10. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare formă corectă (6 x 1 punct = 6 puncte):
Fetița cu codițe ***aurii*** *descoperise jucării* ***pe care*** *mama le crease cu ajutorul* ***celor mai vii*** *culori, din cârpe și panglici vechi. Imaginea* ***a cărei*** *amintire o urmărise vreme îndelungată* ***a rămas*** *pentru totdeauna una dintre cele mai dragi ale copilăriei sale.*

11. Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
– **conținutul compunerii** – 12 puncte (secvența narativă – 2 puncte, secvența descriptivă – 2 puncte, propoziția atributivă – 2 puncte, propoziția completivă directă – 2 puncte, propoziția circumstanțială de mod – 2 puncte);
– **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct, coerența textului – 1 punct, proprietatea termenilor folosiți – 1 punct, corectitudine gramaticală – 1 punct, claritatea exprimării ideilor – 1 punct, respectarea normelor de ortografie – 1 punct, respectarea normelor de punctuație – 1 punct, lizibilitate – 1 punct).

TEST SUMATIV 2

1. Se acordă 2 puncte pentru răspunsul corect: b.

2. Se acordă 2 puncte pentru răspunsul corect: c.

3. Se acordă 2 puncte pentru răspunsul corect: a.

4. Se acordă 1 punct pentru identificarea construcției incidente și 1 punct pentru explicarea semnelor de punctuație (1 punct + 1 punct = 2 puncte).
De exemplu: *ziceau unii*; virgulele separă construcția incidentă de restul enunțului.

5. Se acordă 1 punct pentru identificarea construcției eliptice și 1 punct pentru precizarea elementului lipsă (1 punct + 1 punct = 2 puncte).
De exemplu: *Un moș scrântit.* – elipsa verbului copulativ *a fi*.

6. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect (12 x 1 punct = 12 puncte):

Enunț	Corect	Incorect
În secvența: *dar încă se mai bucura de o <u>brumă</u> de respect.*, cuvântul subliniat este folosit cu sensul propriu de bază.		x

Scanned with OKEN Scanner

În secvența: *Omul ăsta e cu capu-n nori.*, există o locuțiune adjectivală cu funcție de nume predicativ.	x	
În fraza: *Cei din Strâmbeni preferau de la o vreme să-și înscrie copiii direct la școala generală din Movilița și începuseră să-l ironizeze pe Aron.*, există propoziții aflate în raport de coordonare copulativă.	x	
În secvența: *Se așeza zâmbitor la catedră, privea cele treizeci și două de tărtăcuțe simpatice*, substantivul *tărtăcuțe* are funcție sintactică de atribut prepozițional.		x
În fragmentul: *bătrânul cumpăra de la un anticariat din oraș cărți pentru copii*, există, în ordine: un subiect, un predicat verbal, două circumstanțiale de loc, un complement direct și un complement prepozițional.		x
În fraza: *Bătrânul Aron visa uneori că plutește ca un nor greu de apă, gata să irige, gata să ude la rădăcină*, subordonatele *să irige* și *să ude la rădăcină* sunt circumstanțiale de scop.		x
În secvența: *dar te tâmpește*, pronumele reflexiv are funcție de complement direct.		x
În fraza: *Bătrânul știa ce bârfeau oamenii, dar încă se mai bucura de o brumă de respect.*, propozițiile sunt, în ordine: 1 – PP; 2 – CD (1); 3 – PP, coordonată adversativ cu P1.	x	
În enunțul: *Îl priveau cu milă când trecea pe drum cu rucsacul său kaki plin de cărți pe care le dăruia copiilor.*, există, pe lângă alte părți de propoziție, două atribute adjectivale și trei complemente directe.		x
În enunțul: *La <u>ce</u> l-a ajutat să citească atâta?*, cuvântul subliniat este pronume relativ.		x
În secvența: *Uitați-vă la Aron, e tot timpul cu nasu-n cărți și umblă cu hainele peticite.*, verbele sunt, în ordine, la modul imperativ, la modul indicativ și la modul indicativ.	x	
În secvența: *<u>Cei</u> din Strâmbeni preferau de la o vreme*, cuvântul subliniat este pronume demonstrativ, formă scurtă.	x	

7. Se acordă câte 1 punct pentru identificarea pronumelui nehotărât și a pronumelui demonstrativ (2 x 1 punct = 2 puncte): *alții*; *ceilalți*;

Se acordă câte 1 punct pentru construirea unui enunț conform cerinței și câte 1 punct pentru corectitudinea enunțurilor (2 x 1 punct + 2 x 1 punct = 4 puncte) (Total: 6 puncte).

De exemplu:

a. *Alți oameni spuneau...*

b. *Celorlalți nu le-a păsat de ajutorul primit de la domnul Aron.*

8. Se acordă câte 3 puncte pentru fiecare construcție corectă (2 x 3 puncte = 6 puncte).

Scanned with OKEN Scanner

De exemplu:
Cele treizeci și două de tărtăcuțe au fost privite de domnul Anton.
Cele treizeci și două de tărtăcuțe se priveau.

9. Se acordă câte 3 puncte pentru fiecare subordonată (2 x 3 puncte = 6 puncte).
De exemplu:
a. *Deși i-a ajutat foarte mult, unii săteni nu îl mai respectă pe domnul Aron.*
b. *Fiindcă e cu capul în nori, unii săteni nu îl mai respectă pe domnul Aron.*

10. Se acordă câte 2 puncte pentru trecerea verbelor la modul și la forma cerute (2 x 2 puncte = 4 puncte) și câte 2 puncte pentru ortografie și punctuație (Total: 6 puncte).
De exemplu: *Nu mai fi tot timpul cu nasu-n cărți și nu mai umbla cu hainele peticite!*

11. Se acordă 3 puncte pentru identificarea construcției impersonale și 3 puncte pentru construirea corectă a unui enunț (3 puncte + 3 puncte = 6 puncte).
De exemplu: *La ce l-a ajutat să citească atâta? – Domnu Aron a ajutat la dezvoltarea satului Strâmbeni.*

12. Se acordă câte 0,5 puncte pentru transcrierea corectă a propozițiilor (6 x 0,5 puncte = 3 puncte) și câte 0,5 puncte pentru precizarea felului acestora (6 x 0,5 puncte = 3 puncte) (Total: 6 puncte):
a. *Bătrânul Aron visa uneori*[1]*/că plutește ca un nor greu de apă.*[2]/1 – PP; 2 – CD (1);
b. *Din puținii bani*[1]*/pe care îi câștiga ca dascăl,*[2]*/bătrânul cumpăra de la un anticariat din oraș cărți pentru copii.*[1]/1 – PP; 2 – AT (1);
c. *dar te tâmpește*[1]*/dacă e prea multă.*[2]/1 – PP; 2 – CȚ (1).

13. Se acordă 1 punct pentru precizarea valorii morfologice (3 x 1 punct = 3 puncte): *(datorită) lui* – pronume personal; *mulți* – pronume nehotărât; *câteva* – adjectiv pronominal nehotărât;
Se acordă 1 punct pentru precizarea funcției sintactice (3 x 1 punct = 3 puncte) (Total: 6 puncte): *(datorită) lui* – complement prepozițional; *mulți* – subiect; *câteva* – atribut adjectival.

14. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare greșeală corectată (6 x 1 punct = 6 puncte): *Mi-ar* ***părea*** *rău ca* ***sătenii*** *să nu mai fie* ***respectuoși*** *cu* ***domnul*** *Aron, că* ***ne-a*** *ajutat mai mult* ***decât*** *ar fi trebuit.*

15. Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

Scanned with OKEN Scanner

– **conținutul compunerii** – 12 puncte (secvența narativă – 2 puncte, secvența descriptivă – 2 puncte, secvența explicativă – 2 puncte, propoziția completivă directă – 2 puncte, propoziția circumstanțială de scop – 2 puncte, construcția/subordonata cauzală – 2 puncte);

– **redactarea compunerii** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct, coerența textului – 1 punct, proprietatea termenilor folosiți – 1 punct, corectitudine gramaticală – 1 punct, claritatea exprimării ideilor – 1 punct, respectarea normelor de ortografie – 1 punct, respectarea normelor de punctuație – 1 punct, lizibilitate – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTE TIP I B – EVALUAREA NAȚIONALĂ (clasa a VIII-a)

Subiect tip I B – 1

1. a.

2. a.

3. b.

4. d.

5. De exemplu: *toți* – pronume nehotărât, subiect, nominativ; *care* – pronume relativ, subiect, nominativ; *te* – pronume personal, complement direct, acuzativ.

6. De exemplu: *Costumul **niciunuia** dintre băieți nu era potrivit pentru acea ocazie./Am revăzut-o pe fata **căreia** i-am oferit o invitație la festivalul de film.*

7. *Acest lucru e foarte important[1]/, **pentru că** știu oameni[2]/**care**[3]/, **deși** erau ascuțiți la minte[4]/, au pierdut încrederea celorlalți prin duplicitatea lor[3]/**și** nu au mai putut[5]/**să** o recupereze.[6]/*

1 – PP
2 – CZ (1)
3 – AT (2)
4 – CV (3)
5 – AT (2)
6 – CD (5)

8. *Primul gol **al** partidei a fost marcat în repriza întâi, la o lovitură liberă **nemaipomenită, al cărei** efect a surprins pe toată lumea. În partea a doua a meciului, oaspeții au început **a-și** ordona jocul și, ajutați și de cei trei **arbitri**, au preluat **frâiele** partidei.*

Subiect tip I B – 2

1. d.

2. b.

3. b.

Scanned with OKEN Scanner

4. d.

5. *aspru/sadică* – pozitiv, *mai aspru/mai cusurgiu* – comparativ de inegalitate, de superioritate; *cele mai mărunte* – superlativ relativ de superioritate.

6. De exemplu: *Ajută-l pe omul bătrân!*

7. *Învățătorul, de obicei aspru cu școlarii, era pe zi ce trecea mai aspru și mai cusurgiu* – propoziție principală; *căci ținea morțiș* – propoziție circumstanțială cauzală; *ca elevii săi să facă o bună impresie în ziua „examenului"* – propoziție completivă prepozițională.

8. *Domnul Dobbins, cel mai aspru învățător, îi pedepsește drastic pe școlari,* ***ceea*** *ce îi* ***face*** *pe* ***copiii*** *mai mici să tremure de spaimă în fața lui,* ***de aceea,*** *în timpul* ***nopții,*** *fiecare dintre băieți* ***pune*** *la cale planuri de răzbunare.*

Subiect tip I B – 3

1. b.

2. d.

3. b.

4. c.

5.

Numeralul	Felul	Valoarea morfologică
șapte	cardinal	adjectivală
al optulea	ordinal	pronominală

6. De exemplu: *Această amintire* ***nu*** *este* ***din tabără.*** *Citește-i* ***i*** *începutul poveștii!*

7.

Propoziția subordonată	Felul	Valoarea morfologică a elementului regent	Valoarea morfologică a elementului de relație
unde ne-am scris cu toții numele cu cărbune pe niște grinzi	atributivă	*o stână*/substantiv comun	adverb relativ

Scanned with OKEN Scanner

8. *Pe George, prietenul meu, l-am cunoscut când propriii părinți m-au lăsat pentru prima dată în tabără. Datorită lui și a profesorului de sport, încercările de a* ~~*excalada*~~ ***escalada*** *muntele* ***ale*** *întregului grup au devenit reușite. Am apreciat ajutorul* ***pe*** *care mi l-au dat ca să-mi depășesc frica de înălțime.*

Subiect tip I B – 4

1. d.

2. b.

3. b.

4. c.

5.

Verbul	Modul verbului	Timpul verbului
văzusem	indicativ	mai-mult-ca-perfect
ar fi plâns	condițional-optativ	perfect

6. Exemple de enunțuri: *Fata se așezase pe o piatră* ***foarte rece.***; ***A vedea*** *fiecare greșeală nu este bine.*

7. *Atunci, uitându-mă în sus la el,* ***văzând***[1]*/cum se scurgea apa șiroaie pe tăblie,*[2]*/ conștiința mea încărcată l-a văzut ca pe o* ***fantomă***[1]*/ce îmi arăta drumul către pontoane.*[3]*/* P1 – PP; P2 – CD, element regent – formă verbală nepersonală, (gerunziu); P3 – AT, element regent – substantiv comun.

8.

Dragă jurnalule,

Mihai a început să citească o nouă carte. E groasă și ***plictisitoare*** *ca toate celelalte cărți* ***ale căror*** *acțiuni nu le înțeleg, chiar dacă m-aș* ***strădui****. Iar nu o să ne* ***mai*** *întâlnim decât la masă. Noroc cu* ***dragile*** *mele prietene, Alena și Medeea.*

Of!

Subiect tip I B – 5

1. d.

Scanned with OKEN Scanner

2. a.

3. *Un puști pe nume Dillon a zis că arăt ca un leu, ceea ce nu mă deranjează, ținând cont că îmi plac pisicile alea mici.*

4. *au complimentat* – perfect compus, *suntem* – prezent, *era* – imperfect.

5. *Îmi înșfac ghiozdanul cel nou de la ai mei și ies în grabă.*

6. *Exemple de propoziții: Nu îmi spune adesea adevărul.* (complement indirect)
Ștergeți praful de pe dulapuri! (atribut)

7. (P1) *Observ* – propoziție principală, regentă pentru P2
(P2) *că purtăm toți aceeași uniformă* – propoziție secundară, subordonată lui P1, completivă directă
(P3) *dar unele fete și-au făcut o coafură specială pentru această ocazie* – propoziție principală, în raport de coordonare cu P1.

8. ***Aș** vrea să vă spun că, **în ceea ce privește** rezultatele la concursul de ortografie, nu am fost foarte mulțumit în acest an. **Niciunul** dintre **colegii noștri** nu a obținut rezultatul perfect, a lipsit **un pic** pentru a avea și noi un premiant.*

Subiect tip I B – 6

1. c.

2. a.

3. d.

4. d.

5. De exemplu: *nicio* – adjectiv pronominal negativ, nominativ; *minusculul* – adjectiv propriu-zis, nominativ; *neagră* – adjectiv propriu-zis, acuzativ.

6. De exemplu:
a. *Deasupra satului s-au adunat nori negri.* – *deasupra* = prepoziție;
b. *El a ajutat la reconstrucția orașului.* – *a* = verb auxiliar.

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare

7. *dar[1]/când pe negrul de pretutindeni au început[2]/să răsară[3]/și să se lărgească ostroave de albeaţă[4]/, n-am mai avut nicio îndoială.[1]/*

1 – PP

2 – PP, raport de coordonare copulativă cu P1

3 – AT (2)

8. *Nu mi-ar* ***plăcea*** *să se* ***îmbolnăvească*** *băiatul din două motive: că țin la el și că aspirina* ***pe*** *care i-ar* ***da-o*** *mama lui nu e un* ***medicament*** *universal/nu e un* ***panaceu.***

BIBLIOTECA JUDETEANA
„GH.ASACHI"
IASI

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

Cuvânt-înainte 5

Abrevieri 7

Clasa a VII-a

Unitatea I 9

Unitatea II 33

Unitatea III 61

Unitatea IV 91

Unitatea V 113

Unitatea VI 135

Clasa a VIII-a

Unitatea I 157

Unitatea II 174

Unitatea III 199

Unitatea IV 219

Unitatea V 245

Teste predictive și sumative 267

Subiecte tip I B – Evaluarea Națională 297

Sugestii de rezolvare 313

Scanned with OKEN Scanner

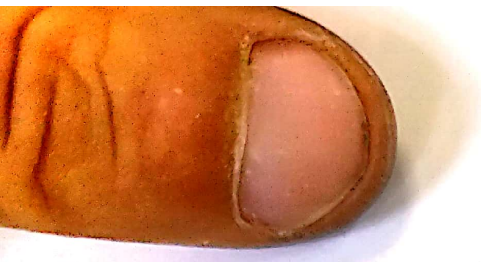

Pentru comenzi şi informaţii, contactaţi:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, Bucureşti, cod poştal 010517
Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Strada Gării nr. 11, Mogoșoaia, jud. Ilfov
Tel.: 0758 053 416
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.edituracorint.ro

ISBN: 978-606-088-146-9

Scanned with OKEN Scanner

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE

EXERCIȚII – ANTRENAMENT ȘI PERFORMANȚĂ

CLASELE **VII–VIII**

Gramatica limbii române. Exerciții – antrenament și performanță. Clasele VII–VIII reprezintă o continuare firească și, sper, așteptată, a două volume anterioare care s-au bucurat de o primire foarte bună în rândul profesorilor și al elevilor: *Gramatica limbii române pentru elevi și profesori. Sinteze și exerciții* (2021) și *Gramatica limbii române. Exerciții – antrenament și performanță. Clasele V–VI* (2022). În completarea lucrării pentru clasele V–VI, se propun exerciții interesante și variate, pornind de la texte-suport ample din literatura română și din cea universală, precum și de la texte nonliterare.

Cartea respectă programa școlară în vigoare pentru clasele a VII-a și a VIII-a, fiind structurată atât în funcție de aceasta, cât și în funcție de nevoile elevilor care se pregătesc pentru examenele de la sfârșitul ciclului gimnazial: primele 11 capitole sunt concepute pentru a fixa probleme de vocabular și de semantică, de fonetică, de morfologie și de sintaxă, de stilistică; în plus, volumul cuprinde câte două teste predictive și sumative pentru fiecare dintre cele două clase, precum și șase modele de subiect tip I B pentru *Evaluarea Națională*. Pentru a veni în sprijinul profesorilor și al elevilor, toate testele sunt rezolvate și cuprind adesea trimiteri precise la *Gramatica limbii române*.

Adina Dragomirescu

Scanned with OKEN Scanner